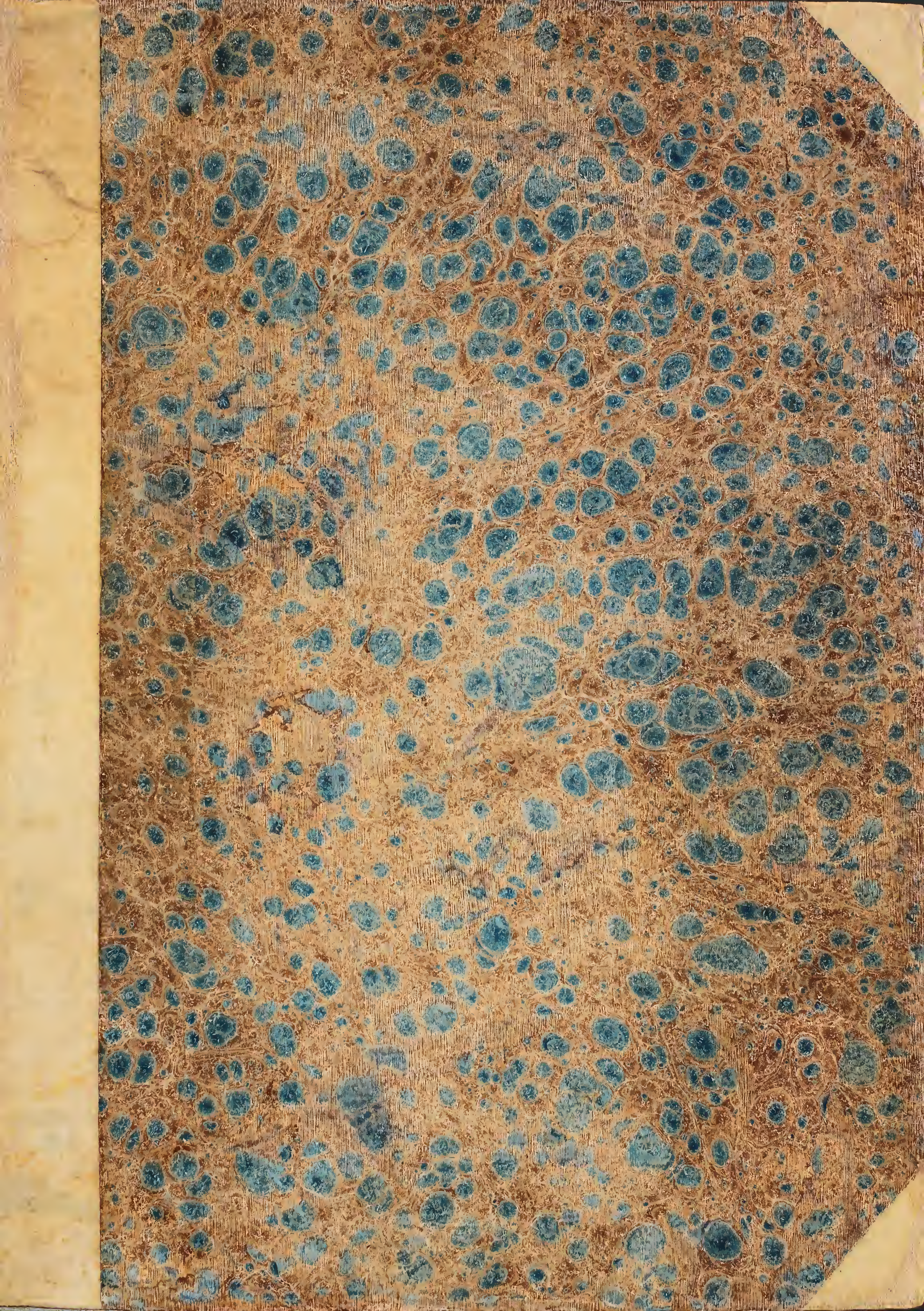
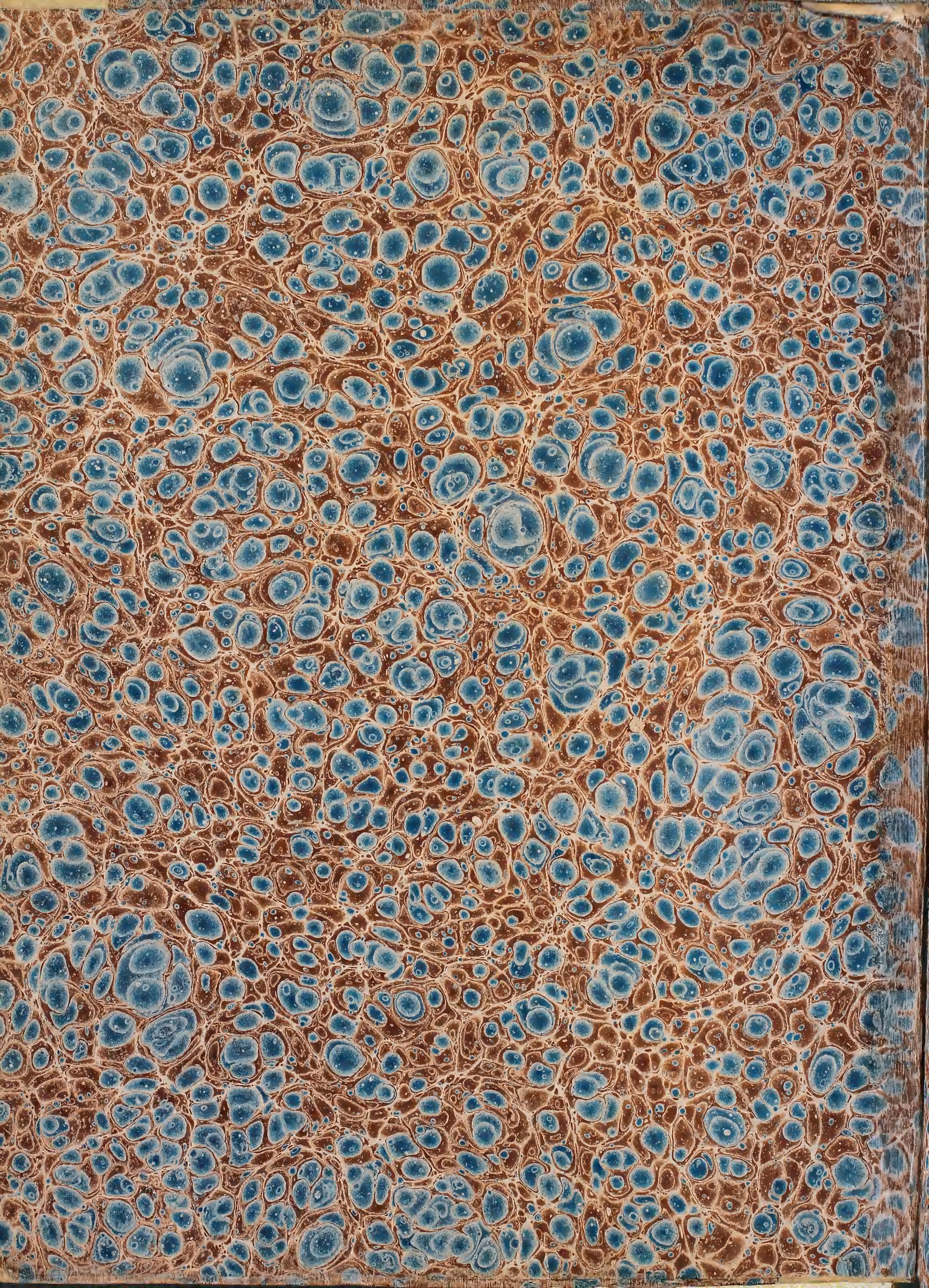
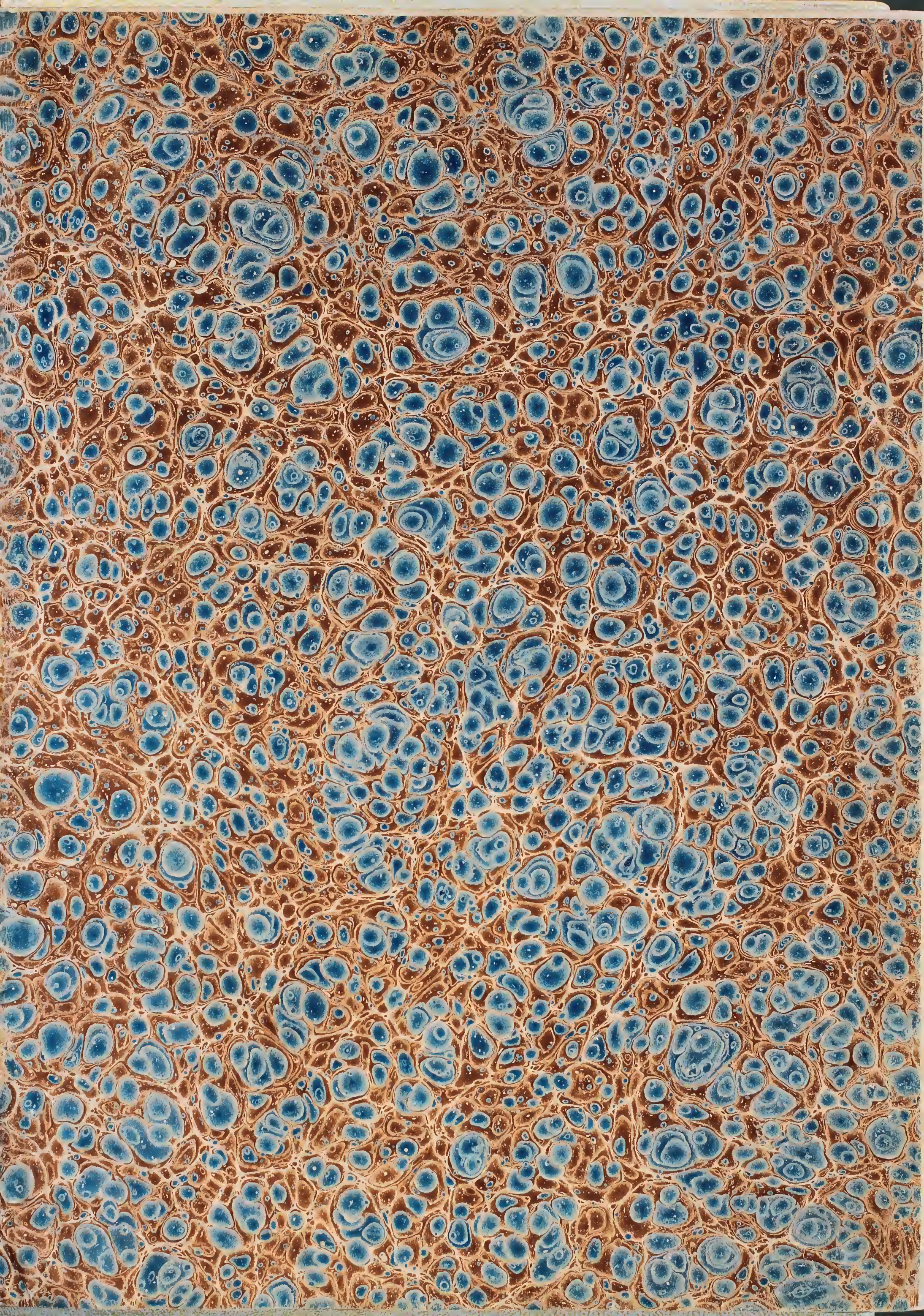

Incipit epl'a beati ieronimi pbr̄i ad da=
masū papam in quatuor euanglīas

Beatissimo pape dama=
so ieronimꝰ. Nouū o=
pus me facere cogis ex
veteri: ut pꝰ exemplaria
scripturaꝝ toto orbe di=
spersa quasi quidā arbitē sedeā: ⁊ quia
inter se variāt que sint illa q̄ cū greca
consentiant veritate decernam. Pius
labor sed periculosa presumptio · iudi=
care de ceteris · ipsum ab omnibꝫ iudi=
candū: senis mutare linguā: et cane=
scentē mūdū ad initia retrahere paruu=
lorum. Quis enī doctus pariter vel in=
doctus cū in manus volumen assum=
pserit · et a saliua quā semel inbibit vi=
derit discrepare qd̄ lectitat · non statim
erūpat in vocē me falsariū me clamās
esse sacrilegū: q̄ audeā aliquid in vete=
ribus libris addere · mutare · corrige=
re? Aduersus quā inuidiam duplex
causa me consolat̄: qd̄ et tu qui summꝰ
sacerdos es fieri iubes: et verū non esse
qd̄ variat · etiā maledicoꝝ testimonio
cōprobatur. Si enī latinis exemplari=
bus fides est adhibenda · respondeāt
quibꝫ tot sunt exemplaria pene quot
codices. Sin aūt veritas est querenda
de pluribus: cur nō ad grecā originē
reuertentes ea que vel a viciosis inter=
pretibus male edita vel a presumpto=
ribus imperitis emendata peruersius ·
vel a librarijs dormitātibus aut ad=
dita sūt aut mutata corrigimus? Ne=
qꝫ vero ego de veteri disputo testamēto:
qd̄ a septuaginta senioribus in grecā
linguā versum tercio gradu ad nos
usqꝫ peruenit. Non quero quid aquila
quid simmachus sapiant: quare the=
odotion inter nouos et veteres medi=
us incedat. Sit illa vera interpretatio:

quam apostoli pbauerunt. De nouo
nunc loquor testamento qd̄ grecū esse
nō dubiū est: excepto apostolo matheo
qui primus in iudea euangelium xp̄i
hebraicis litteris edidit. Hoc certe cū
in nostro sermone discordat · et diuer=
sos riuuloꝝ tramites ducit: uno de
fonte querendus est. Pretermitto eos
codices q̄s a luciano et esycio nuncu=
patores paucoꝝ hominū asserit puer=
sa cōtentio: quibus utiqꝫ nec in veteri
instrumēto post septuaginta interpre=
tes emendare quid licuit · nec in nouo
profuit emendasse: cum multaꝝ gen=
tium linguis scriptura āte translata
doceat falsa esse que addita sunt. Igi=
tur hec p̄sens p̄fatiuncula pollicetur
quatuor tantū euangelia · quoꝝ ordo
est iste · matheus · marcus · lucas · io=
hānes · codicum grecoꝝ emendata col=
latione sed veterū: que ne multū a lecti=
onis latine cōsuetudine discreparent ·
ita calamo imperauimꝰ: ut hijs tan=
tum que sensum videbantur mutare
correctis · reliqua manere paterent̄ ut
fuerāt. Canones quoqꝫ quos eusebi=
us cesariensis episcopus alexādrinū
secutꝰ ammoniū in decē numeros or=
dinauit: sicut in greco habētur expres=
simus. Qd̄ si quis de curiosis voluerit
nosse que in euangelijs vel eadem vel
vicina vel sola sint · eoꝝ distinctōne co=
gnoscet. Magnus siquidē hic ī nr̄is
codicibus error inoleuit: dum qd̄ ī ea=
dem re alius euangelia plus dixit · in
alio quia minus putauerint addide=
runt: vel dum eundē sensum alius ali=
ter expressit · ille qui unū e quatuor pri=
mum legerat · ad eius exemplū ceteros
quoqꝫ estimauerit emendandos · un=
de accidit · ut aput nos mixta sunt o=
mnia: et in marco plura luce atqꝫ

B?

mathei: rursum ī matheo iohannis et
marci: et in ceteris reliquoꝝ que ī aliꝭ
propria sunt inueniantur. Cū itaqꝫ
canones legeris qui subiecti sunt: con-
fusionis errore sublato et silua omniū
sciēs: et singulis sua queqꝫ restitues.
In canone primo concordāt qͣtuor:
matheus marc⁹ lucas iohānes. In
secundo tres: matheus marcus lucas.
In tercio tres: mathe⁹ lucas iohānes.
In quarto tres: matheus marcus io-
hannes. In quīto duo: matheus lu-
cas. In sexto duo: matheus marcus.
In septimo duo: matheus iohānes.
In octauo duo: lucas marc⁹. In no-
no duo: lucas iohānes. In decimo
propria unusquisqꝫ q̄ nō habentur
in aliis ediderunt. Singulis uero eu-
angeliis ab uno incipiens usqꝫ ad fi-
nem libroꝝ dispar numerus accrescit.
Hic nigro colore p̄scriptus sub se ha-
bet aliū ex minio discolorē numerum:
qui ad decem usqꝫ p̄cedēs indicat: pri-
or numer⁹ in quo sit canone requirē-
dus. Cū ergo apto codice ubi gratia
illud siue illud capitulū scire uolueris
cui⁹ canonis sit: statī ex subiecto nume-
ro doceberis: et recurrēs ad pricipia in
quibꝫ canonū est distincta congeries.
eodēqꝫ statim canone ex titulo frōtis
inuento: illū quē querebas numerum
eiusdem euangelii qui et ip̄e ex inscri-
ptione signatᷣ inuenies: atqꝫ e uicino
ceteroꝝ tramitibꝫ inspectis qͦs numeros
eregione habeāt adnotabis: et cum
scieris recurres ad uolumina singulo-
rum: ⁊ sine mora repertis numeris qͦs
āte signaueras: repperies ⁊ loca ī qui-
bus uel eadē uel uicina dixerūt. Opto
ut ī xp̄o ualeas et memineris mei pa-
pa beatissime. Explicit ep̄la. Incipit
argumentum in euāgeliū scd̄m mat-

Matheus ex iudea sicut in
ordine prim⁹ ponitur: ita
euangeliū in iudea prim⁹
scripsit: cui⁹ uocatio ad
dn̄m ex publicanis actibꝫ fuit: duoꝝ
ī generatōne xp̄i principia p̄sumens:
uni⁹ cui⁹ prima circūcisio ī carne: al-
terius cui⁹ scd̄m cor electio fuit. Ex utris-
qꝫ etiā patribꝫ xp̄c. Sicqꝫ qͣterdenario
numero triformit̄ posito: principium
a credendi fide in electionis temp⁹ por-
rigens: et ex electione usqꝫ in transmi-
grationis diē dirigens: atqꝫ a trāsmi-
grationis die usqꝫ in xp̄m definiens:
decursam aduent⁹ dn̄i ostendit gene-
rationē et numero satisfaciēs ⁊ tēpori:
ut et se qd̄ esset ostenderet: et dei ī se o-
pus mōstrans: etiā in hiis quoꝝ ge-
nus posuit xp̄i operantis a principio
testimoniū nō negaret. Quaꝝ omniū
reꝝ tempus ordo numer⁹ dispositō
uel ratio: qd̄ fidei necessariū est: de⁹ xp̄c
est: qui factus est ex muliere: factus sub
lege: nat⁹ ex uirgine: passus in carne:
omnia in cruce fixit: ut triumphās ea
in semetip̄o resurgens in corpore: ⁊ pa-
tris nomē in patribꝫ filio: ⁊ filii nomē
patri restituēs in filiis: sine principio
sine fine ostendēs unū se cum patre es-
se quia un⁹ est. In quo euangelio uti-
le est desiderātibꝫ deū sic prima uel me-
dia uel p̄fecta cognoscere: ut et uocati-
onem apostoli et opus euangelii et
dilectionē dei in carne nascentis p̄ uni-
uersa legentes intelligāt: atqꝫ id in eo
in quo apprehensi sunt et apprehende-
re appetūt recognoscāt. Nobis enim
hoc studio argumenti fuit et fidē fa-
cte rei tradere: ⁊ operātis dei intelligēdā
diligenter esse dispositionē querētibuꝭ
non tacere. Explicit argumentum.
Incipit euangeliū scd̄m matheum.

Liber generatōnis ihesu xp̄i
filij dauid: filij abraham.
Abraham genuit ysaac:
ysaac autē genuit iacob.
Jacob aūt genuit iudā et fratres eiꝰ:
iudas aūt genuit phares et zara de
thamar. Phares aūt genuit esrom:
esrom aūt genuit aram. Aram aūt
genuit aminadab: aminadab aūt ge-
nuit naasō. Naason aūt genuit salo-
mon: salomō aūt genuit booz de raab.
Booz aūt genuit obeth ex ruth: obeth
aūt genuit iesse. Jesse autē genuit da-
uid regē: dauid autē rex genuit salo-
monē ex ea q̄ fuit vrie. Salomō aūt
genuit roboam: roboam aūt genuit
abyam. Abyas aūt genuit asa: asa
aūt genuit iosaphat. Josaphat aūt
genuit ioram: ioram aūt genuit ozi-
am. Ozias autē genuit ioathan: ioa-
than aūt genuit achaz. Achaz autē
genuit ezechiam: ezechias aūt genuit
manassen: manasses aūt genuit am-
mon. Ammon aūt genuit iosyam:
iosias aūt genuit iechoniā et frēs eiꝰ
ī trāsmigratione babilonis. Et post
transmigrationē babilonis iechonias
genuit salathiel: salathiel aūt genuit
zorobabel. Zorobabel aūt genuit abi-
ud: abiud autem genuit eliachim. Eli-
achim aūt genuit azor: azor aūt ge-
nuit sadoch. Sadoch autem genuit a-
chim: achim aūt genuit eliud. Eliud
aūt genuit eleazar: eleazar aūt genuit
matthan. Matthan aūt genuit iacob:
iacob aūt genuit ioseph virū marie:
de qua natꝰ est ihesus: qui vocatur
xp̄c. Om̄es itaq; generationes ab a-
braham usq; ad dauid · generationes
q̄tuordecim: et a dauid usq; ad trans-
migrationē babilonis · generatōnes
q̄tuordeci: ⁊ a trāsmigratōne babilonis
usq; ad xp̄m · generationes quatuor-
decim. Xp̄i autem generatio sic erat.
Cum esset despōsata mater ihesu ma-
ria ioseph: ātēq̄ cōuenirent inuenta ē
ī utero habēs de spiritu sācto. Joseph
autem vir eiꝰ cū esset iustus · et nollet
eam traducere: voluit occulte dimitte-
re eam. Hec aūt eo cogitante: ecce āge-
lus dn̄i apparuit ī somnis ioseph di-
cens. Joseph fili dauid: noli timere ac-
cipere mariā cōiugem tuā. Qd̄ enī in
ea natū est: de spiritu sancto est. Pari-
et aūt filiū: et vocabis nomē eius ihe-
sum. Ipse enī saluū faciet pp̄lm suum
a peccatis eoꝝ. Hoc autem totū factū
est: ut adimpleretur qd̄ dictū esset a do-
mino p̄ prophetā dicentem. Ecce vir-
go in utero habebit et pariet filiū: ⁊ vo-
cabit nomē eius emanuel: qd̄ est in-
terp̄tatū nobiscum deus. Exurgens
aūt ioseph a somno fecit sicut p̄cepit
ei āgelus dn̄i: et accepit cōiugem suā.
Et non cognoscebat eam donec pepe-
rit filium suum primogenitum: et
vocauit nomen eius ihesum. ij
Cum natus esset ihesus in bethle-
em iude ī diebꝫ herodis regis: ec-
ce magi ab oriente venerūt iherosoli-
mam dicentes. Ubi est qui natus est
rex iudeoꝝ? Vidimus enī stellā eius
in oriente: et venimꝰ adorare eū. Au-
diens autem herodes rex turbatus ē:
et om̄is iherosolima cū illo. Et cōgre-
gans omnes principes sacerdotū et
scribas pp̄li: sciscitabatᷣ ab eis ubi xp̄us
nasceretᷣ. At illi dixerūt ei. In bethleem
iude. Sic enī scriptū est p̄ prophetam.
Et tu bethleem terra iuda: nequaq̄ mi-
nima es ī p̄ncipibꝫ iuda. Ex te enī exi-
et dux qui regat pp̄lm meum israhel.
Tūc herodes clam vocatis magis dili-
genter didicit ab eis tempus stelle q̄

apparuit eis: ⁊ mittens illos in beth-
leem dixit. Ite et interrogate diligēter
de puero: ⁊ cū inveneritis renūciate mi-
chi: ut ⁊ ego veniens adorem eū. Qui
cum audissent regem abierūt. Et ecce
stella quā viderāt in oriente antecede-
bat eos: usq; dū veniēs staret supra u-
bi erat puer. Videntes aūt stellā: gavi-
si sūt gaudio magno valde. Et intran-
tes domū invenerūt puerū cū maria
matre eius: ⁊ ꝓcidentes adoraverunt
eū: ⁊ apertis thesauris suis obtulerunt
ei munera aurū thus ⁊ mirram. Et re-
sponso accepto in somnis ne redirēt
ad herodē: ꝑ aliā viam reversi sunt in
regionē suam. Qui cū recessissent: ecce
angelus domini apparuit in somnis
ioseph dicens. Surge ⁊ accipe puerū
⁊ matrē eius ⁊ fuge in egiptū: et esto ī-
bi usq; dū dicā tibi. Futurū est enim:
ut herodes querat puerū ad ꝑdendum
eum. Qui consurgens accepit puerū
⁊ matrē eiꝰ nocte: et secessit ī egiptū. Et
erat ibi usq; ad obitū herodis: ut ad-
impleretur qd̄ dictum est a domino ꝑ
prophetā dicentem. Ex egipto vocavi
filiū meū. Tunc herodes vidēs quoniā
illusus esset a magis iratus ē valde:
et mittens occidit oīes pueros qui e-
rant ī bethleem et in oībz finibus e-
ius a bimatu et infra: scd̄m tempꝰ qd̄
exquisierat a magis. Tūc adimpletū
est: qd̄ dictum est ꝑ ieremiā prophetā
dicentem. Vox ī rama audita est plo-
ratꝰ et ululatꝰ multꝰ: rachel plorans
filios suos: et noluit consolari quia
non sunt. Defuncto aūt herode: ecce
angelus domini apparuit in somnis
ioseph in egipto dicens. Surge et ac-
cipe puerū et matrem eiꝰ: et vade in trā
israhel. Defuncti sūt enī qui querebāt
animam pueri. Qui cōsurgēs accepit
puerū et matrem eius: et venit in terrā
israhel. Audiēs autem qd̄ archelaus
regnaret in iudea pro herode patre suo
timuit illo ire: et āmonitus ī somnis
secessit in partes galilee. Et veniēs ha-
bitavit ī civitate q̄ vocat̄ nazareth:
ut adimpleret̄ qd̄ dictum ē ꝑ ꝓphetas.
quoniam nazareus vocabitur. iii.
In diebus autem illis venit iohannes
baptista: predicans in deserto iudee et
dicēs. penitenciā agite. Appropinqua-
bit enim regnū celorum. Hic est enim
de quo dictum est ꝑ ysiam prophetam
dicentem. Vox clamātis in deserto: pa-
rate viā domini: rectas facite semitas
eius. Ipse aūt iohānes habebat vesti-
mentū de pilis camelorū: et zonā pelli-
ceam circa lumbos suos. Esca aūt eiꝰ
erat locuste ⁊ mel silvestre. Tūc exibat
ad eū iherosolima ⁊ oīs iudea et o-
mnis regio circa iordanen: et baptiza-
bant̄ ab eo in iordane cōfitētes pctā
sua. Videns aūt multos phariseorū ⁊
saduceorū venientes ad baptismū suū:
dixit eis ꝓgenies viperarū: q̄s demon-
stravit vobis fugere a vētura ira? Fa-
cite ergo fructū dignū penitētie. Et ne
velitis dicere intra vos: patrē habemꝰ
abraham. Dico enī vobis: quoniā
potēs est deus de lapidibus istis susci-
tare filios abrahe. Iam enī securis ad
radicē arborū posita est. Omnis ergo
arbor que nō facit fructū bonū excide-
tur: et ī ignē mittetur. Ego quidē bap-
tizo vos ī aqua in penitētiam: qui au-
tem post me ventūrꝰ est: fortior me est:
cuiꝰ nō sum dignus calciamēta porta-
re. Ipse vos baptizabit ī spiritu sancto
et igni. Cuiꝰ ventilabrū in manu sua
et ꝑmundabit areā suā: ⁊ cōgregabit
triticum in horreum suū: paleas aūt
cōburet igni inextinguibili. Tūc venit

ihesus a galilea ī iordanen ad iohan=
nem: ut baptizaret̄ ab eo. Iohānes
aūt ꝓhibebat eū dicēs. Ego a te debeo
baptizari: ⁊ tu uenis ad me? Respon=
dens aūt ihesus dixit ei. Sine modo.
Sic enī decet nos implere omnē iusti=
ciā. Tunc dimisit eū. Baptizatus aūt
ihesus confestim ascendit de aqua. Et
ecce apti sunt ei celi: ⁊ uidit spiritū dei
descendētē sicut columbā ⁊ uenientē sup se.
Et ecce uox de celis dicēs. Hic ē filius
me⁹ dilect⁹: ī quo michi cōplacui. iij
Tunc ihesus duct⁹ ē ī desertū a spiri=
tu·ut temptaret̄ a dyabolo: et cū
ieiunasset quadraginta diebꝫ et qua=
draginta noctibus: postea esuriit. Et
accedens temptator dixit ei. Si filius
dei es: dic ut lapides isti panes fiant.
Qui respondens dixit. Scriptū ē. Nō
in solo pane uiuit homo: sed in omni
uerbo qḋ ꝓcedit ab ore dei. Tunc as=
sumpsit eū dyabol⁹ ī sanctā ciuitatē:
et statuit eū supra pinnaculū templi:
et dixit ei. Si filius dei es: mitte te deor=
sum. Scriptū est enī: quia āgelis suis
mādauit de te·et in manibus tollent
te: ne forte offendas ad lapidē pedē tu=
um. Ait illi ihesus rursum. Scriptū ē.
Non temptabis dn̄m deū tuū. Iterū
assumpsit eū dyabolus in mōtem ex=
celsum ualde: et ostendit ei omnia re=
gna mūdi et gloriam eoꝝ: et dixit ei.
Hec oīa tibi dabo: si cadens adora=
ueris me. Tunc dicit ei ihesus. Vade
sathana. Scriptū ē enī. Dn̄m deū tuū
adorabis: ⁊ illi soli seruies. Tūc reli=
quit eū dyabolus: ⁊ ecce angeli accesse=
runt ⁊ ministrabāt ei. Cū aūt audisset
ihesus ꝙ iohānes tradit⁹ esset secessit
in galileā: et relicta ciuitate nazareth·
uenit ⁊ habitauit ī ciuitate capharnaū
maritima·ī finibꝫ zabulon ⁊ neptali:
ut adimpleret̄ qḋ dictū est ꝑ ysaiam
prophetā. Terra zabulon ⁊ terra nep=
talim· uia maris trās iordanen gali=
lee gentiū· ppl's q̄ ābulabat ī tenebris·
uidit lucem magnā: ⁊ sedentibus ī re=
gione umbre mortis lux orta est eis.
Exinde cepit ihesus predicare ⁊ dicere.
Penitentiā agite. Appropinquabit
enī regnū celoꝝ. Ambulās aūt iuxta
mare galilee uidit duos fratres simo=
nem qui uocatur petrus ⁊ andreā fra=
trem eius: mittentes rete ī mare. Erāt
enim piscatores. Et ait illis. Venite
post me: et faciā uos fieri piscatores
hominū. At illi cōtinuo relictis reti=
bus secuti sunt eū. Et ꝓcedens inde ui=
dit alios duos fres· iacobū zebedei
et iohānem fratrem ei⁹ in naui cū zebe=
deo patre eoꝝ reficientes retia sua: et
uocauit eos. Illi aūt statim relictis re=
tibus et patre: secuti sunt eū. Et circui=
bat ihesus totā galileā docens ī syna=
gogis eoꝝ: et p̄dicans euangeliū re=
gni: ⁊ sanās omnē lāguorē ⁊ omnē
infirmitatem in ppl'o. Et abiit opinio
eius in totā syriā: et obtulerūt ei omēs
male habētes uariis languoribus ⁊
tormētis cōphensos· et q̄ demonia
habebāt·et lunaticos ⁊ paraliticos ⁊
curauit eos: ⁊ secuti sūt eū turbe mul=
te de galilea·⁊ decapoli·et de iherosoli=
mis·⁊ de iudea·⁊ de trās iordanen. iiij
Videns aūt ihesus turbas ascendit
in mōtem: ⁊ cū sedisset accesserūt
ad eum discipuli eius: et aperiens os
suū docebat eos dicens. Beati pauperes
spiritu: qm̄ ipsoꝝ ē regnū celoꝝ. Beati
mites: qm̄ ipi possidebūt terrā. Beati
qui lugent: qm̄ ipi cōsolabuntur. Bea=
ti q̄ esuriūt et sitiūt iusticiā: qm̄ ipi sa=
turabūtur. Beati misericordes: qm̄ ipi
misericordiā cōsequētur. Beati mūdo

corde: qm̄ ipī deum videbūt. Beati pa=
cifici: qm̄ filij dei vocabūtur. Beati q̄
psecutionē patiūtur ꝓpter iusticiam:
qm̄ ipsoꝝ est regnū celoꝝ. Beati estis
cū maledixerint vobis·et psecuti vos
fuerint et dixerūt om̄e malū aduersū
vos mentientes ꝓpter me. Gaudete ⁊
exultate: qm̄ merces vr̄a copiosa est ī
celis. Sic enī psecuti sunt ꝓphetas qui
fuerunt ante vos. Vos estis sal terre.
Qd si sal euanuerit: in quo salietur?
Ad nichilū valet vltra·nisi ut mitta=
tur foras: et cōculcet̄ ab hominibus.
Vos estis lux mūdi. Non potest ciui=
tas abscondi supra mōtem posita: ne=
q3 accendūt lucernā·et ponūt eam sub
modio sed sup candelabrū: ut luceat
om̄ibus qui in domo sunt. Sic luceat
lux vr̄a corā hominibus: ut videant
opera vr̄a bona: et glorificent patrē
vestrū q̄ in celis est. Nolite putare qm̄
veni soluere legem aut ꝓphetas. Nō
veni soluere: sed adimplere. Amen
quippe dico vobis: donec trāseat celū
et terra·iota vnū aut unus apex nō
p̄teribit a lege: donec om̄ia fiant. Qui
ergo soluerit unum de mandatis istis
minimis·⁊ docuerit sic homines mi=
nimus vocabitur·in regno celoꝝ: qui
aūt fecerit et docuerit: hic magnꝰ vo=
cabit̄ in regno celoꝝ. Dico aūt vobis:
quia nisi abundauerit iusticia vestra
plusq̄3 scribaꝝ et phariseoꝝ: nō intra=
bitis in regnū celoꝝ. Audistis quia
dictū est antiquis nō occides: qui aūt
occiderit reus erit iudicio. Ego aūt di=
co vobis: q̄a om̄is q̄ irascit̄ fratri suo
reus erit iudicio. Qui aūt dixerit fratri
suo racha: reus cōcilio. Qui aūt dixe=
rit fatue: reus erit gehenne ignis. Si
ergo offers munꝰ tuū ad altare ⁊ ibi
recordatꝰ fueris quia frater tuꝰ habet
aliquid aduersū te: relinque ibi mu=
nus tuū ante altare: et vade prius re=
conciliari fratri tuo: et tūc veniens of=
feres munꝰ tuū. Esto cōsentiēs aduer=
sario tuo cito dū es in via cū eo: ne
forte tradat te aduersarꝰ iudici: et iu=
dex tradat te ministro·et in carcerem
mittaris. Amen dico tibi: nō exies in=
de donec reddas nouissimū q̄drantem.
Audistis quia dictū est antiquis: nō
mechaberis. Ego aūt dico vobis: q̄a
om̄is qui viderit mulierem ad concu=
piscendū eam: iam mechatꝰ est eā in
corde suo. Qd si oculus tuus dexter
scandalisat te: erue eum et ꝓice abs te.
Expedit enī tibi ut pereat vnū mēbro=
rum tuoꝝ: q̄3 totū corpꝰ tuū mittat̄ in
iehennā ignis. Et si dextra manꝰ tua
scandalisat te: abscide eā et ꝓice abs te.
Expedit enī tibi ut pereat vnū mēbro=
rum tuoꝝ: q̄3 totū corpus tuū eat in ie=
hennā. Dictū est aūt quicūq3 dimise=
rit vxorem suā det ei libellum repudij.
Ego aūt dico vobis: quia om̄is q̄
dimiserit vxorē suā·excepta fornicatio=
nis causa·facit eā mechari: ⁊ q̄ dimis=
sam duxerit adulterat. Iteꝝ audistis
q̄a dictū ē antiquis nō piurabis: red=
des aūt dn̄o iuramēta tua. Ego aūt
dico vobis nō iurare oīno: neq3 p ce=
lum·q̄a tronꝰ dei ē: neq3 p terrā·q̄a sca=
bellū ē pedū eiꝰ: neq3 p ierosolimā·q̄a
ciuitas ē magni regis. Neq3 p caput
tuū iuraueris: quia non potes vnū
capillū albū face aut nigrū. Sit aūt
s̄mo vester: est ē·nō non: qd aūt hijs
abundantiꝰ ē a malo ē. Audistis q̄a
dictū ē: oculū pro oculo·dentem p den=
te. Ego autem dico vobis nō resistere
malo: sed si quis te pcusserit in dextrā
maxillā tuā p̄be illi ⁊ alterā: et ei qui
vult tecum in iudicio contendere et

tunicam tuā tollere dimitte et palliū:
et quicunq; te angariauerit mille paſ-
ſus: vade cū illo et alia duo. Qui aūt
petit a te da ei: et volenti mutuare a te
ne auertaris. Audiſtis quia dictū ē:
diliges ꝓximū tuū · et odio habebis
inimicū tuū. Ego aūt dico vobis dili-
gite inimicos veſtros: benefacite hijs
qui oderūt vos · et orate pro pſequēti-
bus et calūniantibȝ vos: ut ſitis filij
patris veſtri qui in celis eſt · qui ſolem
ſuū oriri facit ſuper bonos ⁊ malos:
et pluit ſup iuſtos et iniuſtos. Si enī
diligitis eos q̄ vos diligūt: quā mer-
cedem habebitis? Nōne et publicani
hoc faciūt? Et ſi ſalutaueritis fratres
vr̄os tātū: qd̄ āplius facitis? Nōne ⁊
ethnici hoc faciūt? Eſtote ergo voſ pfe-
cti: ſicut ⁊ pater veſter celeſtiſ pfect9 ē. vi
Attendite ne iuſticiā veſtrā facia-
tis corā hominibȝ ut videami-
ni ab eis: alioquin mercedem nō habe-
bitis apud patrem veſtrū qui in celis ē.
Cū ergo facis elemoſinā noli āte te tu-
ba canere: ſicut ypocrite faciūt ī ſynago-
gis et in vicis ut honorificent̄ ab ho-
minibus. Amen dico vobis: receperūt
mercedē ſuā. Te aūt faciēte elemoſinā:
neſciat ſiniſtra tua quid faciat dextra
tua: ut ſit elemoſina tua ī abſcōdito: ⁊
pater tuus qui videt ī abſcondito red-
det tibi. Et cum oratis: non eritis ypo-
crite qui amāt in ſynagogis et in an-
gulis plateaꝝ ſtantes orare: ut vide-
antur ab hominibus. Amē dico vo-
bis: receperūt mercedē ſuā. Tu aūt cum
oraueriſ intra ī cubiculū tuū: ⁊ clauſo
oſtio ora patrem tuū in abſcondito: ⁊
pater tuus qui videt in abſcōdito red-
det tibi. Orantes aūt nolite multum
loqui: ſicut ethnici faciūt · putant enī:
q in multiloquio ſuo exaudiantur.
Nolite ergo aſſimilari eis. Scit enim
pater veſter quid opus ſit vobis: an-
tequā petatis eum. Sic ergo vos ora-
bitis. Pater noſter qui es in celis ſan-
ctificetur nomē tuū. Adueniat regnū
tuū. Fiat volūtas tua: ſicut in celo et
in terra. Panē noſtrū ſupſubſtātialē
da nobis hodie. Et dimitte nobis de-
bita noſtra: ſicut et nos dimittimus
debitoribus noſtris. Et ne nos indu-
cas in temptationē: ſed libera nos a
malo. Si enim dimiſeritis hominibȝ
peccata eoꝝ: dimittet et vobis pater
veſter celeſtis delicta veſtra. Si autem
non dimiſeritis hominibus: nec pa-
ter veſter dimittet vobis pc̄ca veſtra.
Cū aūt ieiunatis: nolite fieri ſicut ypo-
crite triſtes. Extermināt enī facies ſuaſ:
ut pareant hominibus ieiunantes.
Amen dico vobis: quia receperunt
mercedem ſuā. Tu autem cū ieiunas
unge caput tuū et faciē tuā laua: ne
videaris hominibus ieiunās ſed pa-
tri tuo qui eſt in abſcondito: et pater tu-
us qui videt in abſconſo reddet tibi.
Nolite theſaurizare vobis theſauroſ
in terrā: ubi erugo et tinea demolitur:
et ubi fures effodūt et furant̄. Theſau-
rizate aūt vobis theſauros ī celo: ubi
nec erugo nec tinea demolit̄: ⁊ ubi fu-
res nō effodiūt nec furātur. Ubi ē the-
ſaur9 tu9: ibi ē ⁊ cor tuū. Lucerna corpo-
ris tui ē oculus tu9. Si oculus tu9 fu-
erit ſimplex: totū corp9 tuū lucidū erit.
Si aūt oculus tuus fuerit neq̄: totū
corpus tuū tenebroſum erit. Si ergo
lumē qd̄ in te eſt tenebre ſunt · ipe tene-
bre quāte erūt? Nemo poteſt duobus
dn̄is ſuire. Aut enim unū odio habe-
bit ⁊ alteꝝ diliget: aut unū ſuſtinebit
et alteꝝ contemnet. Non poteſtis deo
ſeruire et mamone. Ideo dico vobis:

ne solliciti sitis anime vestre qd̄ man-
ducetis: neq; corpori vestro quid indu-
amini. Nōne anima plus est q̄ esca:
et corpus plus q̄ vestimentū? Respici-
te volatilia celi que nō serūt neq; me-
tunt· neq; congregant in horrea: et pa-
ter vester celestis pascit illa. Nōne vos
magis pluris estis illis? Quis autē
vr̄m cogitans potest adicere ad statu-
ram suā cubitū vnū? Et de vestimētis
quid solliciti estis? Considerate lilia
agri quomodo crescunt. Nō laborāt
neq; nent. Dico aūt vobis: qm̄ nec
salomō ī omī gloria sua coopert⁹ est
sicut vnū ex istis. Si enim fenum agri
qd̄ hodie est et cras in clibanum mitti-
tur deus sic vestit: quāto magis vos
minime fidei? Nolite ergo solliciti es-
se dicētes quid manducabimus aut
quid bibem⁹: aut quo operiemur. Hec
enim omnia gentes inquirunt. Scit
enim pater vester quia hiis omnibus
indigetis. Querite ergo primū regnū
dei & iusticiā eius: & hec oīa adicient
vobis. Nolite ergo solliciti esse ī crasti-
nū. Crastin⁹ enī dies sollicit⁹ erit sibi
ipi. Sufficit diei malicia sua. VII
Nolite iudicare et nō iudicabimi-
ni: nolite cōdemnare et nō con-
demnabimini: in quo enī iudicio iu-
dicaueritis iudicabimini: et in qua
mensura mensi fueritis remetietur vo-
bis. Quid aūt vides festucā in oculo
fratris tui: et trabē in oculo tuo non
vides? Aut quomodo dicis fratri tuo
frater sine· eiciā festucā de oculo tuo: &
ecce trabs ē in oculo tuo? Ypocrita eice
primū trabem de oculo tuo: et tūc vi-
debis eicere festucam de oculo fratris
tui. Nolite dare sanctū canibus· neq;
mittatis margaritas vr̄as ante por-
cos: ne forte cōculcēt eas pedib; suis: &
cōuersi dirumpant vos. Petite & dabi-
tur vobis: querite et inuenietis: pulsa-
te & aperietur vobis. Oīs enī q̄ petit
accipit: et qui querit inuenit: & pulsan-
ti aperietur. Aut quis est ex vobis ho-
mo quē si petierit filius suus panem:
nūquid lapidem porriget ei? Aut si
piscem petierit: nūquid serpentem por-
riget ei? Si ergo vos cum sitis mali
nostis bona data dare filiis vestris:
quanto magis pater vester qui in celis
est dabit bona petentib; se? Oīa er-
go quecunq; vultis ut faciant vobis
homines: et vos facite illis. Hec est e-
nim lex et ꝓphete. Intrate ꝑ angustā
portam: quia lata porta et spaciosa
via est q̄ ducit ad ꝑditionem: et multi
sunt qui intrāt ꝑ eam. Quā angusta
porta et arta via est que ducit ad vi-
tam: et pauci sunt qui inueniūt eam.
Attendite a falsis ꝓphetis qui veniūt
ad vos in vestimētis ouiū: intrinsecus
sunt lupi rapaces. A fructibus eorū
cognoscetis eos. Numquid colligunt
de spinis vuas: aut de tribulis ficus?
Sic oīs arbor bona fructus bonos
facit: mala aūt arbor malos fructus
facit. Non potest aūt arbor mala bo-
nos fructus facere: neq; arbor bona
malos fructus facere. Oīs arbor q̄
nō facit fructum bonū excidetur: et in
ignem mittetur. Igitur ex fructib; eorū
cognoscetis eos. Non oīs qui dicit
michi dn̄e domine intrabit in regnū
celorū: sed qui facit volūtatem patris
mei qui in celis ē: ipe intrabit ī regnū
celorū. Multi dicent michi in illa die
domine dn̄e nōne ī nomine tuo pro-
phetauimus et in noīe tuo demonia
eiecimus· et in tuo noīe virtutes mul-
tas fecimus: et tunc confitebor illis
q̄a nūquā noui vos. Discedite a me

oīes q̄ operamini iniquitatē. Omīs
ergo qui audit verba mea hec·et facit
ea·assimilabit̄ viro sapiēti q̄ edifica=
uit domū suā sup petrā: et descendit
pluuia ⁊ venerūt flumina·et flauerūt
venti ⁊ irruerūt in domū illā: et non
cecidit. Fundata enim erat supra pe-
tram. Et omīs qui audit verba mea
hec·et nō facit ea·similis erit viro stul-
to qui edificauit domū suam supra
harenam: et descendit pluuia ⁊ vene=
runt flumina et flauerūt venti ⁊ irrue=
runt in domū illā·et cecidit: et fuit rui-
na eius magna. Et factū est cū cōsum=
masset ihesus verba hec: āmirabant̄
turbe sup doctrina eius. Erat enim
docens eos sicut potestatem habens:
et nō sicut scribe eoꝝ ⁊ pharisei. vij
Cum aūt descendisset de monte·
secute sunt eum turbe multe: et
ecce leprosus veniēs adorabat eū di-
cens. Dn̄e: si vis potes me mundare.
Et extendēs manū ihesus: tetigit eum
dicens. Volo. Mundare. Et cōfestim
mundata est lepra eius. Et ait illi ihe=
sus. Vide nemini dixeris: sed vade
ostende te sacerdoti: et offer mun⁹ tuū
qd̄ p̄cepit moyses in testimoniū illis.
Cum aūt introisset capharnaū acces-
sit ad eū centurio: rogans eū et dicēs
dn̄e: puer meus iacet in domo para=
liticus: et male torquetur. Et ait illi
ihesus. Ego veniā: ⁊ curabo eum. Et
respondens centurio ait. Dn̄e: non
sum dignus ut intres sub tectū meū:
sed tantum dic verbo·⁊ sanabitur pu=
er meus. Nam et ego homo sum sub
potestate constitutus habēs sub me
milites: ⁊ dico huic vade et vadit·et
alij veni et venit: et seruo meo fac hoc
et facit. Audiens aūt ihesus miratus
est: et sequentib; se dixit. Amen dico
vobis: non inueni tantā fidem ī isra=
hel. Dico aūt vobis: q multi ab ori=
ente et occidente venient ⁊ recumbent
cum abraham ⁊ ysaac et iacob· in re=
gno celoꝝ: filij aūt regni eicientur in te=
nebras exteriores. Ibi erit fletus et stri
dor dentiū. Et dixit ihesus centurioni.
Vade: et sicut credidisti fiat tibi. Et sa=
natus est puer ex illa hora. Et cū ve=
nisset ihesus ī domū petri vidit socrū
eius iacentem ⁊ febricitantē: et tetigit
manū eius et dimisit eā febris: ⁊ sur=
rexit et ministrabat ei. Vespere autem
facto· obtulerūt ei multos demonia
habentes: ⁊ eiciebat spiritus verbo·et
oīes male habentes curauit: ut ad=
impleret̄ qd̄ dictū est p ysaiam p̄pheta
dicentem. Ipse infirmitates nostras
accepit: ⁊ egrotationes nr̄as portauit.
Videns aūt ihesus turbas multas
circū se: iussit discipulos ire trans fre-
tum. Et accedēs unus scriba ait illi.
Magister: sequar te quocūq; ieris.
Et dicit ei ihesus. Vulpes foueas ha=
bent et volucres celi nidos: filius aūt
hoīs nō habet ubi caput suū reclinet.
Ali⁹ aūt de discipulis ei⁹ ait illi· dn̄e:
p̄mitte me primū ire et sepelire patrem
meum. Ihesus aūt ait illi. Sequere
me: et dimitte mortuos sepelire mor=
tuos suos. Et ascendente eo in na=
uiculam secuti sunt eum discipuli ei⁹:
et ecce motus magnus factus est in
mari: ita ut nauicula operiretur flu=
ctibus. Ipse vero dormiebat. Et ac
cesserunt ad eum discipuli eius: et sus=
citauerūt eum dicentes. Domine·sal=
ua nos: perim⁹. Et dicit eis ihesus.
Quid timidi estis modice fidei? Tūc
surgens imperauit ventis ⁊ mari: et
facta est tranquillitas magna. Por=
ro homines mirati sūt dicētes. Qualis

est hic: quia venti ꝛ mare obediunt ei.
Et cum venisset ihesus trans fretum
ī regionē gerasenoꝝ· occurrerūt ei duo
habentes demonia de monumentis
exeuntes· seui nimis: ita ut nemo pos-
set transire p viam illā. Et ecce clama-
uerūt dicentes. Quid nobis et tibi ihe-
su fili dei? Venisti huc ante tempus
torquere nos. Erat aūt nō longe ab
illis grex porcoꝝ multoꝝ pascens. De-
mones aūt rogabāt eum dicētes. Si
eicis nos hic: mitte nos ī gregē porcoꝝ.
Et ait illis. Ite. At illi exeūtes abierūt
ī porcos. Et ecce magno impetu abijt
totus grex p preceps in mare: ꝛ mortui
sunt in aquis. Pastores aūt fugerūt:
et venientes in ciuitatem· nūciauerūt
hec oīa: et de hijs qui demonia ha-
buerāt. Et ecce tota ciuitas exijt obuiā
ihesu: et viso eo· rogabant eum ut
transiret a finibus eorum. viij
Et ascendens ihesus in nauiculā
transfretauit: ꝛ venit in ciuitatē
suā. Et ecce offerebant ei paraliticum
iacentem in lecto. Et videns ihesus fi-
dem illoꝝ: dixit paralitico. Confide
fili. Remittunt tibi peccata tua. Et ecce
quidā de scribis dixerūt intra se. Hic
blasphemat. Et cū vidisset ihesus co-
gitationes eoꝝ dixit. Ut quid cogita-
tis mala in cordibus vr̄is? Quid est
facilius dicere dimittunt tibi peccata:
an dicere surge ꝛ ambula? Ut autē
sciatis quia filius hominis habet po-
testatem dimittendi peccata in terra:
tunc ait paralitico. Surge tolle lectū
tuū: ꝛ vade in domū tuā. Et surrexit:
et abijt in domum suam. Videntes
aūt turbe timuerūt: ꝛ glorificauerunt
deum qui dedit potestatem talē homi-
nibus. Et cum transiret inde ihesus:
vidit hominem sedentem in theloneo
matheum nomine. Et ait illi. Seque-
re me. Et surgens secutus est eum. Et
factum est discumbēte eo in domo: ecce
multi publicani ꝛ peccatores venien-
tes discumbebāt cum ihesu· ꝛ discipu-
lis eius. Et videntes pharisei dicebāt
discipulis eius. Quare cum publica-
nis ꝛ peccatoribus manducat magi-
ster vester? At ihesus audiens ait.
Non est opus valentibus medicus:
sed male habentibꝫ. Euntes autem
discite quid ē· misericordiā volo: ꝛ nō
sacrificiū. Non enī veni vocare iustos
sed peccatores. Tunc accesserunt ad eū
discipuli iohannis dicentes. Quare
nos et pharisei ieiunamus frequent:
discipuli aūt tui nō ieiunāt? Et ait il-
lis ihesus. Nūquid possunt filij spon-
si lugere q̄diu cum illis est sponsus?
Venient aūt dies cum auferetur ab e-
is sponsus: ꝛ tunc ieiunabūt. Nemo
aūt immittit cōmissuram pāni rudis
in vestimentū vetus. Tollit enī pleni-
tudinē eius a vestimēto: et peior scissu-
ra fit. Neqꝫ mittūt vinū nouū in utres
veteres. Alioquin rumpunt utres: et
vinū effunditur: ꝛ utres pereunt. Sed
vinū nouū in utres nouos mittunt:
et ābo conseruātur. Hec illo loquēte
ad eos· ecce princeps unus accessit et
adorabat eum dicens. Dn̄e: filia mea
michi defuncta est: sed veni impone
manū tuā sup eā et viuet. Et surgēs
ihesus sequebatur eum: et discipuli e-
ius. Et ecce mulier que sanguinis flu-
xum patiebat duodecim ānis accessit
retro: ꝛ tetigit fimbriā vestimenti eius.
Dicebat enī intra se. Si tetigero tan-
tum vestimentum eius salua ero. At
ihesus cōuersus: et videns eam dixit:
Confide filia. Fides tua te saluā fecit.
Et salua facta est mulier ex illa hora.

Et cum venisset ihesus in domū prin-
cipis · et vidisset tibicines ⁊ turbam tu-
multuantem dicebat. Recedite: nō est
enim mortua puella · sed dormit. Et
deridebāt eum. Et cum eiecta esset tur-
ba intrauit: et tenuit manū eius ⁊ di-
xit. Puella surge. Et surrexit puella:
et exijt fama hec in universam terram.
Et transeunte inde ihesu: secuti sūt eū
duo ceci clamātes ⁊ dicētes. Miserere
nostri fili david. Cum aūt venisset do-
mum · accesserunt ad eum ceci: et dicit
eis ihesus. Creditis quia hoc possum
facere vobis? Dicunt ei. Utiqꝫ domi-
ne. Tunc tetigit oculos eoꝝ dicēs. Se-
cundū fidem vr̄am fiat vobis. Et aper-
ti sunt oculi eoꝝ. Et cōminatꝰ ē eis ihe-
sus dicens. Videte ne quis sciat. Illi
aūt exeuntes diffamauerūt eum in to-
ta terra illa. Egressis aūt illis ecce ob-
tulerūt ei hominem mutū demonium
habentem: et eiecto demonio locutus
est mutus: et mirate sunt turbe dicen-
tes. Nunqꝫ apparuit sic ī israhel. Pha-
risei aūt dicebāt. In principe demoni-
orum eicit demones. Et circuibat ihe-
sus omēs civitates ⁊ castella: docens
in synagogis eoꝝ et p̄dicans evange-
lium regni: et curans omnē languo-
rem ⁊ omnē infirmitatem. Videns aūt
turbas misertus est eis: quia erāt ve-
xati et iacentes sicut oves non haben-
tes pastorem. Tunc dicit discipulis
suis. Messis quidē multa: operarij au-
tem pauci. Rogate ergo dn̄m messis:
ut mittat operarios ī messē suā. x
Et cōvocatis duodecim discipulis
suis · dedit illis potestatem spiri-
tuum immūdoꝝ ut eicerent eos: et cu-
rarēt omnē languorē · et omnē infir-
mitatem. Duodecim aūt discipuloꝝ
nomina sunt hec. Primus simon q̄
dicitur petrus et andreas frater eius:
philippus ⁊ bartholomeꝰ iacobꝫ zebe-
dei · et iohānes frater eius: thomas et
matheus publicanus: et iacobus al-
phei et thadeus · simon chananeus · ⁊
iudas scariothis: qui ⁊ tradidit eum.
Hos duodecim misit ihesus: p̄cipiēs
eis ⁊ dicens. In viam gentiū ne abie-
ritis: et in civitates samaritanoꝝ ne
intraueritis: sed potius ite ad oves q̄
perierūt domus israhel. Euntes autē
p̄dicate dicentes: quia appropinqua-
vit regnū celoꝝ. Infirmos curate · mor-
tuos suscitate · leprosos mūdate: de-
mones eicite: gratis accepistis · gra-
tis date. Nolite possidere auꝝ · neqꝫ ar-
gentum: neqꝫ pecuniā in zonis vestris.
Non peram in via: neqꝫ duas tunicas ·
neqꝫ calciamēta: neqꝫ virgā. Dignus
enī ē operariꝰ cibo suo. In quācunqꝫ
aūt civitatem aut castellū intraueritis ·
interrogate quis in ea dignus sit: et
ibi manete donec exeatis. Intrantes
autē in domū · salutate eam dicentes.
Pax huic domui. Et si quidem fuerit
domus digna · veniet pax vestra sup
eam: si aūt non fuerit digna: pax vr̄a
reuertetur ad vos. Et quicunqꝫ nō re-
ceperit vos · neqꝫ audierit sermones
vestros: exeuntes foras de domo vel
civitate excutite pulverem de pedibus
vestris. Amen dico vobis: tolerabiliꝰ
erit terre zodomoꝝ et gomorreoꝝ in
die iudicij q̄ꝫ illi civitati. Ecce ego mit-
to vos sicut oves ī medio lupoꝝ. Esto-
te ergo prudentes sicut serpentes: ⁊ sim-
plices sicut columbe. Cavete aūt ab
hominibus. Tradent enim vos ī con-
cilijs: et ī synagogis suis flagellabūt
vos: et ad p̄sides et ad reges ducemini
propter me · in testimoniū illis et gen-
tibus. Cum autem tradēt vos: nolite

cogitare quomodo aut quid loqua-
mini. Dabitur enim vobis in illa ho-
ra quid loquamini. Non enim vos
estis qui loquimini: sed spiritus patris
vestri qui loquitur in vobis. Tradet
autē frater fratrem in mortem· ⁊ pater
filiū: et insurgent filij in parentes: et
morte eos afficient: ⁊ eritis odio omni-
bus ꝓpter nomē meū. Qui aūt ꝑseue-
rauerit usqȝ in finē: hic saluꝰ erit. Cū
aūt ꝑsequentur vos ī ciuitate ista: fu-
gite in aliā. Amē dico vobis: nō con-
summabitis ciuitates israhel: donec
veniat filius hoīs. Nō est discipulus
sup magistrū: nec seruus sup dūm su-
um. Sufficit discipulo ut sit sicut ma-
gister eius: ⁊ seruo sicut dominus eiꝰ.
Si patremfamilias beelzebub voca-
uerūt: quātomagis domesticos eius?
Ne ergo timueritis eos. Nichil enī est
opertū qđ nō reuelabitur: et occultūm
qđ nō sciat. Qđ dico vobis ī tenebris
dicite in lumine: ⁊ qđ in aure auditis
pdicate sup tecta. Et nolite timere eos
qui occidūt corpus· animā aūt non
possunt occidere: sed potius timete eū
qui potest ⁊ animā ⁊ corpus pdere in
gehennā. Nōne duo passeres asse ve-
neūt? Et unus ex illis nō cadet super
terram sine patre vestro. Vestri autem
et capilli capitis omēs numerati sunt.
Nolite ergo timere: multis passeribus
meliores estis vos. Omīs ergo ꝗ con-
fitebitur me corā hominibz: cōfitebor
et ego eū corā patre meo qui in celis ē.
Qui aūt negauerit me corā homini-
bus: negabo et ego corā patre meo ꝗ
in celis est. Nolite arbitrari quia ve-
nerim pacē mittere in terrā. Non veni
pacem mittere in terrā sed gladiū. Ve-
ni enim separare hominē adūsus pa-
trem suū· et filiā aduersus matrē suā:

et nurū aduersus socrū suā: et inimici
hominis domestici eius. Qui amat
patrē aut matrem plusquā me: nō est
me dignus. Et qui amat filiū aut fili-
am sup me: non est me dignus. Et ꝗ
nō accipit crucem suā et sequitur me:
non est me dignus. Qui inuenit ani-
mam suā· pdet illam: et qui pdiderit
animā suā ꝓpter me· inueniet eā. Qui
recipit vos me recipit: ⁊ qui me recipit
recipit eum qui me misit. Qui recipit
prophetā in nomine prophete: mer-
cedem prophete accipiet. Et qui recipit
iustū in noīe iusti: mercedem iusti acci-
piet. Et quicunqȝ potū dederit uni ex
minimis istis calicē aque frigide tan-
tum in noīe discipuli: amen dico vo-
bis: nō perdet mercedem suam. XI

Et factū est cū cōsummasset ihesus
pcipiēs duodecim discipulis su-
is: trāsijt inde ut doceret et pdicaret
ī ciuitatibus eoꝝ. Iohānes aūt cū au-
disset in vinculis opera xpisti: mittēs
duos de discipulis suis· ait illi. Tu es
ꝗ venturꝰ es an aliū expectamꝰ? Et re-
spondens ihesus ait illis. Euntes re-
nūciate iohanni ꝗ audistis ⁊ vidistis.
Ceci vident· claudi ambulant· leprosi
mūdantur: surdi audiūt· mortui resur-
gunt· pauperes euangelizant: et beatꝰ
est ꝗ non fuerit scādalizatus ī me. Il-
lis aūt abeūtibus: cepit ihesus dicere
ad turbas de iohāne. Quid existis in
desertū videre? Arūdinem vento agi-
tatā? Sed quid existis videre? Homi-
nem mollibus vestitū? Ecce qui mol-
libus vestiūtur in domibz regū sunt.
Sed qđ existis videre? Prophetā? Etiā
dico vobis: et plusqȝ ꝓphetā. Hic est
enim de quo scriptum ē. Ecce ego mit-
to āgelum meum ante faciem tuam:
qui ꝑparabit viam tuam āte te. Amē

dico vobis: non surrexit inter natos
mulierz maior iohāne baptista. Qui
autem minor ē in regno celoz maior
est illo. A diebus aūt iohānis bapti-
ste usq; nūc regnū celoz vim patitur:
et violenti rapiūt illud. Omēs enim
prophete ⁊ lex usq; ad iohānem ꝓphe-
tauerūt: ⁊ si vultis recipere. ipe est heli-
as qui venturꝰ est. Qui habet aures
audiendi audiat. Cui autem similem
estimabo generationē istā? Similis ē
pueris sedentibz in foro: qui clamātes
coequalibus dicunt. Cecinimus vo-
bis et non saltastis: lamentauimus
et non planxistis. Venit enī iohānes
neq; māducans neq; bibens: ⁊ dicūt
demoniū habet. Venit filiꝰ hominis
māducans et bibens: et dicūt ecce ho-
mo vorax ⁊ potator vini publicanoz
et peccatoz amicus. Et iustificata ē sa-
pientia a filijs suis. Tunc cepit expro-
brare ciuitatibus in quibus facte sūt
plurime virtutes eiꝰ: q̄a non egissent
penitentiā. Ve tibi corozaim. ve tibi
bethsaida: quia si in tyro et sydone
facte essent virtutes que facte sunt ī vo-
bis: olim in cilicio et cinere penitentiā
egissent. Verūtamē dico vobis: tyro ⁊
sydoni remissius erit in die iudicij q̄
vobis. Et tu capharnaū. nūqd usq;
in celum exaltaberis? Usq; in infernū
descendes. Quia si in sodomis facte
fuissent virtutes que facte sunt ī te: for-
te mansissent usq; in hāc diē. Verun-
tamē dico vobis: quia terre sodomo-
rum remissius erit in die iudicij q̄ tibi.
In illo tēpore respondens ihesus di-
xit. Cōfitebor tibi pater dn̄e celi ⁊ terre:
quia abscondisti hec a sapientibz et
prudentibus: et reuelasti ea paruulis.
Ita pater: quoniā sic fuit placitū āte
te. Omnia michi tradita sunt a patre
meo. Et nemo nouit filiū nisi pater:
neq; patrē quis nouit nisi filius: ⁊ cui
voluerit filius reuelare. Venite ad me
omēs qui laboratis et onerati estis: et
ego reficiā vos. Tollite iugū meum su-
per vos: et discite a me quia mitis sū
et humilis corde: ⁊ inuenietis requiē
animabz vestris. Iugū enim meum
suaue est: et onus meum leue. XII
In illo tempore abijt ihesus per
sata sabbato: discipuli aūt eius
esurientes cepīt vellere spicas ⁊ man-
ducare. Pharisei aūt videntes. dixe-
runt ei. Ecce discipuli tui faciūt: qd̄ nō
licet eis facere sabbatis. At ille dixit e-
is. Nō legistis qd̄ fecerit dauid quan-
do esurijt ⁊ q̄ cū eo erāt. quomō intra-
uit in domū dei. et panes propositio-
nis comedit. quos nō licebat ei edere
neq; hijs qui cum eo erant: nisi solis
sacerdotibz? Aut non legistis in lege.
quia sabbatis sacerdotes ī templo sab-
batū violāt: ⁊ sine crimine sunt? Dico
autē vobis: quia templo maior est
hic. Si aūt sciretis quid est misericor-
diam volo et non sacrificiū: nunquā
condemnassetis innocentes. Dominꝰ
est enī filius hominis: etiā sabbati. Et
cū inde transisset: venit ī synagogā eoz.
Et ecce homo manū habens aridam:
⁊ interrogabant eum dicentes. Si licet
sabbatis curare? Ut accusarent eum.
Ipe aūt dixit illis. Quis erit ex vobis
homo qui habeat ouē unam? Et si
ceciderit hec sabbatis in foueam: nōne
tenebit ⁊ leuabit eam? Quanto magis
melior ē homo oue. Itaq; licet sabbatis
benefacere. Tunc ait homini. Extende
manū tuam. Et extendit: et restituta ē
sanitati sicut altera. Exeuntes aūt pha-
risei. consiliū faciebant aduersus eū:
quomō pderent eū. Ihesus aūt sciens

recessit inde: et secuti sunt eum multi: et curauit eos omnes. Et precepit eis ne manifestum eum facerent: ut adimpleretur quod dictum est per ysaiam prophetam dicentem. Ecce puer meus quem elegi: dilectus meus in quo bene complacuit anime mee. Ponam spiritum meum super eum: et iudicium gentibus nunciabit. Non contendet neque clamabit: neque audiet aliquis in plateis vocem eius. Arundinem quassatam non confringet. et linum fumigans non extinguet: donec eiciat ad victoriam iudicium: et in nomine eius gentes sperabunt. Tunc oblatus est ei demonium habens cecus et mutus: et curauit eum ita ut loqueretur et videret. Et stupebant omnes turbe: et dicebant. Numquid hic est filius dauid? Pharisei autem audientes dixerunt. Hic non eicit demones: nisi beelzebub principe demoniorum. Ihesus autem sciens cogitationes eorum dixit eis. Omne regnum diuisum contra se desolabitur: et omnis ciuitas vel domus diuisa contra se non stabit. Et si sathanas sathanan eicit: aduersus se diuisus est. Quomodo ergo stabit regnum eius? Et si ego in beelzebub eicio demones: filii vestri in quo eiciunt? Ideo ipsi iudices erunt vestri. Si autem ego in spiritu dei eicio demones: igitur peruenit in vos regnum dei. Aut quomodo potest quisquam intrare in domum fortis et vasa eius diripere: nisi prius alligauerit fortem? Et tunc domum illius diripiet. Qui non est mecum contra me est: et qui non congregat mecum spargit? Ideo dico vobis: omne peccatum et blasphemia remittetur hominibus: spiritus autem blasphemie non remittetur. Et quicunque dixerit verbum contra filium hominis remittetur ei: qui autem dixerit contra spiritum sanctum non remittetur ei: neque in hoc seculo. neque in futuro. Aut facite arborem bonam et fructum eius bonum: aut facite arborem malam: et fructum eius malum. Siquidem ex fructu arbor agnoscitur. Progenies viperarum: quomodo potestis bona loqui cum sitis mali? Ex abundantia enim cordis os loquitur. Bonus homo de bono thesauro profert bona: et malus homo de malo thesauro profert mala. Dico autem vobis: quoniam omne verbum ociosum quod locuti fuerint homines: reddent rationem de eo in die iudicii. Ex verbis enim tuis iustificaberis: et ex verbis tuis condemnaberis. Tunc responderunt ei quidam de scribis et phariseis dicentes. Magister: volumus a te signum videre. Qui respondens ait illis. Generatio mala et adultera signum querit: et signum non dabitur ei nisi signum ione prophete. Sicut enim fuit ionas in ventre ceti tribus diebus et tribus noctibus: sic erit filius hominis in corde terre tribus diebus et tribus noctibus. Viri niniuite surgent in iudicio cum generatione ista et condemnabunt eam: quia penitentiam egerunt in predicatione ione. Et ecce plusquam iona hic. Regina austri surget in iudicio cum generatione ista et condemnabit eam: quia venit a finibus terre audire sapientiam salomonis. Et ecce plusquam salomon hic. Cum autem immundus spiritus exierit ab homine ambulat per loca arida querens requiem et non inuenit. Tunc dicit. Reuertar in domum meam unde exiui. Et veniens inuenit eam vacantem scopis mundatam et ornatam. Tunc vadit et assumit septem alios spiritus secum nequiores se et intrantes habitant ibi: et fiunt nouissima hominis illius peiora prioribus. Sic erit et

generationi huic pessime. Adhuc eo
loquente ad turbas: ecce mater eius ⁊
fratres stabāt foris · querentes loqui
ei. Dixit aūt ei quidā. Ecce mater tua
et fratres tui foris stant · querentes te.
At ipse respondens dicenti sibi ait.
Que est mater mea: ⁊ qui sunt fratres
mei? Et extendens manū in discipu-
los suos dixit. Ecce mater mea et fra-
tres mei. Quicunq; enim fecerit volun-
tatem patris mei · qui in celis est: ipse
meus frater soror et mater est. xiij 3.
In illo die exiens ihesus de domo
sedebat secus mare · ⁊ cōgregate
sunt ad eum turbe multe · ita ut in na-
viculā ascendens sederet: et omīs tur-
ba stabat in litore: et locutus est eis
multa in parabolis dicens. Ecce exijt
qui seminat seminare. Et dū seminat
quedā ceciderūt secus viam: ⁊ venerūt
volucres et comederūt ea. Alia autē
ceciderūt in petrosa ubi non habebāt
terram multam: ⁊ cōtinuo exorta sūt
quia nō habebāt altitudinē terre. So-
le autem orto estuauerūt · et quia non
habebāt radicē aruerūt. Alia autem
ceciderūt in spinas: et creuerunt spine
et suffocauerūt ea. Alia autem cecide-
runt ī terrā bonā: et dabūt fructū · ali-
ud cētesimū · aliud sexagesimū: aliud
tricesimum. Qui habet aures audien-
di audiat. Et accedentes discipuli di-
xerunt ei. Quare in parabolis loque-
ris eis? Qui respondēs ait illis. Quia
vobis datum est nosse misteria regni
celorum: illis aūt nō est datum. Qui
enim habet dabitur ei et abundabit.
Qui autē non habet: et qđ habet au-
feretur ab eo. Ideo ī parabolis loquor
eis · quia videntes non vident · ⁊ audi-
entes non audiunt neq; intelligūt: et
adimpletur ī eis ꝓphetia ysaie dicētis.

Auditu audietis ⁊ non intelligetis: ⁊
videntes videbitis et non videbitis.
Incrassatū est enim cor ꝓpli huius et au-
ribus grauiter audierunt · et oculos
suos clauserūt: nequādo videāt ocu-
lis ⁊ auribꝫ audiāt · ⁊ corde intelligāt:
et cōuertantur et sanē eos. Vestri au-
tem beati oculi quia vident: et aures
vestre quia audiunt. Amen quippe di-
co vobis: quia multi ꝓphete et iusti
cupierūt videre que videtis et non vi-
derunt: et audire que auditis · et non
audierūt. Vos ergo audite parabolā
seminātis. Omīs qui audit verbum
regni et non intelligit · venit malus ⁊
rapit qđ seminatū est in corde eius: hic
est qui secus viam seminatus est. Qui
autem sup petrosa seminatus est: hic
est qui verbū audit · et continuo cum
gaudio accipit illud. Non habet aūt
in se radicem: sed ē temporalis. Facta
autem tribulatione et ꝑsecutōne ꝓpter
verbū: cōtinuo scandalizabitur. Qui
autem est seminatus in spinis: hic est
qui verbum dei audit · et sollicitudo se-
culi istius et fallacia diuiciarū suffo-
cat verbum: et sine fructu efficiē. Qui
vero in terrā bonā seminatus est: hic ē
qui audit verbū et intelligit ⁊ fructum
affert: et facit aliud quidem centesi-
mum · et aliud autem sexagesimum ·
aliud vero tricesimū. Aliā parabolā
proposuit illis dicens. Simile factū
est regnū celorū homini q̄ seminauit
bonū semen in agro suo. Cum autē
dormirent homines: venit inimicus
eius et superseminauit zizania ī medio
tritici · et abijt. Cum autē creuisset her-
ba ⁊ fructum fecisset: tunc apparuerūt
et zizania. Accedentes autem serui pa-
trisfamilias · dixerūt ei. Domine · nōne
bonum semen seminasti in agro tuo:

unde ergo habet zizania? Et ait illis.
Inimicus homo hoc fecit. Servi aūt
dixerūt ei. Vis imus et colligimus ea?
Et ait. Non. Ne forte colligentes zi-
zania eradicetis simul et triticū. Sini-
te utraq; crescere usq; ad messem: et in
tempore messis dicā messoribus. Col-
ligite primū zizania · et alligate ea fas-
ciculos ad comburendū: triticū autē
congregate in horreū meum. Aliam
parabolā proposuit eis dicens. Simile
est regnū celorū grano synapis: qd ac-
cipiens homo seminavit ī agro suo:
qd minimū quidē est omnibus semini-
bus. Cum autem creverit maius est o-
mnibus oleribus: et fit arbor ita ut
volucres celi veniāt et habitent in ra-
mis eius. Aliam parabolā locutus ē
eis. Simile est regnū celorū fermento.
qd acceptum mulier abscōdit in fari-
ne satis tribus: donec fermentatum est
totum. Hec omīa locutus est ihesus ī
parabolis ad turbas: et sine parabo-
lis nō loquebatur eis · ut impleretur qd
dictum erat per prophetam dicentē. Ape-
riam in parabolis os meum: eructa-
bo abscondita a cōstitutione mundi.
Tunc dimissis turbis venit in domū:
et accesserunt ad eum discipuli eius di-
centes. Edissere nobis parabolā ziza-
niorū agri. Qui respondens ait. Qui
seminat bonū semen · ē filius hominis.
Ager aūt ē mūdus. Bonū vero semē.
hij sunt filij regni. Zizania aūt filij
sunt nequā. Inimicus aūt qui semina-
vit ea · est dyabolus. Messis vero con-
summatio seculi est. Messores autem
angeli sunt. Sicut ergo colliguntur zi-
zania et igni cōburuntur: sic erit ī con-
sūmatione seculi. Mittet filius homi-
nis angelos suos · et colligēt de regno
eius omīa scandala · et eos qui faciunt
iniquitatem: et mittent eos ī caminū
ignis · ibi erit fletus et stridor dentiū.
Tūc iusti fulgebūt sicut sol ī regno pa-
tris eorū. Qui habet aures audiendi
audiat. Simile est regnū celorū thesau-
ro abscondito in agro: quē qui inve-
nit homo abscondit · et pre gaudio il-
lius vadit et vendit universa q̄ habet:
et emit agrū illū. Iterū simile est regnū
celorū homini negociatori: querenti
bonas margaritas. Inventa aūt una
p̄ciosa margarita: abijt et vēdidit o-
mnia que habuit et emit eam. Iterum
simile est regnū celorū sagene misse in
mare: et ex omī genere pisciū cōgregan-
ti. Quā cum impleta esset educentes et
secus litus sedentes · elegerūt bonos in
vasa: malos autē foras miserūt. Sic
erit in cōsummatione seculi. Exibunt
angeli · et separabūt malos de medio
iustorū · et mittent eos in caminum
ignis: ibi erit fletus et stridor dentium.
Intellexistis hec omīa? Dicūt ei. Etiā.
Ait illis. Ideo omīs scriba doctus in
regno celorū similis est homini patri-
familias: qui profert de thesauro suo
nova et vetera. Et factum est cū cōsum-
masset ihesus parabolas istas · trans-
ijt inde. Et veniēs in patriā suā docebat
eos ī synagogis eorū: ita ut mirarentur
et dicerēt. Unde huic sapiētia hec et vir-
tutes? Nōne hic est fabri filius? Nōne
mater eius dicitur maria et fres eius iacobus
et ioseph · et simon et iudas: et sorores
eius nōne omēs apud nos sūt? Unde
ergo huic oīa ista? Et sic scādalizaban-
tur in eo. Ihesus aūt dixit eis. Non ē
propheta sine honore nisi ī patria sua ·
et in domo sua. Et nō fecit ibi virtutes
multas: propter incredulitatē illorū. XIIJ
In illo tempore audivit herodes
tetrarcha famam ihesu: et ait

pueris suis. Hic ē iohānes baptista:
ipse surrexit a mortuis: et ideo virtutes
operantur in eo. Herodes enim tenuit
iohānem et alligauit eum: et posuit ī
carcerem ꝓpter herodiadē uxorem fra-
tris sui. Dicebat enim illi iohannes.
Non licet tibi habere eam. Et volens
illum occidere timuit ꝑplm: quia sicut
prophetā eum habebāt. Die aūt na-
talis herodis saltauit filia herodiadis
in medio: et placuit herodi. Unde cū
iuramēto pollicit⁹ ē ei dare: qđcunqȝ
postulasset ab eo. At illa premonita
a matre sua da michi inquit hic ī di-
sco: caput iohānis baptiste. Et contri-
status est rex: ꝓpter iuramētū autem ⁊
eos qui pariter recūbebant iussit dari.
Misitqȝ et decollauit iohānem in car-
cere. Et allatū est caput eius ī disco: et
datum est puelle: et illa attulit mātri
sue. Et accedentes discipuli eius tule-
runt corpus et sepelierūt illud: et veni-
entes nunciauerūt ihesu. Quod cum
audisset ihesus secessit inde in nauicu-
lam: in locū desertū seorsum. Et cum
audissent turbe secute sunt eū pedestres
de ciuitatibus. Et exiens vidit turbam
multam: et misertus est eis: et curauit
languidos eoꝝ. Vespere autē facto: ac-
cesserūt ad eū discipuli eius dicentes.
Desertus est locus: et hora iam p̄terijt
dimitte turbas: ut euntes in castella
emāt sibi escas. Ihesus autē dixit eis.
Non habent necesse ire: date illis vos
mādūcare. Responderūt ei. Non ha-
bemus hic nisi quinqȝ panes et duos
pisces. Qui ait eis. Afferte michi illos
huc. Et cum iussisset turbā discūbere
sup fenū: acceptis quinqȝ panibȝ et du-
obus piscibȝ: aspiciens in celū benedi-
xit et fregit: et dedit discipulis panes:
discipuli aūt turbis. Et mādūcauerūt
omnes: et saturati sunt. Et tulerūt re-
liquias duodecim cophinos fragmen-
toꝝ plenos. Mādūcantiū autem fuit
numerus quinqȝ milia viroꝝ: exceptis
mulieribus ⁊ paruulis. Et statim ius-
sit discipulos ascendere in nauiculā:
et p̄cedere eum transfretū donec dimit-
teret turbas. Et dimissa turba: ascendit
in mōtem solus orare. Vespere autē
facto solus erat ibi. Nauicula autem
in medio mari iactabatur fluctibus.
Erat enim cōtrarius ventus. Quarta
aūt vigilia noctis venit ad eos ābu-
lans sup mare. Et vidētes eū sup ma-
re ābulantē: turbati sūt dicētes: qȝ fan-
tasma est. Et p̄ timore clamauerunt.
Statimqȝ ihesus locutus est eis dicēs.
Habete fiduciā: ego sum: nolite timere.
Respondēs autem petrus dixit. Dñe
si tu es: iube me venire ad te sup aquas.
At ipse ait. Veni. Et descendēs petrus
de nauicula ābulabat sup aquam ut
veniret ad ihesum. Vidēs vero ventū
validū timuit. Et cum cepisset mergi:
clamauit dicens. Dñe saluū me fac.
Et cōtinuo ihesus extendens manū
apprehendit eum: et ait illi. Modice
fidei quare dubitasti? Et cū ascendisset
in nauiculā: cessauit vent⁹. Qui aūt ī
nauicula erant: venerūt et adorauerūt
eum dicentes. Vere filius dei es. Et cū
transfretassent: venerūt ī terrā genesar.
Et cum cognouissent eum viri loci il-
lius: miserūt in uniuersam regionem
illā: ⁊ obtulerūt ei omēs male habētes:
et rogabāt eū ut vel fimbriam vesti-
menti eius tangerent. Et quicunqȝ te-
tigerunt: salui facti sunt. XV
Tunc accesserūt ad eum ab ihero-
solimis scribe et pharisei dicētes.
Quare discipuli tui transgrediuntur
traditiones senioꝝ? Non enim lauāt

manus suas cum panem mãducãt.
Ipse autem respondẽs·ait illis. Quare
et vos transgredimini mandatum dei
propter traditionẽ vestrã? Nam deus
dixit. Honora patrem et matrẽ· et qui
maledixerit patri uel matri· morte mo=
riatur. Vos autem dicitis· quicunqȝ
dixerit patri uel matri· mun9 qdcunqȝ
est ex me tibi pderit· et non honorifi=
cabit patrẽ suum aut matrem suam:
et irritum fecistis mãdatum dei pter
traditionẽ vestrã. Ypocrite: bene phe=
tauit de vobis ysaias dicens. Popu=
lus hic labijs me honorat: cor autẽ
eorꝫ lõge est a me. Sine causa autem
colũt me docentes doctrinas et mãda=
ta hominũ. Et conuocatis ad se tur=
bis· dixit eis· Audite et intelligite. Nõ
quod intrat in os coinquinat homi=
nem: sed qd pcedit ex ore hoc coinqui=
nat hominẽ. Tunc accedentes discipli
eius dixerũt ei. Scis quia pharisei au=
dito verbo hoc scandalizati sunt? At
ille respondẽs ait. Omnis plãtatio
quã non plãtauit pater meus celestis
eradicabitur. Sinite illos: ceci sunt· et
duces cecorꝫ. Cecus autem si ceco duca=
tum prestet: ambo ĩ foueã cadũt. Re=
spondẽs aũt petrus· dixit ei. Edissere
nobis parabolã istã. At ille dixit. Ad=
huc et vos sine intellectu estis? Non
intelligitis· quia omñe qd in os intrat
in ventrem vadit· ⁊ in secessum emitti=
tur? Que aũt pcedunt de ore de corde
exeunt: et ea coinquinãt hominẽ. De
corde enim exeunt male cogitationes:
homicidia· adulteria· fornicatões· fur=
ta· falsa testimonia· blasphemie. Hec
sunt que coinquinant hominẽ. Nõ lo=
tis aũt manibȝ manducare nõ coin=
quinat hominẽ. Et egressus inde· se=
cessit in partes tyri et sydonis. Et ecce

mulier chananea a finibȝ illis egressa·
clamauit dicens ei. Miserere mei dñe
fili dauid: filia mea male a demonio
vexatur. Qui non respõdit ei verbum.
Et accedentes discipuli eius· rogabãt
eum dicentes. Dimitte eã: qr clamat
post nos. Ipse autẽ respondens ait.
Non sum missus· nisi ad oues q̃ peri=
erunt domus israhel. At illa venit· ⁊
adorauit eũ dicens. Domine adiuua
me. Qui respõdens ait. Nõ ē bonũ su=
mere panẽ filiorꝫ: et mittere canibȝ. At
illa dixit. Etiã dñe. Nã et catelli edũt
de micis· que cadũt de mensa domi=
norꝫ suorꝫ. Tunc respondens ihesus·
ait illi. O mulier magna est fides tua:
fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia e=
ius ex illa hora. Et cum transisset inde
ihesus· venit sec9 mare galilee: et ascen=
dens in mõtem sedebat ibi. Et accesse=
runt ad eum turbe multe· habentes se=
cum mutos· cecos· claudos· debiles· ⁊
alios multos: ⁊ piecerũt eos ad pedes
eius: et curauit eos· ita ut turbe mira=
rentur videntes mutos loquẽtes· clau=
dos ambulãtes· cecos videntes: ⁊ ma=
gnificabãt deum israhel. Ihesus aũt
cõuocatis discipulis suis dixit. Mise=
reor turbe: quia triduo iam pseuerãt
mecum· et non habent qd mãducent.
Et dimittere eos ieiunos nolo: ne de=
ficiãt in via. Et dicũt ei discipuli. Vn=
de ergo nobis in deserto panes tãtos·
ut saturem9 turbam tantã? Et ait illis
ihesus. Quot panes habetis? At illi
dixerũt. Septẽ. Et paucos pisciculos.
Et pcepit turbe· ut discumberent super
terram. Et accipiens septem panes et
pisces· ⁊ gratias agens fregit et dedit
discipulis suis: et discipuli dederũt po=
pulo. Et comederũt omñes et saturati
sunt. Et qd superfuit de fragmentis·

tulerūt septem sportas plenas. Erāt
autē q̄ māducauerūt quatuor milia
hominū: extra paruulos et mulieres.
Et dimissa turba ascendit ī nauiculā:
et venit in fines magedan. XVI
Et accesserūt ad eum pharisei et sa-
ducei temptantes: et rogauerūt
eum ut signū de celo ostenderet eis. At
ille respondens·ait illis. Facto vespe-
re dicitis serenū erit: rubicundū est e-
nim celum. Et mane·hodie tempestas:
rutilat enim triste celum. Faciē ergo
celi diiudicare nostis: signa aūt tem-
porū nō potestis. Generatio mala ⁊
adultera signū querit: ⁊ signū nō da-
bitur ei nisi signū ione. Et relictis illis
abijt. Et cum venissent discipuli eius
trans fretū: obliti sunt panes accipere.
Qui dixit illis. Intuemini et cauete a
fermēto phariseoꝝ ⁊ saduceoꝝ. At illi
cogitabāt inter se dicentes. Quia pa-
nes non accepimus. Sciens autē ihe-
sus·dixit. Quid cogitatis inter vos
modice fidei: quia panes nō habetis?
Nondū intelligitis neq; recordamini
quinq; panū·⁊ quinq; milia hominū:
et quot cophinos sumpsistis? Neq;
septem panū et quatuor milia homi-
num·et quot sportas sūpsistis? Qua-
re nō intelligitis quia nō de pane dixi
vobis: cauete a fermēto phariseoꝝ et
saduceoꝝ? Tunc intellexerūt quia nō
dixerit cauendū a fermēto panū: sed a
doctrina phariseoꝝ et saduceoꝝ. Ve-
nit aūt ihesus ī partes cesaree philip-
pi: et interrogabat discipulos suos di-
cens. Quē dicūt homines esse filiū ho-
minis? At illi dixerūt. Alij iohannē
baptistam·alij heliam·alij vero ihere-
miam: aut unū ex ꝓphetis. Dicit illis
ihesus. Vos aūt quē me esse dicitis?
Respondēs simon petrus dixit. Tu es
cristus filius dei viui. Respondēs aūt
ihesus dixit ei. Beatus es simon bar-
iona: quia caro ⁊ sanguis nō reuela-
uit tibi: sed pater meus qui in celis est.
Ego dico tibi·quia tu es petrus ⁊ sup
hanc petrā edificabo ecclesiā meam: ⁊
porte inferi non ꝑualebūt aduersus e-
am. Et tibi dabo claues regni celorū.
Et q̄dcunq; ligaueris super terrā erit li-
gatum ⁊ in celis: et q̄dcunq; solueris
sup terrā erit solutū in celis. Tunc p̄ce-
pit discipulis suis ut nemini dicerent:
quia ipe esset ihesus cristus. Exinde
cepit ihesus ostendere discipulis suis·
quia oporteret eum ire iherosolimā·⁊
multa pati a senioribȝ ⁊ scribis ⁊ prin-
cipibus sacerdotum: et occidi et tercia
die resurgere. Et assumens eum pe-
trus·cepit increpare illum dicens. Ab-
sit a te domine: non erit tibi hoc.
Qui conuersus dixit. Vade post me
sathanas scandalum es michi: quia
non sapis ea que dei sunt·sed ea q̄ sūt
hominū. Tūc ihesus dixit discipulis
suis. Si quis vult post me venire ab-
neget semetipsum: et tollat crucem suā
et sequatur me. Qui enī voluerit ani-
mam suā saluam facere: ꝑdet eā. Qui
autem ꝑdiderit animā suā ꝓpter me:
inueniet eam. Quid enim ꝓdest homi-
ni si mūdū vniuersum lucret: anime
vero sue detrimentū patiatur? Aut quā
dabit homo commutationē pro ani-
ma sua? Filius enim hoīs venturus
est in gloria patris sui cum angelis su-
is: ⁊ tunc reddet vnicuiq; secundū ope-
ra eius. Amē dico vobis: sunt quidā
de hic stantibus qui non gustabunt
mortem·donec videant filium ho-
minis venientē ī regno suo. XVII
Et post dies sex assumpsit ihesus
petrū et iacobum et iohannem

fratrē eius: et ducit illos in montem
excelsum seorsum: et transfiguratus ē
ante eos. Et resplenduit facies eius si-
cut sol: vestimenta aūt eius facta sunt
alba sicut nix. Et ecce apparuerūt illis
moyses ⁊ helias cum eo loquētes. Re-
spondens aūt petrus dixit ad ihesum.
Domine bonū est nos hic esse: si vis
faciamus hic tria tabernacula: tibi
unū et moysi unum et helie unū. Ad-
huc eo loquente: ecce nubes lucida ob-
umbravit eos. Et ecce vox de nube di-
cens. Hic ē filius meus dilectus ī quo
michi bene complacui: ipm audite. Et
audientes discipuli ceciderūt in faciem
suā: et timuerūt valde. Et accessit ihe-
sus et tetigit eos: dixitqȝ eis. Surgite
et nolite timere. Levātes autē oculos
suos neminē viderūt: nisi solū ihesū.
Et descendentibus illis de monte: pre-
pit ihesus dicens. Nemini dixeritis vi-
sionē: donec filius hominis a mortu-
is resurgat. Et interrogaverūt eū disci-
puli dicentes. Quid ergo scribe dicunt
ꝙ heliā oporteat primū venire? At
ille respondens ait eis. Helias quidē
venturus est: ⁊ restituet omnia. Dico
autem vobis quia helias iam venit:
⁊ non cognoverūt eum: sed fecerūt ī eo
quecunqȝ voluerunt. Sic et filius ho-
minis passurꝰ est ab eis. Tūc intellexe-
runt discipuli quia de iohāne bapti-
sta dixisset eis. Et cum venisset ad tur-
bam: accessit ad eum homo genibus
provolutꝰ ante eū dicens. Domine
miserere filio meo quia lunaticus est:
et male patitur. Nam sepe cadit in i-
gnem: et crebro in aquā. Et obtuli eū
discipulis tuis: et non potuerūt curare
eum. Respōdens ihesus dixit. O gene-
ratio incredula ⁊ perversa quousqȝ ero
vobiscū? Usqȝquo patiar vos? Afferte
huc illū ad me. Et increpavit illū ihe-
sus: et exiit ab eo demoniū et curatus
est puer ex illa hora. Tunc accesserunt
discipuli ad ihesum secreto et dixerunt.
Quare nos nō potuimꝰ eicere illum?
Dixit illis. Propter incredulitatē ve-
stram. Amen quippe dico vobis: si ha-
bueritis fidem sicut granū sinapis di-
cetis mōti huic transi hinc et trāsibit:
et nichil impossibile erit vobis. Hoc
autem genus non eicitur nisi per ora-
tionē ⁊ ieiuniū. Cōversantibꝫ aūt eis
in galilea dixit illis ihesus. Filius ho-
minis tradendus est in manus homi-
num: et occident eū: et tercia die resur-
get. Et cōtristati sunt vehementer. Et
cum venissent capharnaū: accesserūt q̄
didragmā accipiebāt ad petrū ⁊ dixe-
runt ei. Magister vester non solvit di-
dragmā. Ait. Etiā. Et cum intrasset
in domū: prevenit eum ihesus dicens.
Quid tibi videtur simon? Reges terre
a quibꝫ accipiūt tributū vel censum:
a filiis suis an ab alienis? Et ille dixit.
Ab alienis. Dixit illi ihesus. Ergo li-
beri sūt filii. Ut autē nō scādalizemus
eos: vade ad mare et mitte hamum: et
eum piscem qui primus ascenderit tol-
le: et aperto ore eius invenies staterē:
illū sumēs da eis ꝓ me et te. xvij
In illa hora accesserunt discipuli
ad ihesum dicentes. Quis putas
maior est in regno celoꝝ? Et advocās
ihesus parvulū: statuit eum in medio
eoꝝ ⁊ dixit. Amē dico vobis: nisi con-
versi fueritis ⁊ efficiamini sicut parvu-
li non intrabitis in regnū celoꝝ. Qui-
cunqȝ ergo humiliaverit se sicut par-
vulus iste: hic est maior ī regno celoꝝ.
Et qui susceperit unū parvulū talem
in nomine meo: me suscipit. Qui aūt
scandalizaverit unū de pusillis istis

qui in me credūt: expedit ei ut suspēda-
tur mola asinaria ī collo ei⁹: et dimer-
gatur in profundū maris. Ve mun-
do ab scandalis. Necesse est enim ut
veniāt scādala. Verūtamen ve homi-
ni p quem scandalū venit. Si autem
man⁹ tua uel pes tuus scandalizat te:
abscide eum ⁊ pice abs te. Bonū tibi
est ad vitā ingredi debilē uel claudū:
q̄ȝ duas manus uel duos pedes ha-
bentem mitti in ignem eternū. Et si o-
culus tu⁹ scādalizat te: erue eū et pice
abs te. Bonū tibi est unū oclm haben-
tem in vitā intrare: q̄ȝ duos oculos
habentē mitti in iehennā ignis. Vide-
te ne condemnatis unū ex hijs pusil-
lis. Dico enim vobis: quia āgeli eor̄
in celis semper vident faciē patris mei
qui in celis ē. Venit enim filius hoīs
saluare qđ perierat. Quid vobis vide-
tur? Si fuerint alicui centū oues et er-
rauerit una ex eis: nōne relinquit no-
nagīntanouē in mōtibȝ ⁊ vadit que-
rere eā que errauit? Et si cōtigerit ut in-
ueniat eā: amē dico vobis. quia gau-
det sup eam magis q̄ȝ sup nonagita-
nouē que nō errauerūt. Sic nō est vo-
luntas ante patrē vestrū qui ī celis est:
ut pereat unus de pusillis istis. Si au-
tem peccauerit in te frater tuus: vade
et corripe eum inter te et ipm solū. Si
te audierit: lucrat⁹ eris fratrem tuum.
Si aūt non te audierit. adhibe tecum
adhuc unū uel duos: ut ī ore duor̄
uel triū testiū stet om̄e verbū. Qđ si nō
audierit eos: dic ecclesie. Si aūt ecclesi-
am non audierit: sit tibi sicut ethnic⁹
et publican⁹. Amen dico vobis: que-
cunqȝ alligaueritis sup terram erūt li-
gata et in celo: et quecunqȝ solueritis
sup terram erunt soluta et in celo. Ite-
rum dico vobis: quia si duo ex vobis
cōsenserint sup terrā de omī re quācun-
qȝ pecierit: fiet illis a patre meo qui ī ce-
lis ē. Ubi enim sunt duo uel tres con-
gregati in nomine meo: ibi sum ī me-
dio eor̄. Tunc accedens petrus ad eū
dixit. Domine. quotiens peccabit in
me frater meus: ⁊ dimittā ei usqȝ septi-
es? Dicit illi ihesus. Nō dico tibi usqȝ
septies: sed usqȝ septuagies septies. Ide-
o assimilatum est regnū celor̄ homini
regi: qui voluit rationē ponere cum
seruis suis. Et cū cepisset rationem po-
nere: oblatus est ei un⁹ qui debebat ei
decē milia talenta. Cum aūt non ha-
beret unde redderet: iussit eum domin⁹
eius venūdari. et uxorem eius ⁊ filios.
et omnia que habebat: et reddi. Proci-
dens aūt seruus ille. orabat eū dicens.
Patientiā habe in me: et om̄ia reddā
tibi. Misertus aūt domin⁹ serui illius.
dimisit eum: et debitū dimisit ei. Egres-
sus aūt seruus ille: invenit unum de
conseruis suis. qui debebat ei centum
denarios: et tenens. suffocabat eū di-
cens. Redde qđ debes. Et pcidēs con-
seruus eius. rogabat eum dicēs. Pati-
entiā habe in me: et omnia reddā tibi.
Ille aūt noluit: sed abijt et misit eum
in carcerē. donec redderet debitum. Vi-
dētes autē conserui eius que fiebant.
cōtristati sunt valde: ⁊ venerūt et nar-
rauerūt dn̄o suo om̄ia q̄ facta fuerāt.
Tūc vocauit illū domin⁹ suus: et ait
illi. Serue nequā: om̄e debitū dimisi
tibi. quoniā rogasti me. Nōne ergo
oportuit ⁊ te misereri cōserui tui. sicut
et ego tui misertus sum? Et iratus
dominus eius tradidit eum tortori-
bus: quo adusqȝ redderet uniuersum
debitum. Sic et pater meus celestis
faciet vobis: si non remiseritis unus-
quisqȝ frī suo de cordibȝ vr̄is. 18

Et factū est cū consummasset ihe-
sus sermones istos migrauit a
galilea: et venit in fines iudee trās ior-
danen. ⁊ secute sunt eū turbe multe: et
curauit eos ibi. Et accesserūt ad eum
pharisei temptantes eū ⁊ dicentes. Si
licet homini dimittere uxorem suam
quacunq; ex causa? Qui respondens
ait eis. Non legistis quia qui fecit ho-
mines ab inicio masculū et feminam
fecit eos? Et dixit. Propter hoc dimit-
tet homo patrē et matrē. et adherebit
uxori sue: et erūt duo ī carne una. Ita-
q; iā non sunt duo. sed una caro. Qđ
deus cōiunxit: homo nō separet. Di-
cunt illi. Quid ergo moyses manda-
uit dari libellum repudij ⁊ dimittere?
Ait illis. Quoniā moyses ad duricī-
am cordis vestri pmisit vobis dimit-
tere uxores vrās: ab inicio autē non
fuit sic. Dico autem vobis: quia qui-
cunq; dimiserit uxorē suā nisi ob for-
nicatonē ⁊ aliā duxerit: mechatur. Et
qui dimissam duxerit mechatur. Di-
cunt ei discipuli eius. Si ita est causa
hominis cum uxore: non expedit nu-
bere. Qui dixit. Non omnes capiunt
verbū istud: sed quibus datū ē. Sunt
enim eunuchi qui de matris utero si-
gnati sunt: et sunt eunuchi qui facti
sunt ab hominibȝ: et sunt eunuchi q̄
se ipōs castrauerūt ꝑpter regnū celoꝝ.
Qui potest capere capiat. Tunc obla-
ti sunt ei paruuli: ut manus eis impo-
neret et oraret. Discipuli autē increpa-
bant eos. Ihesus vero ait eis. Sinite
paruulos. et nolite eos ꝓhibere ad me
venire. taliū est enim regnū celoꝝ. Et
cum imposuisset eis man⁹: abijt inde.
Et ecce unus accedens ait illi. Magi-
ster bone: quid boni faciā ut habeam
vitam eternā? Qui dixit ei. Quid me
interrogas de bono? Unus est bon⁹
deus. Si autem vis ad vitā ingredi:
serua mādata. Dicit illi. Que? Ihesus
aūt dixit. Non homicidiū facias. nō
adulterabis. non facies furtū. nō fal-
sum testimoniū dices: honora patrem
et matrem. diliges ꝓximū tuū sicut te
ipsum. Dicit illi adolescens. Omnia
hec custodiui: quid adhuc michi deest?
Ait illi ihesus. Si vis pfectus esse. va-
de vende que habes et da pauperibȝ.
et habebis thesauꝝ in celo: ⁊ veni seque-
re me. Cum audisset aūt adolescens
verbū: abijt tristis. Erat enim habēs
multas possessiones. Ihesus autem
dixit discipulis suis. Amen dico vo-
bis: quia diues difficile intrabit in re-
gnum celoꝝ. Et iterū dico vobis. Fa-
cilius est camelū p foramen ac⁹ trans-
ire: q̄ȝ diuitem intrare in regnū celorū.
Auditis aūt hijs discipuli miraban-
tur valde dicentes. Quis ergo poterit
saluus esse? Aspiciens aūt ihesus. di-
xit illis. Apud homines hoc impossi-
bile est: apud deum aūt omnia possi-
bilia sunt. Tunc respondens petrus.
dixit ei. Ecce nos reliquim⁹ oīa: et
secuti sum⁹ te. Quid ergo erit nobis?
Ihesus aūt dixit illis. Amen dico vo-
bis: qꝫ vos qui secuti estis me in rege-
neratione cum sederit filius hominis
in sede maiestatis sue. sedebitis ⁊ vos
sup sedes duodecim. iudicātes duode-
cim tribus israhel. Et omnis qui reli-
quit domū uel fratres aut sorores. aut
patrem aut matrem aut uxorē aut fili-
os aut agros ꝑpter nomē meum: cen-
tuplū accipiet. ⁊ vitam eternā posside-
bit. Multi autem erunt primi nouis-
simi: et nouissimi primi. XX
Simile est regnum celoꝝ homini
patrifamilias: qui exijt primo

mane conducere operarios ī vineam
suā. Conventione autē facta cū opra-
rijs ex denario diurno: misit eos ī vi-
neam suā. Et egressus circa horam ter-
ciam: vidit alios stantes ī foro ocio-
sos. et illis dixit. Ite et vos ī vineam.
et qd̄ iustū fuerit dabo vobis. Illi au-
tem abierūt. Iterum autem exijt circa
sextā et nonā horam: et fecit similiter.
Circa undecimā vero exijt: et invenit
alios stantes. et dicit illis. Quid hic
statis tota die ociosi? Dicūt ei. Quia
nemo nos conduxit. Dicit illis. Ite ⁊
vos ī vineā. Cū sero autem factū esset.
dicit dn̄s vinee ꝓcuratori suo. Voca
operarios et redde illis mercedē: inci-
piens a novissimis usq; ad primos.
Cū venissent ergo q̄ circa undecimam
horam venerant: acceperūt singulos
denarios. Venientes autem et primi.
arbitrati sunt qd̄ plus essent acceptu-
ri: acceperūt aūt et ipsi singulos dena-
rios. Et accipientes murmurabant
adversus patremfamilias dicētes. Hij
novissimi una hora fecerūt: et pares
illos nobis fecisti qui portavimus
pondus diei et estus? At ille respon-
dens uni eoꝝ dixit. Amice. non facio
tibi iniuriā. Nōne ex denario cōveni-
sti mecum? Tolle qd̄ tuū ē et vade. Vo-
lo autem ⁊ huic novissimo dare. sicut
et tibi. Aut non licet michi qd̄ volo
facere? An oculus tuus nequā est. q̄a
ego bonus sum? Sic erūt novissimi
primi: et primi novissimi. Multi enī
sunt vocati: pauci vero electi. Et ascen-
dens ihesus iherosolimā: assumpsit
duodecim discipulos secreto. et ait il-
lis. Ecce ascendim⁹ iherosolimā. ⁊ fili-
us hominis tradetur principibꝫ sacer-
dotum et scribis: et cōdemnabūt eum
morte: et tradent eum gentibus ad
deludendū et flagellādū: et crucifigen-
dum: ⁊ tercia die resurget. Tūc accessit
ad eū mater filioꝝ zebedei cū filijs suis:
adorās ⁊ petēs aliqd ab eo. Qui dixit
ei. Quid vis? Ait illi. Dic ut sedeant
hij duo filij mei un⁹ ad dexterā tuā. et
unus ad sinistram in regno tuo. Re-
spondens autem ihesus dixit. Nescitis
quid petatis. Potestis bibere calicem
quē ego bibitur⁹ sum? Dicūt ei. Pos-
sumus. Ait illis. Calicem quidē meū
bibetis: sedere autem ad dexteram me-
am et sinistrā non est meum dare vo-
bis: sed quibus paratū est a patre meo.
Et audientes decem. indignati sunt
de duobus fratribꝫ. Ihesus autem vo-
cavit eos ad se. et ait. Scitis q̄a prin-
cipes gentiū dominātur eorū: et qui
maiores sunt potestatem exercent in̄
eos? Non ita erit inter vos. Sed qui-
cunq; voluerit inter vos maior fieri:
sit vester minister. Et qui voluerit in̄
vos prim⁹ esse: erit vester servus. Si-
cut filius hominis nō venit ministra-
ri sed ministrare: ⁊ dare animā suam
redemptionem ꝓ multis. Et egredien-
tibus illis ab iericho: secuta est eū tur-
ba multa. Et ecce duo ceci sedentes se-
cus viam. audierūt quia ihesus trans-
iret: ⁊ clamaverūt dicentes. Domine:
miserere nostri. fili david. Turba autē
increpabat eos ut tacerent. At illi ma-
gis clamabāt dicentes. Dn̄e: miserere
nostri. fili david. Et stetit ihesus: et vo-
cavit eos et ait. Quid vultis ut faciā
vobis? Domine ut aperiantur oculi
nostri. Misertus autem eorū ihesus:
tetigit oculos eorum. Et confestim vi-
derunt: et secuti sunt eum. XXI
Et cū appropinquassent iheroso-
limis et venissent bethfage ad
montem oliveti: tunc ihesus misit

duos discipulos dicens eis. Ite in ca-
stellū qđ contra vos est: ⁊ statim inue-
nietis asinā alligatā ⁊ pullū cum ea:
soluite et adducite michi. Et si quis
vobis aliquid dixerit · dicite quia do-
minus hiis opus habet: ⁊ confestim
dimittet eos. Hoc aūt factum est: ut
adimpleretᷣ qđ dictū est per pphetam
dicentem. Dicite filie syon: ecce rex tu⁹
venit tibi māsuetus sedens sup asinā·
⁊ pullū filiū subiugalis. Euntes autē
discipuli fecerunt sicut p̄cepit illis ihe-
sus. Et adduxerūt asinam ⁊ pullum
⁊ imposuerūt sup eos vestimenta sua:
⁊ eum desup sedere fecerūt. Plurima
autē turba strauerunt vestimenta sua
in via. Alii aūt cedebāt ramos de ar-
boribus: ⁊ sternebant ī via. Turbe aūt
que precedebant et que sequebantur·
clamabant dicentes. Osanna filio da-
uid: benedictus qui venit in noīe dn̄i:
osanna in altissimis. Et cū intrasset
iherosolimā: cōmota ē vniuersa ciui-
tas dicens. Quis ē hic? Populi autē
dicebāt. Hic ē ihesus pphta · a naza-
reth galilee. Et intrauit ihesus in tem-
plum dei · et eiciebat omnes vendētes
et ementes ī templo: ⁊ mensas nūmu-
lariorꝫ · et cathedras vendentiū colum-
bas euertit: et dicit eis. Scriptū ē: do-
mus mea dom⁹ orationis vocabitᷣ:
vos autē fecistis illā speluncam latro-
num. Et accesserūt ad eū ceci et claudi
in templo: ⁊ sanauit eos. Videntes au-
tem principes sacerdotū et scribe mira-
bilia q̄ fecit: ⁊ pueros clamātes in tem-
plo et dicētes · osanna filio dauid: in-
dignati sunt · ⁊ dixerūt ei. Audis quid
isti dicūt? Ihesus autē dixit eis. Vti-
qꝫ. Nunquā legistis q̄a ex ore infanti-
um ⁊ lactantiū pfecisti laudem? Et re-
lictis illis abiit foras extra ciuitatē in
bethaniā: ibiqꝫ māsit. Mane autem
reuertens in ciuitatē · esuriit. Et videns
fici arborē unam sec⁹ viam venit ad
eam · ⁊ nichil inuenit in ea nisi folia
tantū: et ait illi. Nunquā ex te fructus
nascatur in sempiternū. Et arefacta ē
cōtinuo ficulnea. Et videntes discipu-
li · mirati sunt dicentes. Quomodo
continuo aruit? Respondens autem
ihesus. Ait eis. Amen dico vobis: si
habueritis fidem ⁊ non hesitaueritis·
non solū de ficulnea facietis: sed et si
monti huic dixeritis tolle ⁊ iacta te in
mare · fiet. Et om̄ia quecunqꝫ petieritis
in oratione credentes accipietis. Et cū
venisset in templū: accesserūt ad eū do-
centem principes sacerdotū et seniores
ppli dicentes. In qua potestate hec fa-
cis? Et quis tibi dedit hanc potestatē?
Respondens ihesus · dixit eis. Interro-
gabo vos et ego vnū sermonē: quē si
dixeritis michi ⁊ ego vobis dicam in
qua potestate hec facio. Baptismum
iohannis unde erat: e celo · an ex homi-
nibus? At illi cogitabāt int̄ se dicen-
tes. Si dixerimus e celo: dicet nobis.
Quare ergo nō credidistis illi? Si au-
tem dixerimus ex hominibus: timem⁹
turbam. Omnes eni͂ habebāt iohan-
nem sicut pphetam. Et respondentes
ihesu · dixerūt. Nescimus. Ait illis et
ipse. Nec ego dico vobis in qua pote-
state hec facio. Quid aūt vobis vide-
tur? Homo quidā habebat duos fi-
lios: et accedens ad primū dixit. Fili·
vade hodie operari in vineā meā. Il-
le autem respondens ait. Nolo. Po-
stea aūt penitētia mot⁹ abiit. Accedēs
autem ad alterꝫ dixit similiter. At ille
respondens ait. Eo dn̄e. Et non iuit.
Quis ex duobꝫ fecit volūtatē patris?
Dicunt. Primus. Dicit illis ihesus.

Amen dico vobis: quia publicani et
meretrices p̄cedūt vos ī regno dei. Ve-
nit aūt ad vos iohānes ī via iusticie:
et nō credidistis ei. Publicani autē et
meretrices crediderūt ei: vos aūt viden-
tes nec penitentiā habuistis postea · ut
crederetis ei. Aliā parabolam audite.
Homo erat paterfamilias qui plāta-
uit vineam: et sepem circundedit ei · et
fodit ī ea torcular: ⁊ edificauit turrim ·
et locauit eā agricolis: et peregre pro-
fectus est. Cum aūt tempus fructuū
appropinquasset: misit seruos suos
ad agricolas ut acciperent fructus eiꝰ.
Et agricole app̄hensis seruis eius · ali-
um ceciderūt · aliū occiderūt: aliū vero
lapidauerūt. Iterū misit alios seruos
plures prioribus: ⁊ fecerūt illis simili-
ter. Nouissime autem misit ad eos fi-
lium suū dicens: verebūtur filiū meū.
Agricole aūt videntes filiū · dixerunt
intra se. Hic est heres: venite occidamꝰ
eum · ⁊ habebimꝰ hereditatem eius. Et
apprehensum eum eiecerūt extra vine-
am · ⁊ occiderūt. Cum ergo venerit do-
minus vinee · quid faciet agricolis il-
lis? Aiūt illi. Malos male p̄det: ⁊ vi-
neam locabit aliis agricolis · qui red-
dant ei fructum temporibꝫ suis. Dicit
illis ihesus. Nunq̄ legistis in scriptu-
ris · lapidē quē reprobauerūt edifican-
tes · hic ē factus ī caput anguli? A do-
mino factum est istud: et est mirabile
in oculis nostris. Ideo dico vobis: q̄a
auferetur a vobis regnū dei · et dabit̄
genti facienti fructus eius. Et qui ceci-
derit sup̄ lapidē istum cōfringetur: su-
per quē vero ceciderit · conteret eum. Et
cum audissent principes sacerdotū et
pharisei parabolas eius: cognouerūt
q̄d de ipsis diceret. Et querentes eū te-
nere timuerūt turbas: quomodo sicut
prophetā eū habebāt. Et respondēs
ihesus dixit iterū in parabolis eis di-
cens. Simile factum est regnū celorū
homini regi: q̄ fecit nuptias filio suo.
Et misit seruos suos vocare inuitatos
ad nuptias: et nolebāt venire. Iterū
misit alios seruos dicens. Dicite inui-
tatis. Ecce prandiū meū paraui · tauri
mei ⁊ altilia occisa · et omnia parata:
venite ad nuptias. Illi aūt neglexerūt:
et abierūt alius in villā suā · alius ve-
ro ad negociationē suā. Reliqui vero
tenuerūt seruos eius: ⁊ contumelia af-
fectos occiderūt. Rex autem cū audisset
iratus est: ⁊ missis exercitibꝫ suis p̄di-
dit homicidas illos · et ciuitatē illoꝝ
succendit. Tūc ait seruis suis. Nuptie
quidē parate sunt: sed qui inuitati erāt
non fuerūt digni. Ite ergo ad exitus
viarū: et quoscunq; inueneritis · vo-
cate ad nuptias. Et egressi serui eius
in vias congregauerūt omnes quos
inuenerūt malos ⁊ bonos: et implete
sūt nuptie discūbentiū. Intrauit autē
rex ut videret discūbentes: et vidit ibi
hominē non vestitū veste nuptiali. Et
ait illi. Amice: quomō huc intrasti
non habēs vestem nuptialem? At il-
le obmutuit. Tunc dixit rex ministris.
Ligatis manibus et pedibus eiꝰ · mit-
tite eum in tenebras exteriores: ibi erit
fletus et stridor dentiū. Multi enim sūt
vocati: pauci vero electi. Tunc abeuntes
pharisei cōsiliū inierunt: ut caperent
eum in sermone. Et mittunt ei discipu-
los suos · cum herodianis dicentes.
Magister · scimꝰ quia verax es et viā
dei in veritate doces: et nō est tibi cura
de aliquo. Non enī respicis p̄sonam
hominū. Dic ergo nobis: quid tibi vi-
detur. Licet censū dare cesari · aut nō?
Cognita autem ihesus nequitia eorū

ait. Quid me tēptatis ypocrite? Osten-
dite michi nummisma census. At il-
li obtulerūt ei denariū. Et ait illis ihe-
sus. Cuius est ymago hec et superscriptio?
Dicūt ei. Cesaris. Tunc ait illis. Red-
dite ergo que sunt cesaris cesari: et q̄
sūt dei deo. Et audiētes mirati sūt: et
relicto eo abierūt. In illo die accesserūt
ad eum saducei qui dicūt nō esse re-
surrectionē: et interrogauerūt eū dicen-
tes. Magister: moyses dixit. Si quis
mortuus fuerit non habens filiū · ut
ducat frater eius uxorem illius · et susci-
tet semen fratri suo. Erant autē apud
nos septem fratres · et primus uxore
ducta defunctus est: et non habens se-
men reliquit uxorē suā fratri suo. Si-
militer secundus et tercius: usq; ad septi-
mum. Nouissime autem omnium· et
mulier defuncta est. In resurrectione er-
go cuius erit de septem uxorum? Omnes
enī habuerūt eā. Respondēs autem ihe-
sus· ait illis. Erratis nesciētes scriptu-
ras: neq; virtutem dei. In resurrectio-
ne enim neq; nubent· neq; nubentur:
sed sunt sicut angeli dei in celo. De re-
surrectione autē mortuorum non legistis
qd̄ dictū est a deo dicente vobis? Ego
sum deus abrahā: ⁊ deus ysaac· ⁊ de-
us iacob. Non est deus mortuorum: sed
viuentiū. Et audientes turbe mirabā-
tur in doctrina eius. Pharisei autem
audientes qd̄ silentiū imposuisset sad-
duceis· conuenerūt in unū: et interro-
gauit eū unus ex eis legis doctor tēptās
eum. Magister· qd̄ est mandatū ma-
gnum ī lege? Ait illi ihesus. Diliges
dominū deū tuum ex toto corde tuo ⁊
in tota anima tua· et ī tota mente tua.
Hoc est maximū et primū mandatū.
Secundū aūt simile est huic. Diliges
proximū tuū· sicut teipsum. In hiis
duobus mādatis· uniuersa lex pēdet
et prophete. Congregatis aūt phariseis·
interrogauit eos ihesus dicens. Quid
vobis videtur de cristo: cuius filius est?
Dicunt ei. Dauid. Ait illis. Quomō
ergo dauid ī spiritu vocat eum dn̄m
dicens: dixit dominus dn̄o meo· sede a
dextris meis. Donec ponā inimicos
tuos · scabellū pedū tuorum? Si ergo da-
uid vocat eum dn̄m: quomō filius e-
ius est? Et nemo poterat respondere ei
verbū: neq; ausus fuit quisq̄ ex illa die
eū amplius interrogare. XXIII

Tunc ihesus locutus ē ad turbas·
et ad discipulos suos dicēs. Su-
per cathedram moysi· sederūt scribe et
pharisei. Omnia ergo quecunq; dixe-
rint vobis· seruate ⁊ facite. Secundū
opera vero eorum nolite facere. Dicunt e-
nim· ⁊ nō faciūt. Alligāt autē onera
grauia ⁊ importabilia· et imponunt
in humeros hominū: digito aūt suo
nolunt ea mouere. Omnia vero opera
sua faciunt· ut videantur ab hominibus.
Dilatant enim philacteria sua: ⁊ ma-
gnificant fimbrias. Amant aūt pri-
mos recubitus in cenis · ⁊ primas ca-
thedras in synagogis et salutationes
in foro: et vocari ab hominibꝫ rabbi.
Vos autē nolite vocari rabbi. Unus
est enim magister vester: omnes autē
vos fratres estis. Et patrē nolite vocare
vobis super terrā: unus est enim pater
vester q̄ in celis ē. Nec vocemini magi-
stri: quia magister vester· unus ē cristus.
Qui maior ē vestrum · erit minister vester.
Qui autē se exaltauerit humiliabitur:
et qui se humiliauerit exaltabitur. Ve
aūt vobis scribe ⁊ pharisei ypocrite: q̄a
clauditis regnū celorum ante homines.
Vos enim nō intratis: nec introeun-
tes sinitis intrare. Ve vobis scribe et

pharisei ypocrite qui comeditis dom9
viduar₃·orationes longas orantes:
propter hoc ampli9 accipietis iudiciū.
Ve vobis scribe ⁊ pharisei ypocrite: q̄a
circuitis mare et aridam · ut faciatis
unū p̄selitū: et cū fuerit factus · facitis
eū filiū iehenne duplo q̄ȝ vos. Ve vo-
bis duces ceci · qui dicitis quicunqȝ iu-
raverit p̄ templum nichil est: qui aūt
iuraverit ī auro templi debitor ē. Stul-
ti et ceci: q̄d enī maius ē · aurū an tem-
plum q̄d sāctificat aur₃? Et quicunqȝ
iuraverit ī altari · nichil ē. Quicunqȝ
aūt iuraverit ī dono q̄d est sup̄ illud:
debet. Ceci · quid enī maius ē · donū · an
altare quod sanctificat donum? Qui
ergo iurat ī altari: iurat in eo · et ī omi-
bus que super illud sunt. Et quicunqȝ
iuraverit in templo: iurat in illo ⁊ in
eo qui habitat in ip̄o. Et qui iurat in
celo: iurat ī throno dei · et in eo qui se-
det super eum. Ve autē vobis scribe et
pharisei ypocrite · qui decimatis men-
tam et anetū et cyminū: et reliquistis
que graviora sunt legis · iudicium et
misericordiā et fidem. Hec oportuit fa-
cere · ⁊ illa nō omittere. Duces ceci excō-
lantes culicem: camelū aūt glutiētes.
Ve vobis scribe et pharisei ypocrite · q̄
mundatis q̄d de foris est calicis et pa-
rabsidis: intus aūt pleni estis rapina
et immundicia. Pharisee cece · mūda
prius q̄d intus ē calicis ⁊ parabsidis:
ut fiat et id q̄d de foris est mundum.
Ve vobis scribe et pharisei ypocrite ·
quia similes estis sepulcris dealba-
tis · que a foris parent hominibus
speciosa: intus vero plena sunt ossib₃
mortuor₃ ⁊ omni spurcitia. Sic ⁊ vos
a foris quidem paretis hominib₃ iu-
sti: intus aūt pleni estis ypocrisi et ini-
quitate. Ve vobis scribe et pharisei
ypocrite · qui edificatis sepulcra p̄phe-
tar₃: et ornatis monumēta iustor₃ · et
dicitis. Si fuissemus in diebus patrū
nostror₃ · nō essemus socij eorū in san-
guine p̄phetar₃. Itaqȝ testimonio estis
vobismetip̄sis · quia filij estis eor₃ qui
prophetas occiderūt. Et vos implete
mensurā patrū vestrorū. Serpentes ⁊
genimina viperar₃ · quomodo fugietis
a iudicio gehenne? Ideo dico vobis.
Ecce ego mitto ad vos p̄phetas et sa-
pientes ⁊ scribas: ⁊ ex illis occidetis ⁊
crucifigetis · ⁊ ex eis flagellabitis in sy-
nagogis vestris: ⁊ p̄sequimini de civi-
tate in civitatem: ut veniat sup̄ vos o-
mnis sanguis iustus qui effusus est
sup̄ terrā. A sanguine abel iusti · usqȝ
ad sanguinem zacharie filij barachie:
quē occidistis inter templum ⁊ altare.
Amen dico vobis · venient hec omīa
sup̄ generationē istā. Iherusalē iheru-
salem · q̄ occidis p̄phetas et lapidas
eos qui ad te missi sunt: quotiens vo-
lui cōgregare filios tuos quēadmodū
gallina cōgregat pullos suos sub a-
las · et noluisti. Ecce relinquetur vobis
dom9 vr̄a deserta. Dico enī vobis: nō
me videbitis amodo donec dicatis. Be-
nedict9 q̄ venit ī noīe dn̄i. XXI. 24
Et egressus ihesus de templo ibat.
Et accesserunt discipuli eius ut
ostenderēt ei edificatōnes templi. Ipse
aūt respondēs · dixit illis. Videtis hec
omnia? Amen dico vobis: non relin-
quetur hic lapis sup̄ lapidem · qui nō
destruatur. Sedenti aūt eo sup̄ mōtem
oliveti · accesserunt ad eum discipuli se-
creto dicentes. Dic nobis quādo hec
erunt: ⁊ q̄d signū adventus tui · ⁊ con-
summationis seculi? Et respondens
ihesus dixit eis. Videte ne quis vos
seducat. Multi enim venient ī nomine

meo dicentes · ego sum cristus : et mul-
tos seducent. Audituri enim estis pre-
lia ⁊ opiniones ꝑliorꝫ: videte ne turbe-
mini. Oportet enim hec fieri : sed non-
dum est finis. Consurget enim gens
in gentem · ⁊ regnū in regnū: et erūt pe-
stilentie et fames · et terre motus per
loca. Hec aūt omīa · inicia sunt dolo-
rum. Tunc tradent vos in tribulatio-
nem · et occident vos : et eritis odio o-
mnibus gentibꝫ · ꝓpter nomē meū. Et
tunc scandalizabūtur multi · et inui-
cem tradēt: et odio habebūt invicē. Et
multi pseudo ꝓphete surgent · et sedu-
cent multos: ⁊ quomō abundabit in-
iquitas · refrigescet caritas multorū.
Qui aūt ꝑseueraverit usqꝫ in finē hic
salvus erit. Et ꝑdicabitur hoc euan-
geliū regni ī universo orbe · in testimo-
nium omnibus gentibus : et tūc veni-
et consummatio. Cum ergo videritis
abominationē desolationis · q̄ dicta
ē a daniele ꝓpheta stantem ī loco san-
cto : qui legit intelligat. Tūc qui in iu-
dea sunt fugiant ad montes: ⁊ qui in
tecto non descendāt tollere aliquid de
domo sua: et qui in agro non reverta-
tur tollere tunicā suā. Ve aūt pregnā-
tibus et nutrientibꝫ ī illis diebꝫ. Ora-
te aūt · ut nō fiat fuga vestra in hieme
vel sabbato. Erit enim tunc tribulatō
magna q̄lis nō fuit ab inicio mundi
usqꝫ modo · neqꝫ fiet. Et nisi breviati
fuissent dies illi · nō fieret salva omīs
caro : sed ꝓpter electos breviabūtur di-
es illi. Tunc si quis vobis dixerit · ecce
hic est cristus aut ecce illic: nolite crede-
re. Surgent enim pseudo cristi et pseu-
do prophete · et dabūt signa magna
et ꝓdigia: ita ut in errorem inducant̄
si fieri potest etiā electi. Ecce ꝑdixi vobis.
Si ergo dixerint vobis ecce in deserto
est · nolite exire: ecce in penetrabilibus ·
nolite credere. Sicut enim fulgur exit
ab oriente et paret usqꝫ in occidentem:
ita erit et adventus filii hominis. Ubi-
cunqꝫ fuerit corpꝰ: illuc cōgregabūtur
et aquile. Statim aūt post tribulatio-
nem dierꝫ illorꝫ sol obscurabitur : et lu-
na nō dabit lumen suū · et stelle cadent
de celo · et virtutes celorꝫ cōmovebunt̄:
et tunc parebit signū filii hominis in
celo. Et tunc plangent omnes tribus
terre : et videbūt filiū hominis venien-
tem in nubibꝫ celi cum virtute multa
et maiestate. Et mittet āgelos suos cū
tuba et voce magna : ⁊ congregabunt
electos eius a quatuor ventis · a sūmis
celorꝫ usqꝫ ad terminos eorꝫ. Ab arbo-
re aūt fici discite parabolā : cū iam ra-
mus eius tener fuerit et folia nata · sci-
tis quia ꝓpe est estas. Ita et vos cum
videritis hec omnia · scitote quia ꝓpe
est in ianuis. Amen dico vobis: quia
nō ꝑteribit generatio hec donec omīa
fiant. Celum et terra transibūt: verba
vero mea non ꝑteribūt. De die aūt il-
la ⁊ hora nemo scit · neqꝫ āgeli celorū:
nisi pater solus. Sicut aūt in diebus
noe · ita erit et adventꝰ filii hominis.
Sicut enim erāt in diebꝫ ante diluviū
comedentes ⁊ bibentes · nubentes et nu-
ptui tradentes · usqꝫ ad eum diē quo
intravit in archam noe: et nō cogno-
verūt donec venit diluviū ⁊ tulit omēs:
ita erit ⁊ adventus filii hominis. Tunc
duo erūt in agro: unus assumetur et
unus relinquetur. Due molentes in
mola: una assumetur et una relinque-
tur. Duo in lecto: unus assumetur et
unꝰ relinquetur. Vigilate ergo quia
nescitis qua hora dominꝰ vester ven-
turus sit. Illud aūt scitote : quoniam
si sciret paterfamilias qua hora fur

venturus esset·vigilaret utiq; et non
sineret ꝑfodi domū suā. Ideo et vos
estote parati:q̄a qua nescitis hora fili⁹
hoīs ventur⁹ est. Quis putas est fide=
lis servus et prudens·quē cōstituit do=
minus suus supra familiā suā:ut det
illis cibū in tempore. Beat⁹ ille servus:
quē cum venerit dn̄s ei⁹ invenerit sic
facientem. Amē dico vobis:quoniā
sup omnia bona sua cōstituet eū. Si
autē dixerit malus servus ille in corde
suo·morā facit domin⁹ meus venire:
et ceperit ꝑcutere conservos suos:man=
ducet aūt et bibat cū ebriosis: veniet
dn̄s servi illius in die qua non sperat·
⁊ hora qua ignorat:⁊ dividet eū·par=
temq; eius ponet cum ypocritis: illic
erit fletus et stridor dentium. XXV
Tunc simile erit regnū celoꝝ decē
virginibꝫ:que accipientes lāpa=
des suas exierūt obviā spōso et spon=
se. Quinq; autem ex eis erāt fatue: et
quinq; prudentes. Sed quinq; fatue
acceptis lampadibus: nō sumpserūt
oleū secū. Prudentes vero acceperūt o=
leum in vasis suis cū lampadibꝫ. Mo=
ram autē faciente sponso: dormitave=
runt omnes ⁊ dormierūt. Media aūt
nocte clamor factus est: ecce sponsus
venit exite obviā ei. Tunc surrexerunt
omēs virgines ille:⁊ ornaverūt lam=
pades suas. Fatue aūt sapientibus
dixerunt. Date nobis de oleo vestro:
quia lampades nostre extinguuntur.
Responderūt prudentes dicentes. Ne
forte non sufficiat nobis ⁊ vobis: ite
potius ad vendentes et emite vobis.
Dum aūt irent emere venit sponsus:
⁊ que parate erant intraverūt cum eo
ad nuptias:⁊ clausa ē ianua. Novis=
sime vero veniūt et relique virgines
dicentes. Domine dn̄e·aperi nobis.

At ille respondēs ait. Amen dico vo=
bis: nescio vos. Vigilate itaq;: quia
nescitis diē neq; horam. Sicut enim
homo peregre ꝑficiscens vocavit suos
suos:⁊ tradidit illis bona sua. Et uni
dedit quinq; talenta·alii aūt duo·a=
lii vero unū: unicuiq; scdm ꝑpriam
virtutem:et ꝑfectus est statim. Abiit
aūt qui quinq; talenta acceperat: et o=
perat⁹ est in eis et lucratus ē alia duo.
Similiter qui duo acceperat lucratus
est alia duo. Qui autē unū acceperat
abiens fodit in terrā:⁊ abscondit pecu=
niam dn̄i sui. Post multū vero tempo=
ris venit dn̄s servoꝝ illorū: et posuit
rationē cum eis. Et accedens q̄ quinq;
talenta acceperat:obtulit alia quinq;
talenta dicens. Domine quinq; talen=
ta tradidisti michi:ecce alia quinq; sup=
lucratus sum. Ait illi dn̄s eius: Euge
serve bone ⁊ fidelis:quia sup pauca fu=
isti fidelis·sup multa te cōstituā:intra
in gaudiū dn̄i tui. Accessit autem et q̄
duo talenta acceperat·et ait. Dn̄e du=
o talēta tradidisti michi:ecce alia du=
o lucratus sum. Ait illi dominus ei⁹.
Euge serve bone et fidelis: quia super
pauca fuisti fidelis·sup multa te con=
stituā: intra in gaudiū dn̄i tui. Acce=
dens aūt et qui unū talentū acceperat
ait. Dn̄e scio quia homo durus es:
metis ubi nō seminasti·et congregas
ubi nō sparsisti:et timēs abii et abscō=
di talentū tuū in terra. Ecce habes qđ
tuū est. Respōdens aūt domin⁹ ei⁹·di=
xit ei. Serve male et piger: sciebas q̄a
meto ubi nō semino·et congrego ubi
nō sparsi. Oportuit ergo te committe=
re pecuniā meā nūmulariis:et veniēs
ego recepissem utiq; qđ meū est cū usu=
ra. Tollite itaq; ab eo talentū: et date
ei qui habet decem talenta. Omni eni̅

habentī dabitur ⁊ abundabit: ei aūt
qui nō habet· et qđ videtur habere au=
feretur ab eo: ⁊ inutilē seruū eicite in te=
nebras exteriores: illic erit fletus et stri=
dor dentiū. Cum aūt venerit fili⁹ ho=
minis in maiestate sua et oēs āgeli
cum eo: tūc sedebit sup sedē maiestatis
sue· et cōgregabūtur ante eum oēs
gentes: et separabit eos abinuicem· si=
cut pastor segregat oues ab hedis. Et
statuet oues quidē a dextris suis: he=
dos autem a sinistris. Tunc dicet rex
hiis qui a dextris eius erunt. Venite
benedicti patris mei: possidete paratū
vobis regnum a cōstitutione mundi.
Esuriui enim· et dedistis michi man=
ducare. Sitiui et dedistis michi bibere·
Hospes eram· ⁊ collegistis me. Nud⁹
et operuistis me. Infirm⁹· et visitastis
me. In carcere eram· ⁊ venistis ad me.
Tūc respondebūt ei iusti dicentes. Do=
mine· quādo te vidimus esurientem
et pauim⁹: sitientem· et dedimus tibi
potum? Quādo aūt te vidimus hos=
pitem ⁊ collegimus te: aut nudū et co=
operuimus te? Aut quando te vidi=
mus infirmū aut in carcere: ⁊ venim⁹
ad te? Et respōdens rex dicet illis. Amē
dico vobis: q̄diu fecistis uni de hiis
fratribȝ meis minimis· michi fecistis.
Tunc dicet et hiis qui a sinistris erūt:
discedite a me maledicti ī ignē eternū·
qui paratus est dyabolo et angelis
eius. Esuriui enim: et nō dedistis mi=
chi manducare. Sitiui: et non dedistis
michi potum. Hospes erā: et nō col=
legistis me. Nudus: et non operuistis
me. Infirmus et in carcere: et non visi=
tastis me. Tunc respondebūt ei et ipi
dicentes. Domine: quādo te vidim⁹
esurientem aut sitientem· aut hospitē·
aut nudū· aut infirmū aut in carcere:
et nō ministrauim⁹ tibi? Tūc respōde=
bit illis dicēs. Amē dico vobis: q̄diu
nō fecistis uni de minoribȝ hiis nec
michi fecistis. Et ibūt hii ī suppliciū e=
ternū: iusti aūt ī vitā eternā. XXVI

Et factum est cum consummasset
ihesus sermones hos oēs· di=
xit discipulis suis. Scitis quia post bi=
duū pasca fiet: et fili⁹ hominis tradet
ut crucifigatur? Tunc congregati sūt
principes sacerdotū· et seniores ppli in
atriū principis sacerdotū· qui diceba=
tur cayphas: et cōsiliū fecerūt ut ihesū
dolo tenerent ⁊ occiderēt. Dicebāt au=
tem. Non in die festo. Ne forte tumul=
tus fieret in pplo. Cum aūt esset ihesus
in bethania in domo simonis lepro=
si· accessit ad eum mulier habens ala=
bastrum ungenti p̄ciosi: et effudit sup
caput ipsius recumbentis. Videntes
aūt discipuli· indignati sunt dicentes.
Ut quid pditio hec? Potuit enī istud
venundari multo: ⁊ dare pauperibus.
Sciēs aūt ihesus ait illis. Quid mo=
lesti estis huic mulieri? Opus bonū·
operata est in me. Nam semp paupe=
res habetis vobiscū: me aūt non semp
habetis. Mittēs enī hec ungentū hoc ī
corp⁹ meū: ad sepeliēdū me fecit. Amē
dico vobis: ubicunqȝ p̄dicatum fuerit
hoc euangeliū in toto mūdo· dicetur
et qđ hec fecit ī memoriā eius. Tūc ab=
iit unus de duodecim qui dicitur iu=
das scarioth· ad principes sacerdotū:
et ait illis. Quid vultis michi dare· et
ego vobis eum tradā? At illi constitu=
erunt ei triginta argenteos. Et exinde
querebat oportunitatem ut eū traderet.
Prima aūt die azimoꝝ accesserūt dis=
cipuli ad ihesum dicentes. Ubi vis pa=
remus tibi comedere pasca? At ihesus
dixit. Ite in ciuitatem ad quēdam: et

dicite ei. Magister dicit: tempus meū
prope est: apud te facio pasca cū disci=
pulis meis. Et fecerunt discipuli sicut
constituit illis ihesus: ⁊ parauerunt
pasca. Vespere aūt facto · discumbebat
cū duodecim discipulis suis. Et edenti=
bus illis dixit. Amen dico vobis: q̄a
vnus vestrū me traditurus est. Et con=
tristati valde · ceperunt singuli dicere.
Nunquid ego sum domine? At ipse
respondens ait. Qui intingit mecum
manū in parapside · hic me tradet. Fi=
lius quidem hominis vadit sicut scri=
ptum est de illo: ve aūt homini illi · ꝑ
quē filius hominis tradetur. Bonū
erat ei · si natus non fuisset homo ille.
Respondens aūt iudas qui tradidit
eum dixit. Nunquid ego sum rabbi?
Ait illi. Tu dixisti. Cenantibꝫ autē eis·
accepit ihesus panem et benedixit · ac
fregit: deditqꝫ discipulis suis et ait. Ac=
cipite ⁊ comedite: hoc est corpus meū.
Et accipiens calicem gratias egit: et
dedit illis dicens. Bibite ex hoc om̄es.
Hic est enim sanguis me⁹ noui testa=
menti: qui ꝓ multis effundetur in re=
missionem peccatoꝝ. Dico aūt vobis:
nō bibā amodo de hoc genimine vi=
tis vsqꝫ in diem illū · cum illud bibam
vobiscum nouū in regno patris mei.
Et ymno dicto · exierūt in montem oli=
ueti. Tunc dicit illis ihesus. Omnes
vos scandalū patiemini in me in ista
nocte. Scriptū est enī. Percutiā pasto=
rem: et diſꝑgentur oues gregis. Post=
q̄ꝫ aūt resurrexero: p̄cedā vos in gali=
leā. Respōdens aūt petrus ait illi. Et
si omnes scandalizati fuerint ī te: ego
nunq̄ꝫ scandalizabor · ait illi ihesus.
Amen dico tibi: quia in hac nocte an=
teq̄ꝫ gallus cātet · ter me negabis. Ait
illi petrus. Etiā si oportuerit me mori
tecum: non te negabo. Similiter et o=
mnes discipuli dixerūt. Tunc venit ihe=
sus cum illis in villam que dicitur
gethsemani. Et dixit discipulis suis.
Sedete hic: donec vadā illuc et orem.
Et assumpto petro ⁊ duobus filijs ze=
bedei: cepit cōtristari ⁊ mestus esse. Tūc
ait illis. Tristis est anima mea vsqꝫ
ad mortem. Sustinete hic · et vigilate
mecum. Et ꝓgressus pusillū ꝓcidit ī
faciem suā orans ⁊ dicens. Mi pater:
si possibile ē trāseat a me calix iste. Ve=
runtamē nō sicut ego volo · sed sicut
tu. Et venit ad discipulos suos et in=
uenit eos dormiētes: et dicit petro. Sic
nō potuistis vna hora vigilare mecū?
Vigilate et orate: ut non intretis in
temptationē. Spirit⁹ quidē ꝓmptus
est: caro aūt infirma. Iterū secūdo ab=
ijt · et orauit dicens. Pater mi · si non
potest hic calix transire nisi bibam il=
lum: fiat voluntas tua. Et venit iterꝫ:
et inuenit eos dormientes. Erant enī
oculi eoꝝ grauati. Et relictis illis: iterꝫ
abijt et orauit tercio eundē sermonē di=
cens. Tūc venit ad discipulos suos · et
dicit illis. Dormite iā et req̄escite. Ec=
ce appropinquabit hora: et fili⁹ hoīs
tradetur in manus peccatoꝝ. Surgi=
te eamus. Ecce appropinquabit q̄ me
tradet. Adhuc ip̄o loquēte · ecce iudas
vnus de duodecim venit: ⁊ cum eo tur=
ba multa cū gladijs ⁊ fustibus · missi
a principibus sacerdotū et senioribus
populi. Qui aūt tradidit eum · dedit
illis signū dicens. Quēcunqꝫ osculat⁹
fuero ipse est: tenete eum. Et confestim
accedens ad ihesum dixit. Aue rabbi.
Et osculatus est eum. Dixitqꝫ illi ihe=
sus. Amice ad quid venisti? Tunc ac=
cesserūt et manus iniecerūt in ihesum:
et tenuerūt eum. Et ecce vnus ex hijs

qui erant cum ihesu·extendens manū
exemit gladiū suum: et ꝑcutiens servū
principis sacerdotū amputavit auri-
culā eius. Tunc ait illi ihesus. Cōuerte
gladiū tuū in locū suum. Omnes enī
qui acceperint gladiū·gladio ꝑibūt.
An putas quia non possum rogare
patrē meum: ⁊ exhibebit michi modo
plusꝗ̄ duodecim legiones angelorꝫ?
Quomō ergo implebūtur scripture?
Quia sic oportet fieri. In illa hora di-
xit ihesus turbis. Tanꝗ̄ ad latronē
existis cum gladiis et fustibus cōpre-
hendere me. Quotidie apud vos sede-
bam docens in templo·⁊ nō me tenui-
stis. Hoc aūt totū factū ē: ut implerent-
tur scripture ꝓphetarꝫ. Tunc discipuli
oīnes relicto eo fugerūt. At illi tenētes
ihesum·duxerūt ad caipham principē
sacerdotū: ubi scribe ⁊ seniores conue-
nerāt. Petrus aūt sequebat̄ eū a lōge:
usqꝫ in atriū principis sacerdotū. Et
ingressus intro sedebat cū ministris·ut
videret finem. Principes aūt sacerdo-
tum et omne conciliū querebāt falsū
testimoniū contra ihesum·ut eū morti
traderent et nō invenerūt: cum multi
falsi testes accessissent. Novissime aūt
venerūt duo falsi testes·⁊ dixerūt. Hic
dixit. Possum destruere templū dei: et
post triduū reedificare illud. Et surgēs
princeps sacerdotū ait illi. Nichil re-
spōdes ad ea q̄ isti aduersum te testifi-
cātur? Ihesus aūt tacebat. Et princeps
sacerdotū ait illi. Adiuro te ꝑ deū vi-
uum·ut dicas nobis si tu es cristus fi-
lius dei. Dicit illi ihesus. Tu dixisti.
Veruntamē dico vobis: amodo vide-
bitis filiū hominis sedentē a dextris
virtutis dei·⁊ venientem in nubibus
celi. Tunc princeps sacerdotum scidit
vestimenta sua dicēs. Blasphemavit.

Quid adhuc egemꝰ testibꝫ? Ecce nūc
audistis blasphemiā. Quid vobis vi-
detur? At illi respōdentes dixerūt. Re-
us est mortis. Tunc expuerunt in faciē
eius: ⁊ colaphis eum ceciderunt. Alii
aūt palmas in faciem ei dederūt dicen-
tes: ꝓphetiza nobis criste. Quis est q̄
te ꝑcussit? Petrus vero sedebat foris in
atrio: ⁊ accessit ad eū una ancilla di-
cens. Et tu cū ihesu galileo eras. At il-
le negavit corā omnibus dicēs: nesci-
o quid dicis. Exeunte aūt illo ianuā·
vidit eū alia āncilla: ⁊ ait hiis qui erāt
ibi. Et hic erat cum ihesu nazareno.
Et iterꝫ negavit cum iuramēto: quia
nō novi hominē. Et post pusillū acces-
serunt qui stabant: et dixerūt petro. Ve-
re·et tu ex illis es. Nam ⁊ loquela tua
manifestū te facit. Tunc cepit detestari
et iurare: quia nō novisset hominem.
Et continuo gallus cātavit. Et recor-
datꝰ ē petrꝰ verbi ihesu qd̄ dixerat: pri-
usꝗ̄ gallus cātet·ter me negabis. Et e-
gressus foras·flevit amare. XXVII 27
Mane aūt facto·consiliū inierunt
oīnes principes sacerdotū et se-
niores ꝑli adversus ihesum: ut eum
morti traderent. Et vinctū adduxerūt
eum: et tradiderunt pontio pilato p̄si-
di. Tunc videns iudas qui eum tradi-
dit qꝛ dāpnatꝰ esset: penitentia ductꝰ
retulit triginta argenteos principibꝫ
sacerdotum et senioribꝫ dicens. Pecca-
ui·tradens sanguinē iustū. At illi di-
xerunt. Quid ad nos? Tu videris. Et
proiectis argenteis in templo: recessit
et abiens laqueo se suspendit. Princi-
pes aūt sacerdotum acceptis argente-
is dixerunt. Non licet eos mittere in
corbonan: quia preciū sanguinis est.
Consilio aūt inito·emerunt ex illis a-
grum figuli in sepulturā peregrinorꝫ:

propter hoc vocat⁹ est ager ille achel-
demach:hoc est ager sanguinis·usq₃
in hodiernū diem. Tūc impletū est qđ
dictū est p iheremiā ꝓpheram dicentē.
Et acceperūt triginta argenteos·pciū
appciati quē appciauerūt a filijs isrl:
et dederūt eos in agrū figuli·sicut cōsti-
tuit michi dn̄s. Ihesus aūt stetit āte
p̄sidem:⁊ interrogauit eum p̄ses dicēs.
Tu es rex iudeoꝝ? Dicit illi ihesus. Tu
dicis. Et cum accusaretur a principi-
bus sacerdotū et senioribus·nichil re-
spondit. Tunc dicit illi pilatus. Non
audis·quāta aduersum te dicūt testi-
monia? Et non respondit ei ad ullū
verbū:ita ut miraretur p̄ses vehemen-
ter. Per diē aūt solennē consueuerat
preses dimittere ꝓplo unū vinctū quē
voluisset. Habebat aūt tunc vinctum
insignē qui dicebat̃ barrabas. Con-
gregatis ergo illis dixit pilatus. Quē
vultis dimittā vobis: barraban an
ihesum qui dicitur cristus? Sciebat e-
nim φ per inuidiā tradidissent eum.
Sedente aūt illo pro tribunali:misit
ad eum uxor eius dicens. Nichil tibi
et iusto illi. Multa enim passa sum
hodie p visum ꝓpter eum. Principes
autē sacerdotum ⁊ seniores psuaserūt
ꝓplis ut peterent barraban:ihesum ve-
ro perderent. Respondens aūt p̄ses·a-
it illis. Quē vultis vobis de duobus
dimitti? At illi dixerūt·barraban. Di-
cit illis pilatus. Quid igitur faciā de
ihesu qui dicitur cristus? Dicūt om̄es.
Crucifigat̃. Ait illis p̄ses. Quid enim
mali fecit? At illi magis clamabant
dicētes. Crucifigat̃. Videns aūt pilat⁹
quia nichil ꝓficeret sed magis tumul-
tus fieret:accepta aqua lauit manus
corā ꝓplo dicens. Innocens ego sum
a sanguine huius iusti: vos videritis.
Et respondens uniuersus ꝓplus dixit.
Sanguis eius sup nos·et sup filios
nostros. Tunc dimisit illis barraban:
ihesum aūt flagellatū tradidit eis ut
crucifigeretur. Tūc milites p̄sidis susci-
pientes ihesum in pretoriū·congrega-
uerūt ad eum uniuersam cohortem:⁊
exuentes eum clamidē coccineā circun-
dederūt ei:et plectentes coronā de spinis
posuerūt sup caput eius:et arundinē
in dextera eius:et genu flexo ante eū il-
ludebāt ei dicentes. Aue·rex iudeorū.
Et expuentes in eum:acceperūt arūdi-
nem et pcutiebāt caput eius. Et post-
q̄₃ illuserūt ei exuerūt eum clamide·et
induerūt eū vestimentis eius:et duxe-
runt eū ut crucifigerent. Exeuntes aūt
inuenerūt hominē cyreneū nomine si-
monē. Hunc angariauerūt ut tolleret
crucem eius. Et venerūt in locū q̄ dicit̃
golgatha:qđ est caluarie locus. Et de-
derunt ei vinū bibere·cum felle mixtū.
Et cum gustasset·noluit bibere. Post-
q̄₃ autē crucifixerūt eum·diuiserūt vesti-
menta eius sortem mittentes:et seden-
tes seruabāt eum. Et imposuerūt sup
caput eius causam ipsius scriptā:hic
est rex iudeoꝝ. Tunc crucifixi sunt cum
eo duo latrones: un⁹ a dextris·et un⁹
a sinistris. Pretereuntes aūt blasphe-
mabāt eum:mouentes capita sua et
dicentes. Vah qui destruis templū dei
⁊ in triduo illud reedificas. Salua te-
metipsum: si filius dei es descende de
cruce. Similiter et principes sacerdo-
tum illudentes cū scribis et senioribus
dicebāt. Alios saluos fecit: seipsum
non potest saluū facere. Si rex israhel
est descendat nūc de cruce: et credim⁹ ei.
Confidit in deo:liberet nunc eū si vult.
Dixit enim quia dei fili⁹ sum. Idipm
autem et latrones qui crucifixi erāt cū

eo·improperabãt ei. A sexta aũt hora
tenebre facte sunt sup uniuersam ter=
ram:usq; ad horam nonã. Et circa
horam nonã clamauit uoce magna
dicẽs. Heli·heli·lamazabattani. Hoc
est. Deus meus·deus meus:ut quid
dereliquisti me? Quidam autem illic
stantes ⁊ audientes·dicebãt. Heliam
uocat iste. Et cõtinuo currẽs un⁹ ex ei⁹
acceptam spongiam impleuit aceto:
et imposuit arundini·et dabat ei bi=
bere. Ceteri uero dicebant. Sine·uide=
amus an ueniat helias liberãs eum.
Ihesus autem iterum clamans uoce
magna emisit spiritum. Et ecce uelũ
templi scissum est in duas partes·a
summo usq; deorsum. Et terra mo=
ta est·et petre scisse sunt·et monumen=
ta aperta sunt: et multa corpora san=
ctorum qui dormierant surrexerũt. Et
exeuntes de monumentis post resur=
rectionem eius uenerunt in sanctam
ciuitatem:⁊ apparuerũt multis. Centu=
rio autem et qui cum eo erant custodi=
entes ihesum:uiso terre motu ⁊ hiis q̃
fiebant·timuerũt ualde dicentes. Ve=
re·filius dei erat iste. Erant ibi aũt mu=
lieres multe alonge·que secute erãt ihe=
sum a galilea ministrãtes ei:inter q̃s
erat maria magdalene et maria iaco=
bi·et ioseph mater:⁊ mater filiorũ zebe=
dei. Cũ aũt sero factũ esset·uenit quidã
homo diues ab arimathia noĩe io=
seph:q̃ et ipẽ discipul⁹ erat ihesu. Hic
accessit ad pilatũ·⁊ petiit corpus ihesu.
Tũc pilat⁹ iussit reddi corp⁹. Et acce=
pto corpore ioseph inuoluit illud in
syndone mũda:et posuit illud ĩ monu=
mento suo nouo·qđ exciderat ĩ petra.
Et aduoluit saxũ magnũ ad ostium
monumẽti et abiit. Erat aũt ibi mari=
a magdalene·et altera maria:sedẽtes
cõtra sepulcrũ. Altera aũt die que est
post parasceuen:cõuenerũt principes
sacerdotũ et pharisei ad pilatũ dicẽtes.
Domine recordati sumus·quia sedu=
ctor ille dixit adhuc uiuens·post tres
dies resurgam. Iube ergo custodiri se=
pulcrum usq; in diem terciũ: ne for=
te ueniant discipuli eius et furentur e=
um·⁊ dicant plebi surrexit a mortuis:
et erit nouissimus error peior priore.
Ait illis pilatus. Habetis custodiam:
ite custodite sicut scitis. Illi autem ab=
euntes·munierunt sepulcrum:signan=
tes lapidem cũ custodib;. xxviij
Vespere aũt sabbati que lucescit in
prima sabbati:uenit maria ma=
gdalene ⁊ altera maria uidere sepulcrũ.
Et ecce terre motus factus est magnus.
Angelus enim domini descendit de
celo:⁊ accedens reuoluit lapidem:⁊ se=
debat sup eum. Erat autem aspectus e=
ius sicut fulgur: et uestimentum eius
sicut nix. Pre timore autem eius exter=
riti sunt custodes: et facti sunt uelut
mortui. Respondens autem angelus·
dixit mulieribus. Nolite timere uos.
Scio enim q ihesum qui crucifixus ẽ
queritis. Non est hic·surrexit enim·si=
cut dixit. Venite ⁊ uidete locũ:ubi posi=
tus erat dominus. Et cito euntes dici=
te discipulis eius q̃a surrexit:⁊ ecce pre=
cedet uos in galileam. Ibi eũ uidebitis:
ecce p̃dixi uobis. Et exierũt cito de mo=
numẽto cũ timore ⁊ gaudio magno:
currentes nunciare discipulis ei⁹. Et
ecce ihesus occurrit illis dicens. Auete.
Ille aũt accesserunt ⁊ tenuerũt pedes e=
ius:⁊ adorauerũt eum. Tunc ait illis
ihesus. Nolite timere·ite nunciate fra=
tribus meis ut eant in galileam: ibi
me uidebũt. Que cum abissent: ecce
quidã de custodibus uenerũt ĩ ciuitatẽ

et nunciauerūt principibus sacerdotū
omnia que facta fuerāt. Et cōgregati
cum senioribus consilio accepto · pecu-
niā copiosam dederūt militibꝫ dicētes.
Dicite quia discipuli eius nocte vene-
runt: et furati sunt eum nobis dormi-
entibus. Et si hoc auditū fuerit a pre-
side: nos suadebim⁹ ei ⁊ securos vos
faciemus. At illi accepta pecunia · fece-
runt sicut erant edocti. Et diuulgatū ē
verbū istud apud iudeos · usqꝫ in ho-
diernū diem. Undecim aūt discipuli
abierūt in galileam: in montem ubi
cōstituerat illis ihesus. Et videntes e-
um adorauerūt: quidā autē dubita-
uerunt. Et accedens ihesus · locutus ē
eis dicens. Data est michi omnis po-
testas · in celo et in terra. Euntes ergo
docete omnes gentes: baptizantes e-
os in nomine patris et filij et spiritus
sancti: docentes eos seruare omnia
quecunqꝫ mandaui vobis. Et ecce e-
go vobiscum sum omnibus diebus ·
usqꝫ ad consūmationem seculi. Expli
cit euangelium secundū math. Incipit
prologus in euangeliū scdm marcum

MArcus euangelista
dei electus · et petri in
baptismate fili⁹ · atqꝫ
in diuino sermone
discipulus · sacerdotiū in israhel agens ·
secundū carnem leuita ad fidem cristi
cōuersus · euangeliū in ytalia scripsit:
ostendens in eo quid et generi suo de-
beret ⁊ cristo. Nam initiū principij in
voce ꝓphetice exclamationis instituēs
ordinem leuitice electionis ostendit:
ut pdicans predestinatū iohānem fi-
lium zacharie in voce āgeli ānuncian-
tis emissum: nō solū verbū carnem fa-
ctum sed et corpus domini in omnia
per verbū diuine vocis animatum · in
initio euangelice predicationis osten-
deret: ut quis hec legens sciret cui ini-
tium carnis in domino: et ihesu ad-
uenientis habitaculum caro deberet a-
gnoscere: atqꝫ in se verbū vocis qd in
cōsonātibꝫ pdiderat inueniret. Deniqꝫ
⁊ pfecti euangelij op⁹ intrās ⁊ a baptis-
mo domini pdicare deū inchoās nō
laborauit natiuitatem carnis quā in
prioribus viderat dicere: sed totus ex-
primens positionem deserti numerum
ieiunij temptationē dyaboli · cōgrega-
tionē bestiarū · ⁊ ministeriū ꝓtulit āge-
lorū: ut instituens nos ad intelligen-
dum singula · i breui cōpingens · nec
auctoritatē facte rei demeret · et pficiēdi
operi⁹ plenitudinē nō negaret. Deniqꝫ
amputasse sibi post fidē pollicē dicit̄ ·
ut sacerdotio reprobus haberetur: sed
tātum cōsentiens fidei pdestinata po-
tuit electio: ut nec sic in opere verbi per-
deret qd prius meruerat in genere. Nā
alexandrie episcopus fuit. Cuius per
singula opus fuit scire et euangelij in
se dicta disponere: ⁊ disciplinā legis ī
se agnoscere: et diuinam in carne dnī
intelligere naturam. Que in nos pri-
mum requiri · dehinc inquisita volu-
mus agnosci habentes mercedē exhor-
tatonis: quoniā qui plātat et q rigat
unū sunt: qui aūt incrementū prestat
deus est. Explicit prologus. Incipit
euangelium secundū marcū. Cap. I.

INiciū euangelij ihesu cristi filij dei: si-
cut scriptum est in ysaia ꝓpheta. Ecce
mitto angelū meū ante faciem tuam:
qui preparabit viā tuā ante te. Vox
clamātis in deserto. Parate viā dnī:
rectas facite semitas eius. Fuit in de-
serto iohannes baptizans et pdicans
baptismū penitentie: in remissionem
peccatorū. Et egrediebatur ad eū omis

iudee regio et iherosolimite uniuersi
et baptizantur ab illo in iordanis
flumine confitentes peccata sua. Et
erat iohannes uestitus pilis camelo-
rum et zona pellicea circa lumbos e-
ius: et locustas et mel siluestre edebat:
et p̄dicabat dicens. Ueniet fortior me
post me: cui⁹ nō sum dign⁹ ꝓcumbēs
soluere corrigiā calciamētoꝝ ei⁹. Ego
baptizaui uos aqua: ille uero baptiza-
bit uos spiritu sancto. Et factum est
in diebus illis: uenit ihesus a naza-
reth galilee ⁊ baptizatus est a iohāne
in iordane. Et statim ascendens de a-
qua· uidit celos apertos: et spiritū san-
ctum tanꝙ columbā descendentem ⁊
manentem in ip̄o. Et uox facta est de
celis. Tu es filius meus dilectus: in te
complacui. Et statim spirit⁹ expulit
eum in desertū. Et erat in deserto qua-
draginta diebus et quadraginta no-
ctibus: et temptabat̄ a sathana. Erat-
q; cum bestijs: ⁊ angeli ministrabant
ei. Postq; autē traditus est iohannes:
uenit ihesus in galileā p̄dicans euan-
gelium regni dei ⁊ dicens. Quoniam
impletum ē tempus: et appropinqua-
uit regnū dei. Penitemini: et credite eu-
angelio. Et p̄teriens secus mare gali-
lee: uidit simonē ⁊ andreā fratrem ei⁹
mittentes retia in mare. Erāt enī pis-
catores. Et dixit eis ihesus. Uenite
post me: ⁊ faciam uos fieri piscatores
hominū. Et ꝓtinus relictis retibus se-
cuti sunt eum. Et ꝓgressus inde pusil-
lum uidit iacobū zebedei et iohannē
fratrem eius et ipsos componentes re-
tia in naui: ⁊ statim uocauit illos. Et
relicto patre suo zebedeo in naui cum
mercennarijs: secuti sunt eum. Et in-
grediuntur capharnaū: et statim sab-
batis ingressus in sinagogā docebat
eos. Et stupebāt sup̄ doctrina ei⁹. Erat
enim docens eos quasi potestatem ha-
bens: et non sicut scribe. Et erat ī sina-
goga eoꝝ homo in spiritu immūdo:
et exclamauit dicens. Quid nobis et
tibi ihesu nazarene? Uenisti perdere
nos. Scio qui sis: sanctus dei. Et com-
minatus est ei ihesus dicens. Obmu-
tesce: et exi de homine. Et discerpens e-
um spiritus immūdus· ⁊ exclamans
uoce magna: exijt ab eo. Et mirati sūt
omnes: ita ut cōquirerēt inter se dicen-
tes. Quid nam est hoc? Que nā do-
ctrina hec noua? Quia ī potestate spi-
ritibus immūdis imperat: ⁊ obediūt
ei. Et ꝓcessit rumor ei⁹ statim ī omnē
regionē galilee. Et ꝓtinus egredientes
de sinagoga: uenerūt in domū simo-
nis ⁊ andree cum iacobo et iohanne.
Decumbebat autem socrus simonis
febricitās: et statim dicūt ei de illa. Et
accedens eleuauit eam ap̄phensa ma-
nu eius: et cōtinuo dimisit eā febris:
et ministrabat eis. Uespere autem fa-
cto cum occidisset sol afferebāt ad eū
omnes male habentes· et demonia
habentes: ⁊ erat omnis ciuitas cōgre-
gata ad ianuā. Et curauit multos
qui uexabātur uarijs languoribus:
et demonia multa eiciebat: et non sine-
bat ea loqui quoniā sciebant eū. Et
diluculo ualde surgens egressus abijt
in desertū locum: ibiq; orabat. Et pro-
secutus est eum simon: et qui cum illo
erant. Et cum inuenissent eū dixerunt
ei: quia omnes querūt te. Et ait illis.
Eamus in ꝓximos uicos ⁊ ciuitates:
ut ⁊ ibi p̄dicem. Ad hoc enim ueni. Et
erat p̄dicans in sinagogis eoꝝ ⁊ in o-
mni galilea: et demonia eiciens. Et
uenit ad eum leprosus deprecans eū:
et genu flexo dixit. Si uis potes me

mundare. Ihesus aūt misertus eius
extendit manū suā: et tangens eū ait
illi. Volo. Mundare. Et cum dixisset
statim discessit ab eo lepra: et mūdatus
est. Et cōminatus est ei statimqȝ eiecit
illū: ⁊ dicit ei. Vide nemini dixeris: sed
uade ostende te principi sacerdotū: et
offer pro emundatione tua · q̄ precepit
moyses ī testimoniū illis. Et egressus
cepit p̄dicare ⁊ diffamare sermonem:
ita ut iam non posset manifeste intro-
ire in ciuitatē sed foris in desertis locis
esse: et cōueniebāt ad eū undiqȝ. II
Et iterū intrauit capharnaū post
dies: et auditū est q̄ in domo
esset et conuenerūt multi ita ut non ca-
peret neqȝ ad ianuā: ⁊ loquebatur eis
uerbū. Et uenerūt ad eum ferentes pa-
raliticū: qui a q̄tuor portabatur. Et cū
non possent offerre eum illi pre turba
nudauerūt tectum ubi erat: et patefaci-
entes submiserūt grabatū in quo pa-
raliticus iacebat. Cum aūt uidisset ihe-
sus fidem illoȝ: ait paralitico. Fili di-
mittunt̄ tibi peccata tua. Erāt autem
illic quidā de scribis sedentes: et cogi-
tantes in cordibus suis. Quid hic sic
loquitur? Blasphemat. Quis potest
dimittere peccata: nisi solus deus? Quo
statim cognito ihesus spiritu suo q̄a
sic cogitarent intra se: dicit illis. Quid
ista cogitatis ī cordibꝫ uestris? Quid
est facilius dicere paralitico dimittun-
tur tibi peccata: an dicere surge tolle
grabatū tuū et ambula? Ut aūt scia-
tis quia filius hominis habet potesta-
tem in terra dimittendi peccata: ait pa-
ralitico. Tibi dico surge: tolle grabatū
tuū: et uade in domū tuā. Et statim
surrexit ille: ⁊ sublato grabato abiit in-
de corā hominibus ita ut mirarent̄
omnes et honorificarent deū dicentes:

quia numq̄ȝ sic uidimus. Et egressus
est rursus ad mare: omnisqȝ turba ue-
niebat ad eum: ⁊ docebat eos. Et cum
p̄teriret uidit leui alphei sedentem ad
theloneum: et ait illi. Sequere me. Et
surgens secutus est eum. Et factum est
cum accumberet in domo illius: multi
publicani ⁊ peccatores simul discum-
bebāt cum ihesu ⁊ discipulis eius. Erāt
enim multi qui et sequebantur eū. Et
scribe et pharisei uidentes quia man-
ducaret cū publicanis et peccatoribꝫ:
dixerunt discipulis eius. Quare cum
publicanis et peccatoribꝫ manducat
et bibit magister uester? Hoc audito
ihesus ait illis. Non necesse habēt sa-
ni medico: sed qui male habent. Nō
enī ueni uocare iustos: sed peccatores.
Et erāt discipuli iohānis et pharisei ie-
iunantes: et ueniunt ⁊ dicūt illi. Qua-
re discipuli iohānis et phariseoȝ ieiu-
nant: tui aūt discipli nō ieiunāt? Et
ait illis ihesus. Numq̄d possūt filii nu-
ptiaȝ q̄diu sponsus est cū illis ieiuna-
re? Quāto tempore habent secū spon-
sum non possunt ieiunare. Venient
autem dies cum auferetur ab eis spon-
sus: et tunc ieiunabūt in illis diebus.
Nemo assumentū panni rudis assuit
uestimēto ueteri. Alioquin aufert sup-
plementū nouū a ueteri: ⁊ maior scissu-
ra fit. Et nemo mittit uinū nouū in
utres ueteres: alioquin dirumpet ui-
num utres: ⁊ uinū effundetur: et utres
peribūt. Sed uinū nouū in utres no-
uos mitti debet. Et factū ē iterū cū sab-
batis ābularet p̄ sata: et discipuli eius
ceperūt pregredi et uellere spicas. Pha-
risei aūt dicebāt ei. Ecce quid faciunt
discipuli tui sabbatis: q̄d nō licet. Et
ait illis. Numq̄ȝ legistis q̄d fecerit da-
uid quādo necessitatē habuit ⁊ esuriit

ipse ⁊ qui cū eo erāt: quomō introiuit
ī domū dei sub abiathar principe sa-
cerdotū et panes ꝓpositionis māduca-
uit q̄s nō licebat māducare nisi solis
sacerdotibꝫ et dedit eis et q̄ cū eo erāt?
Et dicebat eis. Sabbatū ꝓpter hominē
factū ē: et nō homo ꝓpter sabbatū. Ita-
q3 dñs ē fili9 hoīs etiā sabbati. iij
Et introiuit iterū in sinagogam:
et erat ibi homo habens manū
aridā. Et obseruabāt eū si sabbatis
curaret: ut accusarēt illū. Et ait homi-
ni habenti manū aridā. Surge in me-
dium. Et dicit eis. Licet sabbatis bene-
facere an male: animā saluam facere
an pdere? At illi tacebāt. Et circūspici-
ens illos cum ira: contristatus super
cecitatem cordis eoꝝ dicit homini. Ex-
tende manū tuā. Et extendit: et restitu-
ta est manus illi. Exeuntes autē pha-
risei statim cum herodianis consiliū
faciebāt aduersus eum: quomō eum
pderent. Jhesus aūt cum discipulis
suis secessit ad mare: et multa turba
a galilea et iudea secuta est eum: ⁊ ab
iherosolimis ⁊ ab ydumea ⁊ trās ior-
danen et qui circa tyrum et sydonem.
multitudo magna audientes que fa-
ciebat venerūt ad eum. Et dixit ihesus
discipulis suis: ut in nauicula sibi de-
seruiret ꝓpter turbā ne comprimerent
eum. Multos enim sanabat: ita ut ir-
ruerent in eum ut illū tangerent quot-
quot habebāt plagas. Et spiritus im-
mundi cum illū videbant, pcidebant
ei: et clamabāt dicentes. Tu es filius
dei. Et vehementer cōminabat̄ eis: ne
manifestarent illum. Et ascendens in
mōtē vocauit ad se quos voluit ipse:
et venerūt ad eum. Et fecit ut essent du-
odecim cum illo: ⁊ ut mitteret eos pre-
dicare. Et dedit illis potestatē curādi
infirmitates: et eiciendi demonia. Et
imposuit simoni nomen petrus. Et
iacobū zebedei et iohānem fratrem ia-
cobi: ⁊ imposuit eis nomina boaner-
ges qd̄ est filius tonitrui. Et andreā
et philippū ⁊ bartholomeū ⁊ matheū:
et thomam et iacobū alphei ⁊ thadeū
et simonē chananeū: ⁊ iudam scarioth
qui tradidit illū. Et veniūt ad domū.
Et cōuenit iterū turba: ita ut non pos-
sent neq3 panem māducare. Et cū au-
dissent sui: exierūt tenere eum. Dicebāt
enim: quoniā in furorem versus ē. Et
scribe qui ab iherosolimis descenderāt
dicebāt quoniā beelzebub habet: et q̄a
ī principe demonioꝝ eicit demonia. Et
conuocatis eis: in parabolis dicebat
illis. Quomō potest sathanas satha-
nam eicere? Et si regnū in se diuidat̄:
non potest regnū illud stare. Et si do-
mus sup semetipsam disptiatur: nō
potest domus illa stare. Et si satha-
nas cōsurrexerit in semetipm̄ disptit9
est: ⁊ non poterit stare sed finem habet.
Nemo potest vasa fortis ingressus in
domū diripere nisi prius fortem alli-
get: et tunc domū eius diripiet. Amē
dico vobis: quoniā omnia dimitten-
tur filijs hominū peccata et blasphe-
mie quibus blasphemauerūt. Qui au-
tem blasphemauerit in spiritū sanctū
non habebit remissionē in eternū: sed
reus erit eterni delicti: qm̄ dicebāt spiri-
tum immūdum habet. Et veniūt ma-
ter ei9 et fratres: et foris stātes miserūt
ad eū vocantes eū. Et sedebat circa eū
turba: et dicunt ei. Ecce mater tua ⁊ fra-
tres tui foris querūt te. Et respondens
eis ait. Que est mater mea et fratres
mei? Et circūspiciēs eos qui ī circuitu
ei9 sedebant ait. Ecce mater mea et fr̄es
mei. Qui enī fecerit voluntatē dei: hic

frater me⁹ ⁊ soror mea ⁊ mater ē. IIII
Et iterū cepit docere ad mare: et
congregata est ad eū turba mul-
ta ita ut in navim ascendens sederet ī
mari: ⁊ omnis turba circa mare sup
terrā erant: et docebat eos in parabo-
lis multa: ⁊ dicebat illis ī doctrina sua.
Audite. Ecce exijt seminās ad seminā-
dum. Et dum seminat: aliud cecidit
circa viam ⁊ venerunt volucres celi et
comederūt illud. Aliud vero cecidit su-
per petrosa ubi non habuit terrā mul-
tam: ⁊ statim exortū est quoniā nō ha-
bebat altitudinem terre: ⁊ quādo exor-
tus ē sol exestuavit et eo φ nō habebat
radicē exaruit. Et aliud cecidit in spi-
nas: et ascenderunt spine et suffocave-
runt illud: ⁊ fructū nō dedit. Et aliud
cecidit in terrā bonā et dabat fructum
ascendentem ⁊ crescentem: et afferebat
unum triginta ⁊ unum sexaginta: et
unū centū. Et dicebat. Qui habet aures
audiendi audiat. Et cū esset singula-
ris: interrogaverūt eū hij q̄ cū eo erant
duodecī parabolā. Et dicebat eis. Vo-
bis datū est nosse misterium regni dei:
illis aūt qui foris sunt in parabolis
omnia fiunt. ut videntes videant et
non videant. ⁊ audientes audiāt ⁊ nō
intelligāt: ne quādo cōvertantur ⁊ di-
mittant eis peccata. Et ait illis. Nesci-
tis parabolā hanc? Et quomō oīnes
parabolas cognoscetis? Qui seminat.
verbū seminat. Hij aūt sunt qui circa
viā ubi seminatur verbū: et cū audie-
rint cōfestim venit sathanas et aufert
qd̄ seminatū est ī corde eoꝝ. Et hij sunt
similiter qui supra petrā seminātur: q̄
cum audierit verbū statim cū gaudio
accipiūt illud et non habent radicem
in se sed temporales sunt: deinde orta
tribulatione ⁊ ꝑsecutione ꝓpter verbū
cōfestim scandalizant. Et alij sunt q̄
in spinis seminātur. Hij sunt q̄ verbū
audiūt: et erumne seculi ⁊ deceptō divi-
tiaꝝ et circa reliqua cōcupiscētie intro-
euntes suffocāt verbū: ⁊ sine fructu effi-
citur. Et hij sunt qui sup terrā bonā se-
minati sunt: qui audiūt verbū ⁊ susci-
piūt: ⁊ fructificāt unū triginta unum
sexaginta ⁊ unū centū. Et dicebat illis.
Numquid venit lucerna ut sub modio
ponatur aut sub lecto? Nōne ut super
candelabrū ponatur? Non est enī ali-
quid absconditū qd̄ non manifestet:
nec factū est occultū qd̄ non veniat in
palā. Si quis habet aures audiendi
audiat. Et dicebat illis. Videte quid
audiatis. In qua mensura mensi fue-
ritis remetietur vobis. Qui enī habet
dabitur illi: et qui non habet: etiā qd̄
habet auferetur ab eo. Et dicebat. Sic
est regnum dei: quēadmodū si homo
iaciat sementē in terrā ⁊ dormiat: et ex-
surgat nocte ⁊ die et semen germinet ⁊
increscat dum nescit ille. Ultro enim
terra fructificat: primū herbā deinde
spicā: deinde plenū frumentū in spica.
Et cum se ꝓduxerit fruct⁹ statim mit-
tit falcem: quoniā adest messis. Et di-
cebat. Cui assimilabimus regnū dei:
aut cui parabole cōparabim⁹ illud?
Sicut granū synapis qd̄ cū seminatū
fuerit in terra minus est omnibus se-
minibꝫ que sunt in terra: et cum natū
fuerit ascendit in arborē. et fit maius
omnibꝫ oleribus: et facit ramos ma-
gnos ita ut possint sub umbra eius a-
ves celi habitare. Et talibꝫ multis pa-
rabolis loquebatur eis verbū ꝓut po-
terāt audire: sine parabola aūt nō lo-
quebatur eis. Seorsum aūt discipulis
disserebat omnia. Et ait illis in illa
die cum sero esset factū. Transeamus

cōtra. Et dimittentes turbā assumūt
eum ita ut erat in naui: et alie naues
erant cum illo. Et facta est ꝓcella ma-
gna venti: et fluctꝰ mittebat ī nauim:
ita ut impleretur nauis. Et erat ipse
in puppi super ceruical dormiens: et ex-
citant eum et dicūt illi. Magister: nō
ad te ꝑtinet quia perimus? Et exur-
gens cōminatus est vento: ⁊ dixit ma-
ri. Tace: obmutesce. Et cessauit ventus:
et facta est tranquillitas magna. Et
ait illis. Quid timidi estis? Necdū ha-
betis fidē. Et timuerūt timore magno:
et dicebāt ad alterutrū. Quis putas est
iste: q̄a ventꝰ et mare obediūt ei. V
Et venerūt trans fretū maris ī re-
gionē gerasenoꝝ. Et exeunti ei de
naui statī occurrit de monumētis ho-
mo in spiritu immūdo: qui domiciliū
habebat in monumentis. Et neq; ca-
thenis iam quisq̄ poterat eum ligare:
quoniā sepe compedibus ⁊ cathenis
vinctus· dirupisset cathenas ⁊ cōpedes
cōminuisset: et nemo poterat eū doma-
re. Et semꝑ die ac nocte in monumen-
tis et in montibꝫ erat clamās: et con-
cidens se lapidibus. Videns aūt ihe-
sum a longe cucurrit ⁊ adorauit eum:
et clamans voce magna dixit. Quid
michi et tibi ihesu fili dei altissimi? Ad-
iuro te ꝑ deū ne me torqueas. Dicebat
enim illi. Exi spiritus immūde ab ho-
mine isto. Et interrogabat eū. Quod
tibi nomē est? Et dicit ei. Legio michi
nomē est: quia multi sumꝰ. Et dep̄ca-
batur eum multū: ne se expelleret extra
regionē. Erat aūt ibi circa montē grex
porcoꝝ magnus pascens in agris: et
dep̄cabant̄ eum spiritus dicētes. Mitte
nos ī porcos: ut ī eos introeamꝰ. Et con-
cessit eis statī ihesus. Et exeūtes spiritꝰ
immūdi introierūt ī porcos: ⁊ magno
impetu grex ꝓcipitatus est in mari ad
duo milia: et suffocati sunt in mari.
Qui aūt pascebāt eos fugerūt: et nun-
ciauerūt in ciuitatem ⁊ in agros. Et e-
gressi sunt videre quid esset facti: ⁊ vene-
runt ad ihesum: et vident illū qui a de-
monio vexabatur sedentem vestitum
et sane mentis· et timuerūt. Et narra-
uerūt illis qui viderāt qualiter factum
esset ei qui demoniū habuerat: ⁊ de por-
cis. Et rogare ceperūt eum: ut discede-
ret de finibus eoꝝ. Cumq; ascenderet
nauim: cepit illū dep̄cari qui a demo-
nio vexatus fuerat ut esset cum illo et
non admisit eum: sed ait illi. Vade in
domū tuam ad tuos: ⁊ ānuncia illis
quāta tibi dn̄s fecerit: et misertus sit
tui. Et abijt ⁊ cepit p̄dicare in decapoli·
quāta sibi fecisset ihesus: ⁊ omnes mi-
rabātur. Et cum ascendisset ihesus in
nauim rursum trans fretū conuenit
turba multa ad eum: ⁊ erat circa ma-
re. Et venit quidā de archisinagogis
nomine iayrus: ⁊ videns eum ꝓcidit
ad pedes eius: ⁊ dep̄cabatur eū multū
dicens· quoniā filia mea in extremis ē.
Veni impone manū tuā sup eam: ut
salua sit ⁊ viuat. Et abijt cū illo: et se-
quebatur eum turba multa: ⁊ cōprime-
bant eū. Et mulier q̄ erat in ꝓfluuio
sanguinis annis duodecim ⁊ fuerat
multa ꝑpessa a cōpluribus medicis:
et erogauerat omnia sua· nec quicq̄
profecerat: sed magis deterius habebat.
Cum audisset de ihesu venit in turba
retro: ⁊ tetigit vestimentū eiꝰ. Dicebat
enim: quia si vel vestimentū eius teti-
gero salua ero. Et confestim siccatus
ē fons sanguinis eiꝰ: et sensit corpore
q̄a sanata esset a plaga. Et statī ihe-
sus in semetipso cognoscens virtutē
que exierat de illo: cōuersus ad turbā

aiebat. Quis tetigit vestimenta mea?
Et dicebant ei discipuli sui. Vides tur-
bam comprimentem te et dicis quis
me tetigit? Et circūspiciebat videre eā
que hoc fecerat. Mulier vero timens et
tremēs sciens qđ factū esset in se: venit
et procidit ante eum et dixit ei omnem
veritatem. Ille aūt dixit ei. Filia fides
tua te saluā fecit: vade in pace: et esto
sana a plaga tua. Adhuc eo loquēte
veniūt nūcij ad archisynagogū dicen-
tes: qr̄ filia tua mortua ē. Quid ultra
vexas magistrū? Ihesus aūt audito
verbo qđ dicebatur: ait archisynago-
go. Noli timere: tantūmodo crede. Et
non admisit quenq̄ se sequi: nisi pe-
trum et iacobū et iohannem fratrem
iacobi. Et veniūt in domū archisyna-
gogi. Et vidit tumultū et flentes et eiu-
lantes multum: et ingressus ait illis.
Quid turbamini et ploratis? Puella
nō ē mortua sed dormit. Et irridebāt
eum. Ipē vero eiectis omnibȝ assumit
patrē et matrem puelle et qui secū erāt:
et ingrediūtur ubi puella erat iacens:
et tenens manū puelle ait illi. Thabi-
thacumi: qđ est interp̄tatū puella tibi
dico surge. Et cōfestim surrexit puella:
et ābulabat. Erat aūt ānoȝ duodeci.
Et obstupuerūt stupore magno. Et
p̄cepit illis vehementer ut nemo id sci-
ret: et dixit dare illi manducare. vi
Et egressus inde abijt in patriā
suā: et sequebantur eum discipuli
sui. Et facto sabbato cepit ī synagoga
docere: et multi audientes āmirabanť
in doctrina eius dicentes. Unde huic
hec omnia? Et que est sapientia q̄ da-
ta est illi: et virtutes tales q̄ per manꝰ
eius efficiūtur? Nōne hic est faber fili-
us marie: frater iacobi et ioseph et iu-
de et simonis? Nōne et sorores eius
hic nobiscū sunt? Et scandalizabātur
ī illo. Et dicebat illis ihesus: qr̄ nō est
propheta sine honore nisi ī patria sua
et ī domo sua et ī cognatione sua. Et
nō poterat ibi virtutem ullā facere nisi
paucos infirmos impositis manibȝ
curauit: et mirabatur pp̄ter incredulita-
tem eoȝ: et circuibat castella in circuitu
docens. Et vocauit duodecim: et cepit
eos mittere binos: et dabat illis potesta-
tem spirituū immūdoȝ. Et p̄cepit eis
ne quid tollerent in via nisi virgā tan-
tum: nō perā nō panem neq̄ in zona
es sed calciatos sandalijs: et ne indue-
rentur duabȝ tunicis. Et dicebat eis.
Quocunq̄ introieritis in domū illic
manete donec exeatis inde: et quicunq̄
nō receperint vos nec audierint vos:
exeuntes inde excutite puluerē de pedi-
bus vestris in testimoniū illis. Et exe-
untes p̄dicabāt ut penitentiā agerēt:
et demonia multa eiciebāt: et ungebāt
oleo multos egros et sanabanť. Et au-
diuit rex herodes: manifestū enī factū ē
nomē eius: et dicebat. Quia iohānes
baptista resurrexit a mortuis: et pp̄ter-
ea virtutes operantur in illo. Alij aūt
dicebāt quia helias est: alij vero dice-
bant quia pp̄heta est quasi unꝰ ex pro-
phetis. Quo audito herodes ait. Quē
ego decollaui iohannē hic a mortuis
resurrexit. Ipse enim herodes misit ac
tenuit iohānem et vinxit eum in carce-
rem pp̄ter herodiadē uxorē philippi fra-
tris sui: quia duxerat eam. Dicebat enī
iohānes herodi. Non licet tibi habere
uxorem fratris tui. Herodias autem
insidiabať illi: et volebat occidere eum
nec poterat. Herodes aūt metuebat io-
hannē sciens eum virū iustū et sanctū
et custodiebat eū: et audito eo multa fa-
ciebat: et libenter eū audiebat. Et cum

dies oportun⁹ accidisset: herodes na-
talis sui cenā fecit pricipibꝫ ⁊ tribunis
et primis galilee. Cumq; introisset fili-
a ipsi⁹ herodiadis. ⁊ saltasset ⁊ placu-
isset herodi simulq; recumbentibꝫ: rex
ait puelle. Pete a me qḋ vis: et dabo
tibi. Et iurauit illi: quia quicquid pe-
tieris dabo tibi: licet dimidium regni
mei. Que cum exisset: dixit matri sue.
Quid petā? At illa dixit. Caput iohā-
nis baptiste. Cumq; introisset statim
cum festinatione ad regem: petiuit di-
cens. Volo: ut ꝓtinus des michi in
disco caput iohānis baptiste. Et con-
tristatus est rex. Propter iusiurandū
et ꝓpter simul discūbentes noluit eam
contristare: sed misso spiculatore p̄ce-
pit afferri caput eius in disco: et decol-
lauit eum in carcere. Et attulit caput
ei⁹ ī disco: ⁊ dedit illud puelle: ⁊ puella
dedit matri sue. Quo audito discipli
eius venerūt et tulerūt corpus eius: et
posuerūt illud in monumento. Et con-
uenientes apostoli ad ihesum: renūci-
auerūt ei omnia que egerant et docue-
rant. Et ait illis. Venite seorsum ī de-
sertū locū: et requiescite pusillū. Erant
enim qui veniebāt ⁊ redibant multi:
et nec spaciū māducādi habebāt. Et
ascendentes in nauim abierūt in deser-
tum locū seorsum. Et viderūt eos abe-
untes: et cognouerūt multi: et pedestres
de omnibꝫ ciuitatibus cucurrerunt il-
luc ⁊ p̄uenerūt eos. Et exiens vidit tur-
bam multā ihesus: ⁊ misertus est sup
eos quia erant sicut oues nō habētes
pastorem: et cepit illos docere multa.
Et cū iam hora multa fieret: accesserūt
discipuli eius dicentes. Desertus loc⁹
est hic: et iam hora p̄teriit. Dimitte il-
los: ut euntes in ꝓximas villas et vi-
cos emant sibi cibos quos māducēt.
Et respōdēs ait illis. Date illis man-
ducare. Et dixerūt ei. Euntes emam⁹
ducentis denariis panes: et dabimus
illis manducare. Et dicit eis. Quot
panes habetis? Ite ⁊ videte. Et cum co-
gnouissent dicūt. Quinq;. Et duos
pisces. Et p̄cepit illis ut accūbere face-
rent omēs scḋm cōtubernia sup viride
fenū. Et discumbuerūt in partes: per
centenos et quīquagenos. Et acceptis
quinq; panibꝫ et duobus piscibus: in-
tuens in celū benedixit et fregit panes
⁊ dedit discipulis suis ut ponerent an-
te eos: ⁊ duos pisces diuisit omnibus.
Et māducauerūt omnes: et saturati
sunt. Et sustulerūt reliquias fragmen-
torꝫ duodecim cophinos plenos: ⁊ de
piscibus. Erant autē qui māducaue-
runt quinq; milia virorū. Et statim
coegit discipulos suos ascendere na-
uim ut p̄cederent eum trās fretum ad
bethsaydam: dum ipē dimitteret ppl'm.
Et cum dimisisset eos: abiit ī montē
orare. Et cum sero esset erat nauis in
medio mari: et ipse solus in terra. Et
videns eos laborātes in remigando.
erat enim ventus contrari⁹ eis: ⁊ circa
quartam vigiliā noctis venit ad eos
ambulās supra mare: et volebat pre-
terire eos. At illi ut viderunt eum am-
bulātem supra mare putauerunt fan-
tasma esse: et exclamauerūt. Omnes e-
nim viderūt eum: ⁊ cōturbati sunt. Et
statim locutus est cum eis: et dixit eis.
Cōfidite. Ego sum: nolite timere. Et
ascendit ad illos in nauim: ⁊ cessauit
ventus. Et plus magis intra se stupe-
bant. Non enim intellexerūt de pani-
bus. Erat enim cor eorꝫ obcecatum. Et
cum transfretassent venerūt in terram
genesareth: ⁊ applicuerūt. Cūq; egressi
essent de naui continuo cognouerunt

eum: ⁊ pcurrentes vniuersā regionē il-
lam ceperūt ī grabatis eos qui se ma-
le habebāt circūferre vbi audiebāt eū es-
se. Et quocūq; introiebat in vicos vel
in villas aut ciuitates: in plateis po-
nebāt infirmos· ⁊ depcabant̄ eum ut
vel fimbriā vestimenti eius tangerēt:
et q̄tq̄t tangebāt eū salui fiebāt. vij
Et cōueniunt ad eum pharisei et
quidā de scribis: venientes ab
ierosolimis. Et cū vidissent quosdā
ex discipulis eius cōmunibȝ manibȝ
id est non lotis manducare panes:
vituperauerūt. Pharisei enim ⁊ oēs
iudei nisi crebro lauerint manus non
mādūcant tenentes traditionē senio-
rum: et a foro nisi baptizent̄ nō come-
dunt: et alia multa sunt que tradita
sunt illis seruare· baptismata calicū
et vrceoꝝ et eramentoꝝ ⁊ lectorum. Et
interrogabant eum pharisei et scribe.
Quare discipuli tui nō ābulant iuxta
traditionem senioꝝ: sed cōmunibus
manibus manducant panē? At ille
respondēs dixit eis. Bene pphetauit
ysaias de vobis ypocritis: sicut scriptū
est. Populus hic labiis me honorat:
cor aūt eoꝝ longe est a me. Inuanum
autē me colunt docentes doctrinas et
p̄cepta hominū. Relinquentes enim
mandatū dei tenetis traditiones ho-
minū: baptismata vrceoꝝ et calicū et si-
milia hiis facitis multa. Et dicebat.
Bene irritū fecistis p̄ceptū dei: ut tradi-
tionem vestrā seruetis. Moyses enī di-
xit. Honora patrem tuū et matrē tuā:
et qui maledixerit patri vel matri mor-
te moriat̄. Vos aūt dicitis. Si dixerit
homo patri aut matri corban qd̄ est
donū qdcunq; ex me tibi pfuerit: et vl-
tra nō dimittitis eū quicq̄ facere patri
suo aut matri: rescindentes verbū dei
per traditionē vestrā quā tradidistis.
Et multa silia huiꝰ facitis. Et aduo-
cans iterū turbā dicebat illis. Audite
me omnes ⁊ intelligite. Nichil ē extra
hominē introiens in eum qd̄ possit e-
um coinquinare: sed que de homine
procedūt illa sunt q̄ cōmunicāt homi-
nem. Si quis habet aures audiendi
audiat. Et cum introisset in domū a
turba: interrogabāt eum discipuli eiꝰ
parabolā. Et ait illis. Sic et vos im-
prudentes estis? Non intelligitis q̄a
omne extrinsecus introiens in hominē
non potest eum cōmunicare quia nō
intrat in cor eius: sed in ventrē vadit
et ī secessum exit purgās oēs escas?
Dicebat aūt: quoniā illa que de homi-
ne exeunt illa cōmunicant hominem.
Abintus enim de corde hominū ma-
le cogitatōes pcedūt: adulteria· for-
nicationes· homicidia· furta· auaricie·
nequicie· dolꝰ· impudicicie· oculꝰ ma-
lus: blasphemia· superbia· stulticia.
Omnia hec mala abintus pcedūt: et
cōmunicāt hominē. Et inde surgens
abiit ī fines tyri ⁊ sydonis: et ingressꝰ
domū neminē voluit scire: ⁊ non potu-
it latere. Mulier enim statim ut audi-
uit de eo cuiꝰ filia habebat spiritū im-
mundū intrauit: et pcidit ad pedes e-
ius. Erat enī mulier gentilis: syrophe-
nissa genere. Et rogabat eum ut de-
moniū eiceret de filia eius. Qui dixit
illi. Sine prius saturari filios. Non
est enim bonū sumere panē filioꝝ: et
mittere canibus. At illa respondit: et
dixit illi. Vtiq; dn̄e. Nā ⁊ catelli come-
dunt sub mensa de micis puerorū. Et
ait illi. Propter hunc sermonē vade:
exiit demonium de filia tua. Et cum
abiisset domum inuenit puellā iacen-
tem supra lectum: et demonium exiisse.

Et iterū exiens de finibus tyri venit per
sydonem ad mare galilee inter medi=
os fines decapoleos. Et adducunt ei
surdum et mutū. Et deprecabantur eū
ut imponat illi manū. Et apprehendēs
eū de turba seorsū misit digitos suos
ī auriculas ei⁹: ꝛ expuēs tetigit linguā
eius: et suspiciens in celū ingemuit· et
ait illi. Effeta: qd̄ ē adaperire. Et sta=
tim aperte sunt aures eius: et solutū
est vinculū lingue eius: et loquebatur
recte. Et precepit illis ne cui dicerent.
Quāto aūt eis p̄cipiebat tāto magis
plus p̄dicabāt: et eo ampli⁹ āmirabā=
tur· dicētes. Bene om̄ia fecit: et surdos
fecit audire: et mutos loqui. viij
In diebus illis iterū cū turba multa esset
nec haberent qd̄ māducarent: cōuoca=
tis discipulis ait illis. Misereor super
turbā: quia ecce iam triduo sustinent
me nec habēt qd̄ māducēt: et si dimise=
ro eos ieiunos in domū suā deficient
in via. Quidā enim ex eis delonge ve=
nerūt. Et responderūt ei discipuli sui.
Unde illos poterit quis hic saturare
panib; ī solitudine? Et interrogauit
eos. Quot panes habetis? Qui dixe=
runt. Septem. Et p̄cepit turbe discum=
bere sup terrā. Et accipiens septem pa=
nes gratias agens fregit: et dabat dis=
cipulis suis ut apponerent: ꝛ apposue=
runt turbe. Et habebāt pisciculos pau=
cos: ꝛ ip̄os benedixit: et iussit apponi.
Et māducauerunt et saturati sunt: et
sustulerūt qd̄ superauerat de fragmen=
tis septem sportas. Erant autem qui
manducauerāt q̄si quatuor milia· et
dimisit eos. Et statim ascendens na=
uim cū discip̄lis suis: venit in partes
dalmanutha. Et exierunt pharisei et
ceperūt cōquirere cū eo: querentes ab il=
lo signum de celo: temptantes eum.
Et ingemiscēs spiritu ait. Quid gene=
ratio ista signū querit? Amē dico vo=
bis: si dabitur generationi isti signū.
Et dimittens eos ascendit iterū nauī:
et abijt trans fretū. Et obliti sunt pa=
nem sumere: et nisi vnū panē non ha=
bebāt secū ī naui. Et p̄cipiebat eis dicēs.
Uidete et cauete a fermento phariseo=
rum: et fermento herodis. Et cogita=
bant ad alterutrū dicentes: quia panes
non habem⁹. Quo cognito: ait illis
ihesus. Quid cogitatis quia panes
non habetis? Nondum cognoscitis
nec intelligitis? Adhuc cecatū habe=
tis cor vestrū. Oculos habentes nō vi=
detis: et aures habētes non auditis.
Nec recordamini quādo quinq; panes
fregi ī quinq; milia: et q̄t cophinos fra=
gmentoꝝ plenos sustulistis? Dicunt
ei. Duodecim. Quādo et septem panes
in quatuor milia: q̄t sportas fragmē=
toꝝ tulistis? Et dicunt ei. Septem. Et
dicebat eis. Quomodo nondū intelli=
gitis? Et veniūt bethsayda: ꝛ adducūt
ei cecū: ꝛ rogabāt eum ut illū tangeret.
Et apprehensa manu ceci eduxit eum
extra vicū: et expuens in oculos eius
impositis manib; suis: interrogauit
eum si quid videret. Et aspiciens ait.
Uideo homines velut arbores ābu=
lantes. Deinde iterū imposuit manus
sup oculos ei⁹ et cepit videre: et restitu=
tus est: ita ut clare videret omnia. Et
misit illū ī domū suā dicens. Vade in
domū tuā: et si ī vicū introieris nemini
dixeris. Et ingressus ē ihesus ꝛ discip̄li
ei⁹ castella cesaree philippi: et ī via in=
terrogabat discip̄los suos dicens eis.
Quem me dicūt esse homines? Qui re=
sponderunt illi dicentes. Iohannē ba=
ptistā: alij helyam: alij vero q̄si vnū de
prophetis. Tunc dicit illis. Vos vero

quem me esse dicitis? Respondens pe-
trus ait ei. Tu es cristus. Et cōminatꝰ
est eis: ne cui dicerent de illo. Et cepit
docere eos quoniā oportet filiū hoīs
pati multa ⁊ reprobari a senioribus ⁊
a sūmis sacerdotibus et scribis ⁊ occi-
di: ⁊ post tres dies resurgere. Et palā
verbū loquebatur. Et apprehendēs eū
petrus: cepit increpare eū. Qui cōuer-
sus ⁊ videns discipulos suos: commi-
natus est petro dicens. Vade retro me
sathana: quoniā nō sapis que dei sūt
sed que sunt hominum. Et cōuocata
turba cum discipulis suis: dixit eis. Si
quis vult me sequi deneget semetipm̄:
et tollat crucem suā ⁊ sequat̄ me. Qui
enim voluerit animā suā saluā facere
ꝑdet eam: qui aūt ꝑdiderit animam
suā ꝓpter me et euangeliū: saluā faciet
eā. Quid enim ꝓderit homini si lucre-
tur mundū totū: et detrimentū anime
sue faciat? Aut quid homo cōmuni-
cationis dabit pro anima sua. Qui e-
nim me confusus fuerit et verba mea ī
generatōne ista adultera ⁊ peccatrice:
et filiꝰ hoīs confundet̄ eū cū venerit in
gloria pr̄is sui cū āgelis sāctis. viij
Et dicebat illis. Amen dico vo-
bis: quia sunt quidā de hic stan-
tibus qui nō gustabūt mortē: donec
videāt regnū dei veniens ī virtute. Et
post dies sex assumpsit ihesus petrū ⁊
iacobū et iohannē: et ducit illos in
mōtem excelsum solos: ⁊ trāsfiguratꝰ
ē corā ipis. Et vestimēta eius facta sūt
splendētia ⁊ candida nimis velut nix:
qualia fullo non potest sup̄ terrā can-
dida facere. Et apparuit illis helyas
cum moyse: et erāt loquentes cū ihesu.
Et respōdens petrus ait ihesu. Rabbi
bonū est nos hic esse: ⁊ faciamus tria
tabernacula: tibi vnū ⁊ moysi vnū et
helye vnū. Non enim sciebat q̄d diceret.
Erant enim timore exterriti. Et facta ē
nubes obumbrās eos: et venit vox de
nube dicens. Hic est filius meꝰ carissi-
mus: audite illū. Et statim circumspi-
cientes: neminē amplius viderūt nisi
ihesum tantū secū. Et descendentibus il-
lis de monte p̄cepit illis ne cuiquā q̄d
vidissent narrarent: nisi cū filius ho-
minis a mortuis resurrexerit. Et ver-
bum continuerūt apud se: conquiren-
tes quid esset cum a mortuis resurrexe-
rit. Et interrogabāt eū dicentes. Quid
ergo dicūt pharisei et scribe q̄a helyam
oporteat venire primum? Qui respon-
dens ait illis. Helyas cū venerit p̄mo
restituet oīa: et quomō scriptum est
in filiū hoīs: ut multa patiatur ⁊ con-
temnat̄. Sed dico vobis: q̄a et helyas
venit: et fecerūt illi quecunq; voluerūt
sicut scriptum est de eo. Et veniens ad
discip̄los suos vidit turbā magnā cir-
ca eos: et scribas cōquirentes cū illis.
Et confestim oīs pp̄s vidēs ihesum
stupefactꝰ est et expauerūt: ⁊ accurrētes
salutabant eum. Et interrogauit eos.
Quid inter vos cōquiritis? Et respon-
dens vnus de turba dixit. Magister at-
tuli filiū meū ad te habentem spiritum
mutū: qui vbicunq; eū apprehenderit
allidit illū: ⁊ spumat et stridet dentib;
et arescit. Et dixi discipulis tuis ut eice-
rent illū: et non potuerūt. Qui respon-
dens eis dixit. O generatō incredula:
q̄; diu apud vos ero? Quā diu vos
patiar? Afferte illū ad me. Et attule-
runt eum. Et cū vidisset eū statim spi-
ritus conturbauit illū: et elisus in ter-
ram volutabat̄ spumās. Et interro-
gauit patrē eius. Quantū temporis
ē ex quo ei hoc accidit? At ille ait. Ab
infantia. Et frequēter eū in ignē et in

aquā misit: ut eū pderet. Sed si quid
potes-adiuua nos: misertus nrī. Ihe⸗
sus aūt ait illi. Si potes credere om̄ia
possibilia credenti? Et continuo excla⸗
mans pater pueri cū lacrimis aiebat.
Credo dn̄e: adiuua incredulitatē meā.
Et cū vidisset ihesus cōcurrentem tur⸗
bam: cōminatus est spiritui immūdo
dicens illi. Surde et mute spirit⁹·ego
p̄cipio tibi exi ab eo: et amplius ne in⸗
troeas in eum. Et exclamās et multū
discerpens eum exijt ab eo: et factus est
sicut mortuus: ita ut multi dicerēt q̄a
mortuus est. Ihesus aūt tenēs manū
eius eleuauit eum: et surrexit. Et cū in⸗
troisset in domū: discipuli eius secreto
interrogabāt eū. Quare nos nō potu⸗
im⁹ eicere eū? Et dixit illis. Hoc gen⁹ ī
nullo potest exire: nisi in oratione et
ieiunio. Et inde pfecti p̄tergrediebant̄
galileā: nec volebat quemq̄ scire. Do⸗
cebat aūt discipulos suos: et dicebat
illis quoniā filius hominis tradetur
in manus hominū·et occident eum:
et occisus tercia die resurget. At illi i⸗
gnorabāt verbū: ⁊ timebāt interroga⸗
re eū. Et venerūt capharnaū. Qui cum
domi essent interrogabat eos. Quid ī
via tractabatis? At illi tacebant. Si⸗
quidem in via inter se disputauerāt:
quis eoꝝ maior esset. Et residens vo⸗
cauit duodeci: et ait illis. Si quis vult
primus esse: erit omniū nouissimus ⁊
omniū minister. Et accipiens puerū
statuit eū in medio eoꝝ: quē cū cōple⸗
xus esset ait illis. Quisquis unū ex hu⸗
iusmodi pueris receperit ī nomine me⸗
o me recipit: et quicunq; me susceperit
nō me suscipit: sed eū qui me misit. Re⸗
spondit illi iohānes dicēs. Magister
vidim⁹ quēdam in nomine tuo eiciē⸗
tem demonia qui non sequitur nos:

et phibuim⁹ eū. Ihesus aūt ait noli⸗
te phibere eū. Nemo est enim q̄ faciat
virtutem in nomine meo: ⁊ possit cito
male loqui de me. Qui enim non est
aduersum vos: p vobis ē. Quisquis
enim potū dederit vobis calicē aque
in nomine meo quia xp̄i estis: amē
dico vobis non pdet mercedem suam.
Et quisquis scādalizauerit unum ex
hijs pusillis credentibus in me: bonū
est ei magis si circundaretur mola a⸗
sinaria collo eius et in mare mittere⸗
tur. Et si scādalizauerit te man⁹ tua:
abscide illā. Bonū est tibi debilē intro⸗
ire in vitā·q̄ȝ duas manus habētem·
ire in gehennā in ignē inextinguibilē:
ubi vermis eoꝝ nō moritur: et ignis
nō extinguitur. Et si pes tuus te scan⸗
dalizat: āputa illū. Bonū est tibi clau⸗
dum introire in vitā eternā·q̄ȝ duos
pedes habentē mitti in gehennā ignis
inextinguibilis: ubi vermis eoꝝ non
moritur: ⁊ ignis nō extinguit̄. Quod
si oculus tuus scādalizat te: eice eum.
Bonū est tibi luscū introire in regnū
dei·q̄ȝ duos oculos habentem mitti in
gehennā ignis: ubi vermis eorū non
moritur: et ignis nō extinguit̄. Om̄is
enī igne salietur: ⁊ om̄is victima sale
salietur. Bonū ē sal. Qd si sal insulsū
fuerit ī quo illud cōdietis? Habete in
vobis sal: ⁊ pacē habete inter vos. X
Et inde exsurgens venit in fines
iudee ultra iordanen: et cōueniūt
iterū turbe ad eū: et sicut cōsueuerat ite⸗
rum docebat illos. Et accedentes pha⸗
risei interrogabāt eū si licet viro uxorē
dimittere: temptantes eū. At ille respō⸗
dens dixit eis. Quid vobis p̄cepit mo⸗
yses? Qui dixerunt. Moyses pmisit li⸗
bellū repudij scribere et dimittere. Qui
bus respōdens ihesus ait. Ad duriciā

cordis vestri scripsit vobis preceptum
istud. Ab inicio aūt creature masculū
et feminā fecit eos deus. Propter hoc
relinquet homo patrem suum et ma-
trem: et adherebit ad vxorē suā: et erūt
duo in carne vna. Itaqȝ iam nō sunt
duo: sed vna caro. Quod ergo deus
coniūxit: homo non separet. Et in do-
mo iterū discipuli eius de eodē interro-
gaverūt eum. Et ait illis. Quicunqȝ
dimiserit vxorem suā · et aliā duxerit:
adulteriū cōmittit sup eam. Et si vxor
dimiserit virū suū et alij nupserit · me-
chatur. Et offerebāt illi parvulos ut
tangeret illos: discipuli aūt cōmina-
bantur offerentibus. Quos cū videret
ihesus: indigne tulit. Et ait illis. Si-
nite parvulos venire ad me: ⁊ ne phi-
bueritis eos. Taliū est enim regnū dei.
Amen dico vobis: quisquis nō rece-
perit regnū dei velut parvulus nō in-
trabit i illud. Et complexās eos et im-
ponens manus sup illos: benedicebat
eos. Et cum ingressus esset i via: pro-
currens quidā genu flexo ante eū · roga
bat eū dicens. Magister bone: quid
faciā ut vitam eternā pcipiam? Ihesus
aūt dixit ei. Quid me dicis bonū? Ne-
mo bonus: nisi vnus deus. Precepta
nosti: ne adulteres · ne occidas · ne fu-
reris · ne falsū testimonium dixeris · ne
fraudē feceris: honora patrem tuū et
matrē. At ille respondēs ait illi. Ma-
gister hec omnia observavi a iuventu-
te mea. Ihesus aūt intuitus eū · dilexit
eū: ⁊ dixit ei. Vnū tibi deest. Vade: que-
cunqȝ habes vende et da pauperibus
et habebis thesaurū i celo: ⁊ veni seque-
re me. Qui cōtristatus in verbo: abijt
merens. Erat enī habens multas pos-
sessiones. Et circūspiciēs ihesus: ait di-
scipulis suis. Quā difficile q̄ pecunias
habent i regnū dei introibūt. Discipli
autem obstupescebāt in verbis ei⁹. At
ihesus rursus respōdens ait illis. Fili
oli: q̄ difficile est confidentes in pecu-
nijs in regnū dei introire. Facilius est
camelū p foramē acus transire: q̄ di-
uitem intrare in regnum dei. Qui ma-
gis āmirabant dicētes ad semetipos.
Et quis potest salvus fieri? Et intuēs
ihesus illos ait illis. Apud hoīes im-
possibile est: sed nō apud deū. Omnia
enim possibilia sunt apud deū. Et cepit
ei petrus dicere. Ecce nos dimisimus
omnia: et secuti sumus te. Respōdens
ihesus ait. Amen dico vobis: nemo
est q̄ reliquerit domū aut fratres aut
sorores aut patrem aut matrem aut fi-
lios aut agros ꝓpter me et ꝓpter euan-
geliū qui nō accipiet centies tantum
nūc in tempore hoc: domos et fratres
et sorores et matres et filios et agros
cū psecutōibȝ: ⁊ i sclo futuro vitā eter-
nam. Multi aūt erūt pmi novissimi:
⁊ novissimi primi. Erāt aūt i via ascē-
dentes iherosolimā: et pcedebat illos
ihesus. Et stupebāt: et sequentes time-
bant. Et assumens iterū duodecim: ce-
pit illis dicere q̄ essent ei ventura. Quia
ecce ascendimus iherosolimā: et filius
hominis tradetur principibus sacerdo-
tum ⁊ scribis ⁊ senioribus: et damna-
bunt eum morte. Et tradent eū genti-
bus ⁊ illudent ei: ⁊ conspuent eū et fla-
gellabunt eū · et interficient eū: et tercia
die resurget. Et accedunt ad eū iacobȝ
et iohannes filij zebedei dicētes. Ma
gister: volum⁹ ut qd̄cunqȝ petierimus
facias nobis. At ille dixit eis. Quid
vultis ut faciā vobis? Et dixerūt. Da
nobis: ut vnus ad dexterā tuā · ⁊ ali⁹
ad sinistrā tuā sedeam⁹ in gloria tua.
Ihesus aūt ait eis. Nescitis qd̄ petatis.

Potestis bibere calicem quē ego bibo·
aut baptismo quo ego baptizor bapti=
zari? At illi dixerūt ei. Possum⁹. Ihe=
sus aūt ait eis. Calicē quidē quē ego
bibo bibetis ⁊ baptismo quo ego bapti=
zor baptizabimini: sedere aūt ad dexte=
ram meā uel ad sinistrā nō est meum
dare vobis: sed quibus paratū est. Et
audiētes decē indignati sūt de iacobo
et iohāne. Ihesus aūt vocans eos·a=
it illis. Scitis q̄a hij qui vident̄ princi=
pari gentibus dominant̄ eis: et prin=
cipes eoꝝ potestatem habent ipsoꝝ?
Non ita est aūt in vobis: sed quicūq̄
voluerit fieri maior erit vester mini=
ster: et quicūq̄ voluerit ī vobis p̄mus
esse: erit omniū seruus. Nam et filius
hoīs nō venit ut ministraretur ei·sed
ut ministraret: et daret animā suā re=
demptōnem pro multis. Et veniūt ihe=
richo. Et p̄ficiscēte eo de ihericho·et disci=
pulis eius ⁊ plurima multitudine: fili=
us thimei barthimeus cecus·sedebat
iuxta viā mendicās. Qui cū audisset
quia ihesus nazarenus est: cepit cla=
mare ⁊ dicere. Ihesu fili david: miserere
mei. Et cōminabātur illi multi·ut ta=
ceret. At ille multo magis clamabat:
fili david miserere mei. Et stās ihesus:
p̄cepit illū vocari. Et vocāt cecū: dicen=
tes ei. Animequior esto. Surge: vocat
te. Qui p̄iecto vestimento suo·exiliens
venit ad eū. Et respondēs ihesus dixit
illi. Quid tibi vis faciam? Cecus aūt
dixit ei. Rabboni ut videā. Ihesus aūt
ait illi. Vade. Fides tua te saluū fecit.
Et cōfestī vidit: et sequebat̄ eū ī via.
Et cū appropinquarent iherosoli=
me et bethanie ad mōtem oliua=
rum mittit duos ex discipulis suis: et
ait illis. Ite ī castellū q̄d cōtra vos ē:
et statim introeuntes illuc·inuenietis
pullū ligatum·sup quē nemo adhuc
hominum sedit. Soluite illum: et ad=
ducite. Et si quis vobis dixerit quid
facitis: dicite quia domino necessari⁹
est: et continuo illū dimittet huc. Et
abeuntes inuenerūt pullum ligatum·
ante ianuam foris in biuio: ⁊ soluūt
eum. Et quidam de illic stantibus di=
cebant illis. Quid facitis soluentes
pullū? Qui dixerūt eis sicut p̄ceperat il=
lis ihesus: et dimiserūt eis. Et duxerūt
pullū ad ihesum: et imponūt illi vesti=
menta sua et sedit sup eū. Multi vesti=
mēta sua strauerūt ī via. Alij aūt fron=
des cedebāt de arboribꝫ: et sternebāt
ī via. Et qui p̄ibāt·et q̄ sequebātur cla=
mabāt dicentes. Osanna benedictus
qui venit in nomine dn̄i: benedictum
q̄d venit regnū patris nostri david: o=
sanna in excelsis. Et introiuit iheroso=
limā in templū: et circūspectis omni=
bus cū iā vespera esset hora: exijt ī betha=
niam cū duodeci. Et alia die cū exirent
a bethania esurijt. Cumq̄ vidissent a=
lōge ficū habentē folia: venit si q̄d for=
te inueniret in ea. Et cum venisset ad
eam: nichil inuenit p̄ter folia. Nō enī
erat tempus ficoꝝ. Et respōdens dixit
ei. Iam nō ampli⁹ in eternū ex te quis=
q̄ fructū māducet. Et audiebant disci=
puli ei⁹: et veniūt iherosolimā. Et cum
introisset in templū cepit eicere venden=
tes ⁊ ementes in tēplo: et mēsas num=
mulārioꝝ et kathedras vendentiū co=
lumbas euertit. Et nō sinebat ut quis=
q̄ trāsferret vas per templū: ⁊ docebat
dicens eis. Nōne scriptū est quia do=
mus mea dom⁹ oratōnis vocabitur
omnibꝫ gentibus? Vos aūt fecistis
eam speluncā latronum. Quo audi=
to: principes sacerdotū et scribe quere=
bant quomō eū p̄derent. Timebāt enī

eū: quoniā uniuersa turba āmirabať
sup doctrina eius. Et cū uespera facta
esset: egrediebať de ciuitate. Et cū ma=
ne trāsirent: viderūt ficum aridā factā
a radicibȝ. Et recordatus petrus dixit
ei. Rabbi: ecce fic⁹ cui maledixisti aruit.
Et respondēs ihesus ait illis. Habete
fidem dei. Amē dico vobis: quia qui=
cunqȝ dixerit huic mōti tollere. et mit=
tere in mare. ⁊ nō hesitauerit ī corde suo
sed crediderit q̄a qđcunqȝ dixerit fiat:
fiet ei. Propterea dico vobis: omnia
quecunqȝ orantes petitis credite quia
accipietis: ⁊ euenient vobis. Et cū stabi=
tis ad orandū. dimittite si quid habe=
tis aduersus aliquē: ut et pater vester
qui in celis est dimittat vobis peccata
vestra. qđ si vos nō dimiseritis: nec pa=
ter vester qui in celis est dimittet vobis
peccata vestra. Et veniūt rursus ihero=
solimā. Et cum ambularet in templo
accedūt ad eū summi sacerdotes. et scri=
be ⁊ seniores: et dicūt ei. In qua pote=
state hec facis: ⁊ quis tibi dedit hanc
potestatem ut ista facias? Ihesus aūt
respondēs ait illis. Interrogabo vos
et ego unū verbū. ⁊ respondete michi:
et dicam vobis in qua potestate hec fa=
ciam. Baptismū iohānis de celo erat
an ex hominibȝ? Respōdete michi. At
illi cogitabāt secū dicentes. Si dixeri=
mus de celo: dicet nobis. Quare ergo
non credidistis ei? Si dixerim⁹ ex ho=
minibus: timemus populū. Omnes
enim habebant iohannem quia vere
propheta esset. Et respondentes di=
cunt ihesu. Nescimus. Et respondens
ihesus ait illis. Neqȝ ego dico vobis.
in qua potestate hec faciam. XII
Et cepit illis in parabolis loqui.
Vineā pastinauit homo: ⁊ cir=
cumdedit sepē ⁊ fodit lacū. et edificauit
turrim. et locauit eam agricolis: et pe=
regre pfect⁹ est. Et misit ad agricolas
in tempore seruū: ut ab agricolis acci=
peret de fructu vinee. Qui apprehensū
eum ceciderūt: et dimiserūt vacuū. Et
iterȝ misit ad illos aliū seruū: et illum
in capite vulnerauerūt: et cōtumeliis
affecerūt. Et rursum aliū misit: et illū
occiderūt: et plures alios quosdā ce=
dentes: alios vero occidentes. Adhuc
ergo unū habēs filiū carissimū. et illū
misit ad eos nouissimū dicens: quia
reuerebūtur filiū meū. Coloni autem
dixerūt ad inuicem. Venite occidam⁹
eum: et nostra erit hereditas. Et appre=
hendentes eū occiderūt: et eiecerūt extra
vineam. Quid ergo faciet dn̄s vinee?
Veniet et pdet colonos: et dabit vine=
am aliis. Nec scripturā hanc legistis
lapidē quē reprobauerūt edificantes.
hic factus est ī caput anguli: a dn̄o fa=
ctum est istud et est mirabile in oculis
nostris? Et querebāt eū tenere: ⁊ timu=
erunt turbā. Cognouerūt enī quoniā
ad eos parabolā hāc dixerit. Et relicto
eo abierūt. Et mittūt ad eū quosdā ex
phariseis et herodianis: ut eum caperēt
in verbo. Qui venientes dicūt ei. Ma=
gister: scimus quia verax es et non cu=
ras quenqȝ. Nec enim vides in faciem
hominū: sed in veritate viā dei doces.
Licet dari tributum cesari: an nō dabi=
mus? Qui sciēs versutiā illorȝ. ait illis.
Quid me temptatis? Afferte michi de=
nariū ut videam. At illi attulerunt ei.
Et ait illis. Cuius est ymago hec et
inscriptio? Dicūt ei. Cesaris. Respon=
dens aūt ihesus dixit illis. Reddite igi=
tur que sunt cesaris cesari: et que sunt
dei deo. Et mirabātur sup eo. Et vene=
runt ad eū saducei qui dicunt resur=
rectionē non esse: et interrogabāt eum

dicẽtes. Magister: moyses nobis scri-
psit ut si cuius frater mortuus fuerit ⁊
dimiserit uxorem ⁊ filios non relique-
rit: accipiat frater eius uxorem ipsius
et resuscitet semen fratri suo. Septem
ergo fratres erãt: et prim⁹ accepit uxo-
rem: ⁊ mortuus est non relicto semine.
Et secundus accepit eam et mortuus
est: et nec iste reliquit semen. Et tercius
similiter. Et acceperũt eam similiter se-
ptem: et non reliquerũt semẽ. Novissi-
ma omniũ defuncta est et mulier. In
resurrectione ergo cũ resurrexerint: cui⁹
de hijs erit uxor? Septem enim habu-
erunt eam uxorem. Et respondens ihe-
sus ait illis. Nõne ideo erratis: nõ sci-
entes scripturas neq; virtutem dei? Cũ
enim a mortuis resurrexerint neq; nu-
bent neq; nubentur: sed sunt sicut an-
geli dei in celis. De mortuis autẽ qđ
resurgãt nõ legistis in libro moysi su-
per rubum quomõ dixerit illi deus in-
quiens: ego sum deus abraham ⁊ de-
us ysaac ⁊ deus iacob. Non est deus
mortuoꝝ sed vivoꝝ. Vos ergo multũ
erratis. Et accessit unus de scribis qui
audierat illos conquirentes: et vidẽs
quoniã bene illis responderit interro-
gavit eũ qđ esset primũ omniũ man-
datũ. Ihesus aũt respõdit ei: quia pri-
mum omniũ mandatũ est. Audi isrl'
dñs deus tuus deus un⁹ est: ⁊ diliges
dñm deũ tuũ ex toto corde tuo et ex to-
ta anima tua ⁊ ex tota mente tua: ⁊ ex
tota virtute tua. Hoc est primũ mãda-
tum. Secundũ aũt simile est illi. Dili-
ges ꝓximũ tuũ tanq̃ teipm̃. Maius
hoꝝ aliud mandatũ nõ est. Et ait illi
scriba. Bene magister in veritate dixi-
sti: quia unus est deus ⁊ non est ali⁹
ꝑter eũ. Et ut diligatur ex toto corde
et ex toto intellectu ⁊ ex tota anima et
ex tota fortitudine: et diligere ꝓximũ
tanq̃ seipm̃ maius ẽ omnibus olo-
caustomatibꝫ ⁊ sacrificijs. Ihesus aũt
videns q sapienter respõdisset: dixit
illi. Nõ es lõge a regno dei. Et nemo
iam audebat eũ interrogare. Et respõ-
dens ihesus dicebat docẽs in templo.
Quomõ dicũt scribe cristũ filiũ esse da-
vid? Ipse enim david dicit in spiritu
sancto. Dixit dominus dño meo sede a
dextris meis: donec ponã inimicos tu-
os scabellũ pedũ tuoꝝ. Ipse ergo david
dicit eũ dñm: et unde est filius ei⁹? Et
multa turba eum libenter audivit. Et
dicebat eis in doctrina sua. Cavete a
scribis: qui volũt in stolis ambulare
et salutari ĩ foro et ĩ primis cathedris
sedere in synagogis: ⁊ primos discubi-
tus in cenis. Qui devorãt domos vi-
duaꝝ sub obtentu prolixe orationis:
hij accipient ꝓlixius iudiciũ. Et sedẽs
ihesus cõtra gazophilaciũ aspiciebat
quomõ turba iactaret es in gazophi-
laciũ: et multi divites iactabãt multa.
Cum venisset aũt vidua una pauper:
misit duo minuta qđ ẽ quadrãs. Et
convocans discipulos suos ait illis.
Amen dico vobis: quoniã vidua hec
paup plus omnibꝫ misit qui miserũt
in gazophilacium. Omẽs enim ex eo
quod abundabat illis miserũt: hec
vero de penuria sua omnia que habu-
it misit totum victum suum. xij 12
Et cũ egrederetur de templo: ait il-
li un⁹ ex discipulis suis. Magi-
ster: aspice quales lapides et quales
structure. Et respõdens ihesus ait illi.
Vides has omẽs magnas edificatio-
nes? Non relinquetur lapis sup lapi-
dem qui nõ destruatur. Et cum sederet
in mõte olivaꝝ cõtra templũ: interro-
gabãt eũ separatim petrus et iacobus

et iohannes et andreas. Dic nobis
quādo ista fient: ꝛ qd̄ signū erit quan-
do hec om̄ia incipient consūmari. Et
respōdens ihesus cepit dicere illis. Vi-
dete ne quis vos seducat. Multi enī
venient ī noīe meo dicentes quia ego
sum: ꝛ multos seducent. Cum audieri-
tis aūt bella·et opiniones belloꝝ: ne
timueritis. Oportet enim fieri: sed non-
dum finis. Exsurget enim gens cōtra
gentem·et regnū sup regnū: et erūt ter-
remot⁹ p loca et fames. Iniciū doloꝝ
hec. Videte aūt vosmetipos. Tradent
enim vos in cōciliis·et in synagogis
vapulabitis: et ante presides et reges
stabitis ꝓpter me in testimonium illis.
Et in omnes gentes primū oportet
p̄dicari euangeliū. Et cū duxerint vos
tradentes · nolite p̄cogitare quid loq̄-
mini: sed qd̄ datū vobis fuerit in illa
hora id loquimini. Nō enī vos estis
loquētes: sed spirit⁹ sanctus. Tradet
aūt frater fratrem in mortē·et pater fi-
lium: et consurgent filii in parentes: ꝛ
morte afficient eos. Et eritis odio o-
mnibus: ꝓpter nomē meū. Qui autē
sustinuerit in finē: hic saluus erit. Cū
aūt videritis abominationē desolati-
onis stantem ubi non debet: qui legit
intelligat. Tūc q̄ in iudea sunt fugiāt
in mōtes: et qui sup tectū ne descendat
in domū·nec introeat ut tollat q̄d de
domo sua: et qui in agro erit · non
reuertat̄ retro · tollere vestimentū suū.
Ve aūt pregnātibus et nutrientibus
in illis diebꝫ. Orate vero: ut hyeme nō
fiant. Erunt enim dies illi tribulatio-
nes tales quales nō fuerūt ab inicio
creature quā condidit deus usq; nūc:
neq; fient. Et nisi breuiasset dn̄s dies:
nō fuisset salua om̄is caro. Sed pro-
pter electos q̄s elegit breuiauit dies.

Et tunc si quis vobis dixerit ecce hic
est cristus·ecce illic: ne credideritis. Ex-
surgent enim pseudo cristi et pseudo
prophete: et dabūt signa et portenta
ad seducendos si fieri potest etiā electos.
Vos ergo videte. Ecce p̄dixi vobis o-
mnia. Sed in illis diebꝫ post tribula-
tionē illā sol cōtenebrabit̄: et luna nō
dabit splendorē suū. Et stelle celi erūt
decidentes: et virtutes que sunt ī celis
mouebūtur. Et tunc videbūt filiū ho-
minis venientem in nubibꝫ cū virtute
multa et gloria. Et tūc mittet āgelos
suos: et cōgregabit electos suos a q̄tu-
or vētis a sūmo terre usq; ad sūmū ce-
li. A ficu aūt discite parabolā. Cum
iam ramus eius tener fuerit et nata
fuerint folia: cognoscitis quia in ꝓxi-
mo sit estas. Sic ꝛ vos cum videritis
hec fieri: scitote qd̄ in ꝓximo sit ī ostiis.
Amen dico vobis: quoniā nō transi-
bit generatio hec · donec omnia ista
fiant. Celum et terra transibūt: verba
aūt mea nō trāsibūt. De die aūt illo
uel hora nemo scit·neq; āgeli ī celo ne-
q; filius: nisi pater. Videte·vigilate·
et orate. Nescitis enim quādo tēpus
sit. Sicut homo qui peregre ꝓfectus re-
liquit domū suam: ꝛ dedit seruis suis
potestatem cuiusq; operis: et ianitori
p̄cepit ut vigilet. Vigilate ergo. Nesci-
tis enim quādo domin⁹ dom⁹ veniat:
sero·an media nocte·an gallicātu·an
mane: ne cū venerit repente·inueniat
vos dormientes. Quod autem vobis
dico omnibus dico: vigilate. xiiij
Erat aūt pascha ꝛ azima post bi-
duum: et querebāt summi sacer-
dotes et scribe quomodo eū dolo tenerēt
et occiderent. Dicebāt enim. Nō in die
festo: ne forte tumult⁹ fieret in pplo. Et
cum esset bethanie in domo simonis

leprosi et recumberet: venit mulier ha-
bens alabastrũ ungenti nardi spicati
p̄ciosi: et fracto alabastro effudit sup
caput eius. Erant aũt quidã indigne
ferentes intra semetipos: ⁊ dicẽtes. Ut
qd̄ pdicio ista ungenti facta est? Po-
terat enim ungentum istud venũdari
plus q̄ȝ trecentis denarijs: ⁊ dari pau-
peribus. Et fremebãt in eam. Ihesus
aũt dixit. Sinite eam. Quid illi mole-
sti estis? Bonũ opus operata est ĩ me.
Semp enim pauperes habetis vobis-
cum: et cũ volueritis potestis illis be-
nefacere: me aũt nõ semp habetis. Qd̄
habuit hec fecit: p̄venit ungere corpus
meũ in sepulturã. Amen dico vobis:
ubicũqȝ p̄dicatũ fuerit euangeliũ istud
in universo mũdo: et qd̄ fecit hec nar-
rabitur in memoriam eius. Et iudas
scariothis un⁹ de duodecim abijt ad
summos sacerdotes: ut ꝓderet eũ illis.
Qui audientes gavisi sũt: ⁊ ꝓmiserũt
ei pecuniã se daturos. Et querebat quo-
modo illũ oportune traderet. Et p̄mo
die azimorũ quãdo pascha immola-
bant: dicũt ei discipuli. Quo vis eam⁹
et parem⁹ tibi ut manduces pascha?
Et mittit duos ex discipulis suis: et
dicit eis. Ite ĩ civitatem: et occurret vo-
bis homo lagenã aque baiulãs. Se-
quimini eum: et quocunqȝ introierit
dicite dño dom⁹: quia magister dicit.
Ubi est refectio mea: ubi pascha cũ dis-
cipulis meis manducem? Et ipse vo-
bis demõstrabit cenaculũ grãde stra-
tum: et illic parate nobis. Et abierũt
discipuli eius ⁊ venerũt in civitatem: ⁊
invenerũt sicut dixerat illis: et parave-
runt pascha. Vespere aũt facto: venit
cum duodecim. Et discumbentibȝ eis
et mãducantibus ait ihesus. Amen
dico vobis: quia un⁹ ex vobis tradet
me qui manducat mecũ. At illi cepe-
runt contristari et dicere singillatim.
Nũquid ego? Qui ait illis. Unus ex
duodecim: qui intingit mecũ manũ ĩ
catino. Et filius quidẽ hoĩs vadit:
sicut scriptũ est de eo. Ve aũt homini
illi: per quẽ filius hoĩs tradetur. Bo-
num erat ei: si non esset natus homo
ille. Et manducantibus illis: accepit
ihesus panem: et benedicens fregit: et
dedit eis et ait. Sumite: hoc ẽ corpus
meũ. Et accepto calice: gratias agens
dedit eis. Et biberũt ex illo omnes. Et
ait illi. Hic est sanguis meus novi
testamenti: qui pro multis effundetur.
Amen dico vobis: q̄ iam non bibã
de genimine vitis: usqȝ in diem illũ
cum illud bibã novũ in regno dei. Et
ymno dicto: exierũt in mõtem olivaȝ.
Et ait eis ihesus. Omẽs scãdalizabi-
mini in nocte ista: quia scriptũ est: per-
cutiã pastorẽ et dispgent̃ oves. Sed
postea q̄ȝ resurrexero: p̄cedã vos in ga-
lileã. Petrus autẽ ait illi. Et si omẽs
scandalizati fuerint: sed non ego. Et
ait illi ihesus. Amen dico tibi: quia
tu hodie in nocte hac priusq̄ȝ gallus
bis vocem dederit: ter me es negatur⁹.
At ille amplius loquebatur. Et si o-
portuerit me simul cõmori tibi: nõ te
negabo. Similiter aũt et omnes dice-
bant. Et veniũt ĩ p̄diũ cui nomẽ gethse-
mani: et ait discipulis suis. Sedete
hic donec orem. Et assumit petrũ et
iacobũ et iohãnem secũ: et cepit pave-
re et tedere. Et ait illis. Tristis est a-
nima mea usqȝ ad mortem. Sustine-
te hic et vigilate. Et cũ ꝓcessisset pau-
lulũ: procidit sup terrã: et orabat ut si
fieri posset trãsiret ab eo hora: et dixit.
Abba pater: oĩa tibi possibilia sũt:
transfer calicem hunc a me. Sed non

quod ego volo: sed qđ tu. Et venit: et
inuenit eos dormiẽtes. Et ait petro. Si-
mon dormis? Non potuisti una ho-
ra vigilare? Vigilate ⁊ orate: ut non
intretis ĩ temptationẽ. Spirit⁹ quidẽ
promptus est: caro vero infirma. Et i-
terū abiens orauit: eundẽ sermonẽ di-
cens. Et reuersus denuo: inuenit eos
dormientes. Erant eñ oculi eoꝝ gra-
uati: et ignorabãt quid responderent
ei. Et venit tercio: et ait illis. Dormite
iam: et requiescite. Sufficit. Venit ho-
ra: ecce filius hominis tradetur ĩ ma-
nus peccatoꝝ. Surgite eam⁹. Ecce qui
me tradet ꝓpe est. Et adhuc eo loquẽ-
te- venit iudas scarioth unus de duo-
deci: et cū eo turba multa- cum gladijs
et lignis a summis sacerdotibꝫ et scri-
bis ⁊ senioribꝫ. Dederat aūt traditor
eis signū dicens. Quẽcunqꝫ osculatus
fuero ipẽ est tenete eū: ⁊ ducite caute. Et
cum venisset: statim accedens ad eum
ait. Rabbi. Et osculatus est eū. At illi
manus iniecerūt in ihesum et tenuerūt
eum. Vnus aūt quidam de circūstan-
tibus educẽs gladiū pcussit seruū sum-
mi sacerdotis: et amputauit illi auri-
culam. Et respondens ihesus ait illis.
Tanqꝫ ad latronem existis cū gladijs
et lignis comprehendere me. Quoti-
die eram apud vos ĩ templo docens:
et non me tenuistis. Sed ut implean-
tur scripture. Tunc discipuli eius relin-
quentes eū omnes fugerūt. Adolescẽs
aūt quidã sequebatur eū amictus sin-
done sup nudo: et tenuerūt eū. At ille
reiecta sindone nudus ꝓfugit ab eis.
Et adduxerūt ihesum ad sūmū sacerdo-
tem: et cōuenerūt omnes sacerdotes ⁊
scribe et seniores. Petrus aūt alonge
secutus est eū usqꝫ intro in atriū sūmi
sacerdotis: et sedebat cum ministris

ad ignem: et calefaciebat se. Sūmi ve-
ro sacerdotes et omne cōciliū querebãt
aduersus ihesum testimoniū- ut eum
morti traderent: nec inueniebant. Mul-
ti aūt testimoniū falsum dicebant ad-
uersus eum: ⁊ cōuenientia testimonia
nō erãt. Et quidã surgentes: falsum
testimoniū ferebãt aduersus eū dicẽtes.
Quoniã nos audiuim⁹ eum dicentẽ.
Ego dissoluã templū hoc manufactū:
et post triduū aliud nō manufactū edi-
ficabo. Et nō erat cōueniens testimo-
niū illorū. Exurgens aūt sūm⁹ sacer-
dos in mediū interrogauit ihesum di-
cens. Non respōdes quicqꝫ ad ea que
tibi obiciunt ab hijs? Ille aūt tacebat:
et nichil respōdit. Rursum summus
sacerdos interrogabat eū: et dixit ei. Tu
es cristus filius dei benedicti? Ihesus
aūt dixit illi. Ego sum. Et videbitis fi-
lium hominis sedentem a dextris vir-
tutis dei: ⁊ venientem cum nubibꝫ celi.
Sūmus aūt sacerdos scindẽs vestimẽ-
ta sua ait. Quid adhuc desideramus
testes? Audistis blasphemiam. Quid
vobis videtur? Qui omnes cōdemna-
uerūt eū esse reum mortis. Et ceperunt
quidã conspuere eū ⁊ velare faciẽ eius:
et colaphis eū cedere ⁊ dicere ei: ꝓpheti-
za. Et ministri alapis eū cedebãt. Et
cum esset petrus in atrio deorsum- venit
una ex ancillis summi sacerdotis: et
cum vidisset petrū calefacientem se: aspi-
ciẽs illū ait. Et tu cū ihesu nazareno e-
ras. At ille negauit dicẽs. Neqꝫ scio:
neqꝫ noui qđ dicas. Et exijt foras ãte
atriū: et gallus cantauit. Rursus aūt
cum vidisset illum ancilla cepit dicere
circūstantibus: quia hic ex illis est. At
ille iterū negauit. Et post pusillū rur-
sus qui astabãt dicebãt petro. Vere
ex illis es: nam ⁊ galileus es. Ille aūt

cepit anathematizare ⁊ iurare: quia
nescio hominem istum quem dicitis.
Et statim gallus iterum cantauit. Et
recordatus est petrus verbi quod dixe-
rat ei ihesus: priusq; gallus cātet bis-
ter me negabis. Et cepit flere. xv
Et confestim mane cōsiliū facien-
tes sūmi sacerdotes cū senioribȝ
et scribis et vniuerso cōcilio: vincientes
ihesū duxerūt ⁊ tradiderūt pilato. Et in-
terrogauit eū pilat⁹. Tu es rex iudeoȝ?
At ille respōdens ait illi. Tu dicis. Et
accusabāt eum sūmi sacerdotes ī mul-
tis. Pilat⁹ autē rursum interrogauit
eū dicens. Nō respondes quicq;? Vi-
de in quantis te accusant. Ihesus au-
tem amplius nichil respondit: ita ut
miraretur pilatus. Per diē aūt festū
solebat dimittere illis vnū ex vinctis
quēcunq; petissent. Erat aūt qui dice-
batur barrabas. q̄ cū seditiosis erat
vinctus qui in seditione fecerat homi-
cidiū. Et cū ascendisset turba: cepit ro-
gare sicut semꝑ faciebat illis. Pilatus
aūt respōdit eis ⁊ dixit. Vultis dimit-
tam vobis regem iudeoȝ? Sciebat e-
nim ꝙ per inuidiā tradidissent eum
summi sacerdotes. Pontifices autem
concitauerūt turbā: ut magis barra-
ban dimitteret eis. Pilatus aūt iterū
respōdens ait illis. Quid ergo vultis
faciā regi iudeoȝ? At illi iterū clama-
uerūt. Crucifige eū. Pilatus vero dice-
bat illis. Quid enim mali fecit? At il-
li magis clamabāt: crucifige eū. Pila-
tus aūt volēs ꝑplo satisfacere dimisit
illis barraban: et tradidit ihesum fla-
gellis cesum ut crucifigeretur. Milites
aūt duxerūt eum in atriū ꝑtorij ⁊ con-
uocant totā cohortem: ⁊ induūt eum
purpura. et imponūt ei plectentes spi-
neā coronā: et ceperūt salutare eū. Aue
rex iudeoȝ. Et ꝑcutiebant caput eius
arundine: et cōspuebāt eum: ⁊ ponen-
tes genua adorabāt eum. Et postq;
illuserūt ei exuerūt illū purpura: et in-
duerūt eū vestimentis suis: et educunt
illū ut crucifigerent eū. Et āgariauerūt
ꝑtereuntē quempiā simonē cyreneū ve-
nientem de villa. patrem allexandri ⁊
rufi: ut tolleret crucem eius. Et ꝑducūt
illū in golgatha locū: qđ est interpreta-
tum caluarie locus. Et dabāt ei bibere
mirratū vinū: et nō accepit. Et crucifi-
gentes eum diuiserunt vestimenta ei⁹:
mittētes sortem sup eis quis quid tol-
leret. Erat aūt hora tercia: et crucifixe-
runt eū. Et erat titulus cause ei⁹ inscri-
ptus: rex iudeoȝ. Et cū eo crucifigūt du-
os latrones: vnū a dextris et aliū a si-
nistris ei⁹. Et impleta ē scriptura q̄ di-
cit. Et cū iniquis reputat⁹ est. Et pre-
tereuntes blasphemabāt eū: mouentes
capita sua ⁊ dicentes. Vah qui destru-
is templū dei: et in tribus diebȝ reedifi-
cas. Saluū fac temetipm descendens
de cruce. Similiter et sūmi sacerdotes
illudentes ad alterutrū cum scribis di-
cebāt. Alios saluos fecit: seipm non
potest saluū facere. Cristus rex israhel
descendat nunc de cruce: ut videam⁹
et credam⁹. Et qui cum eo crucifixi erāt
cōuiciabātur ei. Et facta hora sexta:
tenebre facte sunt ꝑ totā terrā usq; ī ho-
ram nonā. Et hora nona exclamauit
ihesus voce magna dicens. Heloy. he-
loy lemasabactani. Quod est interpre-
tatū. Deus meus. deus meus: ut quid
dereliquisti me? Et quidam de circū-
stantibus audientes dicebāt. Ecce he-
liam vocat. Currens aūt vnus et im-
plens spongiam aceto. circūponensq;
calamo: potū dabat ei dicens. Sinite:
videam⁹ si veniat helias ad deponēdū

eum. Ihesus aūt emissa voce magna
expirauit. Et velū templi scissum est ī
duo: a summo usq; deorsum. Videns
aūt centurio q̄ exaduerso stabat · quia
sic clamās expirasset: ait. Vere homo
hic filius dei erat. Erant aūt et mulie-
res de longe aspicientes: inter quas e-
rat maria magdalene · et maria iaco-
bi minoris · ⁊ ioseph mater · ⁊ salome:
et cū esset in galilea sequebant̄ eum et
ministrabāt ei: et alie multe que simul
cum eo ascenderāt ihierosolimā. Et cū
iam sero esset factū · quia erat parasce-
ue qd̄ est āte sabbatū · venit ioseph ab
arimathia nobilis decurio: qui et ipse
erat expectans regnū dei. Et audacter
introiuit ad pilatū: ⁊ petijt corpus ihe-
su. Pilatus aūt mirabat̄ si iam obis-
set. Et accersito centurione: interroga-
uit eum si iam mortuus esset. Et cum
cognouisset a cēturione: donauit cor-
pus ioseph. Ioseph aūt mercatus sin-
donem · et deponens eum inuoluit
sindone: et posuit eum in monumē-
to quod erat excisum de petra: et ad-
uoluit lapidem ad ostiū monumenti.
Maria magdalene et maria ioseph
aspiciebant ubi poneretur. XVI
Et cum transisset sabbatū: maria
magdalene et maria iacobi et
salome emerunt aromata: ut venien-
tes ungerent ihesum. Et valde mane
una sabbatorum · veniunt ad monu-
mentum: orto iam sole. Et dicebant
ad inuicem. Quis reuoluet nobis la-
pidem ab ostio monumenti? Et respi-
cientes viderunt reuolutum lapidem.
Erat quippe magnus valde. Et intro-
euntes in monumentum viderunt iu-
uenem sedentem in dextris coopertum
stola candida: et obstupuerūt. Qui
dicit illis. Nolite expauescere. Ihesum
q̄ritis nazarenū · crucifixū: surrexit: nō
ē hic. Ecce loc⁹: ubi posuerūt eū. Sed
ite dicite discipulis eius et petro: q̄a pre-
cedet vos in galileam. Ibi eum vide-
bitis: sicut dixit vobis. At ille exeūtes
fugerūt de monumento. Inuaserat e-
nim eas tremor et pauor: et nemini
quicq̄ dixerūt. Timebāt eni. Surgens
aūt ihesus mane prima sabbati appa-
ruit p̄mo marie magdalene: de qua
eiecerat septem demonia. Illa vadēs
nūciauit hijs · qui cū eo fuerant lugen-
tibus et flentibus: et illi audientes q̄a
viueret et visus esset ab ea: nō credide-
runt. Post hec aūt duobz ex hijs am-
bulātibus ostensus est in alia effigie
euntibus in villā: et illi eūtes nuncia-
uerūt ceteris: nec illis crediderunt. No-
uissime aūt recūbentibus illis undeci
apparuit: et exprobrauit incredulitatē
eoꝝ ⁊ duriciā cordis: quia hijs q̄ vide-
rant eū resurrexisse nō crediderunt. Et
dixit eis. Euntes ī mundū uniuersū:
p̄dicate euangeliū omī creature. Qui
crediderit et baptizatus fuerit · saluus
erit: qui vero nō crediderit · cōdemna-
bitur. Signa aūt eos qui crediderint
hec sequentur. In nomine meo demo-
nia eicient: linguis loquent̄ nouis:
serpentes tollēt. Et si mortiferum quid
biberint: non eis nocebit. Sup egros
manus imponent: ⁊ bene habebunt.
Et dominus quidē ihesus postq̄ lo-
cutus est eis · assumptus est in celum:
et sedet a dextris dei. Illi autem profe-
cti predicauerunt ubiq;: domino coo-
perante et sermonem confirmante: se-
quentibus signis. Explicit euange-
lium scd'm marcum Incipit prefacio
beati ieronimi presbiteri in euangeliū
scd'm lucam

Lucas sirus · nacōne anthi-
ocensis · arte medicꝰ · disci-
pulus apostoloꝝ · postea
paulū secutꝰ usqꝫ ad con-
fessionē eiꝰ serviens dño sine crimine:
nam neqꝫ uxorem umqͣ habuit neqꝫ fi-
lios: septuaginta et quatuor annorū
obijt in bithinia · plenꝰ spiritu sancto.
Qui cū iam scripta essent euāgelia · p
matheū quidē in iudea · p marcū aūt
in italia: sancto instigante spiritu in
achaie partibꝫ hꝯ scripsit euangeliū:
significans etiā ipē in principio ante
suū alia esse descripta . Cui extra ea q̄
ordo euāgelice disposicionis exposcit ·
ea maxime necessitas laboris fuit: ut
primū grecis fidelibꝫ omni ꝓphetati-
one venturi in carnē dei cristi manife-
stata humanitate ne iudaicis fabulis
attenti: in solo legis desiderio tenerē-
tur: uel ne hereticis fabulis et stultis
solicitationibꝫ seducti exciderent a ve-
ritate elaboraret: dehinc · ut in princi-
pio euangelij iohānis natiuitate pre-
sumpta · cui euangelium scriberet et in
quo electꝰ scriberet indicaret: cōtestās ī
se cōpleta esse · q̄ essent ab alijs incho a-
ta . Cui ideo post baptismū filij dei a
pfectione generacōnis ī cristo implete ·
repetende a pricipio natiuitatis huma-
ne potestas pmissa ē: ut requirentibꝫ
demonstraret in quo apprehendēs e-
rat per nathan filiū dauid introitu re-
currentis ī deū generacionis admisso ·
indisparabilis dei p̄dicās in homini-
bus cristū suū · pfecti opus hoīs redire
in se p filiū faceret: qui per dauid patrē
venientibus iter p̄bebat in cristo. Cui
luce non immerito etiā scribēdorum
actuū apostoloꝝ potestas ī ministerio
datur: ut deo in deū pleno et filio pdi-
tionis extincto · oratone ab apostolis
facta · sorte domini electionis numerꝰ
compleretur: sicqꝫ paulus cōsumma-
tionē apostolicis actibꝫ daret · quē diu
cōtra stimulū recalcitrantē dñs elegis-
set. Quod et legentibꝫ ac requirentibꝫ
deū · et si per singula expediri a nobis
utile fuerat: sciens tamē qꝫ operātem
agricolā oporteat de suis fructibus e-
dere · vitauimꝰ publicā curiositatem:
ne nō tā volentibꝫ deū demōstrare vide-
remur · quā fastidientibus prodidisse.

Explicit prefacio Incipit euangeliū
secundum lucam Prohemium ipsius
bti luce in euāgliū suū

Quoniā quidē multi co-
nati sūt ordinare nar-
ratōnes q̄ ī nobis com-
plete sūt reꝝ · sicut tradi-
derūt nobis q̄ ab inicio
ipi viderūt · et ministri
fuerūt s̄monis: visū ē et michi assecuto
oīa a pricipio diligēter ex ordie tibi
scribere optīe theophile: ut cognoscas
eoꝝ verboꝝ de q̄bꝫ erudicꝰ es veritatē.

J.

Fuit in diebus herodis re-
gis iudee sacerdos quidam
nomine zacharias de vi-
ce abia · et uxor illi de filia-
bus aaron: et nomen eius elizabeth.
Erant autem iusti ambo ante deum:
incedentes in omnibus mandatis ⁊
iustificationibus domini sine quere-
la. Et non erat illis filius · eo qꝫ es-
set elizabeth sterilis: et ambo proces-
sissent ī diebꝫ suis. Factū est aūt cū sa-
cerdocio fungeretur zacharias in ordi-
ne vicis sue ante deū: scdm cōsuetudi-
nem sacerdocij sorte exijt ut incensum
poneret ingressus in templū domini.
Et oīs multitudo ppli erat orās fo-
ris hora incensi. Apparuit autem illi
angelus dñi: stans a dextris altaris

incensi. Et zacharias turbatus est vi-
dens: et timor irruit sup eũ. Ait autẽ
ad illũ ãgelus. Ne timeas zacharia:
quoniã exaudita est depcatio tua. Et
uxor tua elizabeth pariet tibi filiũ· et
vocabis nomẽ eius iohannem: et erit
gaudium tibi et exultatio: et multi in
natiuitate eius gaudebũt. Erit enim
magn⁹ corã dño: et vinũ et siceram nõ
bibet. Et spiritu sancto replebitur ad-
huc ex utero matris sue: ⁊ multos fili-
orũ isrl' cõuertet ad dñm deum ipsoꝝ.
Et ipe pcedet ante ipm ĩ spiritu et vir-
tute helie: ut conuertat corda patrũ in
filios· et incredibiles ad prudentiã iu-
stoꝝ: parare dño plebẽ pfectã. Et dixit
zacharias ad angelũ. Unde hoc sciã?
Ego eñi sum senex: et uxor mea pcessit
in diebꝫ suis. Et respõdens angelus
dixit ei. Ego sum gabriel q̃ asto ante
deum: ⁊ missus sum loqui ad te: ⁊ hec
tibi euangelizare. Et ecce eris tacens
et non poteris loqui usqꝫ ĩ diem quo
hec fiant: pro eo ꝙ non credidisti ver-
bis meis· que implebũtur in tempore
suo. Et erat plebs expectans zachariã:
et mirabãtur ꝙ tardaret ipe ĩ templo.
Egressus aũt non poterat loqui ad il-
los. Et cognouerũt ꝙ visionem vidis-
set ĩ templo. Et ipe erat innuens illi⁹:
et pmansit mutus. Et factũ est ut im-
pleti sunt dies officij ei⁹: abijt ĩ domũ
suã. Post hos aũt dies cõcepit eliza-
beth uxor eius: ⁊ occultabat se mẽsibꝫ
quinqꝫ dicens. Quia sic fecit michi do-
minus· in diebus quibus respexit au-
ferre obprobriũ meũ inter homines.
In mense aũt sexto missus ẽ angelus
gabriel a deo in ciuitatem galilee cui
nomen nazareth· ad virginem despõ-
satam viro cui nomẽ erat ioseph· de
domo dauid: et nomẽ virginis maria.
Et ingressus ãgelus ad eã dixit. Aue
gratia plena: dñs tecũ: benedicta tu in
mulieribꝫ. Que cũ audisset· turbata est
in sermone eius: et cogitabat qualis
esset ista salutatio. Et ait angelus ei.
Ne timeas maria: inuenisti eñi grati-
am apud deũ. Ecce concipies in utero
et paries filiũ: ⁊ vocabis nomen eius
ihesum. Hic erit magnus: ⁊ fili⁹ altissi-
mi vocabitur. Et dabit illi dñs de⁹ se-
dem dauid patris eius: et regnabit ĩ
domo iacob in eternũ: et regni ei⁹ nõ
erit finis. Dixit aũt maria ad angelũ.
Quomõ fiet istud: quoniã virũ non
cognosco? Et respõdens angelus di-
xit ei. Spiritus sanctus supueniet in
te: ⁊ virtus altissimi obumbrabit tibi.
Ideoqꝫ et qd̃ nascet̃ ex te sanctũ: voca-
bit̃ fili⁹ dei. Et ecce elizabeth cognata tu-
a: ⁊ ipa cõcepit filiũ ĩ senectute sua. Et
hic mẽsis est sext⁹ illi q̃ vocat̃ sterilis:
Quia nõ erit impossibile apud deum
omne verbũ. Dixit autẽ maria. Ecce
ancilla dñi: fiat michi secundũ verbũ
tuũ. Et discessit ab illa ãgelus. Exur-
gens aũt maria in diebus illis abijt
in mõtana cũ festinatione in ciuitatẽ
iuda: et intrauit in domũ zacharie: ⁊
salutauit elizabeth. Et factũ est ut au-
diuit salutationem marie elizabeth:
exultauit infans in utero ei⁹. Et reple-
ta est spiritu sancto elizabeth: et excla-
mauit voce magna ⁊ dixit. Benedicta
tu inter mulieres: ⁊ benedictus fructus
ventris tui. Et unde hoc michi: ut veni-
at mater dñi mei ad me? Ecce enim ut
facta est vox salutationis tue ĩ auribꝫ
meis: exultauit in gaudio infans in
utero meo. Et beata que credidit: quo-
niã pficientur ea q̃ dicta sunt ei a dño.
Et ait maria. Magnificat anima me-
a dñm: et exultauit spiritus meus in

deo salutari meo: quia respexit humi-
litatem ancille sue. Ecce enī ex hoc bea-
tam me dicent omnes generationes:
quia fecit michi magna: qui potens ē:
et sanctū nomē eius. Et misericordia
eius in progenie et ꝓgenies: timētibꝫ
eū. Fecit potentiā in brachio suo: disp-
sit supbos mente cordis sue. Deposu-
it potentes de sede: et exaltauit humiles.
Esurientes impleuit bonis: et diuites
dimisit inanes. Suscepit israhel pue-
rum suū memorari misericordie sue:
sicut locutus est ad patres nr̄os·abra-
ham et semini eius in secula. Mansit
aūt maria cū illa quasi mēsibꝫ tribꝫ:
et reuersa est in domū suam. Elisabeth
autē impletū est tempus pariēdi: et pe-
perit filiū. Et audierūt vicini et cogna-
ti eius·quia magnificauit dn̄s miseri-
cordiā suā cū illa: et congratulabātur
ei. Et factū est in die octaua venerunt
circūcidere puerū: et vocabāt eū nomi-
ne patris sui zachariā. Et respondens
mater eius dixit. Nequaqꝫ: sed vocabi-
tur iohānes. Et dixerūt ad illā. Quia
nemo est in cognatione tua·qui voce-
tur hoc nomine. Innuebāt autē pri
eius: quē vellet vocari eum. Et postu-
lans pugillarē scripsit dicens: iohan-
nes est nomē eius. Et mirati sunt vni-
uersi. Apertū ē autē ilico os eius ⁊ lin-
gua eius: et loquebat̄ benedicens deū.
Et factus est timor sup omēs vicinos
eoꝝ: ⁊ super omia montana iudee·di-
uulgabātur omia verba hec: et posue-
rūt omēs qui audierāt in corde suo di-
centes. Quisputas puer iste erit? Etenī
manus dn̄i erat cū illo. Et zacharias
pater eius repletus est spiritu sancto:
et ꝓphetauit dicens. Benedictus dn̄s
deus israhel: quia visitauit et fecit rede-
mptionem plebis sue. Et erexit cornu
salutis nobis in domo dauid pueri
sui: sicut locutus est per os sanctoꝝ·q̄
a seculo sunt ꝓphetarū eius: salutem ex
inimicis nr̄is·et de manu omiū qui
oderūt nos: ad faciendā misericordiā
cum patribus nr̄is·⁊ memorari testa-
menti sui sancti: iusiurandū qđ iura-
uit ad abrahā patrem nr̄m·daturū se
nobis: ut sine timore de manu inimi-
coꝝ nr̄oꝝ liberati·seruiam⁹ illi: in san-
ctitate et iusticia corā ipso·omibꝫ die-
bus nr̄is. Et tu puer ꝓpheta altissimi
vocaberis. Preibis enī ante faciē dn̄i
parare vias eius: ad dandā sciētiam
salutis plebi eius·in remissionē pecca-
torum eoꝝ: per viscera misericordie dei
nostri·in quibꝫ visitauit nos oriens
ex alto: illuminare hijs qui ī tenebris
et in umbra mortis sedent: ad dirigē-
dos pedes nostros in viam pacis.
Puer autem crescebat ⁊ confortabatur
spiritu: et erat in desertis vsqꝫ in diem
ostensionis sue ad israhel. ij
Factum est autē in diebꝫ illis·exijt
edictum a cesare augusto: ut de-
scriberetur vniuersus orbis. Hec descri-
ptio prima facta est a p̄side syrie cyri-
no. Et ibāt omēs ut ꝓfiterent̄: singuli
in suā ciuitatē. Ascēdit autē et ioseph
a galilea de ciuitate nazareth in iude-
am ciuitatē dauid que vocat̄ bethleē·
eo q̄ esset de domo et familia dauid:
ut ꝓfiteretur cum maria desponsata
sibi vxore pregnāte. Factū est autē cū
essent ibi: impleti sunt dies ut pareret.
Et peperit filiū suū p̄mogenitū: ⁊ pānis
eū inuoluit·⁊ reclinauit eū in p̄sepio:
quia non erat ei locus in diuersorio.
Et pastores erāt ī regione eadem vigi-
lantes: ⁊ custodientes vigilias noctis
sup gregē suū. Et ecce āgelus dn̄i stetit
iuxta illos: ⁊ claritas dei circumfulsit

illos:et timuerūt timore magno. Et
dixit illis āgelus. Nolite timere. Ecce
enim euangelizo vobis gaudiū ma-
gnum qd̄ erit omni pplo: quia natus
est vobis hodie saluator qui ē cristus
dn̄s·in ciuitate dauid. Et hoc vobis
signū. Inuenietis infantem pannis
inuolutū:et positū ī p̄sepio. Et subito
facta est cum angelo multitudo mili-
cie celestis: laudantiū deū et dicentiū.
Gloria ī altissimis deo:ꝛ in terra pax
hominibꝫ bone volūtatis. Et factū ē
ut discesserūt ab eis angeli in celū: pa-
stores loquebātur adinuicem. Trans-
eamus usq; bethleem:et videamꝰ hoc
verbū qd̄ factū est qd̄ fecit dn̄s ꝛ osten-
dit nobis. Et venerūt festināter:et in-
uenerūt mariā ꝛ ioseph·et infantē po-
situ in p̄sepio. Videntes autē cogno-
uerūt de verbo: qd̄ dictū erat illis de
puero hoc. Et omnes qui audierant
mirati sunt:et de hiis que dicta erant
a pastoribꝫ ad ipos. Maria aūt con-
seruabat omnia verba hec:conferens
in corde suo. Et reuersi sunt pastores
glorificantes et laudātes deū in om̄i-
bus que audierāt ꝛ viderant:sicut di-
ctum est ad illos. Et postq̄ cōsumma-
ti sunt dies octo · ut circūcideret puer:
vocatū est nomē eius ihesus. Quod
vocatū ē ab āgelo priusq̄ ī utero con-
ciperetur. Et postq̄ impleti sunt dies
purgationis eius secūdum legem mo-
ysi tulerūt illū in iherusalē·ut sisterent
eum dn̄o:sicut scriptum est in lege do-
mini. Quia omne masculinū adape-
riens vuluam·sanctū dn̄o vocabitur.
Et ut darent hostiā scd̄m qd̄ dictū est
in lege dn̄i:par turturū aut duos pul-
los columbaꝝ. Et ecce homo erat in
ihr̄lm cui nomē symeon. Et homo iste
iustꝰ et timoratꝰ expectās cōsolationē

israhel: et spiritus sanctus erat in eo.
Et respōsum acceperat a spiritu sācto·
nō visurū se mortem: nisi prius vide-
ret cristū dn̄i. Et venit in spiritu ī tem-
plum. Et cum inducerent puerū ihesū
parētes eiꝰ·ut facerēt scd̄m cōsuetudinē
legis pro eo:et ipse accepit eū in ulnas
suas: et benedixit deū ꝛ dixit. Nunc di-
mittis seruū tuū dn̄e scd̄m verbū tuū ī
pace: quia viderūt oculi mei salutare
tuū: quod parasti ante faciem omniū
pplorū:lumen ad reuelationē gentiū:
et gloriā plebis tue israhel. Et erat pa-
ter eius et mater mirantes sup hiis q̄
dicebātur de illo. Et benedixit illis sy-
meon:ꝛ dixit ad mariā matrem eius.
Ecce positus est hic in ruinam·ꝛ in re-
surrectionē multoꝝ ī israhel: et ī signū
cui cōtradicetur. Et tuā ipius animā
ptransibit gladiꝰ: ut reuelent̄ ex mul-
tis cordibꝫ cogitationes. Et erat āna
prophetissa filia fanuel de tribu aser:
hec processerat in diebꝫ multis:et vixerat
cum viro suo ānis septē a virginitate
sua. Et hec vidua usq; ad ānos octo-
gintaquatuor: q̄ nō discedebat de tem-
plo·ieiuniis et obsecrationibꝫ seruiens
nocte ac die. Et hec ipa hora superueni-
ens cōfitebat̄ dn̄o:ꝛ loquebat̄ de ipo
omnibꝫ q̄ expectabāt redēptionē ihr̄lm.
Et ut pfecerūt om̄ia scd̄m legem dn̄i:
reuersi sunt in galileam · in ciuitatem
suā nazareth. Puer autē crescebat et
cōfortabatur·plenus sapiētia: et gra-
tia dei erat in illo. Et ibāt parentes e-
ius p om̄es annos in iherusalē in die
solemni pasche. Et cū factus esset an-
noꝝ duodecim · ascendentibꝫ illis in
iherosolimā scd̄m cōsuetudinē diei fe-
sti · cōsummatisq; diebꝫ cum redirent·
remāsit puer ihesus in iherusalē: ꝛ nō
cognouerūt parentes eiꝰ. Existimātes

autē illū esse in comitatu: venerūt iter
diei: ⁊ requirebāt eū inter cognatos et
notos. Et nō inuenientes regressi sūt
in iherusalē: requirentes eum. Et factū
est post triduū· inuenerunt eū in tēplo
sedentem in medio doctoꝝ: audientē
illos· et interrogantem eos. Stupebāt
aūt omēs qui eū audiebant· sup pru-
dentia ⁊ responsis eius. Et videntes
ammirati sunt. Et dixit mater eiꝰ ad
illū. Fili quid fecisti nobis sic? Ecce pa-
ter tuus et ego· dolentes querebamꝰ
te. Et ait ad illos. Quid est q̄ me que-
rebatis? Nesciebatis quia ī hijs que
patris mei sunt oportet me esse? Et ipi
non intellexerūt verbū qđ locutus est
ad eos. Et descendit cum eis: et venit
nazareth: et erat subditꝰ illis. Et ma-
ter eiꝰ cōseruabat omīa verba hec ī corde
suo. Et ihesus ꝓficiebat sapiētia et eta-
te ⁊ gratia apud deū ⁊ hoīes. iij
Anno autē quītodecimo imperij
Tyberij cesaris· procurāte pōcio
pilato iudeam: tetrarcha aūt galilee
herode: philippo aūt fratre eiꝰ tetrarcha
ituree et traconitidis regionis: ⁊ lysa-
nia abiline tetrarcha· sub principibz
sacerdotum anna et caypha: factū est
verbum dn̄i sup iohannē zacharie fi-
lium in deserto. Et venit in omnē regi-
onem iordanis predicans baptismū
penitentie ī remissionē peccatoꝝ: sicut
scriptū est in libro sermonū ysaie ꝓphe-
te. Vox clamātis in deserto parate vi-
am domini: rectas facite semitas eius.
Omnis vallis implebitur: et omnis
mons et collis humiliabitur. Et erūt
praua in directa ⁊ aspera in vias pla-
nas: ⁊ videbit omīs caro salutare dei.
Dicebat ergo ad turbas q̄ exiebant ut
baptizarent̄ ab ipo. Genimina vipe-
rarum: quis ostendit vobis fugere a
ventura ira? Facite ergo fructꝰ dignos
penitentie: ⁊ ne ceperitis dicere patrem
habemꝰ abraham. Dico enim vobis:
quia potens est deus de lapidibz istis
suscitare filios abrahe. Iam enī secu-
ris ad radicē arboris posita ē. Omīs
ergo arbor nō faciens fructū bonū ex-
cidetur: ⁊ in ignē mittetur. Et interro-
gabāt eum turbe dicentes. Quid ergo
faciemꝰ? Respōdens aūt dicebat illis.
Qui habet duas tunicas det non ha-
benti: et qui habet escas similiter faci-
at. Venerūt aūt et publicani ut bapti-
zarentur: ⁊ dixerūt ad illū. Magister·
quid faciemus? At ille dixit ad illos.
Nichil amplius q̄ qđ cōstitutū ē vo-
bis faciatis. Interrogabant aūt eū et
milites dicētes. Quid faciemꝰ ⁊ nos?
Et ait illis. Neminē concutiatis neq;
calūniam faciatis: ⁊ contenti estote sti-
pendijs vestris. Existimāte aūt ꝓplo
et cogitantibz omnibus in cordibus
suis de iohāne· ne forte ipe esset xp̄us:
respōdit iohānes dicēs omnibz. Ego
quidē aqua baptizo vos: veniet aūt
fortior· cuiꝰ non sum dignus soluere
corrigiā calciamentoꝝ eius: ipe vos
baptizabit ī spiritu sācto et igni. Cuiꝰ
ventilabrū in manu eiꝰ: ⁊ purgabit a-
reā suā· et cōgregabit triticū in horre-
um suū: paleas aūt cōburet igni inex-
tinguibili. Multa quidē ⁊ alia exhor-
tans euāgelizabat ꝓplo. Herodes au-
tem tetrarcha cum corriperet̄ ab illo de
herodiade uxore fratris sui· et de omi-
bus malis que fecit herodes: adiecit ⁊
hoc sup omnia: ⁊ inclusit iohannem
in carcerem. Factū est aūt cū baptiza-
retur omnis ꝓplus· et ihesu baptizato
et orāte apertū est celū: et descendit spi-
ritus sanctus corporali specie sicut co-
lumba in ipm̄: et vox de celo facta est.

Tu es filius meus dilectus: in te com-
placuit michi. Et ipse ihesus erat inci-
piens quasi annoꝝ triginta ut puta-
batur filius ioseph· qui fuit hely· qui
fuit mathath· q̄ fuit leui· q̄ fuit melchi·
q̄ fuit iãne· q̄ fuit ioseph· q̄ fuit matha-
thie· q̄ fuit amos· q̄ fuit naum· q̄ fuit he-
sli· q̄ fuit nagge· q̄ fuit maath· qui fuit
mathathie· q̄ fuit semei· q̄ fuit ioseph· q̄
fuit iuda· qui fuit iohanna· qui fuit re-
sa· q̄ fuit zorobabel· qui fuit salathiel·
q̄ fuit neri· q̄ fuit melchi· q̄ fuit addi· q̄
fuit thosan· q̄ fuit helmadan· q̄ fuit her·
qui fuit ihesu· qui fuit heliezer· qui fuit
iorim· qui fuit matthath· qui fuit leui
qui fuit symeon· qui fuit iuda· qui fuit
ioseph· q̄ fuit iona· qui fuit heliachim·
qui fuit melcha· qui fuit menna· q̄ fuit
mathata· qui fuit nathan· qui fuit da-
uid· qui fuit iesse· qui fuit obeth· qui fu-
it booz· q̄ fuit salmō· q̄ fuit naason· q̄
fuit aminadab· q̄ fuit aran· q̄ fuit esrō·
qui fuit phares· q̄ fuit iude· q̄ fuit iacob·
qui fuit ysaac· q̄ fuit abrahe· qui fuit
thare· qui fuit nachor· qui fuit seruch·
qui fuit ragau· q̄ fuit phalech· qui fuit
heber· qui fuit sale· qui fuit chaynan· q̄
fuit arphaxat· qui fuit sem· q̄ fuit noe·
q̄ fuit lamech· q̄ fuit mathusale· q̄ fuit
enoch· qui fuit iareth· q̄ fuit malaleel·
qui fuit chaynan· qui fuit enos· q̄ fuit
seth· q̄ fuit adam· qui fuit dei. iiij
Ihesus autē plen⁹ spiritu sancto regres-
sus est a iordane: et agebatur in spiri-
tu in deserto diebꝫ quadragīta: et tem-
ptabat̄ a dyabolo. Et nichil mãduca-
uit in diebꝫ illis: et consūmatis illis e-
suriit. Dixit autē illi dyabolus. Si fi-
lius dei es: Dic lapidi huic ut panis
fiat. Et respondit ad illū ihesus. Scri-
ptum est· quia non in pane solo uiuit
homo: sed in omī uerbo dei. Et duxit
illū dyabolus: et ostendit illi omnia
regna orbis terre in momento tēporis:
et ait illi. Tibi dabo potestatē hanc u-
niuersam· et gloriā illoꝝ: quia michi
tradita sunt· et cui uolo do illa. Tu er-
go procidens si adoraueris corā me:
Erūt tua omnia. Et respondens ihesus
dixit illi. Scriptū est. Dñm deum tuū
adorabis: et illi soli seruies. Et duxit
illū in ihrlm· et statuit eū super pinnā
templi: et dixit illi. Si fili⁹ dei es: Mit-
te te hinc deorsum. Scriptū est eni· q̄
angelis suis mādauit de te· ut conser-
uent te: et quia ī manibꝫ tollent te· ne
forte offendas ad lapidem pedem tuū.
Et respondēs ihesus ait illi. Dictum
est. Non temptabis dñm deū tuū. Et
consūmata omī temptatōne: dyabol⁹
recessit ab illo usqꝫ ad temp⁹. Et regres-
sus est ihesus in uirtute spiritus in ga-
lileam: et fama exiit p uniuersam regi-
onem de illo. Et ipse docebat in syna-
gogis eoꝝ: et magnificabat̄ ab omi-
bus. Et uenit nazareth ubi erat nutri-
tus: ꝛ intrauit scd̄m consuetudinē suā
die sabbati in synagogā: et surrexit le-
gere. Et traditus est illi liber ysaye pro-
phete. Et ut reuoluit librū: inuenit lo-
cum ubi scriptū erat. Spiritus domi-
ni sup me ꝓpter qd̄ unxit me euāgeliza-
re pauperibꝫ misit me: sanare cōtritos
corde· predicare captiuis remissionē· ꝛ
cecis uisum: dimittere confractos ī re-
missionē: p̄dicare annū dñi acceptū:
et diē retributionis. Et cū plicuisset li-
brum: reddidit ministro et sedit. Et o-
mniū in synagoga oculi erāt intendē-
tes in eū. Cepit autē dicere ad eos: q̄a
hodie impleta ē hec scriptura ī auribꝫ
uestris. Et omnes testimoniū illi da-
bant: et mirabant̄ in uerbis gratie· q̄
procedebāt de ore ipsius: ꝛ dicebant.

Nōne hic est filiꝰ ioseph? Et ait illis.
Utiq; dicetis michi hanc similitudinē.
Medice cura teipsum. Quanta audi-
uimus facta in capharnaū: fac et hic
in patria tua. Ait aūt. Amen dico vo-
bis quia nemo ꝓpheta acceptꝰ ē in pa-
tria sua. In veritate dico vobis: multe
vidue erant in israhel in diebus helie
quādo clausum est celum annis trib3
et mensibus sex. cum facta esset fames
magna in omni terra: ⁊ ad nullā illa-
rum missus est helias. nisi in sarepta
sydonie. ad mulierem viduā. Et multi
leprosi erant in israhel sub helyseo pro-
pheta: ⁊ nemo eoꝝ mundatus est nisi
naaman syrus. Et repleti sunt omnes
in synagoga ira hec audiētes. Et sur-
rexerūt ⁊ eiecerūt illū extra ciuitatem: et
duxerūt illū usq; ad supciliū montis.
sup quē ciuitas illoꝝ erat edificata: ut
p̄cipitarent eum. Ipse autem trāsiens.
per mediū illoꝝ ibat. Et descendit in
capharnaum ciuitatem galilee: ibiq;
docebat illos sabbatis. Et stupebant
in doctrina eius: quia ī potestate erat
sermo ipsius. Et in synagoga erat ho-
mo habens demoniū immūdum: et
exclamauit voce magna dicens. Si-
ne: qd nobis et tibi ihesu nazarene?
Venisti pdere nos. Scio te q sis: san-
ctus dei. Et increpauit illū ihesus di-
cens. Obmutesce: et exi ab eo. Et cum
proiecisset illū demoniū in medium ex-
ijt ab illo: nichilq; illum nocuit. Et fa-
ctus est pauor in omnib3: et colloque-
bant adinuicem dicentes. Quod ē hoc
verbū: quia in potestate et virtute impe-
rat immūdis spiritibus ⁊ exeunt? Et
diuulgabat fama de illo. in omnem
locū regionis. Surgens aūt ihesus
de synagoga. introiuit in domū simo-
nis. Socrus autem simonis tenebat
magnis febribus: et rogauerūt illum
pro ea. Et stans sup illā imperauit fe-
bri ⁊ dimisit illam: et cōtinuo surgēs
ministrauit illis. Cū sol aūt occidisset
omēs qui habebāt infirmos varijs
languoribus. ducebāt illos ad eum:
at ille singulis manus imponens cu-
rabat eos. Exiebant aūt demonia a
multis clamantia ⁊ dicentia: quia tu
es filius dei. Et increpans nō sinebat
ea loqui: quia sciebāt ipm esse cristum.
Facta aūt die egressus ibat in desertū
locum: et turbe requirebāt eum et ve-
nerūt usq; ad ipm: ⁊ detinebāt illum
ne discederet ab eis. Quibus ille ait.
Quia ⁊ alijs ciuitatib3 oportet me euā-
gelizare regnū dei: qa ideo missꝰ sū. Et
erat p̄dicās ī synagogis galilee. V
Factum est aūt cū turbe irruerent
in eum ut audirent verbū dei:
et ipē stabat secus stagnū genezareth.
Et vidit duas naues stantes secꝰ sta-
gnum: piscatores aūt descenderant ⁊
lauabāt retia. Ascendēs aūt ī unā na-
uim que erat simonis: rogauit eum
a terra reducere pusillū. Et sedēs doce-
bat de nauicula turbas. Ut cessauit
aūt loqui: dixit ad simonē. Duc in al-
tum: et laxate retia vestra in capturā.
Et respōdens simon dixit illi. Precep-
tor p totam noctem laborātes nichil
cepimus: in verbo autem tuo laxabo
rete. Et cum hoc fecissent: cōcluserunt
pisciū multitudinē copiosam. Rūpeba-
tur autem rete eoꝝ. Et annuerūt socijs
qui erant in alia naui: ut uenirent et
adiuuarent eos. Et venerunt ⁊ imple-
uerunt ambas nauiculas: ita ut mer-
gerentur. Quod cum videret simon pe-
trus: procidit ad genua ihesu dicens.
Exi a me: qa homo peccator sum dñe.
Stupor enim circūdederat eum. ⁊ omēs

qui cum illo erant: in captura pisciū
quā ceperant. Similiter aūt iacobū ⁊
iohānem filios zebedei: qui erant so-
cij simonis. Et ait ad simonē ihesus.
Noli timere: ex hoc iam homines eris
capiēs. Et subductis ad terrā nauibȝ:
relictis omnibȝ secuti sunt illū. Et fa-
ctum est cum esset in vna ciuitatū: ⁊ ec-
ce vir plenus lepra· et videns ihesum·
et p̄cidens in faciem suā: rogauit eum
dicēs. Domine: si vis potes me mun-
dare. Et extendens manū: tetigit eum
dicēs. Volo. Mūdare. Et cōfestī lepra
discessit ab illo. Et ipē p̄cepit illi ut ne-
mini diceret: sed vade ostende te sacer-
doti: et offer pro emundatione tua si-
cut p̄cepit moyses in testimoniū illis.
Perābulabat aūt magis sermo de il-
lo: et cōueniebāt turbe multe ut audi-
rent: ⁊ curarentur ab infirmitatibus
suis. Ipē aūt secedebat in desertum et
orabat. Et factū est in vna dieȝ: ⁊ ipē
sedebat docens. Et erāt pharisei seden-
tes ⁊ legis doctores qui venerant ex o-
mni castello galilee ⁊ iudee· et ihrlm:
⁊ virtus dn̄i erat ad sanandū eos. Et
ecce viri portantes in lecto hominē q̄
erat paraliticus: et querebant eū infer-
re et ponere ante eum. Et non inueni-
entes qua parte illū inferrent p̄ turbā:
ascenderūt supra tectum· et per tegulas
summiserūt eū cum lecto in mediū āte
ihesum. Quoȝ fidē ut vidit dixit. Ho-
mo: remittuntur tibi peccata tua. Et
ceperūt cogitare scribe et pharisei dicen-
tes. Quis ē hic qui loquitur blasphe-
mias? Quis potest dimittere peccata:
nisi solus de⁹? Vt cognouit aūt ihesus
cogitatōnes eoȝ: respōdens dixit ad il-
los. Quid cogitatis ī cordibȝ vestris?
Quid ē facilius dicere dimittunē tibi
pccā: an dicere surge ⁊ ābula? Vt aūt
sciatis q̄a fili⁹ hoīs habet potestatē in
terra dimittendi peccata: ait paralitico.
Tibi dico surge: tolle lectū tuū: et vade
in domū tuā. Et cōfestim consurgēs
corā illis tulit lectū in quo iacebat: et
abijt in domū suā magnificans deū.
Et stupor apphendit omēs: ⁊ magni-
ficabāt deū. Et repleti sunt timore di-
centes: quia vidim⁹ mirabilia hodie.
Et post hec exijt: ⁊ vidit publicanum
nomine leui sedentem ad theloneū: et
ait illi. Sequere me. Et relictis omni-
bus: surgens secutus est eum. Et fecit
ei cōuiuiū magnū leui in domo sua:
et erat turba multa publicanoȝ ⁊ ali-
orū qui cum illis erant discumbentes.
Et murmurabāt pharisei et scribe eoȝ:
dicentes ad discipulos ei⁹. Quare cū
publicanis ⁊ peccatoribus manduca-
tis et bibitis? Et respōdens ihesus di-
xit ad illos non egent q̄ sani sunt me-
dico: sed qui male habent. Non veni
vocare iustos: sed peccatores ad pe-
nitentiam. At illi dixerunt ad eū. Qua-
re discipuli iohannis ieiunant frequē-
ter et obsecrationes faciunt· similiter
et phariseoȝ: tui autē edunt ⁊ bibūt?
Quibus ipse ait? Nunquid potestis
filios sponsi dum cū illis est sponsus
facere ieiunare? Venient aūt dies: ⁊ cū
ablatus fuerit ab illis sponsus· tunc
ieiunabūt in illis diebȝ. Dicebat aūt
et similitudinē ad illos. Quia nemo
cōmissurā a nouo vestimento immit-
tit in vestimentū vetus: alioquin ⁊ no-
uum rumpit: ⁊ veteri nō cōuenit com-
missura a nouo. Et nemo mittit vi-
num nouū in vtres veteres: alioquin
rūpit vinū nouū vtres: et vinū effun-
detur ⁊ vtres peribūt. Sed vinū nouū
in vtres nouos mittendū est: ⁊ vtraq;
conseruātur. Et nemo bibēs vet⁹ stati

vult nouū: dicit eni vet⁹ meli⁹ ē. vi
Factū est aūt in sabbato secūdo
primo · cū transiret per sata vel-
lebāt discipli eius spicas : et mādu-
cabant confricantes manibus. Quidā
aūt phariseorū dicebant illis. Quid
facitis qd̄ non licet in sabbatis? Et re-
spondens ihesus ad eos dixit. Nec hoc
legistis qd̄ fecit dauid · cū esurisset ipse
et qui cum illo erant: quomō intrauit
in domum dei · et panes ꝓpositionis
sumpsit ⁊ māducauit · et dedit hijs q̄
cum ipo erant : q̄s nō licet māducare
nisi tantū sacerdotibꝫ? Et dicebat illis:
quia dn̄s est filius hominis etiā sab-
bati. Factū est aūt et in alio sabbato:
ut intraret in synagogam et doceret.
Et erat ibi homo: ⁊ man⁹ eius dextra
erat arida. Obseruabāt autem scribe
et pharisei si in sabbato curaret: ut in-
uenirent unde accusarent eū. Ipe vero
sciebat cogitatōnes eoꝝ: et ait homini
qui habebat manū aridā. Surge : et
sta in medium. Et surgens stetit. Ait
aūt ad illos ihesus. Interrogo vos si
licet sabbatis benefacere an male: ani-
mam saluā facere an pdere? Et circū-
spectis omnibꝫ dixit homini. Extende
manū tuā. Et extendit : et restituta est
manus eius. Ipi aūt repleti sunt insi-
pientia: ⁊ colloquebant̄ ad inuicē · qd̄-
nam facerent ihesu. Factū est aūt in il-
lis diebꝫ exijt in montem orare: ⁊ erat
pnoctans i oratione dei. Et cum dies
factus esset vocauit discipulos suos:
et elegit duodecim ex ipis q̄s ⁊ aplos
nominauit: simonē quē cognomina-
uit petrū et andreā fratrem eius: iaco-
bum ⁊ iohannē · philippū et bartholo-
meum · matheum et thomam iacobū
alphei et simonem qui vocat̄ zelotes
et iudam iacobi: et iudam scarioth q̄
fuit proditor. Et descendens cum illis
stetit in loco campestri ⁊ turba discipu-
loꝝ eius: et multitudo copiosa plebis
ab omi iudea ⁊ ierusalē et maritima
et tyri et sydonis · qui venerāt ut audi-
rent eum: ⁊ sanarentur a languoribꝫ
suis. Et qui vexabantur a spiritibus
immūdis curabantur. Et omnis tur-
ba querebat eum tangere: quia virtus
de illo exiebat et sanabat omnes. Et
ipse eleuatis oculis i discipulos suos
dicebat. Beati pauperes: quia vestrū
est regnū dei. Beati qui nunc esuritis:
quia saturabimini. Beati qui nunc
fletis: quia ridebitis. Beati eritis cum
vos oderit homīes ⁊ cū separauerint vos
et exprobrauerint : et eiecerint nomen
vestrū tanq̄ malū ꝓpter filiū hominis.
Gaudete in illa die ⁊ exultate: ecce eni
merces vestra multa est in celo. Secun-
dum hec enim faciebant prophetis pa-
tres eoꝝ. Verūtamen ve vobis diuiti-
bus: qui habetis consolationē vestrā.
Ve vobis qui saturati estis: quia esu-
rietis. Ve vobis qui ridetis nunc: q̄a
lugebitis et flebitis. Ve cū bene vobis
dixerint omēs homines. Secundū hec
enim faciebāt ꝓpheis patres eoꝝ. Sed
vobis dico qui auditis. Diligite ini-
micos vestros: benefacite hijs q̄ vos
oderunt. Benedicite maledicentibus
vos: orate pro calumniātibus vos.
Ei qui te pcutit in maxillā · prebe ⁊ al-
teram: et ab eo qui aufert tibi vestimē-
tum · etiā tunicam noli ꝓhibere. Omi
aūt petenti te tribue: et qui aufert que
tua sunt ne repetas. Et prout vultis
ut faciant vobis homines: et vos faci-
te illis similiter. Et si diligitis eos qui
vos diligunt: que vobis est gratia?
Nam et peccatores diligentes se dili-
gunt. Et si benefeceritis hijs q̄ vobis

benefaciunt: que vobis est gratia? Si-
quidem et peccatores hoc faciunt. Et
si mutuū dederitis hijs a quibus spe-
ratis recipere: q̄ gratia est vobis? Nā
et peccatores peccatoribz fenerant̄: ut
recipiant equalia. Verūtamen diligi-
te inimicos vestros: benefacite et mu-
tuū date-nichil inde sperantes: et erit
merces vestra multa: ⁊ eritis filij altis-
simi: quia ipe benign⁹ ē sup ingratos
et malos. Estote ergo misericordes: si-
cut et pater vester misericors ē. Nolite
iudicare: ⁊ non iudicabimini. Nolite
condemnare: et non cōdemnabimini.
Dimittite: et dimittemini. Date: et
dabitur vobis. Mensurā bonā ⁊ con-
fertam-et coagitatā et sup effluentem
dabūt in synū vestrū. Eadē vero men-
sura qua mensi fueritis: remetietur vo-
bis. Dicebat aūt illis ⁊ similitudinem.
Nunquid potest cecus cecum ducere?
Nōne ambo in foueā cadūt? Nō est
discipulus sup magistrū: pfectus autē
oīs erit: si sit sicut magister ei⁹. Quid
aūt vides festucā in oculo fratris tui:
trabem aūt que in oculo tuo est non
consideras? Aut quomodo potes di-
cere fratri tuo-frater-sine eiciā festucā
de oculo tuo: ipe in oculo tuo trabem
non vides? Ypocrita eice primū tra-
bem de oculo tuo: et tunc perspicies ut
educas festucam de oculo fratris tui.
Non est enim arbor bona q̄ facit fru-
ctus malos: neqz arbor mala faciens
fructum bonū. Vnaqueqz enim arbor
de fructu suo cognoscitur. Neqz enim
de spinis colligūt ficus: neqz de rubo
vindemiāt uuam. Bonus homo de
bono thesauro cordis sui pfert bonū: et
malus homo de malo thesauro pfert
malū. Ex abūdātia enī cordis os lo-
quit̄. Quid aūt vocatis me dn̄e dn̄e: ⁊
nō facitis que dico? Omīs q̄ venit ad
me-et audit sermones meos-et facit e-
os: ostendā vobis cui similis sit. Si-
milis est homini edificāti domū qui
fodit in altū: et posuit fundamentū su-
pra petram. Inundatione autem fa-
cta illisum est flumen domui illi: et nō
potuit eam mouere. Fundata enī erat
supra petram. Qui aūt audit et nō fa-
cit similis est homini edificanti domū
suā supra terram sine fundamento: in
quā illisus ē fluui⁹-⁊ cōtinuo cecidit: ⁊
facta ē ruina dom⁹ illi⁹ magna. vii
Cum aūt implesset omnia verba
sua in aures plebis: intrauit ca-
pharnaū. Centurionis aūt cuiusdā
seruus male habens erat moriturus:
qui illi erat p̄ciosus. Et cum audisset
de ihesu-misit ad eum seniores iudeo-
rum: rogans eū ut veniret-⁊ saluaret
seruū ei⁹. At illi cū venissent ad ihesum
rogabant eum sollicite dicentes ei: q̄a
dignus est ut hoc illi p̄stes. Diligit enī
gentem nr̄am: et synagogam ipse edi-
ficauit nobis. Ihesus autem ibat cū
illis. Et cum iam non longe esset a do-
mo: misit ad eum centurio amicos
dicens. Domine: noli vexari. Nō enī
sum dign⁹ ut sb tectū meū intres: pro-
pter qđ ⁊ meipsum non sum dignum
arbitratus ut venirem ad te: sed dic
verbo et sanabitur puer meus. Nam
et ego homo sum sub potestate cōsti-
tutus-habens sub me milites: et dico
huic vade ⁊ vadit-⁊ alio veni ⁊ venit:
et seruo meo fac hoc et facit. Quo au-
dito ihesus miratus est: et cōuersus se-
quentibz se turbis dixit. Amen dico
vobis: nec in israhel tantam fidem in-
ueni. Et reuersi qui missi fuerant do-
mum: inuenerūt seruū qui languerat
sanū. Et factū est deinceps ibat ihesus

in ciuitatem que vocat̃ naym: et ibant
cum eo discipuli eius ⁊ turba copiosa.
Cum aūt appropīquaret porte ciuita-
tis: ecce defunctus efferebatur filiꝰ uni-
cus matris sue. Et hec vidua erat: et
turba ciuitatis multa cum illa. Quā
cum vidisset dñs: misericordia motꝰ
sup eā dixit illi. Noli flere. Et accessit:
et tetigit loculū. Hij aūt qui portabāt
steterūt. Et ait. Adolescēs · tibi dico sur-
ge. Et resedit qui erat mortuus: ⁊ cepit
loqui: et dedit illū matri sue. Accepit
aūt omnes timor: et magnificabant
deum dicentes. Quia ꝓpheta magnus
surrexit in nobis: ⁊ quia deꝰ visitauit
plebem suā. Et exijt hic sermo in uni-
uersam iudeam de eo: et omnē circa re-
gionē. Et nūciauerūt iohāni discipli
eius de omnibus hijs. Et cōuocauit
duos de discipłis suis iohannes: et
misit ad ihesum dicens. Tu es q̄ ven-
turꝰ es · an alium expectamꝰ? Cū aūt
venissent ad eum viri dixerunt. Iohā-
nes baptista misit nos ad te dicens.
Tu es qui vēturus es an aliū expecta-
mus? In ipsa aūt hora multos cura-
uit a languoribȝ suis et plagis · et spi-
ritibȝ malis: ⁊ cecis multis donauit
visum. Et respondens dixit illis. Eun-
tes renūciate iohanni que audistis ⁊
vidistis. Quia ceci vident claudi am-
bulant · leprosi mundant̃: surdi audi-
unt · mortui resurgent · pauperes euan-
gelizant̃: et beatus est quicūqȝ nō fue-
rat scādalizatꝰ in me. Et cum discessis-
sent nuncij iohānis: cepit de iohāne
dicere ad turbas. Quid existis in deser-
tum videre? Arundinē vento agitatā?
Sed qd existis videre? Hoīem mollibȝ
vestimētis indutū? Ecce qui ī veste pre-
ciosa sūt et delicijs · ī domibȝ regū sūt.
Sed quid existis videre? Prophetam?
Vtiqȝ dico vobis: et plus q̄ ꝓphetā?
Hic est de quo scriptum est. Ecce mitto
angelū meū ante faciem tuā: qui ꝑpa-
rabit viam tuā ante te. Dico enim vo-
bis: maior inter natos mulierū ꝓphe-
ta iohāne baptista nemo est. Qui aūt
minor est in regno dei maior est illo.
Et omnis ꝑplus audiens · et publica-
ni iustificauerūt deum: baptizati ba-
ptismo iohānis. Pharisei aūt ⁊ legis-
periti · consiliū dei spreuerunt in semet-
ipsos: nō baptizati ab eo. Ait autem
dñs. Cui ergo similes dicam hoīnes
generacōnis huiꝰ: et cui similes sunt?
Similes sūt pueris sedētibȝ ī foro: et
loquētibȝ ad inuicē et dicētibus. Can-
tauimꝰ vobis tibijs et non saltastis:
lamētauimꝰ ⁊ non plorastis. Venit
aūt iohānes baptista neqȝ māducās
panem neqȝ bibēs vinū: et dicitis. De-
moniū habet. Venit filius hoīs man-
ducās ⁊ bibens: et dicitis. Ecce homo
deuorator: et bibens vinū amicus pu-
blicanoꝝ et peccatoꝝ. Et iustificata est
sapiētia · ab omībus filijs suis. Ro-
gabat aūt illū quidā de phariseis ut
māducaret cum illo. Et ingressus do-
mum pharisei discubuit. Et ecce mu-
lier que erat in ciuitate peccatrix · ut co-
gnouit ꝙ accubuit in domo pharisei
attulit alabastrū ungenti: et stans re-
tro secus pedes eiꝰ lacrimis cepit riga-
re pedes eiꝰ · et capillis capitis sui ter-
gebat: ⁊ osculabat̃ pedes eiꝰ et vngen-
to vngebat. Videns aūt phariseus q̄
vocauerat eū: ait intra se dicēs. Hic si
esset ꝓpheta: sciret vtiqȝ que ⁊ qualis ē
mulier que tangit eum: quia peccatrix
est. Et respondens ihesus dixit ad il-
lum. Simon: habeo tibi aliquid dice-
re. At ille ait. Magister dic. Duo de-
bitores erant cuidam feneratori: vnꝰ

debebat denarios quingentos: et ali-
us quinquaginta. Non habentibus
illis unde redderent: donauit utrisqȝ.
Quis ergo eum plus diligit? Respon-
dens simon dixit. Estimo: quia is cui
plus donauit. At ille dixit ei. Recte iu-
dicasti. Et conuersus ad mulierem· di-
xit simoni. Vides hāc mulierem? In-
traui in domū tuā: aquā pedibꝫ meis
non dedisti: hec aūt lacrimis rigauit
pedes meos· ⁊ capillis suis tersit. Os-
culū michi non dedisti: hec aūt ex quo
intraui nō cessauit osculari pedes me-
os. Oleo caput meū non unxisti: hec
aūt ungento unxit pedes meos. Pro-
pter qđ dico tibi. Remittunt̃ ei peccata
multa: quoniā dilexit multū. Cui aūt
minus dimittitur minus diligit. Di-
xit aūt ad illā. Remittunt̃ tibi peccata.
Et ceperūt qui simul accumbebant di-
cere intra se. Quis est hic qui etiā pecca-
ta dimittit? Dixit aūt ad mulierē. Fides
tua te saluā fecit. Vade in pace. viij
Et factū est deinceps· ⁊ ipē iter faci-
ebat per ciuitates et castella pdi-
cans ⁊ euangelizans regnū dei: ⁊ du-
odecim cum illo· et mulieres alique· q̃
erant curate a spiritibꝫ malignis et
infirmitatibus: maria que vocat̃ ma-
gdalene· de qua septem demonia exie-
rant· ⁊ iohāna uxor chuze pcuratoris
herodis· et susanna et alie multe que
ministrabant ei de facultatibus suis.
Cum aūt turba plurima conueniret
et de ciuitatibꝫ pperarēt ad eū: dixit p
similitudinē. Exijt q̃ seminat semina-
re semen suū. Et dum seminat aliud
cecidit secus viam· et conculcatū est: et
volucres celi comederunt illud. Et ali-
ud cecidit supra petram· ⁊ natū aruit:
quia non habebat humorem. Et ali-
ud cecidit inter spinas: et simul exorte
spine suffocauerūt illud. Et aliud ceci-
dit in terram bonā: et ortū fecit fructū
centuplū. Hec dicens clamabat. Qui
habet aures audiendi audiat. Inter-
rogabāt aūt eum discipuli eiꝰ: q̃ esset
hec parabola. Quibus ipē dixit. Vo-
bis datum est nosse misteriū regni dei:
ceteris aūt in parabolis: ut videntes
non videāt· ⁊ audientes nō intelligāt.
Est aūt hec parabola. Semen est ver-
bum dei. Qui aūt secus viā· hij sunt
qui audiūt: deinde venit dyabolus ⁊
tollit verbū de corde eoꝝ· ne credentes
salui fiant. Nam qui supra petram:
qui cū audierint cum gaudio suscipi-
unt verbū. Et hij radices non habēt:
quia ad tempus credūt· et in tempore
temptationis recedunt. Quod aūt in
spinas cecidit: hij sunt qui audierunt
et a sollicitudinibꝫ et diuitijs et volu-
ptatibus vite euntes suffocant̃: ⁊ non
referunt fructū. Quod aūt in bonam
terrā: hij sunt qui ī corde bono et opti-
mo audientes verbū retinent: ⁊ fructū
afferunt in pacientia. Nemo aūt lucer-
nam accendens operit eam vase· aut
subtus lectū ponit: sed supra candela-
brum ponit: ut intrantes videant lu-
men. Non ē enim occultū qđ nō ma-
nifestetur: nec absconditū qđ non co-
gnoscatur· ⁊ in palam veniat. Vide-
te ergo quid audiatis. Qui enī habet
dabitur illi: et quicunqȝ non habet:
etiam qđ putat se habere auferetur ab
illo. Venerūt aūt ad illū mater et fra-
tres eiꝰ: ⁊ non poterant adire ad eum
pre turba. Et nunciatū est illi. Mater
tua ⁊ fratres tui stant foris: volentes
te videre. Qui respondens dixit ad eos.
Mater mea ⁊ fratres mei hij sunt: qui
verbū dei audiūt et faciūt. Factū ē aūt
ī una dieꝝ: et ipē ascendit ī nauiculā·

et discipuli ei⁹: et ait ad illos. Trāsfre-
temus trans stagnū. Et ascenderūt.
Et nauigātibus illis obdormiuit: et
descendit procella venti in stagnū: ⁊
compellebant̄ et periclitabant̄. Acce-
dentes autem suscitauerūt eū dicentes.
Preceptor perim⁹. At ille surgens in-
crepauit ventū et tempestatem aque et
cessauit: ⁊ facta est trāquillitas. Dixit
autem illis. Ubi est fides vestra? Qui
timētes mirati sunt ad inuicem dicen-
tes. Quis putas hic est? Quia et ventis
et mari imperat. ⁊ obediunt ei. Et na-
uigauerūt ad regionē gerasenorū. q̄
est contra galileā. Et cum de naui e-
gressus esset ad terram occurrit illi vir
quidā q̄ habebat demoniū iā tēporib₃
multis: et vestimēto non induebatur:
neq₃ in domo manebat sed in monu-
mentis. Is ut vidit ihesum ꝓcidit an-
te illū: et exclamās voce magna dixit.
Quid michi ⁊ tibi est ihesu fili dei altis-
simi? Obsecro te: ne me torqueas. Pre-
cipiebat enim spiritui immūdo: ut ex-
iret ab homine. Multis enī tempori-
bus arripiebat illū: ⁊ vinciebat̄ cathe-
nis ⁊ cōpedib₃ custodit⁹: et ruptis vin-
culis agebatur a demonio in deserta.
Interrogauit autē illū ihesus dicens.
Quod tibi nomē est? At ille dixit. Le-
gio. Quia intrauerāt demonia mlta
in eum. Et rogauerūt illū: ne impera-
ret illis ut in abissum irent. Erat aūt
ibi grex porcoꝝ multorū pascentiū in
monte: et rogabāt eū ut ꝑmitteret eis
in illos ingredi. Et ꝑmisit illis. Exie-
runt ergo demonia ab homine: et in-
trauerunt in porcos: et impetu abijt
grex ꝑ ꝑceps ĩ stagnū: ⁊ suffocat⁹ est.
Qd ut viderūt factū q̄ pascebant fuge-
runt: ⁊ nunciauerūt in ciuitatē et ĩ vil-
las. Exierūt aūt videre qd factū est: et

venerūt ad ihesum. ⁊ inuenerūt homi-
nem sedentem a quo demonia exierāt
vestitū. ac sana mente ad pedes eius:
et timuerūt. Nūciauerūt aūt illis et q̄
viderant: quomō sanus factus esset a
legione. Et rogauerūt illū om̄is mul-
titudo gerasenoꝝ. ut discederet ab ipis:
quia magno timore tenebant̄. Ipse
aūt ascendens nauim reuersus est. Et
rogabat illū vir. a quo demonia exi-
erant ut cum eo esset. Dimisit aūt eū
ihesus dicens. Redi in domū tuam: et
narra quāta tibi fecit deus. Et abijt ꝑ
vniuersam ciuitatē p̄dicans: quanta
illi fecisset ihesus. Factū est aūt cū redis-
set ihesus: excepit illū turba. Erāt aūt
omnes expectantes eum. Et ecce venit
vir cui nomē iairus et ipē princeps sy-
nagoge erat: et cecidit ad pedes ihesu.
rogans eū ut intraret in domū eius:
quia vnica filia erat ei fere annoꝝ du-
odecim. et hec moriebat̄. Et contigit
dum iret: a turbis comprimebat̄. Et
mulier quedā erat in fluxu sanguinis
ab ānis duodecim: que in medicos e-
rogauerat omnē substantiā suā. nec
ab vllo potuit curari. Accessit retro et
tetigit fimbriā vestimēti ei⁹: ⁊ cōfestim
stetit fluxus sanguinis ei⁹. Et ait ihe-
sus. Quis est qui me tetigit? Negāti-
bus aūt omnib₃: dixit petrus et qui cū
illo erāt. Preceptor. turbe te cōprimūt
et affligūt: ⁊ dicis quis me tetigit? Et
dixit ihesus. Tetigit me aliquis. Nā
et ego noui virtutem de me exisse. Vi-
dens aūt mulier quia nō latuit. tremēs
venit ⁊ procidit ante pedes eius: et ob
quā causam tetigerit eū indicauit co-
ram omī ꝓplo: et quēadmodū cōfestī
sanata sit. At ipse dixit ei. Filia. fides
tua te saluā fecit. Vade ĩ pace. Adhuc
illo loquēte. venit quidā ad principē

synagoge dicēs ei quia mortua ē filia
tua: noli vexari illum. Ihesus aūt au-
dito hoc verbo: respōdit patri puelle.
Noli timere. Crede tantū: et salua erit.
Et cum venisset domū·non pmisit in-
trare secū quēq̄ nisi petrū et iacobū
et iohānem: et patrem et matrem puel-
le. Flebāt aūt omnes: et plangebant
illā. At ille dixit. Nolite flere. Non est
mortua puella sed dormit. Et deride-
bant eū: scientes q̄a mortua esset. Ipse
autem tenens manū eius clamauit
dicens. Puella surge. Et reuersus est
spiritus eius: et surrexit continuo. Et
iussit illi dare manducare. Et stupue-
runt parentes eius: quibus precepit ne
alicui dicerent quod factū erat. IX
Conuocatis aūt ihesus duodecī
aplis·dedit illis virtutem et po-
testatem sup oīa demonia: et ut lan-
guores curarent. Et misit illos pdica-
re regnū dei: ⁊ sanare infirmos. Et a-
it ad illos. Nichil tuleritis in via ne-
q̄ virgā neq̄ peram·neq̄ panem neq̄
pecuniā: neq̄ duas tunicas habeatis.
Et ī quācunq̄ domū intraueritis ibi
manete: ⁊ inde ne exeatis. Et quicunq̄
non receperint vos: exeuntes de ciuita-
te illa etiā puluerem pedū vestrorum excu-
tite in testimoniū supra illos. Egressi
aūt circuibāt per castella: euangelizā-
tes ⁊ curantes ubiq̄. Audiuit autem
herodes tetrarcha oīa que fiebant
ab eo·et hesitabat eo q̄ diceret a qui-
busdā quia iohānes surrexit a mortu-
is: a quibusdā vero quia helyas appa-
ruit: ab aliis aūt quia pphēta unus
de antiquis surrexit. Et ait herodes.
Iohānem ego decollaui. Quis ē aūt
iste de quo ego talia audio? Et quere-
bat videre eū. Et reuersi apli narrauerūt
illi quecunq̄ fecerūt: et assumptis illis
secessit seorsum ī locū desertū·q̄ ē bethsa-
ide. Quod cū cognouissent turbe secuti sūt
illū: ⁊ excepit illos ⁊ loquebatur illis de
regno dei: ⁊ eos qui cura indigebant
sanabat. Dies aūt ceperat declinare.
Et accedentes duodecim dixerunt illi.
Dimitte turbas: ut euntes in castella
villasq̄ que circa sunt diuertāt ⁊ inue-
niāt escas: quia hic in loco deserto su-
mus. Ait aūt ad illos. Vos date illis
manducare. At illi dixerūt. Non sūt
nobis plus q̄ quinq̄ panes et duo pi-
sces: nisi forte nos eamus·et emamus ī
omnē hanc turbā escas. Erant autē
fere viri quinq̄ milia. Ait aūt ad disci-
pulos suos. Facite illos discumbere
per cōuiuia quinquagenos: et ita fece-
runt. Et discubuerūt omnes. Acceptis
aūt quinq̄ panibus et duobus piscibus
respexit in celū et benedixit illis: et fre-
git et distribuit discipulis suis: ut pone-
rent ante turbas. Et māducauerūt o-
mnes: et saturati sunt. Et sublatū est
quod supfuit illis fragmentorū cophi-
ni duodecim. Et factū est cū solus esset
orās·erant cum illo ⁊ discipuli: et inter-
rogauit illos dicens. Quem me dicūt
esse turbe? At illi responderūt et dixe-
runt iohānem baptistā: alii aūt helyā:
alii vero quia unus pphēta de priori-
bus surrexit. Dixit aūt illis. Vos au-
tem quem me esse dicitis? Respondens
simon petrus dixit. Cristū dei. At ille
increpans illos precepit ne cui diceret
hoc: dicens·quia oportet filium hoīs
multa pati et reprobari a senioribus
et principibus sacerdotū·⁊ scribis et occi-
di·et tercia die resurgere. Dicebat aūt
ad omnes. Si quis vult post me ve-
nire·abneget semetipm: et tollat crucē
suā quotidie: et sequatur me. Qui enim
voluerit animā suā saluā facere pdet

illā. Nam qui pdiderit animā suam
propter me: saluā faciet illā. Quid eni
proficit homo si lucretur universum
mundū: se aūt ipm pdat ⁊ detrimētū
sui faciat? Nam q̄ me erubuerit et me-
os sermones: hunc filius hominis e-
rubescet cum venerit in maiestate sua
et patris et sanctorū angelorū. Dico
aūt vobis: vere sunt aliqui hic stātes.
qui nō gustabūt mortem donec vide-
ant regnū dei. Factū est aūt post hec
verba fere dies octo: et assumpsit petrū
et iacobum et iohānem: et ascendit in
montē ut oraret. Et factū ē dum ora-
ret: species vultus eius altera. ⁊ vestit⁹
ei⁹ albus et fulgens. Et ecce duo viri
loquebanť cū illo. Erant aūt moyses
et helyas visi in maiestate: et dicebāt
excessum eius. quem completur⁹ erat
in iherusalē. Petrus vero ⁊ qui cū illo
gravati erant somno. Et evigilantes
viderūt maiestatē eius: et duos viros
qui stabāt cum illo. Et factū est cum
discederent ab illo: ait petrus ad ihe-
sum. Preceptor bonū est nos hic esse:
et faciam⁹ tria tabernacula: unū tibi. et
unū moysi. et unū helye. Nesciens qd
diceret. Hec aūt illo loquente. facta est
nubes et obumbravit eos: ⁊ timuerūt
intrantibꝫ illis in nubē. Et vox facta
est de nube dicens. Hic est filius meus
dilectus: ipm audite. Et dū fieret vox
invent⁹ ē ihesus solus. et ipi tacuerūt:
et nemini dixerūt in illis diebꝫ quicq̄
ex hiis que viderant. Factū est aūt in
sequenti die descendētibꝫ illis de mon-
te: occurrit illis turba multa. Et ecce vir
de turba exclamavit dicens. Magister
obsecro te: respice i filiū meū q̄a unic⁹
est michi. Et ecce spirit⁹ apphendit eū.
et subito clamat: et elidit et dissipat eū
cum spuma: et vix discedit dilaniās
eum. Et rogavi discipulos tuos ut eice-
rent illū: et nō potuerūt. Respondens
aūt ihesus dixit. O generatio infidelis
et perversa: usqꝫquo ero apud vos ⁊ pa-
tiar vos? Adduc huc filiū tuū. Et cū
accederet: elisit illū demoniū et dissipa-
vit. Et increpavit ihesus spiritū immū-
dum ⁊ sanavit puerū: ⁊ reddidit illū pa-
tri ei⁹. Stupebāt aūt omēs i magnitu-
dine dei: omībusqꝫ mirātibꝫ in omībꝫ
que faciebat. dixit ad discipulos suos.
Ponite vos in cordibus vrīs sermo-
nes istos. Filius enim hoīs. futurū est
ut tradať in manus hominū. At illi
ignorabāt verbū istud: et erat velatū
ante eos ut non sentirent illud: ⁊ time-
bant eū interrogare de hoc verbo. In-
travit aūt cogitatio in eos: quis eorꝫ
maior esset. At ihesus videns cogita-
tiones cordis illorꝫ apphendit puerū:
et statuit illū secus se: ⁊ ait illis. Qui-
cunqꝫ susceperit puerū istū in nomine
meo me recipit. Et quicunqꝫ me rece-
perit: recipit eum qui me misit. Nam
qui minor est inter omēs vos: hic ma-
ior est. Respōdens aūt iohānes dixit.
Preceptor vidimus quēdam in noīe
tuo eicientem demonia: ⁊ phibuimus
eū. quia nō sequiť nobiscū. Et ait ad
illos ihesus. Nolite phibere. Qui eni
non ē adversū vos pro vobis est. Fa-
ctum est aūt dū cōplerenť dies assum-
ptionis eius: et ipe faciē suā firmavit
ut iret iherusalē. Et misit nūcios āte
cōspectū suū: et euntes intraverūt i civi-
tatem samaritanorū ut pararent illi.
Et nō receperūt eū: q̄a facies eius erat
euntis iherusalem. Cum vidissent au-
tem discipuli eius iacobus et iohan-
nes dixerunt. Domine vis dicim⁹ ut
ignis descendat de celo: et cōsumat il-
los? Et cōversus increpavit illos dicēs.

Nescitis cui⁹ spiritus estis. Filius ho-
minis nō uenit animas pdere sed sal-
uare. Et abierūt ī aliud castellū. Factū
est aūt ambulantibꝫ illis in uia: dixit
quidā ad illū. Sequar te quocūqꝫ
ieris. Dixit illi ihesus. Vulpes foueas
habent ⁊ uolucres celi nidos: fili⁹ aūt
hoīs nō habet ubi caput suū reclinet.
Ait autē ad alterū. Sequere me. Ille
aūt dixit. Domine: pmitte michi pri-
mum ire ⁊ sepelire patrem meū. Dixit
qꝫ ei ihesus. Sine ut mortui sepeliāt
mortuos suos: tu aūt uade ⁊ annūcia
regnū dei. Et ait alter. Sequar te dn̄e:
sed pmitte michi p̄mū renūciare hijs
qui domi sunt. Ait ad illū ihesus. Ne-
mo mittens manū suam ad aratrū ⁊
aspiciēs retro apt⁹ est regno dei.
Post hec aūt designauit dn̄s ⁊ a-
lios septuaginta duos: et misit
illos binos āte faciē suā ī omnē ciui-
tem et locū quo erat ipse uentur⁹. Et
dicebat illis. Messis quidem multa:
operarij aūt pauci. Rogate ergo do-
minū messis: ut mittat operarios in
messem. Ite: ecce ego mitto uos sicut
agnos inter lupos. Nolite portare sac-
culū neqꝫ peram neqꝫ calciamēta: et ne-
minē per uiā salutaueritis. In quan-
cunqꝫ domū intraueritis primū dici-
te pax huic domui: et si ibi fuerit fili⁹
pacis requiescet sup illū pax ur̄a: sin aūt
ad uos reuertetur. In eadem aūt do-
mo manete: edētes et bibētes q̄ apud
illos sunt. Dignus est enī operarius
mercede sua. Nolite transire de domo
in domū. Et in quācunqꝫ ciuitatē in-
traueritis ⁊ susceperint uos manduca-
te que apponuntur uobis: et curate in-
firmos qui in illa sunt: et dicite illis
appropinquabit in uos regnum dei.
In quācunqꝫ aūt ciuitatē intraueritis
et non susceperint uos: exeuntes ī pla-
teas ei⁹ dicite. Etiā puluerem q̄ adhesit
nobis de ciuitate uestra extergim⁹ in
uos. Tamē hoc scitote quia appropin-
quabit regnū dei. Dico uobis: quia
sodomis in die illa remissius erit q̄ il-
li ciuitati. Ve tibi corozaym ue tibi
bethsayda: quia si in tyro et sydone fa-
cte fuissent uirtutes q̄ facte sūt ī uobis
olim in cilicio ⁊ cinere sedētes peniterēt.
Verūtamē tyro et sydoni remissius erit
ī iudicio q̄ uobis. Et tu capharnaū
usqꝫ ad celū exaltata: usqꝫ ad infernū
demergeris. Qui uos audit me audit:
et qui uos spernit me spernit. Qui au-
tem me spernit: spernit eum q̄ me misit.
Reuersi sunt aūt septuaginta duo cū
gaudio dicentes. Dn̄e: etiā demonia
subiciūtur nobis in noīe tuo. Et ait
illis. Videbā sathanan sicut fulgur
de celo cadentē. Ecce dedi uobis potesta-
tem calcādi supra serpētes ⁊ scorpiones
et supra omnē uirtutem inimici: et ni-
chil uobis nocebit. Verūtamē in hoc
nolite gaudere: quia spiritus uobis sub-
iciunt. Gaudete aūt: q nomina ur̄a
scripta sunt in celis. In ipā hora exul-
tauit in spiritu sancto ⁊ dixit. Confite-
or tibi dn̄e pater celi ⁊ terre: q abscondi-
sti hec a sapientibꝫ ⁊ prudētibus: et re-
uelasti ea paruulis. Etiā pater: quoni-
am sic placuit āte te. Omnia michi tra-
dita sūt a patre meo. Et nemo scit q̄s
sit filius nisi pater: ⁊ quis sit pater nisi
filius: ⁊ cui uoluerit filius reuelare. Et
cōuersus ad discipulos suos dixit. Be-
ati oculi qui uident q̄ uos uidetis. Di-
co enim uobis: q multi ꝓphete et reges
uoluerūt uidere q̄ uos uidetis et non
uiderūt: ⁊ audire q̄ auditis ⁊ nō audi-
erūt. Et ecce quidā legisperitus surrexit
temptans illū ⁊ dicens. Magister: qd

faciendo vitã eternã possidebo? At ille dixit ad eũ. In lege quid scriptũ est? Quomodo legis? Ille respõdens dixit. Diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo ⁊ ex tota anima tua ⁊ ex omnibus viribus tuis ⁊ ex omĩ mente tua: et proximũ tuũ sicut teipm. Dixitq; illi. Recte respõdisti. Hoc fac ⁊ vives. Ille autẽ volẽs iustificare seipm dixit ad ihesum. Et quis ẽ me⁹ proxim⁹? Suscipiens aũt ihesus dixit. Homo quidã descendebat ab ihrlm ĩ ihericho et incidit ĩ latrones: q̃ etiã despoliauerũt eũ: ⁊ plagis impositis abierũt semiuiuo relicto. Accidit ut sacerdos quidã descenderet eadẽ via: et viso illo p̄teriuit. Similiter et leuita: cum esset sec⁹ locũ et videret eũ ptransijt. Samaritanus aũt quidã iter faciẽs venit secus eũ: et videns eum misericordia motus ẽ. Et appropians alligauit vulnera ei⁹ infundens oleũ ⁊ vinũ: et imponens illum in iumentũ suũ duxit ĩ stabulũ: et curã eius egit. Et altera die protulit duos denarios: ⁊ dedit stabulario ⁊ ait. Curã illius habe: ⁊ qdcunq; supererogaueris ego cum rediero reddã tibi. Quis hoꝝ triũ videtur tibi proxim⁹ fuisse illi qui incidit in latrones? At ille dixit. Qui fecit misericordiã ĩ illũ. Et ait illi ihesus. Vade: et tu fac similiter. Factũ est aũt dũ irent et ipe intrauit ĩ quoddã castellũ: ⁊ mulier quedã martha noĩe excepit illũ ĩ domũ suã: ⁊ huic erat soror nomine maria. Que etiam sedens secus pedes dñi audiebat verbum illius: martha aũt satagebat circa frequens ministeriũ. Que stetit ⁊ ait. Dñe: non ẽ tibi cure q soror mea reliquit me solã ministrare? Dic ergo illi ut me adiuuet. Et respondẽs dixit illi domin⁹. Martha martha sollicita es: et turbaris erga plurima. Porro unũ ẽ necessariũ. Maria optimã partem elegit: q̃ nõ auferet ab ea.

Et factũ est cum esset in quodam loco orãs: ut cessauit dixit un⁹ ex discipulis eius ad eum. Domine doce nos orare: sicut docuit iohannes discipulos suos. Et ait illis. Cũ oratis dicite. Pater sanctificetur nomẽ tuũ: adueniat regnũ tuũ: panẽ nrm quotidianũ da nobis hodie: ⁊ dimitte nobis peccata nrã siquidẽ et nos dimittim⁹ debitoribꝫ nrĩs: ⁊ ne nos inducas ĩ temptatatiõnẽ. Et ait ad illos. Quis vestrũ habebit amicũ et ibit ad illum media nocte ⁊ dicet illi amice cõmoda michi tres panes quoniã amic⁹ me⁹ venit de via ad me et non habeo qd ponã ante illũ: ⁊ ille deintus respondens dicit noli michi molestus esse iã ostiũ clausum est ⁊ pueri mei mecum sunt in cubili non possum surgere et dare tibi? Et ille si pseuerauerit pulsãs: dico vobis ⁊ si nõ dabit illi surgens eo q amicus ei⁹ sit: propter improbitatem tamen ei⁹ surget ⁊ dabit illi q̃tqt habet necessarios. Et dico ego vobis. Petite ⁊ dabit̃ vobis: querite ⁊ inuenietis: pulsate ⁊ aperietur vobis. Omis enĩ q̃ petit accipit: ⁊ q̃ querit inuenit: et pulsanti aperietur. Quis aũt ex vobis patrem petit panẽ: nunquid lapidem dabit illi? Aut piscem: nunquid pro pisce serpentẽ dabit illi? Aut si petierit ouũ: nunquid porriget illi scorpionẽ? Si ergo vos cũ sitis mali nostis bona data dare filijs vrĩs: quãto magis pater vester celestis de celo dabit bonũ spiritũ petentibus se. Et erat eiciens demoniũ ⁊ illud erat mutũ: et cum eiecisset demoniũ locut⁹ ẽ mutus: et ammirate sunt turbe. Quidã autẽ

ex eis dixerunt. In beelzebub principe
demonioꝝ eicit demonia. Et alij tem-
ptantes: signū querebant ab eo. Ipse
aūt ut vidit cogitationes eoꝝ dixit e-
is. Omne regnū in seipm̄ divisum de-
solabitur: ⁊ dom⁹ supra domū cadet.
Si aūt et sathanas in seipm̄ divisus
est. quomō stabit regnū eius: quia
dicitis ī beelzebub eicere me demonia?
Si aūt ego in beelzebub eicio demoni-
a: filij vestri in quo eiciunt? Ideo ipsi
iudices vestri erūt. Porro si in digito
dei eicio demonia: pfecto pvenit ī vos
regnū dei. Cum fortis armat⁹ custo-
dit atriū suū: in pace sunt ea que pos-
sidet. Si aūt fortior eo supveniens vi-
cerit eū: universa arma eius auferet in
quibus cōfidebat: ⁊ spolia eius distri-
buet. Qui nō est mecū cōtra me ē: et q̄
non colligit mecū dispgit. Cū immū-
dus spirit⁹ exierit de homine pambu-
lat per loca inaquosa. querēs requiē:
et non inveniēs dicit. Revertar in do-
mum meā unde exivi. Et cum venerit
invenit eā scopis mundatā. Tunc va-
dit ⁊ assumit septem alios spirit⁹ secū
nequiores se: ⁊ ingressi habitāt ibi. Et
fiūt novissima hoīs illius peiora pri-
oribus. Factū est aūt cum hec diceret:
extollens vocē quedā mulier de turba
dixit illi. Beat⁹ venter qui te portavit:
et ubera q̄ suxisti. At ille dixit. Quin-
ymmo beati qui audiūt verbū dei: et
custodiunt illud. Turbis cōcurrentibꝫ
cepit dicere. Generatio hec generatio
neq̄ est: signū querit ⁊ signū non da-
bitur ei nisi signū ione. Nā sicut fuit
ionas signū ninivitis: ita erit fili⁹ ho-
minis generationi isti. Regina austri
surget ī iudicio. cū viris generatōnis
hui⁹ ⁊ condemnabit illos: q̄a venit a
finibꝫ tre audire sapientiā salomonis.

Et ecce plus q̄ salomon hic. Viri ni-
nivite surgent in iudicio cū generatio-
ne hac ⁊ cōdemnabūt illā: quia peni-
tentiā egerunt in p̄dicatōne ione. Et
ecce plus q̄ iona hic. Nemo lucernā
accendit et in abscondito ponit neq̄
sub modio sed supra candelabrū: ut
qui ingrediūtur lumen videant. Lucer-
na corporis tui est oculus tuus. Si o-
culus tuus fuerit simplex. totū corpus
tuū lucidū erit: si aūt neq̄ fuerit: etiam
corpus tuū tenebrosū erit. Vide ergo
ne lumē qd̄ ī te ē tenebre sint. Si ergo
corpus tuū totū lucidū fuerit. non ha-
bens aliquā partē tenebrarū: erit luci-
dum totū. Et sicut lucerna fulgoris il-
luminabit te. Et cū loqueret̄: rogavit
illū quidā pharise⁹ ut prāderet apud
se. Ihesus autem ingressus recubuit.
Phariseus aūt cepit intra se reputās
dicere: quare nō baptizatus esset ante
prandiū. Et ait dn̄s ad illum. Nunc
vos pharisei qd̄ de foris est calicis. et
cathini mūdatis: qd̄ aūt intus ē vrm̄
plenū est rapina ⁊ iniquitate. Stulti:
nōne qui fecit qd̄ de foris est. etiam id
quod de intus est fecit? Verūtamē qd̄
supest date elimosinā: et ecce omnia
mundata sunt vobis. Sed ve vobis
phariseis qui decimatis mentā et ru-
tam ⁊ omne olus: ⁊ p̄teritis iudiciū ⁊
caritatem dei. Hec aūt oportuit facere:
et illa nō omittere. Ve vobis pharise-
is: quia diligitis p̄mas cathedras ī
synagogis. et salutationes ī foro. Ve
vobis quia estis ut monumēta q̄ nō
apparent. et homines ambulātes su-
pra. nesciūt. Respōdens aūt quidam
ex legisperitis ait illi. Magister: hec di-
cens etiā cōtumeliā nobis facis. At il-
le ait. Et vobis legisperitis ve: quia
oneratis homines oneribꝫ q̄ portare

non possunt: et ipi uno digito vestro
non tangitis sarcinas. Ve vobis q̃
edificatis monumenta ꝓphetarũ: pa-
tres autem vestri occiderũt illos. Sed
profecto testificamini q̄ consentitis o-
peribꝫ patrũ vestroꝝ: quoniãquidem
ipi eos occiderũt: vos aũt edificatis e-
orũ sepulcra. Propterea et sapientia
dei dixit. Mittã ad illos ꝓphetas ⁊ a-
postolos et ex illis occidẽt ⁊ ꝑsequent̃:
ut inquiratur sanguis omniũ ꝓphe-
taꝝ· q̃ effusus est a constitutõne mũdi
a generatione ista: a sanguine abel
usqꝫ ad sanguinẽ zacharie· q̃ periit inter
altare et edẽ. Ita dico vobis: requiret̃
ab hac generatõne. Ve vobis legisperi-
ritis qui tulistis clavem scientie: ipsi
non introistis· et eos qui introibant
prohibuistis. Cum aũt hec ad illos
diceret· ceperũt pharisei ⁊ legisperiti gra-
viter insistere: ⁊ os ei⁹ opprimere de mul-
tis insidiantes ei: et querentes aliq̃d
capere de ore ei⁹· ut accusarẽt eũ. XII
Multis aũt turbis cõcurrentibus
ita ut se invicem conculcarẽt: ce-
pit dicere ad discipulos suos. Attendi-
te a fermento phariseoꝝ qd̄ est ypocri-
sis. Nichil enim opertũ est qd̄ non reve-
letur: neqꝫ absconditũ qd̄ non sciatur.
Quoniã que in tenebris dixistis· ĩ lu-
mine dicent̃: et qd̄ in aure locuti estis
in cubiculis: ꝑdicabitur ĩ tectis. Dico
aũt vobis amicis meis ne terreamini
ab hijs qui occidũt corpus: ⁊ post hec
nõ habent ampli⁹ quid faciãt. Osten-
dam aũt vobis quẽ timeatis. Timete
eum: qui postq̃ꝫ occiderit· habet pote-
statem mittere ĩ gehennã. Ita dico vo-
bis: hunc timete. Nõne quinqꝫ passeres
veneũt dipondio: et unus ex illis nõ
est ĩ oblivione corã deo? Sed et capil-
li capitis vestri omnes numerati sunt.
Nolite ergo timere: multis passeribꝫ
pluris estis. Dico aũt vobis: omnis
quicunqꝫ confessus fuerit me corã ho-
minibus: ⁊ filius hominis confitebit̃
illũ corã angelis dei. Qui aũt negave-
rit me coram hominibus: negabitur
corã angelis dei. Et omnis qui dicit
verbũ in filiũ hoĩs remittetur ei: ei aũt
qui in spiritũ sanctũ blasphemaverit
non remittetur. Cum autẽ inducerent
vos in synagogas· et ad magistratus
et potestates: nolite solliciti esse· quali-
ter aut quid respõdeatis aut quid di-
catis. Spiritus enim sanctus docebit
vos in ipsa hora· quid oporteat vos
dicere. Ait aũt ei quidã de turba. Ma-
gister dic fratri meo: ut dividat mecũ
hereditatem. At ille dixit ei. Homo:
quis me cõstituit iudicem aut diviso-
rem supra vos? Dixitqꝫ ad illos. Vi-
dete ⁊ cavete ab omni avaricia: quia
non in abundantia cuiusq̃ꝫ vita est ex
hijs que possidet. Dixit aũt similitu-
dinẽ ad illos dicens. Hoĩs quidã di-
vitis uberes fructus ager attulit: ⁊ co-
gitabat intra se dicens. Quid faciam:
q̄ nõ habeo quo cõgregem fruct⁹ me-
os? Et dixit. Hoc faciã. Destruã hor-
rea mea· et maiora faciã: et illuc con-
gregabo omnia que nata sunt michi
et bona mea: et dicã anime mee. Ani-
ma· habes multa bona posita in an-
nos plurimos: requiesce· comede· bibe:
epulare. Dixit autẽ illi deus. Stulte
hac nocte animã tuam repetunt a te.
Que autem parasti cui⁹ erũt? Sic est
qui sibi thesaurizat: ⁊ non est in deum
dives. Dixitqꝫ ad discipulos suos. Ide-
o dico vobis. Nolite solliciti esse ani-
me vestre quid manducetis: neqꝫ cor-
pori quid induamini. Anima plus
ẽ q̃ꝫ esca: ⁊ corpus plus q̃ꝫ vestimentũ.

Considerate corvos·q̄a non seminãt
neq; metũt quib; non ē cellariũ neq;
horreũ: ⁊ de⁹ pascit illos. Quãtoma=
gis vos pluris estis illis? Quis aũt
vestrum cogitando potest adicere ad
staturã suã cubitũ vnũ? Si ergo neq;
quod minimũ est potestis: quid de
ceteris solliciti estis? Considerate lilia
quomõ crescunt. Non laborãt neq;
nent. Dico aũt vobis: nec salomon
in omni gloria sua vestiebatur sicut
vnũ ex istis. Si aũt fenũ qđ hodie est
in agro· ⁊ cras in clibanũ mittitur de=
us sic vestit: quãtomagis vos pusil=
le fidei? Et vos nolite querere qđ man=
ducetis· aut quid bibatis: ⁊ nolite in
sublime tolli. Hec aũt omnia gentes
mũdi querũt. Pater aũt vester scit q̄m
hijs indigetis. Verũtamē querite pri=
mum regnum dei ⁊ iusticiam eius: et
hec omnia adicient̄ vobis. Nolite ti=
mere pusillus grex: quia cõplacuit pa=
tri vestro dare vobis regnũ. Vendite
que possidetis et date elemosinã. Fa=
cite vobis sacculos qui nõ veterescũt:
thesaurũ nõ deficientem in celis: q̄ fur
nõ appropiat· neq; tinea corrumpit.
Vbi enim thesaurus vester est: ibi ⁊ cor
vestrũ erit. Sint lũbi vestri p̄cincti ⁊ lu=
cerne ardentes: ⁊ vos similes homini=
bus expectãtibus dñm suũ quãdo re=
uertat̄ a nuptijs: ut cũ venerit ⁊ pulsa=
uerit confestim aperiãt ei. Beati servi
illi: quos cũ venerit domin⁹ inuenerit
vigilãtes. Amen dico vobis: q̄ p̄cin=
get se ⁊ faciet illos discũbere: et trãsiēs
ministrabit illis. Et si venerit ĩ secũda
vigilia: et si in tercia vigilia venerit et
ita inuenerit: beati sunt servi illi. Hoc
autē scitote: q̄m si sciret paterfamilias
qua hora fur veniret vigilaret vtiq;:
et nõ sineret p̄fodi domũ suã. Et vos
estote parati: quia qua hora non pu=
tatis filius hominis veniet. Ait aũt
ei petrus. Domine: ad nos dicis hanc
parabolã an ⁊ ad omnes? Dixit aũt
domin⁹. Quis putas est fidelis dispē=
sator et prudēs: quē cõstituit domin⁹
supra familiã suã ut det illis ĩ tẽpore
tritici mensurã? Beat⁹ ille servus: quē
cum venerit dñs inuenerit ita facientē.
Vere dico vobis: quoniã supra omni=
a que possidet cõstituet illũ. Quod si
dixerit servus ille in corde suo· morã
facit domin⁹ me⁹ venire: ⁊ ceperit p̄cu=
tere servos ⁊ ancillas et edere· et bibere·
et inebriari: veniet domin⁹ servi illius
in die qua nõ sperat ⁊ hora qua nescit
et diuidet eũ: partemq; eius cũ infide=
libus ponet. Ille aũt servus q̄ cogno=
uit volũtatem domini sui· et non p̄pa=
rauit· et nõ fecit scđm volũtatem eius
vapulabit multis: qui aũt nõ cogno=
uerit et fecit digna plagis vapulabit
paucis. Omni aũt cui multũ datũ est·
multũ queretur ab eo: et cui cõmenda=
uerũt multũ: plus petent ab eo. Ignē
veni mittere in terrã: et quid volo nisi
ut accendatur? Baptismũ aũt habeo
baptizari· ⁊ quomõ coartor vsq; dũ
p̄ficiat̄? Putatis q̄a pacem veni mitte=
re in terram? Nõ dico vobis: sed sepa=
rationem. Erunt enim ex hoc quinq;
in domo vna diuisi: tres in duos et
duo in tres diuidentur: pater ĩ filium·
et filius in patrem suũ: mater in filiã·
et filia in matrem: socrus in nurũ suã
et nurus in socrũ suã. Dicebat autem
ad turbas. Cum videritis nubē oriē=
tem ab occasu statim dicitis nimbus
venit et ita fit: et cum austrũ flantem
dicitis· quia estus erit et fit. Ypocrite
faciē celi et terre nostis p̄bare: hoc au=
tem tempus quomodo non p̄batis?

Quid aūt et a vobis ipsis nō iudica-
tis qd iustū est? Cum aūt vadis cum
aduersario tuo ad principē in via·da
operam liberari ab illo: ne forte trahat
te ad iudicē·et iudex tradat te exactori:
et exactor mittat te in carcerem. Dico
tibi: non exies inde donec etiam no-
uissimum minutum reddas. xiij
Aderant aūt quidā ipo in tēpore
nunciātes illi de galileis: quoꝝ
sanguinē pilatus miscuit cū sacrificijs
eoꝝ. Et respondens dixit illis. Puta-
tis ꝙ hij galilei pre omnibꝫ galileis
peccatores fuerīt quia talia passi sūt?
Non dico vobis: sed nisi penitentiam
habueritis omnes similit̄ peribitis si-
cut illi decem ⁊ octo supra quos cecidit
turris in syloe ⁊ occidit eos. Putatis
quia ⁊ ipī debitores fuerint p̄ter om̄es
homines habitantes in ihrusalem?
Non dico vobis: sed si non penitenti-
am habueritis omnes similiter peribi-
tis. Dicebat aūt ⁊ similitudinē. Arbo-
rem fici habebat quidā plantatā ī vi-
nea sua: et venit querens fructū in illa·
⁊ non inuenit. Dixit aūt ad cultorem
vinee. Ecce āni tres sunt ex quo venio
querens fructū in ficulnea hac: et non
inuenio. Succide ergo illā. Ut quid
etiā terrā occupat? At ille respondēs
dixit illi. Domine: dimitte illā et hoc
anno usqꝫ dum fodiā circa illā ⁊ mit-
tam stercora. Et siquidē fecerit fructū:
sin aūt in futurū succides eā. Erat aūt
docens in synagoga eorū sabbatis.
Et ecce mulier que habebat spiritum
infirmitatis annis decem ⁊ octo: et
erat inclinata: nec om̄ino poterat sur-
sum respicere. Quam cū videret ihesus
vocauit eam ad se: et ait illi. Mulier:
dimissa es ab infirmitate tua. Et im-
posuit illi manus: et confestim erecta
est: et glorificabat deum. Respondēs
aūt archisynagogus·indignans qa
sabbatis curasset ihesus: dicebat tur-
be. Sex dies sunt in quibus oportet
operari. In hijs ergo venite ⁊ curami-
ni: et non in die sabbati. Respondēs
aūt ad illū dn̄s dixit. Ypocrite unus-
quisqꝫ vestrū sabbato nō soluit bouē
suū aut asinū a presepio et ducit ad
aquare? Hanc aūt filiā abrahe quā
alligauit sathanas ecce decem et octo
annis: non oportuit solui a vinculo
isto die sabbati? Et cum hec diceret eru-
bescebāt omnes aduersarij eius: et o-
mnis ꝑplus gaudebat in uniuersis
q̄ gloriose fiebāt ab eo. Dicebat ergo.
Cui simile est regnū dei: et cui simile
estimabo illud? Simile ē grano sina-
pis·qd acceptū homo misit in ortum
suū ⁊ creuit: ⁊ factū est in arborem ma-
gnam: et volucres celi requieuerūt in
ramis eius. Et iterū dixit. Cui simile
estimabo regnū dei? Simile est fermē-
to qd acceptū mulier abscondit in fa-
rine sata tria: donec fermentaret̄ totū.
Et ibat ꝑ ciuitates ⁊ castella docens:
et iter faciens in ihrusalē. Ait aūt illi
quidā. Dn̄e: si pauci sūt q̄ saluāt̄? Ipe
aūt dixit ad illos. Cōtendite intrare
per angustā portam: quia multi dico
vobis querūt intrare·⁊ non poterunt.
Cum aūt intrauerit paterfamilias et
clauserit ostiū et incipietis foris stare·
et pulsare ostiū dicentes dn̄e apri no-
bis: et respōdens dicet vobis. Nescio
vos unde sitis. Tunc incipietis dicere.
Māducauimꝰ corā te et bibimꝰ: et in
plateis nostris docuisti. Et dicet vo-
bis. Nescio vos unde sitis. Discedite
a me om̄es operarij iniquitatis. Ibi
erit fletus ⁊ stridor dentiū: cū videritis
abraham et ysaac et iacob et omnes

prophetas in regno dei: vos autem
expelli foras. Et venient ab oriente et
occidente et aquilone et austro: et accū-
bent in regno dei. Et ecce sunt nouissi-
mi qui erunt primi: et sunt primi qui
erunt nouissimi. In ipā die accesserūt
quidā phariseoꝝ dicentes illi. Exi et
vade hinc: quia herodes vult te occi-
dere. Et ait illis. Ite et dicite vulpi illi.
Ecce eicio demonia ⁊ sanitates pficio
hodie et cras: et tercia die consumor.
Verūtamē oportet me hodie ⁊ cras et
sequenti ambulare: qa nō capit pphe-
tam perire extra iherusalē. Iherusalem
iherusalē que occidis pphetas et lapi-
das eos qui mittunt ad te. Quoties
volui congregare filios tuos quēad-
modū auis nidū suū sub pennis: et
noluisti. Ecce relinquetur vobis do-
mus vr̄a deserta. Dico aūt vobis: qa
nō videbitis me donec veniat cū dicetis:
benedictꝰ q̄ venit ĩ noīe dn̄i. XIIII 14
Et factū est cū introisset ihesus in
domū cuiusdam principis pha-
riseoꝝ sabbato manducare panem: ⁊
ipi obseruabāt eū. Et ecce quidā ydro-
picus erat ante illū. Et respōdens ihe-
sus: dixit ad legisperitos ⁊ phariseos
dicens. Si licet sabbato curare? At il-
li tacuerūt. Ipe vero apphensum sana-
uit eū: ac dimisit. Et respondens ad
illos dixit. Cuiꝰ vestrum asinus aut
bos in puteū cadet: et non continuo
extrahet illū die sabbati? Et non pote-
rant ad hec respondere illi. Dicebat
aūt ⁊ ad inuitatos parabolam: inten-
dens quomō primos accubitus elige-
rent: dicens ad illos. Cum inuitatus
fueris ad nuptias: non discumbas ĩ
primo loco: ne forte honoratior te sit
inuitatus ab illo: ⁊ veniens is qui te
et illū vocauit: dicat tibi da huic locū:
et tunc incipias cum rubore nouissi-
mum locū tenere. Sed cum vocatus
fueris vade recumbe in nouissimo lo-
co: ut cū venerit qui te inuitauit dicat
tibi. Amice ascende superiꝰ. Tunc erit
tibi gloria corā simul discumbentibꝫ:
quia omīs qui se exaltat humiliabit:
et qui se humiliat exaltabit. Dicebat
aūt ⁊ ei qui se inuitauerat. Cum facis
prandiū aut cenā: noli vocare amicos
tuos: neqꝫ fratres tuos neqꝫ cognatos
neqꝫ vicinos diuites: ne forte et ipi te
reinuitent: et fiat tibi retributio. Sed
cū facis cōuiuiū voca pauperes debi-
les claudos et cecos et beatus eris: qa
non habent retribuere tibi. Retribuet
aūt tibi in resurrectione iustoꝝ. Hec cū
audisset quidā de simul discūbentibꝫ
dixit illi. Beatus qui mānducabit pa-
nem in regno dei. At ipe dixit ei. Ho-
mo quidā fecit cenā magnā: et voca-
uit multos. Et misit seruū suū hora
cene dicere inuitatis ut venirent: quia
iam parata sunt omnia. Et ceperunt
simul omnes excusare. Primus dixit
ei. Villam emi: et necesse habeo exire ⁊
videre illā. Rogo te: habe me excusatū.
Et alter dixit. Iuga boū emi quinqꝫ: et
eo pbare illa. Rogo te: habe me excu-
satū. Et alius dixit. Vxorem duxi: et i-
deo non possum venire. Et reuersus
seruus nunciauit hec dn̄o suo. Tunc
iratus paterfamilias dixit seruo suo.
Exi cito in plateas ⁊ vicos ciuitatis: ⁊
pauperes ac debiles ⁊ cecos et claudos
introduc huc. Et ait seruus. Domine:
factū est ut imperasti: et adhuc locus
est. Et ait dn̄s seruo. Exi in vias et se-
pes ⁊ cōpelle intrare: ut impleatur do-
mus mea. Dico aūt vobis: qꝫ nemo
viroꝝ illorū qui vocati sunt gustabit
cenam meā. Ibant aūt turbe multe

rum eo: et cõuersus dixit ad illos. Si
quis venit ad me et nõ odit patrẽ suũ
et matrẽ · et vxorẽ et filios et fratres et
sorores · adhuc aũt ⁊ animã suã: nõ
potest meus esse discipulus. Et q̃ non
baiulat crucem suã et venit post me:
non potest meꝰ esse discipulus. Quis
enim ex vobis volẽs turrim edificare
non prius sedẽs computat sumptus
qui necessarij sunt · si habeat ad ꝑficiẽ-
dum: ne postea quã posuerit fundamẽ-
tum · et nõ potuerit ꝑficere · omnes qui
vidẽt incipiant illudere ei dicentes · q̃a
hic homo cepit edificare et nõ potuit
consũmare? Aut quis rex iturꝰ cõmit-
tere bellũ aduersus aliũ regem: non se-
dens prius cogitat si possit cũ decem
milibꝫ occurrere ei · qui cũ viginti mili-
bus venit ad se? Alioquin adhuc il-
lo lõge agente: legationẽ mittens ro-
gat ea q̃ pacis sunt. Sic ergo omnis
ex vobis qui non renũciat omnibus
que possidet: non potest meus esse
discipulus. Bonum est sal. Si autem
sal quoqꝫ euanuerit: in quo condie-
tur? Neqꝫ in terram neqꝫ in sterquili-
niũ vtile est: sed foras mittetur. Qui
habet aures audiẽdi audiat. XV

Erant autem appropinquãtes ei
publicani et peccatores: ut audi-
rent illũ. Et murmurabãt pharisei et
scribe dicentes: quia hic peccatores re-
cipit et mãducat cũ illis. Quis ad il-
los parabolã istã dicẽs. Et ait ex vo-
bis homo qui habet centum oues: et
si ꝑdiderit vnã ex illis · nõne dimittit
nonagintanouem in deserto et vadit
ad illã q̃ perierat donec inueniat eã?
Et cum inuenerit eã · imponit ĩ hume-
ros suos gaudẽs: et veniens domũ
cõuocat amicos ⁊ vicinos dicẽs illis.
Congratulamini michi: quia inueni
ouẽ meã q̃ ꝑierat. Dico vobis: ita ꝙ
gaudiũ erit in celo sup vno peccatore
penitentiã agente: q̃ꝫ supra nonagin-
tanouẽ iustis qui non indigent peni-
tentia. Aut q̃ mulier habẽs dragmas
decem: si ꝑdiderit dragmã vnã · nõne
accendit lucernã ⁊ euerrit domũ ⁊ que-
rit diligenter · donec inueniat eã? Et
cum inuenerit: conuocat amicas ⁊ vi-
cinas dicẽs. Cõgratulamini michi:
quia inueni dragmã quã ꝑdideram.
Ita dico vobis: gaudiũ erit corã an
gelis dei sup vno peccatore penitenti-
am agente. Ait aũt. Homo quidam
habuit duos filios: ⁊ dixit adolescen-
tior ex illis patri. Pater: da michi por-
tionẽ substantie que me contingit. Et
diuisit illis substantiã. Et non post
multos dies · cõgregatis omĩbꝫ adoles-
centior filiꝰ peregre ꝑfectus est ĩ regio-
nem lõginquã: ⁊ ibi dissipauit substã-
tiam suã viuendo luxuriose. Et post-
q̃ꝫ omnia consũmasset: facta ẽ fames
valida in regione illa: ⁊ ipse cepit ege-
re. Et abijt et adhesit vni ciuiũ regio-
nis illius: ⁊ misit illũ in villã suã ut
pasceret porcos. Et cupiebat implere
ventrẽ suũ de siliquis quas porci mã-
ducabãt: ⁊ nemo illi dabat. In se aũt
reuersus dixit. Quanti mercennarij ĩ
domo patris mei abundant panibus:
ego aũt hic fame pereo. Surgam et
ibo ad patrem meũ: et dicã ei pater: pec-
caui in celũ ⁊ corã te: iam non sum di-
gnus vocari filius tuus: fac me sicut
vnũ de mercennarijs tuis. Et surgens
venit ad patrem suũ. Cũ aũt adhuc
lõge esset · vidit illũ pater ipsiꝰ: ⁊ mise-
ricordia motus est: ⁊ accurrens cecidit
sup collũ eiꝰ · ⁊ osculatꝰ est eũ. Dixitqꝫ
ei filius. Pater: peccaui in celũ et corã
te: iam non sum dignꝰ vocari filius

tuus. Dixit aūt pater ad seruos suos.
Cito pferte stolam primā: et induite
illū: et date anulū in manū eius: et
calciamēta in pedes eius. Et adduci-
te vitulū saginatū ⁊ occidite: ⁊ mādu-
cemus et epulemur: quia hic filiꝰ meꝰ
mortuus fuerat et reuixit: perierat et
inuentus est. Et ceperūt epulari. Erat
aūt filius eiꝰ senior in agro. Et cū ve-
niret ⁊ appropinquaret domui: audi-
uit symphoniā et chorum: et vocauit
unum de seruis: et interrogauit quid
hec essent. Isqꝫ dixit illi. Frater tuus
venit: et occidit pater tuus vitulum
saginatū: quia saluū illū recepit. In-
dignatus est aūt: et nolebat introire.
Pater ergo illius egressus cepit roga-
re illū. At ille respondens dixit patri
suo. Ecce tot annis seruio tibi: ⁊ nun-
qͣ mandatū tuū pteriui: et nunqͣ dedi-
sti michi hedum ut cum amicis me-
is epularer. Sed postqͣ filiꝰ tuus hic
qui deuorauit substantiā suā cū mere-
tricibus venit: occidisti illi vitulū sagi-
natū. At ipe dixit illi. Fili tu semp me-
cum es: et omnia mea tua sunt. Epu-
lari aūt et gaudere oportebat: quia
frater tuus hic mortuus erat et reui-
xit: perierat et inuentus est. xvi
16 Dicebat aūt et ad discipłos suos.
Homo quidā erat diues q ha-
bebat villicū: et hic diffamatus est a-
pud illū: quasi dissipasset bona ipiꝰ.
Et vocauit illum: et ait illi. Quid hoc
audio de te? Redde rationē villicatō-
nis tue. Iam enim non poteris villi-
care. Ait aūt villicus intra se. Quid
faciā: quia dominꝰ meus aufert a me
villicationē? Fodere non valeo: men-
dicare erubesco. Scio quid faciā: ut
cum amotus fuero a villicatione: re-
cipiāt me i domos suas. Cōuocatis
itaqꝫ singulis debitoribꝫ dn̄i sui: dice-
bat primo. Quantū debes dn̄o meo?
At ille dixit. Centū cados olei. Dixit
qꝫ illi. Accipe cautionē tuā: et sede cito
scribe quinquaginta. Deinde alio di-
xit. Tu vero quantum debes? Qui ait.
Centū choros tritici. Ait illi. Accipe
lr̄as tuas: ⁊ scribe octoginta. Et lau-
dauit dominꝰ villicum iniquitatis qͣ
prudenter fecisset: quia filij huiꝰ seculi
prudentiores filijs lucis in generatiō-
ne sua sunt. Et ego vobis dico. Faci-
te vobis amicos de māmona iniqui-
tatis: ut cum defeceritis recipiant vos
in eterna tabernacula. Qui fidelis est
in minimo et in maiori fidelis est: et
qui in modico iniquus est: et in ma-
iori iniquus ē. Si ergo in iniquo mā-
mona fideles non fuistis: qđ verū est
quis credet vobis? Et si in alieno fide-
les nō fuistis: qđ vr̄m ē quis dabit vo-
bis? Nemo seruus potest duobus do-
minis seruire. Aut enim unū odiet: ⁊
alterū diliget: aut uni adherebit ⁊ alte-
rum contemnet. Non potestis deo ser-
uire ⁊ māmone. Audiebāt aūt omīa
hec pharisei qui erant auari: et deride-
bant illū. Et ait illis. Vos estis q iu-
stificastis vos corā hominibꝫ: deus
aūt nouit corda vestra. Quia qđ ho-
minibus altum est: abominatio est
ante deū. Lex et prophete usqꝫ ad io-
hannē: ex eo regnū dei euangelizatˀ:
et omnis in illud vim facit. Facilius
est aūt celū et terrā pterire: qͣ de lege u-
num apicem cadere. Omis q dimittit
uxorem suā: et alterā ducit mechatur:
et qui dimissam a viro ducit mechatˀ.
Homo quidam erat diues qui indue-
batur purpura ⁊ bisso: ⁊ epulabatur
quotidie splendide. Et erat quidam
mendicꝰ nomine lazarus: qui iacebat

ad ianuā eius vlceribus plenus·cupi-
ens saturari de micis que cadebāt de
mēsa diuitis: ⁊ nemo illi dabat. Sed
et canes veniebāt: et lingebāt vlcera e-
ius. Factū est aūt ut moreretur mēdi-
cus: ⁊ portaretur ab angelis in sinū
abrahe. Mortuꝰ ē aūt et diues: et se-
pultus est in inferno. Eleuās aūt ocu-
los suos cū esset in tormentis: vidit
abraham a longe·et lazarū in sinu e-
ius: et ipse clamās dixit. Pater abra-
ham miserere mei: et mitte lazarū ut
intinguat extremū digiti sui ī aquā·ut
refrigeret linguā meā: quia crucior in
hac flāma. Et dixit illi abraham. Fi-
li recordare quia recepisti bona ī vita
tua: et lazarus similiter mala. Nunc
aūt hic cōsolat̄: tu vero cruciaris. Et
in hiis omnibus inter nos et vos ca-
hos magnū firmatū ē: ut hii qui vo-
lunt hinc trāsire ad vos nō possunt:
neq; inde huc trāsmeare. Et ait. Rogo
ergo te pater: ut mittas eū ī domū pa-
tris mei. Habeo enim quinq; fratres: ut
testetur illis ne ⁊ ipi veniāt ī hūc locū
tormentoꝝ. Et ait illi abraham. Ha-
bent moysen et ꝓphetas: audiāt illos.
At ille dixit. Nō pater abraham: sed
si quis ex mortuis ierit ad eos penitē-
tiam agent. Ait aūt illi. Si moysen ⁊
prophetas non audiūt: neq; si quis
ex mortuis resurrexerit credent. xvij
Et ad discipulos suos ait. Impos-
sibile ē ut nō veniant scandala.
Ve aūt illi p quē veniūt. Utilius est
illi si lapis molaris imponatur circa
collum eius·et p̄iciatur in mare: q̄z
ut scādalizet unū de pusillis istis. At-
tendite vobis. Si peccauerit in te fra-
ter tuus·increpa illū: et si penitentiā e-
gerit dimitte illi. Et si septies ī die pec-
cauerit in te: et septies in die cōuersus
fuerit ad te dicens·penitet me: dimitte
illi. Et dixerūt apostoli dn̄o. Adauge
nobis fidē. Dixit aūt dn̄s. Si habue-
ritis fidē sicut granū sinapis: diceretis
huic arbori moro eradicare et trans-
plantare in mare: et obediret vobis.
Quis aūt vestrū habens seruū aran-
tem aut pascentē boues qui regresso
de agro dicat illi statim transi recūbe:
et non dicit·para qd cenem ⁊ p̄cinge te
et ministra michi donec mādutem et
bibam·⁊ post hec tu manducabis ⁊
bibes? Nūquid gratiā habet seruo il-
li: quia fecit que ei imperauerat? Non
puto. Sic et vos cū feceritis omnia q̄
p̄cepta sunt vobis dicite: serui inutiles
sumꝰ. Quod debuimꝰ facere fecimus.
Et factū est dum iret ī iherusalē: transi-
bat p mediā samariā et galileā. Et
cum ingrederet̄ q̄ddā castellū: occurre-
runt ei decem viri leprosi. Qui steterūt
a longe: ⁊ leuauerūt vocem dicentes.
Ihesu p̄ceptor: miserere nostri. Quos
ut vidit dixit. Ite: ostendite vos sacer-
dotibȝ. Et factū est dum irent: mūdati
sunt. Unus aūt ex illis ut vidit quia
mūdatus est: regressus est cū magna
voce magnificās deū. Et cecidit in fa-
ciem ante pedes eiꝰ: gratias agens. Et
hic erat samaritanꝰ. Respōdens aūt
ihesus dixit. None decem mūdati sunt?
Et noue ubi sunt? Non est inuentus
qui rediret·⁊ daret gloriā deo: nisi hic
alienigena. Et ait illi. Surge vade:
q̄a fides tua te saluū fecit. Interroga-
tus aūt a phariseis quando venit re-
gnum dei: respōdens eis dixit. Non
veniet regnū dei cū obseruatione: neq;
dicent ecce hic aut ecce illic. Ecce enim
regnū dei intra vos est. Et ait ad disci-
pulos suos. Venient dies quando
desideretis videre unū diem filii hoīs:

et nō videbitis. Et dicent vobis. Ecce
hic et ecce illic. Nolite ire: neq; sectemi-
ni. Nam sicut fulgur choruscans de
sub celo ī ea que sub celo sunt fulget:
ita erit filius hoīs in die sua. Primū
aūt oportet illū multa pati: ⁊ reproba-
ri a generatione hac. Et sicut factū est
in dieb; noe: ita erit et in dieb; filij ho-
minis. Edebāt et bibebāt·uxores du-
cebāt·⁊ dabanť ad nuptias· usq; in
diem qua intrauit noe in archam: et
venit diluuiū ⁊ pdidit omnes. Simi-
liter sicut factū est ī dieb; loth. Edebāt
et bibebant ⁊ vendebāt plantabāt et
edificabāt: qua die aūt exijt loth a so-
domis·pluit ignem ⁊ sulphur de celo:
et oēs pdidit. Scd'm hec erit qua di-
e fili⁹ hoīs reuelabiť. In illa hora q̄ fue-
rit in tecto·et vasa eius in domo ne de-
scendet tollere illa: et qui in agro: simi-
liter non redeat retro. Memores esto-
te uxoris loth. Quicunq; quesierit ani-
mam suā saluā facere pdet illam. Et
quicūq; pdiderit illā: viuificabit eam.
Dico vobis: in illa nocte erūt duo in
lecto uno: unus assumetur et alter re-
linquetur. Due erūt molentes ī unū:
una assumeť ⁊ altera relinqueť. Duo
in agro: unus assumetur: ⁊ alter relin-
queť. Respōdētes dicūt illi. Ubi dn̄e?
Qui dixit illis. Ubicūq; fuerit corp⁹ il-
luc cōgregabūtur ⁊ aquile. xviii 18
Dicebat aūt ⁊ parabolā ad illos:
quoniā oportet semp orare et
nō deficere: dicens. Iudex quidā erat
in quadā ciuitate: qui deū nō timebat
et hominē nō reuerebať. Vidua autē
quedā erat in ciuitate illa: et veniebat
ad eū dicens. Vindica me de aduersa-
rio meo. Et nolebat per multū temp⁹.
Post hec aūt dixit intra se. Et si deū
nō timeo nec hominē reuereor: tamē
quia molesta est michi hec vidua vin-
dicabo illā: ne in nouissimo veniens
suggillet me. Ait aūt dn̄s. Audite
quid iudex iniquitatis dicit. De⁹ aūt
nō faciet vindictā electoꝝ suoꝝ clamā-
tiū ad se die ac nocte: et patientiā habe-
bit in illis? Dico vobis: quia cito faci-
et vindictā illoꝝ. Verūtamē fili⁹ ho-
minis veniens: putas inueniet fidem
in terra? Dixit aūt ⁊ ad quosdā qui ī
se confidebāt tanq̄ iusti ⁊ aspernaban-
tur ceteros parabolā istā. Duo hoīes
ascendebāt in templū ut orarent: un⁹
phariseus ⁊ alter publican⁹. Pharise-
us stans· hec apud se orabat. Deus
gratias ago tibi: quia non sum sicut
ceteri hominū·raptores·iniusti·adul-
teri: velut etiā hic publican⁹. Ieiuno
bis in sabbato: decimas do omniū q̄
possideo. Et publican⁹ alonge stans
nolebat nec oculos ad celū leuare: sed
percutiebat pectus suū dicens. De⁹ ꝓpici-
us esto michi peccatori. Dico vobis:
descendit hic iustificatus in domum
suā ab illo: quia omis qui se exaltat
humiliabitur: et qui se humiliat exal-
tabiť. Afferebant aūt ad illū ⁊ infan-
tes: ut eos tangeret. Quod cū viderēt
discipli increpabant illos. Ihesus aūt
cōuocās illos dixit. Sinite pueros ve-
nire ad me: et nolite vetare eos. Taliū
est enim regnū dei. Amen dico vobis:
quicūq; nō acceperit regnum dei sicut
puer·non intrabit in illud. Et interro-
gauit eum quidam princeps dicens.
Magister bone: quid faciens vitā eter-
nam possidebo? Dixit aūt ei ihesus.
Quid me dicis bonū? Nemo bon⁹ nisi
solus deus. Mandata nosti. Nō occi-
des: non mechaberis· nō furtū facies·
nō falsum testimoniū dices: honora
patrē tuū et matrē. Qui ait. Hec omia

custodiui a iuuẽtute mea. Quo audi-
to ihesus: ait ei. Adhuc unũ tibi deest.
Omnia quecunq; habes vende et da
pauperibꝫ: et habebis thesaurũ in celo:
et veni sequere me. His ille auditis
contristatꝰ est: quia diues erat valde.
Videns aũt ihesus illũ tristẽ factũ dixit.
Quã difficile qui pecunias habent in
regnũ dei intrabũt. Facilius est enim
camelũ p foramen acus transire: q̃ȝ di-
uitem intrare in regnũ dei. Et dixerũt
qui audiebãt. Et quis potest saluus
fieri? Ait illis. Que impossibilia sunt
apud homines: possibilia sunt apud
deũ. Ait aũt petrus. Ecce nos dimisi-
mus omnia: et secuti sumꝰ te. Qui di-
xit eis. Amen dico vobis: nemo est q̃
reliquit domũ aut parentes aut fra-
tres aut uxorem aut filios ꝓpter regnũ
dei et non recipiat multo plura ĩ hoc
tempore: et in seculo venturo vitã eter-
nam. Assũpsit aũt ihesus duodecim:
et ait illis. Ecce ascendimus iherosoli-
mam: et cõsumabunt̃ omnia q̃ scripta
sunt per prophetas de filio hominis.
Tradet̃ eni gentibꝫ: et illudetur ⁊ flagel-
labit̃: et cõspuetur: et postq̃ȝ flagella-
uerint occident eũ: et die tercia resur-
get. Et ipi nichil horũ intellexerunt. Et
erat verbũ istud absconditũ ab eis: et
nõ intelligebãt que dicebãtur. Factũ
est autẽ cũ appropinquaret ihericho:
cecus quidã sedebat secus viã mendi-
cans. Et cũ audiret turbã ptereũtem:
interrogabat quid hoc esset. Dixerũt
aũt ei: q ihesus nazarenꝰ trãsiret. Et
clamauit dicens. Ihesu fili dauid: mi-
serere mei. Et qui pibant increpabant
eũ ut taceret. Ipse vero mltomagis cla-
mabat: fili dauid miserere mei. Stãs
aũt ihesus: iussit illũ adduci ad se. Et
cum appropinquasset: interrogauit
illũ dicens. Quid tibi vis faciam? At
ille dixit. Dñe ut videã. Et ihesus di-
xit ei. Respice. Fides tua te saluũ fecit.
Et confestim vidit: et sequebatur il-
lum magnificãs deũ. Et omĩs plebs
ut vidit dedit laudem deo. ix
Et ingressus pambulabat ihericho.
Et ecce vir noĩe zacheus: et hic
princeps erat publicanorũ: et ipe diues.
Et querebat videre ihesum quis esset:
et non poterat pre turba: quia statu-
ra pusillus erat. Et pcurrens ascendit
in arborem sicomorũ ut videret eũ: quia
inde erat trãsiturꝰ. Et cũ venisset ad lo-
cum: suspiciẽs ihesus vidit illũ: ⁊ dixit
ad eũ. Zachee festinãs descende: quia
hodie in domo tua oportet me mane-
re. Et festinãs descendit: et excepit illũ
gaudẽs. Et cũ viderent omĩes murmu-
rabãt dicentes: q ad hominẽ peccato-
rem diuertisset. Stans autẽ zacheus
dixit ad ihesum. Ecce dimidiũ bonorũ
meorũ dñe do pauperibꝫ: et si qd aliquẽ
defraudaui reddo quadruplum. Ait
ihesus ad eum. Quia hodie salus do-
mui huic facta est: eo q ipse filius sit
abrahe. Venit eni filiꝰ hois querere ⁊
saluũ facere qd perierat. Hec illis audi-
entibus adiciẽs dixit parabolã: eo q
esset ꝓpe iherusalẽ: ⁊ quia existimarent
q cõfestim regnũ dei manifestaretur.
Dixit ergo. Homo quidã nobilis ab-
iit in regionẽ longinquã accipere sibi
regnũ: ⁊ reuerti. Vocatis aũt decem ser-
uis suis: dedit eis decem mnas: et ait
ad illos. Negociamini dũ venio. Ci-
ues aũt eiꝰ oderãt eũ: et miserũt legati-
onem post illum dicentes. Nolumus
hunc regnare sup nos. Et factũ est ut
rediret accepto regno: et iussit vocari
seruos quibus dedit pecuniã: ut sciret
quãtũ quisqȝ negociatus esset. Venit

autē prim⁹ dicens. dñe: mna tua decē
mnas acquisiuit. Et ait illi. Euge bo-
ne serue: quia in modico fuisti fidelis:
eris potestatem habens supra decem
ciuitates. Et alter venit dicens. Dñe:
mna tua fecit quiq; mnas. Et huic a-
it. Et tu esto sup quiq; ciuitates. Et al-
ter venit dicens. Dñe ecce mna tua:
quā habui repositā ī sudario. Timui
enim te quia homo austeris es: tollis
quod nō posuisti. et metis qd̄ non se-
minasti. Dixit ei. De ore tuo te iudico
serue nequā. Sciebas q̄ ego homo
austeris sum tollens qd̄ non posui: et
metens qd̄ nō seminaui. Et quare nō
dedisti pecuniā meā ad mensam: et e-
go veniēs cum vsuris vtiq; exegissem
illud. Et astantibȝ dixit. Auferte ab
illo mnam: et date illi q̄ decē mnas ha-
bet. Et dixerunt ei. Dñe: habet decem
mnas. Dico aūt vobis: q̄a omni ha-
bēti dabit̄ et abūdabit: ab eo aūt q̄ nō
habet. ⁊ qd̄ habet. auferēt ab eo. Verū-
tamē inimicos meos illos qui nolue-
runt me regnare sup se adducite huc:
et interficite āte me. Et his dictis pre-
cedebat ascendens iherosolimā. Et fa-
ctum est cū appropinquasset ad beth-
phage et bethaniam. ad mōtem qui
vocat̄ oliueti: misit duos discipulos
suos dicēs. Ite ī castellū qd̄ cōtra vos
est. In qd̄ introeūtes. inuenietis pullū
asine alligatū: cui nemo vnq̄ hoīm
sedit. Soluite illum: et adducite. Et si
quis vos interrogauerit quare solui-
tis: sic dicetis ei. Quia dñs operā eius
desiderat. Abierūt aūt qui missi erāt:
et inuenerunt sicut dixit illis stantem
pullū. Soluentibȝ aūt illis pullū: di-
xerūt dñi eius ad illos. Quid soluitis
pullū? At illi dixerūt. Quia domin⁹
eum necessariū habet. Et duxerūt illū
ad ihesum. Et iactātes vestimēta sua
supra pullū: imposuerūt ihesum. Eūte
autē illo substernebāt vestimēta sua ī
via. Et cū appropinquaret iā ad descen-
sum mōtis oliueti: ceperūt oēs tur-
be descendentium gaudentes laudare
deū voce magna sup oībus quas
viderāt virtutibȝ dicentes. Benedict⁹
qui venit rex in noīe dñi: pax in celo ⁊
gloria ī excelsis. Et quidā phariseoꝝ
de turbis dixerunt ad illū. Magister
increpa discipulos tuos. Quibus ipse
ait. Dico vobis: quia si hij tacuerint
lapides clamabunt. Et ut appropin-
quauit: videns ciuitatē fleuit sup illā
dicens. Quia si cognouisses et tu. Et
quidē ī hac die tua q̄ ad pacē tibi: nūc
aūt abscōdita sūt ab oculis tuis. Quia
venient dies in te. ⁊ circundabūt te ini-
mici tui vallo: et circundabūt te. et co-
angustabūt te vndiq;: et ad terrā pro-
sternēt te. et filios tuos qui in te sunt.
Et nō relinquent in te lapidē sup lapi-
dem: eo q̄ nō cognoueris tempus visi-
tatōnis tue. Et ingressus in templum
cepit eicere vendētes ⁊ ementes: dicens
illis. Scriptū est: quia dom⁹ mea do-
mus oratōnis est. Vos aūt fecistis il-
lam speluncā latronū. Et erat docens
quotidie in templo. Principes aūt sa-
cerdotum et scribe et principes plebis.
querebāt illū pdere: et nō inueniebāt
quid facerent illi. Oīs eni ꝑplus sus-
pensus erat audiens illum. XX
Et factum est in una dierū docen-
te illo ꝑplm in templo ⁊ euange-
lizante: cōuenerūt principes sacerdotū
et scribe cū senioribȝ: et aiunt dicentes
ad illū. Dic nobis ī qua potestate hec
facis. Aut quis est qui dedit tibi hāc
potestatem? Respōdens aūt ihesus di-
xit ad illos. Interrogabo vos et ego

vnū verbū. Respondete michi. Baptis-
mum iohannis de celo erat: an ex ho-
minibȝ? At illi cogitabant inter se di-
centes. Quia si dixerim⁹ de celo dicet.
Quare ergo nō credidistis illi? Si au-
tem dixerim⁹ ex hominibȝ: plebs uni-
uersa lapidabit nos. Certi sunt enim
iohānem prophetā esse. Et responde-
runt se nescire unde esset. Et ihesus a-
it illis. Neqȝ ego dico vobis: in qua
potestate hec facio. Cepit aūt dicere
ad plebem parabolā hāc. Homo plā-
tauit vineā ⁊ locauit eam colonis: et
ipse peregre fuit multis temporibȝ. Et
in tempore misit ad cultores seruū: ut
de fructu vinee darent illi. Qui cesum
dimiserūt eum inanē. Et addidit al-
terū seruū mittere. Illi aūt hunc quoqȝ
cedentes et afficientes cōtumelia: dimi-
serūt inanem. Et addidit terciū mitte-
re: qui ⁊ illū vulnerātes eiecerūt. Dixit
aūt dn̄s vinee. Quid faciā? Mittā fili-
um meū dilectū: forsitan cū hunc vide-
rint verebuntur. Quem cum vidissent
coloni: cogitauerunt intra se dicentes.
Hic est heres. Occidam⁹ illū: ut nr̄a fi-
at hereditas. Et eiectū illū extra vineā
occiderunt. Quid ergo faciet illis dn̄s
vinee? Veniet ⁊ pdet colonos istos: ⁊
dabit vineā aliis. Quo audito dixerūt
illi. Absit. Ille aūt aspiciens eos ait.
Quid ē ergo hoc qd̄ scriptū ē. lapidem
quē reprobauerūt edificātes hic fact⁹ ē
ī caput āguli? Omīs q̄ ceciderit supra
illū lapidē cōquassabit: supra quē au-
tem ceciderit: cōminuet illū. Et q̄rebāt
principes sacerdotū et scribe mittere ī
illū man⁹ illa hora: ⁊ timuerūt ppl̄m.
Cognouerūt enī qȝ ad ipos dixerit si-
militudinē hanc. Et obseruātes mise-
runt insidiatores q̄ se iustos simula-
rent: ut caperēt eū ī s̄mone: ut traderēt

illū principatui ⁊ potestati p̄sidis. Et
interrogauerūt eū dicentes. Magister
scim⁹ quia recte dicis ⁊ doces: et non
accipis p̄sonam: sed viā dei in veritate
doces. Licet nobis dare tributū cesari
an nō? Considerans aūt dolū illorū
dixit ad eos. Quid me tēptatis? Osten-
dite michi denariū. Cui⁹ habet ymagi-
nem ⁊ inscriptionē? Respōdentes dixe-
runt. Cesaris. Et ait illis. Reddite er-
go q̄ sunt cesaris cesari: et q̄ sūt dei deo.
Et non potuerūt verbū ei⁹ rep̄hendere
corā plebe: et mirati in responso eius
tacuerūt. Accesserunt aūt quidā sadu-
ceoꝝ qui negant esse resurrectionē: et
interrogauerūt eū dicentes. Magister
moyses scripsit nobis: si frater alicui⁹
mortuus fuerit habens uxorem ⁊ hic
sine liberis fuerit ut accipiat eā frater
eius uxorem et suscitet semē fratri suo.
Septem ergo fratres erant: ⁊ primus
accepit uxorem et mortu⁹ est sine filiis.
Et sequens accepit illā: et ipe mortuus
est sine filio. Et tercius accepit illā: si-
militer ⁊ omnes septem ⁊ non relique-
runt semē: et mortui sunt. Nouissime
omniū mortua est et mulier. In resur-
rectione ergo cui⁹ eoꝝ erit uxor? Siqui-
dem septem habuerūt eam uxorē. Et
ait illis ihesus. Filii hui⁹ seculi nubūt
et traduntur ad nuptias: illi vero q̄ di-
gni habebunt seculo illo et resurrecti-
one ex mortuis neqȝ nubēt neqȝ ducēt
uxores: neqȝ ultra mori poterūt. Equa-
les enim angelis sunt: et filii sunt dei
cū sint filii resurrectionis. Quia vero
resurgant mortui ⁊ moyses ostendit
sec⁹ rubū: sicut dicit dn̄m deū abrahā
et deū ysaac et deū iacob. Deus autem
non est mortuoꝝ sed viuoꝝ. Omnes
enī viuunt ei. Respondētes aūt quidā
scribaꝝ dixerūt ei. Magister bene dixisti.

Et amplius non audebant eū quicq̄
interrogare. Dixit aūt ad illos. Quo=
modo dicūt xp̄m filiū dauid esse: ⁊ ip̄e
dauid dicit ī libro psalmoꝝ. Dixit do=
min⁹ dn̄o meo sede a dextris meis · do=
nec ponā inimicos tuos scabellū pedū
tuoꝝ? Dauid ergo dn̄m illū vocat: et
quomō filius eius est? Audiente aūt
omni p̄plo dixit discip̄lis suis. Atten=
dite a scribis qui volūt ambulare in
stolis · et amant salutatōnes in foro:
et primas kathedras in synagogis:
et p̄mos discubitus in cōuiuijs. Qui
deuorāt domos viduarū: simulan=
tes longam orationem. Hij accipient
damnationem maiorem. xxi
Respiciens aūt vidit eos qui mit=
tebāt munera sua ī gazophilaci=
um diuites. Vidit aūt ⁊ quādā vidu=
am paupculā mittentem era minuta
duo. Et dixit. Vere dico vobis: q̄a vi=
dua hec paup plus q̄ om̄es misit. Nā
om̄es hij ex abundanti sibi miserunt
in munera dei: hec autem ex eo q̄ de=
est illi omnē victum suū quē habuit
misit. Et quibusdā dicentibꝫ de tēplo
q̄ bonis lapidibꝫ et donis ornatum
esset · dixit. Hec que videtis: venient dies
in quibus non relinquet̄ lapis sup la=
pidē qui nō destruat̄. Interrogauerūt
autem illū dicētes. Preceptor quando
hec erūt: et qd̄ signū cū fieri incipient?
Qui dixit. Videte ne seducamini. Mul=
ti enim venient in noīe meo dicentes
quia ego sum: et tempus appropīqua=
uit. Nolite ire post eos cū aūt audie=
ritis prelia et seditiones · nolite terreri.
Oportet primū hec fieri: sed nondum
statim finis. Tunc dicebat illis. Sur=
get gens contra gentem et regnū adū=
sus regnū: et terremot⁹ magni erūt p̄
loca · ⁊ pestilentie ⁊ fames: terroresq̄ de
celo · ⁊ signa magna erūt. Sed āte hec
omnia inicient vobis manus suas:
et p̄sequent̄ tradentes in synagogas ⁊
custodias: trahentes ad reges ⁊ p̄sides
propter nomē meū. Continget autem
vobis in testimoniū. Ponite ergo in
cordibus v̄ris non p̄meditari quēad=
modū respondeatis. Ego enim dabo
vobis os ⁊ sapientiā: cui nō poterunt
resistere ⁊ cōtradicere omnes aduersa=
rij vestri. Trademini aūt a parentibꝫ ⁊
fratribus ⁊ cognatis ⁊ amicis: ⁊ mor=
te afficient ex vobis. Et eritis odio o=
mnibus hominibus p̄pter nomē meū.
Et capillus de capite vestro non peri=
bit. In patientia vestra possidebitis
animas v̄ras. Cum aūt videritis cir=
cundari ab exercitu ierusalē: tūc scito=
te quia appropinquauit desolatio ei⁹.
Tunc q̄ in iudea sunt fugiāt ad mon=
tes: et qui in medio eius discedant · et
qui in regionibus non intrent in eā:
quia dies vltionis hij sunt ut imple=
antur omnia que scripta sunt. Ve au=
tem pregnantibus ⁊ nutriētibꝫ in illis
diebꝫ. Erit enī pressura magna super
terrā: et ira p̄plo huic. Et cadent ī ore
gladij: ⁊ captiui ducent̄ in om̄es gen=
tes. Et ierusalē calcabit̄ a gentibus:
donec impleantur tempora nationū.
Et erūt signa in sole et luna et stellis:
et in terris pressura gentiū p̄ cōfusione
sonit⁹ maris ⁊ fluctuū: arescentibꝫ ho=
minibus p̄ timore et expectatōne que
supuenient vniuerso orbi. Nam virtu=
tes celoꝝ mouebūtur. Et tunc videbūt
filiū hoīs venientē in nube cū potesta=
te magna ⁊ maiestate. Hijs autē fieri
incipiētibus · respicite et leuate capita
vestra: quoniā appropinquat redem=
ptio vestra. Et dixit illis similitudinē.
Videte ficulneā et omnes arbores: cū

producunt iam ex se fructū scitis quo-
niam ꝓpe est estas. Ita et vos cū vide-
ritis hec fieri: scitote quoniā ꝓpe est re-
gnum dei. Amen dico vobis: quia nō
preteribit generatio hec donec oīa
fiant. Celum et terra trāsibunt: verba
aūt mea non trāsibūt. Attendite aūt
vobis ne forte grauent̄ corda vestra
in crapula et ebrietate et curis huius
vite: et superueniat in vos repentina di-
es illa. Tanq̄ laqueus enim superueni-
et in oēs: qui sedent sup faciē oīs
terre. Vigilate ergo oī tempore orā-
tes: ut digni habeamini fugere ista o-
mnia que futura sunt: ⁊ stare āte filiū
hominis. Erat autem diebus docens
in templo: noctibus vero exiens mo
rabatur in monte qui vocat̄ oliueti.
Et omnis populus manicabat ad e-
um in templo audire eum. XX

Appropinquabat aūt dies festus
azimoꝝ qui dicitur pascha. Et
querebāt principes sacerdotū ⁊ scribe
quomō eū interficerent: timebāt vero
plebem. Intrauit aūt sathanas in iu-
dam qui cognominabatur scarioth:
vnū de duodecim: et abijt et locutus
est cum principibꝫ sacerdotū et magi-
stratibꝫ queadmodū illū traderet eis.
Et gauisi sunt: et pacti sunt pecuniā
illi dare. Et spopondit. Et querebat
oportunitatē: ut traderet illū sine tur-
bis. Venit aūt dies azimoꝝ: in qua
necesse erat occidi pascha. Et misit pe-
trum ⁊ iohānem dicens. Eūtes para-
te nobis pascha: ut manducem⁹. At
illi dixerūt. Vbi vis paremus? Et di-
xit ad eos. Ecce introeuntibus vobis
in ciuitatē occurret vobis homo am-
phoram aque portans: sequimini eū
in domū in quā intrat: et dicetis pa-
trifamilias dom⁹. Dicit tibi magister.
Vbi est diuersoriū ubi pascha cū disci-
pulis meis manducem? Et ipse osten-
det vobis cenaculū magnū stratū: et
ibi parate. Euntes aūt inuenerūt sicut
dixit illis: ⁊ parauerūt pascha. Et cū
facta esset hora discubuit: ⁊ duodecī
apli cum eo. Et ait illis. Desiderio de-
sideraui hoc pascha manducare vo-
biscū: āteq̄ patiar. Dico enim vobis:
quia ex hoc nō māducabo illud donec
impleatur in regno dei. Et accepto ca-
lice gratias egit et dixit. Accipite et di-
uidite īter vos. Dico enī vobis: q nō
bibam de generatione vitis donec re-
gnum dei veniat. Et accepto pane gra-
tias egit ⁊ fregit: ⁊ dedit eis dicēs. Hoc
est corpus meū: quod ꝓ vobis datur.
Hoc facite in meā cōmemorationem.
Similiter et calicem: postq̄ cenauit di-
cens. Hic est calix nouū testamentum
in sanguine meo: qui pro vobis fun
detur. Verūtamen ecce manus traden-
tis me mecū est in mensa. Et quidē fili-
us hominis scdm qd̄ definitū ē vadit.
Verūtamē ve homini p quē tradetur.
Et ipi ceperūt querere inter se: q̄s esset
ex eis q̄ hoc factur⁹ esset. Facta est au-
tem ⁊ cōtentio inter eos: quis eoꝝ vide-
retur esse maior. Dixit aūt eis. Reges
gentiū dominātur eoꝝ: ⁊ qui potestatē
habent sup eos benefici vocant̄. Vos
aūt non sic. Sed qui maior est in vo-
bis fiat sicut iunior: ⁊ qui p̄cessor est
sicut ministrator. Nam quis maior
est? Qui recumbit: an qui ministrat?
Nōne qui recumbit? Ego aūt in me-
dio vestrū sum sicut q̄ ministrat. Vos
aūt estis qui pmāsistis mecū in tēpta-
tionibꝫ meis. Et ego dispono vobis
sicut disposuit michi pater me⁹ regnū:
ut edatis ⁊ bibatis sup mēsam meā in
regno meo: et sedeatis sup thronos

duodecim iudicantes duodecim trib3
israhel. Ait aūt dn̄s simoni. Simon:
ecce sathanas expetivit vos·ut cribra-
ret sicut triticū. Ego aūt rogavi ꝓ te:
ut nō deficiat fides tua. Et tu aliquā-
do conversus: confirma fratres tuos.
Qui dixit ei. Domine: tecū parat⁹ sū
et in carcerem ⁊ in mortem ire. Et ille
dixit. Dico tibi petre: non cātabit ho-
die gallus·donec ter abneges nosse
me. Et dixit eis. Quādo misi vos sine
sacculo et pera et calciamētis: numqͥd
aliquid defuit vobis? At illi dixerūt.
Nichil. Dixit ergo eis. Sed nunc q̄ ha-
bet sacculū tollat: similiter ⁊ perā. Et
qui non habet: vendat tunicam suā ⁊
emat gladiū. Dico enim vobis: quo-
niam adhuc hoc qđ scriptū ē oportet
impleri in me: et cū iniquis depu-
tatus est. Etenim ea que sunt de me fi-
nem habent. At illi dixerūt. Dn̄e: ecce
duo gladii hic. At ille dixit eis. Satis
est. Et egressus ibat secūdū cōsuetudi-
nem in montem olivaꝝ. Secuti sunt
illū ⁊ discipli. Et cū pervenisset ad locū:
dixit illis. Orate: ne intretis ī tempta-
tionē. Et ipse avulsus est ab eis quātū
iactus est lapidis: ⁊ positis genibus
orabat dicens. Pater: si vis transfer
calicem istū a me. Verūtamē nō mea
voluntas: sed tua fiat. Apparuit aūt
illi angelus de celo confortans eū. Et
factus in agonia prolixi⁹ orabat. Et
factus est sudor ei⁹·sicut gutte sangui-
nis decurrentis ī terrā. Et cū surrexisset
ab oratōne ⁊ venisset ad discipulos su-
os: invenit eos dormientes p̄ tristicia.
Et ait illis. Quid dormitis? Surgite
orate: ne intretis in temptationē. Ad-
huc eo loquēte: ecce turba·et q̄ vocaba-
tur iudas unus de duodecim antece-
debat eos: et appropīquavit ihesu·ut
oscularetur eum. Ihesus aūt dixit illi.
Iuda·osculo filiū hominis tradis?
Videntes aūt hii qui circa ipm̄ erant
qđ futurū erat: dixerūt ei. Dn̄e: si percuti-
mus in gladio? Et percussit unus ex il-
lis servū principis sacerdotū: et ampu-
tavit auriculā ei⁹ dexterā. Respōdēs
autē ihesus ait. Sinite. Usq; huc. Et
cum tetigisset auriculā ei⁹·sanavit eū.
Dixit aūt ihesus ad eos qui venerāt
ad se principes sacerdotū ⁊ magistra-
tus templi ⁊ seniores. Quasi ad latro-
nem existis cū gladiis ⁊ fustib3. Cum
quotidie vobiscū fuerim ī templo: nō
extendistis manus in me. Sed hec est
hora vr̄a: et potestas tenebraꝝ. Com-
prehendētes aūt eū·duxerūt ad domū
principis sacerdotū: petrus vero seque-
batur alonge. Accenso aūt igne ī me-
dio atrii·et circūsedentib3 illis: erat pe-
trus in medio eorū. Quem cū vidisset
ancilla quedam sedentē ad lumen: et
cum fuisset intuita dixit. Et hic cū illo
erat. At ille negavit eum dicens. Mu-
lier: non novi illū. Et post pusillū ali-
us vidēs eū dixit. Et tu de illis es. Pe-
trus vero ait. O homo nō sū. Et inter-
vallo facto quasi hore uni⁹: alius qui-
dam affirmabat dicens. Vere et hic
cum illo erat: nam et galileus est. Et
ait petr⁹. Homo: nescio quid dicis. Et
cōtinuo adhuc illo loquēte cantavit
gallus. Et cōversus dn̄s respexit petrū.
Et recordat⁹ ē petr⁹ verbi dn̄i sicut dixe-
rat: q̄a priusq̄ gall⁹ cātet·ter me nega-
bis. Et egressus foras petr⁹ flevit ama-
re. Et viri qui tenebāt illū·illudebāt ei
cedentes. Et velaverūt eū: ⁊ percutiebāt
faciē ei⁹: et interrogaverūt eū dicentes.
Prophetiza. Quis est qui te percussit?
Et alia multa blasphemātes dicebāt
in eum. Et ut factus ē dies·cōvenerūt

seniores plebis ⁊ principes sacerdotū
et scribe: ⁊ duxerūt illū ī cōsiliū suū di-
centes. Si tu es cristus·dic nobis. Et
ait illis. Si vobis dixero nō credetis
michi: si aūt ⁊ interrogauero nō respō-
debitis michi: neq; dimittetis. Ex hoc
autem erit filius hoīs sedens a dextris
virtutis dei. Dixerunt aūt omnes. Tu
ergo es filius dei? Qui ait. Vos dici-
tis: qȝ ego sum. At illi dixerūt. Quid
adhuc desideram⁹ testimoniū? Ipsi
enim audiuim⁹ de ore eius. xxiij
Et surgens oīs multitudo eoꝝ
duxerūt illū ad pilatū. Ceperūt
aūt accusare illū dicentes. Hunc inue-
nimus subuertentem gentem nostrā:
et ꝓhibentem tributa dari cesari: et di-
centem se cristū regem esse. Pilat⁹ aūt
interrogauit eū dicens. Tu es rex iude-
orū? At ille respondens ait. Tu dicis.
Ait aūt pilatus ad principes sacerdo-
tum ⁊ turbas. Nichil inuenio cause ī
hoc homine. At illi inualescebant di-
centes. Cōmouit ꝓplm docens ꝑ uni-
uersam iudeā·incipiēs a galilea usq;
huc. Pilatus aūt audiens galileā·in-
terrogauit si homo galileus esset. Et
ut cognouit qꝛ de herodis potestate
esset remisit eū ad herodem: qui ⁊ ipse
iherosolimis erat illis diebus. Hero-
des aūt viso ihesu: gauisus est valde.
Erat enī cupiens ex multo tempore vi-
dere eū eo qꝛ audiret multa de eo: ⁊ spe-
rabat signum aliqd̄ videre ab eo fieri.
Interrogabat aūt illū multis sermo-
nibus: at ipē nichil illi respondebat.
Stabāt aūt principes sacerdotū ⁊ scri-
be cōstāter accusātes eū. Spreuit aūt
illū herodes cū exercitu suo: ⁊ illusit in-
dutū veste alba: ⁊ remisit ad pilatum.
Et facti sunt amici herodes ⁊ pilatus
in ipsa die: nam antea inimici erant
ad inuicem. Pilatus aūt conuocatis
principibȝ sacerdotū et magistratibȝ
et plebe: dixit ad illos. Obtulistis mi-
chi hūc hoīem· quasi auertentem po-
pulū: ⁊ ecce ego corā vobis īterrogās·
nullā causam inuenio ī homine isto:
ex hijs in quibȝ eum accusatis. Sed
neq; herodes. Nam remisi vos ad il-
lum: ⁊ ecce nichil dignū morte actū est
ei. Emendatū ergo illū dimittam. Ne-
cesse autē habebat dimittere eis ꝑ diē
festū unū. Exclamauit aūt simul uni-
uersa turba dicens. Tolle hūc: ⁊ dimit-
te nobis barraban. Qui erat ꝓpter se-
ditionē quandā factā in ciuitate ⁊ ho-
micidiū missus in carcerem. Iterū aūt
pilatus locut⁹ est ad eos: volēs dimit-
tere ihesum. At illi succlamabāt dicē-
tes. Crucifige: crucifige eū. Ille autem
tercio dixit ad illos. Quid enī mali fe-
cit iste? Nullā causā mortis inuenio
in eo. Corripiā ergo illū et dimittam.
At illi instabāt vocibȝ magnis postu-
lantes ut crucifigeretur: ⁊ inualescebāt
voces eoꝝ. Et pilat⁹ adiudicauit fieri
petitionē eoꝝ. Dimisit aūt illis eū·qui
propter homicidiū et seditionē missus
fuerat in carcerē quē petebāt: ihesū vero
tradidit volūtati eoꝝ. Et cū ducerēt eū
apprehenderūt simonē quendā cyrenen-
sem venientem de villa: ⁊ imposuerūt
illi crucē portare post ihesum. Seque-
batur aūt illū multa turba ꝓpli et mu-
lierū: que plāgebāt ⁊ lamentabantur
eum. Cōuersus aūt ad illas ihesus di-
xit. Filie iherusalē nolite flere sup me:
sed sup vosipās flete· et sup filios ve-
stros. Quoniā ecce venient dies ī qui-
bus dicent. Beate steriles· et ventres q̄
non genuerūt: ⁊ ubera que non lacta-
uerūt. Tunc incipient dicere montibȝ
cadite sup nos: ⁊ collibȝ operite nos.

Quia si ī viridi ligno hec faciūt: in ari-
do qd fiet? Ducebant aūt et alij duo
nequā cum eo: ut interficerent. Et post
q̄ venerūt in locū qui vocatur calua-
rie · ibi crucifixerunt eū: ⁊ latrones: unū
a dextris · ⁊ alterū a sinistris. Jhesus au-
tem dicebat. Pater dimitte illis. Non
enim sciunt quid faciūt. Dividentes
vero vestimēta eius miserūt sortes. Et
stabat ꝑplus expectans: et deridebant
eum principes cum eis dicentes. Ali-
os saluos fecit: se saluū faciat · si hic ē
cristus dei electus. Illudebant aūt ei ⁊
milites accedentes: ⁊ acetū offerentes
ei dicentes. Si tu es rex iudeoꝝ saluū
te fac. Erat aūt ⁊ superscriptio scripta su-
per eū litteris grecis ⁊ latinis et hebra-
icis: hic est rex iudeoꝝ. Unus aūt de
hijs qui pendebāt latronibȝ blasphe-
mabat eū dicens. Si tu es cristus: sal-
uum fac teipm ⁊ nos. Respondēs au-
tem alter increpabat eum dicens. Ne-
q; tu times deū: qui in eadem damna-
tione es. Et nos quidem iuste: nā di-
gna factis recipimus. Hic vero nichil
mali gessit. Et dicebat ad ihesum. Do-
mine: memento mei cum veneris in re-
gnum tuū. Et dixit illi ihesus. Amen
dico tibi: hodie mecū eris in paradiso.
Erat aūt fere hora sexta: et tenebre fa-
cte sunt in universam terrā usq; in ho-
ram nonā. Et obscurat⁹ est sol: et ve-
lum templi scissum est medium. Et
clamans voce magna ihesus ait. Pa-
ter: ī man⁹ tuas cōmendo spiritū meū.
Et hec dicens expirauit. Videns aūt
centurio qd factū fuerat: glorificauit
deum dicens. Vere hic homo iustus
erat. Et omnis turba eorū qui simul
aderāt ad spectaculū istud · et videbāt
que fiebant: ꝑcucientes pectora sua re-
uertebant. Stabant aūt omnes noti

eius alonge: ⁊ mulieres que secute eū
erant a galilea hec videntes. Et ecce
vir noīe ioseph qui erat decurio · vir
bonus ⁊ iustus: hic nō cōsenserat con-
silio ⁊ actibus eoꝝ · ab arimathia ciui-
tate iudee: qui expectabat ⁊ ipē regnū
dei. Hic accessit ad pilatū ⁊ petijt cor-
pus ihesu: ⁊ depositū involuit syndo-
ne: et posuit eū in monumēto exciso:
in quo nondū quisq; positus fuerat.
Et dies erat parasceves: et sabbatū il-
lucescebat. Subsecute aūt mulieres q̄
cum eo venerāt de galilea viderūt mo-
numentū: ⁊ quēadmodū positū erat
corpus eius: ⁊ revertentes paraverunt
aromata ⁊ unguenta: et sabbato qui-
dem siluerūt scdm mādatū. XXIIII

Una aūt sabbati valde diluculo
venerūt ad monumentū portan-
tes que paraverāt aromata: ⁊ invene-
runt lapidē revolutū a monumento:
et ingresse non invenerūt corpus dni
ihesu. Et factum est dum mente con-
sternate essent de isto: ecce duo viri ste-
terunt secus illas in veste fulgenti. Cū
timerent aūt et declinarent vultum in
terrā: dixerūt ad illas. Quid queritis
viventem cū mortuis? Non ē hic: sed
surrexit. Recordamini qualiter locut⁹
est vobis · cum adhuc in galilea esset
dicens. Quia oportet filiū hominis
tradi in manus hominū peccatorū:
et crucifigi · ⁊ die tercia resurgere. Et re-
cordate sunt verboꝝ eius: ⁊ regresse a
monumēto nunciaverunt hec omnia
illis undecim: ⁊ ceteris omnibȝ. Erat
aūt maria magdalene · ⁊ iohanna · ⁊
maria iacobi · et cetere q̄ cū eis erant: q̄
dicebant ad aplos hec. Et visa sunt
āte illos sicut deliramētum verba ista:
et nō crediderūt illis. Petr⁹ aūt surgēs
cucurrit ad monumētū: et ꝓcumbens

vidit lintheamina sola posita: ⁊ abijt
secū mirans qđ factum fuerat. Et ecce
duo ex illis ibant ipsa die in castellū
quod erat in spacio stadiorꝫ sexagīta
ab ihrusalē nomine emmaus: et ipi
loquebant̄ ad inuicem de hijs omni-
bus que acciderant. Et factū est dum
fabularentur et secū quererent: et ipse
ihesus appropinquās ibat cū illis. Ocu-
li aūt illorꝫ tenebantur · ne eum agno-
scerent. Et ait ad illos. Qui sūt hij ser-
mones quos cōfertis ad inuicem am-
bulātes: et estis tristes? Et respondēs
unꝰ cui nomē cleophas: dixit ei. Tu so-
lus peregrinꝰ es ī ihrusalē ⁊ nō cogno-
uisti que facta sunt in illa hijs diebꝫ?
Quibꝫ ille dixit. Que? Et dixerūt. De
ihesu nazareno qui fuit vir ꝓpheta:
potens in opere ⁊ sermone · coram deo
et omī ꝑplo. Et quomō eū tradiderūt
sūmi sacerdotes ⁊ principes nostri in
damnatōnē mortis: et crucifixerūt eū.
Nos aūt sperabamꝰ: quia ipe esset re-
demptorꝰ israhel. Et nunc sup hec o-
mnia tercia dies est hodie: qꝫ hec facta
sunt. Sed ⁊ mulieres quedam ex nrīs
terruerūt nos · que ante lucem fuerunt
ad monumentū: ⁊ nō inuento corpo-
re eiꝰ · venerūt dicentes se etiā visionē
angelorꝫ vidisse: qui dicūt eum viuere.
Et abierunt quidā ex nrīs ad monu-
mentū: ⁊ ita inuenerunt sicut mulieres
dixerūt: ipm vero non inuenerunt. Et
ipse dixit ad eos. O stulti ⁊ tardi corde
ad credendū in omibus q̄ locuti sunt
prophete. Nonne hec oportuit pati
cristū: et ita intrare in gloriā suā? Et
incipiens a moyse ⁊ omibus ꝓphetis:
interpretabat̄ illis in omnibꝫ scriptu-
ris que de ipo erāt. Et appropinqua-
uerūt castello quo ibant: ⁊ ipe se finxit
longius ire. Et coegerūt illū dicentes.

Mane nobiscū quoniam aduespera-
scit: ⁊ inclinata est iā dies. Et intrauit
cum illis. Et factū est dum recumberet
cum eis accepit panē: ⁊ benedixit ac fre-
git: ⁊ porrigebat illis. Et apti sunt o-
culi eorꝫ: ⁊ cognouerūt eū: ⁊ ipe euanu-
it ex oclis eorꝫ. Et dixerunt ad inuicem.
Nonne cor nrm ardēs erat ī nobis · dū
loqueretur in via: ⁊ aperiret nobis scri-
pturas? Et surgentes eadem hora re-
gressi sunt in ihrusalē: ⁊ inuenerunt
cōgregatos undecim · ⁊ eos qui cū illis
erant dicentes qꝫ surrexit dñs vere: et
apparuit simoni. Et ipi narrabant q̄
gesta erāt ī via: ⁊ quomō cognouerūt
eum in fractione panis. Dum autem
hec locuntur: stetit ihesus in medio eo-
rum ⁊ dixit. Pax vobis. Ego sū: noli-
te timere. Cōturbati vero ⁊ cōterriti · ex-
istimabant se spiritū videre. Et dixit
eis. Quid turbati estis: ⁊ cogitationes
ascendūt in corda vestra? Videte ma-
nus meas ⁊ pedes: quia ego ipe sum.
Palpate ⁊ videte: quia spiritus carnē
et ossa nō habet · sicut me videtis ha-
bere. Et cum hoc dixisset: ostendit e-
is manus ⁊ pedes. Adhuc aūt illis
nō credentibus et mirātibus pre gau-
dio · dixit. Habetis hic aliquid quod
manducet̄? At illi obtulerūt ei partem
piscis assi: ⁊ fauū mellis. Et cū mādu-
casset coram eis: sumens reliquias de-
dit eis. Et dixit ad eos. Hec sunt verba
q̄ locutꝰ sū ad vos cū adhuc essem vo-
biscū: quoniā necesse est impleri omīa
que scripta sunt in lege moysi et ꝓphe-
tis ⁊ psalmis de me. Tūc aperuit illis
sensum · ut intelligerēt scripturas: ⁊ di-
xit eis. Quoniā sic scriptū ē · et sic opor-
tebat cristū pati ⁊ resurgere a mortuis
tercia die: ⁊ p̄dicare in nomine eiꝰ peni-
tentiā ⁊ remissionē peccatorꝫ ī omnes

gentes: incipientibus ab ĩherosolima.
Vos aūt testes estis hoꝝ. Et ego mit-
tam ꝓmissum patris mei ĩ vos: vos
aūt sedete in ciuitate· quoadusqꝫ indu-
amini virtute ex alto. Eduxit aūt eos
foras in bethaniam: ⁊ eleuatis manĩ-
bus suĩs benedixit eis. Et factū est dū
benediceret illis recessit ab eis: ⁊ fereba-
tur in celum. Et ipsi adorantes regres-
si sunt in iherusalem cum gaudio ma-
gno: et erant semper in templo lau-
dantes et benedicentes deum amen.

Explicit euangeliū sc̄dm lucā Incipit
ꝓlogus in euangeliū sc̄dm iohannem

Hic est iohannes euange-
lista vn⁹ ex discipłis dn̄i:
qui virgo a deo electus ē:
quē de nuptijs volentem
nubere vocauit deus. Cui virginitatis
in hoc duplex testimoniū datur in eu-
angelio: q̄ et pre ceteris dilectus a deo
dicit̄: et huic matrem suā de cruce com-
mendauit dn̄s· ut virginē virgo serua-
ret. Deniqꝫ manifestans in euangelio
q̄ erat ipe incorruptibilis verbi opus
inchoans· solus verbū carnē factum
esse· nec lumen a tenebris cōprehensū
fuisse testatur: primū signū ponēs qd
in nuptijs fecit dn̄s ostendens q̄ ipe
erat: ut legentibꝫ demonstraret q̄ vbi
dn̄s inuitatus sit deficere nuptiaꝝ vi-
num debeat: et veteribus immutatis·
noua omnia que a cristo instituunt̄
appareāt. Hoc aūt euāgeliū scripsit in
asia· postea q̄ꝫ ĩ pathmos insula apo-
calipsim scripserat: ut cui ĩ pricipio ca-
nonis ĩcorruptibile pricipiū ꝑnotat̄
in genesi: ei etiā incorruptibilis finis
ꝑ virginē ĩ apocalipsi redderet̄ dicēte
cristo ego sum alpha et o. Et hic ē io-
hannes: qui sciens supuenisse diem re-
cessus sui. Conuocatis discipłis suis
in epheso· per multa signoꝝ experimen-
ta ꝓmens cristū descendens ĩ defossū
sepulture sue locū facta oratione· po-
situs est ad patres suos: tam extrane⁹
a dolore mortis q̄ꝫ a corruptione car-
nis inuenitur alienus. Tamen post o-
mnes euāgeliū scripsit: ⁊ hoc virgini
debebat̄. Quoꝝ tamē vel scriptoꝝ tēpo-
ris dispositō· vel libroꝝ ordinatio ideo
a nobis per singula non exponitur:
ut sciendi desiderio collato et querẽ-
tibus fructus laboris: ⁊ deo magiste-
rij doctrina seruetur.

Explicit prolo-
gus Incipit euangeliū sc̄dm iohānē.

In principio erat verbū: ⁊ verbū erat
apud deū: et de⁹ erat verbū. Hoc erat
in principio apud deū. Om̄ia ꝑ ipm
facta sunt: ⁊ sine ipo factum est nichil.
Quod factū est in ipo vita erat: ⁊ vita
erat lux hominū: et lux in tenebris lu-
cet· ⁊ tenebre eā nō cōphenderūt. Fu-
it homo missus a deo: cui nomē erat io-
hānes. Hic venit ĩ testimoniū ut testi-
moniū phiberet de lumine: ut om̄es
crederent ꝑ illū. Nō erat ille lux: sed ut
testimoniū phiberet de lumine. Erat
lux vera: que illuminat omnē homi-
nem venientem in hūc mundū. In mū-
do erat: ⁊ mūdus ꝑ ipm factus est: et
mūdus eū non cognouit. In ꝓpria ve-
nit: ⁊ sui eū nō receperūt. Quotq̄t aūt
receperūt eū· dedit eis potestatem filios
dei fieri: hijs qui credūt in nomine ei⁹.
Qui nō ex sanguinibꝫ neqꝫ ex volun-
tate carnis· neqꝫ ex volūtate viri: sed
ex deo nati sunt. Et verbū caro factum
est: et habitauit in nobis. Et vidimus
gloriā ei⁹· gloriam quasi unigeniti a
patre: plenū gratie ⁊ veritatis. Iohan-
nes testimonium phibet de ipo· ⁊ cla-
mat dicens. Hic erat quē dixi: q̄ post
me venturus est· ante me factus est:

quia prior me erat. Et de plenitudine
eius nos om̄es accepim⁹ et gratiam
pro gratia: quia lex per moysen data
est: gratia ⁊ veritas per ihesum cristū
facta ē. Deum nemo vidit unq̄. Uni-
genitus filius q̄ est in sinu patris: ip̄e
enarrauit. Et hoc est testimoniū iohā-
nis: quādo miserūt iudei ab iheroso-
limis sacerdotes ⁊ leuitas ad eū ut in-
terrogarent eū. Tu qui es? Et cōfessus
est: ⁊ non negauit. Et cōfessus est: q̄a
nō sum ego crist⁹. Et interrogauerūt
eū. Quid ergo? Helias es tu? Et dixit.
Nō sū. Propheta es tu? Et respondit.
Non. Dixerunt ergo ei. Quis es ut re-
sponsū dem⁹ hijs q̄ miserūt nos? Quid
dicis de teip̄o? Ait. Ego vox claman-
tis in deserto dirigite viā dn̄i: sicut di-
xit ysaias ꝓpheta. Et qui missi fuerāt
erant ex phariseis. Et interrogauerūt
eum: ⁊ dixerūt ei. Quid ergo baptizas
si tu nō es crist⁹: neq; helias neq; ꝓphe-
ta? Respōdit eis iohānes dicēs. Ego
baptizo in aqua: medius aūt vestrū
stetit quē vos nescitis. Ipse est q̄ post
me venturus est qui ante me factus ē:
cui⁹ ego non sum dignus ut soluam
eius corrigiā calciamenti. Hec ī betha-
nia facta sunt trās iordanen: ubi erat
iohānes baptizans. Altera die vidit
iohānes ihesum venientem ad se: et
ait. Ecce agnus dei: ecce qui tollit pec-
cata mūdi. Hic est de quo dixi. Post
me venit vir qui ante me factus ē q̄a
prior me erat: ⁊ ego nesciebā eū. Sed
ut manifestetur in israhel: propterea
veni ego in aqua baptizans. Et testi-
moniū ꝑhibuit iohānes dicēs. Qui-
a vidi spiritū descendentem q̄si colum-
bam de celo: ⁊ mansit suꝑ eū. Et ego
nesciebam eū: sed qui misit me bapti-
zare ī aqua: ille michi dixit. Suꝑ quē
videris spiritū descendentem · ⁊ manē-
tem suꝑ eum: hic est qui baptizat ī spi-
ritu sancto. Et ego vidi et testimoniū
ꝑhibui: quia hic est filius dei. Altera
die iterū stabat iohānes: ⁊ ex discipulis
eius duo. Et respiciens ihesum ambu-
lantem dixit. Ecce agnus dei. Et audi-
erūt eū duo discipli loquētem: ⁊ secuti
sunt ihesum. Conuersus aūt ihesus·
et vidēs eos sequētes se: dicit eis. Quid
queritis? Qui dixerūt ei. Rabbi quod
dicitur interp̄tatū magister: ubi habi-
tas? Dicit eis. Venite et videte. Uene-
runt ⁊ viderūt ubi maneret: ⁊ apud eū
manserūt die illo. Hora aūt erat qua-
si decima. Erat aūt andreas frater si-
monis petri · unus ex duob; qui audi-
erat a iohāne: ⁊ secuti fuerant eū. Inue-
nit hic primū fratrem suū simonē: et
dicit ei. Inuenim⁹ messiam: quod est
interp̄tatū cristus. Et adduxit eum ad
ihesum. Intuit⁹ aūt eū ihesus dixit. Tu
es simon fili⁹ iohanna: tu vocaberis
cephas: quod interpretatur petr⁹. In
crastinū voluit exire in galileā: ⁊ inue-
nit philippū. Et dicit ei ihesus. Seque-
re me. Erat aūt philippus a bethsayda
ciuitate ādree et petri. Inuenit philip-
pus nathanahel: ⁊ dicit ei. Quem scri-
psit moyses in lege ⁊ ꝓphete: inuenim⁹
ihesum filiū ioseph a nazareth. Et di-
xit ei nathanahel. A nazareth potest
aliq̄d boni esse. Dicit ei philippus. Ve-
ni ⁊ vide. Vidit ihesus nathanahel ve-
nientē ad se: ⁊ dicit de eo. Ecce vere isra-
helita: ī quo dol⁹ nō ē. Dicit ei natha-
nahel. Unde me nosti? Respondit ihe-
sus ⁊ dixit ei. Priusq̄ te philippus vo-
caret cū esses sb̄ ficu vidi te. Respōdit
ei nathanahel et ait. Rabbi: tu es fili⁹
dei: tu es rex israhel. Respōdit ihesus: ⁊
dixit ei. Quia dixi tibi vidi te sub ficu

credis: maius hijs videbis. Et dicit ei.
Amen amen dico vobis: videbitis
celum apertū: ⁊ angelos dei ascenden-
tes ⁊ descendentes supra filiū hoīs. ij
Et die tercia nuptie facte sūt ī cha-
na galilee: ⁊ erat mater ihesu ibi.
Vocatus est aūt ⁊ ihesus et discipli e-
ius ad nuptias. Et deficiente vino: di-
cit mater ihesu ad eum. Vinū nō ha-
bent. Et dicit ei ihesus. Quid michi et
tibi est mulier? Nondum venit hora
mea. Dicit mater eiꝰ ministris. Quod-
cunq; dixerit vobis facite. Erant aūt
ibi lapidee ydrie sex posite scdm puri-
ficationem iudeoꝝ: capientes singule
metretas binas uel ternas. Dicit eis
ihesus. Implete ydrias aqua. Et im-
pleuerūt eas usq; ad summū. Et dicit
eis ihesus. Haurite nūc: ⁊ ferte archi-
triclino. Et tulerunt. Ut aūt gustauit
architriclinus aquā vinū factā ⁊ non
sciebat unde esset: ministri aūt sciebāt
qui haurierant aquā: vocat spōsum
architriclinꝰ et dicit ei. Omnis homo
primū bonū vinū ponit: et cum ine-
briati fuerint tunc id qđ deterius est:
tu aūt seruasti bonū vinū usq; adhuc.
Hoc fecit iniciū signoꝝ ihesus in cha-
na galilee: et manifestauit gloriam
suā: ⁊ crediderūt in eum discipuli eius.
Post hoc descendit capharnaū ipse
et mater eius. ⁊ fratres eius. ⁊ discipli
eius. et ibi manserūt nō multis diebꝫ.
Et ꝓpe erat pascha iudeoꝝ: ⁊ ascendit
ihesus ierosolimā: et inuenit in tem-
plo vendentes boues et oues ⁊ colum-
bas. ⁊ nūmularios sedentes. Et cum
fecisset quasi flagellum de funiculis o-
mnes eiecit de templo: oues quoq; et
boues. et nūmulariorꝫ effudit es: et
mensas subuertit. Et hijs q̄ colūbas
vendebant dixit. Auferte ista hinc: et
nolite facere domū patris mei domū
negociatōnis. Recordati sunt vero di-
scipuli eius. quia scriptum est: zelus
domus tue comedit me. Respōderūt
ergo iudei ⁊ dixerūt ei. Quod signum
ostendis nobis q̄a hec facis? Respon-
dit ihesus: ⁊ dixit eis. Soluite templū
hoc: et in tribus diebus excitabo illud.
Dixerūt ergo iudei. Quadraginta et
sex annis edificatum est templū hoc:
et tu in tribus diebus excitabis illud?
Ille autē dicebat de templo corporis
sui. Cum ergo resurrexisset a mortuis.
recordati sunt discipli eius quia hoc
dicebat: ⁊ crediderūt scripture: ⁊ sermo-
ni quē dixit ihesus. Cum aūt esset ie-
rosolimis in pascha in die festo: mul-
ti crediderūt in noīe eiꝰ videntes signa eiꝰ
q̄ faciebat. Ipse aūt ihesus nō credebat
semetipm̄ eis. eo q̄ ipse nosset oēs: ⁊
q̄a opus ei nō erat. aut quis testimo-
nium perhiberet de homine. Ipse enī
sciebat quid esset in homine. iij
Erat aūt homo ex phariseis. nyco-
demus nomine: princeps iude-
oꝝ. Hic venit ad ihesum nocte: ⁊ dixit
ei. Rabbi: scimꝰ q̄a a deo venisti ma-
gister. Nemo enim potest hec signa fa-
cere q̄ tu facis: nisi fuerit deus cum eo.
Respondit ihesus: ⁊ dixit ei. Amen a-
men dico tibi: nisi quis renatus fuerit
denuo: non potest videre regnum dei.
Dicit ad eū nycodemꝰ. Quomodo po-
test homo nasci cum sit senex? Nun-
quid potest in ventrem matris sue ite-
rato introire ⁊ renasci? Respōdit ihe-
sus. Amē amen dico tibi: nisi quis re-
natus fuerit ex aqua ⁊ spiritu sancto:
nō potest introire in regnū dei. Quod
natū est ex carne caro ē: et quod natū
est ex spiritu spiritus est. Non mireris
q̄a dixi tibi: oportet vos nasci denuo.

Spiritus ubi vult spirat: ⁊ vocem eiꝰ
audis: sed nescis unde veniat aut quo
vadat. Sic est omnis qui natus est ex
spiritu. Respondit nycodemus: et di-
xit ei. Quomō possunt hec fieri? Respō-
dit ihesus: ⁊ dixit ei. Tu es magister in
israhel et hec ignoras? Amen amen
dico tibi: quia quod scimꝰ loquimur.
et quod vidimus testamur: ⁊ testimo-
niū nostrū non accipitis. Si terrena
dixi vobis et non creditis: quomō si
dixero vobis celestia credetis? Et nemo
ascendit in celū nisi qui descendit de ce-
lo: filius hominis qui est in celo. Et si-
cut moyses exaltavit serpentem in de-
serto. ita exaltari oportet filiū hominis:
ut omnis qui credit in ipo nō pereat:
sed habeat vitam eternā. Sic enī deus
dilexit mundū ut filiū suū unigenitū
daret: ut omnis qui credit in eū non
pereat: sed habeat vitam eternā. Non
enim misit deus filiū suū in mundū
ut iudicet mundū: sed ut salvetur mū-
dus per ipm. Qui credit in eum non
iudicat̄. Qui aūt non credit iam iudi-
catus est: quia non credit in nomine
unigeniti filij dei. Hoc est autem iudi-
ciū: quia lux venit in mūdum: ⁊ di-
lexerunt homines magis tenebras q̄
lucem. Erant enim eorū mala opera.
Omnis enim qui male agit odit lu-
cem: ⁊ non venit ad lucem: ut nō argu-
ant̄ opera eius. Qui aūt facit verita-
tem venit ad lucem ut manifestentur
opera eius: quia a deo sūt facta. Post
hec venit ihesus ⁊ discipli eius in iude-
am terram: ⁊ illic morabatur cū eis ⁊
baptizabat. Erat aūt ⁊ iohānes bapti-
zans in enon iuxta salim: quia aque
multe erant illic. ⁊ veniebant et bapti-
zabantur. Nondū enim missus fue-
rat iohannes in carcerem. Facta est
autē questio ex discipulis iohānis cū
iudeis de purificatione. Et venerunt
ad iohannē: ⁊ dixerūt ei. Rabbi: qui e-
rat tecū trans iordanen. cui tu testimo-
nium phibuisti: ecce hic baptizat: et o-
mnes veniūt ad eū. Respōdit iohan-
nes ⁊ dixit. Non potest homo accipe-
re quicq̄: nisi fuerit ei datū de celo. Ipi
vos michi testimoniū phibetis q̄ di-
xerim. nō sum ego cristꝰ: sed quia mis-
sus sum ante illū. Qui habet spōsam
sponsus est: amicus autē sponsi qui
stat ⁊ audit eum. gaudio gaudet pro-
pter vocem spōsi. Hoc ergo gaudium
meū impletū est. Illū oportet crescere:
me autē minui. Qui desursum venit
sup omnes est. Qui est de terra de terra
est et de terra loquitur: qui de celo ve-
nit sup omnes est. Et qđ vidit ⁊ audi-
vit hoc testatur: ⁊ testimoniū eiꝰ nemo
accipit. Qui aūt acceperit eius testimo-
niū signavit: quia deus verax ē. Quē
enim misit deus. verba dei loquitur.
Non enim ad mensuram dat deꝰ spi-
ritum. Pater diligit filium: et omnia
dedit in manu eius. Qui credit in fili-
um habet vitam eternam: qui autem
incredulus est filio. non videbit vi-
tam: sed ira dei manet super eū. iiij
Ut ergo cognovit ihesus quia au-
dierūt pharisei q̄ ihesus plures
discipulos facit ⁊ baptizat q̄ iohānes:
quāq̄ ihesus nō baptizaret sed disci-
puli eiꝰ: reliquit iudeā et abijt iterū in
galileā. Oportebat aūt eum trāsire p
samariā. Venit ergo in civitatē sama-
rie qui dicitur sychar: iuxta prediū qđ
dedit iacob ioseph filio suo. Erat aūt
ibi fons iacob. Ihesus aūt fatigatus
ex itinere. sedebat sic supra fontē. Ho-
ra aūt erat quasi sexta. Venit mulier
de samaria haurire aquam. Dicit ei

ihesus. Da michi bibere. Discipli enim
ei⁹ abierant in ciuitatem ut cibos eme-
rent. Dicit ergo ei mulier illa samari-
tana. Quomodo tu iudeus cū sis bibe-
re a me poscis: que sum mulier sama-
ritana? Nō enī coutuntur iudei sama-
ritanis. Respōdit ihesus: ⁊ dixit ei. Si
scires donū dei · et quis est qui dicit ti-
bi da michi bibere: tu forsitan petisses
ab eo: ⁊ dedisset tibi aquā viuā. Dicit
ei mlier. Dñe: neq; ī quo haurias ha-
bes: ⁊ puteus altus est. Unde ergo ha-
bes aquā viuam? Nūquid tu maior
es patre nostro iacob qui dedit nobis
puteū: ⁊ ipse ex eo bibit · ⁊ filij eius · ⁊ pe-
cora eius? Respondit ihesus: et dixit
ei. Omīs q̄ bibit ex aqua hac sitiet iterū.
Qui aūt biberit ex aqua quā ego da-
bo ei · nō sitiet in eternū: sed aqua quā
ego dabo ei · fiet in eo fons aque saliē-
tis in vitam eternam. Dicit ad eum
mulier. Dñe da michi hāc aquam:
ut non sitiam neq; veniam huc hau
rire. Dicit ei ihesus. Vade voca vi-
rum tuum: et veni huc. Respondit
mulier et dixit. Non habeo virū. Dicit
ei ihesus. Bene dixisti: quia non habeo
virū. Quinq; enim viros habuisti: et
nunc quē habes non est tu⁹ vir. Hoc
vere dixisti. Dicit ei mulier. Dñe: video
quia ꝓpheta es tu. Patres nostri ī mō-
te hoc adorauerūt: ⁊ vos dicitis quia
iherosolimis est locus ubi adorare o-
portet. Dicit ei ihesus. Mulier crede mi-
chi: quia veniet hora quādo neq; in
monte hoc · neq; in iherosolimis ado-
rabitis patrem. Vos adoratis quod
nescitis: nos adoramus qd̄ scimus:
quia salus ex iudeis est. Sed venit ho-
ra ⁊ nunc est: quādo veri adoratores
adorabūt patrem in spiritu ⁊ veritate.
Nam et pater tales querit: qui adorēt
eum. Spiritus est deus: et eos q̄ ado-
rant eum in spiritu et veritate oportet
adorare. Dicit ei mulier. Scio quia
messias venit: qui dicitur cristus cum
ergo venerit: ille nobis annūciabit o-
mnia. Dicit ei ihesus. Ego sum: qui
loquor tecum. Et continuo venerūt di-
scipli eius: ⁊ mirabant̄ quia cū muliē-
re loquebat̄. Nemo tamen dixit: quid
queris aut qd̄ loqueris cū ea. Reliquit
ergo ydriam suā mulier: ⁊ abijt in ciui-
tatem: ⁊ dicit illis hominibus. Veni-
te et videte hominē qui dixit michi o-
mnia quecunq; feci. Nunquid ipse est
cristus? Exierūt de ciuitate: ⁊ veniebāt
ad eū. Interea rogabāt eū discipuli di-
centes. Rabbi mādūca. Ille aūt dixit
eis. Ego cibū habeo mādūcare quem
vos nescitis. Dicebant ergo discipuli
ad inuicem. Nūquid aliquis attulit ei
manducare? Dicit ei ihesus. Meus
cib⁹ est · ut faciā volūtatem ei⁹ q̄ misit
me: ut pficiam opus eius. Nōne vos
dicitis ꝙ adhuc quatuor menses sūt
et messis venit? Ecce dico vobis: leua-
te oculos vr̄os ⁊ videte regiones: q̄a
albe sūt iam ad messem. Et qui metit
mercedem accipit ⁊ cōgregat fructum
in vitam eternā: ut ⁊ qui seminat simł
gaudeat ⁊ qui metit. In hoc enim est
verbū verū: quia alius ē qui seminat:
et ali⁹ ē qui metit. Ego misi vos me-
tere: qd̄ vos non laborastis. Alij labo-
rauerūt: ⁊ vos ī labores eoꝝ introistis.
Ex ciuitate aūt illa multi crediderunt
in eum samaritanoꝝ ꝓpter verbū mu-
lieris testimoniū phibentis: quia dixit
michi omnia quecunq; feci. Cū venis-
sent ergo ad illū samaritani · rogaue-
runt eum ut ibi maneret. Et māsit ibi
duos dies. Et mlto plures crediderūt
propter ſmonē ei⁹. Et mulieri dicebāt:

quia nō ꝓpter tuā loquelam credimꝰ.
Ipſi enim audiuimꝰ et ſcimus : quia
hic eſt vere ſaluator mundi. Poſt du-
os aūt dies exijt inde: et abijt ī galile-
am. Ipſe enim ihēſus teſtimoniū ꝑhi-
buit: quia ꝓpheta in ſua patria hono-
rem non habet. Cum ergo veniſſet in
galileam exceperunt eum galilei: cum
omīa vidiſſet q̄ fecerat iheroſolimis ī
die feſto. Et ipi enī venerāt ad diē feſtū.
Venit ergo iterū in chana galilee: vbi
fecit aquā vinū. Et erat quidā regulꝰ
cuiꝰ filius infirmabat̄ capharnaum.
Hic cum audiſſet quia ihēſus adue-
niret a iudea in galileā abijt ad eum:
et rogabat eum · ut deſcenderet ⁊ ſana-
ret filiū eius. Incipiebat enim mori.
Dixit ergo ihēſus ad eū. Niſi ſigna et
prodigia videritis nō creditis. Dicit
ad eum regulus. Dn̄e: deſcende priuſ-
q̄ȝ moriatur filius meus. Dicit ei ihe-
ſus. Vade: filius tuus viuit. Credidit
homo ſermoni quē dixit ei ihēſus : et
ibat. Iam aūt eo deſcendente ſerui oc-
currerūt ei: ⁊ nunciauerūt dicentes: q̄a
filius eius viueret. Interrogabat ergo
horam ab eis in qua melius habue-
rit. Et dixerūt ei: q̄a heri hora ſeptima
reliquit eū febris. Cognouit ergo pa-
ter quia illa hora erat in qua dixit ei
ihēſus filius tuus viuit : et credidit i-
pſe : et domus eius tota. Hoc iterum
ſecundum ſignum fecit ihēſus : cum
veniſſet a iudea in galileam. V.
Poſt hec erat dies feſtꝰ iudeoꝝ: ⁊ aſ-
cendit ihēſus iheroſolimā. Eſt
aūt iheroſolimis ꝓbatica piſcina que
cognominatur hebraice bethſaida:
quinq; porticus habens. In hijs iace-
bat multitudo magna languentium
cecoꝝ et claudoꝝ aridoꝝ: expectātium
aque motum. Angelus aūt domini
deſcendebat ſcd̄m tempus in piſcinā:
et mouebatur aqua. Et qui primus
deſcendiſſet ī piſcinā poſt motionem
aque: ſanus fiebat a quacunq; detine-
bat̄ infirmitate. Erat aūt quidā homo
ibi triginta ⁊ octo ānos habēs in infir-
mitate ſua. Hunc cum vidiſſet ihēſus
iacentem : et cognouiſſet quia iā mul-
tum tempꝰ haberet dicit ei. Vis ſanꝰ
fieri? Reſpondit ei languidus. Domi-
ne: hominē non habeo ut cū turbata
fuerit aqua mittat me in piſcinā. Dū
venio enī ego: alius ante me deſcendit.
Dicit ei ihēſus. Surge: tolle grabatū
tuū ⁊ ambula. Et ſtatim ſanus factuſ
eſt homo ille: ⁊ ſuſtulit grabatū ſuū ⁊
ambulabat. Erat aūt ſabbatū in die
illo dicebāt ergo iudei illi qui ſanatus
fuerat. Sabbatū eſt : non licet tibi tol-
lere grabatū tuū. Reſpondit eis. Qui
me ſanū fecit ille michi dixit: tolle gra-
batum tuum et ambula. Interrogaue-
runt ergo eū. Quis eſt ille homo : qui
dixit tibi tolle grabatū tuū ⁊ ambula?
Is aūt qui ſanus fuerat effectus neſci-
ebat quis eſſet. Ihēſus enī declinauit
a turba cōſtituta in loco. Poſtea inue-
nit eū ihēſus in templo: ⁊ dixit illi. Ec-
ce ſanus factus es : iam noli peccare.
ne deteriꝰ tibi aliquid cōtingat. Abijt
ille homo: ⁊ nunciauit iudeis q̄a ihe-
ſus eſſet: qui fecit eū ſanū. Propterea
ꝑſequebant̄ iudei ihēſum: quia hec faci-
ebat in ſabbato. Ihēſus aūt reſpōdit
eis. Pater meus uſq; modo operatur:
et ego operor. Propterea ergo magis
querebāt eū iudei interficere : quia nō
ſolū ſoluebat ſabbatū: ſed et patrem ſuū
dicebat deū equalē ſe faciens deo. Re-
ſpondit itaq; ihēſus: ⁊ dixit eis. Amē
amen dico vobis: non poteſt filius a
ſe facere quicq̄: niſi qđ viderit patrem

facientē. Quecūq; enī ille fecerit: hec et
filius similiter facit. Pater enī diligit
filiū· ⁊ omnia demōstrat ei· que ipē fa-
cit: ⁊ maiora hiis demōstrabit ei ope-
ra· ut vos miremini. Sicut enim pa-
ter suscitat mortuos ⁊ vivificat: sic et
filius quos vult vivificat. Neq; enim
pater iudicat quēq̄ꝫ: sed omē iudiciū
dedit filio: ut omnes honorificēt filiū·
sicut honorificāt patrem. Qui nō ho-
norificat filiū: nō honorificat patrē
qui misit illū. Amē amē dico vobis:
quia qui verbū meū audit et credit ei
qui misit me: habet vitā eternā. Et in
iudiciū non venit: sed transiet a mor-
te ī vitā. Amē amē dico vobis: q̄a ve-
nit hora et nūc ē quādo mortui audiēt
vocē filii dei: et q̄ audierint vivēt. Sicut
enī pater habet vitā ī semetipō: sic dedit
⁊ filio habere vitā ī semetipō. Et potesta-
tem dedit ei ⁊ iudiciū facere: q̄a fili⁹ ho-
minis est. Nolite mirari hoc: quia ve-
nit hora in qua omnes qui in monu-
mentis sunt audiēt vocem filii dei: et
procedēt qui bona fecerūt in resurrecti-
onē vite: qui vero mala egerūt ī resur-
rectionē iudicii. Nō possum ego a me-
ipso facere quicq̄ꝫ. Sicut audio iudi-
co: ⁊ iudiciū meū iustū ē: q̄a nō quero
volūtatem meā· sed volūtatem ei⁹ qui
misit me. Si ego testimoniū p̄hibeo
de me testimoniū meū nō est verū. Ali-
us est qui testimoniū p̄hibet de me: et
scio quia verū est testimoniū eius qd̄
p̄hibet de me. Vos misistis ad iohā-
nem: et testimonium p̄hibuit veritati.
Ego aūt non ab homine testimoniū
accipio: sed hec dico: ut vos salvi sitis.
Ille erat lucerna ardēs ⁊ lucens. Vos
aūt voluistis ad horā exultare ī luce
eius. Ego aūt habeo testimoniū ma-
ius iohāne. Opera enī q̄ dedit michi
pater ut p̄ficiā ea: ip̄a opera que ego
facio testimoniū p̄hibēt de me: quia
pater misit me. Et qui misit me pater
ipse testimoniū p̄hibuit de me. Neq;
vocem eius unq̄ꝫ audistis: neq; speciē
eius vidistis. Et verbū eius non habe-
tis in vobis manēs: quia quē misit il-
le huic vos non creditis. Scrutamini
scripturas: quia vos putatis in ipsis
vitam eternā habere. Et ille sunt qui
testimoniū p̄hibēt de me: ⁊ nō vultis
venire ad me ut vitā habeatis. Clari-
tatem ab hominibus nō accipio: sed
cognovi vos: q̄a dilectionē dei nō ha-
betis in vobis. Ego veni ī noīe patris
mei: ⁊ nō accepistis me. Si alius vene-
rit ī nomine suo: illū accipietis. Quo-
modo vos potestis credere q̄ gloriā ab
invicē accipitis: ⁊ gloriā q̄ a solo deo
est nō queritis? Nolite putare q̄a ego
accusatur⁹ sim vos apud patrē. Est q̄
accusat vos: moyses in quo vos spe-
ratis. Si enī crederetis moysi: crederetis
forsitan ⁊ michi. De me enī ille scripsit.
Si aūt illius litteris nō creditis: quo-
modo meis verbis credetis? VI
Post hec abiit ihesus trans mare
galilee: qd̄ est tyberiadis. Et se-
quebat̄ eū multitudo magna: quia vi-
debāt signa que faciebat sup̄ hiis qui
infirmabant̄. Subiit ergo in mōtem
ihesus: ⁊ ibi sedebat cū discipulis suis.
Erat aūt p̄ximū pascha: dies festus
iudeoꝝ. Cum sublevasset ergo oclōs
ihesus· ⁊ vidisset quia multitudo ma-
xima venit ad eū: dicit ad philippum.
Unde ememus panes ut mādūcent
hii? Hoc aūt dicebat temptans eum.
Ipse enī sciebat quid esset facturus. Re-
spondit ei philippus. Ducentoꝝ dena-
rioꝝ panes non sufficiūt eis: ut unus-
quisq; modicū quid accipiat. Dicit ei

unus ex discipulis eius andreas frater
simonis petri. Est puer unus hic: qui
habet quinq; panes ordeaceos ⁊ duos
pisces. Sed hec qͣd sūt inter tātos? Di-
xit ergo ihesus. Facite homines discū-
bere. Erat aūt fenū multū in loco. Dis-
cubuerūt ergo viri· numero q̄si quinq;
milia. Accepit ergo ihesus panes: et
cum gratias egisset distribuit discum-
bentibus. Similiter et ex piscibꝫ quā-
tum volebāt. Ut autem impleti sunt:
dixit discipulis suis. Colligite q̄ supa-
uerant fragmenta ne pereant. Colle-
gerūt ergo: ⁊ impleuerūt duodecim co-
phinos fragmentoꝝ ex quinq; pani-
bus ordeaceis ⁊ duobus piscibus: q̄
supfuerūt hijs qui mādurauerāt. Illi
ergo homines cū vidissent qd̄ fecerat
signū dicebāt: Quia hic est vere ꝓphe-
ta: qui venturus est in mūdū. Ihesus
ergo cum cognouisset qͣ ventūri essent
ut raperent eū ⁊ facerent eum regem: fu-
git iterū in mōtem ipse solus. Ut autē
sero factū est: descenderūt discipli eius
ad mare. Et cū ascendissent nauim:
venerūt trans mare in capharnaum.
Et tenebre iam facte erāt: ⁊ non vene-
rat ad eos ihesus. Mare aūt vento
magno flante exurgebat. Cum remi-
gassent ergo quasi stadia viginti quin-
q; aut triginta: vident ihesum ambu-
lantem supra mare· ⁊ ꝓximū naui fi-
eri: ⁊ timuerūt. Ille aūt dicit eis. Ego
sum: nolite timere. Voluerūt ergo acci-
pere eum in nauim: et statim nauis
fuit ad terrā quā ibant. Altera die tur-
ba que stabat trās mare· vidit qͣ na-
uicula alia non erat ibi nisi una: ⁊ qͣ
non introisset cum discipulis suis ihe-
sus in nauim: sed soli discipli ei⁹ abis-
sent. Alie vero supuenerūt naues a ty-
beriade iuxta locū ubi manducauerāt

panē: gratias agētes deo. Cum ergo
vidisset turba quia ihesus nō esset ibi
neq; discipli eius ascenderunt in naui-
culas: ⁊ venerūt capharnaū querētes
ihesum. Et cū inuenissent eum trans
mare: dixerunt ei. Rabbi· quādo huc
venisti? Respondit eis ihesus: et dixit.
Amen amen dico vobis: queritis me
non quia vidistis signa· sed quia mā-
ducastis ex panibus: ⁊ saturati estis.
Operamini non cibum qui perit: sed
qui ꝑmanet in vitam eternā: quē fili⁹
hōis dabit vobis. Hunc enim pater si-
gnauit de⁹. Dixerūt ergo ad eū. Quid
faciem⁹: ut operemur opera dei? Respō-
dit ihesus: ⁊ dixit eis. Hoc ē opus dei:
ut credatis in eū quē misit ille. Dixerūt
ergo ei. Quod ergo tu facis signū: ut
videam⁹ ⁊ credam⁹ tibi? Quid opera-
ris? Patres nostri manducauerunt
māna in deserto: sicut scriptū ē. Panē
de celo dedit eis manducare. Dixit er-
go eis ihesus. Amē amē dico vobis:
non moyses dedit vobis panē de celo:
sed pater me⁹ dat vobis panē de celo
verū. Panis eni dei est q̄ de celo descen-
dit: ⁊ dat vitam mūdo. Dixerūt ergo
ad eū. Dn̄e semp da nobis panē hunc.
Dixit aūt eis ihesus. Ego sum panis
vite. Qui venit ad me non esuriet: ⁊ q̄
credidit in me non sitiet unq̄. Sed di-
xi vobis: quia ⁊ vidistis me: ⁊ nō cre-
didistis. Om̄e qd̄ dat michi pater ad
me veniet: ⁊ eū qui venit ad me non e-
iciā foras: quia descendi de celo non
ut faciā volūtatē meā sed volūtatem
ei⁹ q̄ misit me. Hec ē eni volūtas ei⁹ q̄
misit me patris: ut omne qd̄ dedit mi-
chi nō ꝑdam ex eo: sed resuscitē illud ī
nouissimo die. Hec ē eni volūtas pa-
tris mei qui misit me: ut om̄is q̄ videt
filiū ⁊ credit in eum habeat vitā eternā:

et ego resuscitabo eū in novissimo die.
Murmurabāt ergo iudei de illo · q̄a
dixisset ego sum panis vivus: qui de
celo descendi. Et dicebāt. Nōne hic est
filius ioseph cuius nos novimus patrē
et matrem? Quomō ergo dicit hic · q̄a
de celo descendi? Respondit ergo ihe-
sus: et dixit eis. Nolite murmurare in
invicem. Nemo potest venire ad me:
nisi pater qui misit me traxerit eum: et
ego resuscitabo eum in novissimo di-
e. Est scriptū in ꝓphetis. Erunt om̄es
docibiles dei. Om̄is qui audivit a pa-
tre et didicit venit ad me. Nō quia pa-
trem vidit quisq̄: nisi is qui est a deo:
hic vidit patrem. Amen amē dico vo-
bis: qui credit in me habet vitā eternā.
Ego sum panis vite. Patres vestri mā-
ducauerūt māna in deserto: et mortui
sunt. Hic est panis de celo descendēs:
ut si quis ex ipō māducauerit nō mo-
riatur. Ego sū panis vivus: q̄ de celo
descendi. Si quis māducauerit ex hoc
pane vivet in eternū. Et panis quē e-
go dabo caro mea est: pro mūdi vita.
Litigabāt ergo iudei ad invicem dicē-
tes. Quomō potest hic nobis carnē
suā dare ad māducandū? Dixit ergo
eis ihesus. Amen amen dico vobis:
nisi māducaueritis carnē filii hoīs et
biberitis eius sanguinē: non habebi-
tis vitam in vobis. Qui māducat me-
am carnē et bibit meū sanguinē · habet
vitam eternā · et ego resuscitabo eum in
novissimo die. Caro enim mea vere
est cibus: et sanguis meus vere est po-
tus. Qui māducat meā carnē et bibit
meū sanguinē: in me manet · et ego in
illo. Sicut misit me vivens pater et e-
go vivo ꝓpter patrē: et q̄ māducat me:
et ipe vivet ꝓpter me. Hic ē panis q̄ de
celo descendit. Nō sicut māducauerūt
patres vestri māna: et mortui sūt. Qui
māducat hunc panē: vivet in eternū.
Hec dixit in synagoga docens · in ca-
pharnaū. Multi ergo audientes ex di-
scipulis eius. Dixerūt durus ē hic ser-
mo. Et quis potest eum audire? Sci-
ens autē ihesus apud semetipm quia
murmurarent de hoc discipli eius: dixit
eis. Hoc vos scandalizat? Si ergo vi-
deritis filiū hominis ascendentē ubi
erat prius? Spiritus ē qui vivificat:
caro nō ꝓdest quicq̄. Verba que ego
locutus sum vobis: spiritus et vita sunt.
Sed sunt quidā ex vobis q̄ nō credūt.
Sciebat enim ab inicio ihesus qui es-
sent non credentes: et quis traditurus
esset eum. Et dicebat. Propterea dixi
vobis: q̄a nemo potest venire ad me:
nisi fuerit ei datum a p̄re meo. Ex hoc
multi discipulorum eius abierunt retro:
et iam nō cum illo ambulabant. Di-
xit ergo ihesus ad duodecim. Nūquid
et vos vultis abire? Respondit ergo ei
symon petrus. Domine: ad quē ibimus?
Verba vite eterne habes. Et nos credi-
dimus et cognovimus: q̄a tu es christus
filius dei. Respōdit eis ihesus. Nōne
ego vos duodecim elegi: et ex vobis u-
nus dyabolus ē? Dicebat aūt de iuda
symonis scariothis. Hic enī erat tra-
diturus eū cū esset unus ex duodeci.
VII
Post hec aūt ābulabat ihesus in
galileam. Nō enī volebat in iu-
deam ambulare: q̄a querebāt eū iudei
interficere. Erat aūt in proximo dies
festus iudeorum scenophegia. Dixerunt
autem ad eū fratres eius. Transi hinc et
vade ī iudeā: ut et discipuli tui videāt
opera tua q̄ facis. Nemo quippe in oc-
culto quid facit: et querit ipe ī palā esse.
Si hec facit: manifesta te ipm mun-
do. Neque enim fratres eius credebāt

in eum. Dicit ergo eis ihesus. Tempꝰ
meū nondū aduenit: tempus autem
vestrū semp est paratū. Nō potest mū-
dus odisse vos. Me autē odit: quia
ego testimoniū phibeo de illo: q̄a opera
eius mala sunt. Vos ascendite ad di-
em festū hūc. Ego nō ascendam ad di-
em festū istū: quia meū tempus nōdū
impletū est. Hec cū dixisset: ip̄e mansit
in galilea. Vt aūt ascenderūt fratres
eiꝰ. tūc et ip̄e ascendit ad diē festū non
manifeste: sed q̄si i occulto. Iudei ergo
querebāt eū in die festo: & dicebāt. Vbi
est ille? Et murmur multus de eo erat
in turba. Quidā enim dicebant quia
bonus est: alij dicebāt non. sed seducit
turbas. Nemo tamen palam loque-
batur de illo: ꝓpter metū iudeoꝝ. Iam
aūt die festo mediāte: ascendit ihesus
in templū & docebat. Et mirabantur
iudei dicētes. Quomō hic litteras scit
cum non didicerit? Respondit eis ihe-
sus: & dixit. Mea doctrina non ē mea:
sed eius qui misit me. Si quis volue-
rit volūtatem eius facere: cognoscet de
doctrina. utrū ex deo sit: an ego a me-
ip̄o loquar. Qui a semetip̄o loquitur
gloriā ꝓpriam querit. Qui aūt querit
gloriam eiꝰ qui misit eum. hic verax
est: & iniusticia in illo non est. Nonne
moyses dedit vobis legem? Et nemo
ex vobis facit legem. Quid me queritis
interficere? Respondit turba et dixit.
Demoniū habes. Quis te querit inter-
ficere? Respondit ihesus: et dixit eis.
Vnū opus feci: et omnes miramini.
Propterea moyses dedit vobis circū-
cisionem: non quia ex moyse est: sed ex
patribus. Et in sabbato circūciditis
hoīem. Si circūcisionē accipit homo i
sabbato ut nō soluat̄ lex moysi: michi
indignamini q̄a totū hoīem sanū feci
in sabbato. Nolite iudicare secundū
faciē: sed iustum iudiciū iudicate. Di-
cebāt ergo quidā ex ierosolimis. Nō-
ne hic est quē querunt interficere? Ecce
palā loquitur: & nichil ei dicūt. Nun-
quid vere cognouerūt principes quia
hic est cristus? Sed hunc scimꝰ unde
sit. cristus aūt cum venerit: nemo scit
unde sit. Clamabat ergo ihesus ī tem-
plo docens et dicens. Et me scitis. et
unde sim scitis: et a meip̄o non veni:
sed est verus qui misit me quē vos ne-
scitis. Ego scio eū: & si dixero q̄a nescio
eum: ero similis vobis mendax. Sed
scio eum: quia ab ipso sum: et ipse me
misit. Querebant ergo eum apphende-
re: & nemo misit in illū manus: quia
nondū uenerat hora eius. De turba
autem multi crediderūt in eū. Et dice-
bant. Cristus cum venerit: nunq̄d plu-
ra signa faciet q̄ȝ que hic facit? Audi-
erunt pharisei turbā murmurantem
de illo hec: & miserūt principes & pha-
risei ministros ut apprehenderent ihe-
sū. Dixit ergo eis ihesus. Adhuc mo-
dicum tempus vobiscū sum: et vado
ad eū qui me misit. Queretis me et nō
inuenietis: et ubi sum ego vos nō po-
testis venire. Dixerunt ergo iudei ad se-
metip̄os. Quo hic iturus est. quia nō
inueniemus eum? Nūquid in disp̄sio-
nem gentiū iturus est. & docturus gen-
tes? Quis est hic sermo quē dixit. que-
retis me et non inuenietis: et ubi sum
ego vos nō potestis venire? In nouis-
simo autē die magno festiuitatis sta-
bat ihesus: & clamabat dicens. Si q̄s
sitit: veniat ad me & bibat. Qui credit
in me sicut dicit scriptura: flumina de
ventre eius fluent aque viue. Hoc au-
tem dixit de spiritu: quē accepturi erāt
credentes in eum. Nondū enim erat

spiritus datus: quia ihesus nõdum
erat glorificatꝰ. Ex illa ergo turba cũ
audissent hos ſmones eius dicebant.
Hic est vere ꝓpheta. Alij dicebãt. Hic
est cristus. Quidã aũt dicebãt. Nũqđ
a galilea venit cristus? Nõne scriptu-
ra dicit: q̃a ex semine david ⁊ de beth-
leem castello ubi erat david venit cristꝰ?
Dissensio itaq; facta est in turba ꝓpter
eum. Quidã aũt ex ipis volebãt ap-
prehendere eum: sed nemo misit sup eum
manꝰ. Venerũt ergo ministri ad pon-
tifices ⁊ phariseos: et dixerunt eis illi.
Quare non adduxistis eum? Respõ-
derũt ministri. Nũquid sic locutus est
homo: sicut hic homo. Respõderunt
ergo eis pharisei. Nũquid et vos sedu-
cti estis? Nunquid ex principibus ali-
quis credidit in eũ: aut ex phariseis?
Sed turba hec que non novit legem:
maledicti sunt. Dixit nycodemus ad
eos: ille qui venit ad eum nocte: q̃ unꝰ
erat ex ipis. Nũquid lex nostra iudi-
cat hominẽ: nisi ꝑus audierit ab ipo
et cognouerit quid faciat? Responde-
runt: ⁊ dixerũt ei. Nũquid ⁊ tu galileꝰ
es? Scrutare scripturas ⁊ vide: quia
a galilea ꝓpheta nõ surgit. Et reuersi 8
sunt unusquisq; ĩ domũ suã. viij 9
Ihesus aũt perexit in mõtem oliueti: et
diluculo iterũ venit in templũ ⁊ omĩs
ꝑplus venit ad eum: ⁊ sedens docebat
eos. Adducunt aũt scribe ⁊ pharisei
mulierem deꝑhensam in adulterio: et
statuerũt eam in medio: ⁊ dixerunt ei.
Magister: hec mulier modo deꝑhen-
sa ẽ in adulterio. In lege aũt moyses
mãdauit nobis huiusmodi lapidare.
Tu ergo quid dicis? Hoc aũt dicebãt
temptãtes eum: ut possent accusare eũ.
Ihesus aũt inclinãs se deorsum: digi-
to scribebat ĩ terra. Cũ ergo ꝑseuerarẽt
interrogantes: erexit se ⁊ dixit eis. Qui
sine peccato est vestrũ primꝰ in illã la-
pidem mittat. Et iterum se inclinãs
scribebat in terrã. Audientes autẽ hec
unus post unũ exibant incipientes a
senioribus: ⁊ remãsit solus ihesus: et
mulier in medio stans. Erigens autẽ
se ihesus: dixit ei. Mulier: ubi sunt qui
te accusabãt? Nemo te cõdemnauit?
Que dixit. Nemo dñe. Dixit autẽ ihe-
sus. Nec ego te condemnabo. Vade:
et iam ampliꝰ noli peccare. Iterũ ergo
locutus est eis ihesus dicens. Ego sũ
lux mundi. Qui sequit̃ me nõ ãbulat
in tenebris: sed habebit lumẽ vite. Di-
xerũt ergo ei pharisei. Tu de teipo testi-
moniũ ꝑhibes: testimoniũ tuũ nõ est
verũ. Respõdit ihesus: ⁊ dixit eis. Et si e-
go testimoniũ ꝑhibeo de meipo: verũ ẽ te-
stimoniũ meũ: q̃a scio unde veni ⁊ quo
vado. Vos aũt nescitis unde venio:
aut quo vado. Vos aũt sc̄dm carnẽ
iudicatis: ego nõ iudico quenq̃. Et si
iudico ego: iudiciũ meũ verũ ẽ: q̃a solꝰ
nõ sum: sed ego ⁊ qui misit me pater.
Et ĩ lege vr̃a scriptum est: quia duorũ
hominũ testimoniũ verũ est. Ego sum
qui testimonium ꝑhibeo de meipso:
et testimoniũ ꝑhibet de me qui misit
me pater. Dicebãt ergo ei. Ubi est pa-
ter tuus? Respõdit ihesus. Neq; me
scitis: neq; patrem meũ. Si me sciretis:
forsitan ⁊ patrem meũ sciretis. Hec ver-
ba locutus ẽ ihesus in gazophilacio:
docens in templo. Et nemo apꝑhẽdit
eum: quia necdũ venerat hora eiꝰ. Di-
xit ergo iterũ eis ihesus. Ego vado: et
queretis me: et in peccato vr̃o moriemi-
ni. Quo ego vado: vos nõ potestis ve-
nire. Dicebãt ergo iudei. Nunquid in-
terficiet semetipm: q̃a dicit quo ego va-
do vos nõ potestis venire? Et dicebat

eis. Vos de deorsum estis ego de su=
pnis sum. Vos de mūdo hoc estis. e=
go nō sum de hoc mundo. Dixi ergo
vobis: q̄a moriemini in peccatis vris.
Si enim non credideritis quia ego sū:
moriemini i peccato vro. Dicebāt ergo
ei. Tu q̄s es? Dicit eis ihesus. Pricipi=
um: q̄ et loquor vobis. Multa habeo
de vobis loqui et iudicare: sed qui me
misit verax ē: et ego q̄ audiui ab eo hec
loquor in mūdo. Et nō cognouerūt:
quia patrem eius dicebat deū. Dixit
ergo eis ihesus. Cum exaltaueritis fi=
liū hoīs tunc cognoscetis q̄a ego sū:
et a meipō facio nichil: sed sic docuit
me pater hec loquor. Et qui me misit
mecū est: et non reliquit me solū: quia
ego q̄ placita sunt ei facio semp. Hec
illo loquente: multi crediderūt in eum.
Dicebat ergo ihesus ad eos. qui credi=
derūt ei iudeos. Si vos māseritis in
sermone meo. vere discipuli mei eritis:
et cognoscetis veritatem: et veritas li=
berabit vos. Respōderūt ei. Semen a=
brahe sum⁹: et nemini seruiuim⁹ unq̄.
Quomodo tu dicis liberi eritis? Respō=
dit eis ihesus. Amen amen dico vo=
bis: quia omis q̄ facit peccatū seruus
est peccati. Seruus aūt non manet in
domo in eternum: filius manet in e=
ternum. Si ergo vos filius liberaue=
rit: vere liberi eritis. Scio quia filij
abrahe estis: sed queritis me interfi=
cere: quia sermo meus nō capit in vo=
bis. Ego qd̄ vidi apud patrē loquor:
et vos que vidistis apud patrem ve=
strum facitis. Respōderūt et dixerunt
ei. Pater noster abraham est. Dicit e=
is ihesus. Si filij abrahe estis: opera
abrahe facite. Nunc aūt queritis me
interficere: hominē qui veritatem vo=
bis locutus sum: quam audiui a deo.

Hoc abraham nō fecit. Vos facitis
opera patris vestri. Dixerunt itaq̄ ei.
Nos ex fornicatione non sumus nati.
Vnū patrē habem⁹ deū. Dixit ergo eis
ihesus. Si deus pater vester esset. Di=
ligeretis vtiq̄ me. Ego eni ex deo pces=
si et veni. Neq̄ eni a meipō veni: sed il=
le me misit. Quare loq̄lā meā non co=
gnoscitis? Quia nō potestis audire
sermonē meū. Vos ex patre dyabolo
estis: et desideria patris vestri vultis fa=
cere. Ille homicida erat ab inicio: et in
veritate non stetit: quia nō est veritas
in eo. Cum loquitur mendaciū. ex pro=
prijs loquitur: quia mendax est et pa=
ter ei⁹. Ego aūt quia veritatem dico:
non creditis michi. Quis ex vobis ar=
guet me de peccato? Si veritatem di=
co: quare vos non creditis michi?
Qui est ex deo: verba dei audit. Pro=
pterea vos nō auditis: quia ex deo nō
estis. Respōderūt ergo iudei: et dixerūt
ei. Nōne bene dicim⁹ nos. quia sama=
ritan⁹ es tu. et demoniū habes? Respō=
dit ihesus. Ego demoniū nō habeo:
sed honorifico patrem meū: et vos in=
honorastis me. Ego aūt non quero
gloriā meā. Est qui querat et iudicet.
Amen amē dico vobis: si quis s'mo=
nem meū s'uauerit mortem nō videbit
in etnum. Dixerūt ergo iudei. Nūc co=
gnouim⁹: q̄a demoniū habes. Abra=
ham mortuus est et pphete: et tu dicis
si quis s'monē meū s'uauerit non gu=
stabit mortem in eternū? Nūquid tu
maior es patre nro abrahā q̄ mortu⁹
est? Et pphete mortui sūt. Quē teipm
facis? Respōdit ihesus. Si ego glori=
fico meipm: gloria mea nichil ē. Est
pater me⁹ qui glorificat me: quē vos
dicitis quia deus noster ē et nō cogno=
uistis eum. Ego aūt noui eum. Et si

dixero quia non scio eum: ero similis
vobis mendax. Sed scio eum: et ser-
monem eius servo. Abraham pater
vester exultavit ut videret diē meum:
et vidit: ⁊ gavisus est. Dixerūt ergo iu-
dei ad eū. Quinquagita ānos nondū
habes: ⁊ abraham vidisti? Dixit eis
ihesus. Amen amen dico vobis: an-
teq̄ abraham fieret ego sum. Tulerūt
ergo lapides ut iacerēt ī eū. Ihesus aūt
abscōdit se: ⁊ exivit de templo. IX
Et preteriens ihesus vidit hominē
cecū a nativitate: ⁊ interrogave-
runt eū discipli eius. Rabbi· quis pecca-
vit· hic aut parentes eius: ut cecus nasce-
retur? Respondit ihesus. Neq; hic pec-
cavit neq; parentes eius: sed ut mani-
festentur opera dei in illo. Me oportet
operari opera eius qui misit me· do-
nec dies est. Venit nox: quādo nemo
potest operari. Quādiu sum ī mūdo·
lux sum mūdi. Hoc cū dixisset exspuit
in terrā· et fecit lutū ex sputo: et linivit
lutum sup oculos eius: ⁊ dixit ei. Va-
de lava in natatoria syloe: qđ interp-
tatur missus. Abiit ergo ⁊ lavit: et ve-
nit videns. Itaq; vicini ⁊ qui viderāt
eum prius quia mendicus erat dicebāt.
Nōne hic est qui sedebat et mendica-
bat? Alii dicebāt quia hic est: alii au-
tem nequaq̄: sed similis est eius. Ille ve-
ro dicebat: quia ego sum. Dicebāt er-
go ei. Quomō aperti sunt tibi oculi?
Respōdit. Ille homo qui dicit ihesus
lutum fecit: ⁊ unxit oculos meos: ⁊ di-
xit michi. Vade ad natatoriā syloe: ⁊
lava. Et abii: ⁊ lavi· ⁊ video. Et dixerūt
ei. Ubi ē ille? Ait. Nescio. Adducūt eū
ad phariseos qui cecus fuerat. Erat
autē sabbatū quādo lutū fecit ihesus:
et aperuit oculos eius. Iterū ergo inter-
rogabāt eū pharisei quomō vidisset.

Ille autē dixit eis. Lutū michi posuit
sup oculos: ⁊ lavi et video. Dicebant
ergo ex phariseis quidā. Non est hic
homo a deo: qui sabbatū nō custodit.
Alii aūt dicebāt. Quomō potest ho-
mo peccator hec signa facere? Et scisma
erat inter eos. Dicunt ergo ceco iterū.
Tu quid dicis de eo qui aperuit oclos
tuos? Ille autē dixit: quia ꝓpheta est.
Non crediderunt ergo iudei de illo q̄a
cecus fuisset ⁊ vidisset: donec vocave-
runt parentes eius qui viderat: et in-
terrogaverūt eos dicentes. Hic est filius
vester: quē vos dicitis quia cecus na-
tus est? Quomō ergo nunc videt? Re-
sponderūt eis parentes eius: ⁊ dixerūt.
Scimus quia hic est filius noster: ⁊ q̄a
cecus natus est. Quomō aūt nūc vide-
at nescimus: aut quis eius aperuit ocu-
los nos nescimus. Ipm interrogate.
Etatem habet: ipe de se loquatur. Hec
dixerūt parentes eius: qui timebāt iude-
os. Iam enim cōspiraverāt iudei: ut
si quis eum cōfiteretur esse xpistū extra
synagogā fieret. Propterea parentes
eius dixerūt· quia etatem habet: ipm
interrogate. Vocaverūt ergo rursum
hominē qui fuerat cecus: et dixerūt ei.
Da gloriā deo. Nos scimus quia hic
homo peccator est. Dixit ergo eis ille.
Si peccator est nescio: unū scio: quia
cecus cū essem· modo video. Dixerunt
ergo illi. Quid fecit tibi? Quomō ape-
ruit tibi oculos? Respondit eis. Dixi
vobis iam: ⁊ audistis. Quid iterū vul-
tis audire? Nūquid et vos vultis di-
scipli eius fieri? Maledixerūt ergo ei: ⁊
dixerūt. Tu discipulus illius sis: nos
aūt moysi discipuli sumus. Nos sci-
mus quia moysi locutus est deus: hūc
autem nescimus unde sit. Respondit
ille homo: et dixit eis. In hoc enim

mirabile est q̄a vos nescitis unde sit:
et aperuit meos oculos. Scimus aūt
quia peccatores deus non audit: sed
si quis dei cultor est ⁊ volūtatem eius
facit: hunc exaudit. A seculo non est
auditū: quia quis aperuit oculos ce-
ci nati. Nisi esset hic a deo: non pote-
rat facere quicq̄. Respōderūt: ⁊ dixerūt
ei. In peccatis natus es totus: ⁊ tu do-
ces nos? Et eiecerūt eum foras. Audi-
uit ihesus quia eiecerūt eum foras: et
cum inuenisset eum dixit ei. Tu credis
in filiū dei? Respōdit ille ⁊ dixit. Quis
est dn̄e ut credā in eum? Et dixit ei ihe-
sus. Et vidisti eum: et q̄ loquitur tecū
ipse est. At ille ait. Credo dn̄e. Et pci-
dens adorauit eum. Et dixit ei ihesus.
In iudiciū ego in hūc mūdum veni:
ut qui non vident videāt: et qui vidēt
ceci fiant. Et audierūt quidā ex phari-
seis qui cū ipo erant: ⁊ dixerūt ei. Nun-
quid et nos ceci sumus? Dixit eis
ihesus. Si ceci essetis non haberetis
peccatum. Nunc vero dicitis quia vi-
dem⁹: peccatum vestrum manet. x
Amen amen dico vobis: qui non
intrat p hostiū in ouile sed ascē-
dit aliūde: ille fur est ⁊ latro. Qui aūt
intrat per hostiū: pastor est ouiū. Hu-
ic hostiarius aperit: ⁊ oues vocem e-
ius audiūt. Et ppias oues vocat no-
minatim: ⁊ educit eas. Et cum ppias
oues emiserit ante eas vadit: ⁊ oues
illū sequūtur: quia sciūt vocem eius.
Alienū aūt non sequūtur: sed fugiūt
ab eo: quia non nouerunt vocem alie-
noꝝ. Hoc pverbiū dixit eis ihesus. Il-
li aūt non cognouerūt quid loquere-
tur eis. Dixit ergo eis iteꝝ ihesus. Amē
amē dico vobis: quia ego sum hostiū
ouiū. Om̄es q̄tq̄t venerūt fures sunt
et latrones: sed nō audierūt eos oues.
Ego sū hostiū. Per me si quis introie-
rit saluabitur: ⁊ ingredietur ⁊ egredie-
tur: ⁊ pascua inueniet. Fur nō venit:
nisi ut furetur ⁊ mactet ⁊ pdat. Ego ve-
ni ut vitam habeāt: et abundantius
habeāt. Ego sum pastor bonus. Bo-
nus pastor animā suā dat p ouibus
suis. Mercennari⁹ aūt ⁊ q̄ non est pa-
stor cui⁹ non sunt oues pprie: videt lu-
pum venientē ⁊ dimittit oues ⁊ fugit: ⁊
lupus rapit: ⁊ dispgit oues. Mercēna-
rius aūt fugit quia mercennari⁹ est: ⁊
non ptinet ad eum de ouibus. Ego
sum pastor bon⁹: ⁊ cognosco meas:
et cognoscūt me mee. Sicut nouit me
pater: et ego agnosco patrē: et animā
meā pono p ouib; meis. Et alias o-
ues habeo que nō sūt ex hoc ouili: ⁊ il-
las oportet me adducere ⁊ vocem meā
audient: et fiet unū ouile et un⁹ pastor.
Propterea me pater diligit: quia ego
pono animā meā: ut iterū sumā eam.
Nemo tollit eam a me: sed ego pono
eam a meipo. Potestatem habeo po-
nendi eam: ⁊ potestatem habeo iterū
sumendi eam. Hoc mandatū accepi
a patre meo. Dissensio iterū facta est
inter iudeos: pter sermones hos. Di-
cebāt aūt multi ex ipis. Demoniū ha-
bet ⁊ insanit. Quid eum auditis? Alij
dicebant. Hec verba non sunt demo-
niū habentis. Nunquid demonium
potest cecorum oculos aperire? Facta
sunt autē encenia in iherosolimis: et
hyems erat. Et ambulabat ihesus in
templo in porticu salomonis. Circū-
dederūt ergo eum iudei: et dicebant ei.
Quousq; animam nostram tollis?
Si tu es cristus: dic nobis palam. Re-
spondit eis ihesus. Loquor vobis: et
non creditis. Opera q̄ ego facio i noīe
patris mei: hec testimoniū phibent de

me. Sed vos non creditis: quia non
estis ex ovibus meis. Oves mee vocē
meam audiūt: ⁊ ego cognosco eas: et
sequūtur me. Et ego vitam eternā do
eis: ⁊ non peribūt in eternū: ⁊ nō rapi-
et eas quisq̄ de manu mea. Pater me-
us qd̄ dedit michi maius omnibus ē:
et nemo potest rapere de manu patris
mei. Ego ⁊ pater unū sumus. Sustu-
lerūt lapides iudei ut lapidarent eū.
Respōdit eis ihesus. Multa bona o-
pera ostendi vobis ex patre meo. Pro-
pter qd̄ eorū opꝰ me lapidatis? Respō-
derūt ei iudei. De bono opere non la-
pidamus te: sed de blasphemia: ⁊ q̄a
tu homo cum sis: facis teipm deū. Re-
spondit eis ihesus. Nōne scriptū ē in
lege vestra quia ego dixi dii estis? Si
illos dixit deos ad quos sermo dei fa-
ctus est: ⁊ non potest solvi scriptura:
quē pater sanctificavit et misit in mū-
dum vos dicitis quia blasphemas
quia dixi filius dei sum? Si nō facio
opera patris mei: nolite credere michi.
Si aūt facio: ⁊ si michi nō vultis cre-
dere operibus credite: ut cognoscatis
et credatis quia in me est pater: ⁊ ego
in patre. Querebāt ergo eū apprehende-
re: ⁊ exivit de manibus eorū. Et abiit
iterū trās iordanen in eum locū ubi e-
rat iohānes baptizās p̄mū: ⁊ mālit il-
lic. Et multi venerūt ad eū et dicebāt: q̄a
iohānes q̄dē signū fecit nullū. Omnia
aūt quecūq; dixit iohānes de hoc vera
erant: et multi crediderūt in eum. XI

Erat autē quidā languens laza-
rus a bethania: de castello ma-
rie ⁊ marthe sororū eius. Maria aūt
erat que unxit dnm̄ unguento: ⁊ exter-
sit pedes eius capillis suis: cuiꝰ frater
lazarus infirmabatur. Miserūt ergo so-
rores eius ad eum dicētes. Domine:
ecce quē amas infirmatur. Audiens
aūt ihesus: dixit eis. Infirmitas hec
non est ad mortem: sed ꝓ gloria dei:
ut glorificetur filiꝰ dei per eam. Dilige-
bat aūt ihesus martham: ⁊ sororem
eius mariā ⁊ lazarū. Ut ergo audivit
quia infirmabatur: tunc quidē mālit
in eodem loco duobus diebus. Dein-
de post hec dicit discipulis suis. Eamꝰ
in iudeā iterū. Dicūt ei discipuli. Rabbi
nunc querebāt te iudei lapidare: ⁊ iterū
vadis illuc? Respōdit ihesus. Nōne
duodecim sūt hore diei? Si quis ābu-
laverit in die non offendit: q̄a lucem
huiꝰ mūdi videt. Si aūt ambulave-
rit in nocte offendit: quia lux non est
in eo. Hec ait: ⁊ post hec dicit eis. La-
zarus amicus noster dormit: sed va-
do ut a somno exsuscitem eū. Dixerūt
ergo discipuli eius. Dn̄e: si dormit sal-
vus erit. Dixerat aūt ihesus de morte
eius: illi aūt putaverūt quia de dormi-
tione somni diceret. Tunc ergo ihesus
dixit eis manifeste. Lazarus mortuus
est: et gaudeo ꝓpter vos ut credatis:
quoniā non eram ibi. Sed eamꝰ ad
eum. Dixit ergo thomas qui dicitur
didimus ad cōdiscipulos. Eamus et
nos: et moriamur cū eo. Venit itaq;
ihesus: et invenit eum quatuor dies
iam in monumēto habentem. Erat
aūt bethania iuxta ierosolimā quasi
stadiis quindecim. Multi aūt ex iude-
is venerant ad martham ⁊ mariā: ut
cōsolarentur eas de fratre suo. Martha
ergo ut audivit q̄a ihesus venit occur-
rit illi: maria aūt domi sedebat. Dixit
ergo martha ad ihesū. Dn̄e: si fuisses
hic frater meus non fuisset mortuus.
Sed ⁊ nunc scio: q̄a quecūq; poposce-
ris a deo dabit tibi deꝰ. Dicit illi ihesus.
Resurget frater tuus. Dicit ei martha.

Scio quia resurget · ĩ resurrectione in
nouissimo die. Dicit ei ihesus. Ego sū
resurrectio ⁊ vita. Qui credit in me etiā
si mortuus fuerit viuet: ⁊ omnis qui
viuit ⁊ credit in me: non morietur in
eternū. Credis hoc? Ait illi. Vtiq; dñe.
Ego credidi quia tu es cristus fili⁹ dei:
qui in hunc mūdum venisti. Et cum
hec dixisset: abijt ⁊ vocauit mariam
sororem suā silētio dicens. Magister
adest: et vocat te. Illa ut audiuit sur-
git cito: ⁊ venit ad eum. Nondū enim
venerat ihesus in castellū: sed erat ad-
huc in illo loco vbi occurrat ei mar-
tha. Iudei ergo qui erant cum ea ĩ do-
mo ⁊ consolabātur eam cū vidissent
mariam quia cito surrexit et exijt: se-
cuti sunt eam dicētes. Quia vadit ad
monumentū ut ploret ibi. Maria er-
go cum venisset vbi erat ihesus: vidēs
eum cecidit ad pedes ei⁹ ⁊ dixit ei. Do-
mine · si fuisses hic non esset mortuus
frater meus. Ihesus ergo ut vidit eā
plorantem et iudeos qui venerant cū
ea plorantes infremuit spiritu: ⁊ turba-
uit seipm̄ ⁊ dixit. Vbi posuistis eum?
Dicunt ei. Dñe: veni ⁊ vide. Et lacri-
matus est ihesus. Dixerūt ergo iudei.
Ecce quomō amabat eum. Quidam
aūt ex ipis dixerūt. Non poterat hic
qui aperuit oculos ceci nati facere: ut
hic nō moreret? Ihesus ergo rursum
fremens in semetipso venit ad monu-
mentū. Erat aūt spelunca · ⁊ lapis sup-
positus erat ei. Ait ihesus. Tollite la-
pidem. Dicit ei martha soror ei⁹ · qui
mortuus fuerat dñe iam fetet: qua-
driduanus enim est. Dicit ei ihesus.
Nōne dixi tibi: quoniā si credideris
videbis gloriā dei? Tulerūt ergo lapi-
dem. Ihesus aūt eleuans sursum ocu-
lis dixit. Pater gratias ago tibi qm̄
audisti me. Ego aūt sciebā quia semp
me audis: sed ꝓpter ppl̄m q̄ circūstat di-
xi: ut credant quia tu me misisti. Hec
cum dixisset: voce magna clamauit.
Lazare veni foras. Et statim ꝓdijt q̄
fuerat mortuus ligatus manus et pe-
des institis: ⁊ facies illius sudario e-
rat ligata. Dixit eis ihesus. Soluite
eum: ⁊ sinite abire. Multi ergo ex iude-
is qui venerāt ad mariā et martham
et viderant que fecit ihesus: credide-
runt in eum. Quidā autē ex ipis abie-
runt ad phariseos: ⁊ dixerunt eis que
fecit ihesus. Collegerūt ergo pōtifices
et pharisei conciliū ⁊ dicebant. Quid
facimus: quia hic homo mlta signa
facit? Si dimittimus eum sic: omēs
credent in eum. Et venient romani: et
tollent locum nostrū ⁊ gentem. Vnus
aūt ex ipis cayphas nomine: cū esset
pontifex anni illius dixit eis. Vos ne-
scitis quicq̄ nec cogitatis: quia expe-
dit vobis ut vnus moriat̄ homo ꝓ
ppl̄o: ⁊ non tota gens pereat. Hoc au-
tem a semetipō non dixit: sed cum esset
pontifex anni illius ꝓphetauit: q̄a ihe-
sus moritur⁹ erat ꝓ gente. Et nō tan-
tum ꝓ gente: sed ut filios dei qui erāt
dispsi congregaret in vnū. Ab illo er-
go die cogitauerunt ut interficerent eū.
Ihesus ergo iam non ĩ palam ābula-
bat apud iudeos: sed abijt in regionē
iuxta desertum in ciuitatem que dicit̄
effrem: ⁊ ibi morabatur cum discipl̄is
suis. Proximum autem erat pascha
iudeoꝝ · ⁊ ascenderūt multi iherosoli-
mam de regione ante pascha: ut san-
ctificarent seipōs. Querebant ergo ihe-
sum: ⁊ colloquebantur ad inuicem in
templo stantes. Quid putatis quia
non venit ad diem festum istum? De-
derant autem pontifices et pharisei

mandatum: ut si quis cognouerit u-
bi sit indicet: ut apprehendant eũ. xiij
Jhesus ergo ante sex dies pasche venit
bethaniam ubi lazarus fuerat mortu-
us: quē suscitauit ihesus. Fecerũt aũt
ei cenā ibi et martha ministrabat: la-
zarus vero unus erat ex discũbētibus
cum eo. Maria ergo accepit librā un-
guenti nardi pistici ꝑciosi ⁊ unxit pedes
ihesu: ⁊ extersit pedes eiꝰ capillis suis:
et domꝰ impleta est ex odore unguēti.
Dixit ergo unus ex discipulis eius iu-
das scariothis qui erat eum traditurꝰ.
Quare hoc unguentũ non veniit tre-
centis denariis: ⁊ datum est egenis?
Dixit aũt hoc nō quia de egenis pti-
nebat ad eum: sed quia fur erat: et lo-
culos habēs ea que mittebantur por-
tabat. Dixit ergo ihesus. Sine illā:
ut ī diē sepulture mee seruet illud. Pau-
peres enim semp habetis vobiscũ: me
aũt nō semp habetis. Cognouit ergo
turba multa ex iudeis quia illic est: ⁊
venerunt non ꝓpter ihesum tantũ: sed
ut lazarũ viderēt quē suscitauit a mor-
tuis. Cogitauerũt aũt principes sacer-
dotũ ut ⁊ lazarũ interficerent: q̄a multi
propter illũ abibant ex iudeis: ⁊ crede-
bant in ihesum. In crastinũ autē tur-
ba multa que venerat ad diem festũ
cum audissent quia venit ihesus ihe-
rosolimā acceperũt ramos palmaꝝ:
et ꝓcesserũt obuiam ei et clamabant:
osanna-benedictus qui venit in noīe
dñi rex israhel. Et inuenit ihesus asel-
lum: ⁊ sedit sup eum sicut scriptum est.
Noli timere filia syon: ecce rex tuus ve-
nit sedens sup pullũ asine. Hec nō co-
gnouerũt discipli eiꝰ pmũ: sed quādo
glorificatus est ihesus tunc recordati
sunt quia hec erant scripta de eo: ⁊ hec
fecerunt ei. Testimoniũ ergo ꝑhibebat
turba que erat cum eo quādo lazarũ
vocauit de monumento: ⁊ suscitauit
eum a mortuis. Propterea ⁊ obuiam
venit ei turba: quia audierũt eũ fecisse
hoc signũ. Pharisei ergo dixerunt ad
semetipsos. Videtis quia nichil ꝓfici-
mus? Ecce mūdus totus post eũ abiit.
Erāt aũt quidā gentiles ex hiis q̄ ascē-
derāt ut adorarēt in die festo. Hii ergo
accesserunt ad philippũ qui erat a beth-
sayda galilee: ⁊ rogabant eum dicētes.
Domine: volumꝰ ihesum videre. Ve-
nit philippus: et dicit ādree. Andreas
rursum ⁊ philippus dixerũt ihesu. Ihe-
sus aũt respōdit eis dicens. Venit ho-
ra ut clarificetur filiꝰ hominis. Amē
amen dico vobis: nisi granũ frumēti
cadens in terram mortuũ fuerit: ipm
solum manet. Si aũt mortuũ fuerit:
multum fructũ affert. Qui amat ani-
mam suā: ꝑdet eam. Et qui odit ani-
mam suā in hoc mūdo: in vitā eternā
custodit eā. Si quis michi ministrat:
me sequatur. Et ubi sum ego: illic et
minister meus erit. Si quis michi mi-
nistrauerit: honorificabit eum pater
meus. Nunc anima mea turbata est.
Et quid dicā? Pater saluifica me ex
hac hora. Sed ꝓpterea veni in horam
hāc. Pater clarifica nomē tuũ. Venit
ergo vox de celo dicens. Clarificaui: ⁊
iterũ clarificabo. Turba ergo que sta-
bat et audierat dicebat tonitruũ esse fa-
ctum. Alii aũt dicebāt. Angelus ei lo-
cutus est. Respōdit ihesus: ⁊ dixit. Nō
propť me hec vox venit: sed ꝓpter vos.
Nunc iudiciũ est mūdi. Nūc princeps
huiꝰ mūdi eicietur foras. Et ego si ex-
altatus fuero a terra: omnia traham
ad meipm hoc aũt dicebat: significās
qua morte esset moriturus. Respōdit
ei turba. Nos audiuimus ex lege. q̄a

tristus manet in eternũ. Et quomodo
tu dicis oportet exaltari filiũ hoĩs? Et
quis ẽ iste filius hominis? Dixit ergo
eis ihesus. Adhuc modicũ lumẽ in
vobis est. Ambulate dum lucem habe-
tis: ut non tenebre vos cõprehendãt.
Et qui ambulat ĩ tenebris: nescit quo
vadit. Dum lucem habetis credite in
lucem: ut filij lucis sitis. Hec locut⁹ est
ihesus: et abijt ꝫ abscõdit se ab eis. Cũ
aũt tanta signa fecisset coram eis nõ
credebãt in eum: ut sermo ysaie imple-
retur quẽ dixit. Dñe quis credidit au-
ditui nr̃o: et brachiũ dñi cui revelatũ
est? Propterea non poterãt credere: q̃a
iterũ dixit ysaias. Excecavit oculos eo-
rum ꝫ induravit cor eorũ: ut non vi-
deant oculis ꝫ intelligãt corde et con-
vertantur ꝫ sanem eos. Hec dixit ysai-
as quãdo vidit gloriã eius: ꝫ locut⁹
est de eo. Verũtamẽ et ex principibus
multi crediderũt in eum: sed ꝑpter pha-
riseos nõ cõfitebantur: ut de synago-
ga nõ eicerentur. Dilexerũt enim glo-
riam hominũ magis q̃ȝ gloriam dei.
Ihesus aũt clamavit ꝫ dixit. Qui cre-
dit in me: nõ credit in me. sed in eum
qui misit me. Et qui videt me: videt
eum qui misit me. Ego lux in mundũ
veni: ut oĩs qui credit in me in tene-
bris non maneat. Et si quis audierit
verba mea ꝫ non custodierit: ego non
iudico eũ. Non enim veni ut iudicem
mũdũ: sed ut salvificem mundũ. Qui
spernit me et non accipit verba mea:
habet q̃ iudicet eum. Sermo quẽ locu-
tus sum: ille iudicabit eum in novissi-
mo die. Quia ego ex meipo nõ sũ lo-
cutus: sed q̃ misit me pater ipse michi
mandatũ dedit: quid dicam et quid
loquar. Et scio: quia mãdatũ ei⁹ vita
eterna est. Que ergo ego loquor: sicut
dixit michi pater sic loquor. xiii
Ante diem festũ pasche sciens ihe-
sus q̃a venit hora ei⁹ ut trãseat
ex hoc mũdo ad patrem: cũ dilexisset
suos qui erant in mũdo: in finem di-
lexit eos. Et cena facta cum dyabolus
iam misisset in cor ut traderet eum iu-
das simonis scariothis: sciens quia
omnia dedit ei pater in manus et q̃a
a deo exivit et ad deum vadit: surgit
a cena ꝫ ponit vestimenta sua: et cũ ac-
cepisset lintheum p̃cinxit se. Deinde mi-
sit aquã ĩ pelvim: ꝫ cepit lavare pedes
discipłoꝝ: ꝫ extergere lintheo quo erat
p̃cinctus. Venit ergo ad simonem pe-
trum. Et dicit ei petrus. Dñe tu michi
lavas pedes? Respondit ihesus: ꝫ di-
xit ei. Quod ego facio tu nescis modo:
scies aũt postea. Dicit ei petrus. Non
lavabis michi pedes in eternũ. Respõ-
dit ei ihesus. Si non lavero te: nõ ha-
bebis partem mecũ. Dicit ei simon pe-
trus. Domine: nõ tantũ pedes meos:
sed ꝫ manus et caput. Dicit ei ihesus.
Qui lotus est nõ indiget nisi ut pedes
lavet: sed est mũdus tot⁹. Et vos mũ-
di estis: sed non omnes. Sciebat eñi
quisnam esset qui traderet eum. Pro-
pterea dixit: non estis mũdi omnes.
Postq̃ȝ ergo lavit pedes eorũ accepit
vestimenta sua: et cum recubuisset iterꝫ
dixit eis. Scitis quid fecerim vobis?
Vos vocatis me magister ꝫ domine:
et bene dicitis. Sum etenim. Si ergo
ego lavi pedes vestros domin⁹ ꝫ ma-
gister: ꝫ vos debetis alter alteri⁹ lava-
re pedes. Exemplũ enim dedi vobis:
ut quẽadmodũ ego feci vobis ita et
vos faciatis. Amen amẽ dico vobis:
nõ est servus maior domino suo: neqꝫ
apostolus maior est eo qui misit illũ.
Si hec scitis: beati eritis si feceritis ea.

Non de omnibus vobis dico. Ego
scio quos elegerim. Sed ut adimple-
atur scriptura: qui mãducat mecũ pa-
nem leuabit contra me calcaneũ suũ.
Amodo dico vobis priusq̃ fiat: ut
cũ factũ fuerit credatis quia ego sum.
Amen amen dico vobis: qui accipit
si quem misero me accipit. Qui autem
me accipit: accipit eum qui me misit.
Cum hec dixisset ihesus turbatus est
spiritu: ꝛ ꝓtestatus est ꝛ dixit. Amen
amen dico vobis: quia unus ex vobiˢ
tradet me. Aspiciebãt ergo ad inuicẽ
discipuli: hesitãtes de quo diceret. Erat
ergo recumbens unus ex discipulis e-
ius in sinu ihesu: quem diligebat ihe-
sus. Innuit ergo huic simon petrus:
et dixit ei. Quis est de quo dicit? Ita-
q; cum recubuisset ille supra pectꝰ ihe-
su: dicit ei. Dñe quis est? Respõdit ihe-
sus. Ille est: cui ego intinctũ panẽ por-
rexero. Et cum intinxisset panẽ: dedit
iude simonis scariothis. Et post bu-
cellã introiuit in eum sathanas. Et di-
cit ei ihesus. Quod facis fac citiꝰ. Hoc
aũt nemo sciuit discũbentiũ: ad quid
dixerit ei. Quidã enim putabãt quia
loculos habebat iudas ꝙ dixisset ei
ihesus. eme ea que opus sunt nobis
ad diem festũ: aut egenis ut aliquid
daret. Cũ ergo accepisset ille bucellã:
exiuit cõtinuo. Erat aũt nox. Cũ ergo
exisset dixit ihesus. Nunc clarificatus
est filius hominis: ꝛ deus clarificatꝰ
est in eo. Si deus clarificatꝰ est in eo:
et deus clarificabit eum in semetipõ: et
continuo clarificabit eum. Filioli: ad-
huc modicũ vobiscum sum. Queretis
me: et sicut dixi iudeis quo ego vado
vos non potestis venire. Et vobis di-
co modo. Mãdatũ nouũ do vobis: ut
diligatis inuicẽ sicut dilexi vos: ut et
vos diligatiˢ inuicẽ. In hoc cognoscẽt
omnes quia discipuli estis mei: si dile-
ctionẽ habueritis ad inuicem. Dicit
ei simon petrus. Dñe quo vadis? Re-
spondit ihesus. Quo ego vado non
potes me modo sequi: sequeris autẽ
postea. Dicit ei petrus. Quare nõ pos-
sũ te sequi modo? Aĩam meã ꝓ te po-
nam. Respõdit ei ihesus aĩam tuã ꝓ
me pones? Amẽ amẽ dico tibi: nõ cãta-
bit gallꝰ donec ter me neges. XIIII
Et ait discipulis suis. Non turbet᷑
cor vestrũ. Creditis in deũ: et in
me credite. In domo patris mei man-
siones multe sunt. Si quo minus: di-
xissem vobis quia vado parare vobiˢ
locum. Et si abiero ꝛ ꝑparauero vobiˢ
locum: iterũ venio ꝛ accipiam vos ad
meipm̃: ut ubi sum ego ꝛ vos sitis. Et
quo ego vado scitis: ꝛ viam scitis. Di-
cit ei thomas. Dñe: nescimus quo va-
dis. Et quomõ possumꝰ viam scire?
Dicit ei ihesus. Ego sum via. ꝛ veritaˢ.
et vita. Nemo venit ad patrem nisi ꝑ
me. Si cognouissetis me: et patrẽ me-
um utiq; cognouissetis. Et amodo
cognoscetis eũ: ꝛ vidistis eum. Dicit ei
philippus. Dñe: ostende nobis patrẽ et
sufficit nobis. Dicit ei ihesus. Tanto
tpe vobiscũ sũ et nõ cognouistis me?
Philippe: qui videt me videt ꝛ patrem.
Quomõ tu dicis ostende nobis patrẽ?
Non credis quia ego in patre: ꝛ pater
in me est? Verba que ego loquor vo-
bis. a meipõ non loquor. Pater aũt
in me manens: ipe facit opera. Non
creditis quia ego in patre: ꝛ pater ĩ me
est? Alioquin ꝓpter opera ipa credite.
Amen amen dico vobis: qui credit in
me opera que ego facio ꝛ ipe faciet: et
maiora horũ faciet. Quia ego ad pa-
trem vado: ꝛ qdcunq; petieritis patrem

in nomine meo hec faciã: ut glorificet̃
pater in filio. Si quid pecieritis me ĩ
nomine meo hec faciam. Si diligitis
me: mandata mea servate. Et ego ro-
gabo patrem et aliũ paraclitũ dabit
vobis ut maneat vobiscũ ĩ eternũ spi-
ritũ veritatis: quẽ mundus nõ potest ac-
cipere: quia non videt eũ nec scit eum.
Vos aũt cognoscitis eum: q̃a apud
vos manebit: et in vobis erit. Non
relinquã vos orphanos: veniam ad
vos. Adhuc modicũ: et mũdus me iã
non videt. Vos aũt videbitis me: q̃a
ego vivo et vos vivetis. In illo die
vos cognoscetis quia ego sum ĩ patre
meo: et vos in me: et ego ĩ vobis. Qui
habet mãdata mea et servat ea: ille est
qui diligit me. Qui aũt diligit me: di-
ligetur a patre meo. Et ego diligam
eum: et manifestabo ei meipm̃. Dicit
ei iudas: nõ ille scariothis. Domine
quid factũ est q̃a manifestaturus es no-
bis teipm̃: et non mũdo? Respondit
ihesus: et dixit ei. Si quis diligit me
sermonẽ meũ servabit: et pater meus di-
liget eum: et ad eum veniemus: et man-
sionẽ apud eum faciemus. Qui non di-
ligit me: sermones meos non servat.
Et s̃monẽ quẽ audistis non est meus:
sed eius qui misit me patris. Hec locu-
tus sum vobis: apud vos manens.
Paraclitus aũt spiritus sanctus quẽ
mittet pater in nomine meo ille vos
docebit om̃ia: et suggeret vobis om̃ia
quecunq; dixero vobis. Pacem relin-
quo vobis: pacem meam do vobis.
Non quomõ mũdus dat: ego do vo-
bis. Non turbetur cor vestrũ: neq; for-
midet. Audistis quia ego dixi vobis:
vado et venio ad vos. Si diligeretis
me, gauderetis utiq; quia vado ad
patrem: quia pater maior me est. Et
nunc dixi vobis priusq̃ fiat: ut cum
factũ fuerit credatis. Iam non multa
loquar vobiscũ. Venit enim princeps
mũdi huius: et in me non habet quicq̃.
Sed ut cognoscat mũdus q̃a diligo
patrẽ: et sicut mãdatũ dedit michi pater
sic facio. Surgite: eamus hinc. xvij
Ego sum vitis vera: et pater meus
agricola est. Omnẽ palmitem
in me non ferentem fructũ tollet eum:
et omnẽ qui fert fructũ purgabit eum:
ut fructũ plus afferat. Iam vos mũdi
estis: propter sermonẽ quẽ locutus sum
vobis. Manete ĩ me: et ego in vobis.
Sicut palmes nõ potest ferre fructũ a se-
metipo nisi mãserit in vite: sic nec vos
nisi in me mãseritis. Ego sum vitis:
vos palmites. Qui manet in me et
ego in eo hic fert fructũ multũ: quia si-
ne me nichil potestis facere. Si quis
in me non manserit mittetur foras si-
cut palmes et arescet: et colligent eum
et in ignem mittent et ardet. Si man-
seritis in me et verba mea in vobis mã-
serint: q̃dcunq; volueritis petetis: et fi-
et vobis. In hoc clarificatus est pater
meus, ut fructũ plurimũ afferatis: et
efficiamini mei discipli. Sicut dilexit
me pater: et ego dilexi vos. Manete in
dilectione mea. Si p̃cepta mea serva-
veritis manebitis in dilectione mea:
sicut et ego patris mei p̃cepta servavi:
et maneo ĩ eius dilectione. Hec locutus sũ
vobis: ut gaudiũ meũ sit in vobis: et
gaudiũ vestrũ impleatur. Hoc est pre-
ceptũ meũ: ut diligatis invicẽ sicut di-
lexi vos. Maiorẽ hac dilectionẽ nemo
habet: nisi ut animã suã ponat quis pro
amicis suis. Vos amici mei estis: si fe-
ceritis que ego p̃cipio vobis. Iam nõ
dicam vos servos: quia servus nescit
quid faciat dñs eius. Vos autẽ dixi

amicos: q̄a om̄ia quecūq; audiui a
patre meo nota feci vobis. Nō vos me
elegistis sed ego elegi vos: ⁊ posui vos
ut eatis ⁊ fructū afferatis: ⁊ fructus ve-
ster maneat: ut qdcūq; pecieritis patrē
in nomine meo det vobis. Hec mādo
vobis: ut diligatis inuicem. Si mun-
dus vos odit: scitote quia me priorē
vobis odio habuit. Si de mundo fu-
issetis: mundus qd suū erat diligeret.
Quia vero de mūdo nō estis· sed ego
elegi vos de mūdo: ꝓpterea odit vos
mūdus. Mementote ſmonis mei: quē
ego dixi vobis. Nō est seruus maior
dn̄o suo. Si me ꝑsecuti sunt et vos ꝑ-
sequent̄. Si sermonē meū seruauerūt:
et vr̄m seruabūt. Sed hec om̄ia facient
vobis ꝓpter nomē meū: quia nesciūt
eum qui misit me. Si non venissem
et locutus fuissem eis: peccatū non ha-
berent. Nunc aūt excusationē non ha-
bent de peccato suo. Qui me odit: et
patrē meū odit. Si opera nō fecissem
in eis que nemo alius fecit: peccatum
non haberent. Nunc autem et viderūt
et oderūt: ⁊ me ⁊ patrē meū. Sed ut ad-
impleatur ſmo q̄ in lege eoꝝ scriptus ē:
quia odio habuerūt me gratis. Cum
aūt venerit paraclitus quē ego mittā
vobis a patre spiritū veritatis q̄ a pa-
tre ꝓcedit: ille testimoniū ꝑhibebit de
me. Et vos testimonium ꝑhibebitis:
quia ab inicio mecum estis. XVI
Hec locut⁹ sum vobis: ut nō scan-
dalizemini. Absq; synagogis
facient vos. Sed venit hora: ut om̄is
qui interficit vos arbitretur obsequiū
se prestare deo. Et hec facient vobis:
quia nō nouerūt patrē neq; me. Sed
hec locut⁹ sū vobis: ut cū venerit hora
eoꝝ· reminiscamini: q̄a ego dixi vobis.
Hec autem vobis ab inicio nō dixi:
quia vobiscū eram. Et nunc vado ad
eum qui misit me: ⁊ nemo ex vobis in-
terrogat me quo vadis. Sed quia hec
locutus sum vobis: tristicia implebit
cor vestrū. Sed ego veritatem dico vo-
bis: expedit vobis ut et ego vadā. Si
enim non abiero: paraclitus non ve-
niet ad vos. Si aūt abiero: mittā eū
ad vos. Et cū venerit: ille arguet mū-
dum de peccato et de iusticia et de iu-
dicio. De peccato quidē: q̄a nō credide-
rūt i me. De iusticia vero: q̄a ad patrē
vado: ⁊ iā nō videbitis me. De iudicio
aūt: quia princeps mūdi hui⁹ iā iudi-
catus est. Adhuc multa habeo vobis
dicere: sed non potestis portare modo.
Cum aūt venerit ille spirit⁹ veritatis:
docebit vos omnē veritatem. Non e-
nim loquetur a semetipō: sed quecūq;
audiet loquetur: ⁊ q̄ ventura sunt an-
nūciabit vobis. Ille me clarificabit:
q̄a de meo accipiet: ⁊ annūciabit vo-
bis. Om̄ia quecūq; habet pater mea
sūt. Propterea dixi q̄a de meo accipiet:
et annūciabit vobis. Modicū ⁊ iam
nō videbitis me· ⁊ iterū modicū ⁊ vide-
bitis me: quia vado ad patrem. Dixe-
runt ergo ex discipulis eius ad inuicē.
Quid est hoc qd̄ dicit nobis modicū
et nō videbitis me· et iterū modicū et
videbitis me ⁊ quia vado ad patrē?
Dicebāt ergo. Quid est hoc qd̄ dicit
modicū? Nescim⁹ quid loquitur. Co-
gnouit aūt ihesus quia volebant eū
interrogare: et dixit eis. De hoc queri-
tis inter vos quia dixi modicū ⁊ non
videbitis me: ⁊ iterū modicū et videbi-
tis me. Amen amē dico vobis: quia
plorabitis ⁊ flebitis vos: mūdus au-
tem gaudebit. Vos aūt cōtristabimi-
ni: sed tristicia vestra vertetur in gau-
diū. Mulier cū parit tristiciā habet: q̄a

venit hora eiꝰ. Cū aūt pepererit puerū
iam non meminit pressure ꝓpter gau-
diū: quia natus est homo in mundū.
Et vos igitur nunc quidē tristiciam
habetis. Iterū aūt videbo vos ⁊ gaude-
bit cor vestrū: et gaudiū vestrū nemo
tollet a vobis. Et in illo die me non
interrogabitis quicq̄. Amen amē di-
co vobis: si quid petieritis patrem in
nomine meo dabit vobis. Vsq; mo-
do nō petistis quicq̄ in nomine meo.
Petite et accipietis: ut gaudiū vestrū
sit plenū. Hec in ꝓuerbijs locutꝰ sum
vobis. Venit hora: cum iam non in
prouerbijs loquar vobis: sed palam
de patre annunciabo vobis. In illo
die in nomine meo petetis. Et nō di-
co vobis: quia ego rogabo patrem
de vobis. Ipse enim pater amat vos
q̄a vos me amastis: ⁊ credidistis q̄a
ego a deo exivi. Exivi a patre ⁊ veni in
mūdum: iterū relinquo mūdum: ⁊ va-
do ad patrem. Dicunt ei discipuli eiꝰ.
Ecce nunc palam loqueris: et ꝓuerbi-
um nullū dicis. Nunc scimus quia
scis omnia: ⁊ non opus est tibi ut q̄s
te interroget. In hoc credimꝰ: quia a
deo existi. Respondit eis ihesus. Mo-
do creditis? Ecce venit hora: ⁊ iam ve-
nit ut disꝑgamini unusquisq; in ꝓpri-
a: ⁊ me solū relinquatis. Et non sum
solus: quia pater mecū est. Hec locutꝰ
sum vobis: ut in me pacem habeatis.
In mundo pressuram habebitis: sed
confidite: ego vici mūdum. XVII 17
Hec locutus est ihesus: ⁊ subleua-
tis oculis in celū dixit. Pater ve-
nit hora: clarifica filiū tuū: ut filiꝰ tuꝰ
clarificet te. Sicut dedisti ei potestatem
omnis carnis: ut omne qđ dedisti ei
det eis vitam eternā. Hec est aūt vita
eterna: ut cognoscant te solū deū verū:
et quē misisti ihesum cristū. Ego te cla-
rificaui super terrā: opus consūmaui:
quod dedisti michi ut faciam. Et nūc
clarifica me tu pater apud temetip̄m:
claritate quā habui priusq̄ mūdꝰ fie-
ret apud te. Manifestaui nomē tuū
hominibꝫ: q̄s dedisti michi de mūdo.
Tui erant: ⁊ michi eos dedisti: et sermo-
nem meū seruauerunt. Nūc cognoue-
runt: quia omnia que dedisti michi
abs te sūt. Quia verba q̄ dedisti michi
dedi eis: ⁊ ipsi acceperūt ⁊ cognouerūt
vere quia a te exivi: ⁊ crediderūt q̄a tu
me misisti. Ego pro eis rogo. Nō pro
mūdo rogo: sed ꝓ hijs q̄s dedisti mi-
chi: quia tui sunt. Et mea omnia tua
sunt: ⁊ tua mea sunt: ⁊ clarificatꝰ sum
in eis. Etiā non sum in mūdo: et hij i
mūdo sunt: ⁊ ego ad te venio. Pater
sancte: serua eos in nomine tuo quos
dedisti michi: ut sint unū sicut et nos.
Cum essem cum eis: ego seruabā eos
in nomine tuo. Quos dedisti michi e-
go custodiui: ⁊ nemo ex eis periit nisi
filius ꝑditionis: ut scriptura impleat̄.
Nūc aūt ad te venio: ⁊ hec loquor in
mūdo: ut habeāt gaudiū meū imple-
tum in semetip̄is. Ego dedi eis sermo-
nem tuū: ⁊ mūdus eos odio habuit:
quia nō sunt de mūdo sicut et ego nō
sum de mūdo. Non rogo ut tollas e-
os de mūdo: sed ut serues eos a malo.
De mūdo nō sunt: sicut ⁊ ego non sū
de mūdo. Sanctifica eos in veritate.
Sermo tuus veritas est. Sicut tu me
misisti in mūdum: ita ⁊ ego misi eos
in mundū. Et pro eis ego sanctifico
meip̄m: ut sint ⁊ ipi sanctificati in veri-
tate. Non pro eis aūt rogo tantū: sed
et pro eis qui credituri sunt per verbū
eorū in me: ut omnes unū sint sicut tu
pater in me ⁊ ego in te: ut ⁊ ipi i nobis

unū sint: ut credat mūdus quia tu me
misisti. Et ego claritatem quā tu dedi-
sti michi dedi eis: ut sint unū sicut et
nos unū sumus. Ego ī eis ⁊ tu in me:
ut sint cōsūmati in unū: et cognoscat
mūdus quia tu me misisti: et dilexisti
eos sicut ⁊ me dilexisti. Pater: q̄s dedi-
sti michi volo ut ubi sū ego ⁊ illi sint
mecū: ut videant claritatem meā quā
dedisti michi: quia dilexisti me ante
constitutionē mūdi. Pater iuste: mū-
dus te non cognovit. Ego autē te co-
gnovi: et hii cognoverūt quia tu me
misisti. Et notum feci eis nomē tuū ⁊
notum faciā: ut dilectio qua dilexisti
me ī ipis sit: ⁊ ego in ipsis. XVIII
Hec cum dixisset ihesus: egressus
est cum discipulis suis trās tor-
rentem cedron ubi erat ortꝰ: in quem
introivit ipe ⁊ discipuli eius. Sciebat
aūt ⁊ iudas qui tradebat eum locum:
quia frequēter ihesus cōvenerat illuc
cum discipulis suis. Judas ergo cum
accepisset cohortem ⁊ a pontificibus et
phariseis ministros: venit illuc cū la-
ternis ⁊ facibus ⁊ armis. Ihesus itaq;
sciens omnia que ventura erant super
eū: processit ⁊ dixit eis. Quē queritis?
Respōderūt ei. Ihesum nazarenū. Di-
cit eis ihesus. Ego sum. Stabat autē
et iudas qui tradebat eum cū ipis. Ut
ergo dixit eis ego sum: abierūt retror-
sum ⁊ ceciderūt in terram. Iterū ergo
interrogavit eos. Quem queritis? Illi
aūt dixerūt. Ihesum nazarenū. Respō-
dit ihesus. Dixi vobis: quia ego sum.
Si ergo me queritis: sinite hos abire.
Ut impleretur sermo quē dixit: quia
q̄s dedisti michi nō pdidi ex eis quen-
q̄. Simon ergo petrꝰ habens gladiū
eduxit eū: ⁊ pcussit pontificis servū: et
abscidit eius auriculam dexterā. Erat
aūt nomen servo malchus. Dicit er-
go ihesus petro. Mitte gladiū tuū in
vaginā. Calicē quē dedit michi pater:
nō bibā illū? Cohors aūt ⁊ tribunus
et ministri iudeorū cōprehenderūt ihe-
sum: et ligaverūt eū ⁊ adduxerūt eum
ad annā pmū. Erat eni socer cayphe:
qui erat pōtifex anni illius. Erat aūt
cayphas qui consiliū dederat iudeis:
quia expedit unū hominē mori pro
pplo. Sequebatur aūt ihesum simon
petrus: ⁊ alius discipulus. Discipulus
aūt ille erat notus pōtifici: ⁊ introivit
cum ihesu in atriū pontificis. Petrus
aūt stabat ad ostiū foris. Exivit ergo
discipulus alius qui erat notus pon-
tifici: ⁊ dixit ostiarie: et introduxit pe-
trum. Dicit ergo petro ancilla ostia-
ria. Nūquid ⁊ tu ex discipłis es hoīs
istius? Dicit ille. Non sum. Stabāt
autē servi et ministri ad prunas quia
frigus erat: ⁊ calefaciebant se. Erat au-
tem cum eis ⁊ petrus: stans ⁊ calefaci-
ens se. Pontifex ergo interrogavit ihe-
sum de discipłis suis: ⁊ de doctrina e-
ius. Respondit ei ihesus. Ego palam
locutus sum mūdo. Ego semp docui
in synagoga et in templo quo oīes
iudei conveniūt: ⁊ in occulto locutus
sum nichil. Quid me interrogas? In-
terroga eos qui audierūt: quid locutꝰ
sum ipis. Ecce hii sciunt: que dixerim
ego. Hec aūt cū dixisset: unus assistēs
ministrorū dedit alapam ihesu dicēs.
Sic respōdes pontifici? Respondit ei
ihesus. Si male locutus sum: testimo-
niū phibe de malo. Si aūt bene: quid
me cedis? Et misit eum annas ligatū
ad cayphan pontificem. Erat autem
simon petrus stās: ⁊ calefaciens se. Di-
xerūt ergo ei. Nūquid ⁊ tu ex discipłis
eius es? Negavit ille ⁊ dixit. Nō sum.

Dixit unus ex servis pōtificis: cogna-
tus eius cuius abscidit petrus auricu-
lam. Nōne ego te vidi in orto cū illo.
Iterum ergo negavit petrus: et statim
gallus cātavit. Adducūt ergo ihesū
ad caypham in ptoriū. Erat aūt ma-
ne. Et ipi non introierūt in ptoriū ut
non contaminarentur: sed ut māduca-
rent pascha. Exivit ergo pilat9 ad eos
foras & dixit. Quā accusationē affer-
tis adversus hominē hunc? Respon-
derūt & dixerūt ei. Si non esset hic ma-
lefactor: non tibi tradidissemus eum.
Dixit ergo eis pilatus. Accipite eum
vos: & secūdū legem vestrā iudicate eū.
Dixerūt ergo ei iudei. Nobis nō licet
interficere quenq̃. Ut sermo ihesu im-
pleretur quē dixit: significās qua mor-
te esset moritur9. Introivit ergo iterū
in ptoriū pilatus: & vocavit ihesum:
et dixit ei. Tu es rex iudeorū? Respon-
dit ihesus. A temetipō hoc dicis: an
alii dixerūt tibi de me? Respondit pi-
latus. Nūquid ego iude9 sum? Gens
tua et pontifices tradiderunt te michi.
Quid fecisti? Respōdit ihesus. Regnū
meū non est de hoc mūdo. Si ex hoc
mūdo esset regnū meū: ministri mei
utiq; decertarent ut nō traderer iudeis.
Nunc aūt regnū meū nō est hinc. Di-
xit itaq; ei pilat9. Ergo rex es tu? Re-
spōdit ihesus. Tu dicis: q̃a rex sū ego.
Ego in hoc natus sum & ad hoc veni
in mūdum: ut testimoniū phibeā ve-
ritati. Omnis qui est ex veritate audit
vocem meā. Dicit ei pilatus. Quid est
veritas? Et cū hoc dixisset: iterū exivit ad
iudeos: & dicit eis. Ego nullā invenio
ī eo causā. Est aūt cōsuetudo vobis:
ut unū dimittā vobis in pascha. Vul-
tis ergo dimittam vobis regem iude-
orū? Clamaverūt ergo rursum omēs
dicentes. Non hunc: sed barraban.
Erat autem barrabas latro. XIX
Tunc ergo apphendit pilatus ihe-
sum: et flagellavit. Et milites
plectentes coronā de spinis imposue-
runt capiti ei9: et veste purpurea circū-
dederūt eum. Et veniebāt ad eum: et
dicebāt. Ave rex iudeorū. Et dabant
ei alapas. Exivit iterū pilatus foras:
et dicit eis. Ecce adduco vobis eum
foras: ut cognoscatis quia nullam
invenio in eo causam. Exivit ergo ihe-
sus portans spineā coronā: & purpu-
reum vestimentū. Et dicit eis. Ecce ho-
mo. Cū ergo vidissent eū pōtifices et mi-
nistri: clamabāt dicētes. Crucifige: cru-
cifige eū. Dicit eis pilatus. Accipite
eum vos: & crucifigite. Ego enim non
invenio in eo causam. Respōderūt ei
iudei. Nos legem habemus: et scdm
legem debet mori: quia filiū dei se fecit.
Cum ergo audisset pilatus hunc ser-
monē: magis timuit. Et ingressus est
in ptoriū iterū: et dicit ad ihesum. Un-
de es tu? Ihesus aūt respōsum non
dedit ei. Dicit ergo ei pilatus. Michi
non loqueris? Nescis quia potestatē
habeo crucifigere te & potestatē habeo
dimittere te? Respōdit ihesus non ha-
beres potestatem adversum me ullā:
nisi tibi datū esset desup. Propterea
qui me tradidit tibi maius peccatum
habet. Et exinde querebat pilatus di-
mittere eū. Iudei aūt clamabāt dicētes.
Si hunc dimittis: non es amic9 cesa-
ris. Omis enim qui se regem facit con-
tradicit cesari. Pilat9 aūt cū audisset
hos sermones adduxit foras ihesum:
et sedit pro tribunali in loco qui dicit
lythostratos · hebraice autē gabatha.
Erat autē parasceue pasche: hora q̃si
sexta: & dicit iudeis. Ecce rex vester. Illi

aūt clamabāt. Tolle tolle: crucifige eū.
Dicit eis pilatus. Regem vestrū cru-
cifigam? Respōderūt pontifices. Nō
habem⁹ regem: nisi cesarem. Tūc ergo
tradidit eis illū: ut crucifigeretᷣ. Susce-
perūt aūt ihesum: ⁊ eduxerūt. Et baiu-
lans sibi crucem exiuit in eum qui dici-
tur caluarie locū: hebraice golgotha.
Ubi crucifixerūt eum: ⁊ cum eo alios
duos hinc ⁊ hinc: mediū aūt ihesum.
Scripsit aūt ⁊ titulū pilatus: ⁊ posuit
sup crucē. Erat aūt scriptū: ihesus na-
zarenus rex iudeoꝝ. Hunc ergo titulū
multi iudeoꝝ legerūt: quia ꝓpe ciuita-
tem erat loc⁹ ubi crucifixus ē ihesus. Et
erat scriptū hebraice grece ⁊ latine. Di-
cebāt ergo pilato pōtifices iudeoꝝ. No-
li scribere rex iudeoꝝ: sed q̄a ipse dixit:
rex sum iudeoꝝ. Respōdit pilat⁹. Qđ
scripsi scripsi. Milites ergo cum crucifi-
xissent eū acceperūt vestimenta eius: ⁊
fecerūt quatuor partes: unicuiq; mili-
ti partem. ⁊ tunicam. Erat aūt tunica
incōsutilis: desup cōtexta per totū. Di-
xerūt ergo ad inuicem. Non scindam⁹
eam: sed sortiamur de illa cui⁹ sit. Ut
scriptura impleretur dicens. Partiti
sunt vestimenta mea sibi: et in vestem
meam miserūt sortem. Et milites qui-
dem hec fecerūt. Stabāt aūt iuxta cru-
cem ihesu mater eius: et soror matris
eius maria cleophe ⁊ maria magda-
lene. Cum vidisset ergo ihesus matrē
et discipulū stantem quē diligebat: di-
cit matri sue. Mulier: ecce filius tuus.
Deinde dicit discipło. Ecce mater tua.
Et ex illa hora accepit eam discipłs i
sua. Postea sciens ihesus quia omia
consūmata sūt: ut consūmaretur scri-
ptura dicit. Sitio. Uas ergo erat po-
situ aceto plenū. Illi aūt plenā aceto
spōgiā ysopo circūponētes: obtulerūt
ori eius. Cum ergo accepisset ihesus
acetū dixit. Cōsummatū est. Et incli-
nato capite tradidit spiritū. Iudei er-
go quoniā parasceue erat ut nō rema-
nerent in cruce corpora sabbato: erat
enim magn⁹ dies ille sabbati: rogaue-
runt pilatum ut frangerentᷣ eoꝝ crura
et tollerentᷣ. Uenerunt ergo milites: ⁊
primi quidem fregerūt crura: et alteri⁹
qui crucifixus est cum eo. Ad ihesum
aūt cum venissent. ut viderunt eum iā
mortuū non fregerunt eius crura: sed
unus militū lancea latus eius aperu-
it: ⁊ continuo exiuit sanguis ⁊ aqua.
Et qui vidit testimoniū phibuit: ⁊ ve-
rum est testimoniū eius. Et ille scit q̄a
vera dicit: ut ⁊ vos credatis. Facta sūt
enī hec: ut scriptura impleretur. Os
nō cōminuetis ex eo. Et iterū alia scri-
ptura dicit. Uidebūt in quē transfixe-
runt. Post hec aūt rogauit pilatum
ioseph ab arimathia eo ꝙ esset disci-
pulus ihesu: occultus aūt ꝓpter metū
iudeoꝝ: ut tolleret corpus ihesu. Et per-
misit pilatus. Venit ergo: et tulit cor-
pus ihesu. Venit aūt ⁊ nychodemus q̄
venerat ad ihesum nocte pmū: ferens
mixturam mirre et aloes quasi libras
centū. Acceperūt ergo corpus ihesu: et
ligauerūt eū lintheis cū aromatibus
sicut mos est iudeis sepelire. Erat aūt
in loco ubi crucifixus est ortus: ⁊ i orto
monumentū nouū in quo nondum
quisq; positus erat. Ibi ergo ꝓpter pa-
rasceuen iudeorū: quia iuxta erat mo-
numentū posuerūt ihesum. XX
Una aūt sabbati maria magdale-
ne venit mane cum adhuc tene-
bre essent ad monumentū: ⁊ vidit la-
pidem sublatū a monumento. Cucur-
rit ergo ⁊ venit ad simonē petrū: ⁊ ad
aliū discipulū quē amabat ihesus: et

dicit illis. Tulerūt dominū de monu-
mento: ⁊ nescim⁹ ubi posuerūt eū. Exijt
ergo petrus et ille alius discipulus: et
venerūt ad monumētū. Currebāt au-
tem duo simul: ⁊ ille alius discipulus
precucurrit citi⁹ petro: et venit prim⁹ ad
monumentū. Et cum se inclinasset vi-
dit posita lintheamina: nō tamē intro-
iuit. Venit ergo simō petr⁹ sequēs eū:
⁊ introiuit ī monumētū. Et vidit linthe-
amina posita: ⁊ sudariū quod fuerat
sup caput eius nō cū lintheaminibus
positum: sed separatū involutū ī unū
locū. Tunc ergo introiuit ⁊ ille discipu-
lus qui venerat primus ad monumē-
tum: ⁊ vidit ⁊ credidit. Nondū enim
sciebant scripturā: quia oportuit eum
a mortuis resurgere. Abierūt ergo iterū
discipuli ad semetipsos. Maria autē
stabat ad monumentū foris plorās.
Dum ergo fleret: inclinavit se et prospe-
xit in monumentū. Et vidit duos an-
gelos in albis sedentes: unū ad caput
et unū ad pedes: ubi positū erat corp⁹
ihesu. Dicūt ei illi. Mulier quid ploras?
Dicit eis. Quia tulerūt dominū meū:
et nescio ubi posuerūt eum. Hec cū di-
xisset cōversa est retrorsum: ⁊ vidit ihe-
sum stantem: ⁊ nō sciebat quia ihesus est.
Dicit ei ihesus. Mulier quid ploras?
Quē queris? Illa existimās quia or-
tulanus esset: dicit ei. Domine: si tu su-
stulisti eum dicito michi ubi posuisti
eum: ⁊ ego eum tollā. Dicit ei ihesus.
Maria. Cōversa illa dicit ei. Rabbo-
ni: quod dicitur magister. Dicit ei ihesus.
Noli me tangere. Nondū enī ascendi
ad patrem meū. Vade aūt ad fratres
meos: et dic eis. Ascendo ad patrem
meū ⁊ patrem vestrū: deū meū ⁊ deum
vestrū. Venit maria magdalene an-
nuncians discipulis quia vidi dominū:

et hec dixit michi. Cum ergo sero esset
die illo una sabbatorū et fores essent
clause ubi erāt discipuli cōgregati propter
metū iudeorū: venit ihesus et stetit in
medio: ⁊ dixit eis. Pax vobis. Et cum
hec dixisset: ostendit eis manus et la-
tus. Gavisi sunt ergo discipuli: viso do-
mino. Dixit ergo eis iterū. Pax vobis.
Sicut misit me pater: ⁊ ego mitto vos.
Hec cū dixisset insufflavit: et dicit eis.
Accipite spiritū sanctū. Quorum remiseri-
tis peccata remittuntur eis: ⁊ quorum reti-
nueretis retenta sunt. Thomas autē
unus ex duodecim qui dicitur didim⁹
non erat cum eis quādo venit ihesus.
Dixerūt ergo ei alij discipuli. Vidimus
dominū. Ille aūt dixit eis. Nisi videro
in manibus ei⁹ fixurā clavorum et mit-
tam digitū meū in locū clavorum: ⁊ mit-
tam manū meā in latus eius: nō cre-
dam. Et post dies octo iterū erāt disci-
puli ei⁹ intus: ⁊ thomas cū eis. Venit
ihesus ianuis clausis: ⁊ stetit ī medio
et dixit eis. Pax vobis. Deinde dicit
thome. Infer digitū tuū huc ⁊ vide ma-
nus meas: ⁊ affer manū tuā et mitte
in lat⁹ meū: ⁊ noli esse incredulus sed
fidelis. Respōdit thomas ⁊ dixit. Do-
min⁹ meus: et de⁹ me⁹. Dicit ei ihesus.
Quia vidisti me thoma credidisti: be-
ati qui nō viderūt et crediderūt. Multa
quidē et alia signa fecit ihesus in con-
spectu discipulorum suorum: que non sunt
scripta in libro hoc. Hec aūt scripta sūt
ut credatis quia ihesus ē fili⁹ dei: et ut cre-
dētes vitā habeatis ī noīe eius. XXI
Postea manifestavit se iterū ihesus
ad mare tyberiadis. Manifesta-
vit aūt sic. Erant simul simon petrus
et thomas qui dicitur didim⁹ ⁊ nathana-
el qui erat a chana galilee: et filij zebedei:
et alij ex discipulis ei⁹ duo. Dicit eis

simon petrus. Vado piscari. Dicūt ei.
Venimus ⁊ nos tecum. Et exierunt et
ascenderūt in navim: et illa nocte nichil
prendiderūt. Mane aūt iam facto ste-
tit ihesus in littore: nō tamē cognove-
runt discipuli quia ihesus est. Dicit
ergo eis ihesus. Pueri: nūquid pulmē-
tariū habetis? Responderūt ei. Non.
Dicit eis. Mittite in dexterā navigij
rete: ⁊ invenietis. Miserūt ergo: ⁊ iam
non valebāt illud trahere pre multitu-
dine pisciū. Dicit ergo discipulus ille
quē diligebat ihesus petro. Domin⁹
est. Simon petrus cum audisset quia
domin⁹ est: tunica succinxit se: erat enī
nudus: et misit se in mare. Alij autē
discipuli navigio venerūt. Nō enim
longe erant a terra: sed quasi cubitis
ducentis trahentes rete pisciū. Ut ergo
descenderūt in terram viderūt prunas
positas: ⁊ piscem superpositū et panē.
Dicit eis ihesus. Afferte de piscibus
quos prendidistis nunc. Ascendit si-
mon petrus ⁊ traxit rete in terram: ple-
num magnis piscibus centūquinqua-
ginta tribus. Et cum tanti essent: nō
est scissum rete. Dicit ei ihesus. Venite
prandete. Et nemo audebat discūben-
tiū interrogare eum tu quis es: sciētes
quia dn̄s est. Et venit ihesus ⁊ accepit
panem ⁊ dat eis: ⁊ piscē similiter. Hoc
iam tercio manifestatus est ihesus di-
scipulis suis: cum resurrexisset a mor-
tuis. Cum ergo prandidisset: dixit si-
moni petro ihesus. Simon iohānis
diligis me plus hijs? Dicit ei. Etiam
dn̄e tu scis: q̄a amo te. Dicit ei. Pasce
agnos meos. Dicit ei iteꝝ. Simon io-
hannis diligis me? Ait illi. Etiā dn̄e
tu scis: q̄a amo te. Dicit ei iterū. Pasce
agnos meos. Dicit ei tercio. Simon
iohannis amas me? Contristat⁹ est
petrus quia dixit ei tercio amas me: ⁊
dicit ei. Domine tu omnia nosti: tu
scis quia amo te. Dicit ei. Pasce oves
meas. Amen amen dico tibi: cū esses
iunior cingebas te: ⁊ ambulabas ubi
volebas. Cum aūt senueris extendes
man⁹ tuas: ⁊ alius te cinget: et ducet
quo tu non vis. Hoc aūt dixit: signi-
ficās qua morte clarificatur⁹ esset deū.
Et cum hoc dixisset: dicit ei. Sequere
me. Conversus petrus vidit illū disci-
pulū quē diligebat ihesus sequentem:
qui ⁊ recubuit in cena sup pectus eius
et dixit: dn̄e quis est qui tradet te. Hūc
ergo cum vidisset petrus: dicit ihesu.
Domine: hic aūt quid? Dicit ei ihesus.
Sic eum volo manere: donec veniam.
Quid ad te? Tu me sequere. Exijt ergo
sermo iste inter fratres: q̄a discipl's ille
non moritur. Et non dixit ei ihesus
non moritur: sed sic eū volo manere
donec veniam: quid ad te. Hic ē disci-
pulus ille q̄ testimoniū phibet de hijs:
⁊ scripsit hec. Et scim⁹: q̄a veꝝ ē testimo-
niū ei⁹. Sunt aūt et alia m̄lta q̄ fecit
ihesus: que si scribant̄ per singula nec
ipm arbitror mūdū capere posse eos
q̄ scribēdi sūt libros. Explicit evange-
lium scd̄m iohannē. Incipit prefacio
in omnes eplās sc̄i pauli ad romanos.

PRimū querit̄: quare post
evangelia q̄ supplementū
legis sūt: ⁊ in quibus no-
bis exempla ⁊ p̄cepta vivē-
di plenissime digesta sunt: voluerit a-
postolus has eplas ad singulas ec-
clesias destinare. Hac aūt causa factū
videtur: ut scilicet inicia nascentis ec-
clesie novis causis existentibus preve-
niret: ⁊ ut p̄sentia atq; orientia reseca-
ret vicia: ⁊ post futuras excluderet que-
stiones: exemplo ꝓphetarū: qui post

editam legem moysi in qua oīa dei
mandata legebantur: nichilominus
tamen doctrina sua rediuiua semper
ipsi cōpressere peccata: ⁊ p̄pter exemplū
viuendi libros ad nostrā etiā memo-
riam transmiserūt. Deinde queritur:
cur non amplius qꝫ decem epistolas
ad ecclesias scripserit. Decem sunt enī
cum ea que dicitur ad hebreos: nam
relique quatuor ad discip̄los specia-
liter sunt porrecte. Ut ostenderet nouū
non discrepare a veteri testamento. et
se contra legem non facere moysi: ad
numerū p̄morū decalogi mandatoꝝ
suas ep̄las destinauit: ⁊ qt̄ ille p̄ceptis
a pharaone instituit liberatos: totidē
epistolis a dyaboli ⁊ ydolatrie seruitu-
te edocet acquisitos. Nam ⁊ duas ta-
bulas lapideas. duoꝝ testamentorū
figurā habuisse. viri eruditissimi tra-
diderūt. Epistolā sane que ad hebreos
scribitur quidam pauli non esse affir-
mant. eo ꝙ non sit eius nomine titu-
lata. ⁊ p̄pter sermonis stiliqꝫ distātiā:
sed ut barnabe iuxta tertullianū aut
luce iuxta quosdam: vel certe clemētis
discipuli apostoloꝝ et episcopi roma-
ne ecclesie post ap̄los ordinati. Qui-
bus respōdendū est: si p̄pterea pauli nō
erit quia eius non habet nomē: ergo
nec alicui⁹ erit: quia nullius nomine
titulatur. Quod si incōueniēs absur-
dumqꝫ est: ipsius magis esse credenda
est que tāto doctrine sue fulget eloquio.
Sed quoniā apud hebreoꝝ ecclesias
quasi destructor legis falsa suspitōne
habebatur: voluit tacito nomine de
figuris legis. et veritate christi reddere
rationē: ne odiū nominis fronte p̄la-
ti utilitatem excluderet lectionis. Nō
est sane mirū si eloquentior videatur
in proprio. id est hebreo qꝫ ī peregrino

id est in greco: quo cetere epistole sunt
scripte sermone. Mouet etiā quosdā
quare romanoꝝ epistola ī primo sit
posita: cum eam nō primo scriptam
ratio manifestet. Nā hanc se p̄ficiscē-
tem ih̄erosolimam scripsisse testatur:
cum corinthios et alios iam ante ut
ministeriū qd̄ secū portatur⁹ erat colli-
gerent litteris adhortat⁹ sit. Sed inde
intelligi quidā volunt ita omnes epi-
stolas ordinatas. ut prima poneret̄
quāuis posterior fuerit destinata: ut
per singulas epistolas gradibus ad
p̄fectiora veniretur. Romanoꝝ nāqꝫ
pleriqꝫ tam rudes erant. ut non intel-
ligerent dei se gratia. ⁊ nō suis meritis
esse saluatos: ⁊ ob hoc duo inter se p̄pli
cōflictarēt. Idcirco illos indigere asserit
corrigi: vicia gentilitatis priora com-
memorans. Corinthiis autē iā dicit
scientie gratiā esse concessam: et non
tam omnes increpat: qꝫ cur peccātes
non increpauerūt reprehendit sicut ait.
Auditur inter vos fornicatio. Et iterꝫ.
Congregatis vobis cum meo spiritu:
tradere huiusmodi sathane. In sc̄da
vero laudātur: ⁊ ut magis ac magis
proficiant cōmonent̄. Galathe vero
iam nullius criminis arguunt̄: nisi
hoc tantū. ꝙ callidissimis pseudo a-
postolis crediderūt. Ephesii sane nul-
la rep̄hensione sed multa laude sunt
digni: quia fidē apostolicā seruauerūt.
Philipenses etiā multomagis collau-
dantur: qui nec audire quidē falsos
ap̄los voluerūt. Thessalonicenses ni-
chilomin⁹ in duabus epistolis omni
laude p̄sequitur: eo ꝙ non solū fidem
inconcussam seruauerit veritatis: sed etiā
in p̄secutione ciuiū fuerint constantes
inuenti. Colosenses aūt tales erant:
ut cum ab ap̄lo visi corporaliter non

fuissent: hac laude digni haberentur.
Et si corpore inquit absens sum: sed
spiritu vobiscū sum gaudens· et vidēs
ordinem vestrū. De hebreis vero quid
dicendū est· quorū thessalonicenses q̄
plurimū laudati sunt· imitatores fa-
cti esse dicūtur? Sicut ipse ait. Et vos
fratres imitatores facti estis ecclesiarū
dei· que sunt in iudea: eadē enim passi
estis et vos a contribulibus vestris: que
et illi a iudeis. Apud ipsos quoque he-
breos eadem cōmemorat dicens. Nā
et vinctis compassi estis: et rapinā bo-
norū vestrorū cum gaudio suscepistis:
cognoscentes vos habere meliorem et
manentē substantiā. Explicit prolog⁹
generalis in oēs. Incipit prologus ge-
nalis in eplām ad romanos

ROmani sūt qui ex iudeis
et gentibus crediderūt. Hij
superba cōtentione volebāt
se alterutrū supponere. Nā
iudei dicebāt. Nos sumus pplus dei·
quos ab inicio dilexit et fouit: nos cir-
cūcisi ex genere abrahā· sācta descendi-
mus ex stirpe: et notus retro apud iu-
deam tantū de⁹. Nos de egipto signis
dei et virtutibus liberati mare sicco per-
transiuim⁹ pede: cum inimicos nr̄os
grauissimi fluctus inuoluerēt. Nobis
pluit manna dn̄s in deserto: et quasi
filijs suis celeste pabulū ministrauit.
Nos die noctuque in columna nubis
ignisque p̄cessit: ut nobis in inuio iter
ostenderet. Atque ut cetera ei⁹ circa nos
immensa beneficia taceam⁹: nos soli
digni fuim⁹ dei legem accipere· et vocē
dei loquentis audire: eiusque cognosce-
re voluntatem. In qua lege nobis p-
missus est cristus: ad quos etiā ipse
se venisse testatus est dicens· non veni
nisi ad oues que perierāt domus isrl̄:

cum vos canes potius q̄ homines
appellauerit. Equum ne ergo est ut ydo-
la hodie deserentes· quibus ab inicio
deseruistis· nobis cōparemini: et non
potius in proselitorū locum ex legis au-
ctoritate et consuetudine deputemini?
Et hoc ipm̄ non merebamini: nisi q̄a
larga semp dei clementia voluit vos
ad nostrā imitationē admittere. Gen-
tes etiā econtrario respōdebāt. Quan-
to enī maiora erga vos dei beneficia
narraueritis: tanto maioris vos cri-
minis reos esse monstrabitis. Semp
enim hijs omnibus extitistis ingrati.
Nam ipsis pedibus quibus aridum
mare transistis· ludebatis āte ydola
q̄ fecistis: et ipso ore quo paulo āte ob
necem aduersariorū dn̄o cātaueratis:
simulacra vobis fieri poposcistis: illis
oculis quibus venerando deū i nube
uel igne conspicere solebatis: simula-
cra intuebamini. Māna quoque vobis
fastidio fuit: et semp in deserto cōtra
dn̄m murmurastis: ad egiptū unde
vos manu valida eiecerat redire cupi-
entes. Quid plura? Ita patres vestri
crebra prouocatione dn̄m irritauerunt·
ut oēs i heremo morerent̄: nec plus
ex senioribus eorū q̄ duo homines ter-
ram repromissionis intrarent. Sed
quid antiqua replicam⁹: cum etiam
si illa minime fecissetis· de hoc solo·
nemo vos dignos venia iudicaret· q
dn̄m cristū prophetarū semp vobis voci-
bus repromissum nō solum suscipere
noluistis sed etiā morte pessima pere-
mistis? Quem ut nos cognouimus
statim credidimus: cum nobis de eo
ātea nō fuerit p̄dicatū. Unde probatur:
q ydolis seruiuim⁹· non obstinationi
mentis· sed ignorantie deputandum.
Qui enī cognitū ilico sequimur: olim

vtiq; sequeremur si antea cognouisse-
mus. Sic autē vos de generis nobili-
tate iactatis: quasi nō morū imitato
magis q̄ carnalis natiuitas filios
vos faciat esse sanctorū. Deniq; esau
⁊ ysmahel cū de stirpe sint abrahe: mini-
me tamen in filios reputant̄. Hiis ta-
liter altercantibȝ· apostolus se mediū
interponens: ita partiū dirimit questi-
ones· ut neutrū eorȝ sua iusticia salutē
meruisse cōfirmet: ambos vero ꝓplos
et scienter ⁊ grauiter deliquisse: iudeos
q̄ per p̄uaricationē legis deū inhono-
rauerint: gentes vero q̄ cū cognitū de
creatura creatorem ut deū debuerīt ve-
nerari· gloriā eius in manufacta mu-
tauerint simulacra: vtrosq; etiā simili-
ter veniā cōsecutos· equales esse vera-
cissima ratione demonstrat: p̄sertim
cum in eadē lege p̄dictum ⁊ iudeos et
gentes ad cristi fidem vocandos esse
ostendet. Quamobrem vicissim eos
humilians: ad pacem et concordi-
am cohortatur. Explicit prolgus
epl'al' Incipit ꝓlogus tercius

Romani sūt partis ytalie.
Hii p̄uenti sunt a falsis
apostolis: ⁊ sub nomine
dn̄i nostri ihesu cristi in le-
gem ⁊ ꝓphetas erant inducti. Hos re-
uocat apl'us ad verā ⁊ euāgelicā fidē
scribēs eis a corintho. Explicit prologus
tercius Incipit epl'a b'ti pauli ad rōnos

Paulus seruus ihesu
cristi· vocatꝰ apl'us
segregatus in euan-
geliū dei· qd̄ āte pro-
miserat per ꝓphetas
suos ī scripturis san-
ctis de filio suo· qui factus ē ei ex semi-
ne dauid s'cdm carnē: qui p̄destinatꝰ
est filius dei in virtute s'cdm spiritum
sanctificationis ex resurrectione mor-
tuorȝ ihesu cristi dn̄i nr̄i: p quē accepi-
mus gratiā et apostulatū ad obediē-
dum fidei in omnibȝ gētibus pro no-
mine eius: in quibȝ estis ⁊ vos vocati
ihesu cristi: omnibus qui sunt rome·
dilectis dei vocatis sanctis. Gratia vo-
bis ⁊ pax a deo patre ⁊ dn̄o nr̄o ihesu
cristo. Primū quidē gratias ago deo
meo per ihesū cristū pro om̄ibȝ vobis:
quia fides vr̄a annūciatur in vniuer-
so mūdo. Testis enim michi est deus
cui seruio in spiritu meo in euangelio
filii eius: q sine intermissione memori-
am vestri facio semp in orationibus
meis: obsecrans si quo modo tandē
aliquando ꝓsperū iter habeā in volū-
tate dei veniendi ad vos. Desidero enī
videre vos: ut aliquid impertiar vo-
bis gratie spiritualis ad confirmādos
vos: id est simul consolari in vobis
per eam que inuicem est fidem vestrā
atq; meam. Nolo aūt vos ignorare
fratres: q̄a sepe ꝓposui venire ad vos
et ꝓhibitꝰ sum usq; adhuc: ut aliquē
fructū habeā in vobis sicut ⁊ in ceteris
gentibus. Grecis ac barbaris sapienti-
bus ⁊ insipientibȝ debitor sum: itaq;
qd̄ in me ꝓmptū ē et vobis qui rome
estis euangelizare. Nō enim erubesco
euangeliū. Virtus enī dei est in salutē
omni credenti: iudeo primū et greco.
Iusticia enim dei ī eo reuelatur ex fide
in fidem: sicut scriptū est. Iustꝰ autem
ex fide viuit. Reuelatur enim ira dei de
celo sup omnē impietatē et iniusticiā
hominū: eorȝ qui veritatē dei ī iniusti-
cia detinēt: q̄a qd̄ notū ē dei manifestū
est ī illis. Deus enī illis reuelauit. In-
uisibilia enī ipsiꝰ a creatura mūdi per
ea q̄ facta sūt intellecta cōspiciunt̄: sem-
piterna quoq; eius virtꝰ et diuinitas:

ita ut sint inexcusabiles. Quia cū co-
gnouissent deū non sicut deū glorifica-
runt aut grãs egerūt: sed euanuerūt
in cogitationibꝫ suis: ⁊ obscuratū est
insipiens cor eoꝝ. Dicētes enim se esse
sapientes: stulti facti sunt. Et mutaue-
runt gloriā incorruptibilis dei in si-
militudinem ymaginis corruptibilis
hominis: ⁊ volucrū ⁊ quadrupedū et
serpentiū. Propter qđ tradidit illos
deus in desiderio cordis eoꝝ in immū-
diciā: ut contumelijs afficiāt corpora
sua in semetipis. Qui cōmutauerunt
veritatem dei in mendaciū: ⁊ coluerūt
et seruierūt creature potius q̄ creatori:
qui est benedictus in secula amē. Pro-
pterea tradidit illos de⁹ in passiones
ignominie. Nam femine eoꝝ immu-
tauerūt naturalē vsum: in eum vsum
qui est contra naturā. Similiter autē
et masculi relicto naturali vsu femine
exarserūt in desiderijs suis in inuicē:
masculi in masculos turpitudinē ope-
rantes: et mercedē quā oportuit erro-
ris sui i semetipis recipientes. Et sicut
non pbauerūt deū habere in noticia:
tradidit illos deus in reprobū sensū:
ut faciāt ea que nō cōueniūt: repletos
omī iniquitate·malicia·fornicatone·
auaricia·nequicia·plenos iuidia·ho-
micidijs·ɔtentōne·dolo·malignitate·
susurrones·detractores·deo odibiles:
ɔtumeliosos·supbos·elatos·inuētores
maloꝝ·parentibus non obedientes:
insipiētes·incōpositos·sine affectione·
absqꝫ federe: sine misericordia. Qui cū
iusticiam dei cognouissent·non intelle-
xerunt quoniam qui talia agunt di-
gni sunt morte: non solū qui ea faci-
unt: sed etiā q̄ ɔsentiūt facientibꝫ. ij
Propter qđ inexcusabilis es o ho-
mo omīs qui iudicas. In quo
enim iudicas alterū: teipm̄ condēnas.
Eadem enim agis que iudicas. Sci-
mus enī: quoniā iudiciū dei ē scđm
veritatem i eos qui talia agūt. Existi-
mas aūt hoc o homo q̄ iudicas eos q̄
talia agunt et facis ea: quia tu effugi-
es iudicium dei? An diuitias bonita-
tis eius ⁊ patientie et longanimitatis
cōtemnis? Ignoras quoniā benigni-
tas dei ad penitentiā te adducit? Se-
cundū aūt duriciā tuā et impenitens
cor thezaurisas tibi iram in die ire et
reuelatōnis iusti iudicij dei: qui reddet
vnicuiqꝫ scđm opera eius. Hijs quidē
qui scđm patientiā boni operis: glo-
riā ⁊ honorem et icorruptionē querē-
tibus vitam eternā. Hijs aūt qui sunt
ex contentōne ⁊ qui nō acquiescūt veri-
tati·credunt aūt iniquitati: ira·⁊ indi-
gnatio·tribulatio·⁊ āgustia in omnē
animā hominis operantis malū: iu-
dei pmū ⁊ greci. Gloria aūt ⁊ honor
et pax omni operāti bonū: iudeo pri-
mum ⁊ greco. Non enim est acceptio
psonaꝝ apud deū. Quicūqꝫ enim sine
lege peccauerūt·sine lege peribūt: ⁊ qui-
cunqꝫ in lege peccauerūt: p legem iudi-
cabūtur. Non enim auditores legis
iusti sunt apud deū: sed factores legis
iustificabūtur. Cum enim gentes que
legem non habent naturaliter ea que
legis sunt faciūt: eiusmodi legem nō
habentes ipi sibi sunt lex: q̄ ostendūt
opus legis scriptū in cordibus suis:
testimonium reddente illis consciētia
ipsoꝝ et inter se in inuicē cogitationū
accusantiū aut etiā defendentiū: i die
cum iudicabit deus occulta hominū
secūdū euangeliū meū p ihesum xp̄m.
Si autē tu iudeus cognominaris et
requiescis in lege·et gloriaris in deo·
et nosti voluntatem eius·et probas

utiliora instructus p legem·cõfidis te
ipm esse ducem cecorũ·lumen eoꝝ qui
in tenebris sunt·eruditorẽ insipientiũ·
magistrũ infantiũ· habentem formã
sciencie ꝛ veritatis in lege: qui ergo ali-
um doces teipm non doces. Qui pdi-
cas nõ furandũ furaris: qui dicis nõ
mechandũ mecharis. Qui abomina-
ris ydola: sacrilegiũ facis. Qui in lege
gloriaris: per puaricationẽ legis deũ
inhonoras. Nomẽ enim dei per vos
blasphematur inter gẽtes: sicut scriptũ
est. Circũcisio quidem pdest si legem ob-
serues: si aũt puaricator legis sis: cir-
cũcisio tua pputiũ facta est. Si igitur
pputiũ iusticias legis custodiat: nõne
pputiũ illius in circũcisionem reputa-
bitur? Et iudicabit id qd ex natura ē
preputiũ legem cõsummans te: qui
per litteram et circumcisionem preua-
ricator legis es. Nõ enim qui in ma-
nifesto iudeus est neq; qui in mani-
festo in carne est circũcisio: sed qui in
abscondito iudeus est et circumcisio
cordis in spiritu nõ littera: cui9 laus
non ex hominibus sed ex deo est. iij
Quid ergo amplius iudeo est·aut
q utilitas circũcisionis? Mul-
tum per omnẽ modũ. Primũ quidẽ:
qa credita sũt illis eloquia dei. Quid
enim si quidã illorũ nõ crediderunt?
Nũquid incredulitas illoꝝ fidem dei
euacuauit? Absit. Est aũt de9 verax:
omnis autẽ homo mendax sicut scri-
ptum est: ut iustificeris in sermonibus
tuis ꝛ vincas cum iudicaris. Si aũt
iniquitas nostra iusticiã dei cõmẽdat:
quid dicemus? Nũquid iniquus est
deus: qui infert iram? Secũdũ homi-
nem dico. Absit. Alioquin quomodo
iudicabit deus hunc mundũ? Si enĩ
veritas dei i meo mẽdacio abundauit
in gloriã ipsius: quid adhuc et ego
tanqȝ peccator iudicor ꝛ nõ sicut blas-
phemamur·et sicut aiunt quidã nos
dicere·faciam9 mala ut veniãt bona?
Quoꝝ damnatio iusta ẽ. Quid ergo?
Precellim9 eos? Nequaqȝ. Causati e-
nim sumus iudeos et grecos omnes
sub peccato esse: sicut scriptũ est. Quia
non est iustus quisqȝ: non ẽ intelligẽs:
non est requirens deũ. Omẽs declina-
uerũt simul inutiles facti sunt: non est
qui faciat bonum nõ est usqȝ ad unũ.
Sepulcrum patens est guttur eorum:
linguis suis dolose agebant: venenũ
aspidum sub labijs eorũ. Quorũ os
maledictione ꝛ amaritudine plenum
est: veloces pedes eorum ad effunden-
dum sanguinẽ. Contricio ꝛ infelicitas
in vijs eoꝝ: et viam pacis nõ cogno-
uerũt: non est timor dei ante oculos e-
orũ. Scimus aũt·quoniã quecunqȝ
lex loquitur hijs qui in lege sũt loqui-
tur? Ut omne os obstruatur ꝛ subdi-
tus fiat omnis mundus deo: quia ex
operibꝫ legis nõ iustificabitur omnis ca-
ro corã illo. Per legem enĩ cognitio pec-
cati. Nũc aũt iusticia dei sine lege ma-
nifestata est: testificata a lege ꝛ pphetis.
Iusticia autẽ dei per fidem ihesu cristi:
in omnes ꝛ sup omnes qui credũt in
eum. Non enim est distinctio. Omnes
enim peccauerunt: et egent gloria dei.
Iustificati gratis p graciã ipsius p re-
dẽptionẽ que ẽ in cristo ihesu: quẽ ppo-
suit deus ppiciatorem per fidem i san-
guine ipsius ad ostensionẽ iusticie sue
propter remissionẽ precedenciũ delictoꝝ
in sustentatione dei ad ostensionẽ iu-
sticie eius in hoc tempore: ut sit ipse
iustus et iustificans eũ q ex fide est ihe-
su cristi. Ubi est ergo gloriatio tua? Ex-
clusa est. Per quã legẽ? Factoꝝ? Nõ.

Sed per legem fidei. Arbitramur eni
iustificari hominē p fidem: sine operi-
bus legis. An iudeorū deus tantum?
Nonne et gentiū? Immo et gentiū.
Quoniāquidē unus est deus qui iusti-
ficat circumcisionē ex fide: et pputiū per
fidem. Legem ergo destruim9 p fidem?
Absit. Sed legem statuim9. iiij
Quid ergo dicem9 inuenisse abra-
ham patrē nostrū scdm carnē?
Si enim abraham ex operibȝ iustifi-
catus est: habet gloriā: sed non apud
deum. Quid enim scriptura dicit? Cre-
didit abraham deo: ⁊ reputatū est illi
ad iusticiā. Ei aūt qui operatur: mer-
ces non imputatur scdm gratiā: sed
secundū debitū. Ei vero qui nō opera-
tur: credenti aūt in eum qui iustificat
impiū reputatur fides eius ad iustici-
am secundū ppositū gratie dei: sicut ⁊
dauid dicit beatitudinē hominis cui
deus accepto fert iusticiā sine operibȝ.
Beati quorū remisse sunt iniquitates:
et quorū tecta sunt peccata. Beat9 vir
cui non imputabit dn̄s peccatū. Bea-
titudo ergo hec in circumcisione ma-
net: an etiā in pputio? Dicim9 eni: qȝ
reputata est abrahe fides ad iusticiā.
Quomō ergo reputata est? In circūci-
sione: an ī pputio. Nō ī circūcisione:
sed ī pputio. Et signū accepit circūcisi-
onis signaclm iusticie fidei q̄ est ī ppuci-
o: ut sit pater omniū credentiū p prepu-
ciū: ut reputetur ⁊ illis ad iusticiā. Et
sit pater circūcisionis: non hijs tantū
qui sunt ex circūcisione: sed ⁊ hijs qui
sectantur vestigia fidei que est ī prepu-
cio patris nostri abrahe. Nō eni p le-
gem pmissio abrahe aut semini eius
ut heres esset mūdi: sed p iusticiā fidei.
Si enim qui ex lege heredes sunt: exina-
nita ē fides: abolita ē pmissio. Lex eni

iram operatur. Ubi enim non est lex:
nec puaricatō ideo ex fide: ut secundū
gratiā firma sit pmissio omni semini.
Non enim qui ex lege est solū: sed ⁊ ei
qui ex fide est abrahe qui est pater o-
mniū nostrū: sicut scriptum est. Quia
patrem multarū gentiū posui te ante
deū cui credidisti: qui viuificat mortu-
os: ⁊ vocat ea que non sunt tanq̄ȝ ea
que sunt. Qui contra spem in spem cre-
didit: ut fieret pater multarū gentium:
secundū qꝫ dictū est ei. Sic erit semen
tuū: sicut stelle celi ⁊ arena maris. Et
non infirmatus est in fide: nec consi-
derauit corpus suū emortuū: cum iā
fere centū esset ānorū: ⁊ emortuā vuluā
sare. In repromissione etiā dei nō he-
sitauit diffidentia: sed confortatus est
fide dans gloriā deo: plenissime sciēs:
quia quecunq; pmisit deus potēs est
et facere. Ideo et reputatū est illi ad iu-
sticiā. Non est aūt scriptū tantū pter
ipsum quia reputatū est illi ad iustici-
am: sed et pter nos quibus reputabi-
tur credentibȝ in eū qui suscitauit ihe-
sum cristū dn̄m nr̄m a mortuis: q̄ tra-
ditus est pter delicta nr̄a: ⁊ resurrexit
propter iustificatōnem nr̄am. v
Iustificati ergo ex fide pacem habeam9
ad deum p dn̄m nr̄m ihesum cristum:
per quē habem9 accessum per fidem in
gratiā istam: in qua stamus ⁊ gloria-
mur in spe glorie filiorū dei. Nō solū
aūt: sed ⁊ gloriamur ī tribulatōnibȝ:
scientes qꝫ tribulatio patientiā opera-
tur: patientia aūt pbationē: pbatio
vero spem. Spes aūt non confundit:
quia caritas dei diffusa est in cordibȝ
nostris: per spiritū sanctū qui datus ē
nobis. Ut quid enim crist9 cū adhuc
infirmi essem9 secundū temp9 p impijs
mortuus est? Vix enim pro iusto q̄s

moritur. Nam ꝓ bono forsitan quis
audeat mori. Cōmendat aūt caritatē
suam deus in nobis: quoniam cum
adhuc peccatores essemus secundum
tempus cristus ꝓ nobis mortuus est.
Multo igitur magis nunc iustificati
in sanguine ipsius salui erim⁹ ab ira
per ipsum. Si enim cum inimici esse-
mus reconciliati sumus deo ꝑ mor-
tem filij eius: multo magis recōcilia-
ti salui erimus in vita ipsius. Nō so-
lum aūt: sed ⁊ gloriamur in deo per
dn̄m nostrū ihesum cristū: ꝑ quē nūc
recōciliationē accepimus. Propterea
sicut ꝑ unū hominē peccatū in hunc
mūdum intrauit ⁊ per peccatū mors:
et ita ī omēs homines mors ꝑtrāsijt: ī
quo omnes peccauerūt. Usqꝫ ad legē
enim peccatū erat in mūdo. Peccatū
aūt non imputabaẗ cum lex nō esset:
sed regnauit mors ab adam usqꝫ ad
moysen. etiā in eos qui non peccaue-
runt ī similitudinē ꝑuaricatōnis ade:
qui est forma futuri. Sed non sicut de-
lictū: ita ⁊ donū. Si enim uni⁹ delicto
multi mortui sunt: mlto magis gra-
tia dei et donū ī gratia uni⁹ hominis
ihesu cristi. in plures abundauit. Et
nō sicut ꝑ unū peccatū: ita et donum.
Nam iudiciū ex uno in condemnatio-
nem: gratia aūt ex multis delictis in
iustificationē. Si enim unius delicto
mors regnauit ꝑ unū: multo magis
abundantiā gratie et donationis et
iusticie accipientes in vita regnabunt
per unū ihesum cristum. Igitur sicut
per uni⁹ delictū in omnes homines ī
cōdemnationē: sic ⁊ per uni⁹ iusticiā
in omnes homines in iustificationē
vite. Sicut enim per inobedientiam
unius hominis peccatores constituti
sunt multi: ita et ꝑ uni⁹ obeditionem
iusti constituentur multi. Lex aūt sub-
intrauit: ut abundaret delictū. Ubi au-
tem abundauit delictū: sup̄abundauit
gratia: ut sicut regnauit peccatū ī mor-
tem. ita ⁊ gratia regnet ꝑ iusticiā ī vitā
eternā: ꝑ ihesū cristū dn̄m nr̄m. vj
Quid ergo dicem⁹? Manebimus
in peccato: ut gratia abundet?
Absit. Si enim mortui sum⁹ peccato:
quomō adhuc viuem⁹ in illo? An i-
gnoratis fratres: quia quicunqꝫ bapti-
zati sum⁹ in cristo ihesu ī morte ipsi⁹
baptizati sum⁹? Consepulti enī sum⁹
cū illo ꝑ baptismū in mortem: ut quo-
modo cristus surrexit a mortuis per
gloriā patris: ita et nos in nouitate
vite ambulem⁹. Si enim cōplantati
facti sumus similitudini mortis ei⁹:
simul et resurrectionis erim⁹. Hoc sciē-
tes: quia vetus homo noster simł cru-
cifixus ē ut destruatur corpus peccati:
ut ultra non seruiam⁹ peccato. Qui e-
nim mortuus est: iustificatus est a pec-
cato. Si aūt mortui sumus cū cristo
credim⁹ quia simł etiā viuemus cum
cristo: eo scientes ꝙ cristus resurgens
a mortuis iam non moritur: mors
illi ultra nō dn̄abitur. Quod enī mor-
tuus est peccato. mortu⁹ est semel: qd̄
autem viuit viuit deo. Ita ⁊ vos existi-
mate vos mortuos quidē esse peccato:
viuentes aūt deo in cristo ihesu. Nō
ergo regnet peccatū in vestro mortali
corpore: ut obediatis concupiscentijs
eius. Sed neqꝫ exhibeatis menbra ve-
stra arma iniquitatis peccato: sed ex-
hibete vos deo tanqꝫ ex mortuis viuē-
tes: ⁊ menbra vestra arma iusticie deo.
Peccatū enim vobis nō dn̄abiẗ. Nō
enī sub lege estis: sed sub gratia. Quid
ergo? Peccabim⁹: quoniam non su-
mus sb̄ lege sed sub ḡtia? Absit. An

nescitis quoniā cui exhibetis vos ser-
uos ad obediendū: serui estis eius cui
obeditis · siue peccati ad mortem siue
obeditionis ad iusticiā? Gratias aūt
deo q̧ fuistis serui peccati: obedistis aūt
ex corde · ī eā formā doctrine ī q̄ traditi
estis. Liberati aūt a peccato: serui facti e-
stis iusticie. Humanū dico: ꝓpter in-
firmitatē carnis vr̄e. Sicut enī exhibu-
istis mēbra vr̄a seruire immūdicie ⁊ ini-
quitati ad iniquitatē: ita nūc exhibete
membra vestra seruire iusticie in sancti-
ficatōnem. Cum enim serui essetis pec-
cati: liberi fuistis iusticie. Quē ergo fru-
ctum habuistis tunc in illis: in quibꝫ
nūc erubescitis? Nā finis illoꝝ mors
est. Nunc vero liberati a peccato · serui
aūt facti deo: habetis fructū vestrū in
sanctificationē: finē vero vitā eternā.
Stipēdia enī peccati mors: gratia aūt
dei vita eťna · ī xp̄o ihesu dn̄o nr̄o. vij
An ignoratis fratres scientibꝫ enī
legem loquor: quia lex in homi-
ne dn̄atur quāto tēpore viuit? Nā q̄
sub viro est mulier: viuente viro alli-
gata est legi. Si aūt mortu⁹ fuerit vir
eius: soluta est a lege viri. Igitur viuē-
te viro vocabitur adultera si fuerit cū
alio viro: si aūt mortuus fuerit vir e-
ius · liberata est a lege viri: ut non sit
adultera si fuerit cum alio viro. Itaqꝫ
fratres mei ⁊ vos mortificati estis legi
per corpus cristi: ut sitis alteri⁹ qui ex
mortuis resurrexit: ut fructificetis deo.
Cum enim essem⁹ in carne · passiones
peccatoꝝ que per legem erāt operabā-
tur in membris nostris: ut fructificarēt
morti. Nūc aūt soluti sum⁹ a lege mor-
tis · in qua detinebamur: ita ut serua-
mus in nouitate spirit⁹ ⁊ non in vetu-
state littere. Quid ergo dicemus? Lex
peccatū est? Absit. Sed peccatum nō
cognoui: nisi ꝑ legem. Nā ɔcupiscen-
tiā nesciebam: nisi lex diceret. Nō con-
cupisces. Occasione aūt accepta · pecca-
tum per mandatū operatū est in me
omnē concupiscentiā. Sine lege enim
peccatū mortuū erat. Ego aūt viuebā
sine lege aliquādo. Sed cum venisset
mandatū: peccatū reuixit. Ego autem
mortu⁹ sum: ⁊ inuentū est michi man-
datū qd̄ erat ad vitā: hoc est ad mortē.
Nā peccatū occasione accepta ꝑ man-
datū seduxit me: ⁊ ꝑ illud occidit. Ita
qꝫ lex quidē sancta: ⁊ mandatū sanctū
et iustū et bonū. Quod ergo bonū est
michi factū est mors? Absit. Sed pec-
catū ut appareat peccatū ꝑ bonū ope-
ratū est michi mortem: ut fiat supra
modū peccans peccatū per mandatū.
Scim⁹ enim: q̄a lex spiritualis ē. Ego
aūt carnalis sum: venūdatus sub pec-
cato. Quod enim operor nō intelligo.
Nō enim qd̄ volo bonū hoc ago: sed
quod odio malū illud facio. Si autē
quod nolo illud facio: consentio legi
quoniā bona est. Nūc aūt iā nō ego
operor illud sed qd̄ habitat in me pec-
catū. Scio enim: quia nō habitat in
me hoc est in carne mea bonū. Nam
velle adiacet michi: ꝑficere aūt bonū
non inuenio. Non enim qd̄ volo bo-
num hoc facio: sed qd̄ nolo malū hoc
ago. Si autem qd̄ nolo facio illud:
iam non ego operor illud: sed qd̄ ha-
bitat in me peccatū. Inuenio igiť legē
volenti michi facere bonū: quoniam
michi malū adiacet. Condelector enī
legi dei sc̄dm interiorē hominē. Video
aūt aliā legē ī mēbris meis · repugnā-
tem legi mētis mee: ⁊ captiuātē me in
lege peccati q̄ est ī mēbris meis. Infelix
ego homo: q̄s me liberabit de corpore
mortis hui⁹? Gratia dei: per ihesū xp̄m

dn̄m nr̄m. Igit̄ ego ip̄e mēte ſuio legi
dei: carne autem legi peccati. viij
Nichil ergo nunc dampnatōnis eſt
hijs qui ſunt in criſto iheſu: qui
non ſcd̄m carnē ambulāt. Lex enī ſpi-
ritus vite in criſto iheſu: liberauit me
a lege peccati et mortis. Nam qd̄ im-
poſſibile erat legi in quo infirmabat̄
p carnē: deus filiū ſuū mittens in ſimi-
litudinē carnis peccati: et de peccato
damnauit peccatū in carne: ut iuſtifi-
catio legis impleretur in nobis: qui
non ſcd̄m carnē ambulam⁹: ſed ſcd̄m
ſpiritū. Qui enī ſcd̄m carnē ſūt: q̄ car-
nis ſūt ſapiūt: q̄ vero ſcd̄m ſpiritū ſūt:
q̄ ſunt ſpiritus ſenciūt. Nā prudentia
carnis mors eſt: prudentia aūt ſpiri-
tus vita ⁊ pax. Quoniā ſapientia car-
nis inimica eſt deo. Legi enim dei nō
eſt ſubiecta: nec enī poteſt. Qui aūt in
carne ſunt: deo placere non poſſunt.
Vos autē in carne nō eſtis ſed ī ſpiri-
tu: ſi tamē ſpiritus dei habitat ī vobis.
Si quis aūt ſpiritū criſti non habet:
hic nō eſt ei⁹. Si aūt criſtus ī vobis ē:
corpus quidē mortuū eſt ꝓpter peccatū:
ſpiritus vero viuit ꝓpter iuſtificationē.
Qd̄ ſi ſpirit⁹ ei⁹ qui ſuſcitauit iheſum
a mortuis habitat in vobis: q̄ ſuſcita-
uit iheſum criſtū a mortuis viuifica-
bit et mortalia corpora veſtra: ꝓpter
inhabitantē ſpiritū ei⁹ in vobis. Ergo
fratres debitores ſum⁹: nō carni ut ſe-
cundū carnē viuam⁹. Si enim ſcd̄m
carnē vixeritis: moriemini: ſi aūt ſpiri-
tu facta carnis mortificaueritis: viue-
tis. Quicūq; enim ſpiritu dei agūtur:
hij ſunt filij dei. Nō enī accepiſtis ſpi-
ritū ſeruitutis iterū in timore: ſed acce-
piſtis ſpiritū adoptionis filioꝝ dei: in
quo clamam⁹ abba pater. Ip̄e enim
ſpirit⁹ teſtimoniū reddit ſpiritui nr̄o:
q ſum⁹ filij dei. Si aūt filij: ⁊ heredes:
heredes quidē dei: coheredes aūt criſti:
ſi tamē compatimur ut et conglori-
ficemur. Exiſtimo enī: q nō ſunt cō-
digne paſſiones hui⁹ temporis ad fu-
turā gloriā: q̄ reuelabit̄ in nobis. Nā
expectatio creature reuelationē filioꝝ
dei expectat. Vanitati enim creatura
ſubiecta eſt nō volens: ſed ꝓpter eū qui
ſubiecit eam in ſpe: quia ⁊ ip̄a creatu-
ra liberabit̄ a ſeruitute corruptionis
in libertatē glorie filioꝝ dei. Scimus
enim: q omīs creatura ingemiſcit et
parturit uſq; adhuc: nō ſolū aūt illa:
ſed et nos ip̄i primitias ſpirit⁹ haben-
tes: ⁊ ip̄i intra nos gemim⁹ adoptio-
nem filioꝝ dei: expectātes redemptionē
corporis noſtri. Spe enim ſalui fa-
cti ſum⁹. Spes aūt que videtur nō eſt
ſpes. Nā qd̄ videt quis q̄d ſperat? Si
aūt quod nō viden⁹ ſperam⁹: p paciē-
tiā expectam⁹. Similiter aūt et ſpirit⁹
adiuuat infirmitatē noſtrā. Nā q̄d o-
rem⁹ ſicut oportet neſcim⁹: ſed ip̄e ſpi-
ritus poſtulat ꝓ nobis gemitib; ine-
narrabilib;. Qui aūt ſcrutatur corda:
ſcit quid deſideret ſpirit⁹: q̄a ſcd̄m deū
poſtulat p ſāctis. Scim⁹ aūt quoniā
diligentib; deū: omnia cooperant̄ in
bonū: hijs q̄ ſcd̄m ꝓpoſitū vocati ſunt
ſancti. Nā quos p̄ſciuit et p̄deſtinauit
cōformes fieri ymaginis filij ſui: ut ſit
ip̄e p̄mogenit⁹ ī multis fratrib;. Quos
aūt p̄deſtinauit hos ⁊ vocauit: et q̄s
vocauit hos ⁊ iuſtificauit. Quos au-
tem iuſtificauit: illos et glorificauit.
Quid ergo dicem⁹ ad hec? Si deus p
nobis: quis ꝯtra nos? Qui etiā ꝓprio
filio nō pepercit: ſed p nobis omībus
tradidit illū. Quomō nō etiā cū illo
omnia nobis donauit? Quis accuſa-
bit adūſus electos dei? De⁹ q̄ iuſtificat.

Quis est qui cōdēnet? Xp̄us ihesus
qui mortuus est, ymmo qui et resurre-
xit: qui est ad dexterā dei: qui etiā inter-
pellat p̄ nobis. Quis ergo nos sepa-
rabit a caritate cristi? Tribulatio an
angustia an fames an nuditas an
periculū: an psecucio an gladius? Si-
cut scriptū est. Quia ꝓpter te mortifica-
mur tota die: estimati sum⁹ sicut oues
occisionis. Sed in hijs omnibus su-
peram⁹: propter eum qui dilexit nos.
Certus sum enim: quia neq; mors
neq; vita neq; angeli neq; principat⁹
neq; virtutes neq; instantia neq; futu-
ra neq; fortitudo neq; altitudo neq;
profundū neq; creatura alia poterit
nos separare a caritate dei: que est in
cristo ihesu domino nostro. ix
Veritatem dico in cristo ihesu · nō
mentior · testimoniū michi phi-
bente cōscientia mea in spiritu sancto:
quoniā tristicia michi est magna: et
cōtinuus dolor cordi meo. Optabā
enī ego ipe anathema esse a cristo pro
fratribȝ meis qui sunt cognati mei se-
cundū carnē qui sunt israhelite: quoꝝ
adoptio est filiorū ⁊ gloria et testamē-
tum ⁊ legislatō ⁊ obsequiū et ꝓmissa:
quoꝝ patres ex quibȝ cristus secūdum
carnē · qui est sup omnia de⁹ benedict⁹
in secula amē. Nō aūt qp exciderit ver-
bum dei. Non enim oēs qui israhel
hij sunt israhelite · neq; qui semē sunt
abrahe oēs filij. Sed in ysaac vo-
cabitur tibi semen: id est non qui filij
carnis hij filij dei: sed qui filij sunt pro-
missionis · estimanē in semine. Pro-
missionis enim verbū hoc est. Scdm
hoc temp⁹ veniā: ⁊ erit sare fili⁹. Non
solū aūt illa: sed ⁊ rebecca ex uno con-
cubitu habēs ysaac patris nostri. Cū
enim nōdū nati fuissent aut aliquid
boni egissent aut mali: ut secūdū ele-
ctionē ꝓpositū dei maneret · nō ex ope-
ribus sed ex vocante dictū est ei: quia
maior seruiet minori sicut scriptū est.
Jacob dilexi: esau autem odio habui.
Quid ergo dicem⁹? Nūquid iniq̄tas
apud deū? Absit. Moysi enim dicit.
Miserebor cui misertus sum: ⁊ miseri-
cordiā p̄stabo cui miserebor. Igitur
non volentis neq; currentis sed mise-
rentis est dei. Dicit enim scriptura pha-
raoni. Quia ī hoc ipm excitaui te ut o-
stendā in te virtutem meā: ⁊ ut annū-
cietur nomē tuū in vniuersa terra. Er-
go cui vult miseretur: ⁊ quē vult indu-
rat. Dicis itaq; michi. Quid adhuc
queritur? Volūtati eius quis resistit?
O homo: tu quis es · qui respōdeas
deo? Nūquid dicit figmentū ei qui se
finxit: qd me fecisti sic? An nō habet
potestatem figulus luti ex eadē massa
facere aliud quidē vas ī honorē: aliud
vero in cōtumeliā? Qd si deus volens
ostendere iram · ⁊ notā facere potentiā
suā sustinuit in multa paciencia vasa
ire apta in interitū: ut ostenderet diui-
tias glorie sue in vasa misericordie q̄
p̄parauit in gloriā? Quos ⁊ vocauit
nos: nō solū ex iudeis sed etiā ex gen-
tibȝ: sicut in osee dicit. Vocabo non
plebem meā · plebē meā: ⁊ non dilectā
dilectā · ⁊ nō misericordiā cōsecutā mi-
sericordiā cōsecutā. Et erit: in loco ubi
dictū est eis nō plebs mea vos: ibi vo-
cabūtur filij dei viui. Ysaias autem
clamat p̄ israhel. Si fuerit numerus
filioꝝ israhel tanq̄ arena maris: reli-
quie salue fient. Verbū enī cōsūmans
et abbreuiās in equitate: q̄a verbū bre-
uiatū faciet dn̄s sup terrā. Et sicut p̄di-
xit ysaias nisi domin⁹ sabaoth reliquis-
set nobis semen sicut zodoma et facti

essem⁹ : ꝛ sicut gomorra similes fuisse=
mus . Quid ergo dicem⁹ ? Q̄d gentes
que nō sectabant̄ iusticiā apphēderūt
iusticiā: iusticiā aūt q̄ ex fide ē. Israhel
vero sectando legē iusticie: in legē iusti=
cie nō puenit. Quare: q̄a nō ex fide: sed
q̄si ex operib3. Offenderūt enī ī lapidē
offensionis: sicut scriptū ē. Ecce pono
ī syon lapidē offensionis ꝛ petrā scādali:
et oīs q̄ credit ī eū nō ↄfundet̄. x
Fratres: volūtas quidem cordis
mei et obsecratio ad deū fit pro
illis in salutem. Testimoniū enim phi=
beo illis q̄ emulationē quidē dei ha=
bent: sed nō scd̄m scientiā. Ignorātes
enī iusticiā dei . ꝛ suā querētes statuere:
iusticie dei nō sunt subiecti . Finis enī
legis cristus : ad iusticiā om̄i credenti.
Moyses enim scripsit : quoniā iustici=
am que ex lege est qui fecerit homo : vi=
uet in ea. Que aūt ex fide ē iusticia sic
dicit. Ne dixeris in corde tuo . q̄s ascē=
det in celū . id est cristū deducere: aut q̄s
descendet in abyssum . hoc est cristū a
mortuis reuocare. Sed quid dicit scri=
ptura ? Prope est verbū in ore tuo et
in corde tuo. Hoc est verbū fidei quod
p̄dicam⁹: quia si confitearis ī ore tuo
dn̄m ihesum: ꝛ in corde tuo credideris
q̄ deus illū suscitauit a mortuis : sal=
uus eris. Corde enim credit̄ ad iustici=
am : ore aūt cōfessio fit ad salutē. Di=
cit enī scriptura. Omnis qui credit in
illū non cōfundetur. Nō enī est distin=
ctio iudei ꝛ greci. Nā idē dn̄s omniū:
diues ī om̄es qui inuocāt illū. Om̄is
enī quicunq3 inuocauerit nomē dn̄i:
saluus erit. Quomō ergo inuocabūt
in quē nō crediderūt ? Aut quomō cre=
dent ei: quē nō audierūt ? Quomō au=
tem audient: sine p̄dicante ? Quomō
vero p̄dicabūt: nisi mittantur ? Sicut
scriptū est. Quā speciosi pedes euāgeli=
zantiū pacem: euangelizantiū bona.
Sed non omnes obediūt euangelio.
Ysaias enī dicit. Dn̄e: quis credidit
auditui nr̄o ? Ergo fides ex auditu:
auditus aūt p verbū cristi . Sed dico.
Nūquid nō audierūt ? Et quidē in o=
mnē terrā exiuit sonus eoꝝ: et in fines
orbis terre verba eoꝝ. Sed dico. Nun=
quid israhel non cognouit ? Primus
moyses dicit . Ego ad emulationem
vos adducā nō in gentem in gentem
insipiētem : in irā vos mittā. Ysaias
aūt audet et dicit. Inuent⁹ sum a nō
querentib3 me: palā apparui hijs qui
me nō interrogabāt. Ad isrl̄ aūt dicit.
Tota die expādi man⁹ meas ad p̄plm
nō credentē: sed ↄtradicētē michi. xi
Dico ergo. Nunq̄d de⁹ repulit po=
pulū suū ? Absit. Nam et ego
israhelita sum ex semine abraham de
tribu beniamin. Non repulit de⁹ ple=
bem suā quā p̄sciuit. An nescitis in
helya quid dicit scriptura : quēadmo=
dum interpellat deū aduersū israhel ?
Dn̄e p̄phetas tuos occiderūt: altaria
tua suffoderūt . ꝛ ego relictus sum sol⁹:
et querūt animā meā. Sed quid dicit
illi diuinū responsum ? Reliqui michi
septē milia viroꝝ: qui nō curuauerūt
genua ante baal . Sic ergo et in hoc
tēpore: reliquie scd̄m electionē gratie
salue facte sunt. Si aūt gratia : iā nō
ex operib3. Alioquin gratia iā nō est
gratia . Quid ergo ? Qd̄ querebat isra=
hel hoc non est cōsecut⁹: electio autem
cōsecuta est: ceteri vero excecati sūt sicut
scriptū ē. Dedit illis deus spiritū com=
punctionis: oculos ut nō videāt ꝛ au=
res ut nō audiāt: usq3 ī hodiernū diē.
Et dauid dicit. Fiat mensa eoꝝ corā
ipsis ī laqueū: ꝛ in captionē et ī scādalū

et in retributionē illis. Obscurentur
oculi eoꝝ ne videāt: ⁊ dorsū eoꝝ semꝑ
incurua. Dico ergo. Nūqd sic offen-
derūt ut caderent? Absit. Sed illorū
delicto salus gentibus: ut illos emu-
lent. Qđ si delictum eorū diuitie sunt
mūdi: ⁊ diminutō eoꝝ diuitie gentiū:
quātomagis plenitudo eoꝝ? Uobis
enī dico gentibꝫ. Quādiu quidē ego
sum gentiū ap̄lus ministeriū meū ho-
norificabo: si quo modo ad emulan-
dum ꝓuocem carnē meā: ⁊ saluos fa-
ciam aliquos ex illis. Si enī amissio
eoꝝ reconciliatio ē mūdi: q̄ assumptō
nisi vita ex mortuis? Qđ si delibatio
sancta est: ⁊ massa. Et si radix sancta:
et rami. Qđ si aliqui ex ramis fracti
sunt: tu aūt cū oleaster esses insert⁹ es
in illis: ⁊ socius radicis ⁊ pinguedinis
oliue factus es: noli gloriari aduersus
ramos. Qđ si gloriaris: non tu radi-
cem portas: sed radix te. Dicis ergo.
Fracti sunt rami: ut ego inserar. Bene.
Propter incredulitatem fracti sūt. Tu
aūt fide stas. Noli altū sapere sed time.
Si enim de⁹ naturalibꝫ ramis nō pe-
percit: ne forte nec tibi parcat. Vide er-
go bonitatem ⁊ seueritatē dei. In eos
quidē qui ceciderūt seueritatem: in te
aūt bonitatem dei: si ꝑmanseris i bo-
nitate. Alioquin ⁊ tu excideris. Sed ⁊
illi si nō ꝑmāserint i incredulitate in-
serentur. Potens est enim de⁹ iterū inse-
rere illos. Nā ⁊ si tu ex naturali excisus
es oleastro ⁊ contra naturā insert⁹ es
in bonā oliuā: quātomagis hij qui
secundū naturā inserentur sue oliue?
Nolo enī vos ignorare frēs misteriū
hoc: ut nō sitis vobisipis sapientes:
quia cecitas ex parte contingit in isrl'
donec plenitudo gentiū intraret: ⁊ sic
omīs israhel saluus fieret sicut scriptū
est. Ueniet ex syon: qui eripiat et auer-
tat impietatem ab iacob. Et hoc illis
a me testamentū: cū abstulero peccata
eoꝝ. Secundū euangeliū quidē inimi-
ci ꝓpter vos: secundū electionē aūt ca-
rissimi ꝓpter patres. Sine penitentia
enim sunt dona ⁊ vocatio dei. Sicut
enim aliquādo et vos nō credidistis
deo nūc aūt misericordiā ꝯsecuti estis
propter incredulitatē illorū: ita et isti
nūc nō crediderūt i vestrā misericordiā:
ut ⁊ ipi misericordiā ꝯsequātur. Con-
clusit enim de⁹ omīa in incredulitate:
ut omniū misereatur. O altitudo di-
uitiaꝝ sapientie ⁊ sciencie dei: quā incō-
prehensibilia sunt iudicia eius: et in-
uestigabiles vie ei⁹. Quis enī cogno-
uit sensum dn̄i: aut quis ꝯsiliarius
eius fuit? Aut quis prior dedit illi: et
retribuetur ei? Quoniam ex ipo et per
ipsum et in ipso sunt omnia: ipi glo-
ria in secula seculorum amen. XII. 12
Obsecro itaqꝫ vos fratres per mise-
ricordiā dei: ut exhibeatis corpo-
ra vestra hostiā viuentem, sanctā, deo
placentem: ratōnabile obsequiū vr̄m.
Et nolite conformari huic seculo: sed
reformamini in nouitate sensus vr̄i:
ut ꝓbetis que sit volūtas dei bona ⁊
bene placens ⁊ ꝑfecta. Dico enim per
gratiā que data est michi: omnibus q̄
sunt inter vos: nō plus sapere q̄ opor-
tet sapere, sed sapere ad sobrietatem: ⁊
unicuiqꝫ sicut de⁹ diuisit mensurā fidei.
Sicut enī in uno corpore multa mem-
bra habem⁹: omnia aūt membra nō
eundem actū habent: ita multi unū
corpus sum⁹ in cristo: singuli aūt al-
ter alteri⁹ mēbra: habentes donatio-
nes scd̄m gratiā que data est nobis
differentes. Siue ꝓphetiam: scd̄m rati-
onē fidei. Siue ministeriū: i ministrādo.

Siue qui docet: in doctrina. Qui exhor-
tatur in exhortādo. Qui tribuit: i sim-
plicitate. Qui preest: in sollicitudine.
Qui miseretur: in hilaritate. Dilectio:
sine simulatōne. Odiētes malū: adherē-
tes bono. Caritatem fraternitates in-
uicem diligentes: honore inuicem p̄ue-
niētes. Sollicitudine nō pigri: spiritu
feruētes: dn̄o suiētes. Spe gaudētes:
i tribulatōne patiētes: oratiōnī instā-
tes. Necessitatibꝫ sāctoꝝ ꝯmunicātes:
hospitalitatē sectātes. Bn̄dicite psequē-
tibꝫ uos. Benedicite: et nolite maledi-
cere. Gaudere cū gaudētibus: flere cū
flentibꝫ. Idipm̄ inuicem sentiētes. Nō
alta sapientes: sed humilibus cōsenti-
entes. Nolite esse prudētes apud vos-
metipsos. Nulli malū p malo redden-
tes: puidentes bona non tantū corā
deo: sed etiā corā omībus hominibꝫ.
Si fieri potest qđ ex vobis est: cū omni-
bus hominibus pacem habētes. Nō
vosmetipsos defendentes carissimi: sed
date locū ire. Scriptū est enim. Michi
vindictam: et ego retribuam dicit do-
minus. Sed si esurierit inimic⁹ tuus
ciba illum: si sitit: potū da illi. Hoc e-
nim faciens: carbones ignis cōgeres
super caput eius. Noli vinci a ma-
lo: sed vince in bono malum. xiij
Omnis anima potestatibꝫ subli-
mioribus subdita sit. Non est e-
nim potestas nisi a deo. Que aūt sunt
a deo: ordinata sunt. Itaqꝫ qui resistit
potestati: dei ordinatōni resistit. Qui
aūt resistūt: ipi sibi damnatōnem ac-
quirūt. Nā principes nō sunt timori
boni operis sed mali. Vis aūt non
timere potestatem? Bonū fac: ⁊ habe-
bis laudem ex illa. Dei enim minister
est: tibi in bonū. Si aūt malū feceris:
time. Nō eni sine causa gladiū portat.

Dei enim minister est: vindex in iram
ei q̄ malū agit. Ideoqꝫ necessitate sub-
diti estote: nō solū ꝓpter iram: sed etiā
propter cōsciētiā. Ideo enim et tribu-
ta prestatis. Ministri enim dei sunt: in
hoc ipm̄ seruientes. Reddite ergo omī-
bus debita. Cui tributū tributū: cui ve-
ctigal vectigal: cui timorem timorem:
cui honorē honorem. Nemini quicq̄
debeatis: nisi ut inuicē diligatis. Qui
enim diligit pximū: legem adimple-
uit. Nā nō adulterabis. non occides.
nō furaberis. non falsum testimoniū
dices. non cōcupisces: ⁊ si qđ est aliud
mandatū in hoc verbo instauraī: di-
liges pximū tuū sicut teipm̄. Dilectio
proximi malū nō operaī. Plenitudo
ergo legis est dilectio. Et hoc scientes
tempus: quia hora est iam nos de so-
mno surgere. Nūc enim ꝓpior est nr̄a
salus: q̄ cū credidim⁹. Nox p̄cessit: di-
es aūt appropinquit. Abiciam⁹ ergo
opera tenebraꝝ ⁊ induamur arma lu-
cis: sic ut in die honeste ābulem⁹. Nō
in comessatōnibus ⁊ ebrietatibus. nō
in cubilibꝫ ⁊ impudiciciis. nō in cōten-
tione et emulatione: sed induimini
dominū ihesum cristum: et carnis cu-
ram ne feceritis in desideriis. xiiij
Infirmū aūt i fide assumite: nō in discē-
ptatōnibꝫ cogitatōnū. Alius eni cre-
dit māducare se omīa. Qui aūt infir-
mus est: olus māducet. Is qui mādu-
cat. nō māducātem nō spernat: ⁊ qui
nō māducat: māducātem nō iudicet.
Deus enim illū assumpsit. Tu quis
es qui iudicas alienū seruū? Dn̄o suo
stat aut cadit. Stabit aūt. Potens est
enim de⁹ statuere illū. Nā alius iudi-
cat diem inter diem: ali⁹ aūt iudicat
omnē diem. Vnusquisqꝫ in suo sensu
abundet. Qui sapit diem. dn̄o sapit:

et qui mādućat·dño mādućat. Gra=
tias enim agit deo. Et qui nō mādu=
cat·dño nō mādućat: ⁊ gratias agit
deo. Nemo enim nr̄m sibi viuit: ⁊ ne=
mo sibi moritur. Siue enim viuim⁹·
dño viuim⁹: siue morimur·dño mo=
rim̄. Siue ergo viuim⁹ siue morim̄:
dñi sumus. In hoc enim xp̄us mor=
tuus est ⁊ resurrexit: ut ⁊ viuoꝝ ⁊ mor=
tuoꝝ dn̄etur. Tu aūt quid iudicas fra=
trem tuū: aut tu q̄re spernis fratrē tuū?
Omnes enim stabimus ante tribunal
dei. Scriptū est enim. Viuo ego dicit
dn̄s: quoniā michi flectetur omne ge=
nu: ⁊ omnis lingua cōfitebit̄ deo. Ita
q3 unusquisq3 nostrū p se rationē red=
det deo. Nō ergo ampli⁹ inuicem iu=
dicem⁹. Sed hoc iudicate magis: ne
ponatis offendiculū fratri uel scādalū.
Scio ⁊ cōfido in dño ihesu: q̄a nichil
ɔmune p ip̄m·nisi ei qui existimat q̄d
cōmune esse: illi cōmune est. Si enim
propter cibū frater tuus contristatur:
iam nō sc̄dm caritatē ambulas. No=
li cibo tuo illū pdere: p quo xp̄s mor=
tuus est. Nō ergo blasphemetur bonū
nostrū. Nō est enī regnū dei esca et po=
tus: sed iusticia ⁊ pax ⁊ gaudiū ī spiri=
tu sancto. Qui enim in hoc seruit xp̄o
placet deo: ⁊ pbatus est hominibus.
Itaq3 que pacis sunt sectemur: et que
edificatōnis sunt in inuicem custodi=
amus. Noli pter escam destruere op⁹
dei. Om̄ia quidē sunt mūda: sed ma=
lū est homini qui p offendiculū man=
ducat. Bonū ē nō mādućare carnē ⁊
nō bibere vinū: neq3 ī quo frater tu⁹ of=
fendit aut scādalizat̄ aut infirmat̄. Tu
quidē habes penes temetip̄m: habe co=
rā deo. Beat⁹ q̄ nō iudicat semetip̄m
ī eo q̄ pbat. Qui aūt discernit: si mādu=
cauerit dānat⁹ ē: q̄a nō ex fide. Omne
aūt q̄d nō est ex fide peccatū est. XV
Debem⁹ aūt nos firmiores inbe=
cillitates īfirmoꝝ sustinere: et
non nobis placere. Vnusquisq3 vr̄m
proximo suo placeat in bonū: ad edi=
ficationē. Etenim xp̄us nō sibi placu=
it: sed sicut scriptū est: improperia im=
properātiū tibi ceciderūt sup me. Que=
cumq3 enim scripta sunt ad nostrā do=
ctrinā scripta sunt: ut p patientiā ⁊ cō=
solationē scripturaꝝ spem habeamus.
Deus aūt patientie ⁊ solacij det vobis
idip̄m sapere in alterutrū sc̄dm ihesū
xp̄m: ut unanimes uno ore honorifi=
cetis deum et patrem domini nostri
ihesu xp̄i. Propter quod suscipite in=
uicem sicut et xp̄us suscepit vos in ho=
norem dei. Dico enī xp̄m ihesum mi=
nistrū fuisse circūcisionis pter verita=
tem dei ad cōfirmandas pmissiones
patrū: gentes aūt super misericordia
honorare deū: sicut scriptum est. Pro=
pterea cōfitebor tibi in gentibus dn̄e:
et nomini tuo cantabo. Et iterum di=
cit. Letamini gētes cū plebe ei⁹. Et iteꝝ.
Laudate omnes gentes dn̄m: et ma=
gnificate eū omnes pp̄li. Et rursus ysa=
ias ait. Erit radix iesse: et qui exurget
regere gētes·ī eum gētes sperabūt. De⁹
aūt spei repleat vos omni gaudio et
pace in credendo: ut abūdetis in spe ⁊
virtute spirit⁹ sancti. Certus sū aūt fra=
tres mei ⁊ egoipse de vobis: quoniā et
ip̄i pleni estis dilectione·repleti omni
sciencia: ita ut possitis alterutrū mo=
nere. Audaci⁹ aūt scripsi vobis fratres
ex parte·tanq̄ in memoriā vos redu=
cens: propter graciā que data est mi=
chi a deo ut sim minister xp̄i ihesu in
gentibus sanctificās euangeliū dei: ut
fiat oblatio gentiū accepta et sanctifi=
cata in spiritu sancto. Habeo igitur

gloriā in xp̄o ihesu ad deū. Nō enim
audeo aliquid loqui eoꝝ que ꝑ me nō
efficit xp̄us ī obedientiā gentiū: verbo
et factis in virtute signoꝝ et ꝓdigioꝝ
in virtute spiritus sancti: ita ut ab ihe-
rusalē ꝑ circuitū usq; ad illiricū reple-
uerim euāgeliū xp̄i. Sic aūt p̄dicaui
euangeliū hoc· non ubi nominatus
est xp̄us ne super alienū fundamen-
tum edificarē: sed sicut scriptū ē quibꝫ
nō ē annūciatū de eo videbūt: ⁊ q̄ non
audierūt de eo intelligent· ꝓpter quod
et impediebar plurimū venire ad vos.
Nūc vero ulteriꝰ locū non habens in
hiis regionibus: cupiditatem aūt ha-
bens veniendi ad vos ex multis iam
p̄cedentibus ānis: cū in hyspaniā ꝓfi-
cisci cepero· spero q̄ p̄teriens videam
vos· ⁊ a vobis deducar illuc· si vobis
p̄mū ex parte fruitꝰ fuero. Nūc igitur
proficiscar ī iherusalē ministrare san-
ctis. Probauerūt enim macedonia et
achaia collationē aliquā facere ī pau-
peres sanctoꝝ q̄ sunt in iherusalē. Pla-
cuit enī eis: et debitores sunt eoꝝ. Nā
si spiritualiū eoꝝ participes facti sunt
gentiles: debent et in carnalibꝫ mini-
strare eis. Hoc igit̄ cū cōsūmauero et
assignauero eis fructū hunc: per vos
proficiscar in hyspaniā. Scio autem:
qm̄ veniēs ad vos ī abūdantia bene-
dictionis xp̄i veniā. Obsecro ergo vos
fr̄es ꝑ dn̄m nr̄m ihesū xp̄m ⁊ ꝑ carita-
tem sācti spiritꝰ ut adiuuetis me ī ora-
tōnibꝫ ad deū· ut liberer ab infidelibꝫ
q̄ sunt ī iudea: ⁊ obsequiī mei oblatio
accepta fiat in ihr̄lm sāctis: ut veniā
ad vos ī gaudio ꝑ volūtatē dei ut re-
frigerer vobiscū. Deꝰ autem pacis sit
cum omnibus vobis amen. XVI
Commēdo aūt vobis phebē soro-
rē nr̄am q̄ ē ī ministerio ecclesie
que ē cenchris ut eā suscipiatis ī dn̄o
digne sāctis: et assistatis ei ī q̄cūq; ne-
gocio vr̄i indiguerit. Etenī ipa q̄; assti-
tit multis: michi ipi. Salutate priscā
⁊ aquilā adiutores meos ī xp̄o ihesu:
q̄ ꝓ aīa mea suas ceruices supposuerūt:
quibꝫ nō solꝰ ego gr̄as ago sed et cū-
cte ecclesie gētiū: ⁊ domesticā ecclesiā eoꝝ.
Salutate ephenetū dilectū michi: q̄ est
p̄mitiuꝰ asye ī xp̄o ihesu. Salutate ma-
riā q̄ mlt̄ū laborauit ī vobis. Saluta-
te andronicū ⁊ iuliam cognatos ⁊ cō-
captiuos meos q̄ sūt nobiles ī apl̄is:
q̄ et āte me fuerūt ī xp̄o. Salutate āpli-
atū dilectissimū michi ī dn̄o. Saluta-
te vrbanū adiutorē nr̄m ī xp̄o ihesu: et
stachin dilectum meū. Salutate appel-
len ꝓbum in cristo. Salutate eos qui
sūt ex aristoboli domo. Salutate hero-
dionē cognatū meū. Salutate eos q̄
sūt ex narcisci domo: q̄ sūt ī dn̄o. Sa-
lutate triphenā ⁊ triphosā: q̄ laborāt
ī dn̄o. Salutate ꝑsidam carissimā: q̄
mlt̄ū laborauit ī dn̄o. Salutate rufū
electū ī dn̄o: ⁊ matrē eiꝰ ⁊ meā. Saluta-
te asincretū flegontā hermen patrobam
herman: ⁊ q̄ cū eis sunt fr̄es. Salutate
philologū ⁊ iuliam nereū et sororē eiꝰ
⁊ olimpiadem: ⁊ oēs q̄ cū eis sūt san-
ctos. Salutate inuicē ī osculo sancto.
Salutāt vos oēs ecclesie xp̄i. Rogo
aūt vos fr̄es ut obseruetis eos q̄ dissensio-
nes ⁊ offendicula p̄ter doctrinā quā vos
didicistis faciunt: ⁊ declinate ab illis.
Huiusmodi enī xp̄o dn̄o nr̄o nō ser-
uiunt sed suo vētri: ⁊ ꝑ dulces sermones ⁊
benedictiones seducūt corda innocētiū.
Vr̄a enī obediētia in oēm locū diuul-
gata ē. Gaudeo igit̄ ī vobis: sed volo
vos sapiētes esse ī bono: et simplices
in malo. Deꝰ aūt pacis cōterat satha-
nan sub pedibꝫ vr̄is velociter. Gratia

dñi nostri ihesu xp̄i vobiscū. Salutat
vos thimotheꝰ adiutor meꝰ: ⁊ lucius
et iason ⁊ sosipater cognati mei. Sa-
luto vos ego tercius: q̄ scripsi episto-
lam in dño. Salutat vos gaius ho-
spes meus: ⁊ vniuerse ecclie. Salutat
vos erastꝰ archariꝰ ciuitatis: et quar-
tus frater. Gratia dñi nostri ihesu xp̄i
cū omībȝ vobis amen. Ei aūt qui po-
tens est nos ꝯfirmare iuxta euāgeliū
meū ⁊ p̄dicationē ihesu xp̄i: scd̄m reue-
lationē misterij temporibȝ eternis ta-
citi qd̄ nūc patefactū est per scripturas
prophetarū scd̄m p̄ceptū eterni dei ad
obeditionē fidei i cūctis gentibȝ cogni-
ti soli sapienti deo p ihesū xp̄m: cui ho-
nor et gloria in secula seculorū amen.
Explicit epl'a. Incipit prologus in e-
pistola ad corinthios

Corinthij sunt achaici: et
hij similiter ab ap'lo audi-
erūt verbū veritatis: ⁊ sub-
uersi sunt multipharie a
falsis ap'lis. Quidam a philosophie
verbosa eloquentia: alij secta legis iu-
daice inducti sunt. Hos reuocat apo-
stolus ad verā fidem et euangelicam
sapientiam: scribēs eis ab ephesio per
thimotheum. Explicit prologus. In-
cipit epl'a ad corinthios capitl'm primū

Paulus vocatꝰ apo-
stolus ihesu xp̄i per
voluntatē dei et soste-
nes frater ecclesie dei
que ē corinthi: san-
ctificatis i xp̄o ihesu
vocatis sanctis: cū omibus qui inuo-
cant nomē dñi nr̄i ihesu xp̄i in omni
loco ip̄oꝝ ⁊ nr̄o. Gratia vobis et pax
a deo patre nr̄o: et dño ihesu xp̄o. Gra-
tias ago deo meo semp p vobis i gra-
tia dei q̄ data est vobis in xp̄o ihesu:
q̄a in oīnibȝ diuites facti estis in illo
in omī verbo et in omī sciencia: sicut
testimoniū xp̄i ꝯfirmatū ē in vobis ut
nichil vobis desit in nulla gratia: ex-
spectātibȝ reuelatōnē dñi nr̄i ihesu xp̄i:
qui et ꝯfirmabit vos usqȝ in finē sine
crimine: in die aduentꝰ dñi nr̄i ihesu
xp̄i. Fidelis deꝰ: p quē vocati estis in
societatem filij eiꝰ ihesu xp̄i dñi nostri.
Obsecro aūt vos fratres p nomē dñi
nr̄i ihesu xp̄i: ut idip̄m dicatis omēs:
et nō sint i vobis scismata. Sitis aūt
pfecti in eodē sensu: et in eadē sciencia.
Significatū est enim michi de vobis
fr̄es mei ab hijs qui sūt cloes: q̄a ꝯten-
tōnes sunt inter vos. Hoc aūt dico: qd̄
vnusquisqȝ vr̄m dicit. Ego quidē sum
pauli: ego aūt appollo. ego vero cephe:
ego aūt xp̄i. Diuisus est xp̄s? Nūqd
paulus crucifixꝰ ē p vobis: aut i noīe
pauli baptizati estis? Gratias ago
deo meo q̄ neminē vr̄m baptizaui ni-
si crispum et gaiū: ne quis dicat q̄ in
noīe meo baptizati estis. Baptizaui
aūt ⁊ stephane domū: ceterū nescio si quē
aliū vr̄m baptizauerim. Nō enim mi-
sit me xp̄s baptizare sed euangelizare:
nō i sapiētia verbi: ut nō euacuet crux
xp̄i. Verbū enim crucis peuntibȝ quidē
stulticia ē: hijs aūt qui salui fiūt id est
nobis virtꝰ dei ē. Scriptū ē eni. Perdā
sapiētiā sapientiū: et prudētiā prudē-
tiū reprobabo. Ubi sapiēs ubi scriba:
ubi inquisitor huiꝰ seculi? Nōne stul-
tam fecit deꝰ sapiētiā huiꝰ mūdi? Nā
quia in dei sapiētia non cognouit mū-
dus p sapiētiā deū: placuit deo p stul-
ticiā p̄dicatōnis saluos facere credētes.
Quoniā ⁊ iudei signa petūt: ⁊ greci sa-
piētiam querūt. Nos aūt p̄dicamus
xp̄m crucifixū: iudeis quidē scādalū: gē-
tibȝ aūt stulticiā: ipsis autem vocatis

iudeis atq; grecis · criſtū dei virtutem
et dei ſapiētiā. Quia qđ ſtultū ē dei · ſa-
pientꝰ eſt hominibꝫ: ⁊ qđ infirmū eſt
dei: fortꝰ ē hominibꝫ. Videte enim vo-
catiōnē veſtrā frēs: q̄a nō mlti ſapien-
tes ſcđm carnē nō multi potētes non
mlti nobiles: ſed q̄ ſtulta ſunt mūdi e-
legit deꝰ ut cōfundat ſapientes: ⁊ infir-
ma mūdi elegit deꝰ ut ꝯfundat fortia:
⁊ ignobilia mūdi ⁊ cōtēptibilia elegit
deꝰ et ea q̄ nō ſūt · ut ea que ſūt deſtrue-
ret: ut nō gloriet̄ oīīs caro ī ꝯſpectu
eiꝰ. Ex ipō aūt vos eſtis ī xp̄o iheſu: q̄
factꝰ ē nobis ſapiētia ⁊ iuſticia et ſācti-
ficatō ⁊ redēptio: ut quēadmodū ſcri-
ptū ē: q̄ gloriat̄ ī dn̄o glorietur. ij
Et ego cū veniſſem ad vos fratreſ:
veni nō in ſublimitate ſmonis
aut ſapiētie · annūciās vobis teſtimo-
niū xp̄i. Nō eni iudicaui me ſcire ali-
quid iter vos niſi iheſū xp̄m: et hunc
crucifixū. Et ego ī infirmitate ⁊ timore
⁊ tremore mlto fui apud vos: et ſmo
meꝰ et p̄dicatio mea nō ī pſuaſibilibꝫ
humane ſapiētie verbis: ſed ī oſtenſio-
ne ſpiritꝰ et virtutis: ut fides vr̄a nō
ſit ī ſapiētia hominū ſed in virtute dei.
Sapientiā aūt loquimr̄ inter pfectos.
Sapiētiā vero nō huiꝰ ſcli neq; prici-
pū huiꝰ ſcli q̄ deſtruūtur: ſed loquimr̄
dei ſapiētiā ī miſterio q̄ abſcondita ē:
quā p̄deſtinauit deꝰ ante ſecula ī glo-
riā noſtrā quā nemo principū huiꝰ ſe-
culi cognouit. Si enim cognouiſſent:
nūquā dn̄m glorie crucifixiſſent. Si-
cut ſcriptū eſt: qđ oculus nō vidit nec
auris audiuit nec in cor hoīs aſcen-
dit: q̄ pparauit deꝰ hijs q̄ diligūt illū.
Nobis aūt reuelauit deꝰ p ſpiritū ſuū.
Spiritꝰ eni oīa ſcrutat̄: etiā pfunda
dei. Quis eni ſcit hominū q̄ ſūt hoīs:
niſi ſpiritꝰ hoīs q̄ in ipō ē? Ita et que
dei ſūt nemo cognouit niſi ſpiritus dei.
Nos aūt nō ſpiritū huiꝰ mūdi accepi-
mus ſed ſpiritū q̄ ex deo eſt: ut ſciamꝰ
q̄ a deo donata ſūt nobis: q̄ ⁊ loquimr̄
nō in doctis humane ſapiētie verbis ·
ſed in doctrina ſpiritus: ſpiritualibꝫ
ſpiritualia ꝯparātes. Animalis aūt
homo nō pcipit ea que ſunt ſpiritus
dei. Stulticia enim eſt illi: ⁊ nō poteſt
itelligere: q̄a ſpiritualiter examinatur.
Spiritualis aūt iudicat oīa: ⁊ ipē a
nemine iudicat̄: ſicut ſcriptū eſt. Quis
eni cognouit ſenſū dn̄i: aut q̄s inſtru-
xit eū? Nos aūt ſēſū xp̄i habemꝰ. iij
Et ego frēs nō potui vobis loqui
q̄ſi ſpiritualibꝫ: ſed q̄ſi carnalibꝫ.
Tāquā paruulꝰ ī xp̄o lac vobis potū
dedi nō eſcā. Nōdū eni poteratis: ſed
nec nūc quidē poteſtis. Adhuc eni car-
nales eſtis. Cū eni fuerit iter vos zeluſ
et ꝯtentō: nōne carnales eſtis ⁊ ſcđm
hominē ābulatis? Cū eni q̄s dicat e-
go quidē ſū pauli · aliꝰ aūt ego apol-
lo: nōne hoīes eſtis? Quid igit̄ eſt ap-
pollo? Quid vero paulꝰ? Miniſtri eiꝰ
cui credidiſtis. Et unicuiq; ſicut dn̄s
dedit. Ego plātaui apollo rigauit:
ſed deꝰ icremētū dedit. Itaq; neq; q̄ plā-
tat ē aliqđ neq; q̄ rigat: ſed q̄ incremētū
dat deꝰ. Qui plātat aūt ⁊ q̄ rigat vnū
ſūt. Vnuſquiſq; aūt ꝓpriā mercedē ac-
cipiet ſcđm ſuū laborē. Dei eni ſumus
adiutores. Dei agricltura eſtis: dei edi-
ficatio eſtis. Scđm grāā dei q̄ data ē mi-
chi ut ſapiēs architectꝰ fundamētū po-
ſui: aliꝰ aūt ſupedificat. Vnuſquiſq;
aūt videat quomō ſupedificet. Funda-
mētū enim aliud nemo poteſt ponere
p̄ter id qđ poſitū ē: qđ ē xp̄s iheſus. Si
q̄s aūt ſupedificat ſupra fundamētū
hoc aurū argentū lapides p̄cioſos li-
gna fenū ſtipulā: vniuſcuiuſq; opus

manifestū erit. Dies enim dñi declara-
bit: q̄a i igne revelabit̄: ⁊ uniuscuiusq;
opus q̄le sit ignis ꝓbabit. Si cui⁹ o-
pus mā̄serit qd̄ supedificauit: mercedē
accipiet. Si cui⁹ op⁹ arserit detrimētū
patiet̄: ip̄e aūt salvus erit: sic tamē q̄si
p ignē. Nescitis q̄a tēplū dei estis: ⁊ spi-
rit⁹ dei habitat i vobis? Si q̄s autem
tēplū dei violauerit: disp̄det illū deus.
Tēplū enī dei sc̄m ē: qd̄ estis vos. Ne-
mo se seducat. Si q̄s videt̄ iter vos sa-
piēs esse i hoc sec̄lo: stult⁹ fiat ut sit sa-
piēs. Sapiētia enī hui⁹ mūdi stulticia
est apud deū. Scriptū est enī. Cōprehē-
dam sapientes in astutia eoꝝ. Et iterū.
De⁹ novit cogitatōnes sapiētiū: qm̄
vane sūt. Nemo itaq; glorietur in ho-
minibꝫ. Omīa enī vr̄a sūt: sive paul⁹
sive appollo sive cephas sive mund⁹
sive vita sive mors sive p̄sentia sive fu-
tura. Omnia enim vestra sunt: vos
autem cristi: xp̄us autem dei. iiij
Sic nos existimet homo ut mini-
stros xp̄i: et dispēsatores misteri-
oꝝ dei. Hic iā querit̄ inter dispēsatores:
ut fidelis q̄s īveniat̄. Michi aūt ꝓ mi-
nimo ē ut a vobis iudicer: aut ab hu-
mano die. Sed neq; meip̄m iudico.
Nichil enī michi ɔsci⁹ sum: sed nō in
hoc iustificat⁹ sum. Qui aūt iudicat
me·dñs ē. Itaq; nolite āte temp⁹ iudi-
care: quoadusq; veniat dñs qui ⁊ illu-
minabit abscōdita tenebraꝝ et mani-
festabit ɔsilia cordiū: ⁊ tunc laus erit
unicuiq; a deo. Hec aūt fr̄es trāsfigura-
vi i me ⁊ appollo ꝓpter vos: ut i vobis
discatis ne supra quā scriptū est un⁹
adūsus alteꝝ infletur ꝓ alio. Quis e-
nim te discernit? Quid aūt habes qd̄
nō accepisti? Si aūt accepisti: q̄d glo-
riaris q̄si nō acceperis? Iam saturati
estis: iā divites facti estis. Sine nobis
regnatis. Et utinā regnetis: ut ⁊ nos
vobiscū regnem⁹. Puto enī q̄ de⁹ nos
ap̄los novissimos ostendit tāq̄ mor-
ti destinatos: q̄a spectacl̄m facti sum⁹
mūdo ⁊ āgelis et hominibꝫ. Nos stul-
ti ꝓpter xp̄m: vos aūt prudētes i xp̄o.
Nos infirmi: vos autē fortes. Vos
nobiles: nos aūt ignobiles. Usq; in
hāc horā ⁊ esurim⁹ ⁊ sitim⁹ ⁊ nudi su-
mus: ⁊ colaphis cedimur ⁊ instabiles
sum⁹: ⁊ laboram⁹ operātes manibꝫ no-
stris. Maledicim̄: et bñdicim⁹. Perse-
cutōnē patim̄: et sustinem⁹. Blasphe-
mam̄: ⁊ obsecram⁹. Tāq̄ purgamēta
hui⁹ mūdi: facti sum⁹ omīū peripsima
usq; adhuc. Nō ut ɔfundā vos hec scri-
bo: sed ut filios meos carissimos mo-
neo. Nā si decē milia pedagogoꝝ habe-
atis in xp̄o: sed nō multos p̄res. Nā in
xp̄o ihesu p evangeliū ego vos genui.
Rogo ergo vos: imitatores mei esto-
te. Ideo misi ad vos thimotheū q̄ ē fi-
li⁹ me⁹ carissim⁹ ⁊ fidelis i dño: q̄ vos
cōmonefaciat vias meas q̄ sūt in xp̄o
ihesu: sicut ubiq; i omī ecclesia doceo.
Tāq̄ nō ventur⁹ sim ad vos: sic inflati
sūt quidā. Veniā aūt ad vos cito si
dñs voluerit: ⁊ cognoscā nō s̄monē e-
orū q̄ inflati sūt: sed virtutē. Nō enī i
s̄mone ē regnū dei: sed i virtute. Quid
vultis? In virga veniā ad vos·an in
caritate ⁊ spiritu mā̄suetudinis? v
Omnino audit̄ iter vos fornica-
tio: ⁊ talis fornicatio q̄lis nec in-
ter gētes: ita ut uxorē p̄ris sui aliq̄s ha-
beat. Et vos inflati estis: ⁊ nō magis
luctū habuistis: ut tollat̄ de medio ve-
strū q̄ hoc op⁹ fecit. Ego quidē absens
corpore·p̄sens aūt spiritu: iā iudicavi
ut p̄sens eū q̄ sic operat⁹ ē in noīe dñi
nr̄i ihesu xp̄i cōgregatis vobis et meo
spiritu cū virtute domini ihesu tradere

huiusmodi tradere sathane i interitū car-
nis: ut spiritꝰ saluus sit in die dñi nři
ihesu xp̄i. Nō ē bona gloriatō vřa. Ne-
scitis q̄a modicū fermentū totā massā
corrūpit? Expurgate vetꝰ fermētū: ut
sitis noua cōspersio sicut estis azimi.
Etenī pascha nřm īmolatꝰ ē xp̄s. Ita
q; epulemꝰ: nō i fermēto veteri neq; i fer-
mēto malicie ⁊ nequicie: sed i azimis
sinceritatis ⁊ veritatis. Scripsi vobis
i epl'a: ne cōmisceamini fornicariis. Nō
utiq; fornicariis huiꝰ mūdi aut aua-
ris aut rapacibꝫ aut ydolis seruiētibꝫ: a-
lioquī debueratis de hoc mūdo exisse.
Nūc autē scripsi vobis non cōmisceri.
Si is q̄ frater noīatᷣ iter vos et ē forni-
cator aut auarꝰ aut ydolis seruiens aut
maledicꝰ aut ebriosus aut rapax: cū
huiusmodi nec cibū sumere. Quid e-
nim michi de hiis q̄ foris sūt iudica-
re? Nōne de hiis q̄ intꝰ sūt vos iudi-
catis? Nā eos q̄ foris sūt deus iudica-
bit. Auferte malū ex vobisipis. vi
Audet aliquis vestrum habens
negocium aduersus alterū iudi-
cari apud iniq̄s: ⁊ nō apud sanctos.
An nescitis. q̄m sācti de hoc mūdo iu-
dicabūt? Et si i vobis iudicabitᷣ mun-
dus: indigni estis q̄ de minimis iudi-
cetis? Nescitis q̄m angelos iudicabi-
mus? Quātomagis secularia? Secla-
ria igitᷣ iudicia si habueritis: cōtēptibi-
les q̄ sūt i ecclesia illos cōstituite ad iu-
dicādū. Ad verecūdiā vřam dico. Sic
nō ē iter vos sapiēs quisq̄; q̄ possit iu-
dicare iter fratrē suū: sed frater cū fratre
iudicio cōtēdit: ⁊ hoc apud infideles. Iā
quidē omnino delictū ē i vobis: q͛ iudi-
cia habetis iter vos. Quare nō magis
iniuriā accipitis? Quare non magis
fraudē patimini? Sed vos iniuriā facitis
et fraudatis: ⁊ hoc fratribꝫ. An nescitis
q̄a iniqui regnū dei nō possidebūt? No-
lite errare: neq; fornicarii neq; ydolis ser-
uiētes. neq; adulteri. neq; molles: neq;
masculoꝝ concubitores. neq; fures. neq;
auari. neq; ebriosi. neq; maledici. ne-
q; rapaces regnū dei possidebūt. Et hec
q̄dē fuistis: sed abluti estis. sed sāctifica-
ti estis. sed iustificati estis: in noīe dñi
nři ihesu xp̄i et i spiritu dei nři. Omīa
michi licēt: sed nō oīa expediūt. Omīa
michi licēt: sed ego sub nulliꝰ redigar
potestate. Esca vētri ⁊ vēter escis: deus
aūt et hūc ⁊ hāc destruet. Corpꝰ aūt nō
fornicatōni sed dño: ⁊ dñs corpori. De-
us vero ⁊ dñm suscitauit: et nos susci-
tabit p virtutē suā. Nescitis q̄m corpo-
ra vřa mēbra sūt xp̄i? Tollēs ergo mē-
bra xp̄i: faciā mēbra meretricis? Ab-
sit. An nescitis: q̄m q̄ adheret meretri-
ci vnū corpꝰ efficitᷣ? Erūt enī inq̄t duo
i carne vna. Qui aūt adheret dño: vnꝰ
spiritꝰ ē. Fugite fornicatōnē. Omē enī
peccatū q̄dcūq; fecerit homo extra corpꝰ
ē: q̄ aūt fornicatᷣ. i corpꝰ suū peccat. An
nescitis q̄m mēbra vřa tēplū ē spiritꝰ
sācti q̄ i vobis ē quē habetis a deo: ⁊ nō
estis vři? Empti enī estis p̄cio magno:
glorificate et portate deum in corpore
De quibꝫ aūt scripsi- vřo. vii
stis michi: bonum est homini
mulierē nō tāgere. Propter fornicatio-
nem aūt unusquisq; suā vxorē habeat:
⁊ vnaqueq; suū virū habeat. Vxori vir
debitū reddat: silr autē et vxor viro.
Mulier sui corporis potestatem nō habet
sed vir: silr aūt ⁊ vir sui corporis po-
testatē nō habet sed mlier. Nolite frau-
dare inuicem nisi forte ex consensu ad
tempus ut vacetis oratōni: ⁊ iterū reu-
timini i idipm: ne tēptet vos sathanas
propter incōtinētiā vřam. Hoc aūt di-
co scdm indulgētiā: nō scdm imperiū.

Volo aūt oēs vos hoīes esse sicut
meipm̄. Sed unusquisq; pprium donū
habet ex deo: ali⁹ quidē sic: ali⁹ vero sic.
Dico aūt nō nuptis ⁊ viduis: bonū ē
illis si sic pmāserit sicut et ego. Qd si
nō se ɔtinēt: nubāt. Meli⁹ ē eni nubere
q̄ uri. Hijs aūt q̄ m̄rimonio iūcti sūt
p̄cipio non ego sed dn̄s: uxorē a viro
nō discedere. Qd si discesserit: manere
inuptā: aut viro suo reconciliari. Et
vir uxorē nō dimittat. Nā ceteris ego
dico nō dn̄s. Si q̄s frater uxorē habet
infidelē: ⁊ hec ɔsentit habitare cū illo: nō
dimittat illā. Et si qua mlier habet vi-
rū infidelē ⁊ hic ɔsentit habitare cū illa:
nō dimittat viꝝ. Sācificat⁹ ē eni vir
infidelis p mlierē fidelē: ⁊ sācificata ē
mlier infidelis p viꝝ fidelē. Alioquī filij
vrī immūdi essent: nūc aūt sācti sūt.
Qd si infidelis discedit: discedat. Nō e-
nim servituti subiect⁹ ē frater aut soror ī
eiusmodi. In pace aūt vocauit vos
de⁹. Unde eni scis mlier si viꝝ saluū fa-
cies? Aut unde scis vir si mlierē saluā
facies? Nisi unicuiq; sicut diuisit dn̄s.
Unū quēq; sicut vocauit de⁹ ita ābu-
let: ⁊ sicut ī oīibȝ ecclesijs doceo. Circū-
cisus aliq̄s vocat⁹ ē: nō adducat p̄pu-
ciū. In p̄pucio aliq̄s vocat⁹ ē: nō circū-
cidat. Circūcisio nichil est: ⁊ p̄puciū ni-
chil ē: sed obseruatō mādatoꝝ dei. Unus-
q̄sq; ī q̄ vocatōne vocat⁹ ē: ī ea pmane-
at. Seruus vocat⁹ es: nō sit tibi cure.
Sed et si potes fieri liber: magis utere.
Qui eni ī dn̄o vocat⁹ ē seruus: libert⁹ ē
dn̄i. Silr̄ q̄ liber vocat⁹ ē: seru⁹ ē xp̄i.
Precio ēpti estis: nolite fieri serui hoīm.
Unusq̄sq; ergo ī quo vocat⁹ ē frater: ī
hoc pmaneat apud deū. De virginibȝ
aūt p̄ceptū dn̄i nō habeo: ɔsiliū aūt do
tāq; misericordiā ɔsecut⁹ a deo: ut sim
fidelis. Existimo eni hoc bonū esse pp̄ter
instātē necessitatē: qm̄ bonū ē homini
sic esse. Alligat⁹ es uxori: noli q̄rere so-
lutōnē. Solut⁹ es ab uxore: noli q̄rere
uxorē. Si aūt acceperis uxorē nō pec-
casti: ⁊ si nupserit virgo non peccauit.
Tribulatōnem tamē carnis habebūt
huiusmodi. Ego autem vobis parco.
Hoc itaq; dico fratres. Tēp⁹ breue est.
Reliquū ē: ut ⁊ q̄ habēt uxores: tāq; nō
habētes sint: ⁊ q̄ flent: tāq; nō flētes: et
q̄ gaudēt: tāq; nō gaudētes: et q̄ emūt:
tāq; nō possidētes: ⁊ q̄ utunt̄ hoc mūdo:
tāq; nō utāt̄. Preterit eni figura hui⁹
mūdi. Volo aūt vos sine sollicitudi-
ne esse. Qui sine uxore est: sollicit⁹ est q̄
dn̄i sūt: quomō placeat deo. Qui au-
tem cū uxore ē: sollicit⁹ ē que sūt mūdi:
quomō placeat uxori: ⁊ diuisus ē. Et
mlier inupta ⁊ virgo cogitat que dn̄i
sūt: ut sit sancta corpore ⁊ spiritu. Que
aūt nupta ē cogitat q̄ sūt mūdi: quo-
mō placeat viro. Porro hoc ad utili-
tatē vr̄am dico: nō ut laq̄um vobis in-
iciā: sed ad id q̄d honestū ē: ⁊ q̄d facul-
tatē p̄beat: sine impedimēto dn̄m obse-
crandi. Si q̄s aūt turpē se videri existi-
mat sup virgine sua q̄ sit supadulta
et ita oportet fieri: q̄d vult faciat. Nō
peccat si nubat. Nā q̄ statuit in corde
suo firm⁹ nō habens necessitatē: pote-
statē aūt habēs sue volūtatis: ⁊ hoc iu-
dicauit ī corde suo seruare virginē suā:
bene facit. Igit̄ et q̄ m̄rimonio iūgit
virginē suā bene facit: ⁊ q̄ non iūgit:
meli⁹ facit. Mlier alligata ē legi: quā-
to tpe vir ei⁹ uiuit. Qd si dormierit vir
ei⁹: liberata est. Cui aūt vult nubat: tan-
tum ī dn̄o. Beatior aūt erit: si sic pmā-
serit scd̄m meū ɔsiliū. Puto aūt: q̄ ⁊ e-
go spiritum dei habeam. viij 8
De hijs aūt q̄ ydolis imolant̄ sci-
mus: q̄a oēs scientiā habem⁹.

Scientia inflat: caritas vero edificat.
Si quis aūt se existimat scire aliquid: nō-
dū cognouit quēadmodū oporteat eū
scire. Si quis aūt diligit deū: hic cognit⁹
ē ab eo. De escis aūt q̄ ydolis īmolāt:
scim⁹ quia nichil ē ydolū in mūdo: et q̄
nullus de⁹ nisi vn⁹. Nā et si sūt q̄ dicā-
tur dij siue in celo siue ī terra: siquidē
sūt dij multi et dn̄i multi: nobis tamē v-
nus de⁹ pater ex quo om̄ia et nos ī il-
lo· et vn⁹ dn̄s ihesus xp̄s p quē om̄ia:
et nos p ip̄m. Sed nō in om̄ibȝ est sciē-
tia. Quidā aūt cū sciētia usqȝ nūc ydo-
li· quasi ydolotitū māducāt: et cōsciētia
ip̄oȝ cū sit infirma polluit̄. Esca aūt
nos nō cōmēdat deo. Neqȝ enī si man-
ducauerim⁹ abūdabim⁹: neqȝ si non
māducauerim⁹ deficiem⁹. Uidete au-
tem: ne forte hec licētia vr̄a offendicu-
lum fiat infirmis. Si enī quis viderit eū
q̄ habet sciētiā ī ydoleo recūbentē: nō-
ne cōsciētia ei⁹ cū sit infirma edificabit̄
ad māducandū ydolotita? Et peribit
infirm⁹ ī tua cōsciētia frater: pp̄ter quē
xp̄s mortu⁹ est. Sic aūt peccātes ī fra-
tres et pcutiētes cōsciētiā eoȝ infirmā: ī
xp̄m peccatis. Quapropt̄ si esca scāda-
lizat fratrē meū nō māducabo carnē
ī eternū: ne fratrē meū scādalizē. IX
Non sum liber? Nō sum ap̄lus?
Nonne xp̄m ihesū dn̄m nr̄m vi-
di? Nōne op⁹ meū vos estis in dn̄o?
Et si alijs nō sū ap̄lus: sed tamē vobi⁹
sū. Nā signaculū apostolat⁹ mei vos
estis ī dn̄o. Mea defensio apud eos q̄
me īterrogāt· hec ē. Nūquid nō habem⁹
potestatē māducādi et bibēdi? Nūqd
nō habem⁹ potestatē mulierē sororē cir-
cūducendi: sicut et ceteri ap̄li et fr̄es dn̄i
et cephas? Aut ego solus aut barna-
bas· nō habem⁹ potestatē hoc operā-
di? Quis militat suis stipēdijs unq̄ȝ?
Quis plātauit vineā: et de fructu eius
nō edit? Quis pascit gregē: et de lacte
gregis nō māducat? Nūquid scd̄m ho-
minē hec dico? An et lex nō hec dicit?
Scriptū ē enī ī lege moysi. Nō alliga-
bis os boui triturāti. Nūquid de bubȝ
cura ē deo? An pp̄ter nos utiqȝ dicit?
Nā pp̄ter nos scripta sūt: quoniā debet in
spe q̄ arat arare: et q̄ triturat· ī spe fru-
ctus pcipiēdi. Si nos vobis spiritua-
lia seminauim⁹: magnū ē si nos car-
nalia vr̄a metam⁹? Si alij potestati⁹
vr̄e participes sunt· quare nō poti⁹ nos?
Sed nō usi sum⁹ hac potestate. Sed
om̄ia sustinem⁹: ne quod offendiculū do-
mus euāgelio xp̄i. Nescitis quoniā q̄ ī sa-
crario operant̄: q̄ de sacrario sūt edūt?
Et q̄ altario deseruiūt cū altario parti-
cipāt: ita et dn̄s ordinauit hijs q̄ euā-
geliū ānūciāt: de euāgelio viuere. Ego
aūt nullo hoȝ usus sū. Nō aūt scripsi
hec: ut ita fiāt ī me. Bonū ē enī michi
magis mori: quā ut gloriā meā quis e-
uacuet. Nā etsi euāgelizauero: nō ē mi-
chi gloria. Necessitas enī michi incū-
bit. Ve enī michi ē: si nō euāgelizaue-
ro. Si enī volēs hec ago mercedē ha-
beo: si aūt inuit⁹· dispēsatō michi credi-
ta ē. Que ē ergo merces mea? Ut euāge-
liū p̄dicās· sine sūptu ponā euāgeliū:
ut nō abutar potestate mea ī euāgelio.
Nā cū liber essem ex om̄ibȝ· om̄iū me
seruū feci: ut plures lucrifacerē. Et fact⁹
sū iudeis tāq̄ȝ iude⁹: ut iudeos lucrarer.
Hijs q̄ sub lege sūt· quasi sub lege essem·
cū ip̄e nō essem sub lege: ut eos q̄ sub
lege erāt lucrifacerē. Hijs q̄ sine lege e-
rant tāq̄ȝ sine lege essē: cū sine lege dei
nō essem· sed ī lege essem xp̄i: ut lucrifa-
cerē eos q̄ sine lege erāt. Fact⁹ sū infir-
mis infirm⁹: ut infirmos lucrifacerem.
Om̄ibȝ om̄ia fact⁹ sū: ut om̄es facerē

saluos. Omnia autē facio ꝑpter euāge-
liū: ut particeps eius efficiar. Nescitis q
hij q i stadio currūt omēs quidē currūt:
sed unus accipit brauiū? Sic currite: ut
cōphendatis. Omnis aūt q i agone ɔten-
dit ab omībȝ se abstinet: et illi quidē ut
corruptibilē coronā accipiāt: nos aūt
icorruptā. Ego igit sic curro nō quasi in
icertū: sic pugno nō quasi aerē verberās.
Sed castigo corpus meū · et in seruitu-
tem redigo: ne forte cum alijs pdica- 10
uerim · ipse reprobus efficiar.
Nolo eni vos ignorare fratres: qm
patres nr̄i omēs sub nube fuerūt ⁊
omēs mare trāsierūt: ⁊ omēs i moyse
baptizati sūt i nube et i mari. Et oēs
eandē escā spiritalē māducauerūt: et
omēs eundē potū spiritalē biberūt. Bi-
bebāt aūt de spiritali cōsequēte eos pe-
tra: petra aūt erat xp̄s. Sed nō i pluri-
bus eoꝝ bn̄placitū est deo. Nā ꝓstrati
sūt i deserto. Hec aūt i figura facta sūt
nr̄i: ut non simus ɔcupiscētes maloꝝ: si-
cut ⁊ illi ɔcupierūt. Neqȝ ydolatre effici-
amini sicut quidā ex ipis: queadmodū
scriptū ē. Sedit pplūs māducare et bibe-
re: ⁊ surrexerūt ludere. Neqȝ fornicemur
sicut quidā ex ipis fornicati sūt: ⁊ ceciderūt
una die viginti tria milia. Neqȝ tēpte-
mus xp̄m sicut quidā eoꝝ tēptauerūt: et
a serpētibȝ perierūt. Neqȝ murmuraue-
ritis sicut quidā eoꝝ murmurauerūt: et
perierūt ab exterminatore. Hec aūt o-
mnia i figura ɔtingebāt illis: scripta
sūt aūt ad correptōnē nr̄am: i quos fines
seculoꝝ deuenerūt. Itaqȝ q se existimat
stare: videat ne cadat. Temptatio vos
nō apphendat nisi humana. Fidelis
aūt deus est · q nō patiet vos tēptari su-
pra id qd potestis: sed faciet cū tēptatio-
ne etiam ꝓuentū: ut possitis sustinere.
Propter qd carissimi michi · fugite ab
ydoloꝝ cultura. Ut prudētibȝ loquor:
vos ipi iudicate qd dico. Calix benedi-
ctionis cui bn̄dicimus: nōne ɔmunicatio
sanguinis xp̄i ē? Et panis quē frāgi-
mus: nōne participatio corporis dn̄i ē?
Quoniā unus panis et unū corpus multi
sumus: omēs q de uno pane participa-
mus. Videte isrl' scd'm carnē. Nōne q
edūt hostias · participes sūt altaris?
Quid ergo? Dico q ydolis imolatū
sit aliqd: aut q ydolū sit aliqd? Sed
q imolāt gētes · demonijs imolāt: et
nō deo. Nolo aūt vos socios fieri de-
monioꝝ. Quia nō potestis calicē dn̄i
bibere · ⁊ calicē demonioꝝ: nō potestis
mēse dn̄i participes esse: ⁊ mēse demo-
nioꝝ. An emulamur dn̄m? Nūqd forti-
ores illo sumus? Omnia michi licēt: sed
nō oīa expediūt. Omnia michi licēt: sed
nō oīa edificāt. Nemo qd suū ē q̄rat:
sed qd alterius. Omne qd i macello venit
māducate: nichil iterrogātes ꝑpter ɔsci-
ētiā. Dn̄i ē terra: ⁊ plenitudo eius. Si qs
vocat vos infideliū et vultis ire: omne
qd vobis apponit manducate: nichil
iterrogātes ꝑpter ɔsciētiā. Si qs aūt di-
xerit hoc imolatū ē ydolis: nolite mādu-
care ꝑpter illū q indicauit: ⁊ ꝑpter ɔsciē-
tiā. Cōsciētiā aūt dico: nō tuā · sed alte-
rius. Ut qd eni libertas mea iudicat ab
aliena cōsciētia? Si ego cū gratia partici-
po: qd blasphemor ꝓ eo q gratias ago?
Siue ergo māducatis siue bibitis · uel
aliud qd facitis: oīa i gloriā dei facite.
Sine offensione estote iudeis ⁊ gētibȝ ⁊
ecclesie dei: sicut et ego ꝑ omnia omībȝ
placeo · non querens qd michi utile ē:
sed quod multis ut salui fiant. 11
Imitatores mei estote: sicut ⁊ ego cristi.
Laudo autē vos fratres q ꝑ omnia mei
memores estis: et sicut tradidi vobis
precepta mea tenetis. Volo autem vos

scire: q omnis viri caput xps ē: caput
aūt mulieris vir. Caput vero xpi deus.
Omnis vir orās aut pphetās velato ca-
pite: deturpat caput suū. Omnis autem
mulier orās aut pphetās nō velato ca-
pite: deturpat caput suū. Unū enī est:
ac si decalvet̃. Nā si nō velat̃ mulier: tō-
deat̃. Si vero turpe ⁊ mulieri tōderi aut
decalvari: velet caput suū. Vir qdē nō
debet velare caput suū: qm ymago et
gloria dei ē: mulier aūt gl'a viri ē. Nō
enī vir ex muliere ē: sed mulier ex viro. Et-
enī nō ē creat⁹ vir pter mulierē: sed mu-
lier pter virū. Ideo debet mulier velamen
habere supra caput suū: ⁊ pter āgelos.
Verūtamē neq; vir sine muliere: neq;
mulier sine viro ī dnō. Nā sicut mulier
de viro: ita ⁊ vir p mulierē. Omnia autē
ex deo. Vosipi iudicate: decet mulierem
nō velatā orare deū? Nec ipa natura
docet vos. Qd vir qdē si comā nutriat
ignominia ē illi: mulier vero si comā
nutriat gloria ē illi: qm capilli p vela-
mine ei dati sūt. Si qs aūt videt̃ ɔtenti-
osus esse: nos talē ɔsuetudinē nō ha-
bem⁹: neq; eccl'ia dei. Hoc aūt p̄cipio:
nō laudās q nō ī meli⁹ sed ī deterius
ɔvenitis. Primū qdē ɔvenīētibz vobis
ī ecclam audeo scissuras esse īter vos:
et ex parte credo. Nā oportet hereses es-
se: ut ⁊ q pbati sūt manifesti fiāt ī vo-
bis. Cōvenīētibz ergo vobis ī unū: iā
nō ē dnicā cenā māducare. Unusqsq;
enī suā cenā p̄sumit ad māducandū.
Et ali⁹ qdē esurit: ali⁹ aūt ebri⁹ ē. Nū-
qd domos nō habetis ad māducādū
⁊ bibēdū? Aut ecclam dei ɔtemnitis:
⁊ ɔfunditis eos q nō habēt? Quid dicā
vobis? laudo vos: in hoc nō laudo.
Ego enī accepi a dnō qd ⁊ tradidi vo-
bis: qm dns ihesus ī qua nocte trade-
bat̃ accepit panē: ⁊ grās agēs fregit
et dixit. Accipite ⁊ māducate. Hoc est
corp⁹ meū: qd p vobis tradet̃. Hoc fa-
cite ī meā ɔmemorationē. Similiter ⁊ ca-
licem: postq̄ cenavit dicens. Hic calix
novū testamētū ē ī meo sāguine. Hoc
facite quotiescūq; bibetis: ī meā cōme-
morationē. Quotiescūq; enī māduca-
bitis panē hūc ⁊ calicē bibetis: mortē
dnī annūciabitis donec veniat. Itaq;
quicūq; māducaverit panē et biberit
calicē dnī indigne: re⁹ erit corporis et
sanguinis dnī. Probet aūt seipm ho-
mo: ⁊ sic de pane illo edat: ⁊ de calice bi-
bat. Qui enī māducat ⁊ bibit indigne
iudiciū sibi manducat et bibit: nō di-
iudicās corp⁹ dnī. Ideo īter vos multi
infirmi ⁊ imbecilles: ⁊ dormiunt multi.
Qd si nosmetipos diiudicarem⁹: nō
utiq; iudicaremur. Dū iudicam̃ aūt:
a dnō corripim̃: ut nō cū hoc mūdo da-
mnem̃. Itaq; fr̄es mei cū ɔvenitis ad
māducādū: īvicē expectate. Si qs esu-
rit domi manducet ut non in iudiciū
conveniatis. Cetera autem cū venero
disponā.

De spūalibz aūt nolo vos ignorare fr̄es. Scitis
aūt qm cum gētes essetis: ad simulacra
muta put ducebamini eūtes. Ideo no-
tū vobis facio: q nemo ī spiritu dei lo-
quēs dicit anathema ihesu. Et nemo
potest dicere dns ihesus: nisi in spiritu
sācto. Divisiones vero grāꝝ sūt: idē
aūt spūs. Et divisiones ministratonū
sūt: idē aūt dns. Et divisiones opratio-
nū sūt: idē vero de⁹ q operat̃ omnia ī omi-
bus. Unicuiq; aūt dat̃ manifestatio spi-
rit⁹: ad utilitatē. Alij qdē p spiritū dat̃
s'mo sapiētie: alij aūt s'mo sciētie scdm
eundē spiritū. Alteri fides ī eodē spiritu:
alij grā sanitatū ī uno spiritu. Alij o-
peratio virtutū· alij pphetia· alij discre-
tio spirituū: alij genera linguaꝝ: alij

interp̄tatio smonū. Hec autem om̄ia
operat̄ unus atq; idē spirit⁹: dividēs
singlis ꝓut vult. Sicut enī corp⁹ unū
est· ⁊ mēbra habet m̄lta: om̄ia aūt mē-
bra corporis cū sit m̄lta unū tamē cor-
pus sūt: ita ⁊ xp̄s. Etenī ī uno spiritu
oēs nos ī unū corp⁹ baptizati sum⁹.
siue iudei siue gētiles siue sui siue libe-
ri: ⁊ om̄es uno spiritu potati sumus.
Nā et corp⁹ nō ē unū mēbrū sed m̄lta.
Si dixerit pes· qm̄ nō sū man⁹· nō sū
de corpore: nō ideo nō ē de corpore? Et
si dixerit auris· qm̄ nō sū oculus· non
sū de corpore: nō ideo nō ē de corpore?
Si totū corp⁹ oculus: ubi audit⁹? Si
totū audit⁹? Ubi odorat⁹? Nūc autē
posuit de⁹ mēbra: unūqdq; eoꝝ ī cor-
pore sicut voluit. Qđ si essēt om̄ia unū
mēbrū: ubi corp⁹? Nūc aūt m̄lta qdē
mēbra: unū aūt corp⁹. Nō potest aūt
dicere oculus manui· opra tua nō indi-
geo: aut iteꝝ caput pedibꝫ: nō estis mi-
chi necessarij. Sed m̄ltomagis q̄ vidē-
tur mēbra corporis infirmiora esse: ne-
cessariora sūt. Et q̄ putam⁹ ignobili-
ora mēbra esse corporis: hijs honorē
abundātiorē circūdam⁹. Et q̄ inhone-
sta sūt nr̄a: abundātiorē honestatem
habēt. Honesta aūt nr̄a null⁹ egent.
Sed de⁹ tēperauit corp⁹· ei cui deerat·
abundātiorē tribuēdo honorē: ut nō
sit scisma ī corpore: sed ī idipm̄ ꝓ inui-
cem sollicita sūt mēbra. Et si qđ patit̄
unū mēbrū· ꝯpatiunt̄ om̄ia mēbra: si-
ue gloriat̄ unū mēbrū: ꝯgaudēt om̄ia
mēbra. Vos aūt estis corp⁹ xp̄i: ⁊ mē-
bra de mēbro. Et quosdā qdē posuit
de⁹ ī eccl̄ia· pmū aplos· scdo ꝓphetas·
tercio doctores: deinde virtutes· exinde
gr̄ias curatōnū: opitulatōnes guber-
natōnes· genera linguaꝝ: īterp̄tationes
smonū. Nūqd om̄es apl̄i? Nūquid

om̄es ꝓphete? Nūqd om̄es doctores?
Nūqd om̄es virtutes? Nūqd om̄es
gr̄ia habēt curationū? Nūquid oēs
linguis loquūtur? Nūquid omnes
interp̄tantur? Emulamini autem ca-
rismata meliora. Et adhuc excellenti-
orem viam vobis demonstro. xij
Si linguis hoim̄ loqr ⁊ āgelorū:
caritatē aūt nō habeā: fact⁹ sum
velut es sonās aut cimbalū tinniens.
Et si habuero ꝓpheciā· ⁊ noverī misteri-
a oīa et omnē sciēciā ⁊ habuero omnē
fidē ita ut mōtes trāsferā· caritatē aūt
nō habuero: nichil sum. Et si distribu-
ero ī cibos pauperū om̄es facultates
meas· ⁊ si tradidero corp⁹ meū ita ut
ardeā: caritatē aūt nō habuero: nichil
michi ꝓdest. Caritas patiēs est: beni-
gna est. Caritas nō emulat̄· nō agit
ꝑperā: nō inflat̄· nō ē ābiciosa: nō q̄rit
q̄ sua sūt. Nō irritat̄· nō cogitat malū:
nō gaudet sup iniquitate: cōgaudet
aūt veritati. Om̄ia suffert· oīa credit·
om̄ia sperat: om̄ia sustinet. Caritas
nūq̄ excidit. Siue ꝓphetie euacuabū-
tur: siue lingue cessabūt: siue sciētia de-
struet̄. Ex parte enī cognoscim⁹: ⁊ ex par-
te ꝓphetam⁹. Cū aūt venerit qđ ꝑfectū
est: euacuabit̄ qđ ex parte est. Cū essem
paruul⁹ loquebar ut paruul⁹: sapiebā
ut paruul⁹: cogitabā ut paruul⁹. Quā-
do aūt fact⁹ sum vir: euacuaui q̄ erāt
paruuli. Videm⁹ nūc p speclm̄ ī enigma-
te: tūc aūt facie ad faciē. Nūc cogno-
sco ex parte: tūc aūt cognoscā: sicut et
cognit⁹ sū. Nūc aūt manēt fides spes
caritas tria hec. Maior aūt hoꝝ ē cari-
Sectamini caritatē: tas. xiij
Emulamini sp̄ualia: magis aūt
ut ꝓphetis. Qui enī loquit̄ lingua: nō
hominibꝫ loquit̄· sed deo. Nemo enī
audit. Spirit⁹ autem loquit̄ misteria.

Nā q̄ pphetat: hominibꝫ loquit̄ ad e-
dificationē ⁊ exhortationē et ɔsolatio-
nē. Qui loquit̄ ligua semetipm̄ edifi-
cat: q̄ aūt pphetat ecclesiā dei edificat.
Volo aūt oēs vos loqui liguis: ma-
gis aūt pphetare. Nā maior ē q̄ pphe-
tat q̄ꝫ q̄ loquit̄ liguis: nisi forte īterp̄te-
tur: ut ecclesia edificationem accipiat.
Nūc aūt fr̄es· si venero ad vos liguis
loquēs· q̄d vobis pdero: nisi vobis lo-
quar aut ī reuelatione· aut in sciētia·
aut in pphetia· aut ī doctrina? Tamē
q̄ sine aīa sūt vocē dātia· siue tybia si-
ue cythara: nisi distinctionē sonituū
dederint quomō scieť id q̄d canit̄ aut
q̄d cytharizat̄? Etenī si īcertā vocē det
tuba· q̄s parabit se ad bellū? Ita ⁊ vos
p liguā nisi manifestū sm̄onē dederitis:
quomō scieť id q̄d dicit̄? Eritis enī in
aera loquētes. Tā mlta utputa genera
liguaꝝ sūt ī hoc mūdo: ⁊ nichil sine vo-
ce ē. Si ergo nesciero virtutē vocis ero
ei cui loq̄r barbarus: ⁊ q̄ loquit̄ michi
barbar⁹. Sic et vos q̄m emulatores e-
stis spirituū ad edificationē eccl'ie: que-
rite ut abūdetis. Et ideo q̄ loquit̄ lin-
gua: oret ut īterp̄tet̄. Nā si orē ligua
spirit⁹ me⁹ orat: mēs aūt mea sine fru-
ctu ē. Quid ergo ē? Orabo spiritu: ora-
bo ⁊ mēte. Psallā spiritu: psallā ⁊ mē-
te. Ceterū si bn̄dixeris spiritu: q̄s supplet
locū ydiote? Quomō dicet amen sup
tuā bn̄dictionē? Quoniā q̄d dicas ne-
scit. Nā tu q̄dē bene ḡrās agis: sed al-
ter nō edificat̄. Gratias ago deo q̄ o-
mniū vr̄m ligua loquor. Sed ī eccl'ia
volo quiq; verba sensu meo loqui· ut
et alios instruā: q̄ꝫ decē milia verboꝝ ī
ligua. Fr̄es: nolite pueri effici sensibꝫ
sed malicia paruuli estote: sensibꝫ aūt
pfecti estote. In lege enī scriptū ē. Qm̄ ī
aliis linguis ⁊ labiis aliis loq̄r pplo
huic: et nec sic exaudient me dicit dn̄s.
Itaq; ligue ī signū sūt nō fidelibꝫ· sed
infidelibꝫ: pphetie aūt nō infidelibꝫ· sed
fidelibꝫ. Si ergo ɔueniat vniū'sa eccl'ia
in vnū ⁊ oēs linguis loquāt̄: intrent
aūt ydiote aut infideles· nōne dicēt q̄d
insanitis? Si aūt oēs pphetēt: itret
aūt q̄s infidelis vel ydiota ɔuincit̄ ab
oībꝫ: diiūdicat̄ ab omnibus. Occulta
cordis ei⁹ manifestata sūt: ⁊ ita cadēs
in faciē adorabit deū: pnūciās q̄ vere
de⁹ in vobis sit. Quid ergo ē fr̄es? Cū
ɔuenitis· vnusquisq; vr̄m psalmū ha-
bet· doctrinā habet· apocalipsim ha-
bet: linguā habet: interp̄tationē ha-
bet: oīa ad edificationē fiāt. Siue
lingua q̄s loquit̄· sc̄dm duos· aut ut
mltū tres· ⁊ p partes: et vn⁹ interp̄tetur.
Si aūt nō fuerit interpres taceat in ec-
clesia: sibi aūt loquat̄ ⁊ deo. Prophe-
te aūt duo aut tres dicāt: ⁊ ceteri diiu-
dicēt. Q̄d si alii reuelatū fuerit sedenti:
prior taceat. Potestis enī oēs p singu-
los pphetare: ut omēs discāt: et omēs
exhortent̄. Et spirit⁹ prophetarū pphe-
tis subiect⁹ est. Nō enī dissensionis ē de⁹
sed pacis: sicut ⁊ in oībꝫ eccl'iis san-
ctoꝝ doceo. Mulieres in eccl'iis taceāt.
Nō enī pmittit̄ eis loqui sed subditas
esse: sicut et lex dicit. Si q̄d aūt volūt
discere: domi viros suos īterrogēt. Tur-
pe ē enī mlieri loqui in eccl'ia. An a vo-
bis verbū dei pcessit: aut in vos solos
puenit? Si q̄s videt̄ propheta esse· aut
spūalis: cognoscat q̄ scribo vobis: q̄a
dn̄i sūt mādata. Si q̄s aūt ignorat: i-
gnorabitur. Itaq; fratres emulamini
prophetare: et loqui linguis nolite
prohibere. Omnia aūt honeste ⁊ secun-
dum ordinem fiant in vobis. XV

Notū aūt vobis facio fr̄es euāge-
liū q̄d p̄dicaui vobis· quod et

accepistis·ī quo ⁊ statis·p̄ qḋ ⁊ salua=
mini: q̄ ratōne p̄dicauerī vobis si tene=
tis: nisi frustra credidistis. Tradidi eñ
vobis ī p̄mis qḋ ⁊ accepi: quoniā xp̄s
mortu⁹ ē p peccatis nr̄is scd̄m scriptu=
ras: ⁊ q̄a sepult⁹ ē ⁊ q̄a resurrexit tcia
die scd̄m scripturas: ⁊ q̄a vis⁹ ē cephe: ⁊
post hec vndecī. Deinde visus ē plus q̄
quīgētis frib⁊ simul: ex quib⁊ mlti ma=
nent vsqꝫ adhuc: q̄dā aūt dormierūt.
Deinde visus ē iacobo: deinde aplis o=
mnib⁊. Nouissime aūt omīū·tāqꝫ ab=
ortiuo visus ē ⁊ michi. Ego eñ sū mi=
nim⁹ aplorū: q̄ nō sū dignus vocari
apl̄us: qm̄ psecut⁹ sū ecclīam dei. Gra=
tia aūt dei sū id qḋ sū: ⁊ grā ei⁹ in me
vacua nō fuit: sed abūdātī⁹ illis omi=
bus laboraui. Nō ego aūt: sed grā
dei mecū. Siue eñ ego siue illi: sic p̄di=
cauim⁹: ⁊ sic credidistis. Si aūt xp̄s p̄=
dicat̄ q resurrexit a mortuis: quomō
q̄dā dicūt ī vobis·qm̄ resurrectio mor=
tuor̄ nō ē? Si aūt resurrectō mortuor̄
nō ē: neqꝫ xp̄s resurrexit. Si aūt xp̄us
nō resurrexit: inanis ē p̄dicatō nr̄a: ina=
nis ē ⁊ fides vr̄a. Inueniunt̄ aūt et falsi
testes dei: qm̄ testimoniū dixim⁹ adūsus
deū q suscitauit xp̄m quē nō suscitauit:
si mortui nō resurgūt. Nā si mortui
nō resurgūt: neqꝫ xp̄s resurrexit. Qḋ si
xp̄s nō resurrexit: vana ē fides vr̄a. Ad=
huc eñ estis ī pccīs vr̄is. Ergo et q̄ dor=
mierūt ī xp̄o perierūt. Si ī hac vita tā=
tum ī xp̄o sperātes sum⁹: miserabilio=
res sum⁹ omīb⁊ hominib⁊. Nūc autē
xp̄s resurrexit a mortuis p̄mitie dormi=
entiū: qm̄ q̄dē p hoīem mors: ⁊ p hoīem
resurrectio mortuor̄. Et sicut ī adam o=
mnes moriunt̄: ita ⁊ ī xp̄o oīes viui=
ficabunt̄. Vnusquisqꝫ aūt ī suo ordi=
ne: p̄mitie xp̄s. Deinde hij q̄ sūt xp̄i: q̄ ī
aduentū ei⁹ crediderūt. Deinde finis cū
tradiderit regnū deo ⁊ prī: cū euacuaue=
rit omnē pricipatū ⁊ potestatē ⁊ virtutē.
Oportet aūt illū regnare: donec ponat
oēs inimicos sub pedib⁊ ei⁹. Nouissi=
me aūt inimica destruet̄ mors. Omīa
eñ subiecit sub pedib⁊ eius. Cū aūt di=
cat omīa subiecta sūt ei: sine dubio pre=
ter eū q̄ subiecit ei omia. Cū aūt subie=
cta fuerint illi omīa: tūc ⁊ ip̄e fili⁹ sub=
iect⁹ erit illi q̄ subiecit sibi omīa: ut sit
deus oīa ī omīb⁊. Alioquī q̄d facient q̄
baptizāt̄ p mortuis? Si omino mor=
tui nō resurgūt: ut qḋ ⁊ baptizant̄ pro
illis? Vt qḋ et nos periclitant̄ omī ho=
ra? Quotidie morior ꝓpter vr̄am glo=
riā fres: quā habeo ī xp̄o ihesu dn̄o nr̄o.
Si scd̄m hoīem ad bestias pugnaui
ephesi: qḋ michi ꝓdest si mortui nō re=
surgūt? Mādūcemus ⁊ bibam⁹: cras
eñ moriem̄. Nolite seduci. Corrūpūt
mores bonos colloq̄a mala. Euigila=
te iusti: ⁊ nolite peccare. Ignorātiā eñ
dei q̄dā habēt. Ad reuerētiā vobis lo=
quor. Sed dicit aliq̄s. Quomō resur=
gunt mortui? Quali aūt corpore veni=
ent? Insipiēs tu qḋ seminas nō viuifi=
cat̄: nisi p̄us moriat̄. Et qḋ seminas?
Nō corp⁹ qḋ futur̄ ē seminas: sed nu=
dum grān̄: utputa tritici·aut alicui⁹ ce=
teror̄. De⁹ aūt dat illi corp⁹ sicut vult:
⁊ vnicuiqꝫ seminū ꝓpriū corpus. Nō
oīs caro eadē caro: sed alia hoīm alia
pecor̄ alia caro aūt volucrū: alia autē
pisciū. Et corpora celestia: ⁊ corpora ter=
restria. Sed alia q̄dē celestiū gloria: a=
lia aūt terrestriū. Alia claritas solis:
alia claritas lune: ⁊ alia claritas stel=
lar̄. Stella eñ a stella differt ī clarita=
te: sic ⁊ resurrectio mortuor̄. Semina=
tur ī corruptōne: surget ī icorruptōne
seminat̄ in ignobilitate: surget in glo=
ria. Seminat̄ ī infirmitate: surget in

virtute. Seminat̃ corpus animale:
surget corpus spiritale. Si est corpus
animale est et spiritale: sicut scriptum
est. Factus est primus homo adam
in animã viuẽtem: nouissimꝰ adã in
spiritum viuificãtem. Sed non prius
quod spiritale ẽ: sed quod animale:
deinde quod spiritale. Primꝰ homo
de terra terrenus: secũdus homo de ce-
lo celestis. Qualis terrenus tales ⁊ ter-
reni: et qualis celestis: tales et celestes.
Igit̃ sicut portauimus ymaginem ter-
reni: portemꝰ ⁊ ymaginẽ celestis. Hoc
aũt dico fres: qꝛ caro ⁊ sãguis regnũ
dei possidere nõ possũt: neqꝫ corruptio
in corruptelã possidebit. Ecce misteriũ
vobis dico. Omnes qdẽ resurgemꝰ: sed
nõ oẽs imutabim̃. In momẽto i ictu
oculi: ĩ nouissima tuba. Canet enĩ tuba:
et mortui resurgẽt icorrupti: ⁊ nos im-
mutabim̃. Oportet enĩ corruptibile hoc
induere incorruptionẽ: ⁊ mortale hoc
induere imortalitatẽ. Cũ aũt mortale
hoc induerit imortalitatẽ: tũc fiet s̄mo
q̃ scriptꝰ ẽ. Absorta ẽ mors i victoria.
Ubi ẽ mors victoria tua? Ubi ẽ mors
stimulꝰ tuꝰ? Stimulꝰ aũt mortis pec-
catũ est: virtꝰ vero peccati lex. Deo aũt
gr̃as: q̃ dedit nobis victoriã p dñm
nr̃m ihesũ xp̃m. Itaqꝫ fres mei dilecti
stabiles estote ⁊ imobiles: abũdãtes
in omni op̃e dñi semp: sciẽtes q labor
vester non est inanis in dño. xvj
De collectis aũt q̃ fiũt i sanctos: si-
cut ordinaui ecclĩjs galatie. ita
⁊ vos facite p vnã sabbati. Unusqsqꝫ
vr̃m apud se reponat recõdẽs qđ ei be-
ne placuerit: ut nõ cũ venero tũc colle-
cte fiãt. Cũ aũt p̃sens fuero: qs pbaue-
ritis p ep̃las hos mittã pferre gratiã
vr̃am i ihr̃lm. Qđ si dignũ fuerit ut e-
go eã: mecũ ibũt. Ueniã aũt ad vos:
cũ macedoniã ptrãsiero. Nã macedo-
niã ptrãsibo. Apud vos aũt forsitan
manebo uel etiã hyemabo: ut vos me
deducatis q̃cũqꝫ iero. Nolo enĩ vos mo-
do i trãsitu videre. Spero enĩ me aliqn-
tulũ t̃poris manere apud vos: si dñs
pmiserit. Permanebo aũt ephesi usqꝫ
ad penthecosten. Ostiũ enĩ michi aper-
tũ ẽ magnũ ⁊ euidẽs: ⁊ adũsarij multi.
Si aũt venerit thimotheꝰ: videte ut si-
ne timore sit apud vos. Opꝰ enĩ dñi
operat̃ sicut ⁊ ego. Ne qs ergo illũ sp̃-
nat. Deducite aũt illũ i pace: ut veniat
ad me. Expecto enĩ illũ cũ fribꝫ. De a-
pollo aũt fr̃e vobis notum facio: qm̃
multũ rogaui eũ ut veniret ad vos cũ
fribꝫ: ⁊ utiqꝫ nõ fuit volũtas eiꝰ ut nũc
veniret. Ueniet aũt: cũ ei vacuũ fuerit.
Vigilate state i fide: viriliter agite ⁊ cõ-
fortamini: oĩa vr̃a i caritate fiãt. Ob-
secro aũt vos fres. nostis domũ stepha-
ne et fortunati qm̃ sũt p̄mitie achaye.
⁊ in ministeriũ sãctorũ ordinauerũt se-
ipos: ut ⁊ vos subditi sitis eiusmodi. ⁊
omi cooperãti ⁊ laboranti. Gaudeo
aũt in p̃sentia stephane et fortunati et
achayci: quoniã id qđ vobis deerat
ipi suppleuerũt. Refecerunt enim ⁊ meũ
spiritum ⁊ vestrum. Cognoscite ergo
qui eiusmodi sunt. Salutant vos o-
mnes ecclesie asye. Salutant vos in
domino multum aquila et priscilla
cum domestica sua ecclesia: apud q̃s
et hospitor. Salutant vos omnes
fratres. Salutate inuicem: in osculo
sancto. Salutatio mea: manu pau-
li. Si quis non amat dominũ no-
strum ihesum cristum: sit anathema
maranatha. Gratia domini nostri
ihesu cristi vobiscum. Caritas mea cũ
omnibus vobis in cristo ihesu amen.

Incipit prologus in secundam epistolam

Post actam ad corinthios
a corinthijs penitentiam
cõsolatoriã scribit eis epi-
stolam apostol⁹ a troade
per thitũ· et collaudãs eos hortat̃ ad
meliora: ɔtristatos quidẽ eos sed emẽ-
datos ostendens . Explicit prologus

Incipit epistola secunda ad corinthios

Paulus apostolus
cristi ihesu per volũ-
tatem dei et thimo-
teus frater : ecclesie
dei que est corinthi
rũ omĩbʒ sanctis q̃
sunt in uniũsa achaia. Gratia vobis
et pax a deo patre nostro ⁊ dño ihesu
cristo . Benedict⁹ deus et pater dñi nñri
ihesu cristi pater misericordiaꝝ ⁊ deus
totius ɔsolationis · qui cõsolat̃ nos
in omni tribulatione nostra: ut possi-
mus et ipsi consolari eos qui in omĩ
pressura sunt per exhortatiõnẽ qua ex-
hortamur et ipsi a deo: quoniã sicut ha-
bundant passiones cristi in nobis ita
et per cristũ habũdat ɔsolatio nostra.
Siue autẽ tribulamur pro vrã exhor-
tatione et salute · siue cõsolamur pro
vestra consolatione · siue exhortamur
pro vrã exhortatione ⁊ salute· que ope-
ratur tollerãtiã earũdem passionum
quas et nos patimur· ut spes nostra
firma sit pro vobis : scientes quoni-
am sicut socij passionũ estis· sic eritis
⁊ cõsolationis. Nõ enĩ volum⁹ igno-
rare vos fratres de tribulatione nr̃a
que facta est ĩ asia: quoniã supra mo-
dũ grauati sum⁹ supra virtutẽ· ita ut
tederet nos etiã viuere. Sed ipsi in no-
bismetipsis respõsum mortis habui-
mus· ut nõ sim⁹ fidentes in nobis sed
in deo q̃ suscitat mortuos: qui de tãtis
periculis nos eripuit et eruit: in quem
speram⁹ quoniã et adhuc eripiet ad-
iuuãtibʒ et vobis in oratõne pro no-
bis· ut ex multaꝝ personis faciem eius
que in nobis est dõationis per m̃ltos
gratie agant̃ pro nobis. Nam glori-
a nostra hec est testimoniũ cõscientie
nostre : q̄ in simplicitate cordis et sin-
ceritate dei et non in sapiẽtia carnali
sed in gratia dei cõuersati sum⁹ in hoc
mũdo · habundantius autẽ ad vos.
Nõ enĩ alia scribimus vobis q̄ȝ que
legistis et cognouistis. Spero autem
q̄ usqȝ ĩ finẽ ɔgnoscetis· sicut ⁊ cogno-
uistis nos ex parte : q̄a gloria vestra
sum⁹ sicut et vos nostra ĩ die dñi nñri
ihesu cristi. Et hac confidẽtia volui pri-
us venire ad vos ut secũdam gratiã
haberetis· et per vos transire in mace-
doniam et iterũ a macedonia venirẽ
ad vos et a vobis deduci in iudeam.
Cũ ergo hoc voluissem : nũquid leui-
tate vsus sum . Aut que cogito scd̃m
carnẽ cogito ut sit apud me est et nõ?
Fideles autẽ deus quia sermo noster
qui fuit apud vos· nõ est in illo ẽ ⁊ nõ
sed est in illo est. Dei enĩ fili⁹ ihesus cri-
stus qui in vobis per nos p̃dicat⁹ est
per me ⁊ siluanũ ⁊ thimotheũ nõ fuit
in illo est et nõ: sed est ĩ illo fuit. Quot-
quot enĩ promissiones dei sunt ĩ illo ẽ.
Ideo et per ipm amen deo ad gloriã
nrãm. Qui aũt ɔfirmat nos vobiscũ
ĩ cristo· ⁊ q̃ unxit nos de⁹: et qui signa-
uit nos et dedit pign⁹ spirit⁹ in cordi-
bus nrĩs. Ego aũt testẽ deũ inuoco in
animã meam q̄ parcens vobis non
veni vltra corinthum · non quia do-
minamur fidei vestre sed adiutores su-
mus gaudij vestri: nã fide statis. ij
Statui aũt hoc ipsum apud me :
ne iterum in tristicia venirẽ ad

uos. Si enī ego cõtristo uos et quis ē
qui me letificet nisi q̄ cõtristat̄ ex me?
Et hoc ipm̄ scripsi uobis ut nō cū ve-
nero tristiciā sup tristiciā habeā de qui-
bus oportuerat me gaudere cōfidēs in o-
mnibus uobis quia meū gaudium
omnium vrm̄ ē. Nā ex multa tribula-
tione et angustia cordis scripsi uobis
per multas lacrimas non ut cõtriste-
mini: sed ut sciatis quā caritatē habe-
am abūdātius ī vobis. Si quis au-
tem cõtristauit me, nō me cõtristauit:
sed ex parte: ut non onerē oīes vos.
Sufficit illi qui eiusmodi ē obiurga-
tio hec que fit a pluribꝫ: ita ut ecõtra-
rio magis donetis et cõsolēmi: ne forte
abundantiori tristitia absorbeat̄ qui
eiusmodi est. propter qd̄ obsecro vos.
ut cõfirmetis in illū caritatē. Ideo enī
et scripsi uobis ut cognoscā experimen-
tum vrm̄: an in oībꝫ obediētes sitis.
Cui autē aliquid donastis: ⁊ ego. Nā
et ego quod donaui, si quid donaui
propter vos in psona cristi, ut nō cir-
cūueniant̄ a sathana. Non enī igno-
ram⁹ cogitationes eius. Cū venissem
autē troadē pp̄ter euāgeliū cristi ⁊ osti-
um michi aptū esset in dn̄o: nō habui
requiē spiritui meo, eo q non inuene-
rim thytū fratrē meū: sed valefaciens
eis profectus sū ī macedoniā. Deo au-
tem gratias qui semp triumphat nos
in cristo ihesu ⁊ odorē noticie sue ma-
nifestat p nos in omi loco: quia cristi
bonus odor sumus deo in hijs q̄ sal-
ui fiunt ⁊ in hijs qui pereūt. Alijs qui-
dem odor mortis in mortem: alijs
autem odor vite in vitam. Et ad hec
quis tam ydoneus? Non enim su-
mus sicut plurimi adulterantes ver-
bum dei: sed ex sinceritate sicut ex deo
coram deo in cristo loquimur. 3

Incipim⁹ iterū nosmetipos cōmenda-
re: aut nunquid egem⁹ sicut quidam
commendaticijs epistolis ad vos aut
ex vobis? Epistola nr̄a vos estis scri-
pta in cordibꝫ nr̄is, que scitur ⁊ legit̄
ab omībus hominibus manifestati:
qm̄ epistola estis cristi ministrata a
nobis ⁊ scripta nō attramēto, sed spi-
ritu dei viui: nō ī tabulis lapideis: sed
in tabulis cordibꝫ carnalibus. Fiduci-
am aūt talem habemus p cristū ad de-
um: non q sufficiētes simus cogitare
aliquid a nobis q̄si ex nobis, sed suffi-
ciētia nr̄a ex deo ē: qui ⁊ ydoneos nos
fecit ministros noui testamenti non
littera sed spiritu. Littera enī occidit:
spiritus autē viuificat. Quod si mini-
stratio mortis litteris deformata ī la-
pidibꝫ fuit in gloria, ita ut nō possent
intendere filij israhel in faciem moysi,
propter glam̄ vultus eius que euacu-
atur: quomodo nō magis ministrati-
o spirit⁹ erit in gla̅? Nā si ministratō
dānatōnis gla̅ ē: mlto magis abun-
dat ministeriū iustitie in gla̅. Nā nec
glificatū ē quod claruit in hac parte:
propter excellentem glam̄. Si enī qd̄
euacuat̄ per glam̄ ē: multo magis qd̄
manet, ī gla̅ ē. Habētes igit̄ talē spem̄
multa fiducia utimur. Et nō sicut mo-
yses ponebat velamen sup faciē suā:
ut nō intenderent filij isrl̄ in faciē eius
qd̄ euacuat̄ sed obtusi sūt sensus eorꝫ:
usqꝫ in hodiernū enim diē idipm̄ vela-
men in lectione veteris testamēti ma-
net nō reuelatū, quoniā in cristo eua-
cuat̄: sed usqꝫ in hodiernū diē cum legi-
tur moyses velamen positū ē super cor
eorū. Cū aūt conuersus fuerit ad deū
auferetur velamen. Dn̄s aūt spiritus
est. Ubi aūt spiritus dn̄i ibi libertas.
Nos vero oēs reuelata facie glam̄

dominī speculātes in eādē ymaginē
transformamur a claritate in clarita-
tem: tanq̄ a domini spiritu. iiij
Ideo habētes hāc ministrationē iuxta
qd̄ misericordiā cōsecuti sum⁹ nō defi-
cim⁹: sed abdicam⁹ occulta dedecoris.
non ambulātes in astutia neq; adul-
terantes verbū dei: sed in manifestati-
one veritatis cōmēdantes nosmetipos
ad omnē cōsciencia hominū corā deo.
Quod si etiā opertū est euangeliū no-
strū in hiis qui pereūt est opertū: in qui-
bus deus hui⁹ seculi excecauit mentes
infideliū: ut nō fulgeat illuminatio eu-
angelii glorie cristi: qui est ymago dei.
Non eni nosmetipos predicam⁹ sed
ihesum cristū dn̄m nostrū. Nos autē
seruos vr̄os per ihesum: quoniā deus
qui dixit de tenebris lucē splendescere.
illuxit in cordib; nr̄is ad illuminatio-
nem sciētie claritatis in facie ihesu cri-
sti. Habem⁹ aūt thesaurū istū i vasis
fictilib;: ut sublimitas sit virtutis dei:
et nō ex nobis. In omnib; tribulatio-
nē patimur: sed nō angustiamur. A-
periamur: sed nō destituimur. Persecuti-
onē patimur: sed nō derelinquimur.
Deicimur: sed nō perim⁹. Semp mor-
tificationē ihesu in corpore nr̄o circū-
ferentes: ut et vita ihesu manifestetur
in corporib; nostris. Semp eni nos
qui viuim⁹ in mortē tradimur ꝓpter
ihesum: ut et vita ihesu manifestetur
in carne nr̄a mortali. Ergo mors in
nobis operat̄: vita aūt in vobis. Ha-
bentes aūt eundē spiritū fidei sicut scri-
ptū est credidi ꝓpter qd̄ locut⁹ sum: et
nos credim⁹. propter qd̄ et loquimur:
scientes quoq; q̄ suscitauit ihesum et
nos cū ihesu suscitabit: et cōstituet vo-
biscū. Omnia eni propter vos: ut gra-
tia abundās per multos in gratiarū
actione abundet in gloriam dei. Pro-
pter qd̄ nō deficim⁹: sed licet is qui fo-
ris est noster homo corrūpatur: tamē
is qui intus est renouat̄ de die in diē.
Id eni qd̄ in presenti est momētaneū
et leue tribulatōnis nr̄e: supra modū
in sublimitate eternū glorie pondus
operatur in nobis: nō cōtemplātibus
nobis que videntur sed que non vide-
tur. Que eni vident̄ temporalia sunt:
que aūt non vident̄ eterna sunt. v
Scimus enim: quoniā si terrestris
domus nostra hui⁹ habitatio-
nis dissoluatur: q edificationē ex deo
habeam⁹ domū nō manufactā eternā
in celis. Nā et in hoc ingemiscim⁹ ha-
bitationē nostrā que de celo est super-
indui cupientes: si tamē vestiti et non
nudi inueniamur. Nā et qui sum⁹ in
hoc tabernaclo ingemiscim⁹ grauati:
eo qd̄ nolum⁹ expoliari. sed supuesti-
ri: ut absorbeat̄ qd̄ mortale est a vita.
Qui aūt efficit nos in hoc ipm̄ deus:
qui dedit nobis pignus spiritus. Au-
dentes igit̄ semper et scientes: quoniā
dum sum⁹ in corpore peregrinamur
a dn̄o. Per fidem eni ambulamus: et
nō per speciē. Audem⁹ aūt et bonam
voluntatem habemus magis peregri-
nari a corpore et p̄sentes esse ad dn̄m:
et ideo cōtendim⁹ siue absentes siue p̄-
sentes placere illi. Om̄es eni nos ma-
nifestari oportet ante tribunal cristi:
ut referat vnusquisq; ꝓpria corporis
prout gessit siue bonū siue malū. Sci-
entes ergo timorē dn̄i hominib; sua-
dem⁹: deo aūt manifesti sum⁹. Spero
aūt et in cōsciētiis vr̄is manifestos nos
esse. Nō iter cōmendam⁹ nos vobis:
sed occasionē dam⁹ vobis gloriādi ꝓ
nobis: ut habeatis ad eos qui in facie
gloriant̄ et nō in corde. Siue eni mēte

excedim⁹ deo : siue sobrij sum⁹ vobis.
Caritas eni cristi urget nos: estimātes
hoc: quoniā si unus pro omībȝ mor-
tuus est ergo omnes mortui sunt. Et
pro omībȝ mortu⁹ est crist⁹: ut et qui
viuūt iam nō sibi viuāt: sed ei qui ꝓ
ipsis mortuus est et resurrexit. Itaqȝ
nos ex hoc nemīnē nouim⁹ secūdum
carnē. Et si cognouim⁹ scdm carnē cri-
stū: sed nūc iam non nouim⁹. Si qua
ergo ī cristo noua creatura est: vetera
transierūt: ecce facta sunt omīa noua.
Omnia aūt ex deo qui nos recōcilia-
uit sibi per cristū: et dedit nobis mini-
sterīū recōciliationis. Quoniā quidē
deus erat in cristo mūdū recōcilians
sibi: non reputās illis delicta ipoꝝ: et
posuit in nobis verbū recōciliationis.
Pro cristo ergo legatione fungimur
tanq̄ deo exhortāte per nos: obsecram⁹
pro cristo· recōciliamini deo. Eū q̄ nō
nouerat peccatū ꝓ nobis peccatū fecit:
ut nos efficeremur iusticia dei ī ipō. v
Adiuuātes autē: exhortamur ne
inuacuū gratiam dei recipiatis.
Ait eni. Tempore accepto exaudiui te:
et in die salutis adiuui te. Ecce nunc
tempus acceptabile: ecce nunc dies sa-
lutis. Nemini dantes ullā offensionē:
ut nō vituperetur ministeriū nostrum.
Sed in omībȝ exhibeam⁹ nosmetipsos
sicut dei ministros in multa patiētia:
in tribulationibȝ· in necessitatibȝ· ī an-
gustijs· in plagis· in carceribȝ· in sedi-
tionibus· in laboribȝ· in vigilijs· in ie-
iunijs· in castitate· in sciētia· in longa-
nimitate· in suauitate: in spiritu sācto.
In caritate nō ficta: in verbo veritatis:
in virtute dei. Per arma iusticie: a de-
xtris et a sinistris. Per gloriā et igno-
bilitatem: per infamiā et bonā famā.
Vt seductores ⁊ veraces: sicut q̄ ignoti
et cogniti. Quasi moriētes et ecce viui-
mus: ut castigati et non mortificati.
Quasi tristes semp aūt gaudentes: si-
cut egentes multos aūt locupletātes:
tanq̄ nichil habentes et omīa possi-
dentes. Os nostrū patet ad vos o co-
rinthij: cor nostrū dilatatū est. Nō an-
gustiamini ī nobis. Angustiamini
aūt in visceribus vrīs. Eandē aūt ha-
bentes remunerationē: tanq̄ filijs di-
co: dilatamini et vos. Nolite iugum
ducere cū infidelibus. Que eni partici-
patio iusticie cū iniquitate: aut que so-
cietas luci ad tenebras? Que aūt con-
uentio cristi ad belial? Aut que pars
fideli cū infideli? Qui autē consensus
templo dei cū ydolis? Vos enim estis
templū dei viui sicut dicit deus: quoni-
am inhabitabo in illis et inambula-
bo: et ero illoꝝ deus et ipi erunt michi
ppłus. Propter quod exite de medio e-
oꝝ ⁊ separamini dicit dn̄s: ⁊ immūdū
ne tetigeritis: et ego recipiā vos: ⁊ ero
vobis ī patrem: ⁊ vos eritis michi ī filios
et filias dicit dn̄s omnipotēs. vj
Has ergo habētes promissiones
karissimi mūdem⁹ nos ab omī
inquinamēto carnis et spirit⁹: perfici-
entes sanctificationē in timore dei. Ca-
pite nos. Neminē lesim⁹: neminē cor-
rupim⁹: neminē circūuenim⁹. Non ad
cōdemnationē vestrā dico. Predixim⁹
enim qȝ ī cordibus nrīs estis ad com-
moriendū et ad conuiuendū. Multa
michi fiducia est apud vos: multa mi-
chi gloriatio pro vobis. Replet⁹ sum
consolatione: supabundo gaudio in
omni tribulatione nostra. Nam ⁊ cū
venissem⁹ in macedoniā· nullā requiē
habuit caro nostra: sed omnem tribula-
tionē passi sumus. Foris pugne: int⁹
timores. Sed qui consolat humiles:

consolat⁹ est nos deus in aduētu titi.
Non solū aūt in aduētu eius: sed etiā
in cōsolatione qua cōsolat⁹ est in uo-
bis·referēs nobis vr̄m desideriū vr̄m
fletū vr̄am emulationē pro me: ita ut
magis gauderē. Quoniā ⁊ si cōtrista-
ui vos in epistola: nō me penitet. Et si
peniteret vidēs q̄ epistola illa et si ad
horā vos ꝯtristauit: nūc gaudeo·nō
quia cōtristati estis: sed quia cōtrista-
ti estis ad penitentiā. Cōtristati enim
estis scd̄m deū: ut in nullo detrimētū
patiamini ex nobis. Que eni scd̄m deū
tristicia est penitentiā in salutē stabilē
operat̄: seculi autē tristicia mortē ope-
ratur. Ecce eni hoc ipsum scd̄m deū cō-
tristari vos quātā in vobis operatur
sollicitudinē: sed defensionē: sed indi-
gnationē·sed timorē·sed desideriū·sed
emulationē: sed vindictā. In omnibus
exhibuistis vos incontaminatos esse
negotio. Igitur ⁊ si scripsi vobis non
propter eū qui fecit iniuriā nec ꝑpter
eū qui passus est: sed ad manifestādā
sollicitudinē nostrā quā habem⁹ pro
vobis corā deo. Ideo cōsolati sumus.
In consolatione aūt nr̄a abundanti-
us magis gauisi sum⁹ sup gaudio ti-
ti: quia refectus est spirit⁹ eius ab omi-
bus vobis. Et si quid apud illū de vo-
bis gloriat⁹ sum·nō sum ꝯfusus: sed
sicut oīa vobis in veritate locuti su-
mus: ita et gloriatio nostra que fuit
ad titū veritas facta ē. Et viscera eius
abundāti⁹ in vobis sunt: reminiscen-
tis omniū vr̄m obediētiā quomō cū
timore ⁊ tremore excepistis illū. Gau-
deo: q̄ i oībꝫ ꝯfido i vobis. vij
Notam aūt facimus vobis fr̄es
gratiā dei q̄ data est in ecclesijs
macedonie: et q̄ in multo experimēto
tribulationis abūdātia gaudij ipoꝝ
et altissima pauptas eoꝝ abundauit
in diuitias simplicitatis eoꝝ. Quia se-
cundū virtutē testimoniū illis reddo:
et supra virtutem volūtarij fuerūt: cū
multa exhortatione obsecrantes nos
gratiā ⁊ cōmunicationē ministerij qd̄
fit in sanctos. Et nō sicut sperauim⁹:
sed semetipsos dederūt·primū dn̄o·de-
inde nobis per volūtatem dei: ita ut
rogaremus titū ut queadmodū cepit
ita et pficiat in vobis etiā gratiā istā.
Sed sicut in omnibꝫ abundatis fide
et sermone et sciencia et omni sollicitu-
dine insup ⁊ caritate vr̄a i nos: ut et i
hac gratia abundetis. Non quasi im-
perās dico: sed per alioꝝ sollicitudinē
etiā vr̄e caritatis ingeniū bonū com-
probās. Scitis eni gratiā dn̄i nostri
ihesu cristi: quoniā propter vos egen⁹
factus est cū esset dives: ut illi⁹ inopia
vos diuites essetis. Et consiliū in hoc
do. Hoc eni vobis utile est: q̄ nō solū
facere·sed et velle cepistis ab anno pri-
ore. Nūc vero et facto pficite: ut que-
admodū pmpt⁹ est anim⁹ volūtatis:
ita sit ⁊ perficiēdi ex eo qd̄ habetis. Si
eni volūtas prompta est: scd̄m id qd̄
habet accepta est·nō scd̄m id qd̄ non
habet. Nō eni ut alijs sit remissio·vo-
bis aūt tribulatō: sed ex equalitate in
presenti tp̄e vestra abundātia illoꝝ in-
opiā suppleat·ut et illoꝝ abundātia
vestre inopie sit supplemētum: ut fiat
equalitas sicut scriptū est. Qui multū
habuit nō abundauit: et qui modicū·
nō minorauit. Gratias aūt ago deo
qui dedit eandē sollicitudinē pro vo-
bis in corde titi: quoniā exhortationē
quidē suscepit: sed cū sollicitior esset sua
volūtate profectus ē ad vos. Misim⁹
etiā cū illo fratrem nr̄m: cui⁹ laus est
in euangelio per oēs ecclesias. Nō

solū aūt: sed ⁊ ordinatꝰ est ab ecclesijs
comes pregrinaconis nr̄e ī hāc grām
que ministrat̄ a nobis ad dūi gloriā
et destinatā volūtatē nr̄am deuitātes
hoc: ne quis nos vitupret in hac ple-
nitudine q̄ ministrat̄ a nobis in dūi
gloriā. Prouidemꝰ enī bona: nō solū
corā deo: sed etiā corā hominibꝫ. Mi-
simus aūt cū illis et fratrē nr̄m quem
probauimꝰ in multis sepe sollicitum
esse: nūc aūt multo sollicitiorē: cōfidē-
tia multa in vos siue pro tito qui est
socius meus et in vobis adiutor: siue
frēs nostri apostoli ecclesiarū glorie
cristi. Ostensionē ergo que est caritatis
vr̄e et nr̄e glorie pro vobis: in illos
ostendite in facie ecclesiarū. Nam de
ministerio qd̄ fit in sanctos: ex abun-
danti est michi scribere vobis. viij
Scio enī prōptū animū vr̄m pro
quo de vobis glorior apud ma-
cedones: quoniā et achaia parata ē
ab anno p̄terito: et vr̄a emulatio pro-
uocauit plurimos. Misimꝰ autē fra-
tres: ut ne qd̄ gloriam̄ de vobis eua-
cuetur in hac parte: ut queadmodū
dixi parati sitis: ne cū venerint macedo-
nes mecū et inuenerint vos impara-
tos erubescamꝰ nos: ut nō dicamus
vos ī hac substātia. Necessariū ergo ex-
istimaui rogare fratres ut p̄ueniāt ad
vos: et preparēt repromissam benedi-
ctionē hāc paratā esse: sic quasi bene-
dictionē: nō quasi auariciā. Hoc aūt
dico. Qui parce seminat parce ⁊ metet:
et qui seminat in benedictionibꝫ · de be-
nedictōnibꝫ et metet. Vnusquisqꝫ pro-
ut destinauit in corde suo: nō ex tristi-
cia aut ex necessitate. Hilarē enī datorē
diligit deus. Potēs est autem deus o-
mnem graciā abundare facere in vo-
bis: ut ī omībꝫ semp omnē sufficiētiā
habētes abundantis in omne opus
bonum: sicut scriptum est. Dispersit
dedit pauperibꝫ: iusticia eius manet
in seculū seculi. Qui aūt amministrat
semen seminātī: et panē ad māducan-
dū prestabit. Et multiplicabit semen
vestrū et augebit incrementa frugū iu-
sticie vr̄e: ut in omnibus locupletati
abundetis in omnē simplicitatem: q̄
operatur per nos graciaꝝ actionē deo.
Quoniā ministeriū huiꝰ officij nō so-
lum supplet ea que desunt sanctis: sed
etiā abūdat per multas graciaꝝ actio-
nes in dn̄o per probationē ministerij
huius: glorificātes deū in obediencia
confessionis vr̄e in euangelio cristi et
simplicitate cōmunicationis vr̄e ī illos
et in omnes: et in ipōrū obsecratione
pro vobis: desiderantiū vos ꝓpter emi-
nentē graciā dei in vobis. Gracias a-
go deo sup inenarrabili dono eiꝰ. ix
Ipse aūt ego paulꝰ obsecro vos per mā-
suetudinē et modestiā cristi: q̄ in facie
quidē humilis sum inter vos: absens
aūt cōfido in vobis. Rogo autē vos
ne presens audeā per eā ꝯfidentiā qua
existimor audere in quosdā: qui arbi-
trantur nos tāq̄ scd̄m carnē ambule-
mus. In carne enī ambulātes: nō se-
cundū carnē militamꝰ. Nā arma mi-
licie nr̄e nō carnalia: sed potentia deo
ad destructionē munitionū · ꝯsilia de-
struentes · et omnē altitudinē extollen-
tem se aduersus scientiā dei: ⁊ in capti-
uitatem redigentes omnē intellectū in
obsequiū cristi: et in prōptu habentes
ulcisci omnē inobedientiā: cum imple-
ta fuerit vestra obediencia. Que scd̄m
faciem sunt videte. Si quis ꝯfidit sibi
cristi se esse: hoc cogitet iterū apud se:
quia sicut ipse cristi est · ita et nos. Nā
et si amplius aliquid gloriatus fuero

de potestate nr̄a quā dedit nobis dn̄s ī
edificacionē ⁊ nō ī destructionē vr̄am:
nō erubescā. Vt aūt nō existimer tanꝗ̄
terrere vos per epistolas: quoniāqui-
dē epistole inquiūt graues sunt et for-
tes: presentia aūt corporis infirma et
ſmo ɔtēptibilis: hoc cogitet q̄ eiuſmo-
di est: quia quales sumus verbo per
epistolas absentes: tales et p̄sentes in
facto. Nō enī audemꝰ inserere aut cō-
parare nos quibuſdā qui seipsos cō-
mendāt: sed ipi in nobis nosmetipos
metiētes: et cōparātes nosmetipos no-
bisˢ. Nos aūt nō ī immēsum gloriabi-
mur: sed scd̄m mēsurā regule qua mē-
sus ē nobis deꝰ mēsurā ptingendi usqꝫ
ad vos. Nō enī quasi nō pertingētes
ad vos superextendimꝰ nos. Vsqꝫ ad
vos enī puenimꝰ in euāgelio cristi: nō
ī immēsum gloriantes ī alienis labo-
ribus. Spem aūt habētes crescentis
fidei vr̄e · in vobis magnificari scd̄m
regulā nr̄am in abundātia: etiā ī illa
que ultra vos sunt euangelizare: nō
in aliena regula in hiis que pparata
sūt gloriari. Qui aūt gloriat̄ in dn̄o
glorietˢ. Nō enī q̄ seipm̄ cōmēdat ille
pbatꝰ ē: sed quē deꝰ comēdat.
Utinā sustineretis modicū q̄d insi-
piētie mee: sed et supportate me.
Emulor enī vos dei emulatione: despō-
di enī vos uni viro virginē castā exhi-
bere cristo. Timeo aūt ne sicut serpens
euam seduxit astucia sua: ita corrūpā-
tur sensus nr̄i ⁊ excidāt a simplicitate
que est in cristo. Nā si is qui venit ali-
um cristū p̄dicat quē nō p̄dicauimꝰ:
aut aliū spiritū accipitis quē nō acce-
pistisˢ aut aliud euāgeliū q̄d nō recepi-
stis: recte pateremini. Existimo enī ni-
chil me minꝰ fecisse a magnis aposto-
lis. Et si imperitꝰ ſmone: sed nō sciētia.
In oībꝫ aūt manifestꝰ sum vobis.
Aut nūq̄d peccatū feci meipm̄ humili-
ans: ut vos exaltemini? Quoniā gra-
tis euāgeliū dei euāgelizaui vobis: ali-
as ecclīas expoliaui accipiēs stipēdi-
a ad ministeriū vr̄m: et cū essem apud
vos ⁊ egerē nulli onerosusˢ fui. Nā q̄d
michi deerat suppleuerūt fr̄es q̄ venerūt
a macedonia: et ī oībꝫ sine onere me
vobis seruaui: et seruabo. Est veritas
cristi in me: quoniā hec gloriatio nō
infringetur ī me in regionibꝫ achaie.
Quare? Quia nō diligo vos? Deus
scit. Quod aūt facio · ⁊ faciā: ut ampu-
tem occasionē eoꝝ · qui volūt occasio-
nē: ut in quo gloriātur inueniātur si-
cut et nos. Nā eiuſmodi pseudo apo-
stoli sunt operarij subdoli: trāsfigurā-
tes se in apostolos cristi. Et nō mirū.
Ipe enī sathanas trāsfigurat se in an-
gelū lucis. Nō est ergo magnū: si mi-
nistri eius trāsfigurent̄ velut ministri
iusticie: quoꝝ finis erit secundū opera
ipoꝝ. Iterū dico: ne quis me putet in-
sipientē. Alioquin velut insipientem
accipite me: ut et ego modicū q̄d glo-
rier. Quod loquor nō loquor scd̄m de-
um sed quasi ī insipientia: in hac sub-
stantia glorie. Quoniā multi gloriā-
tur scd̄m carnē: et ego gloriabor. Libē-
ter enim suffertis insipiētes: cū sitis ipi
sapiētes. Sustinetis enī si q̄s vos ī ser-
uitutē redigit: si quis deuorat · si quis
accipit · si quis extollitur: si quis in fa-
ciem vos cedit. Scd̄m ignobilitatē di-
co: quasi nos infirmi fuerimꝰ in hac
parte. In quo quis audet: in insipien-
tia dico: audeo et ego. Hebrei sunt: et
ego. Israhelite sūt: et ego. Semē abra-
he sunt: et ego. Ministri cristi sunt: et
ego. Vt minus sapiēs dico: plus ego.
In laboribꝫ plurimis in carceribus

abundātius:in plagis supra modū:
in mortibȝ frequēter. A iudeis quiqui-
es quadragenas una minus accepi.
Ter virgis cesus sum: semel lapidat⁹
sum:ter naufragium feci. Nocte ⁊ die
in profundū maris fui. In itineribus
sepe:periculis fluminū·periculis latro-
nū·periculis ex genere·periculis ex gen-
tibȝ·periclis in civitate·periclis in soli-
tudine·periculis in mari:periculis in
falsis fratribȝ. In labore ⁊ erumna:in
vigilijs multis. In fame ⁊ siti:in ieiu-
nijs multis. In frigore et nuditate:pre-
ter illa que extrinsecus sunt:instantia
mea quotidiana·sollicitudo omniū
eccliaꝝ. Quis infirmatꝰ:⁊ ego nō infir-
mor? Quis scādalizatꝰ:⁊ ego nō uror?
Si gloriari oportet:que infirmitatis
mee sunt gloriabor. Deus ⁊ pater do-
mini nr̄i ihesu cristi scit qui est benedi-
ctus in secula qꝛ nō mētior. Damasci
ꝑpositus gentis arethe regis custodie-
bat civitatē damascenoꝝ ut me cōpre-
hēderet:⁊ per fenestrā in sporta dimissus
sū ꝑ murū:et sic effugi man⁹ ei⁹.
Si gloriari oportet:non expedit
quidē. Veniā aūt ad visiones
et revelationes dn̄i. Scio hominē in
cristo ante ānos quatuordecim sive ī
corpore sive extra corp⁹ nescio de⁹ scit:
raptū huiusmodi usqꝫ ad terciū celū.
Et scio huiusmodi hominē sive in cor-
pore sive extra corp⁹ nescio de⁹ scit:qm̄
rap⁹ est in paradisum:et audivit ar-
chana verba que nō licet homini lo-
qui. Pro huiusmodi gloriabor:pro
me aūt nichil nisi ī infirmitatibȝ meis.
Nā et si voluero gloriari:nō ero insi-
piēs. Veritatē eni dicā. Parco aūt:ne
quis me existimet supra id qd̄ videt in
me:aut audit aliqd̄ ex me. Et ne ma-
gnitudo revelationū extollat me:dat⁹
est michi stimulus carnis mee angel⁹
sathane ut me colaphizet. Propter
qd̄ ter dn̄m rogavi ut discederet a me:
⁊ dixit michi. Sufficit tibi gratia mea.
Nam virt⁹ ī infirmitate ꝑficitur. Libē-
ter igitur gloriabor in infirmitatibus
meis:ut inhabitet in me virtus cristi.
Propter qd̄ placeo michi in infirmita-
tibus meis:in ꝯtumelijs in necessitati-
bus in persecutionibȝ:in angustijs ꝓ
cristo. Cū eni infirmor tūc potēs sum.
Fact⁹ sum insipiēs:vos me coegistis.
Ego eni a vobis debui cōmēdari. Ni-
chil eni min⁹ feci ab hijs q̄ sunt supra
modū apostoli. Tam et si nichil sum:
signa tamē apostolat⁹ mei facta sunt
super vos in omni patientia signis et
prodigijs et virtutibȝ. Quid ē eni qd̄
min⁹ habuistis pre ceteris ecclesijs:ni-
si qꝛ egoipse nō gravavi vos? Dona-
te michi hanc iniuriā. Ecce tercio hoc
parat⁹ sum venire ad vos:et non ero
gravis vobis. Nō eni quero que vr̄a
sunt:sed vos. Nec eni debēt filij parē-
tibus thesaurizare:sed parentes filijs.
Ego aūt libentissime impendā ⁊ super-
impendar ipse pro animabȝ vr̄is:li-
cet plus vos diligens minus diligar.
Sed esto. Ego vos nō gravavi:sed
cū essem astut⁹ dolo vos cepi. Nūquid
per aliquē eoꝝ quos misi ad vos cir-
cūveni vos? Rogavi titū:et misi cum
illo fratrē. Nūquid titus vos circūve-
nit? Nōne eodē spiritu ābulavim⁹?
Nōne eisdē vestigijs? Olim putatis
qꝛ excusemus nos apud vos? Coram
deo in cristo loquimur. Omnia enim
karissimi propter edificationē vestrā.
Timeo eni ne forte cū venero·non qua-
les volo inveniā vos:⁊ ego inveniar
a vobis qualē nō vultis:ne forte con-
tentiones emulatōnes animositates

dissensiones detractiones susurratio-
nes inflationes seditiones sint inter
vos. Ne iterū cū venero humiliet me
deus apud vos: et lugeā multos ex hiis
qui ante peccauerūt et nō egerūt peni-
tentiā sup immūdicia et fornicatione
et impudicicia quā gesserunt. XIII
Ecce tercio hoc venio ad vos. In
ore duoȝ vel trium testiū stabit
omne verbū. Predixi enī et predico ut
presens vobis et nūc absens hiis qui
ante peccauerūt et ceteris omībȝ: qm̄ si
venero iterū nō parcā. An experimētū
queritis eius qui in me loquitur cristus?
Qui in vobis non infirmatur sed po-
tens est in vobis. Nam et si crucifixus
est ex infirmitate: sed viuit ex virtute
dei. Nam et nos infirmi sumus in il-
lo: sed viuimus cum eo ex virtute dei
in vobis. Vosmetipsos temptate: si
estis in fide ipsi vos probate. An nō
cognoscitis vosmetipsos: quia cristus
ihesus in vobis est? Nisi forte repro-
bi estis. Spero autem quod cognosce-
tis: quia nos non sumus reprobi. O-
ramus autem deum ut nichil mali fa-
ciatis non ut nos probati appareamus
sed ut vos quod bonum est faciatis.
Nos autē ut reprobi simus. Non enī
possumus aliquid aduersus veritatem:
sed pro veritate. Gaudemus enī quoniā
nos infirmi sumus: vos autē potentes
estis. Hoc et oramus: vestrā cōsūmatio-
nem. Ideo hec absens scribo: ut nō pre-
sens durius agā scḋm potestatē quā
dñs dedit michi in edificationē et nō
in destructionē. De cetero fratres gau-
dete: perfecti estote: exhortamini: idipm̄
sapite. Pacē habete: et deus pacis et
dilectionis erit vobiscū. Salutate in-
uicem in osculo sancto. Salutāt vos
omēs sancti. Gratia dñi nostri ihesu
cristi et caritas dei: et cōmunicatio san-
cti spiritus sit cū omībȝ vobis amē. Ex-
plicit epistola ad corinthios scḋa. In-
cipit prologus in eplām ad galathas
Galathe sunt greci. Hii ver-
bū veritatis primū ab a-
postolo acceperūt: sed post
discessū eius temptati sūt a fal-
sis apl̄is: ut in legē et circūcisionē ne ver-
terent. Hos apl̄us reuocat ad fidē veri-
tatis: scribēs eis ab epheso. Explicit
prologus Incipit eplā ad galathas
Paulus apostolus
nō ab hominibȝ ne-
qȝ per hominē sed per
ihesum cristū et deū
patrē qui suscitauit
eū a mortuis: et qui
mecū sunt omnes fratres: ecclesiis ga-
lathie. Gratia vobis et pax a deo patre
nr̄o et dño ihesu cristo: qui dedit semet-
ipm̄ pro peccatis nr̄is ut eriperet nos
de presenti seculo nequā scḋm volūtatē
dei et pr̄is nr̄i: cui est gloria in secula se-
culoȝ amen. Miror quod sic tā cito trans-
feremini ab eo qui vos vocauit in gra-
tiā cristi in aliud euangeliū qḋ nō est
aliud: nisi sint aliqui qui vos contur-
bāt: et volūt conuertere euangeliū cristi.
Sed licet nos aut angelus de celo eu-
angelizet vobis preterquā quod euāge-
lizauimus vobis: anathema sit. Sicut
prediximus et nūc iterū dico: si quis vo-
bis euangelizauerit preter id quod ac-
cepistis: anathema sit. Modo enī ho-
minibȝ suadeo an deo? An quero ho-
minibȝ placere? Si adhuc hominibȝ
placerē: cristi seruus nō essem. Notū enī
vobis facio fratres euangeliū qḋ euā-
gelizatū est a me: quia nō est scḋm ho-
minē. Neqȝ enī ego ab homine accepi
illud neqȝ didici: sed per reuelationem

ihesu cristi. Audistis eni cōuersationē
meā aliquādo in iudaismo· quoniā
supra modū persequebar ecclesiā dei·
et expugnabā illā: et pficiebā in iuda-
ismo supra multos coetaneos meos
in genere meo: abundanti⁹ emulator
existens paternaꝝ meaꝝ traditionum.
Cū autē placuit ei qui me segregauit
de utero mr̄is mee et vocauit per gra-
tiā suā ut reuelaret filiū suū in me ut
euangelizarē illū in gentibꝫ: cōtinuo
non acquieui carni et sanguini. Neqꝫ
veni iherosolimā ad antecessores me-
os apostolos: sed abij ī arabiā: et ite-
rū reuersus sū damascū. Deinde post
annos tres veni iherosolimā videre
petrū: et māsi apud eū diebꝫ quindeci.
Aliū aūt aplor̄ vidi neminē: nisi ia-
cobū fratrem dn̄i. Que aūt scribo vo-
bis: ecce corā deo quia nō mētior. De-
inde veni in partes syrie et cilicie. Erā
aūt ignot⁹ facie· ecclesijs iudee: q̄ erāt
in cristo. Tātū aūt auditū habebant:
quoniā qui psequebatur nos aliquā-
do nūc euāgelizat fidē quā aliquādo
expugnabat: et ī me clarificabāt deū.
Deinde post ānos quatuor- ij
decim iterū ascendi iherosolimā
cū barnaba: assumpto et tito. Ascen-
di aūt scdm̄ reuelationē: et cōtuli cum
illis euāgeliū qd̄ predico in gentibus.
Seorsum aūt hijs qui videbant̄ ali-
quid esse: ne forte in vacuū currerē aut
cucurrissem. Sed neqꝫ titus qui mecū
erat· cū esset gētilis cōpulsus est circū-
cidi: sed pter subintroductos falsos
fratres qui subintroierūt explorare li-
bertatē nr̄am quā habem⁹ ī cristo ihe-
su: ut nos in seruitutē redigerēt. Quibꝫ
neqꝫ ad horā cessim⁹ subiectioni: ut ve-
ritas euāgelij permaneat apud vos.
Ab hijs aūt qui videbātur esse aliqd̄:
q̄les aliquādo fuerit nichil mea interest.
Deus eni personā hominis non acci-
pit. Michi eni qui videbant̄ esse aliqd̄
nichil cōtulerūt. Sed econtra cū vidis-
sent q̄ creditū est michi euāgeliū pputij
sicut et petro circūcisionis: qui eni ope-
rat⁹ est petro in apostolatū circūcisio-
nis· operat⁹ est et michi inter gentes:
et cū cognouissent gratiā que data est
michi· iacobus ⁊ cephas ⁊ iohannes
qui videbant̄ colūne esse dextras dede-
rūt michi ⁊ barnabe societatis: ut nos
in gentes ipi aūt in circūcisionē: tātū
ut pauperū memores essem⁹. Quod
etiam sollicit⁹ fui hoc ipm̄ facere. Cum
aūt venisset petr⁹ anthiochiam ī faci-
em ei restiti: quia reprehensibilis erat.
Prius eni quā venirent quidā ab ia-
cobo cū gentibꝫ edebat. Cū autē venis-
sent· subtrahebat ⁊ segregabat se: timēs
eos qui ex circūcisione erāt. Et simula-
tioni ei⁹ cōsenserūt ceteri iudei: ita ut et
barnabas duceret̄ ab eis ī illā simula-
tionē. Sed cū vidissem q̄ nō recte am-
bularent ad veritatem euangelij: dixi
cephe corā om̄ibꝫ. Si tu cū iudeus sis
gentiliter viuis et nō iudaice: quomō
gētes cogis iudaizare? Nos natura
iudei et nō ex gentibꝫ peccatores: scien-
tes aūt q̄ nō iustificatur homo ex o-
peribus legis· nisi per fidē ihesu cristi:
et nos in cristo ihesu credim⁹· ut iustifi-
cemur ex fide cristi ⁊ nō ex operibꝫ legis.
Propter qd̄ ex operibus legis nō iusti-
ficabit̄ om̄is caro. Qd̄ si querentes iu-
stificari in cristo inuenti sumus et ipsi
peccatores: nūquid cristus peccati mi-
nister est? Absit. Si enim que destruxi
iterū hec reedifico: preuaricatorem me
cōstituo. Ego eni per legem legi mortu-
us sum ut deo viuā: cristo confixus sū
cruci. Viuo autem iam nō ego: viuit

vero in me cristus. Quod aũt nũc vivo ĩ
carne: in fide vivo filij dei: qui dilexit
me et tradidit semetipm̃ pro me. Nõ
abicio gratiã dei. Si eni͂ per legẽ iusti-
cia: ergo gratis crist⁹ mortu⁹ ẽ. iij
O insensati galathe: quis vos fa-
scinavit non obedire veritati?
Ante quorũ oculos ihesus crist⁹ pro-
script⁹ est: ⁊ in vobis crucifix⁹. Hoc so-
lũ a vobis volo discere. Ex operib; le-
gis spiritũ accepistis: an ex auditu fi-
dei? Sic stulti estis: ut cũ spiritu cepe-
ritis: nũc carne cõsumamini. Tãta pas-
si estis sine causa: si tamen sine causa.
Qui ergo tribuit vobis spiritũ et ope-
rat̃ virtutes in vobis: ex operib; legis˚
an ex auditu fidei? Sicut scriptum est:
abrahã credidit deo et reputatũ ẽ illi
ad iusticiã. Cognoscite ergo: q̃a q̃ ex fi-
de sunt: hij sũt filij abrahe. Providẽs
aũt scriptura quia ex fide iustificat gẽ-
tes deus: p̃nunciavit abrahe quia be-
nedicent̃ in te om̃es gentes. Igit̃ qui
ex fide sunt: benedicẽtur cũ fideli abra-
ham. Quicũq; eni͂ ex operib; legis sũt:
sub maledicto sunt. Scriptũ est enim.
Maledict⁹ om̃is qui nõ permãserit ĩ
om̃ib; que scripta sunt in libro legis:
ut faciat ea. Quoniã aũt ĩ lege nemo
iustificatur apud deũ: manifestũ ẽ: q̃a
iust⁹ ex fide vivit. Lex aũt nõ est ex fide:
sed qui fecerit ea vivet in illis. Cristus
nos redemit de maledicto legis fact⁹
pro nobis maledictũ: quia scriptũ est
maledict⁹ om̃is qui pendet in ligno:
ut in gentib; benedictio abrahe fieret
in cristo ihesu: ut pollicitationẽ spirit⁹
accipiam⁹ per fidẽ. Fratres scd̃m ho-
minẽ dico: tamẽ hominis cõfirmatũ
testamentũ nemo spernit aut superordi-
nat. Abrahe dicte sunt p̃missiones:
et semini ei⁹. Nõ dicit et seminib; q̃si
in multis sed quasi in uno: et semini
tuo qui est cristus. Hoc aũt dico testa-
mentũ cõfirmatũ a deo: que post qua-
dringentos et triginta ãnos facta est
lex: nõ in irritũ facit ad evacuandam
promissionẽ. Nã si ex lege hereditas:
iam nõ ex p̃missione. Abrahe aũt p
repromissionẽ donavit deus. Quid
igitur lex? Propter trãsgressionẽ posi-
ta ẽ: donec veniret semẽ cui p̃miserat:
ordinata per angelos in manu medi-
atoris. Mediator aũt uni⁹ nõ est: de⁹
aũt un⁹ est. Lex ergo advs̃us p̃missa
dei? Absit. Si eni͂ data est lex que pos-
set vivificare: vere ex lege esset iusticia.
Sed conclusit scriptura om̃ia sub pecca-
to: ut promissio ex fide ihesu cristi da-
retur credẽtibus. Prius aũt q̃; veniret
fides sub lege custodiebamur: cõclusi
in eã fidem que revelãda erat. Itaq; lex
pedagog⁹ noster fuit in cristo: ut ex fi-
de iustificemur. At ubi venit fides: iã
nõ sum⁹ sub pedagogo. Om̃es eni͂ fi-
lij dei estis: per fidẽ que ẽ in cristo ihu.
Quicũq; eni͂ ĩ cristo baptizati estis: cri-
stũ induistis. Nõ est iudeus neq; gre-
cus: nõ est serv⁹ neq; liber: nõ ẽ mascu-
lus neq; femina. Omnes enim vos
unum estis in cristo ihesu. Si autem
vos cristi: ergo abrahe semen estis se-
cundũ promissionẽ heredes. iiij
Dico aũt. Quãto tp̃e heres parvu-
lus est nichil differt a servo: cũ sit
dñs om̃iũ: sed sub tutorib; et actorib;
est usq; ad p̃finitũ tẽpus a patre. Ita ⁊
nos cũ essemus parvuli: sub elemẽtis
mũdi hui⁹ eram⁹ servientes. At ubi ve-
nit plenitudo tẽporis misit deus filiũ
suũ factũ ex muliere factũ sub lege: ut e-
os qui sub lege erãt redimeret: ut ado-
ptionẽ filiorũ reciperem⁹. Quoniã aũt
estis filij dei: misit deus spiritũ filij sui

in corda vestra clamantē abba pater.
Itaq; iam non est servus·sed filius. Qd
si filius: et heres p deū. Sed tunc quidē
ignorantes deum: hijs qui natura
non sunt dij serviebatis. Nūc autem
cū cognoveritis deū ymmo cogniti si-
tis a deo: quomō cōvertimini iterū ad
infirma et egena elementa quibus de-
nuo servire vultis? Dies observatis 7
menses et tempora et annos. Timeo
vos: ne forte sine causa laboraverim in
vobis. Estote sicut ego: quia 7 ego si-
cut vos. Fratres obsecro vos: nichil
me lesistis. Scitis aūt quia p infirmi-
tatē carnis evangelizavi vobis iam
pridē: 7 tēptationē vestrā ī carne mea
nō sprevistis neq; respuistis: sed sicut
angelū dei excepistis me·sicut cristum
ihesum. Ubi ē ergo beatitudo vestra?
Testimoniū enī phibeo vobis: quia si
fieri posset oculos vestros eruissetis: 7
dedissetis michi. Ergo inimicus vobis
factus sum verū dicens vobis? Emu-
lant vos non bene: sed excludere vos
volūt: ut illos emulemini. Bonū aūt
emulamini in bono semp: 7 non tan-
tum cū psens sum apud vos. Filioli
mei quos iterū parturio: donec forme-
tur cristus in vobis. Vellē aūt esse a-
put vos modo 7 mutare vocem meā:
quoniā cōfundor in vobis. Dicite mi-
chi: qui sub lege vultis esse. legē non
legistis? Scriptū est enī quoniā abra-
ham duos filios habuit: unū de an-
cilla: 7 unū de libera. Sed is q de ācil-
la secūdū carnē natus est: qui aūt de
libera p repromissionē. Que sunt per
allegoriā dicta. Hec enī sūt duo testa-
menta. Unū quidē in monte syna in
servitutem generās: q est agar. Syna
enim mōs est ī arabia qui cōiunctus
est ei·que nūc est iherusalē: et servit cū
filijs suis. Illa aūt que sursū ē ihrlm
libera est: q est mater nostra. Scriptū
est enī. Letare sterilis que nō paris: erū-
pe 7 clama que nō parturis: qa multi
filij deserte magis·q eius que habet
virum. Nos autē fratres scdm ysaac
promissionis filij sumus. Sed quomō
tunc is q secūdū carnē natus fuerat pse-
quebat eū qui secūdū spiritū: ita 7 nūc.
Sed quid dicit scriptura? Eice ācillā
et filiū eius. Non enī heres erit filius
ancille: cum filio libere. Itaq; fratres
non sumus ancille filij sed libere: qua
libertate cristus nos liberavit. V
State: 7 nolite iterū iugo servitutis
cōtineri. Ecce ego paulus dico
vobis: quoniā si circūcidamini cristus
vobis nichil pderit. Testificor aūt rur-
sus omni homini circūcidēti se: qm debi-
tor ē univ'se legis faciēde. Evacuati estis
a cristo. Qui in lege iustificamini: a
gratia excidistis. Nos enī spiritu ex fi-
de spem iusticie expectamus. Nā ī cristo
ihesu neq; circūcisio aliqd valet neq;
pputiū: sed fides que p caritatē opera-
tur. Currebatis bene. Quis vos impe-
divit veritati nō obedire? Nemini cō-
senseritis. Persuasio hec nō est ex eo q
vocavit vos. Modicū fermentū totā
massam corrūpit. Ego cōfido ī vobis
ī dño q nichil aliud sapietis. Qui au-
tem conturbat vos: portabit iudiciū
quicūq; est ille. Ego aūt fratres si circū-
cisionē adhuc pdico: quid adhuc pse-
cutionē patior? Ergo evacuatū ē scā-
dalum crucis. Utinā 7 abscidātur q
vos cōturbāt. Vos enim in libertatē
vocati estis fratres: tantū ne libertatē
in occasionē detis carnis: sed p carita-
tem spiritus servire invicem. Omnis enī
lex in uno sermone impletur: diliges
proximū tuū sicut teipm. Qd si invicē

mordetis et comeditis: videte ne ab
invicē cōsumamini. Dico aūt ī cristo.
Spiritu ambulate: et desideria carnis
non pficietis. Caro enim concupiscit
adversus spiritū: spirit⁹ aūt adūsus
carnē. Hec enim sibi invicem adversā-
tur: ut non quecūq; vultis illa facia-
tis. Qđ si spiritu ducemini: non estis
sub lege. Manifesta sunt autē opera
carnis: que sunt fornicatio· immūdi-
cia· impudicicia· luxuria· ydolorū servi-
tus· veneficia· inimicicie· cōtētiones· e-
mulationes· ire· rixe· dissensiones· se-
cte· invidie· homicidia· ebrietates·
comessationes· et hiis similia: q̄ p̄dico
vobis sicut p̄dixi: quoniā qui talia
agunt regnū dei nō consequenē. Fru-
ctus aūt spiritus est caritas· gaudiū·
pax· pacientia· benignitas· bonitas·
longanimitas· māsuetudo· fides· mo-
destia· continētia· castitas. Adversus
huiusmodi non est lex. Qui autem
sunt cristi: carnem suā crucifixerunt
cum viciis et concupiscentiis. v
Si vivim⁹ spiritu: spiritu et ambu-
lem⁹. Non efficiamē inanis glo-
rie cupidi: invicem pvocātes: invicem
invidentes. Fratres: et si p̄occupat⁹ fu-
erit homo ī aliquo delicto· vos q̄ spiri-
tuales estis huiusmodi instruite ī spi-
ritu lenitatis: considerās teip̄m ne et tu
tempteris. Alter alteri⁹ onera portate:
et sic adimplebitis legē cristi. Nā si q̄s
existimat se aliquid esse cū nichil sit:
ip̄e se seducit. Opus autem suū pbet
unusquisq;: et sic in semetip̄o tātū glo-
riā habebit: et nō ī altero. Unusquisq;
enim onus suū portabit. Cōmunicet
aūt hiis qui cathezizaē verbo: ei qui
se cathezizat in omnibz bonis. Noli-
te errare. De⁹ nō irridetur. Que enim
seminaverit homo: hec et metet. Qm
qui seminat in carne sua· de carne et
metet et corruptionē: qui aūt seminat
in spiritu: de spiritu metet vitā eternā.
Bonū autē facientes nō deficiamus:
tempore enim suo metem⁹ nō deficien-
tes. Ergo dum tempus habem⁹ ope-
remur bonū ad om̄es: maxime autē
ad domesticos fidei. Videte qualibz
litteris scripsi vobis mea manu. Qui-
cunq; enim volūt placere in carne hii
cogunt vos circūcidi: tantū ut crucis
cristi psecutionē nō paciant. Neq; enī
qui circūcidūtur legem custodiūt: sed
volūt vos circūcidi ut in carne vestra
glorientur. Michi aūt absit gloriari
nisi in cruce dn̄i nostri ihesu cristi: per
quē michi mūdus crucifixus est: et ego
mūdo. In cristo enim ihesu neq; circū-
cisio aliquid valet neq; p̄pucium: sed no-
va creatura. Et quicunq; hāc regulā
secuti fuerint: pax sup illos et misericor-
dia et sup israhel dei. De cetero nemo
michi molestus sit. Ego enī stigmata
dn̄i ihesu ī corpore meo porto. Gratia
dn̄i nr̄i ihesu cristi cum spiritu vr̄o fr̄es
amen. Explicit epl̄a ad galathas Jn
cipit prologus in eplām ad ephesios.
Ephesii sunt asyani. Hii
accepto verbo veritatis p-
stiterūt ī fide. Hos collau-
dat apl's scribēs eis a ro-
ma de carcere p tichicū dyaconē. Expli
cit prologus Incipit epl̄a ad ephesios
Paulus apl's cristi
ihesu p voluntatē dei
omnibz sanctis qui
sūt ephesi: et fidelibz
in cristo ihesu. Gra-
tia vobis et pax a
deo patre nostro: et dn̄o ihesu cristo.
Benedict⁹ de⁹ et pater dn̄i nostri ihesu
cristi q̄ benedixit nos ī omni benedictione

ſpiritualı̄ in celeſtibꝫ in criſto: ſicut ele-
git nos in ipō ante mūdi ↄſtitutōnē:
ut eſſemꝰ ſcī ꝛ immaculati ī cōſpectu
eiꝰ in caritate. Qui p̄deſtinauit nos ī
adoptōnē filioꝝ ꝑ iheſū criſtū in ipm
ſcd̄m ꝓpoſitū volūtatis ſue in laudē
glorie grācie ſue: ī q̄ gratificauit nos in
dilecto filio ſuo: ī quo habemꝰ redēpci-
onē ꝑ ſanguinē eius remiſſionē pecca-
toꝝ ſcd̄m diuitias gratie eiꝰ q̄ ſupabū-
dauit in nobis in oīni ſapiēcia ꝛ pru-
dencia: ut notū faceret nobis ſacramē-
tum volūtatis ſue ſcd̄m beneplacitū eiꝰ
qd̄ ꝓpoſuit in eo in diſpēſacōne pleni-
tudinis tēporū inſtaurare oīa ī cri-
ſto q̄ ī celis ꝛ q̄ ī terra ſūt ī xp̄o. In quo
etiā nos ſorte vocati ſumꝰ: p̄deſtinati
ſcd̄m ꝓpoſitū eiꝰ q̄ operat̄ oīa ſcd̄m
cōſiliū volūtatis ſue: ut ſimꝰ ī laudē
glorie eiꝰ nos qui āte ſperauimꝰ ī cri-
ſto. In quo ꝛ vos cū audiſſetis verbū
veritatis euāgeliū ſalutis vr̄e: in quo
et credētes ſignati eſtis ſpiritu ꝓmiſſi-
onis ſancto: q̄ ē pignꝰ hereditatis nr̄e
in redēptionē acquiſitionis in laudē
glorie ipſius. Propterea et ego audi-
ens fidē veſtrā q̄ eſt in criſto iheſu ꝛ di-
lectionē in oēs ſanctos: nō ceſſo gra-
tias agēs ꝓ vobis memoriā vr̄i faci-
ens in oratōnibꝫ meis: ut deꝰ dn̄i nr̄i
iheſu criſti pater glorie det vobis ſpi-
ritū ſapiēcie et reuelationis in agnitō-
nem eiꝰ illuminatos oculos cordis ve-
ſtri: ut ſciatis q̄ ſit ſpes vocatōnis eiꝰ
et q̄ diuicie glorie hereditatis eiꝰ ī ſan-
ctis: ꝛ q̄ ſit ſupeminēs magnitudo vir-
tutis eiꝰ in nos qui credimꝰ ſcd̄m ope-
rationē potēcie virtutis quā operatꝰ
eſt ī criſto: ſuſcitans illū a mortuis. et
cōſtituēs ad dexterā ſuā in celeſtibus
ſupra omnē principatū ꝛ poteſtatē et
virtutē ꝛ dn̄acionē. ꝛ oē nomen qd̄
nominat̄ nō ſolū ī hoc ſeculo ſed etiā
in futuro: ꝛ oīa ſubiecit ſub pedibꝫ
eiꝰ. Et ipm̄ dedit caput ſupra omnē
eccleſiā q̄ ē corpꝰ ipſiꝰ: et plenitudo eiꝰ:
qui omnia in oībꝫ adimpletur. II
Et vos cū eſſetis mortui delictis ꝛ
peccatis vr̄is in quibꝫ aliquādo
ābulaſtis ſcd̄m ſcl̄m mūdi huiꝰ. ſcd̄m
pricipē poteſtatis aeris huiꝰ. ſpiritꝰ q̄
nūc operat̄ in filios diffidēcie: ī quibꝫ
et nos omnes aliquādo cōuerſati ſu-
mus in deſiderijs carnis nr̄e faciētes
volūtatē carnis ꝛ cogitationū: et era-
mus natura filij ire ſicut et ceteri. Deꝰ
aūt qui diues eſt in miſericordia ꝓpter
nimiā caritatē ſuā qua dilexit nos: ꝛ
cū eſſemꝰ mortui peccatis ↄuiuificauit
nos criſto. cuiꝰ gratia eſtis ſaluati: et
cōreſuſcitauit et cōſedere fecit in celeſti-
bus in criſto iheſu: ut oſtenderet in ſe-
culis ſupuenientibꝫ abundantes diui-
tias gratie ſue in bonitate ſup nos in
criſto iheſu. Gratia enī eſtis ſaluati ꝑ
fidē: ꝛ hoc ex vobis. Dei enī donū eſt:
nō ex operibus: ut ne quis glorietur.
Ipſiꝰ enim ſumꝰ factura: creati ī criſto
iheſu in operibꝫ bonis: que p̄parauit
deꝰ ut in illis ambulemꝰ. Propter qd̄
memores eſtote qꝛ aliquādo vos era-
tis gētes ī carne q̄ dicebamini p̄puciū
ab ea q̄ dicit̄ circūciſio in carne manu-
facta: q̄ eratis illo in tp̄e ſine criſto alie-
nati a ↄuerſatōne iſrahel: et hoſpites
teſtamētorū ꝓmiſſionis ſpem nō ha-
bentes. ꝛ ſine deo ī hoc mūdo. Nunc
autē in criſto iheſu vos q̄ aliquādo e-
ratis lōge facti eſtis ꝓpe: in ſanguine
criſti. Ipſe enī eſt pax nr̄a q̄ fecit vtraqꝫ
vnū: ꝛ mediū parietē macerie ſoluēs
inimicicias in carne ſua: legem mādā-
toꝝ decretis euacuās ut duos condat
in ſemetipm̄ in vnū nouū hominem

faciēs pacē: ut recōciliet ābos in uno
corpore deo ꝑ crucē interficiēs inimici-
cias ī semetipō: ⁊ veniēs euāgelizauit
pacē vobis q̄ lōge fuistis · ⁊ pacē hijs
qui ꝓpe: qm̄ ꝑ ipm̄ habemꝰ accessum
ābo in uno spiritu ad patrē. Ergo iā
nō estis hospites et aduene sed estis ci-
ues sanctoꝝ ⁊ domestici dei: supedifica-
ti sup fundamentū aplo͛ꝝ ⁊ ꝓphetarū
ipō summo āgulari lapide xp̄o ihesu: ī q̊
oīnis edificatō cōstructa crescit ī tēplū
sāctū ī dn̄o. In quo ⁊ vos coedificami-
ni ī habitaclm̄ dei: ī spiritu sācto. iij
Huiꝰ rei gratia ego paulus vin-
ctus xp̄i ihesu ꝓ vobis gentibꝫ:
si tamē audistis dispensatōnē gratie
dei q̄ data est michi in vobis: qm̄ secū-
dum reuelatōnē notū michi factū ē sa-
cramētū sicut supra scripsi ī breui ꝓut
potestis legētes intelligere prudentiā
meā ī misterio xp̄i: qd̄ alijs generatio-
nibꝫ nō est agnitū filijs hominū · sicu-
ti nūc reuelatū est sanctis aplis eius ⁊
prophetis in spiritu: esse gētes coheře-
des ⁊ ꝯcorporales ⁊ ꝯparticipes ꝓmissio-
nis ī xp̄o ihesu ꝑ euāgeliū cuiꝰ factꝰ sū
ego minister scd̄m donū gratie dei q̄
data est michi scd̄m operatōnē virtu-
tis eiꝰ. Michi enī omniū sanctorū mi-
nimo data est gratia hec: ī gentibꝫ eu-
āgelizare inuestigabiles diuitias xp̄i:
et illuminare oīnes q̄ sit dispēsatō sa-
cramēti abscōditi a seculis ī deo qui o-
mnia creauit: ut innotescat pricipibꝫ
et potestatibꝫ in celestibꝫ ꝑ ecclesiā mul-
tiformis sapiētia dei · scd̄m ꝑfinitionē
seculoꝝ quā fecit ī xp̄o ihesu dn̄o nr̄o:
in quo habemꝰ fiduciā et accessum in
cōfidētia ꝑ fidē eiꝰ. Propter qd̄ peto
ne deficiatis ī tribulationibꝫ meis ꝓ
vobis: q̄ est gloria vr̄a. Huiꝰ rei gr̄a
flecto genua mea ad patrē dn̄i nostri
ihesu xp̄i ex quo omnis paternitas in
celis ⁊ in terra nominat̄: ut det vobis
secūdū diuitias glorie sue virtutē · cor-
roborari ꝑ spiritū eius ī interiori hoīe
xp̄m habitare ꝑ fidē ī cordibꝫ vestris:
in caritate radicati ⁊ fundati: ut possi-
tis cōꝓhēdere cū oīnibꝫ sāctis q̄ sit lati-
tudo ⁊ lōgitudo ⁊ sublimitas ⁊ ꝓfūdū.
Scire etiā supeminētē sciētie caritatē
xp̄i: ut impleamini ī omnē plenitudi-
nem dei. Ei aūt q̊ potēs ē oīa facere
supabundāter quā petimꝰ aut intelli-
gimꝰ scd̄m virtutē q̄ operat̄ in nobis:
ip̄i gloria ī ecclesia et ī xp̄o ihesu ī oēs
generatōnes seculi scłoꝝ amē. iiij
Obsecro itaqꝫ vos ego vinctus in
dn̄o: ut digne ābuletis vocatio-
ne qua vocati estis cū omni humilita-
te et māsuetudine cū patiētia: suppor-
tantes inuicē ī caritate: solliciti seruare
unitatē spiritꝰ in vinculo pacis. Unū
corpꝰ · unꝰ spiritꝰ: sicut ⁊ vocati estis
in una spe vocatōnis vr̄e. Unꝰ dn̄s:
una fides: unū baptisma. Unus deꝰ
et pater omniū: q̊ sup oīnes ⁊ ꝑ oīa:
et ī oīnibꝫ nobis. Unicuiqꝫ aūt nr̄m
data est gratia scd̄m mensurā donatō-
nis xp̄i. Propter qd̄ dicit. Ascendēs ī
altū captiuā duxit captiuitatē: dedit
dona hominibus. Qd̄ aūt ascendit:
quid ē nisi q̄a et descendit ꝑmū ī inferi-
ores partes terre? Qui descendit: ipē
est ⁊ q̊ ascendit sup oīnes celos: ut ad-
impleret oīa. Et ipē dedit quosdā
quidē aplos · quosdā aūt ꝓphetas · a-
lios vero euāgelistas alios aūt pasto-
res et doctores ad ꝯsūmationē sāctoꝝ
in opus ministerij ī edificatōnē corpo-
ris xp̄i: donec occurramꝰ oīnes ī uni-
tatē fidei ⁊ agnitōnis filij dei · in virū
ꝑfectū ī mensurā etatis plenitudinis
xp̄i: ut iā nō simꝰ paruuli fluctuantes

et circūferant̄ omī vento doctrine ī ne-
quicia hominū in astucia ad circūuē-
tionē erroris. Ueritatē aūt facientes ī
caritate crescam⁹ in illo p oīa q̄ est
caput xp̄s: ex quo totū corp⁹ ɔpactū
et cōnexū p omnē iūcturā sūministra-
tōnis scd̄m operatōnē ī mensurā uni-
uscuiusq; mēbri augmētū corporis fa-
cit: ī edificatōnē sui ī caritate. Hoc igi-
tur dico ⁊ testificor ī dn̄o: ut iā nō am-
buletis sicut et gētes ābulāt ī vanita-
te sensus sui tenebris obscuratū habē-
tes intellectū: alienati a vita dei p igno-
rātiā q̄ est in illis ꝓpter cecitatē cordis
ip̄oꝝ: q̄ desperātes semetip̄os tradide-
runt impudicicie · ī operatōnē immū-
dicie om̄is · ī avariciā. Uos aūt non
ita didicistis xp̄m: si tamē illū audi-
stis ⁊ ī ip̄o edocti estis sicut ē veritas in
ihesu: deponere vos scd̄m pristinā cō-
versatōnē veterē hominē q̄ corrūpitur
scd̄m desideria erroris. Renouamini
aūt spiritu mētis vr̄e: ⁊ induite nouū
hominē q̄ scd̄m deū creatus est ī iusti-
cia ⁊ sāctitate veritatis. Propter qd̄ de-
ponētes mēdaciū loquimini veritatē
unusquisq; cū ꝓximo suo: qm̄ sum⁹
inuicē mēbra. Irascimini: ⁊ nolite pec-
care. Sol nō occidat sup iracūdiā ve-
stram. Nolite locū dare dyabolo. Qui
furabat̄ iā nō furet̄: magis aūt labo-
ret operādo manibꝫ suis ꝙ bonū est:
ut habeat unde tribuat necessitatē pati-
enti. Om̄is sermo malus ex ore vestro
nō ꝓcedat: sed si quis bon⁹ ad edifica-
tionē fidei: ut det gratiā audiētibꝫ. Et
nolite ɔtristare spiritū sanctū dei: ī quo
signati estis ī die redēptionis. Om̄is
amaritudo et ira et indignatio et cla-
mor ⁊ blasphemia tollat̄ a vobis: cū
om̄i malicia. Estote aūt inuicē beni-
gni: misericordes donātes inuicem:

sicut ⁊ de⁹ in xp̄o donauit vobis. V
Estote ergo imitatores dei sicut fi-
lij carissimi: ⁊ ābulate ī dilectio-
ne sicut ⁊ xp̄us dilexit nos: ⁊ tradidit
semetip̄m ꝓ nobis oblatōnē et hostiā
deo ī odorē suauitatis. Fornicatō au-
tem et om̄is immūdicia aut auaricia
nec noīetur in vobis · sicut decet san-
ctos: aut turpitudo aut stultiloquiū
aut scurrilitas q̄ ad rem nō ꝑtinet: sed
magis gratiaꝝ actio. Hoc enī scitote
intelligētes: ꝙ omnis fornicator aut
immūdus aut auarus qd̄ est ydoloꝝ
seruit⁹ nō habet hereditatē ī regno xp̄i
⁊ dei. Nemo vos seducat inanibꝫ ver-
bis: ꝓpter hec enī venit ira dei ī filios
diffidētie. Nolite ergo effici participes
eoꝝ. Eratis enī aliquādo tenebre: nūc
aūt lux ī dn̄o: ut filij lucis ambulate.
Fruct⁹ enī lucis ē ī om̄i bonitate et iu-
sticia ⁊ veritate. Probātes quid sit be-
neplacitū deo: ⁊ nolite ɔmunicare ope-
ribꝫ infructuosis tenebraꝝ: magis au-
tem redarguite. Que enī in occlto fiūt
ab ip̄is: turpe est ⁊ dicere. Om̄ia autē
q̄ arguūtur a lumine manifestantur.
Om̄e enī qd̄ manifestat̄ · lumē ē. Pro-
pter qd̄ dicit. Surge q̄ dormis ⁊ exsur-
ge a mortuis: et illuminabit te xp̄us.
Videte itaq; fr̄es quomō caute ambu-
letis: nō q̄si insipiētes sed ut sapiētes:
redimētes tēp⁹ qm̄ dies mali sūt. Pro-
pterea nolite fieri imprudētes: sed itelli-
gētes q̄ sit volūtas dei. Et nolite ine-
briari vino ī quo ē luxuria: sed imple-
mini spiritu sācto loquētes vobismet-
ip̄is ī psalmis ymnis ⁊ cāticis spirita-
libꝫ cātantes ⁊ psallētes in cordibꝫ ve-
stris dn̄o: gratias agētes semp ꝓ om̄i-
bus in noīe dn̄i nr̄i ihesu xp̄i deo ⁊ pa-
tri. Subiecti inuicē: in timore xp̄i. Mu-
lieres viris suis subdite sīt sicut dn̄o:

quoniā vir caput est mlieris sicut cri-
stus caput est ecclesie:ipe salvator cor-
poris ei9. Sed sicut ecclesia subiecta est
xpō: ita et mlieres viris suis ī omībz.
Viri diligite uxores vrās sicut et cri-
stus dilexit ecclesiā:z seipm tradidit ꝓ
ea ut illā sāctificaret mūdās eā lava-
cro aque ī verbo vite: ut exhiberet ipse
sibi gloriosam ecclesiā nō habētē ma-
culā aut rugā aut aliqd huiusmodi:
sed ut sit sācta z īmaculata. Ita z viri
debēt diligere uxores suas:ut corpora
sua. Qui suā uxorē diligit:seipm dili-
git. Nemo enī unq̄ carnē suā odio ha-
buit:sed nutrit z fovet eā sicut z xps ec-
clesiā:qa mēbra sum9 corpis ei9 de car-
ne ei9 z de ossibz ei9. Propt hoc relinquet
homo patrē z matrē suā:z adherebit uxo-
ri sue:z erūt duo in carne una. Sacra-
mētū hoc magnū ē. Ego aūt dico: in
xpō z ī ecclesia. Verūtamē z vos singli
unusquisq; uxorē suā sicut seipm dili-
gat:uxor aūt timeat virū suū. VI
Filij obedite parētibz vrīs ī dn̄o.
Hoc enī iustū est. Honora patrē
tuū z matrē tuā: qd est mādatū pmū
in ꝓmissione:ut bene sit tibi z sis lon-
gevus sup terrā. Et patres nolite ad
iracundiā ꝓvocare filios vrōs: sed e-
ducate illos ī disciplina et correptōne
dn̄i. Servi obedite dn̄is carnalibz cū
timore et tremore · in simplicitate cor-
dis vrī sicut xpō: nō ad oculū servien-
tes q̄si hominibz placeatis:sed ut servi
xpi facientes volūtatē dei: ex animo cū
bona volūtate servientes sicut dn̄o z nō
hominibz: scientes qm̄ unusquisq; qd-
cunq; fecerit bonū hoc recipiet a dn̄o
sive servus sive liber. Et vos dn̄i eadē
facite illis remittētes minas: scientes
qa z illoz et vester dn̄s est ī celis:z pso-
naz acceptō nō ē apud deū. De cetero
fratres ꝯfortamini ī dn̄o: z in potētia
virtutis eius. Induite vos armaturā
dei ut possitis stare adūsus insidias
dyaboli: qm̄ nō est nobis colluctatio
adūsus carnē z sanguinē sed adūsus
pricipes z potestates: adūsus mundi
rectores tenebraz haz · ꝯtra spiritalia
nequicie ī celestibz. Propterea accipite
armaturā dei ut possitis resistere ī die
malo:et ī omībz pfecti stare. State er-
go succincti lūbos vrōs in veritate:et
induti loricā iusticie: z calciati pedes
in ꝑparatōnē euāgelij pacis. In omi-
bus sumētes scutū fidei ī quo possitis
omīa tela nequissimi ignea extinguere:
z galeā salutis assumite · z gladiū spi-
ritus qd ē verbū dei: ꝑ omnē oratōnē
z obsecratiōnē orātes omī tpe ī spiritu
z ī ipo vigilātes ī omī instātia et obse-
cratōne ꝓ omībus sanctis z ꝓ me:ut
detur michi sermo in aptione oris mei
cum fiducia notum facere misteriū eu-
angelij ꝓ quo legatōne fungor in ca-
thena: ita ut in ipo audeā ꝓut opor-
tet me loqui. Ut aūt et vos sciatis q̄
circa me sūt qd agā: omīa vobis no-
ta faciet tichic9 carissim9 frater et fide-
lis minister ī dn̄o: quē misi ad vos ī
hoc ipm ut cognoscatis q̄ circa nos
sunt: z ꝯsolet corda vrā pax fratribus
et caritas cū fide a deo pr̄e nr̄o: z dn̄o
ihesu xpō. Gratia cū omībz q̄ diligūt
dn̄m nr̄m ihm xpm ī corruptōne amē.
Explicit epl̄a ad ephesios Incipit ar-
gumentum in eplām ad philippenses
Philipenses sunt macedo-
nes. Hij accepto verbo ve-
ritatis pstiterunt in fide:
nec receperūt falsos aplos.
Hos collaudat aplus: scribēs eis a ro-
ma de carcere p epafroditū. Explicit ar-
gumentū Incipit epl̄a ad philippēses

Aulus ⁊ thimothe-
us servi ihesu cristi:
omībus sanctis in
xp̄o ihesu qui sunt
philippis cū episcopis
et dyaconibꝫ . Gra-
tia vobis ⁊ pax a deo patre nostro: et
dn̄o ihesu xp̄o . Gratias ago deo meo
in omni memoria vestri semp̄ ī cūctis
oratōnibus meis p̄ omībus vobis
cū gaudio dep̄catione faciens sup̄ cō-
municatōne vestrā in euāgelio xp̄i a
p̄mo die usqꝫ nūc: confidēs hoc ip̄m
quia qui cepit in vobis opus bonū
p̄ficiet usqꝫ ī diē xp̄i ihesu. Sicut est mi-
chi iustū hoc sentire p̄ omībus vobis:
eo q̄ habeā vos in corde ⁊ in vinclis
meis ⁊ in defensione ⁊ ɔfirmatōne eu-
angelij: socios gaudij mei omēs vos
esse. Testis enim michi est deus quomō
cupiā omnes vos in visceribus ihesu
xp̄i. Et hoc oro: ut caritas vestra ma-
gis ac magis abundet in omni scien-
tia et in omī sensu: ut p̄betis potiora
ut sitis sinceres et sine offensa in diem
xp̄i: repleti fructu iusticie p̄ ihesum xp̄m
in laudem ⁊ gloriā dei. Scire aūt vo-
lo vos fratres: quia que circa me sūt
magis ad p̄fectū venerūt euāgelij . ita
ut vīcla mea manifesta fierēt in xp̄o . ī
omī p̄torio ⁊ in ceteris omībꝫ: ut plu-
res e fratribus in dn̄o . cōfidētes ī vincu-
lis meis . abundātius auderent sine
timore verbū dei loqui. Quidā quidē
et p̄pter invidiā ⁊ cōtentionem: quidā
aūt et p̄pter bonā volūtatem xp̄m p̄di-
cant . Quidā ex caritate: scientes quo-
niā in defensione euangelij positus sū.
Quidā aūt ex cōtentione xp̄m annūci-
ant nō sincere: existimātes pressuram
se suscitare vinculis meis. Quid enī?
Dū omī modo sive p̄ occasionē sive

per veritatē xp̄us annūcietur: ⁊ in hoc
gaudeo: sed ⁊ gaudebo. Scio enī quia
hoc michi p̄veniet ad salutem . per ve-
stram orationē ⁊ sūministrationē spi-
ritus ihesu xp̄i . scd̄m expectationē ⁊ spē
meā quia in nullo cōfundar: sed in o-
mni fiducia sicut semp̄ et nūc magni-
ficabit̄ xp̄us in corpore meo: sive per
vitā sive p̄ mortē . Michi enim vivere
xp̄us est: ⁊ mori lucrū. Quod si vivere in
carne . hic michi fructus operis est: et
quid eligam ignoro: coartor autem:
e duobus desideriū habēs . Dissolvi
et esse cū xp̄o multomagis melius: p̄ma-
nere aūt in carne . necessariū p̄pter vos.
Et hoc cōfidens scio q̄a manebo et p̄-
manebo omībus vobis ad p̄fectū ve-
strum ⁊ gaudiū fidei: ut gratulatio ve-
stra abundet in xp̄o ihesu ī me: p̄ meū
adventū iterū ad vos . Tātū digne eu-
angelio xp̄i ɔversamini: ut sive cū ve-
nero et videro vos . sive absens audiā
de vobis: quia statis in uno spiritu . u-
nanimes . collaborātes fidei euāgelij:
et in nullo terreamini ab adv̄sarijs q̄
est illis causa p̄ditōnis: vobis aūt sa-
lutis. Et hoc a deo. Quia vobis dona-
tum est p̄ xp̄o . nō solū ut in eū credatis
sed ut etiam pro illo patiamini: idem
certamen habentes quale et vidistis
in me: et nunc audistis de me. ij
Si qua ergo cōsolatio ī cristo . si qd̄
solatiū caritatis . si qua societas
spiritus . si qua viscera miserationis:
implete gaudiū meū . ut idem sapiatis.
eandem caritatem habentes: unani-
mes . idip̄m sentientes. Nichil p̄ contē-
tionē neqꝫ p̄ inanē gloriā: sed in hu-
militate superiores sibi invicem arbi-
trantes: non que sua sunt singuli cō-
siderantes . sed ea que aliorū. Hoc enī
sentite in vobis: quod ⁊ in cristo ihesu.

Qui cū in forma dei esset non rapinā
arbitrat⁹ ē esse se equalē deo: sed semet-
ipm exinaniuit formā servi accipiens
in similitudinē hominū factus: et ha-
bitu invent⁹ ut homo humiliauit se-
metipm fact⁹ obediēs usq; ad mortē:
mortem aūt crucis. Propter qd et de⁹
exaltauit illū: & donauit illi nomē qd
est sup omē nomē: ut in noīe ihesu o-
mne genu flectat celestiū terrestriū et in-
fernoꝝ: & oīs lingua confiteat quia
dñs ihesus xp̄s in gloria est dei pris.
Itaq; carissimi mei sicut semp obedi-
stis: nō in p̄sencia mei tantū sed mul-
tomagis nūc in absentia mea: cū me-
tu et tremore vestrā salutem operami-
ni. Deus est eni q operat in vobis et
velle & pficere pbona volūtate. Oīa
aūt facite sine murmuratōnibȝ et hesi-
tatōnibȝ: ut sitis sine querela & simpli-
ces filij dei sine reprehensione in medio
nationis praue et pverse: inter q̄s lu-
cetis sicut luminaria in mūdo verbū
vite otinētes ad gloriā meā ī die xp̄i:
q̄a nō invacuū cucurri neq; invacuū
laboraui: sed & si īmolor supra sacri-
ficiū & obsequiū fidei vr̄e: gaudeo & cō-
gratulor oībus vobis. Idipm aūt
et vos gaudete: & ogratulamini michi.
Spero autē in dño ihesu thimotheū
me cito mittere ad vos: ut & ego bono
animo sim cognitis q circa nos sunt.
Neminē eni habeo tam unanimē: qui
sincera affectione p vobis sollicit⁹ sit.
Oēs eni q sua sunt querūt: nō q sūt
ihesu cristi. Experimētū aūt ei⁹ cogno-
scite: q̄a sicut patri fili⁹ mecū seruiit in
evangelio. Hūc igit spero me mittere
ad vos: mox ut videro q circa me sūt.
Cōfido aūt ī dño: qm et ipe veniā ad
vos cito. Necessarium aūt existimaui
epafroditū fratrem & cooperatorem et
cōmilitonē meū: vr̄m aūt aplm: et mi-
nistrum necessitatis mee. mittere ad
vos: quoniāquidē omnes vos deside-
rabat: & mest⁹ erat pterea q & audiera-
tis illū infirmatū. Nā & infirmatus ē
usq; ad mortem: sed de⁹ miserit⁹ est ei⁹.
Nō solū aūt ei⁹: verum etiā et mei: ne
tristiciā super tristiciā haberem. Festi-
nanti⁹ ergo misi illū: ut viso eo iterū
gaudeatis: & ego sine tristicia sim. Ex-
cipite itaq; illū cū oīni gaudio ī dño:
et eiusmodi cū honore habetote: qm
propter op⁹ xp̄i usq; ad mortē accessit:
tradens aīam suā: ut impleret id qd ex
vobis deerat erga meū obsequū. iij
De cetero fratres mei gaudete ī do-
mino. Eadē vobis scribere michi
quidē nō pigrū: vobis aūt necessariū.
Videte canes: videte malos operari-
os: videte concisionē. Nos eni sum⁹
circūcisio q spiritu seruim⁹ deo: & glori-
amur ī xp̄o ihesu & nō in carne fiduci-
am habētes: quāq; et ego habeā cōfi-
dentiā in carne. Si quis alius videt
confidere in carne: ego magis: circūci-
sus octaua die ex genere israhel de tri-
bu beniamin: hebreus ex hebreis secū-
dum legem phariseus: scdm emulati-
onē psequēs ecclesiā dei: scdm iusticiā
que ī lege ē ouersat⁹ sine querela. Sed
q michi fuerūt lucra: hec arbitrat⁹ sum
propter xp̄m detrimēta. Verūtamē ex-
istimo omnia detrimentū esse pter e-
minentē sciētiā ihesu xp̄i dñi mei: pter
quē omnia detrimentū feci & arbitror
ut stercora ut xp̄m lucrifaciā: ut et in-
ueniar in illo nō habens meā iustici-
am que ex lege est: sed illā que ex fide ē
xp̄i: que ex deo est iusticia in fide ad co-
gnoscendū illū: & virtutem resurrectio-
nis eius: & societatem passionū illius:
configurat⁹ morti eius: si quomodo

occurrā ad resurrectionē que ē ex mor-
tuis: nō q iam acceperim aut iā pfect⁹
sim. Sequor aūt: si cōp̄hendā ī quo
et comp̄hensus sum a xp̄o ihesu. Fra-
tres: ego me non arbitror ɔprehēdisse.
Vnū aūt: que quidē retro sunt obliuis-
cens ad ea vero q̄ sunt p̄ora extendēs
meip̄m: ad destinatū psequor. ad bra-
uiū sup̄ne vocatōnis dei in xp̄o ihesu.
Quicunqȝ ergo pfecti sumus hoc sen-
tiam⁹: et si quid aliud sapitis: et hoc
vobis deus reuelauit. Verūtamen ad
quod puenimus ut idem sapiamus:
et in eadem pmaneam⁹ regula. Imi-
tatores mei estote fratres: et obseruate
eos qui ita ambulāt sicut habetis for-
mam nostrā. Multi enim ambulant
q̄s sepe dicebā vobis: nūc aūt ⁊ flens
dico inimicos crucis xp̄i: quorū finis
interitus: quoꝝ deus venter est: et glo-
ria in confusione ip̄soꝝ qui terrena sa-
piunt. Nostra aūt conuersatō in celis
est. Unde etiam saluatorem expecta-
mus dominū nostrū ihesum cristum:
qui reformabit corpus humilitatis
nostre configuratum corpori clarita-
tis sue: secundum operationem qua
etiā possit subicere sibi om̄ia. IIII
Itaqȝ fratres mei carissimi et desideran-
tissimi: gaudiū meū ⁊ corona mea: sic
state ī dn̄o carissimi. Euchodiā rogo
⁊ sinthicen dep̄cor ī idip̄m sapere ī do-
mino. Etia rogo ⁊ te germane cōpar:
adiuua illas que mecū laborauerūt
in euangelio cum clemēte et ceteris ad-
iutoribus meis: quoꝝ nomina sunt
in libro vite. Gaudete in dn̄o semꝑ: i-
terum dico gaudete. Modestia vestra
nota sit om̄ibus hominibȝ. Domin⁹
enim ꝓpe est. Nichil solliciti sitis: sed ī
omni oratione et obsecratōne cū gra-
tiaꝝ actione petitiones vr̄e innotescāt
apud deū. Et pax dei que exuperat o-
mnē sensum: custodiat corda vestra
et intelligentias vestras in xp̄o ihesu.
De cetero fratres quecunqȝ sunt vera.
quecunqȝ pudica. quecunqȝ iusta. que-
cunqȝ sancta. quecūqȝ amabilia. que-
cunqȝ bone fame: si qua virt⁹. si qua
laus discipline. hec cogitate: q̄ ⁊ didi-
cistis. et accepistis. et audistis. et vidi-
stis in me. Hec agite: ⁊ deus pacis erit
vobiscū. Gauisus sum aūt ī domino
vehementer quoniā tandē aliquādo
refloruistis ꝓ me sentire sicut et sentie-
batis. Occupati aūt eratis. Non quasi
propter penuriā dico. Ego enim didi-
ci in quibus sum sufficiens esse. Scio
⁊ humiliari: scio ⁊ abūdare. Vbiqȝ et
in omnibȝ institut⁹ sum: ⁊ satiari et e-
surire et abundari et penuriam pati.
Omnia possum: in eo qui me ɔfortat.
Verūtamen bene fecistis: ɔmunican-
tes tribulationi mee. Scitis aūt et vos
philipenses q in principio euangelij
quādo ꝓfect⁹ sum a macedonia. nul-
la michi ecclesia ɔmunicauit in ratio-
ne dati ⁊ accepti. nisi vos soli: quia et
thessalonicā semel ⁊ bis ī usum michi
misistis. Nō q̄a quero datū: sed requi-
ro fructū abūdātē ī ratōne vr̄a. Habeo
aūt omnia: ⁊ abundo. Repletus sum
acceptis ab epafrodito: que misistis ī
odorem suauitatis hostiā acceptam
placentem deo. Deus autem meus im-
pleat omne desideriū vestrū secūdum
diuitias suas in gloria in xp̄o ihesu.
Deo aūt et patri nostro gloria: in se-
cula seculorū amen. Salutate omnē
sanctum in xp̄o ihesu. Salutant vos
qui mecum sunt fratres. Salutant
vos omnes sancti: maxime autem
qui de cesaris domo sunt. Gratia do-
mini nr̄i ihesu xp̄i cū spiritu vr̄o amē.

Expliat eplā ad philippenses Incipit
argumentum in eplām ad colosenses

COlosenses · ⁊ hij sicut ⁊ la-
odicenses sunt asiani: et
ipsi ꝑuenti erant a pseudo
aplis. Nec ad hos acces-
sit ipse aplus: sed ⁊ hos ꝑ eplam recor-
rigit. Audierāt eni verbū ab archippo:
qui et ministerium in eos accepit. Er-
go apostolus iam ligatus scribit eis
ab epheso per tychicum dyaconem et
onesimū acolitum. Explicit argumē
tum Incipit epistola ad colosenses .I.

PAulus aplus ihesu
xp̄i ꝑ volūtatem dei·
et thimotheꝰ frater:
hijs qui sūt colossis·
sanctis et fidelibus
fratribꝫ in xp̄o ihesu.
Gratia vobis et pax a deo patre nr̄o.
Gratias agimus deo ⁊ patri dn̄i nr̄i
ihesu xp̄i semꝑ ꝓ vobis orātes: audi-
entes fidē vestram in xp̄o ihesu ⁊ dile-
ctionē quā habetis in sanctos om̄es
propter spem que reposita est vobis ī
celis: quā audistis in verbo veritatis
euangelij qđ ꝑuenit ad vos sicut ⁊ in
vniuerso mūdo ē: ⁊ fructificat ⁊ crescit
sicut in vobis ex ea die qua audistis
et cognouistis gratiā dei in veritate:
sicut didicistis ab epafra carissimo cō-
seruo nr̄o: q̄ ē fidelis ꝓ vobis minister
xp̄i ihesu. Qui etiā manifestauit nobiˢ
dilectionē vestrā in spiritu. Ideo ⁊ noˢ
ex qua die audiuimꝰ nō cessamꝰ pro
vobis orantes: ⁊ postulantes ut im-
pleamini agnitione volūtatis eius ī
om̄i sapientia ⁊ intellectu spiritali: ut
ambuletis digne deo ꝑ om̄ia placen-
tes: in om̄i opere bono fructificantes
et crescentes in scientia dei: in omni
virtute confortati secundum potentiā
claritatis eius in omni patientia et
longanimitate: cum gaudio gratias
agētes deo patri: q̄ dignos nos fecit ī
partem sortis sanctoꝝ in lumine. Qui
eripuit nos de potestate tenebrarū: et
trāstulit in regnū filij dilectionis sue:
in quo habemꝰ redemptionē et remis-
sionē peccatoꝝ. Qui est ymago dei in-
uisibilis · p̄mogenitꝰ omnis creature:
quoniā in ip̄o condita sunt vniuersa
in celis ⁊ in terra visibilia ⁊ inuisibilia.
Siue throni siue dn̄ationes siue prin-
cipatus siue potestates: omnia ꝑ ip̄m
et in ip̄o creata sunt. Et ip̄e est ante o-
mnes: et omnia in ip̄o constant. Et
ip̄e est caput corporis ecclesie qui est
principiū primogenitꝰ ex mortuis: ut
sit in om̄ibꝫ ip̄e p̄matū tenens. Quia
in ip̄o complacuit omnē plenitudinē
inhabitare: ⁊ ꝑ eū reconciliari om̄ia
in ip̄o: pacificans ꝑ sanguinē crucis
eius siue que in terris siue que in celis
sunt. Et vos cum essetis aliquādo ali-
enati ⁊ inimici sensu · in operibꝫ malis:
nūc aūt recōciliauit in corpore carnis
eiꝰ ꝑ mortē · exhibere vos sanctos ⁊ im-
maculatos ⁊ irreprehensibiles corā ip̄o:
si tamē ꝑmanetis in fide fundati ⁊ sta-
biles et immobiles a spe euāgelij qđ
audistis: qđ p̄dicatū ē ī vniūsa creatu-
ra q̄ sub celo ē: cuiꝰ factꝰ sū ego paulꝰ
minister: q̄ nūc gaudeo ī passionibꝫ ꝓ
vobis: ⁊ adimplebo ea q̄ desunt passi-
onū xp̄i ī carne mea ꝓ corpore eiꝰ qđ
ē ecclesia. Cuiꝰ factꝰ sum ego minister
scd̄m dispensationē dei q̄ data ē michi
in vobis: ut impleā verbū dei · misteriū
qđ absconditū fuit a seculis et genera-
tionibꝫ: nūc aūt manifestū est sanctis
eiꝰ quibus noluit deꝰ notas facere di-
uitias glorie sacramēti huiꝰ ī gētibꝰ:
q̄ ē xp̄s ī vobis spes glorie · quē nos

annũciam⁹: corripiẽtes omnẽ hoiem
et docentes in omni sapientia: ut exhi-
beam⁹ omnẽ hoiem pfectũ in xpo ihe-
su: i quo et laboro certãdo scdm opera-
tionẽ ei⁹ quã operat i me i virtute. II
Volo eni vos scire qualẽ sollicitu-
dinẽ habeã p vobis et pro hiis
qui sunt laodicie· ⁊ quicũq; nõ viderũt
faciẽ meã in carne: ut ↄsolentur corda
ipoꝝ instructi in caritate et in omnes
divitias plenitudinis intellect⁹ i agni-
tione misterii dei pris xpi ihesu: i quo
sunt omnes thesauri sapientie ⁊ scien-
tie abscõditi. Hoc aũt dico: ut nemo
vos decipiat in sublimitate sermonũ.
Nã et si corpore absens sum: sed spiri-
tu vobiscũ sum gaudẽs ⁊ vidẽs ordinẽ
vestrũ· ⁊ firmamentũ· ei⁹ que in xpo est
fidei vestre. Sicut ergo accepistis ihesũ
xpm dñm nostrũ in ipo ambulate: ra-
dicati ⁊ superedificati in ipo· ⁊ cõfirma-
ti in fide sicut ⁊ didicistis: abũdantes
in illo in gratiaꝝ actione. Videte ne quis
vos decipiat p philosophiã et inanẽ
fallaciã: scdm traditionẽ hominũ· se-
cũdũ elementa mũdi: et nõ scdm xpm.
Quia in ipo inhabitat omis plenitu-
do divinitatis corporaliter: et estis in
illo repleti q est caput omis pricipat⁹
et potestatis. In quo et circumcisi estis
circũcisione nõ manufacta i expolia-
tione corporis carnis: sed i circũcisione
xpi consepulti ei in baptismo: in quo
et resurrexistis per fidem operationis
dei qui suscitavit illũ a mortuis. Et
vos cũ mortui essetis in delictis ⁊ ppu-
cio carnis vestre cõvivificavit cũ illo
donans vobis omnia delicta: delens
quod adũsus nos erat cyrographũ
decreti qd erat ↄtrariũ nobis. Et ipm
tulit de medio affigens illud cruci: ⁊
expolians principatus et potestates
traduxit cõfidenter: palã triumphãs
illos i semetipo. Nemo ergo vos iudi-
cet in cibo aut in potu aut i parte diei
festi aut neomenie aut sabbatoꝝ q sũt
umbra futuroꝝ: corp⁹ aũt xpi. Nemo
vos seducat volens in humilitate et
religione angeloꝝ que non vidit· am-
bulãs frustra inflat⁹ sensu carnis sue:
et nõ tenens caput ex quo totũ corpus
p nex⁹ et cõiunctiones sũministratũ et
cõstructũ crescit i augmẽtũ dei. Si mor-
tui estis cũ xpo ab elemẽtis hui⁹ mun-
di: qd adhuc tanq̃ viventes in mũdo
decernitis? Ne tetigeritis· neq; gusta-
veritis· neq; cõtrectaveritis: que sunt o-
mnia in interitu ipo usu scdm precepta
et doctrinas hominũ: que sunt ratio-
nem quidem habentia sapientie in su-
perstitione et humilitate et nõ ad par-
cendum corpori: non in honore ali-
quo ad saturitatem carnis. III
Igit si ↄresurrexistis cũ xpo q sursũ sunt
querite ubi xps est in dextra dei sedens:
que sursũ sũt sapite: nõ que sup terrã.
Mortui enim estis et vita vrã abscon-
dita est cũ xpo in deo: cũ aũt xps appa-
ruerit vita vrã: tũc ⁊ vos apparebitis
cũ ipo in gloria. Mortificate ergo mẽ-
bra vrã que sũt sup terrã: fornicationẽ·
immũdiciã· libidinẽ· ↄcupiscentiã ma-
lã· et avariciã· q est simulacroꝝ servit⁹:
propter que venit ira dei sup filios in-
credulitatis· in quibꝫ ambulastis ali-
quãdo cũ viveretis in illis. Nũc autẽ
deponite et vos omia: irã indignati-
onẽ maliciã blasphemiã turpẽ sermo-
nem de ore vro. Nolite mẽtiri invicẽ:
expoliãtes vos veterẽ hoiem cũ actibꝫ
suis et induentes novũ eũ q renovat
in agnitionẽ scdm ymaginẽ ei⁹ q crea-
vit eũ: ubi nõ est gentilis ⁊ iude⁹: circũ-
cisio et ppuciũ· barbar⁹ et scita· servus

et liber: sed omnia ⁊ in omnibus xp̄s.
Induite vos ergo sicut electi dei sancti
et dilecti viscera misericordie: benigni-
tatem·humilitatem·modestiam·pati-
entiam·supportātes invicem ⁊ donan-
tes vobismetip̄is si quis adversus a-
liquē habet querelam: sicut ⁊ dominꝰ
donavit vobis ita et vos. Super o-
mnia aūt hec caritatem habere qđ est
vinculū p̄fectionis: et pax xp̄i exultet
in cordibus vestris·in qua et vocati
estis ī uno corpore: ⁊ grati estote. Ver-
bum xp̄i habitet in vobis abūdāter:
in omni sapientia docentes et cōmo-
nentes vosmetip̄os psalmis ymnis ⁊
canticis spiritalibꝫ in gratia cantātes
in cordibus vestris deo. Om̄e qđcūqꝫ
facitis in verbo aut in opere: omnia
in noīe dn̄i nostri ihesu xp̄i: gratias
agentes deo et patri p̄ ip̄m. Mulieres
subdite estote viris: sicut oportet ī do-
mino. Viri diligite uxores vestras: ⁊
nolite amari esse ad illas. Filii obedi-
te parentibus per omnia: hoc enim
placitum est in dn̄o. P̄res nolite ad
iracūdiam provocare filios vestros:
ut non pusillo animo fiant. Servi
obedite p̄ om̄ia dn̄is carnalibus: nō
ad oculū servientes quasi hominibus
placentes: sed in simplicitate cordis ti-
mentes deū. Qđcunqꝫ facitis·ex ani-
mo operamini·sicut dn̄o ⁊ non homi-
nibus: scientes q̄ a domino accipietis
retributionē hereditatis. Dn̄o xp̄o ser-
vite. Qui enim iniuriam facit recipiet
id quod inique gessit: et non est per-
sonarum acceptō apud deū. iiij
Domini quod iustum est et equū
servis prestate: scientes q̄ ⁊ vos
dn̄m habetis in celo. Oratōni instate
vigilātes in ea ī gr̄arū actione: oran-
tes simul et pro nobis: ut deꝰ aperiat
nobis ostium sermonis ad loquēdū
misteriū xp̄i: propter quod etiam vin-
ctus sum: ut manifestem illud ita ut o-
portet me loqui. In sapientia ābula-
te ad eos q̄ foris sunt: tempꝰ redimen-
tes. Sermo vester semp̄ in gr̄a sale sit
ꝯditꝰ: ut sciatis quomō oporteat vos
unicuiqꝫ respōdere. Que circa me sunt
om̄ia vobis nota faciet tychicꝰ carissi-
mus frater ⁊ fidelis minister et ꝯservꝰ
in dn̄o: quē misi ad vos ad hoc ip̄m
ut cognoscat q̄ circa vos sūt: ⁊ ꝯsolet̄
corda v̄ra cū onesimo carissimo ⁊ fideli
fratre q̄ ex vobis ē: q̄ om̄ia q̄ hic agū-
tur nota facient vobis. Salutat vos
aristarcꝰ cōcaptivꝰ meꝰ: et marcꝰ ꝯso-
brinꝰ barnabe: de quo accepistis mā-
data. Si venerit ad vos: suscipite illū.
Et ihesus q̄ dicit̄ iustus: qui sūt ex cir-
cūcisione. Hii soli sunt adiutores mei
in regno dei: qui michi fuerunt solatō.
Salutat vos epafras qui ex vobis est
servus xp̄i ihesu: semper sollicitus pro
vobis in oratōnibus: ut stetis perfecti
et pleni in omni voluntate dei. Testi-
monium enim illi perhibeo: q̄ habet
multū laborem pro vobis ⁊ pro hiis
qui sunt laodicie et q̄ ierapoli. Salu-
tat vos lucas medicus carissimus: et
demas. Salutate fratres qui sunt la-
odicie et nympham: et q̄ in domo eius
est ecclesiam. Et cum lecta fuerit apud
vos epistola hec·facite ut et in laodi-
censium ecclesia legatur: ⁊ eam que la-
odicensium est vobis legatur. Et dici-
te archippo. Vide ministeriū qđ acce-
pisti in dn̄o: ut illud impleas. Salu-
tatō mea: manu pauli. Memores esto-
te vincloꝝ meoꝝ. Gratia dn̄i ihesu vo-
biscū amē.

Explicit epistola ad colosenses. Incipit argumentū in eplām ad thessal. i.

Thessalonicenses sūt macedones: qui accepto verbo veritatis perstiterūt in fide: etiā in persecutione civium suorū. Preterea nec receperūt falsos apostolos: nec ea q̄ a falsis apl̄is dicebātur. Hos collaudat apl̄us scribēs eis ab athenis: per tychicū dyaconū et onesimū acolitū. Explicit argumentum. Incipit epl̄a ad thessalonicenses prima.

Paulus et silvanus et thimotheus: ecclesie thessalonicensiū in deo patre nostro et dn̄o ihesu cristo: gratia vobis et pax. Gratias agim⁹ deo semp pro omnibus vobis memoriā vestri faciētes in oratōnibȝ nr̄is sine intermissione: memores operis fidei vr̄e et laboris et caritatis et sustinētie spei dn̄i nr̄i ihesu cristi: ante deū et prēm nr̄m. Scientes fratres dilecti a deo electionē vr̄am: q̄a euāgeliū nr̄m nō fuit ad vos in sermone tātum sed et in virtute et in spiritu sancto et in plenitudine multa: sicut scitis quales fuerim⁹ i vobis ꝓpter vos. Et vos imitatores nr̄i facti estis et domini: excipiētes verbū in tribulatione multa cū gaudio spirit⁹ sancti: ita ut facti sitis forma omībȝ credētibȝ in macedonia et in achaia. A vobis eni diffamat⁹ est sermo dn̄i nō solū in macedonia et in achaia: sed et in omī loco fides vr̄a q̄ ē ad deū ꝓfecta est: ita ut nō sit nobis necesse quicq̄ loqui. Ipsi eni de nobis annūciāt qualē introitū habuerim⁹ ad vos: et quomō cōversi estis ad deū a simulacris servire deo vivo et vero: et expectare filium eius de celis

quem suscitavit ex mortuis ihesum:
quia eripuit nos ab ira ventura. ii
Nam ipsi scitis fratres introitū nostrū ad vos: quia nō inanis fuit: sed ante passi multa: et cōtumeliis affecti sicut scitis in philippis: fiduciā habuim⁹ in deo nr̄o loqui ad vos euangeliū dei in multa sollicitudine. Exhortatio eni nr̄a nō de errore neq; de immūdicia neq; in dolo: sed sicut probati sum⁹ a deo ut crederet̄ nobis euāgeliū ita loquimur: nō quasi hominibus placentes: sed deo qui probat corda nr̄a. Neq; eni aliquādo fuim⁹ in sermone adulatōnis sicut scitis: neq; in occasione avaricie deus testis est: nec querētes ab hominibȝ gloriā neq; a vobis neq; ab aliis cū possem⁹ vobis oneri esse ut cristi apl̄i. Sed facti sumus parvuli in medio vr̄m tāq̄ si nutrix foveat filios suos: ita desiderātes vos cupide volebam⁹ tradere vobis nō solū euangeliū dei sed etiā animas nr̄as: quoniā carissimi nobis facti estis. Memores enim facti estis fratres laboris nostri et fatigationis: nocte et die operātes ne quē vestrū gravaremus: predicavim⁹ in vobis euāgeliū dei. Vos testes estis et deus: q̄ sancte et iuste et sine querela vobis qui credidistis fuim⁹ sicut scitis: qualiter unūquēq; vestrū sicut pater filios suos deprecātes vos et cōsolātes: testificati sumus ut ambularetis digne deo qui vocavit vos in suū regnū et gloriam. Ideo et nos gratias agim⁹ deo sine intermissione: quoniā cū accepissetis a nobis verbū audit⁹ dei accepistis illud nō ut verbū hominū sed sicut est vere verbū dei: qui operat̄ in vobis q̄ credidistis. Vos eni imitatores facti estis fratres ecclesiarū dei que sunt in

iudea in cristo ihesu:quia eadem passi
estis ⁊ vos a contribulibus vestris sicut
et ipsi a iudeis:q̄ ⁊ dn̄m occiderūt ihesū
et prophetas et nos persecuti sunt: ⁊ deo
nō placent ⁊ omnibus hominibus ad-
versant̄:prohibentes nos gentilibus
loqui ut salue fiāt:ut impleāt peccata
sua semper. Preuenit ira dei sup illos
usqꝫ in finē. Nos aūt fratres desolati
a vobis ad tempus ore-aspectu non
corde:abundātius festinauimus faciē
vestrā videre cum multo desiderio:qm̄
noluimus venire ad vos. Ego quidē
paulus ⁊ semel et iterū:sed impediuit
nos sathanas. Que ē enī nr̄a spes aut
gaudiū aut corona glīe? Nōne vos
āte dn̄m nr̄m ihesū cristū ī aduētu eius?
Vos enī estis glīa nr̄a ⁊ gaudiū. iii
Propter qd̄ nō sustinētes āplius
placuit nobis remanere athenis
solis: ⁊ misimus thimotheū fratrem
nostrū ⁊ ministrū dei ī euangelio cristi
ad confirmandos vos ⁊ exhortandos
pro fide vestra:ut nemo moueat̄ in tri-
bulationibus istis. Ipsi enī scitis:qꝛ in
hoc positi sumus. Nā ⁊ cū apud vos
essemus p̄dicebamus vobis passuros
vos tribulationes:sicut et factū est ⁊ sci-
tis. Propterea ⁊ ego amplius nō susti-
nēs misi ad cognoscendā fidē vr̄am:
ne forte temptauerit vos is q̄ tēptat:et
inanis fiat labor noster. Nūc autem
veniēte thimotheo ad nos a vobis et
ānunciāte nobis fidē ⁊ caritatem ve-
strā: ⁊ quia memoriā nostri habetis
bonā:semper desiderātes nos videre-sicut
et nos quoqꝫ vos:ideo consolati sumus
fratres-in vobis in omni necessitate et
tribulatione nr̄a per fidē vestrā: quoni-
am nūc viuimus:si vos statis ī dn̄o.
Quā enī graciarum actionē possumus deo
retribuere pro vobis ī omni gaudio
quo gaudemus propter vos ante deū
nr̄m:nocte ac die abundātius orātes
ut videamus faciē vr̄am ⁊ compleamus ea
que desunt fidei vr̄e? Ipse aūt deus ⁊ pater
noster ⁊ dn̄s ihesus cristus dirigat viā
nr̄am ad vos. Uos aūt dn̄s multipli-
cet:⁊ abundare faciat caritatē vr̄am ī
inuicē ⁊ ī omnes:quēadmodū ⁊ nos ī
vobis ad confirmāda corda vr̄a sine que-
rela ī sanctitate āte deum ⁊ patrem no-
strum in aduentu dn̄i nostri ihesu cri-
sti cum omnibus sāctis eius amen. iiii
De cetero ergo fratres rogamus vos
et obsecramus ī dn̄o ihesu:ut quē-
admodū accepistis a nobis quomo-
do oporteat vos ambulare et placere
deo sicut ⁊ ambuletis:ut abūdetis ma-
gis. Scitis enī q̄ precepta dederī vobis
per dn̄m ihesū. Hec ē aūt volūtas dei
sanctificatio vr̄a ut abstineatis vos a
fornicatione:ut sciat unusquisqꝫ vestrū
vas suū possidere ī sāctificatione ⁊ ho-
nore:nō ī passione desiderii sicut ⁊ gen-
tes q̄ ignorāt deū. Et ne quis supgredi-
atur neqꝫ circūueniat in negocio fratrem
suū:qm̄ vindex ē dn̄s de hiis omnibus
sicut p̄diximus vobis ⁊ testificati sumus.
Nō enī vocauit nos deus ī immūdiciā:
sed in sāctificationē. Itaqꝫ qui hec sper-
nit nō hominē spernit sed deū:q̄ etiā de-
dit spiritū suū sāctum ī nobis. De ca-
ritate aūt fraternitatis non necesse ha-
bemus scribere vobis. Ipsi enim vos a
deo didicistis:ut diligatis inuicē. Ete-
nim illud facitis ī omnes fratres:in v-
niūsa macedonia. Rogamus aūt vos
fratres ut abūdetis magis:⁊ operā de-
tis ut quieti sitis ⁊ ut vr̄m negociū a-
gatis-ut operemini manibus vr̄is sicut
precepimus vobis:⁊ ut honeste ambule-
tis ad eos q̄ foris sunt ⁊ nullius aliqd̄
desideretis. Nolumus aūt vos ignorare

fratres de dormientibus: ut nō contriste-
mini sicut et ceteri qui spem nō habent.
Si enī credimus qđ ihesus mortuus ē
et resurrexit: ita ⁊ deus eos q̄ dormierūt
per ihesum adducet cū eo. Hoc enī vo-
bis dicimus in verbo dñi: quia nos
qui viuimus q̄ residui sumus: ī aduē-
tu dñi nō preueniem⁹ eos q̄ dormierūt.
Quoniā ipse dñs in iussu ⁊ in voce ar-
changeli ⁊ in tuba dei descendet de celo:
et mortui qui in cristo sunt resurgent
primi. Deinde nos q̄ viuimus q̄ relin-
quimur simul rapiemur cū illis ī nu-
bibus obuiam cristo in aera: ⁊ sic sem-
per cum domino erimus. Itaq; conso-
lamini inuicem in verbis istis. v

De temporibus aūt ⁊ momentis
fratres nō indigetis ut scribam⁹
vobis. Ipsi enī diligenter scitis: q̄a dies
dñi sicut fur ī nocte ita veniet. Cū enī
dixerint pax ⁊ securitas: tūc repentin⁹
eis superueniet interit⁹ sicut dolor ī ute-
ro habentis: ⁊ nō effugient. Vos aūt
fratres nō estis in tenebris: ut vos di-
es ille tanq̄ fur comprehendat. Omēs
enī vos filij lucis estis: ⁊ filij diei. Nō
estis noctis neq; tenebrarum. Igit̄ non
dormiamus sicut ⁊ ceteri: sed vigilem⁹
et sobrij simus. Qui enī dormiūt no-
cte dormiūt: ⁊ qui ebrij sūt nocte ebrij
sūt. Nos aūt q̄ diei sumus sobrij su-
mus: induti loricā fidei ⁊ caritatis et
galeā spem salutis: qm̄ nō posuit nos
deus in irā sed in acquisitionē salutis
per dñm nr̄m ihesū cristū qui mortu⁹ ē
pro nobis: ut siue vigilem⁹ siue dor-
miamus: simul cū illo viuam⁹. Pro-
pter qđ consolamini inuicem ⁊ edificate
alterutrū: sicut ⁊ facitis. Rogam⁹ aūt
vos fr̄es ut noueritis eos q̄ laborant
inter vos ⁊ p̄sunt vobis ī dño ⁊ mo-
nent vos: ut habeatis illos abūdāti⁹
in caritate ꝓpter opus illorum: ⁊ pacē ha-
bete cū eis. Rogam⁹ aūt vos fratres:
corripite inquietos. consolamini pusil-
lanimes. suscipite infirmos: patiētes
estote ad omēs. Videte ne quis malū
pro malo alicui reddat: sed semper qđ
bonū est sectamini ī inuicē ⁊ in omēs.
Semper gaudete: sine intermissione o-
rate: ī omnibus gratias agite. Hec est
enī volūtas dei in cristo ihesu: ī omnib;
vobis. Spiritū nolite extinguere: pro-
phetias nolite spernere. Omnia autem
probate: qđ bonū est tenete: ab omni
specie mala abstinete vos. Ipse aūt de⁹
pacis sanctificet vos ꝑ omnia: ut inte-
ger spiritus vester et aīa ⁊ corpus sine
querela in aduentu domini nr̄i ihesu
cristi fuet̄. Fidelis ē qui vocauit vos:
qui etiā faciet. Fratres: orate pro no-
bis. Salutate fratres omēs: in osculo
sancto. Adiuro vos ꝑ dñm: ut legat̄
epistola hec omnibus sanctis fratribus.
Gratia dñi nr̄i ihesu cristi vobiscū a-
men. Explicit epl̄a ad thessalonicen-
ses .j. Incipit epl argument in epl .ij.

Ad thessalonicenses secūdā
scribit epl̄am aplus: ⁊ no-
tū facit eis de tēporib; no-
uissimis et de aduersarij
deiectione. Scribit hanc epistolam
ab athenis per titum dyaconem et
onesimum acolitum. Explicit ar-
gumentū. Incipit epl̄a ad thessalo. ij.

Paulus ⁊ siluanus
⁊ thimothe⁹: ecclesie
thessalonicensiū in
deo patre nr̄o ⁊ dño
ihesu cristo: gratia
vobis et pax a deo
patre nr̄o ⁊ dño ihesu cristo. Gratias
agere debemus semper deo pro vobis
fratres ita ut dignū ē: qm̄ supercrescit

fides vr̄a et abundat caritas uniuscu-
iusq; vr̄m in invicē: ita ut et nos ipsi
in vobis gloriemᷣ in ecclesijs dei p̄ pa-
tiētia vr̄a ⁊ fide et in om̄ibus p̄secutō-
nibus vestris ⁊ tribulationibus q̄s su-
stinetis in exemplū iusti iudicij dei:ut
digni habeamini ī regno dei pro quo
et patimini:si tamen iustū est apud de-
um retribuere retributionē hijs q̄ vos
tribulāt:⁊ vobis q̄ tribulamini requi-
em nobiscū in revelatione dn̄i ihesu de
celo cum āgelis virtutis ei⁹ ī flamma
ignis dantis vindictā hijs qui nō no-
verunt deū et q̄ nō obediūt euangelio
dn̄i nr̄i ihesu cristi. Qui penas dabunt
in interitu eternas a facie dn̄i ⁊ a gl̄a
virtutis eius:cū venerit glorificari in
sāctis suis:⁊ āmirabilis fieri in omni-
bus q̄ crediderūt:quia creditū ē testimo-
nium nr̄m sup nos ī die illo. In quo
etiā oram⁹ semp pro vobis ut digne-
tur vos vocatōne sua deus:⁊ impleat
omnē volūtatem bonitatis sue ⁊ op⁹
fidei ī virtute:ut clarificetᷣ nomen dn̄i
nr̄i ihesu cristi ī vobis:⁊ vos ī illo:secū-
dū grām dei nr̄i ⁊ dn̄i ihesu cristi. ij
Rogamus aūt vos fratres p̄ ad-
uentū dn̄i nostri ihesu cristi ⁊ nr̄e
congregationis ī ipm̄:ut nō cito mo-
veamini a vr̄o sensu neq; terreamini
neq; p̄ spiritum neq; per sermonē neq;
per epistolā tanq̄ per nos missam:q̄si
instet dies dn̄i. Ne quis vos seducat
ullo modo. Quoniā nisi venerit discel-
sio primū:⁊ revelat⁹ fuerit homo pecca-
ti filius p̄ditionis:q̄ adversatur et ex-
tollitur supra om̄e qd̄ dicitur de⁹ aut
quod colitᷣ: ita ut ī templo dei sedeat
ostendēs se tanq̄ sit deus. Nō retinetis
q̄ cum adhuc essem apud vos hec di-
cebam vobis? Et nūc quid detineat
scitis:ut reveletᷣ in suo tempore. Nam
misterium iā operatᷣ iniquitatis:tan-
tum ut qui tenet nūc teneat:donec de
medio fiat. Et tunc revelabitᷣ ille ini-
quus quē dn̄s ihesus interficiet spiri-
tu oris sui:⁊ destruet illustratione ad-
uent⁹ sui: eum cuius ē advent⁹ scd̄m
operationē sathane ī omni virtute et
signis ⁊ prodigijs mendacib; et in o-
mni seductōne iniquitatis hijs qui pe-
reunt:eo q̄ caritatē veritatis non rece-
perunt ut salui fierēt. Ideo mittet illis
deus operationē erroris ut credāt men-
dacio:ut iudicētur om̄es q̄ non credi-
derunt veritati:sed consenserūt iniqui-
tati. Nos aūt debem⁹ gratias agere
deo semp pro vobis fratres dilecti a de-
o:q̄ elegerit nos deus p̄mitias in salu-
tem in sanctificatione spirit⁹ ⁊ in fide
veritatis:in quā ⁊ vocavit vos per eu-
angeliū nostrū ī acquisitione glorie
dn̄i nostri ihesu cristi. Itaq; fratres sta-
te:⁊ tenete traditiones q̄s didicistis:
siue per sermonē siue per epistolā nr̄am.
Ipe aūt dn̄s noster ihesus crist⁹ et de⁹
et pater noster qui dilexit nos:⁊ dedit
consolationē eternā ⁊ spem bonā ī gra-
tia exhortetᷣ corda vestra:⁊ confirmet
in omni opere ⁊ sermone bono. iij
De cetero fratres orate pro nobis
ut sermo dei currat ⁊ clarificetur
sicut ⁊ apud vos:⁊ ut liberemur ab im-
portunis ⁊ malis hominib;. Nō enim
omniū est fides. Fidelis aūt dn̄s ē qui
confirmabit vos:⁊ custodiet a malo.
Confidim⁹ aūt de vobis fratres ī do-
mino:qm̄ que p̄cipim⁹ ⁊ facitis:et fa-
cietis. Dn̄s aūt dirigat corda vestra ī
caritate dei:⁊ patientia cristi. Denun-
ciamus aūt vobis fratres ī noīe dn̄i
nr̄i ihesu cristi:ut subtrahatis vos ab
omni fratre ambulante inordinate:et
nō scd̄m traditionem quā acceperūt

a nobis. Ipsi enim scitis quēadmodū
oporteat imitari nos: qm̄ nō inquieti
fuimus inter vos neq; gratis panem
mādūcauim⁹ ab aliquo: sed ī labore
et in fatigatione nocte ⁊ die operātes:
ne quē vestrū grauarem⁹. Non quasi
nō habuerim⁹ potestatē: sed ut nosmet-
ipos formā darem⁹ vobis ad imitan-
dum nos. Nā ⁊ cū essem⁹ apud vos
hoc denūciabamus vobis: qm̄ si quis
non vult operari: nec māducet. Audi-
uim⁹ enī inter vos quosdā ābulātes
inquiete nichil operātes: sed curiose a-
gentes. Hijs aūt q̄ eiusmodi sūt denū-
ciam⁹ ⁊ obsecram⁹ in dn̄o ihesu cristo
ut cū silētio operātes: suū panē mādu-
cent. Vos aūt fr̄es nolite deficere bene-
facientes. Quod si q̄s nō obedit verbo
nr̄o p eplām hūc notate: ⁊ nō ɔmisce-
amini cū illo ut ɔfūdant̄. Et nolite q̄si
inimicū existimare: sed corripite ut fra-
trem. Ipe aūt de⁹ pacis det vobis pa-
cem sēpiternā ī omī loco. Dn̄s cū omi-
bȝ vobis. Salutatō mea manu pau-
li: qd̄ ē signum in omī epl̄a. Ita scribe.
Gratia dn̄i nr̄i ihesu cristi cū omībȝ vo-
bis amen. Explicit epl̄a ad thessalo-
nicenses scd̄a. Incipit argumentū in
epistolam ad thimotheū.

[T]imotheū instruit et docet
de ordinatōne episcopat⁹
et dyaconij ⁊ oīs ecclīasti-
ce discipline: scribēs ei a la-
odicia p tichicū dyaconē. Explicit ar-
gumentū. Incipit epl̄a ad thimotheū
prima. Capitulum primum.

[P]Aulus
apostolus ihesu cri-
sti secundū imperiū
dei saluatoris nr̄i ⁊
cristi ihesu spei nr̄e:
thimotheo dilecto fi-
lio in fide: gratia ⁊ misericordia ⁊ pax
a deo patre et cristo ihesu domino nr̄o.
Sicut rogaui te ut remaneres ephesi cū
irem in macedoniā: ut denūciares qui-
busdam ne aliter docerent: neq; inten-
derent fabulis ⁊ genealogijs intermi-
natis: q̄ questiones prestant magis
q̄ȝ edificationē dei que ē in fide. Finis
aūt precepti est caritas: de corde puro
et ɔsciencia bona: et fide nō ficta. A qui-
bus quidā aberrātes ɔuersi sunt in va-
niloquiū: volentes esse legis doctores
non intelligentes neq; q̄ loquunt̄: ne-
q; de quibȝ affirmāt. Scim⁹ aūt quia
bona est lex si quis ea legitime vtatur:
sciens hoc quia lex iusto nō est posita
sed iniustis et non subditis: impijs ⁊
peccatoribus sceleratis ⁊ cōtaminatis
patricidis ⁊ matricidis homicidis for-
nicarijs masculoȝ ɔcubitoribȝ: plagi-
arijs mēdacibȝ et piuris: ⁊ si qd̄ aliud
sane doctrine aduersat̄: q̄ ē scd̄m euāge-
lium glorie beati dei quod creditū est
michi. Gratias ago ei q̄ me ɔfortauit
in cristo ihesu dn̄o nr̄o: quia fidelē me
existimauit ponēs ī ministerio. Qui
prius blasphemus fui ⁊ psecutor ⁊ con-
tumeliosus: sed misericordiam dei cōsecut⁹
sum q̄a ignorās feci in incredulitate.
Supabūdauit aūt gratia dn̄i nostri
cum fide et dilectione q̄ est in cristo ihe-
su. Fidelis sermo ⁊ omī acceptione di-
gnus: quia cristus ihesus venit ī hūc
mundū peccatores saluos facere: quo-
rum primus ego sum. Sed ideo mise-
ricordiā ɔsecutus sum: ut ī me pmo
ostenderet crist⁹ ihesus omnem patientiā
ad informationem eoȝ q̄ credituri sūt
illi in vitam eternā. Regi aūt seculorū
immortali inuisibili soli deo honor et
gloria: in secula seculorū amen. Hoc
preceptū cōmendo tibi fili thimothee

secundum precedentes in te propheti-
as: ut milites in illis bonã miliciam
habens fidem ⁊ bonam conscientiam.
Quã quidam repellentes circa fidem
naufragauerũt: ex quibus ẽ hymene-
us et alexander quos tradidi satha-
ne: ut discant non blasphemare. ij
Obsecro igitur primum omniũ fieri
obsecrationes orationes postula-
tiones graciarũ actiones pro omnibus
hominibus: pro regibus ⁊ omnibus qui ĩ
sublimitate sũt: ut quietã ⁊ trãquillã
vitam agamus ĩ omni pietate et castita-
te. Hoc enim bonũ est ⁊ acceptũ corã sal-
uatore nostro deo: qui omnes homines vult
saluos fieri: ⁊ ad agnitionẽ veritatis
venire. Unus enim deus unus ⁊ media-
tor dei ⁊ hominũ homo cristus ihesus:
qui dedit redemptionẽ semetipsum pro o-
mnibus. Cuius testimoniũ temporibus
suis cõfirmatũ est: in quo positus sũ ego
predicator ⁊ apostolus. Veritatẽ dico non
mentior: doctor gentiũ in fide ⁊ veritate.
Volo ergo viros orare in omni loco:
leuantes puras manus sine ira ⁊ discep-
tatione. Similiter ⁊ mulieres ĩ habitu
ornato-cũ verecundia ⁊ sobrietate or-
nantes se: ⁊ nõ in tortis crinibus aut
auro aut margaritis uel veste preci-
osa: sed quod decet mulieres: promittẽtes
pietatẽ per opera bona. Mulier ĩ silentio
discat: cũ omni subiectione. Docere au-
tem mulieri nõ permitto neque dñari in vi-
rũ: sed esse ĩ silentio. Adam enim primus for-
matus ẽ deinde eua: ⁊ adã nõ ẽ seductus:
mulier autem seducta in preuaricatione fuit.
Saluabitur autem per filiorũ generati-
onem: si permanserit in fide et dilectio-
ne ⁊ sanctificatione cũ sobrietate. iij
Fidelis sermo. Si quis episcopatum
desiderat: bonum opus desiderat.
Oportet enim episcopũ irreprehensibilẽ
esse-unius uxoris virũ: sobriũ-ornatũ-
prudẽtem-pudicũ-hospitalẽ-doctorem-
nõ vinolentũ-nõ percussorem - sed mo-
destum: nõ litigiosum-nõ cupidũ: sed
sue domui bene prepositũ: filios habentẽ
subditos cũ omni castitate. Si quis au-
tem domui sue preesse nescit: quomodo
ecclesie dei diligentiã habebit? Non ne-
ophitũ - ne in superbiã elatus ĩ iudiciũ
incidat dyaboli. Oportet autem illũ et te-
stimoniũ habere bonũ ab hiis qui foris
sunt: ut nõ in opprobriũ incidat et in
laqueũ dyaboli. Dyaconos similiter
pudicos-non bilingues-non multo
vino deditos: nõ turpe lucrũ sectãtes:
habentes misteriũ fidei ĩ cõsciencia pu-
ra. Et hii autem probentur primũ: ⁊ sic mi-
nistrent nullũ crimen habẽtes. Mulie-
res similiter pudicas: nõ detrahentes:
sobrias-fideles ĩ omnibus. Dyacones
sint unius uxoris viri: qui filiis suis be-
ne presint-⁊ suis domibus. Qui enim be-
ne ministrauerint - gradũ bonũ sibi
acquirent: ⁊ multã fiduciã in fide que
est in cristo ihesu. Hec tibi scribo fili thi-
mothee: sperans me ad te venire cito.
Si autem tardauero: ut scias quomodo
oporteat te in domo dei conuersari que ẽ
ecclesia dei viui: columna ⁊ firmamen-
tum veritatis. Et manifeste magnũ ẽ
pietatis sacramentum quod manifesta-
tum est in carne - iustificatum est in
spiritu: apparuit angelis predicatum
est gentibus: creditum est in mun-
do-assumptum est in gloria. iiij
Spiritus autem manifeste dicit - quia
in nouissimis temporibus disce-
dent quidã a fide: attendentes spiriti-
bus erroris ⁊ doctrinis demoniorũ in
ypocrisi-loquentiũ mendaciũ ⁊ caute-
riatam habentiũ suã conscientiã: pro-
hibentiũ nubere: abstinere a cibis quos

deus creauit ad percipiendū cū gratiarū
actione fidelibꝫ: ⁊ hiis q̄ cognouerunt
veritatē. Quia oīs creatura dei bona: et
nichil reiciendū qđ cū gratiarū actione
percipitur. Sanctificatur enī per verbū dei
et orationē. Hec proponens fratribꝫ·
bonus eris minister cristi ihesu: enutri-
tus verbis fidei ⁊ bone doctrine quā
assecutus es. Ineptas aūt ⁊ aniles fa-
bulas deuita. Exerce aūt teipm̄ ad pi-
etatē. Nā corporalis exercitatō ad mo-
dicū vtilis ē. Pietas aūt ad omnia v-
tilis ē: promissionē habens vite· que
nūc est et future. Fidelis sermo: ⁊ omī
acceptione dignus. In hoc enī labo-
ramus ⁊ maledicimur quia speramus
in deū viuū: q̄ est saluator omniū ho-
minū: maxime fideliū. Precipe hec et
doce. Nemo adolescētiā tuā contemnat:
sed exemplū esto fideliū· ī verbo· in con-
uersatione· in caritate· ī fide· in castita-
te. Dū venio attende lectoni exhortati-
oni doctrine. Noli negligere gratiam
que in te ē: que data ē tibi per propheti-
am cū impositione manuū p̄sbiterii.
Hec meditare: ī hiis esto: ut profectus
tu⁹ manifest⁹ sit omībꝫ. Attēde enī tibi
⁊ doctrine: insta ī illis. Hoc enī faciēs· ⁊
teipm̄ saluū facies: ⁊ eos q̄ te audiūt.
Seniorē ne increpaueris: sed v
obsecra ut patrē. Iuuenes ut fra-
tres: anus ut mrēs: iuuēclas ut soro-
res ī omī castitate. Viduas honora:
que vere vidue sūt. Si qua aūt vidua
filios aut nepotes habet: discat pri-
mum domū suā regere ⁊ mutuā vicē
reddere parentibus. Hoc enī acceptum
est corā deo. Que aūt vere vidua est et
desolata speret in deū: ⁊ instet obsecra-
tionibꝫ ⁊ orationibꝫ nocte ⁊ die. Nā
que in deliciis ē: viuens mortua ē. Et
hoc p̄cipe: ut irrep̄hensibiles sint. Si
quis aūt suorū ⁊ maxime domesticorū
curam nō habet· fidem negauit: ⁊ ē in-
fideli deterior. Vidua eligatur nō mi-
nus sexagīta annorū· que fuerit vni⁹
viri uxor: in operibus bonis testimoni-
um habens: si filios educauit· si hospi-
tio recepit si sanctorū pedes lauit: si tri-
bulationē patientibus subministrauit:
si omne opus bonū subsecuta ē. Ado-
lescentiores aūt viduas deuita. Cum
enim luxuriate fuerit in cristo nubere
volūt: habentes dampnationē: q̄a pri-
mā fidem irritā fecerūt. Simul autē ⁊
ociose discunt circuire domos: nō so-
lum ociose sed ⁊ verbose ⁊ curiose: lo-
quētes q̄ nō oportet. Volo aūt iunio-
res nubere· filios procreare matres fa-
milias esse: nullā occasionem dare ad-
uersario maledicti gratia. Iam enim
quedā conuerse sunt retro sathanan. Si
q̄s fidelis habet viduas subministret
illis ut non grauetur ecclia: ut hiis q̄
vere vidue sūt sufficiat. Qui bene pre-
sunt presbiteri duplici honore digni
habeātur: maxime q̄ laborāt in verbo
⁊ doctrina. Dicit enim scriptura. Non
infrenabis os boui triturāti. Et dign⁹
est operarius mercede sua. Aduersus
presbiterū accusationē noli recipere: ni-
si sub duobꝫ aut tribus testibus. Pec-
cātes corā omībus argue: ut ⁊ ceteri
timorē habeāt. Testor corā deo et cristo
ihesu ⁊ electis āgelis· ut hec custodias
sine p̄iudicio: nichil faciēs alterā par-
tem declinando. Manus cito nemini
imposueris: neqꝫ comunicaueris pecca-
tis alienis. Teipm̄ castū custodi. No-
li adhuc aquā bibere: sed modico vi-
no utere propter stomachū tuū et fre-
quentes tuas infirmitates. Quorun-
dam hominū peccata manifesta sunt
p̄cedencia ad iudiciū: quosdā autem

subsecuntur. Similiter et facta bona
manifesta sunt: et que aliter se ha-
bent abscondi non possunt. vj
Quicūqz sūt sub iugo servi dn̄os
suos om̄i honore dignos arbi-
trent̄: ne nomē dn̄i ⁊ doctrina blasphe-
metur. Qui aūt fideles habent dn̄os
nō ɔtemnāt quia fr̄es sūt: sed magis
serviāt q̄a fideles sūt ⁊ dilecti: q̄a bene-
ficij participes sunt hec doce: ⁊ exhortare.
Si q̄s aliter docet ⁊ nō acquiescit sa-
nis sermonibꝫ dn̄i nr̄i ihesu cristi: et ei
que scd̄m pietatē ē doctrine: superbus
nichil sciens sed languēs circa questi-
ones ⁊ pugnas verboꝝ: ex quibꝫ oriū-
tur invidie ɔtentiones blasphemie su-
spiciones male ɔflictationes hominū
mente corruptorū ⁊ q̄ veritate privati
sūt: existimātiū questū esse pietatē. Est
aūt quest⁹ magnus: pietas cum suf-
ficientia. Nichil enī intulim⁹ in hunc
mūdū: haut dubiū q̄a nec auferre q̄d
possum⁹. Habētes aūt alimēta et q̄bus
tegamr̄: hijs ɔtenti sim⁹. Nā q̄ volunt
divites fieri incidūt ī tēptationē ⁊ ī la-
queū dyaboli ⁊ desideria mlt̄a inutilia
et nocivа: q̄ mergūt homines ī interitū
et pditionē. Radix enī om̄i maloꝝ est
cupiditas: quā q̄dā appetentes errave-
rūt a fide: ⁊ inseruerūt se doloribꝫ mlt̄is.
Tu aūt o homo dei hec fuge. Sectare ve-
ro iusticiā pietatē fidē caritatē patien-
tiā mansuetudinem. Certa bonū certa-
mē: apphēde vitā eternā: ī qua vocat⁹
es ⁊ ɔfessus bonā ɔfessionē corā mlt̄is
testibꝫ. Precipio tibi corā deo q̄ vivifi-
cat oīa ⁊ cristo ihesu q̄ testimoniū red-
didit sub pōcio pylato bonam ɔfessio-
nem: ut serves mādatū sine macla ir-
reprehensibile usqz ī adventū dn̄i nostri
ihesu cristi: quē suis tēporibꝫ ostendet
beat⁹ ⁊ solus potēs rex regū ⁊ domin⁹
dn̄antiū: q̄ solus habet immortalita-
tem ⁊ lucē inhabitat inaccessibilē: quē
null⁹ hoīm vidit sed nec videre potest:
cui honor ⁊ imperiū sempiternū amen.
Divitibꝫ hui⁹ seculi p̄cipe nō sublime
sapere: neqz sperare in incerto divitiarū
sed ī deo vivo q̄ p̄stat nobis oīa abūde
ad fruēdū: bene agere: divites fieri ī bo-
nis operibꝫ: facile tribuere ɔmunicare:
thesaurizare sibi fūdamentū bonū in
futuꝝ: ut apphendāt veram vitā. O thi-
mothee depositū custodi: devitās ꝓpha-
nas vocū novitates et oppositiones
falsi noīs sciētie: quā quidā ꝓmittētes
circa fidem exciderūt. Gratia tecū amē.

Explicit epl'a ad thimotheū prima
Incipit argumentū ī eplām scd̄am

Item thimotheo scribit de exhortatōne
martirij ⁊ om̄is regule veritatis: ⁊ q̄d
futuꝝ sit tēporibꝫ novissimis ⁊ de sua
passione: scribēs a roma. Explicit ar-
gumentū Incipit epl'a scd̄a ad thimotheū

Paulus apostol⁹ J.
ihesu cristi p voluta-
tem dei scd̄m ꝓmissi-
onem vite q̄ ē in cri-
sto ihesu thimotheo
carissimo filio: gra-
tia ⁊ misc̄dia ⁊ pax a deo patre nr̄o et
cristo ihesu dn̄o nr̄o. Gratias ago de-
o meo cui servio a progenitoribꝫ meis
in ɔsciencia pura: q sine intermissione
habeam tui memoriā in oratōnibus
meis nocte ac die desiderans te videre
memor lacrimaꝝ tuaꝝ ut gaudio im-
plear. Recordationē accipiēs ei⁹ fidei
que ē in te non ficta q̄ et habitavit pri-
mū in avia tua loide ⁊ mr̄e tua euni-
ce. Certus sū aūt q et in te. ꝓpter quā
causam amoneo te ut resuscites grati-
am dei q̄ est inte per impositionē ma-
nuū meaꝝ. Nō enim dedit nobis de⁹

spiritū timoris sed virtutis et dilectio-
nis ⁊ sobrietatis. Noli itaq3 erubescere
testimonium domini nostri neq3 me
vinctū eius: sed collabora euangelio
scdm virtutē dei· q̄ nos liberauit ⁊ vo-
cauit vocatione sua sācta: nō scdm o-
pera nostra sed scdm ꝓpositum suū et
gratiā· que data ē nobis ī cristo ihesu
āte tēpora secularia. Manifestata ē au-
tē nūc ꝑ illuminatōnē saluatoris nr̄i
ihesu cristi: qui destruxit quidē mortē·
illuminauit aūt vitā et incorruptio-
nem ꝑ euangeliū: in quo posit⁹ sum
ego ꝑdicator et apostolus et magister
gētiū. Ob quā causam etiā hec patior:
sed nō cōfundor. Scio enī cui credidi:
et certus sum quia potēs est depositū
meū suare ī illū diem. Formam habe
sanoꝝ verboꝝ q̄ a me audisti in fide et
in dilectōne in cristo ihesu. Bonū depo-
situm custodi ꝑ spiritū sanctū qui ha-
bitat in nobis. Scis enī hoc q̄ auersi
sunt a me omnes q̄ in asia sūt: ex q̄b3
est phigelus et hermogenes. Det mise-
ricordiā dn̄s onesifori domui: q̄a sepe
me refrigerauit ⁊ cathenam meā non
erubuit: sed cū romam venisset sollici-
te me quesiuit ⁊ inueīt. Det illi dn̄s in-
uenire misc̄diā a deo ī illa die. Et quā-
ta ephesi ministrauit michi tu melius
nosti. ij
Tu ergo fili mi confor-
tare ī gratia q̄ est in cristo ihesu:
et que audisti a me ꝑ multos testes hec
commenda fidelib3 hominib3 qui ydo-
nei erūt ⁊ alios docere. Labora sicut bo-
nus miles cristi ihesu. Nemo militās
deo· implicat se negocijs secularibus:
ut ei placeat cui se probauit. Nā et q̄
certat in agone non coronabitur nisi
legitime certauerit. Laborantē agrico-
lam oportet primū de fructib3 accipere.
Intellige que dico: dabit enī tibi dn̄s
in oīb3 intellectū. Memor esto dn̄m
ihesum cristū resurrexisse a mortuis ex
semine dauid scdm euangeliū meū in
quo laboro usq3 ad vincula q̄si male
operans: sed verbum dei nō ē alliga-
tum. Ideo oīa sustineo ꝓpter electos: ut
et ipī salutē cōsequātur q̄ est in cristo
ihesu cū gloria celesti. Fidelis ſmo. Nā
si cōmortui sum⁹ ⁊ conuiuem⁹: si su-
stinebim⁹ ⁊ cōregnabimus: si negaue-
rimus ⁊ ille negabit nos: si non credi-
mus ille fidelis permanet: negare se-
ipm nō potest. Hec autem commone
testificās corā deo. Noli contendere ver-
bis: ad nichil enim utile ē nisi ad sub-
uersionem audientiū. Sollicite aūt
cura teipm· probabilē exhibere deo: op-
rariū incōfusibilē· recte tractātē verbū
veritatis. Prophana aūt et inanilo-
quia deuita. Multū enī ꝓficiūt ad im-
pietatē: et sermo eoꝝ ut cācer serpit. Ex
quib3 est hymeneus ⁊ philetus: q̄ a ve-
ritate exciderūt dicētes resurrectionem
esse iam factā: ⁊ subuerterūt quorūdā
fidem. Sed firmū fūdamētū dei stat: ha-
bens signaculū hoc. Cognouit domi-
nus q̄ sūt eius: ⁊ discedat ab iniq̄tate
oīs qui inuocat nomē dn̄i. In ma-
gna aūt domo nō solum sūt vasa au-
rea ⁊ argentea· sed ⁊ lignea ⁊ fictilia: ⁊
quedā quidē in honorē: quedā aūt in
cōtumeliam. Si q̄s ergo emūdauerit
se ab istis· erit vas ī honorē sanctifica-
tum: et utile dn̄o ad oē opus bonū
paratū. Iuuenilia aūt desideria fuge:
sectare vero iusticiā fidem spem ⁊ cari-
tatē ⁊ pacem cū hijs qui inuocant do-
minū de corde puro. Stultas autē et
sine disciplina questiones deuita: sciēs
q̄a generant lites. Seruū aūt dn̄i nō
oportet litigare: sed mansuetū esse ad
omnes· docibilē· patiētē cū modestia

corripientē eos q̄ resistunt veritati: ne-
quādo deus det illis penitentiam ad
cognoscendam veritatem · et resipi-
scāt a dyaboli laqueis: a quo captivi
tenentur ad ipsius voluntatem. iij
Hoc aūt scito quia in novissimis
diebus · instabūt tēpora pericu-
losa: et erūt homines seipsos amantes·
cupidi·elati·superbi·blasphemi parenti-
bus nō obediētes·ingrati scelesti · sine
affectione sine pace·criminatores · in-
continētes·immites·sine benignitate
proditores·protervi · tumidi et volu-
ptatum amatores·magis q̄ dei: ha-
bentes speciem quidē pietatis·virtutem
aūt eius abnegantes. Et hos devita.
Ex hijs enī sunt q̄ penetrant domos
et captivas ducunt mulierculas one-
ratas peccatis · que ducuntur varijs
desiderijs: semp discentes·⁊ nunq̄ ad
scientiā veritatis pervenientes. Quēad-
modū aūt iamnes et mambres resti-
terunt moysi·ita et hij resistunt verita-
ti: homines corrupti mēte · reprobi cir-
ca fidem: sed ultra nō proficient. Insi-
pientia enim eorū manifesta erit omī-
bus: sicut et illorū fuit. Tu aūt assecu-
tus es meam doctrinā·institutionem·
propositū·fidem longanimitatem di-
lectionē patientiā psecutiones passio-
nes: qualia michi facta sunt antiochi-
e yconio listris·quales persecutiones
sustinui: ⁊ ex omībus eripuit me dn̄s.
Et omēs qui pie volunt vivere in cri-
sto ihesu psecutionē patientē. Mali aūt
homines et seductores proficient in
peius: errantes et in errorem mittentes.
Tu vero pmane in hijs que didicisti·
⁊ credita sunt tibi: sciens a quo didice-
ris · et q̄a ab infantia sacras litteras
nosti·que te possunt instruere ad salu-
tem p fidem que ē in cristo ihesu. Omīs

scriptura divinitus inspirata·utilis ē
ad docendū·ad arguēdū·ad corripien-
dū·ad erudiendū ī iusticia: ut pfect⁹ sit
homo dei ad omne op⁹ bonū instructus.
Testificor corā deo ⁊ ihu cri- iiij
sto q̄ iudicatur⁹ ē vivos et mor-
tuos · ⁊ adventū ipsius ⁊ regnū eius:
predica verbū insta oportune impor-
tune·argue·obsecra·increpa in omni
patientia et doctrina. Erit enim tēpus
cum sanam doctrinā nō sustinebunt:
sed ad sua desideria coacervabunt sibi
magistros pruriētes auribz: ⁊ a veri-
tate quidē auditū avertent·ad fabulas
aūt convertentur. Tu vero vigila·ī omī-
bus labora: opus fac evangeliste·mi-
nisteriū tuum imple·sobri⁹ esto. Ego
enī iam delibor: ⁊ tempus resolutōnis
mee instat. Bonū certamen certavi:
cursum consummavi: fidem servavi. In
reliquo reposita ē michi corona iusti-
cie: quā reddet michi dn̄s ī illa die iu-
stus iudex. Nō solum aūt michi: sed et
hijs qui diligūt adventū ei⁹. Festina
ad me venire cito. Demas enī me reli-
quit diligens hoc seclm et abijt thessa-
lonicam·crescens ī galaciā·titus in
dalmaciam: lucas ē mecū solus. Mar-
cum assume ⁊ adduc tecū: est enim mi-
chi utilis in ministerio. Thichicū aūt
misi ephesum. Penulā quā reliqui tro-
ade apud carpū veniēs affer tecum et
libros: maxime aūt membranas. Al-
exāder erari⁹ multa mala michi osten-
dit: reddet illi dn̄s scdm opera ei⁹: quē
et tu devita. Valde enim restitit v̄bis
nostris. In prima mea defensione·ne-
mo michi affuit · sed omēs me dereli-
querūt: nō illis reputet. Dn̄s aūt mi-
chi astitit ⁊ confortavit me ut p me p̄di-
catio impleat: ⁊ audiāt omēs gentes
et liberat⁹ sum de ore leonis. Liberavit

me dñs ab omĩ opere malo · et saluũ
faciet in regnũ suũ celeste: cui glã in se-
cula seculorũ amen. Saluta priscillã
et aquilam: ⁊ onesifori domũ. Erastꝰ
remansit corinthi: trophimũ aũt reli-
qui infirmũ mileti. Festina ante hye-
mem venire. Salutant te eubolus et
pudens et linus ⁊ claudia: et fratres
oĩes. Dñs ihesus cristus cum spiri-
tu tuo. Gratia vobiscũ amen. Expli-
cit eplã secunda ad thĩothẽũ Incipit ar-
gumẽtũ in eplãm ad titũ

Tytum cõmonet facit et in-
struit de cõstitutione pñbi-
terij ⁊ de spirituali conuer-
satione et hereticis vitan-
dis: q̃ in traditõnibꝫ iudaicis credũt: scri-
bens ei a nycopoli. Explicit argumẽt

Incipit eplã ad titũ

Paulus seruꝰ dei ap-
stolus aũt ihesu cri-
sti secundũ fidem ele-
ctorum dei ⁊ agnitõ-
nem veritatis · que
secundũ pietatẽ est ĩ
spem vite eterne: quã promisit qui nõ
mentitur deus ãte temporalia secłaria ·
manifestauit aũt tẽporibꝫ suis verbũ
suũ in p̃dicatione · que credita ẽ michi
scđm p̃ceptum saluatoris nostri dei:
thyto dilecto filio scđm communẽ fidẽ
gratia et pax a deo patre ⁊ cristo ihesu
saluatore nostro. Huiꝰ rei gratia reli-
qui te crete ut ea que desunt corrigas:
et cõstituas p ciuitates p̃sbiteros sicut
et ego disposui tibi si quis sine crimi-
ne unius uxoris vir: filios habens fi-
deles non in accusatione luxurie aut
nõ subditos. Oportet enĩ episcopũ si-
ne crimine esse sicut dei dispensatorem:
non supbum nõ iracundũ non vino-
lentum nõ pcussorem · nõ turpis lucri
cupidũ: sed hospitalẽ benignũ · sobriũ ·
iustum · sanctum · cõtinentẽ · amplecten-
tem eũ qui scđm doctrinã ẽ fidelem ser-
monẽ: ut potẽs sit exhortari ĩ doctrina
sana · ⁊ eos qui contradicunt arguere.
Sũt enĩ multi etiã inobedientes · vani-
loqui et seductores · maxime qui de cir-
cumcisione sunt quos oportet redar-
gui: qui uniuersas domos subuertũt ·
docentes q̃ nõ oportet turpis lucri gra-
tia. Dixit quidã ex illis ꝓprius ipõrũ
propheta. Cretenses semp mendaces
male bestie ventris pigri. Testimoniũ
hoc verum est. Quã ob causam incre-
pa illos dure ut sani sint in fide: non
intendẽtes iudaicis fabulis et mãdatis
hominũ auersãtiũ se a veritate. Omĩa
munda mundis: coĩnq̃natis autẽ et
infidelibꝫ · nichil ẽ mũdũ: sed inq̃nate
sunt eorum ⁊ mens ⁊ consciẽtia. Con-
fitentẽ se nosse deum factis aũt negãt:
cum sint abominati et incredibiles et
ad omne opus bonum reprobi. II

Tu autẽ loquere que decent sanã
doctrinã. Senes ut sobrij sint:
pudici · prudẽtes · sani in fide: in dilecti-
one ĩ patiẽtia. Anus similiter ĩ habitu
sancto: nõ criminatrices · non multo
vino seruiẽtes: bene docentes ut pruden-
tiam doceãt. Adolescentulas · ut viros
suos ament: filios suos diligãt: pru-
dentes · castas · sobrias · domꝰ curã ha-
bẽtes: benignas · subditas viris suis:
ut non blasphemetur verbũ dei. Iuue-
nes similiter hortare ut sobrij sint. In
omĩbus teipm prebe exemplũ bonoꝝ
operũ: in doctrina · ĩ integritate · in gra-
uitate. Verbũ sanũ irrep̃hensibile: ut
is qui ex aduerso ẽ vereatur: nichil ha-
bens malũ dicere de nobis. Seruos
dñis suis subditos esse in omĩbꝫ pla-
centes: nõ ꝯtradicentes · nõ fraudãtes ·

sed in omnibz fidem bonā ostendentes:
ut doctrinam saluatoris nrī dei ornēt
in omībus. Apparuit enim gratia dei
et saluatoris nostri omnibus homi-
nibus erudiens nos: ut abnegantes
impietatem et secularia desideria · so-
brie et iuste et pie viuamus in hoc se-
culo: expectantes beatam spem et ad-
uentum glorie magni dei et saluato-
ris nrī ihesu cristi: qui dedit semetipm
pro nobis ut nos redimeret ab omī
iniqtate: ⁊ mūdaret sibi populū acce-
ptabilem sectatorem bonorum operū.
Hec loquere ⁊ exhortare: ⁊ argue cum
omī imperio. Nemo te ɔtēnat. iij
Ammone illos principibus ⁊ po-
testatibus subditos esse: dicto o-
bedire: ad omē op⁹ bonū paratos esse:
neminē blasphemare · non litigiosos
esse · sed modestos: omnē ostendentes
mānsuetudinē ad omēs hoīes. Eram⁹
enī aliquādo ⁊ nos insipiētes incredu-
li errātes seruiētes desiderijs ⁊ volupta-
tibz varijs: ī malicia ⁊ inuidia agētes:
odibiles · odiētes inuicē. Cū autē beni-
gnitas ⁊ humanitas apparuit salua-
toris nrī dei nō ex operibus iusticie q̄
fecimus nos sed scdm suā mīsediam
saluos nos fecit p lauacrū regenerati-
onis et renouatōnis spirit⁹ sācti quē
effudit in nos abunde p ihesum cristū
saluatorē nostrū: ut iustificati gratia
ipius heredes simus scdm spem vite e-
terne. Fidelis smo ē. Et de hijs volo te
cōfirmare: ut curent bonis opribz pre-
esse q̄ credūt deo. Hec sūt bona et utilia
hominibus. Stultas aūt questiones·
et genealogias et ɔtēciones ⁊ pugnas
legis deuita. Sūt enī inutiles et vane.
Hereticū hominem post unā et scdam
correptionē deuita: sciēs quia subūsus
est qui eiusmodi est: ⁊ delinquit cū sit
proprio iudicio ɔdemnatus. Cū mise-
ro ad te arteman aut tychicū: festina
ad me venire nicopolim. Ibi enī statui
hyemare. Zenam legisperitū ⁊ appol-
lo sollicite pmitte: ut nichil illis desit.
Discāt aūt et nrī bonis operibus pre-
esse ad usus necessarios: ut nō sint in-
fructuosi. Salutāt te qui mecū sunt o-
mnes. Saluta eos q̄ nos amāt ī fide.
Gratia dei cum omībus vobis amē.

Explicit eplā ad titū incipit argumē-
tū in eplām ad philomenē

Philemoni familiares lit-
teras facit p onesimo ser-
uo eius: scribens ei ab ur-
be roma de carcere per su-
prascriptum onesimum. Explicit ar-
gumentū incipit eplā ad philomenē

Paulus vinctus cri-
sti ihesu ⁊ thimothe-
us frater: philemo-
ni dilecto adiutori
nrō · ⁊ appie sorori
carissime ⁊ archippo
cōmilitoni nrō: et ecclesie que ī domo
tua est. Gratia vobis et pax a deo pa-
tre nrō: et dnō ihesu cristo. Gratias a-
go deo meo semp memoriā tui faciēs
in oratōnibus meis audiens carita-
tem tuā ⁊ fidem quā habes in dnō ihe-
su ⁊ in omēs sanctos: ut cōmunicatō
fidei tue euidēs fiat ī agnitione omīs
opris boni in cristo ihesu. Gaudiū enī
magnū habui ⁊ ɔsolatōnē in caritate
tua: qa viscera sctōz requieuerunt per
te frater. Propter quod multā fiduci-
am habens in cristo ihesu imperandi
tibi quod ad rem ptinet: pter carita-
tem magis obsecro cū sis talis ut pau-
lus senex nūc aūt ⁊ vinct⁹ ihesu cristi:
obsecro te p meo filio quē genui ī vin-
culis onesimo q̄ tibi aliquādo inutilis

fuit: nūc aūt et michi ⁊ tibi utilis: quē
remisi tibi. Tu aūt illū ut mea viscera
suscipe. Quē ego voluerā mecū detine-
re: ut pro te michi ministraret ī vincu-
lis euangelij. Sine cōsilio aūt tuo ni-
chil volui facere: uti ne velut ex necessi-
tate bonū tuū esset·sed voluntariū. For-
sitan enī ideo discessit ad horā a te·ut
eternū illū reciperes: iam nō ut servum
sed pro servo carissimū frēm: maxime
michi. Quāto aūt magis tibi: et ī car-
ne et ī dn̄o? Si ergo habes me sociū:
suscipe illū sicut me. Si autē aliqd no-
cuit tibi aut debet: hoc michi imputa.
Ego paulus scripsi mea manu: Ego
reddam: ut non dicā tibi q ⁊ teipm mi-
chi debes. Ita frater ego te fruar in do-
mino: refice viscera mea ī cristo. Con-
fidens in obediētia tua scripsi tibi: sciēs
qm̄ et sup id qđ dico facies. Simul et
para michi hospiciū: nā spero p oratio-
nes vr̄as donari me vobis. Salutat
te epafras concaptiuus me9 in cristo ihe-
su: marc9 aristarchus demas ⁊ lucas
adiutores mei. Gratia dn̄i nr̄i ihesu
cristi cū spiritu vestro amen. Explicit
epl̄a ad philomonem Incipit argu-
mentum in epistolam ad hebreos.

In primis dicendū est cur apl̄us pau-
lus ī hac epl̄a scribendo nō servauerit
morem suū: ut vel vocabulū nominis
sui vel ordinis describeret dignitatem.
Hec causa est q ad eos scribēs q̄ ex cir-
cumcisione crediderant q̄si gentiū apo-
stolus ⁊ nō hebreoꝝ: sciens quoqꝫ eoꝝ
supbiam·suāqꝫ humilitatē ip̄e demō-
strās meritū officij sui noluit āteferre.
Nā simili modo etiā iohānes apl̄us
propter humilitatē in epl̄a sua nomē
suū eadē ratone nō ptulit. Hanc ergo
epl̄am fertur apostol9 ad hebreos con-
scriptā hebraica lingua misisse: cuius
sensum ⁊ ordinē retinens lucas euan-
gelista post excessum apostoli pauli
greco sermone cōposuit. Explicit ar-
gumentum Incipit epl̄a ad hebreos

Multipharie multisqꝫ
modis olim deus
loquēs patribus in
prophetis: nouissi-
me diebꝫ istis locu-
tus ē nobis in filio
quē cōstituit heredem vniuersoꝝ: p quē
fecit et secl̄a. Qui cū sit splendor glorie
et figura substātie eius·portansqꝫ oīa
verbo virtutis sue purgationē pecca-
torū faciēs: sedet ad dexterā maiesta-
tis in excelsis tanto melior angelis ef-
fectus: quanto differētius pre illis no-
men hereditauit. Cui enī dixit aliquā-
do angeloꝝ filius meus es tu ego ho-
die genui te? Et rursum. Ego ero illi ī
patrem: ⁊ ip̄e erit michi in filiū. Et cū
iterum introducit p̄mogenitū in orbē
terre dicit. Et adorent eum omnes an-
geli dei. Et ad angelos quidem dicit.
Qui facit āgelos suos spiritus: et mi-
nistros suos flammā ignis. Ad filiū
autem. Thronus tuus de9 in seculum
seculi: virga equitatis virga regni tui.
Dilexisti iusticiā et odisti iniq̄tatem:
propterea vnxit te deus deus tuus o-
leo exultationis pre participibꝫ tuis.
Et tu in principio dn̄e terrā fundasti:
et opera manuū tuarum sunt celi. Ipi
peribunt tu autē pmanebis: ⁊ omnes
ut vestimentū veterascent. Et velut a-
mictum mutabis eos ⁊ mutabūtur:
tu autem idem ipse es: ⁊ anni tui non
deficient. Ad quē aūt angelorum di-
xit aliquādo sede a dextris meis: quo-
adusqꝫ ponā inimicos tuos scabellū
pedū tuoꝝ? Nōne omēs sūt āministra-
torij spirit9: ī ministeriū missi propter

eos q̄ hereditatē capiunt salutis? ij.
Propterea abundantius oportet
observare nos ea q̄ audivimus:
ne forte pefluam⁹. Si eñi qui ꝑ ange-
los dictus ē sermo factus est firmus· ꝛ
si om̄is ꝑvaricatio et inobediētia ac-
cepit iustā mercedis retributōnē: quo-
modo nos effugiem⁹ si tantā neglexeri-
mus salutē? Que cū iniciū accepisset
enarrari ꝑ dñm: ab eis q̄ audierūt in-
nos ꝯfirmata ē: ꝯtestāte deo signis ꝛ por-
tentis ꝛ variis virtutibȝ ꝛ spiritus san-
cti distributionibȝ scđm suā volūtatē.
Non enim angelis subiecit de⁹ orbē
terre futurū: de quo loquim̄. Testatus
est aūt in quodā loco q̄s dicēs. Quid
est homo q̄ memor es eius: aut filius
hominis quoniā visitas eū? Minui-
sti eum paulo minus ab angelis: gl'a
et honore coronasti eum: et cōstituisti
eū super opera manuū tuaꝝ. Omnia
subiecisti sub pedibus eius. In eo eñi
q̄ omnia ei subiecit: nichil dimisit nō
subiectū ei. Nunc aūt necdū videmus
om̄ia subiecta ei. Eum aūt q̄ modico
q̄ʒ āgeli minoratus ē videm⁹ ihesum·
propter passionē mortis gl'a ꝛ honore
coronatū: ut gratia dei pro omnibus
gustaret mortē. Decebat eñi eum pro-
pter quē om̄ia ꝛ ꝑ quē omnia: q̄ mul-
tos filios in gloriā adduxerat: aucto-
rem salutis eoꝝ per passionē cōsūmare.
Qui enim sāctificat et q̄ sanctificātur:
ex uno omnes. Propter quā causam
non ꝯfunditur fratres eos vocare di-
cens. Nūciabo nomē tuū fratribȝ me-
is: in medio ecclesie laudabo te. Et ite-
rum. Ego ero fidens ī eū. Et iterū. Ecce
ego et pueri mei: quos dedit michi de-
us. Quia ergo pueri cōmunicaverūt
carni et sanguini: ꝛ ipē similiter parti-
cipavit eisdem: ut ꝑ mortem destrueret
eum qui habebat mortis imperiū id ē
dyabolū: et liberaret eos qui timore
mortis ꝑ totam vitā obnoxii erāt servi-
tuti. Nusq̄ʒ enim angelos apphendit:
sed semen abrahe apphendit. Unde
debuit ꝑ omnia fratribȝ similari: ut
misericors fieret et fidelis pontifex ad
deū: ut repropitiaret delicta ꝑpli. In eo
eñi in quo passus ē ipē ꝛ temptat⁹: po-
tēs ē ꝛ eis q̄ temptant̄ auxiliari. iij
Unde frēs sācti vocatōnis celestis
participes· ꝯsiderate apłm ꝛ pō-
tificem ꝯfessionis nostre ihesum: q̄ fide-
lis ē ei qui fecit illum: sicut et moyses
in omni domo eius. Amplioris eñi
glorie iste pre moyse dign⁹ ē habitus:
quāto ampliorē honorē habet dom⁹
qui fabricavit illā. Om̄is namq̄ʒ do-
mus fabricatur ab aliquo. Qui autē
om̄ia creavit· deus. Et moyses quidē
fidelis erat in tota domo ei⁹ tanq̄ʒ fa-
mulus in testimoniū eoꝝ que dicenda
erant: cristus vero tanq̄ʒ filius ī domo
sua. Que domus sumus nos: si fidu-
ciam ꝛ gloriam spei usq̄ʒ ad finem fir-
mā retineam⁹. Quapropter sicut di-
cit spiritus sanctus hodie si vocē au-
dieritis nolite obdurare corda vr̄a: si-
cut ī exacerbatione scđm diem tempta-
tionis in deserto. Ubi temptaverunt
me patres vestri: probaverūt ꝛ viderūt
opera mea quadraginta annis. Pro-
pter qđ infensus fui generatōni huic:
et dixi semp errant corde. Ipsi aūt nō
cognoverūt vias meas: quibus iura-
vi in ira mea si introibunt in requiem
meā. Videte fratres: ne forte sit in ali-
quo vr̄m cor malū incredulitatis dis-
cedendi a deo vivo. Sed adhortami-
ni vosmetipsos ꝑ singl'os dies donec
hodie cognominat̄: ut nō obduretur
q̄s ex vobis fallacia pcti. Participes

enim cristi effecti sumus:si tamen inici-
um substātie eiꝰ usq; ad finē firmum
retineamus: dū dicit̄ hodie si vocem
eiꝰ audieritis nolite obdurare corda
vestra quēadmodū in illa exacerbatio-
ne. Quidā enī audientes exacerbaue-
rūt:sed nō universi q̄ profecti sunt ab
egipto ꝑ moysen. Quibꝫ autē infensꝰ
est quadraginta ānis? Nōne illis qui
peccauerunt:quorū cadauera ꝓstrata
sunt in deserto? Quibus aūt iurauit
non introire in requiē ipsius:nisi illis
qui increduli fuerūt? Et videmus qui-
a non potuerunt introire in requiem
ipsius propter incredulitatem. iiij
Timeamus ergo: ne forte relicta
pollicitatione introeūdi i requiē
eius·existimet̄ aliquis ex nobis deesse.
Etenī et nobis nūciatū est quēadmo-
dum et illis: sed non profuit illis ser-
mo auditꝰ nō admixtus fidei ex hijs
que audierūt. Ingredimur enī in re-
quiem q̄ credidimus: quēadmodū di-
xit. Sicut iuraui in ira mea:si introi-
bunt in requiē meā. Et quidē operibꝫ
ab institutione mūdi ꝑfectis:dixit enī
quodā loco de die septima sic. Et re-
quieuit deus die septima ab omībus
opribus suis. Et i isto rursum. Si in-
troibūt in requiē meā. Quoniā ergo
supest introire quosdā in illam:⁊ hij
quibus ꝑoribus ānūciatum ē nō in-
troierunt propter incredulitatē: iterū
terminat diē quendā hodie in dauid
dicendo·post tātū tēporis sicut supra-
dictū est: hodie si vocē eius audieritis
nolite obdurare corda vr̄a. Nam si
eis ihesus requiē ꝑstitisset:nunq̄ de a-
lia loqueretur post·hac die. Itaq; relin-
quitur sabbatismus ꝓplo dei. Qui enī
ingressus est in requiem eiꝰ: etiam ipse
requieuit ab operibus suis sicut et a
suis deus. Festinemus ergo ingredi in
illā requiem:ut ne in idipm̄ quis inci-
dat incredulitatis exemplū. Uiuus ē
enim sermo dei ⁊ efficax ⁊ penetrabili-
or omni gladio ancipiti:⁊ ptingens
usq; ad diuisionē anime ac spiritus·
compagū quoq; ac medullarū:⁊ dis-
cretor cogitationū ⁊ intētionū cordis.
Et nō est ulla creatura inuisibilis in
cōspectu eiꝰ:omnia aūt nuda et aperta
sunt oculis eius:ad quē nobis sermo.
Habentes ergo pōtificem magnū qui
penetrauit celos ihesum filiū dei:tene-
amus spei nr̄e cōfessionem. Non enī
habemus pōtificem q̄ non possit com-
pati infirmitatibus nr̄is:temptatum
aūt ꝑ omnia pro similitudine absq;
pctō. Adeamꝰ ergo cū fiducia ad thro-
nū gratie eiꝰ:ut misc̄diā cōsequamr̄·et
gratiā inueniamꝰ in auxilio oportuno.
Omnis namq; pontifex ex v
hominibꝫ assumptꝰ pro homi-
nibus cōstituitur in hijs que sunt ad
deum:ut offerat dona ⁊ sacrificia pro
peccatis. Qui ↄdolere possit hijs qui i-
gnorāt et errāt:qm̄ et ipe circundatus
ē infirmitate:et ꝓpterea debet quemad-
modū ⁊ ꝓ ꝓplo·ita etiā et ꝓ semetipō
offerre pro peccatis. Nec quisq̄ sumit
sibi honorem:sed q̄ vocat̄ a deo tanq̄
aaron. Sic ⁊ cristus nō semetipm̄ cla-
rificauit ut pōtifex fieret: sed qui locu-
tus ē ad eum. Filius meus es tu: ego
hodie genui te. Quēadmodū ⁊ i alio
loco dicit. Tu es sacerdos in eternum:
scdm̄ ordinē melchisedech. Qui in die-
bus carnis sue ꝑces supplicationesq;
ad eū qui possit illū saluū facere a mor-
te·cū clamore valido ⁊ lacrimis: offe-
rens:exauditus est pro sua reuerentia.
Et quidem cū esset filius dei didicit ex
hijs q̄ passus ē obediētiā:et cōsūmatꝰ

factus est omnibus obtemperātibꝫ sibi
causa salutis eterne: appellatus a deo
pōtifex iuxta ordinē melchisedech. De
quo nobis grandis sermo ⁊ interpre-
tabilis ad dicendū: quoniā imbecilles
facti estis ad audiendū. Etenī cū debe-
retis magistri esse propter tempꝰ: rur-
sum indigetis ut vos doceamini que
sint elemēta exordij sermonū dei: et fa-
cti estis quibꝫ lacte opus sit nō solido
cibo. Omīs enī qui lactis ē particeps:
expers ē sermonis iusticie. Paruulus
enim ē. Perfectorū aūt ē solidus cibꝫ:
eoꝝ q̄ pro ipā cōsuetudine exercitatos
habēt sensꝰ ad discretionē boni ac mali.
Quapropt̄ intermittētes in- vi
choatōnis cristi s̄monē ad pfecti-
onem feramur: nō rursū iaciētes fun-
damentū penitētie ab operibus mortu-
is. et fidei ad deū. baptismatū doctri-
ne. impositionis quoqꝫ manuū. ac re-
surrectionis mortuorū: ⁊ iudicij eterni.
Et hec faciemꝰ: si quidē permiserit deus.
Impossibile enim ē eos qui semel sūt
illuminati. gustauerūt etiā donū ce-
leste. et participes facti sunt spiritꝰ san-
cti: gustauerūt nichilominus bonum
dei verbū. virtutesqꝫ seculi vēturi. ⁊ pro-
lapsi sūt: rursus renouari ad penitēti-
am: rursum crucifigētes sibimetipsis
filiū dei: et ostentui habētes. Terra enī
sepe venientem super se bibens ymbrem
et germinās herbā oportunā illis a
quibus colit̄ accipit benedictionē a de-
o: proferens aūt spinas ac tribulos
reproba est et maledicto proxima: cu-
ius cōsummatō in cōbustionē. Con-
fidimus aūt de vobis dilectissimi me-
liora et viciniora saluti: tam et si ita
loquimur. Nō enī iniustus deus ut
obliuiscat̄ operis vr̄i ⁊ dilectōnis quā
ostendistis ī noīe ipiꝰ: q̄ ministrastis
sanctis et ministratis. Cupimus aūt
unūquemqꝫ vestrū eandē ostentare sol-
licitudinem ad expletionē spei usqꝫ in
finem ut non segnes efficiamini: verū
imitatores eorū qui fide et patientia
hereditabunt promissiones abrahe
namqꝫ promittēs deus. qm̄ neminem
habuit p quē iuraret maiorē: iurauit
per semetipm̄ dicens. nisi benedicēs be-
nedicam tibi et mltiplicans multipli-
cabo te: ⁊ sic lōganimiter ferens ade-
ptus est repromissionē. Homines enī
per maiorē sui iurāt: et oīs cōtrouersie
eoꝝ finis ad cōfirmatōnē. ē iuramētū.
In quo abūdātius volens deꝰ osten-
dere pollicitationis heredibus immo-
bilitatē cōsilij sui. interposuit iusiuran-
dum: ut p duas res immobiles qui-
bus impossibile est mentiri deū. fortis-
simū solatiū habeamꝰ qui cōfugimꝰ
ad tenendā ppositam spem: quā sicut
anchorā habemꝰ anime tutam ac fir-
mam et incedentem usqꝫ ad interiora
velaminis: ubi p̄cursor p nobis intro-
ijt ihesus secundum ordinem melchi-
sedech. pontifex factꝰ in eternum. vii
Hic enim melchisedech rex salem
sacerdos dei sūmi qui obuiauit
abrahe regresso a cede regū: et benedi-
xit ei: cui et decimas omnium diuisit
abrahā: primū quidē qui interp̄tatur
rex iusticie. deinde aūt et rex salem qđ
est rex pacis: sine patre. sine mr̄e. sine
genealogia. neqꝫ iniciū dierū neqꝫ finē
vite habens: assimilatus aūt filio dei
manet sacerdos in ppetuū. Intuemini
aūt quātus sit hic: cui et decīas dedit
de precipuis abrahā patriarcha. Et
quidē de filijs leui sacerdotiū accipien-
tes. mandatū habēt decimas sumere
a pplo scdm̄ legem id ē a fratribꝫ suis:
quamq̄ et ipi exierint de lūbis abrahe.

cuius aūt generatio nō annumerat̄
in eis·decimas sumpsit ab abraham:
et hunc qui habebat repromissiones
benedixit. Sine ulla aūt ɔtradictione:
qđ minus est a meliore benedicit̄. Et
hic quidē decimas moriētes homines
accipiūt: ibi aūt ɔtestatur quia vivit.
Et ut ita dictū sit p abraham: et levi: q
decimas accepit decimatꝰ est. Adhuc
enī in lumbis patris erat: quādo obvi-
avit ei melchisedech. Si ergo ɔsūma-
tio p sacerdotiū leviticū erat·pplus enī
sub ipō legem accepit: quid adhuc ne-
cessariū fuit scđm ordinē melchisedech
aliū surgere sacerdotē ꝛ nō scđm ordi-
nem aaron dici? Trāslato enī sacerdo-
tio: necesse est ut et legis translatō fiat.
In quo enī hec dicunt̄ de alia tribu ē:
de qua nullus altario p̄sto fuit. Ma-
nifestum ē enī q ex iuda ortus sit deus
noster: in qua tribu nichil de sacerdoti-
bus moyses locutꝰ ē. Et ap̄liꝰ adhuc
manifestū ē·si secundū similitudinem
melchisedech exsurgat alius sacerdos
qui nō scđm legē mādati carnalis fa-
ctus est: sed scđm virtutē vite insolubi-
lis. Contestat̄ enim: quoniā tu es sa-
cerdos in eternū scđm ordinē melchise-
dech. Reprobatio quidē p̄cedentis māda-
ti propter infirmitatē eius et inutilita-
tem. Nichil enī ad pfectum adduxit
lex. Introductio vero melioris spei per
quā proximamꝰ ad deū: ꝛ quantū est·
nō sine iureiurando. Alij quidē sine
iureiurādo sacerdotes facti sunt: hic
aūt cū iureiurādo p eum qui dixit ad
illū. Iuravit dn̄s et nō penitebit eum:
tu es sacerdos in eternū. In tantū me-
lioris testamēti spōsor factus ē ihesus.
Et alij quidē plures facti sunt sacerdo-
tes idcirco q morte p̄hiberent̄ perma-
nere: hic aūt eo q maneat in eternum

sempiternū habet sacerdotiū. Unde et
salvare in ppetuū potest accedens p se-
metipm ad deū: semp vivens ad inter-
pellandū pro nobis. Talis enī decebat
ut nobis esset pontifex: sanctus·inno-
cens·impollutꝰ·segregatꝰ a peccatori-
bus·ꝛ excelsior celis factus. Qui non
habet necessitatē quotidie quemadmo-
dum sacerdotes prius p suis delictis
hostias offerre: deinde pro ppli. Hoc
enī fecit semel se offerendo. Lex enim ho-
mines constituit sacerdotes infirmita-
tem habētes: sermo aūt iurisiurādi q
post legē ē·filiū in eternū pfectū. viij

Capitulū aūt sup ea que dicuntur.
Talem habemꝰ pōtificem: q con-
sedit in dextera sedis magnitudinis
in celis sanctoꝝ minister·ꝛ tabernacli
veri: qđ fixit deus ꝛ nō homo. Omīs
enim pōtifex ad offerendū munera et
hostias ɔstituit̄. Unde necesse est ꝛ hūc
habere aliqđ qđ offerat. Si ergo esset
sup terram: nec esset sacerdos cū essent
qui offerrent scđm legem munera qui
exemplari ꝛ umbre deserviūt celestiū: si-
cut responsum ē moysi cū ɔsummaret
tabernaclm. Vide inquit omia facito
scđm exemplar: qđ tibi ostensum est
in mōte. Nūc aūt melius sortitus est
ministeriū quāto ꝛ melioris testamē-
ti mediator est: qđ in melioribꝫ repro-
missionibus sancitū est. Nā si illud
prius culpa vacasset: nō utiqꝫ secūdi
locus inqreret̄. Vituperās enim eos di-
cit. Ecce dies venient dicit dn̄s: ꝛ ɔsum-
mabo super domum israhel et super
domū iuda testamentū novū: non se-
cundū testamentū qđ feci p̄ribus eorū
in die qua apphendi manū eorū ut e-
ducerem illos de terra egipti: qm̄ ipsi
nō permāserūt in testamento meo: et e-
go neglexi eos dicit dn̄s. Quia hoc est

testamentū quod disponā domui isrl' post dies illos dicit dn̄s· dādo leges meas ī mente eoꝝ ⁊ ī corde eoꝝ supscribam eas: et ero eis in deū: et ipi erūt michi in ppl'm. Et nō docebit unusquisq; proximū suū et unusquisq; frem suū dicēs cognosce dn̄m: qm̄ om̄es scient me a minore usq; ad maiorem: quia propitius ero iniq̄tatibus eoꝝ· ⁊ peccatorū eoꝝ iā non memorabor. Dicendo aūt nouū: veterauit pus. Qd̄ aūt antiquat ⁊ senescit: ꝓpe interitū ē. viij 8

Habuit quidē ⁊ prius iustificatōnes culture: ⁊ sanctū secl'are. Tabernacl'm enī factum ē primū· in quo erant candelabra ⁊ mensa et ꝓpositio panū quod dicit' sancta: post velamētum aūt· scd̄m tabernacl'm qd̄ dicitur sancta sāctoꝝ aureū habēs thuribl'm et archam testamēti circūtectā ex omni parte auro: in qua urna aurea habēs manna· et virga aaron que fronduerat· et tabule testamenti: supq; eā cherubin gl'e obumbrātia ꝓpitiatoriū: de quibus non ē modo dicendū p singl'a. Hijs vero ita cōpositis· in pori quidē tabernacl'o semp introībāt sacerdotes sacrificioꝝ officia ɔsummātes: ī scd̄o aūt semel ī āno solus pōtifex non sine sāguine quē offerret ꝓ sua ⁊ ppli ignorancia: hoc significāte spiritu sancto· nōdū ꝓpalatā esse sāctorū viā adhuc priore tabernacl'o habēte statū. Que parabola ē tēporis instātis: iuxta quā munera ⁊ hostie offerūtur q̄ nō possūt iuxta cōscientiā pfectū facere seruientē: solūmodo in cibis et ī potib; ⁊ in varijs baptismatib; ⁊ iusticijs carnis: usq; ad tempus correctionis impositis. Cristus aūt assistens pōtifex futuroꝝ bonoꝝ p amplius ⁊ pfectius tabernaculū nō manufactū id est non huius creationis: neq; per sanguinē hircorū aut vitulorū sed p ꝓpriū sanguinē introiuit semel ī sancta: eterna redēptōne inuēta. Si enī sanguis hircoꝝ ⁊ thaurorum ⁊ cinis vitule aspersus inq̄natos sāctificat ad emūdationē carnis: quātomagis sanguis cristi q̄ per spiritum sanctū semetipm̄ obtulit immaculatū deo emūdauit cōscientiā nr̄am ab operibus mortuis ad seruiendū deo viuenti. Et ideo noui testamenti mediator est: ut morte intercedēte ī redemptionem eaꝝ pūaricationū· que erāt sub priori testamento: repromissionē accipiāt q̄ vocati sunt eterne hereditatis. Ubi enī testamentū: mors necesse est intercedat testatoris. Testamentū enī ī mortuis ɔfirmatū est. Alioquin nōdum valet: dū viuit q̄ testatus est. Unde nec primū quidē sine sanguine dedicatū est. Lecto enim om̄i mādato legis a moyse uniūso pplo: accipiens sanguinē vituloꝝ ⁊ hircoꝝ cū aqua ⁊ lana coccinea et ysopo: ipm̄ quoq; librū et om̄em ppl'm aspersit dicēs. Hic sanguis testamenti: qd̄ mandauit ad vos deus. Etiā tabernacl'm ⁊ omnia vasa ministerij sāguine similiter aspersit. Et om̄ia pene in sanguine scd̄m legem mūdantur: ⁊ sine sanguinis effusione nō fit remissio. Necesse est ergo exemplaria quidē celestiū hijs mundari: ipa autē celestia melioribus hostijs q̄; istis. Non enim in manufacta sancta ihesus introijt exemplaria verorum: sed in ipm̄ celū: ut appareat nūc vultui dei ꝓ nobis. Neq; ut sepe offerat semetipm̄: quemadmodū pontifex intrat in sancta p singl'os ānos in sanguine alieno. Alioquin oportebat eū frequenter pati ab origine mundi. Nunc aūt semel in consummatione

seculorū· ad destitutionē peccati per ho-
stiam suā apparuit. Et queadmodū
statutū est hominibꝫ semel mori · post
hoc aūt iudiciū: sic et cristus semel ob-
latus est ad mltorū exhaurienda pec-
cata: scđo sine peccato apparebit omi-
bus expectantibꝫ se in salutem. x
Umbrā enī habens lex futurorꝫ bo-
norū non ipam ymaginē rerū:
per singulos annos eisdem ipis hosti-
js quas offerūt indesinēter· nunq̄ꝫ po-
test accedētes pfectos facere. Alioquin
cessassent offerri: ideo q̄ nullā haberēt
ultra cōscientiā peccati cultores semel
mūdati. Sed in ipis commemoratio
peccatorū p singl'os ānos fit. Impossi-
bile enī est sanguine thaurorꝫ et hirco-
rum auferri peccata. Ideo ingrediens
mundū dicit. Hostiā ꝛ oblationē no-
luisti: corpus aūt aptasti michi. Olo-
caustomata et pro peccato nō tibi pla-
cuerunt. Tūc dixi. Ecce venio. In capi-
te libri scriptum ē de me: ut faciā deus
volūtatem tuā. Superius dicēs· quia
hostias ꝛ oblationes ꝛ olocaustoma-
ta et p peccato noluisti· nec placita sūt
tibi que scđm legem offerunt· tūc dixi
ecce venio· ut faciā de⁹ volūtatem tuā:
aufert primum ut sequēs statuat. In
qua volūtate sanctificati sum⁹: per ob-
lationē corporis cristi ihesu semel. Et o
mnis quidē sacerdos p̄sto ē quotidie
ministrās: ꝛ easdē sepe offerens hostias
que non possunt auferre peccata. Hic
aūt unā p peccatis offerens hostiam
in sempiternū sedet ī dextera dei: de cete-
ro expectās donec ponant inimici ei⁹
scabellū pedū ei⁹. Una enī oblatione
cōsummauit in sempiternū sanctifica-
tos. Contestat aūt nos ꝛ spiritus san-
ctus. Postq̄ꝫ enī dixit. Hoc aūt testa-
mentū qđ testabor ad illos post dies
illos dicit dn̄s dādo leges meas ī cor-
dibꝫ eorꝫ et ī mētibꝫ eorꝫ supscribā eas:
et peccatorꝫ ꝛ iniq̄tatū eorꝫ iā nō recor-
dabor āplius. Ubi aūt horꝫ remissio:
iam non ē oblatio p peccato. Habentes
itaqꝫ fr̄es fiduciā· ī introitu sancto-
rum ī sāguine cristi quā iniciauit no-
bis viā nouā ꝛ viuētem· p velamē id
est carnē suā: ꝛ sacerdotē magnū super
domū dei: accedam⁹ cū vero corde in
plenitudine fidei aspersi corda a consci-
entia mala: et abluti corp⁹ aqua mū-
da: teneam⁹ spei nr̄e cōfessionē indecli-
nabilē. Fidelis enī est q̄ repromisit. Et
cōsideremus inuicē in puocationē ca-
ritatis ꝛ bonorū operū: nō deserentes
collectionē nr̄am sicut consuetudinis
est quibusdā sed cōsolantes: et tanto
magis quāto videritis appropinquan-
tem diē. Volūtarie enī peccantibꝫ no-
bis post acceptā noticiā veritatis iā
nō relinquit pro peccatis hostia: terri-
bilis aūt quedā expectatio iudicij et i-
gnis emulatio: q̄ ꝯsumptura ē aduer-
sarios. Irritā q̄s faciēs legem moysi
sine ulla miseratione duobꝫ uel tribus
testibus morit: quanto magis puta-
tis deteriora mereri supplicia qui filiū
dei ꝯculcauerit· ꝛ sanguinē testamenti
pollutū duxerit · in quo sanctificat⁹ ē·
et spiritui gratie cōtumeliam fecerit?
Scim⁹ enī qui dixit. Michi vindictā:
ego retribuam. Et iterū. Quia iudica-
bit dn̄s pplm suū. Horrendū ē incidere
in man⁹ dei viuētis. Rememoramini
aūt pristinos dies ī q̄bus illuminati
magnū certamen sustinuistis passio-
num: ꝛ ī altero q̄dē obprobrijs ꝛ tribu-
lationibꝫ spectaclm facti: ī altero autē
socij taliter cōuersantiū effecti. Nam ꝛ
vinctis ꝯpassi estis: ꝛ rapinam bono-
rum vestrorꝫ cum gaudio suscepistis:

cognoscentes vos habere meliorem et
manētem substantiā. Nolite itaq; a-
mittere ɔfidētiā vrām:q̄ magnā habet
remunerationē. Patientia enī vobis
necessaria ē:ut volūtatem dei facientes
reportetis promissionē. Adhuc enim
modicū aliquātulūq; q̇ venturus est
veniet ⁊ nō tardabit:iustus aūt meus
ex fide vivit. Quod si subtraxerit se:nō
placebit anime mee. Nos aūt non si-
mus subtractionis filij ī pditionē:sed
fidei in acquisitionem anime. x 10
Est aūt fides sperādaꝝ substātia
rerū argumentū nō apparentiū.
In hac enī testimoniū consecuti sunt
senes. Fide intelligimꝰ aptata esse se-
cula verbo dei:ut ex īvisibilibꝫ visibi-
lia fierent. Fide plurimā hostiā abel
q̄ꝫ cayn obtulit deo:ꝑ quā testimoniū
cōsecutꝰ ē esse iustꝰ:testimoniū phibēte
muneribꝫ eiꝰ deo:⁊ per illā defunctus-ad-
huc loquit̄. Fide-enoch trāslatꝰ ē ne vi-
deret mortē:⁊ nō inveniebat̄:q̄a trans-
tulit illū dn̄s. Ante trāslationem enī
testimoniū habuit placuisse deo. Sine
fide autem impossibile est placere deo.
Credere enī oportet accedentē ad deū
quia est:⁊ inquirētibꝫ se remunerator
sit. Fide-noe responso accepto de hijs
que adhuc non videbant̄-metuens a-
ptavit archam ī salutem domus sue:
ꝑ quā damnavit mundū:⁊ iusticie
que ꝑ fidē est heres est institutꝰ. Fide-
qui vocat̄ abrahā obedivit in locum
exire quē accepturꝰ erat ī hereditatem:
et exijt nesciens quo iret. Fide demora-
tus est ī terra repromissionis tanq̄ꝫ ī a-
liena:ī casulis habitando cum ysaac
et iacob coheredibus repromissionis
eiusdem. Expectabat enī fundamenta
habētem civitatem:cuiꝰ artifex et cōdi-
tor deꝰ. Fide-⁊ ipā sara sterilis virtutē

in cōceptione seminis accepit-etiā pre-
ter tēpus etatis: quoniā fidelē credit
esse eum q̇ repromiserat. Propter qd̄
et ab uno orti sūt:⁊ hoc emortuo tan-
q̄ꝫ sidera celi ī multitudinē:⁊ sicut are-
na que est ad oram maris innume-
rabilis. Iuxta fidē defuncti sunt oīes
isti nō acceptis repromissionibus:sed
a longe eas aspicientes ⁊ salutantes:
et cōfitētes quia peregrini et hospites
sunt sup terrā. Qui enī hoc dicunt: si-
gnificāt se patriā inquirere. Et si qui-
dem ipsius meminissent de qua exierūt:
habebāt utiq; tempꝰ revertendi. Nūc
aūt meliorē appetūt:id ē celestem. Ideo
nō confundit̄ deus-vocari deꝰ eorū.
Paravit enī illis civitatem. Fide-ob-
tulit abrahā ysaac cū temptaret̄:⁊ uni-
genitū offerebat ī quo susceperat repro-
missiones:ad quē dictū ē-q̄a ī ysaac
vocabit̄ tibi semen:arbitrans quia et
a mortuis suscitare potens ē deꝰ. Unde
eum ⁊ ī parabolā accepit. Fide-et de
futuris benedixit ysaac iacob et esau.
Fide-iacob moriens singl'os filiorū
ioseph benedixit: et adoravit fastigiū
virge eius. Fide-ioseph moriens de
profectione filioꝝ israhel memoratus
est:⁊ de ossibus suis mādavit. Fide-
moyses natus occultatꝰ ē mensibus
tribus a parentibus suis eo q̄ vidissent
elegantem infantem:⁊ nō timuerūt re-
gis edictū. Fide-moyses grandis fa-
ctus negavit se esse filiū filie pharao-
nis:magis eligēs affligi cū ꝑplo dei-q̄ꝫ
temporalis peccati habere iocūditatem:
maiores divitias estimās thesauro
egiptiorū improperiū cristi. Aspiciebat
enī in remunerationē. Fide-reliquit e-
giptū:nō veritꝰ ammositatem regis.
Invisibilem enī tanq̄ꝫ vidēs sustinuit.
Fide-celebravit pascha ⁊ sanguinis

effusionē:ne qui vastabat primitiua
tangeret eos. Fide · transierunt mare
rubrū tanq̄ p aridam terram: quod
experti egiptij deuorati sūt. Fide · muri
iherícho corruerūt circuitu dierū septē.
Fide · raab meretrix non periit cum in=
credulis: excipiens exploratores cū pa=
ce. Et quid adhuc dicam? Deficiet
enī me tempus enarrantē · de gedeon ·
barach · samson · iepte · dauid · samuhel ·
et prophetis: qui per fidem vicerunt re=
gna · operati sunt iusticiā: adepti sunt
repromissiones. Obturauerūt ora le=
onum: extinxerūt impetū ignis. Effu=
garunt aciem gladij: cōualuerūt de in=
firmitate: fortes facti sunt in bello. Ca=
stra verterūt exterorū: acceperūt mulieres
de resurrectione mortuos suos. Alij
aūt distenti sunt non suscipientes re=
dēptionē: ut meliorē inuenirent resur=
rectionē. Alij vero ludibria et verbera
experti insup̄ ⁊ vincl'a et carceres: lapi=
dati sunt secti sunt temptati sunt: ī oc=
cisione gladij mortui sūt. Circuierūt
in melotis in pellibꝫ caprinis: egētes ·
angustiati · afflicti · quibꝫ dignus nō
erat mundus: ī sollicitudinibꝫ erran=
tes · in montibus · et speluncis et in
cauernis terre. Et hij oīes testimoni=
o fidei probati nō acceperūt repromis=
sionē: deo p̄ nobis meli⁹ aliqđ puidē=
te: ut nō sine nobis ɔsūmarent̄. XII
Ideoq; et nos tantā habentes imposi=
tam nubem testiū: deponentes omne
pondus ⁊ circūstans nos peccatū per
pacientiā curramus ad propositū no=
bis certamen · aspicientes in auctorem
fidei · ⁊ cōsummatorem ihesum: q̄ pro=
posito sibi gaudio sustinuit crucem ·
confusione contempta atq; in dextera
sedis dei sedet. Recogitate enī eum qui
talem sustinuit a peccatoribꝫ aduūsum
semetipm̄ contradictionem: ut ne fati=
gemini a nimis vr̄is deficiētes. Non=
dum enī usq; ad sanguinē restitistis
aduersus peccatū repugnantes: ⁊ obli=
ti estis consolationis que vobis tan=
q̄ filijs loquit̄ dicens. Fili mi noli ne=
gligere disciplinā domini: neq; fatige=
ris dum ab eo argueris. Quē enim di=
ligit dominus castigat: flagellat aūt
oīem filiū quē recipit. In disciplina
pseuerate. Tanq̄ filijs vobis offert
se deus. Quis enim filius quem non
corripit pater? Qđ si extra disciplinā
estis · cuius participes facti sunt oīes:
ergo adulteri ⁊ non filij estis. Deinde
patres quidem carnis nostre erudito=
res habuim⁹: et reuerebant̄ eos. Num
multomagis obtemperabimus patri
spirituū et viuemus? Et illi quidem ī
tempore paucoꝝ dierum scđm volun=
tatem suā erudiebāt nos: hic aūt ad
id qđ utile est in recipiendo sanctificati=
onem eius. Omnis aūt disciplina in
p̄senti quidem videtur nō esse gaudij ·
sed meroris: postea aūt fructum paca=
tissimū exercitatis per eā reddet iusticie.
Propter qđ remissas man⁹ et soluta
genua erigite: ⁊ gressus rectos facite pe=
dibus vestris · ut nō claudicans quis
erret: magis aūt sanetur. Pacem se=
quimini cum oībus ⁊ sāctimoniā:
sine qua nemo videbit deū. Contem=
plātes ne quis desit gratie dei: ne qua
radix amaritudinis sursū germinās
impediat: ⁊ p illā inquinent̄ multi. Ne
quis fornicator aut prophanus ut e=
sau: qui pp̄ter unam escā vendidit pri=
mitiua sua. Scitote enī: quoniā et po=
stea cupiēs hereditare benedictionem
reprobatus est. Non enim inuenit pe=
nitencie locū: quāq̄ cū lacrimis inqui=
sisset eam. Non enim accessistis ad

tractabilē ⁊ accessibilē ignē et turbinē·
et caliginē et procellā et tube sonū et
vocē verboꝝ: quā q̄ audierūt excusaue-
runt se ne eis fieret verbū. Non enim
portabāt qd̄ dicebat̄: ⁊ si bestia tetige-
rit montem lapidabit̄. Et ita terribile
erat qd̄ videbat̄. Moyses dixit. Exter-
ritus sum et tremebūdus. Sed accessi-
stis ad syon montē ⁊ ciuitatem dei vi-
uentis ihrl'm celestē· et multorū miliū
āgeloꝝ frequētiā· ⁊ ecclīam p̄mitiuoꝝ
qui cōscripti sunt ī celis: ⁊ iudicē omīū
deū et spiritus iustoꝝ pfectorū· ⁊ testa-
menti noui mediatorē ihesum: ⁊ san-
guinis aspsionē· melius loquētem q̄ȝ
abel. Videte ne recusetis loquētem. Si
enī illi nō effugerūt recusātes eū q̄ sup
terrā loquebat̄· m̄ltomagis nos q̄ de
celis loquētem nobis auertim⁹: cuius
vox mouit terram tūc: nūc aūt repro-
mittit dicens. Adhuc semel: ⁊ ego mo-
uebo nō solū terrā sed ⁊ celū. Qd̄ aūt
adhuc semel dicit: declarat mobiliū
trāslationē tanq̄ȝ factoꝝ: ut maneant
ea q̄ sūt imobilia. Itaq; regnū immo-
bile suscipiētes habemus grām: p quā
seruiam⁹ placētes deo cū metu et reueren-
tia. Etenī de⁹ noster ignis cōsumens ē.

Caritas fraternitatis mane- XIII
at ī nobis: ⁊ hospitalitatē nolite
obliuisci. Per hāc enī placuerūt quidā
angelis hospitio receptis. Mementote
vinctoꝝ tanq̄ȝ simul vincti: ⁊ laboran-
tiū tanq̄ȝ ⁊ ipi ī corpore morātes. Ho-
norabile conubiū ī omībȝ: ⁊ thorus
immaculat⁹. Fornicatores enī ⁊ adul-
teros iudicabit deus. Sint mores sine
auaricia: contenti p̄sentibȝ. Ipe enī di-
xit. Non te deseram neq; derelinq̄ȝ: ita
ut confidēter dicamus. Dn̄s michi ad-
iutor ē: nō timebo qd̄ faciat michi ho-
mo. Memētote p̄positorꝝ vestrorū qui
vobis locuti sūt verbū dei: quorū intu-
entes exitū cōuersationis· imitamini fi-
dem. Ihesus xp̄s heri et hodie: ipe et in
secula. Doctrinis varijs et peregrinis
nolite abduci. Optimū est enī gratia
stabilire cor: nō escis q̄ nō profuerunt
ambulantibȝ ī eis. Habem⁹ altare: de
quo edere nō habēt potestatē q̄ taberna-
culo deseruiūt. Quorū enī aīaliū infert̄
sanguis p peccato ī sancta p pōtificē:
horum corpora cremant̄ extra castra.
Propter qd̄ ⁊ ihesus ut sanctificaret per
suū sanguinē ppl'm extra portā passus
est. Exeamus igit̄ ad eū extra castra:
improperiū ei⁹ portantes. Nō enim
habem⁹ hic manētem ciuitatē: sed futu-
ram inquirim⁹. Per ipm ergo offera-
mus hostiā laudis semp deo: id est fru-
ctū labioꝝ cōfitētiū nomini ei⁹. Benefi-
cētie aūt ⁊ cōmunionis nolite obliui-
sci. Talibȝ enī hostijs p̄meret̄ de⁹. Obedi-
te p̄positis vr̄is: ⁊ subiacete eis. Ipi enī
puigilāt q̄si rationē p aīabȝ vr̄is red-
dituri: ut cū gaudio hoc faciāt: ⁊ non
gemētes. Hoc enī nō expedit vobis. O-
rate p nobis. Cōfidim⁹ enī q̄a bonā
cōsciētiā habem⁹: ī omībȝ bene volētes
cōuersari. Ampli⁹ aūt dep̄cor vos hoc fa-
cere: quo celeri⁹ restituar vobis. De⁹ aūt
pacis q̄ eduxit de mortuis pastorē ma-
gnū ouium ī sāguine testamēti eterni
dn̄m nr̄m ihm xp̄m· aptet vos ī omī
bono ut faciatis ei⁹ volūtatē: faciēs ī
vobis qd̄ placeat se p ihm xp̄m: cui ē
glīa ī secl'a secloꝝ amē. Rogo aūt vos
frēs: ut sufferatis vbū solatij. Etenī per-
paucis scripsi vobis. Cognoscite frēm
nr̄m timotheū dimissū: cū quo si celeri⁹
venerit videbo vos. Salutate omēs p̄po-
sitos vr̄os: ⁊ omēs sāctos. Salutant
vos de ytalia frēs. Gratia cū omibus
vobis amē. Explicit epl'a ad hebreos

Incipit prefacio sancti ieronimi pbri in
librum actuum aplorum
Danit psalmista: ambula=
bunt de virtutibz in vir=
tutes. Post apostoli pau=
li epistolas dudum vno
vobis volumine translatas · domni=
on et rogatiane carissimi · actus a=
postolorū compellitis ut transferam
in latinū: quē librū nulli dubiū est a
luca anthioceno arte medico · q̄ postea
inseruiens paulo apostolo cristi fact9
est discipul9 fuisse editū. Ceruices pre=
mit imposita sepi9 oneris magnitudo:
quia studia inuidorū reprehensione
digna putant ea que scribimus. Illo=
rum nunq̄ odio et detractione · iu=
uante cristo meum silebit eloquium.
Lucas igit̄ anthiocensis · natione si=
rus · cuius laus ī euangelio canit̄ · a=
pud antiochiā medicine artis egregi=
us · ⁊ apostoloꝝ cristi discipulus fuit:
postea usq̧ ad confessionē paulū secu=
tus apostolū · sine crimine ī virginita=
te pmanēs · deo maluit seruire. Qui o=
ctogita ⁊ quatuor ānos etatis agēs ī
bithinia obijt plenus spiritu sancto:
quo instigāte ī achaie partibz euange=
lium scribēs · grecis fidelibz incarnati=
onem dñi fideli narratione ostendit:
eundēq̧ ex stirpe dauid descendisse mon=
strauit. Cui nō immerito scribendorū
actuū apostolicoꝝ potestas ī ministe=
rio datur: ut deo in deū pleno · et filio
pditōnis extincto · oratione ab aposto=
lis facta · sorte dominice electionis nu=
merus compleret̄: sicq̧ paulū cōsum=
mationē apostolicis actibus daret ·
q̄ȝdiu cōtra stimulū calcitrantē dñs e=
legisset. Quod legentibz et requirētibz
deū breui volui ostendere sermone:
q̄ȝ prolixius aliquid fastidientibus
prodidisse: sciēs q̄ oprantē agricolā
oportet de suis fructibus edere. Quem
ita diuina subsecuta ē gratia: ut non
solum corporibz sed etiā animabus ·
eius proficeret medicina. Explicit ar=
gumentū Incipit liber actuū aplorum

DRimū quidē sermo=
nem feci de omibus
o theophile q̄ cepit
ihesus facere et doce=
re: usq̧ ī diem qua
precipiēs apostolis
per spiritū sāctū quos elegit assumpt9
est. Quibz et prebuit seipm viuū post
passionē suā ī multis argumentis · per
dies quadragita apparens eis: ⁊ lo=
quens de regno dei. Et ꝯuescēs prece=
pit eis ihersolimis ne discederent · sed
expectarent pmissionē patris quā au=
distis inquit p os meū: quia iohānes
quidem baptizauit aqua: vos autem
baptizabimini spiritu sancto nō post
multos hos dies. Igitur q̄ conuene=
rant interrogabāt eum dicētes. Dñe:
si in tēpore hoc restitues regnū isrl̄?
Dixit aūt eis. Non ē vrm nosse tēpo=
ra uel momenta que pater posuit ī sua
potestate: sed accipietis virtutem super=
uenietis spiritus sancti ī vos: ⁊ eritis
michi testes in ihrlm et in omni iudea
et samaria · ⁊ usq̧ ad ultimū terre. Et
cum hec dixisset: videtibus illis eleua=
tus ē: ⁊ nubes suscepit eū ab oclis eorū.
Cumq̧ intuerent̄ in celū eūtem illū: ecce
duo viri astiterūt iuxta illos ī vestibu9
albis: qui ⁊ dixerūt. Viri galilei quid
statis aspicietes in celū? Hic ihesus q̄
assumptus est a vobis ī celū: sic veni=
et quēadmodū vidistis eum euntem ī
celum. Tunc reuersi sūt ihersolimā a
monte qui vocat̄ oliueti qui ē iuxta
iherusalē: sabbati habens iter. Et cum

introissent in cenaculū·ascenderūt vbi
manebat petrus ⁊ iohannes ⁊ iacobꝰ
et andreas philippus ⁊ thomas bar-
tholomeꝰ ⁊ matheus: iacobus alphei
et symon zelotes ⁊ iudas iacobi. Hij
omēs erāt pseuerātes vnanimiter in
oratione cū mulieribꝫ ⁊ maria matre
ihesu: ⁊ fratribꝫ eiꝰ. In diebꝫ illis exsur-
gens petrꝰ in medio fratrū dixit. Erat
aūt turba hominū simul fere centum-
viginti. Viri fratres: oportet impleri
scripturā quā pdixit spiritus sanctus
per os dauid de iuda qui fuit dux eorū
qui comphenderūt ihesum q̄ cōnume-
ratus erat ī nobis: ⁊ sortitus ē sortem
ministerij huius. Et hic quidē possedit
agrum de mercede iniq̄tatis: ⁊ suspen-
sus crepuit medius: ⁊ diffusa sūt oīa
viscera eius. Et notū factū est omnibꝫ
habitantibus ihrlm: ita ut appellaret̄
ager ille lingua eoꝝ acheldemach·hoc
est ager sanguinis. Scriptū ē enim in
libro psalmoꝝ. Fiat cōmoratio eorū
deserta: ⁊ non sit q̄ inhabitet ī ea. Et e-
piscopatū eius accipiat alter. Oportet
ergo ex hijs viris q̄ nobiscū sunt con-
gregati in omī tempore quo intrauit
et exiuit inter nos dn̄s ihesus incipiēs
a baptismate iohannis·usqꝫ in diem
qua assumptus ē a nobis: testē resur-
rectionis eiꝰ nobiscū fieri vnū ex istis.
Et statuerūt duos: ioseph qui vocat̄
barsabas·qui cognominatꝰ ē iustus:
et mathiam. Et orātes dixerūt. Tu do-
mine qui corda nosti omniū: ostende
quē elegeris ex hijs duobꝫ vnū accipe-
re locū ministerij huiꝰ et aplatus: de
quo puaricatꝰ ē iudas ut abiret in lo-
cū suū. Et dederūt sortes eis. Et cecidit
sors sup mathiā: ⁊ ānumeratꝰ ē cū vn-
Et dū cōplerent̄ deci aplis. ij
dies penthecostes: erant omnes
pariter in eodē loco. Et factus est repen-
te de celo sonus·tanq̄ aduenientis spi-
ritus vehementis: ⁊ repleuit totam do-
mū vbi erant sedētes. Et apparuerunt
illis dispertite lingue tanq̄ ignis: se-
ditqꝫ supra singlos eoꝝ. Et repleti sūt
omēs spiritu sācto: ⁊ ceperūt loqui va-
rijs linguis prout spiritꝰ sanctꝰ dabat
eloqui illis. Erant aūt in iherusalem
habitātes iudei viri religiosi: ex omni
natione que sub celo ē. Facta aūt hac
voce conuenit multitudo: ⁊ mente con-
fusa est: quoniā audiebat vnusquisqꝫ
lingua sua illos loquētes. Stupebāt
aūt omēs: ⁊ mirabant̄ dicentes. Non-
ne ecce omēs isti qui loquunt̄ galilei
sunt? Et quomodo nos audiuimus
vnusquisqꝫ linguā nrām ī qua nati
sumus? Parthi ⁊ medi ⁊ elamite· et
qui habitant mesopotamiā·iudeam·
et capadociā·ponthum·⁊ asyam·fri-
giam·⁊ pamphiliā·egiptū et partes
libie·que est circa cyrenen·⁊ aduene
romani: iudei quoqꝫ ⁊ proseliti cretes
et arabes: audiuimꝰ eos loquētes no-
stris linguis magnalia dei. Stupebāt
aūt omnes: ⁊ mirabant̄ ad inuicē di-
centes. Quid nā vult hoc esse? Alij
aūt irridentes dicebāt: quia musto ple-
ni sunt isti. Stans aūt petrus cū vn-
decim leuauit vocem suā: ⁊ locutus ē
eis. Viri iudei ⁊ qui habitatis ihrlm
vniuersi hoc vobis notū sit: ⁊ auri-
bus pcipite verba mea. Nō enī sicut
vos estimatis hij ebrij sunt: cū sit ho-
ra diei tercia. Sed hoc ē quod dictum
est p pphetā iohel. Et erit ī nouissimis
diebus dicit dn̄s effundam de spiritu
meo sup omnem carnē. Et propheta-
bunt filij vri ⁊ filie vre: ⁊ iuuenes vri
visiones videbunt: ⁊ seniores vestri so-
mnia somniabūt. Et quidem super

seruos meos et ancillas meas in die-
bus illis effundā de spiritu meo ⁊ pro-
phetabūt: ⁊ dabo prodigia ī celo sursū
et signa in terra deorsum: sanguinē et
ignem ⁊ vaporē fumi. Sol ɔuertetur
in tenebras ⁊ luna ī sanguinē: antēqꝫ
veniat dies dn̄i magnꝰ ⁊ manifestꝰ. Et
om̄is quicūqꝫ inuocauerit nomen do-
mini saluꝰ erit. Viri israhelite · audite
verba hec. Ihesum nazarenum virum
approbatū a deo in vobis virtutibus
et prodigijs ⁊ signis que fecit deus ꝑ
illū in medio vestri sicut scitis: hunc
definito consilio et ꝓsciencia dei tradi-
tum ꝑ manus iniquoꝝ · affigentes in-
teremistis. Quē deus suscitauit solutis
doloribꝫ inferni: iuxta qd̄ impossibile
erat teneri illū ab eo. Dauid enī dicit
in eum. Prouidebā dn̄m in conspectu
meo semꝑ: quoniā a dextris est michi
ne commouear. Propter hoc letatum
est cor meū ⁊ exultauit lingua mea: in-
suꝑ ⁊ caro mea requiescet in spe. Quo-
niam non derelinques animā meā in
inferno: nec dabis sanctū tuū videre cor-
ruptionē. Notas michi fecisti vias vi-
te: replebis me iocūditate cū facie tua.
Viri fratres: liceat audenter dicere ad
vos de patriarcha dauid qm̄ defunctus
est · ⁊ sepultus ē: ⁊ sepulcrū eiꝰ ē apud
nos usqꝫ in hodiernū diē. Propheta
igiť cum esset ⁊ sciret q̄a iureiurando
iurasset illi deus de fructu lumbi eius se-
dere suꝑ sedē eius: prouidēs locutus est
de resurrectione cristi: quia neqꝫ dereli-
ctus est in inferno · neqꝫ caro eiꝰ vidit
corruptionē. Hūc ihesum resuscitauit
deus: cuius omnes nos testes sumus.
Dextera igiť dei exaltatꝰ · ⁊ promissio-
ne spiritus sācti accepta a patre: effudit
hoc donū quod vos videtis ⁊ auditis.
Non enim dauid ascendit ī celū. Dicit

aūt ip̄e. Dixit dn̄s domino meo sede
a dextris meis: donec ponā inimicos
tuos scabellū pedum tuoꝝ. Certissime
sciat ergo om̄is domus israhel: quia ⁊
dn̄m eū et cristū fecit deus hūc ihesum
quē vos crucifixistis. His aūt audi-
tis compūcti sunt corde: ⁊ dixerūt ad
petrū ⁊ ad reliquos apostolos. Quid
faciemus viri fratres? Petrus aūt ad
illos: penitentiā inquit agite · ⁊ bapti-
zetur vnusquisqꝫ vrm̄ in nomine ihe-
su cristi in remissionē peccatoꝝ vestroꝝ:
et accipietis donū spiritus sancti. Vo-
bis enī est repromissio ⁊ filijs vestris:
et omnibꝫ qui longe sunt quoscunqꝫ
aduocauerit dn̄s deus noster. Alijs
etiā verbis plurimis testificatus est: et
exhortabať eos dicens. Saluamini
a generatione ista praua. Qui ergo re-
ceperunt sermonē eius baptizati sunt:
et apposite sunt in die illa anime circi-
ter tria milia. Erant aūt ꝑseuerantes
in doctrina apostoloꝝ: ⁊ communicatō-
ne fractionis panis · ⁊ orationibꝫ. Fie-
bat aūt om̄i anime timor. Multa q̄ꝫ
prodigia ⁊ signa ꝑ apostolos in ihe-
rusalem fiebāt: ⁊ metus erat magnus
in vniuersis. Omnes etiā qui credebāt
erant pariter: ⁊ habebāt om̄ia commu-
nia. Possessiones ⁊ substācias vende-
bant: ⁊ diuidebāt illa omnibꝫ prout
cuiqꝫ opus erat. Quotidie quoqꝫ per-
durātes vnanimiter ī tēplo et frāgen-
tes circa domos panē · sumebant cibū
cū exultatione et simplicitate cordis:
collaudātes deū ⁊ habentes gratiā ad
omnē plebē. Dn̄s aūt augebat qui
salui fierēt quotidie ī idipsum. iij
Petrꝰ aūt ⁊ iohannes ascendebāt
in templū: ad horam orationis
nonā. Et quidā vir qui erat claudus
ex vtero matris sue baiulabatur: quē

ponebāt quotidie ad portam templi
que dicitur speciosa:ut peteret elemosi-
nam ab introeūtibꝫ in templū. Is cū
vidisset petrū ⁊ iohannē· incipiētes in-
troire in templū: rogabat ut elemosi-
nam acciperet. Intuēs aūt in eū petrus
cum iohāne dixit. Respice in nos. At
ille intendebat ī eos: sperans se aliqͥd
accepturꝫ ab eis. Petrus aūt dixit. Ar-
gentū ⁊ aurū nō est michi: quod autē
habeo hoc tibi do. In nomine ihesu cri-
sti nazareni surge ⁊ ambla. Et appre-
hensa manu eius dextera alleuauit eū:
et protin⁹ consolidate sūt bases eius
et plante. Et exiliens stetit ⁊ ābulabat:
⁊ intrauit cum illis in templū: ambu-
lans ⁊ exiliens ⁊ laudās deū. Et vidit
oṁis ꝑplus eū ambulantē: ⁊ laudan-
tem deū. Cognoscebāt aūt illū: ꝙ ipse
erat qui ad elemosinā sedebat ad spe-
ciosam portam templi. Et impleti sūt
stupore· ⁊ extasi: in eo ꝙ contigerat illi.
Cum tenerent aūt petrū ⁊ iohannem:
cucurrit oṁis ꝑplus ad eos ad porti-
cum q̄ appellat̄ salomonis stupentes.
Videns aūt petrus: respōdit ad ꝑplm.
Viri israhelite quid miramini in hoc·
aut nos quid intuemini: q̄si nr̄a vir-
tute aut pietate fecerim⁹ hūc ambula-
re? Deus abrahā ⁊ deus ysaac ⁊ de⁹
iacob· deus prm̄ nostrorꝫ glorificauit
filiū suū ihesum: quē vos quidē tradi-
distis ⁊ negastis ante faciē pilati iu-
dicante illo dimitti. Vos aūt sanctū
et iustū negastis: ⁊ petistis virum ho-
micidam donari vobis: auctorē vero
vite interfecistis. Quē deus suscitauit
a mortuis: cuius nos testes sum⁹: ⁊ in
fide nominis ei⁹ hūc quē vos videtis ⁊
nostis cōfirmauit nomen ei⁹: ⁊ fides q̄
per eum est dedit integrā sanitatem istā
in ꝯspectu omniū vrm̄. Et nūc fratres

scio quia ꝑ ignorantiā fecistis: sicut ⁊
pricipes vestri. Deus aūt q̄ prenuncia-
uit ꝑ os omniū ꝑphetarū pati cristum
suū: sic impleuit. Penitemini igitur ⁊
ꝯuertimini ut deleātur peccata vestra:
ut cū venerint tempora refrigerij a con-
spectu dn̄i ⁊ miserit eū qui p̄dicatus est
vobis ihesum cristū: quē oportet quidē
celū recipere usqꝫ ī tēpora restitutōnis
omniū que locut⁹ est de⁹ ꝑ os sanctorꝫ
suorꝫ a seculo prophetarꝫ. Moyses qui-
dem dixit. Quoniā ꝑphetā suscitabit
vobis dn̄s de⁹ vester de fratribꝫ vr̄is:
tanq̄ꝫ meip̄m audietis iuxta oīa que-
cunqꝫ locut⁹ fuerit vobis. Erat autē:
oṁis anima q̄ nō audierit prophetā
illū exterminabit̄ de plebe. Et omnes
prophete a samuhel ⁊ deinceps q̄ locu-
ti sunt ānunciauerūt dies istos. Vos
estis filij prophetarꝫ ⁊ testamēti: quod
disposuit deus ad patres nr̄os dicens
ad abrahā. Et ī semine tuo benedicen-
tur oṁes familie terre. Vobis p̄mū de⁹
suscitās filiū suū misit eū benedicētē vo-
bis: ut ꝯūtat se vnusq̄sqꝫ a neq̄cia sua.
Loquentibꝫ autē illis ad IIII
ꝑplm· superuenerūt sacerdotes et
magistratus templi ⁊ saducei· dolētes
ꝙ docerent populū ⁊ annūciarent in
ihesum resurrectionem ex mortuis· et
iniecerunt in eos manus: ⁊ posuerūt
eos ī custodia in crastinū. Erat autē
iam vespera. Multi aūt eorū q̄ audi-
erant verbū crediderunt· et factus ē nu-
merus eorꝫ quinqꝫ milia. Factū est aūt
in crastinū ut ꝯgregarent̄ principes e-
orum ⁊ seniores ⁊ scribe in iherusalem:
⁊ ānas pricepts sacerdotū· ⁊ cayphas·
⁊ iohānes· ⁊ alexander· ⁊ quotqͦt erāt
de genere sacerdotali. Et statuētes eos
in medio interrogabāt. In qua virtu-
te aut ī quo nomine fecistis hoc vos?

Tunc repletus spiritu sancto petrꝰ · di-
xit ad eos . Principes ppli ⁊ seniores:
si nos hodie iudicamur in benefacto ho-
minis infirmi in quo iste salvꝰ factus
est: notū sit omībꝫ vobis ⁊ omī plebi
israhel q̄a in nomine dn̄i nostri ihesu
cristi nazareni quem vos crucifixistis
quē deus suscitavit a mortuis · in hoc
iste astat corā vobis sanus . Hic ē la-
pis q̄ reprobatꝰ ē a vobis edificātibꝫ ·
qui factus ē in caput anguli: ⁊ nō est
in alio aliquo salus . Nec enī aliud
nomē ē sub celo datū hominibꝫ: ī quo
oporteat nos salvos fieri . Videntes
aūt petri constantiā ⁊ iohannis: comper-
to q̄ homines essent sine litteris ⁊ yde-
ote āmirabanť: ⁊ cognoscebāt eos qm̄
cū ihesu fuerāt. Hominē quoqꝫ viden-
tes stantē cum eis q̄ curatꝰ fuerat : ni-
chil poterāt cōtradicere. Iusserunt aūt
eos foras extra conciliū secedere: ⁊ cōfere-
bāt ad invicē dicentes. Quid faciemꝰ
hominibꝫ istis? Quoniamquidem no-
tum signū factū ē p̄ eos omnibꝫ habi-
tātibꝫ ihr̄lm. Manifestū ē: ⁊ nō possu-
mus negare. Sed ne amplius divul-
getur ī pplm: cōminemur eis ne ultra
loquanť in noīe hoc ulli hominū. Et
vocantes eos : denūciaverūt ne omni-
no loquerenť neqꝫ docerent ī nomine
ihesu. Petrus vero ⁊ iohannes respon-
dentes dixerunt ad eos. Si iustū est in
conspectu dei vos potius audire q̄ de-
um · iudicate . Nō enī possumus que
vidimus ⁊ audivimꝰ nō loqui. At il-
li cōminantes dimiserūt eos: nō inve-
nientes quomodo punirent eos ꝓpter
pplm: quia omēs clarificabāt id qd̄ fa-
ctum erat ī eo q̄ acciderat . Annoꝝ enī
erat amplꝰ quadraginta homo: ī quo
factum fuerat signum istud sanitatis.
Dimissi autem venerunt ad suos : et
ānūciaverunt eis quāta ad eos prin-
cipes sacerdotum ⁊ seniores dixissent.
Qui cū audissent: unanimiť levaverūt
vocē ad deū ⁊ dixerūt. Dn̄e tu q̄ fecisti
celū et terrā mare ⁊ omnia que in eis
sunt: qui spiritu sancto p̄ os pr̄is nr̄i
david pueri tui dixisti quare fremue-
runt gentes ⁊ ppli meditati sūt inani-
a astiterūt reges tre ⁊ principes cōvene-
runt in unū adūsus dn̄m et adūsus
cristū eius: cōvenerūt enim vere in civi-
tate ista adūsus sanctū puerū tuū ihe-
sum quē unxisti herodes et pontiꝰ py-
latus cū gentibꝫ ⁊ pplis israhel : facere
que manus tua ⁊ consilium tuū decreve-
runt fieri. Et nūc dn̄e respice ī minas
eorū: ⁊ da servis tuis cū omni fiducia
loqui verbū tuum in eo q̄ manū tuā
extendas ad sanitates ⁊ signa et pro-
digia fieri p̄ nomen sancti filij tui ihe-
su. Et cum orassent motus ē locus in
quo erāt cōgregati: ⁊ repleti sūt omēs
spiritu sancto: ⁊ loquebātur v̄bum dei
cū fiducia. Multitudinis aūt credenti-
um erat cor unum ⁊ anima una: nec
quisq̄ eorū que possidebat aliquid su-
um esse dicebat: sed erant illis oīa com-
munia . Et virtute magna reddebāt
apl̄i testimoniū resurrectionis ihesu
cristi dn̄i nr̄i: ⁊ gratia magna erat in
omnibꝫ illis. Neqꝫ enī quisq̄ egens e-
rat inter illos. Quotq̄t enī possessores
agroꝝ aut domoꝝ erant: vēdentes af-
ferebāt precia eoꝝ que vēdebāt: ⁊ pone-
bāt ante pedes aploꝝ. Dividebať aūt
singulis pro ut cuiqꝫ opus erat . Io-
seph autem qui cognominatus ē bar-
sabas ab apostolis · qd̄ est interpreta-
tum filius consolationis · levites · cy-
prius genere cum haberet agrum ven-
didit eum : et attulit precium et posu-
it ante pedes apostolorum . V

Vir aūt quidā nomine ananias
cū saphira uxore sua vendidit
agrum: ⁊ fraudauit de p̄cio agri cōscia
uxore sua: et afferens partē quandā
ad pedes apostolorū posuit. Dixit aūt
petrꝰ ad ananiam. Anania cur tem-
ptauit sathanas cor tuū mentiri te spi-
ritui sancto: ⁊ fraudare de p̄cio agri?
Nōne manens tibi manebat: ⁊ venun-
datū in tua erat potestate? Quare po-
suisti in corde tuo hāc rem? Non es
mentitus hominibꝫ sed deo. Audiens
aūt ananias hec v̄ba: cecidit ⁊ expira-
uit. Et factus ē timor magnus super
oīes qui audierūt. Surgentes autē
iuuenes amouerūt eum: ⁊ efferentes se-
pelierunt. Factū est aūt quasi horarū
trium spaciū: ⁊ uxor ipiꝰ nesciens qd
factum fuerat introiuit. Dixit autē ei
petrus. Dic michi: si tanti agrū vendi-
distis. At illa dixit. Etiā tanti. Petrꝰ
aūt ad eā. Quid utiqꝫ cōuenit vobis
temptare spiritū dnī? Ecce pedes eorū
qui sepelierūt virum tuū ad ostium: ⁊
efferent te. Confestim cecidit āte pedes
eiꝰ: ⁊ expirauit. Intrātes aūt iuuenes
inuenerūt illam mortuā: ⁊ extulerunt
et sepelierūt ad virū suū. Et factus est
timor magnus ī uniūsa ecclesia: et in
oīes qui audierūt hec. Per manus
aūt apostolorū fiebāt signa et p̄digia
multa in plebe. Et erāt unanimiter o-
mnes in porticu salomonis. Ceterorū
aūt nemo audebat coniūgere se illis:
sed magnificabat eos p̄plus. Magis
autē augebat credentiū in dño multi-
tudo virorū ac mulierū: ita ut ī plateas
eicerent infirmos ⁊ ponerent ī lectulis
ac grabatis ut veniente petro saltem
umbra illius obumbraret quēqꝫ il-
lorū ⁊ liberarent oēs ab infirmitati-
bus suis. Cōcurrebat aūt ⁊ m̄ltitudo
vicinarū ciuitatum ihrlm: afferentes e-
gros et vexatos a spiritibꝫ immūdis:
qui curabant oēs. Exsurgens autē
princeps sacerdotū ⁊ oēs qui cū illo
erant que est heresis saduceorū repleti
sunt zelo: ⁊ iniecerūt manus ī aposto-
los: ⁊ posuerūt eos in custodia publi-
ca. Angelus aūt dnī p noctē apriens
ianuas carceris ⁊ educens eos dixit.
Ite: ⁊ stantes loquimini ī templo ple-
bi oīa verba vite huius. Qui cū au-
dissent intrauerūt diluculo ī templū:
et docebāt. Adueniens aūt princeps
sacerdotū ⁊ qui cum eo erāt cōuocaue-
runt conciliū: ⁊ oēs seniores filiorū
israhel: ⁊ miserunt ad carcerem ut ad-
ducerent. Cum aūt venissent ministri
et aperto carcere nō inuenissent illos:
reuersi nunciauerunt dicentes. Carce-
rem quidē inuenimꝰ clausum cū omi
diligentia: ⁊ custodes stantes ante ia-
nuas: apriētes aūt neminē intus in-
uenimus. Ut aūt audierūt hos sermo-
nes magistratꝰ templi ⁊ principes sa-
cerdotū: ambigebāt de illis quidnam
fieret. Adueniens aūt quidā nūciauit
eis: quia ecce viri quos posuistis ī car-
cerem sunt in templo stantes: ⁊ docen-
tes pplm. Tunc abijt magistratꝰ cum
ministris: ⁊ adduxit illos sine vi. Ti-
mebant enī pplm ne lapidarent. Et cū
adduxissent illos: statuerunt ī cōcilio.
Et interrogauit eos princeps sacerdo-
tum dicens. Precipiēdo precepimus
vobis ne doceretis ī nomine isto: et
ecce replestis ihrlm doctrina vrā: ⁊ vul-
tis inducere sup nos sanguinē homi-
nis istius. Respōdens aūt petrus et a-
postoli dixerūt. Obedire oportet deo ma-
gis qꝫ hominibꝫ. Deꝰ prm nrorū susci-
tauit ihesū: quē vos interemistis sus-
pendentes in ligno. Hunc principē deꝰ

et saluatorē exaltauit dextera sua ad
dandā penitentiā israhel ⁊ remissionē
peccatoꝝ: ⁊ nos sumus testes hoꝝ ver-
boꝝ: ⁊ spiritus sanctus quē dedit de⁹
omnibus obedientibꝫ sibi. Hec cum au-
dissent dissecabant̄: ⁊ cogitabāt inter-
ficere illos. Surgens aūt quidam in
cōcilio phariseus nomine gamalihel
legis doctor honorabilis uniuerse ple-
bi: iussit foras ad breue homines fieri.
Dixitq; ad illos. Viri israhelite atten-
dite vobis sup hominibꝫ istis: quid a-
cturi sitis. Ante hos enī dies extitit theo-
das dicens se esse aliquē: cui consensit
numerus viroꝝ circiter q̄dringentoꝝ:
qui occisus est et omēs qui credebant
ei dissipati sunt: ⁊ redacti ad nichilū.
Post hūc extitit iudas galileus in die-
bus professionis: ⁊ auertit p̄plm post
se. Et omnes quotq̄t ɔsenserunt ei dis-
persi sunt: ⁊ ipe periit. Et nūc itaq; di-
co vobis: discedite ab hominibꝫ istis.
et sinite illos. Quoniā si est ex homini-
bus ɔsiliū hoc aut opus: dissoluetur:
si vero ex deo ē nō poteritis dissoluere:
ne forte et deo repugnare videamini.
Cōsenserūt aūt illi: ⁊ ɔuocātes apsto-
los cesis denūciauerunt ne omnino lo-
querent̄ in nomine ihesu: ⁊ dimiserūt
eos. Et illi quidē ibāt gaudentes a con-
spectu concilii: qm̄ digni habiti sūt pro
nomine ihesu ɔtumeliā pati. Omni aūt
die nō cessabāt ī teplo ⁊ circa domos
docētes: ⁊ euāgelizātes cristū ihm̄. vi
In diebꝫ aūt illis crescente numero di-
scipuloꝝ factū est murmur grecoꝝ ad-
uersus hebreos: eo q̄ despicerent̄ in mi-
nisterio quotidiano vidue eoꝝ. Con-
uocantes aūt duodecim multitudinē
discipuloꝝ dixerūt. Nō est equū nos
derelinquere verbū dei: ⁊ ministrare men-
sis. Considerate ergo fratres viros ex
vobis boni testimonii septem plenos
spiritu et sapiētia: quos ɔstituamus
sup hoc opus. Nos vero orationi et
ministerio verbi instantes erimus. Et
placuit sermo coram omni multitudi-
ne. Et elegerūt stephanū virū plenum
fide et spiritu sancto: ⁊ philippū ⁊ pro-
corum ⁊ nycanorem et thimonē ⁊ par-
menam ⁊ nicolaū aduenā anthioce-
num. Hos statuerūt ante conspectum
apostolorū: ⁊ orantes imposuerūt eis
man⁹. Et verbū dn̄i crescebat: ⁊ mltipli-
cabat̄ numer⁹ discipuloꝝ ī ihrl'm valde.
Multa etiā turba sacerdotū obediebat
fidei. Stephanus aūt plen⁹ gratia et
fortitudine faciebat prodigia ⁊ signa
magna ī p̄plo. Surrexerūt aūt quidā
de synagoga q̄ appellabat̄ libertinoꝝ
et cyrenensiū ⁊ alexandrinoꝝ: et eoꝝ q̄
erant a cilicia et asia disputātes cum
stephano: ⁊ nō poterāt resistere sapiētie
et spiritui q̄ loquebat̄: p̄pter qđ redar-
guerent̄ ab eo cum omni fiducia. Tūc
summiserūt viros q̄ dicerēt se audisse
eum dicentē verba blasphemie in moy-
sen et deū. Commouerunt itaq; plebē
et seniores ⁊ scribas: ⁊ cōcurrentes ra-
puerunt eū ⁊ adduxerūt ī ɔciliū: ⁊ sta-
tuerūt falsos testes q̄ dicerent. Homo
iste nō cessat loqui verba adūsus locū
sanctū ⁊ legem. Audiuim⁹ enī eum di-
centem: qm̄ ihesus nazarenus hic de-
struet locū istum: ⁊ mutabit traditio-
nes: q̄s tradidit nobis moyses. Et in-
tuentes eum omnes qui sedebant in
concilio: viderunt faciem eius tanq̄
faciē āgeli. Dixit aūt princeps sacerdo-
tū: si hec ita se haberēt. Qui ait. vij
Viri fratres ⁊ patres audite. Deu⁹
glorie apparuit pr̄i nr̄o abrahe
cum esset ī mesopotamia priusq̄ mo-
raretur ī carran: ⁊ dixit ad illū. Exi de

terra tua et de cognatione tua:et veni
in terrā quā monstrauero tibi. Tunc
exijt de terra chaldeoꝝ:⁊ habitauit in
charran. Et inde postq̄ mortuus ē pa=
ter eius transtulit illū in terrā istam: ī
qua nūc vos habitatis. Et non dedit
illi hereditatē in ea nec passum pedis:
sed repromisit dare illi eam ī possessio=
nem ⁊ semini eiꝰ post ipm̄:cū non ha=
beret filiū. Locutꝰ ē aūt deus·quia erit
semen eius accola ī terra aliena: ⁊ ser=
uituti eos subicient ⁊ male tractabunt
eos annis quadringentis: ⁊ gentem
cui seruierint iudicabo ego dicit dn̄s.
Et post hec exibunt:⁊ deseruient michi
in loco isto. Et dedit illi testamentum
circuncisionis·⁊ sic genuit ysaac ⁊ cir=
cūcidit eū die octauo:⁊ ysaac iacob:et
iacob duodeci patriarchas. Et patriar=
che emulātes ioseph vendiderūt ī egi=
ptū:et erat deꝰ cū eo. Et eripuit eū ex o=
mībȝ tribl'atonibȝ eiꝰ:⁊ dedit ei gratiā
et sapiētiā ī cōspectu pharaonis regis
egiptioꝝ:⁊ ꝯstituit eum ꝑpositum sup
egiptū ⁊ sup omnē domū suā. Venit
aūt fames ī vniūsam egiptū ⁊ chana=
an ⁊ tribulatio magna: ⁊ nō inuenie=
bant cibos p̄res nostri. Cū audisset
aūt iacob esse frumentū ī egipto·misit
patres nr̄os p̄mum:⁊ in sc̄do cognitꝰ
est ioseph a fratribȝ suis: ⁊ manifesta=
tum ē pharaoni genus eius. Mittens
aūt ioseph accersiuit iacob p̄rem suū:
et omnē cognationē suā ī animabus
septuagintaquinq;. Et descendit iacob
in egiptū: ⁊ defunctꝰ ē ipē ⁊ patres no=
stri. Et translati sunt in sichem:et posi=
ti sunt in sepulcro qd̄ emit abraham
precio argenti a filijs emor filij sichem.
Cū aūt appropinq̄ret tempꝰ ꝑmissio=
nis quā ꝯfessus erat deꝰ abrahe creuit
ꝑplus et multiplicatus est in egipto:

quoadusq; surrexit alius rex ī egipto
qui nō sciebat ioseph. Hic circūueniēs
genus nostrū afflixit patres nostros:
ut exponerent infantes suos ne viuifi=
carentū. Eodē tp̄e natꝰ ē moyses· ⁊ fuit
gratus deo:q̄ nutritꝰ ē tribus mensibȝ
in domo patris sui. Exposito aūt illo
sustulit eū filia pharaonis:⁊ nutriuit
eum sibi in filiū. Et eruditꝰ est moyses
om̄i sapiētia egiptioꝝ:⁊ erat potens ī
verbis ⁊ ī opibȝ suis. Cū autē imple=
retur ei q̄draginta ānoꝝ tempꝰ:ascen=
dit ī cor eius ut visitaret fratres suos
filios isrl'. Et cū vidisset quendā iniuri=
am patientē vindicauit illū:⁊ fecit ulti=
onem ei q̄ iniuriā sustinebat pcusso e=
giptio. Existimabat autem intelligere
fratres:quoniā deus per manū ipius
daret salutē illis. At illi nō intellexerūt.
Sequēti vero die apparuit illis litigā=
tibus:⁊ reconciliabat eos ī pace dicens.
Viri:fratres estis. Vt quid nocetis al=
terutrū? Qui aūt iniuriā faciebat pro=
ximo:repulit eū dicens. Quis te cōsti=
tuit principē ⁊ iudicē sup nos? Num=
q̄d interficere me tu vis· quēadmodū
interfecisti heri egiptiū? Fugit aūt mo=
yses in verbo isto:⁊ factus ē aduena ī
t̄ra madian: ubi generauit filios du=
os. Et expletis annis quadraginta:
apparuit illi ī deserto mōtis syna an=
gelꝰ ī igne flamme rubi. Moyses aūt
videns āmiratꝰ ē visum. Et accedente
illo ut cōsideraret: facta ē ad eum vox
dn̄i dicēs. Ego sum deꝰ patrū tuorū:
deus abraham·deꝰ ysaac· ⁊ deꝰ iacob.
Tremefactꝰ aūt moyses:non audebat
cōsiderare. Dixit aūt illi deꝰ. Solue cal=
ciamentū pedum tuoꝝ. Locus enim in
quo stas terra sancta ē. Videns vidi
afflictionē ꝑpli mei qui ē in egipto: et
gemitū eorū audiui:⁊ descendi liberare

eos. Et nunc veni mittā te ī egiptum.
Hūc moysen quē negauerūt dicentes
quis te cōstituit principē ꝛ iudicē: hūc
deus principem ꝛ redēptorem misit cū
manu angeli qui apparuit illi in rubo.
Hic eduxit illos faciens prodigia ꝛ si-
gna ī terra egipti ꝛ in rubro mari: et ī
deserto ānis quadraginta. Hic ē moy-
ses qui dixit filiis isrl'. Prophetā susci-
tabit vobis de⁹ de fratribꝫ vrīs: tanq̄
meipm̄ audietis. Hic ē qui fuit ī eccle-
sia in solitudine cū angelo qui loque-
batur ei in mōte syna ꝛ cum patribus
nrīs: qui accepit verba vite dare nobis.
Cui noluerūt obedire prēs nostri: sed
repulerunt ꝛ auersi sunt cordibꝫ suis ī
egiptū: dicentes ad aaron. Fac nobis
deos qui p̄cedāt nos. Moysi enim hu-
ic q̄ eduxit nos de terra egipti: nescim⁹
quid factum sit ei. Et vitulum fecerūt
in diebus illis: et obtulerunt hosti-
am simulacro: ꝛ letabantur in operi-
bus manuum suaꝝ. Cōuertit aūt de-
us: ꝛ tradidit eos seruire milicie celi: si-
cut scriptū est in libro ꝓphetarū. Nun-
quid victimas aut hostias obtulistis
michi ānis quadraginta in deserto do-
mus isrl'? Et suscepistis tabernaculū
moloch ꝛ sidus dei vestri rempham: fi-
guras q̄s fecistis adorare eas: ꝛ transfe-
ram vos trās babilonē. Tabernaculū
testimonii fuit cū prībus nostris in de-
serto sicut disposuit illis de⁹ loquens
ad moysen: ut faceret illud scdm̄ for-
mam quā viderat. Quod ꝛ induxerūt
suscipiētes patres nostri cū ihesu in pos-
sessionē gentiū: quas expulit de⁹ a fa-
cie patrū nostroꝝ usq; in diebꝫ dauid.
Qui inuenit graciā ante deū: ꝛ petiit
ut inueniret tabernaclm̄ deo iacob. Sa-
lomon aūt edificauit illi domū. Sed
non excels⁹ ī manufactis habitat: sicut
per ꝓphetā dicit. Celum michi sedes
est: terra aūt scabellū pedum meorum.
Quā domū edificabitis michi dicit do-
min⁹: aut quis loc⁹ requietionis mee
est? Nōne man⁹ mea fecit hec omīa?
Dura ceruice ꝛ incircumcisi cordibus
et auribus: vos semper spiritui sancto
restitistis: sicut prēs vestri ꝛ vos. Quē
prophetaꝝ non sunt ꝑsecuti patres ve-
stri? Et occiderūt eos q̄ p̄nūciabant de
aduētu iusti: cui⁹ vos nūc proditores
et homicide fuistis: qui accepistis legē
in disposicione āgeloꝝ et non custodi-
stis. Audientes aūt hec dissecabātur
cordibus suis: ꝛ stridebant dētibus in
eum. Cū aūt esset plen⁹ spiritu sancto:
intendēs in celū vidit gloriā dei ꝛ ihe-
sum stantem a dexteris dei. Et ait. Ecce
video celos apertos: ꝛ filium hominis
stantē a dexteris virtutis dei. Exclamā-
tes aūt voce magna cōtinuerūt aures
suas: ꝛ impetū fecerūt unanimiter ī eū.
Et eiicētes eū extra ciuitatē lapidabāt:
et testes deposuerūt vestimenta sua se-
cus pedes adolescentis: q̄ vocabat sau-
lus. Et lapidabāt stephanū inuocan-
tem ꝛ dicentē. Dñe ihesu suscipe spiritū
meū. Posit⁹ aūt genibus: clamauit
voce magna dicēs. Dñe: ne statuas
illis hoc peccm̄. Et cū hoc dixisset: obdor-
Saul⁹ aūt erat cōsen- miuit. viii 8
tiens neci ei⁹. Facta ē aūt in illa
die ꝑsecutio magna in ecclesia q̄ erat
ierosolimis: ꝛ omēs dispersi sūt per re-
giones iudee ꝛ samarie preter aplos.
Curauerūt aūt stephanū viri timora-
ti: ꝛ fecerunt planctū magnū sup eum.
Saulus aūt deuastabat ecclesiā: ꝑ do-
mos intrans ꝛ trahēs viros ac mulie-
res: tradebat ī custodiā. Igit̄ q̄ disper-
si erant ꝑtransibāt euāgelizātes vbū
dei. Philipp⁹ aūt descendēs in ciuitatē

samarie p̄dicabat illis cristū. Intende-
bant autē turbe hijs que a philippo
dicebantur unanimiter audiētes: ⁊ vi-
dentes signa q̄ faciebat. Multi enī eoꝝ
qui habebāt spirit⁹ immūdos: claman-
tes voce magna exiebāt. Multi autem
paralitici ⁊ claudi curati sūt. Factū est
ergo gaudiū magnum ī illa ciuitate.
Vir aūt quidā nomine symon q̄ āte
fuerat ī ciuitate magus seducēs gentē
samarie dicens se esse aliquē magnū:
cui auscultabāt om̄es a minimo usq;
ad maximū dicentes: hic ē virtus dei
que vocatur magna. Attendebāt aūt
eum: ꝓpter q̄ multo tēpore magicis
suis dementasset eos. Cū vero credidis-
sent philippo euāgelizāti de regno dei:
in nomine ihesu cristi baptizabātur vi-
ri ac mulieres. Tunc symon ⁊ ip̄e credi-
dit: et cum baptizatus esset adherebat
philippo. Vidēs etiam signa ⁊ virtu-
tes maximas fieri: stupens ammirāba-
tur. Cū aūt audissent apostoli q̄ erāt
in ierosolimis q̄a recepisset samaria
verbū dei: miserūt ad eos petrū ⁊ iohan-
nem. Qui cū venissent orauerunt pro
ip̄is: ut acciprēt spiritū sanctū. Nōdū
enī in quēq̄ illoꝝ supuenerat: sed ba-
ptizati tantū erāt ī nomine dn̄i ihesu.
Tunc imponebāt man⁹ sup illos: et
accipiebant spiritū sanctū. Cū vidisset
autē symon q̄a p impositionē man⁹
apostoloꝝ daretur spirit⁹ sanct⁹: obtu-
lit eis pecuniam dicens. Date ⁊ michi
hanc potestatem: ut cuicūq; imposuero
manus accipiat spiritū sanctū. Petr⁹
aūt dixit ad eum. Pecunia tua tecum
sit ī pditionē: qm̄ donū dei existimasti
pecunia possideri. Nō est enī tibi pars
neq; sors in sermone isto. Cor enī tuū
non ē rectum coram deo. Penitentiā
itaq; age ab hac nequicia tua: ⁊ roga
deū si forte remittat̄ tibi hec cogitatio
cordis tui. In felle enī amaritudinis
⁊ obligatione iniquitatis video te esse.
Respondens aūt symon dixit. Preca-
mini vos pro me ad dn̄m: ut nichil
veniat sup me horū q̄ dixistis. Et illi
quidem testificati ⁊ locuti verbū dn̄i re-
dibant iherosolimā: ⁊ multis regio-
nibꝫ samaritanoꝝ euāgelizabāt. An-
gelus aūt dn̄i locut⁹ ē ad philippum
dicēs. Surge: ⁊ vade ꝯtra meridianū
ad viā q̄ descendit ab ih'rl'm in gazā:
hec ē deserta. Et surgens abijt. Et ecce
vir ethiops eunuchus potēs candacis
regine ethiopū· qui erat sup om̄es ga-
zas ei⁹ venerat adorare in iherusalem:
et reuertebat̄ sedēs supra currū suum·
legensq; ysaiam ꝓphetam. Dixit autē
spiritus philippo. Accede: ⁊ adiunge
te ad currū istū. Accurrēs aūt philip-
pus: audiuit eū legentē ysaiā prophe-
tam et dixit. Putasne intelligis que
legis? Qui ait. Et quomodo possum:
si nō aliquis ostenderit michi? Roga-
uitq; philippū ut ascenderet: et sederet
secum. Loc⁹ aūt scripture quā legebat
erat hic. Tanq̄ ouis ad occisionē du-
ctus est: ⁊ sicut agnus corā tondēte se
sine voce· sic nō aperuit os suū. In hu-
militate iudiciū ei⁹ sublatū est. Gene-
rationē ei⁹ quis enarrabit? Quoniā
tollet̄ de terra vita ei⁹. Respōdens autē
eunuchus philippo dixit. Obsecro te.
de quo propheta dicit hoc? De se an de
alio aliquo? Aperiens aūt philipp⁹
os suū: et incipiens a scriptura ista:
euāgelizauit illi ihesum. Et dū irent p
viam: venerunt ad quandā aquā. Et
ait eunuchus. Ecce aqua. Quis pro-
hibet me baptizari: dixit aūt philipp⁹.
Si credis ex toto corde licet. Et respon-
dens ait. Credo filiū dei esse ihesum

cristū. Et iussit stare currum. Et descen-
derunt uterq; in aquā philippus ⁊ eu-
nuchus: ⁊ baptizauit eū. Cū aūt ascen-
disset de aqua spiritꝰ dñi rapuit phi-
lippum: ⁊ ampliꝰ nō vidit eū eunuchꝰ.
Ibat aūt ꝑ viam suā gaudens. Phi-
lippus aūt inuentus ē in azoto: ⁊ per-
transiens euangelizabat ciuitatibus
cūctis donec veniret cesaream. ix

Saulus autē adhuc spirans mi-
narum ⁊ cedis ī discipulos dñi
accessit ad principē sacerdotū· et petijt
ab eo epistolas ī damascū ad synago-
gas: ut si quos inuenisset huius vite
viros ac mulieres: vinctos ꝑduceret ī
ihrlm. Et cū iter faceret: cōtigit ut ap-
propinquaret damasco. Et subito cir-
cumfulsit eum lux de celo: ⁊ cadens in
terrā audiuit vocē dicentē sibi. Saule
saule: quid me ꝑsequeris? Qui dixit.
Quis es dñe? Et ille. Ego sū ihesus:
quē tu ꝑsequeris. Durū est tibi contra
stimulū calcitrare. Et tremēs ac stupēs
dixit. Dñe: quid me vis facere? Et do-
minus ad eū. Surge ⁊ ingredere ciui-
ciuitatē: ⁊ ibi dicet tibi qd te oporteat
facere. Uiri autē illi ꝙ comitabantur
cū eo stabāt stupefacti: audiētes quidē
vocem: neminē aūt videntes. Surrexit
aūt saulus de terra: apertisq; oculis ni-
chil videbat. Ad manus aūt illū tra-
hentes· introduxerūt damascū. Et erat
ibi tribus diebꝫ nō videns: ⁊ nō man-
ducauit neq; bibit. Erat aūt quidam
discipulus damasci nomine ananias.
Et dixit ad illū in visu dñs. Anania.
At ille ait. Ecce ego dñe. Et dominus
ad eum. Surge ⁊ vade in vicū qui vo-
catur rectus: ⁊ quere in domo iude· sau-
lum nomine tharsensem. Ecce enim o-
rat. Et vidit virū ananiā nomine in-
troeuntem: ⁊ imponentē sibi manus
ut visum recipiat. Respōdit aūt ana-
nias. Dñe audiui a multis de viro hoc:
quāta mala fecerit sanctis tuis in ihe-
rusalē. Et hic habet ꝓtestatē a princi-
pibꝫ sacerdotū: alligandi omnes qui
inuocāt nomen tuū. Dixit aūt ad eū
dñs. Uade: quoniā vas electionis est
michi iste: ut portet nomen meū corā
gentibꝫ et regibꝫ ⁊ filijs israhel. Ego
enī ostendā illi: quāta oporteat eū pro
nomine meo pati. Et abijt ananias
et introiuit in domū: ⁊ imponens ei
manꝰ dixit. Saule frater: dñs misit
me ihesus· ꝙ apparuit tibi in via qua
veniebas: ut videas ⁊ implearis spiri-
tu sancto. Et cōfestim ceciderūt ab ocu-
lis eiꝰ tanq̄ squame: ⁊ visum recepit.
Et surgens baptizatꝰ est: ⁊ cū accepis-
set cibum cōfortatus ē. Fuit autē cū dis-
cipulis ꝙ erāt damasci ꝑ dies aliquot.
Et cōtinuo ingressus ī synagogas pre-
dicabat ihesum: qm̄ hic ē filiꝰ dei. Stu-
pebant aūt oēs qui eū audiebant: ⁊
dicebāt. Nōne hic est ꝙ expugnabat ī
ihrlm eos ꝙ inuocabāt nomen istud?
Et huc ad hoc venit: ut vinctos illos
duceret ad principes sacerdotum. Sau-
lus aūt multo magis cōualescebat ⁊ cō-
fundebat iudeos ꝙ habitabāt damasci:
affirmans qm̄ hic est cristus. Cū aūt
implerentur dies multi: cōsilium fece-
rūt ī unū iudei ut eū interficerent. No-
te aūt facte sunt saulo insidie eorū. Cu-
stodiebāt aūt ⁊ portas die ac nocte: ut
eū interficerēt. Accipiētes aūt discipuli
eius nocte per murū dimiserunt eum:
summittētes ī sporta. Cum aūt venis-
set in ihrlm temptabat se iūgere disci-
pulis: ⁊ oēs timebāt eū: nō credētes
ꝙ esset discipulus. Barnabas aūt ap-
prehensum illū duxit ad apostolos: ⁊ nar-
rauit illis quomodo in via vidisset

dñm et q̃a locut⁹ est ei: ⁊ quomodo in
damasco fiducialiter egerit ĩ nomine
ihesu. Et erat cū illis intrans et exiens
in ihrlm: fiducialiter agens ĩ nomine
dñi. Loquebat̃ quoq; gentibȝ ⁊ dispu-
tabat cū grecis: illi aūt querebant occi-
dere eum. Quod cum cognouissent
fratres deduxerūt eum cesaream: et di-
miserūt tharsum. Ecclesia quidem per
totam iudeā et galileā et samariā ha-
bebat pacem: ⁊ edificabat̃ ambulans
in timore dñi: et cōsolatōne sancti spi-
ritus replebat̃. Factum ē aūt petrū dū
ptransiret uniūsos · deuenire ad sāctos
qui habitabāt lidde. Inuenit autē ibi
hominē quendā nomine eneā · ab ānis
octo iacentē in grabbato: qui erat pa-
raliticus. Et ait illi petrus. Enea: sanet
te dñs ihesus cristus. Surge: ⁊ sterne
tibi. Et ↄtinuo surrexit. Et viderūt illū
omēs qui habitabāt lidde ⁊ sarone: q̃
ↄuersi sunt ad dñm. In ioppe aūt fuit
quedā discipula nomine thabita: que
interpretata dicit̃ dorcas. Hec erat ple-
na operibus bonis ⁊ elemosinis quas
faciebat. Factū est aūt in diebus illis:
ut infirmata moreret̃. Quā cū lauis-
sent: posuerūt eam in cenaculo. Cum
aūt prope esset lidda ab ioppe: discipli
audiētes quia petr⁹ esset in ea duos vi-
ros miserunt ad eū: rogātes · ne pigri-
teris venire usq; ad nos. Exsurgens
aūt petr⁹: venit cū illis. Et cū aduenis-
set duxerunt illū in cenaculum: ⁊ circūste-
terūt illū omēs vidue flentes: et osten-
dētes ei tunicas et vestes quas faciebat
illis dorcas. Eiectis aūt omībȝ foras ·
petrus ponēs genua orauit: ⁊ ↄuersus
ad corpus dixit. Thabita surge. At il-
la aperuit oculos: ⁊ viso petro resedit.
Dans aūt illi manū erexit eā: et cum
vocasset sāctos ⁊ viduas assignauit
eam viuam. Notum autem factum
est per uniuersam ioppen: ⁊ crediderunt
multi in domino. Factum est aūt ut
dies multos moraretur in ioppe apud
symonem quendam coriarium. X
Vir aūt quidam erat ĩ cesarea no-
mine cornelius centurio cohor-
tis que dicit̃ ytalica · religiosus ac ti-
mens deum cum omni domo sua: fa-
ciens elemosinas multas plebi: et de-
precans deū semp. Is vidit ĩ visu ma-
nifeste quasi ĩ hora nona diei angelū
dei introeuntē ad se: ⁊ dicentē sibi. Cor-
neli. At ille intuēs eū: timore correpť⁹
dixit. Quis es domine? Dixit aūt illi.
Orationes tue ⁊ elemosine tue ascen-
derunt in memoriā in conspectu dñi.
Et nūc mitte viros ĩ ioppen: ⁊ accersi
symonē quendā qui cognominat̃ pe-
trus. Hic hospitat̃ apud symonē quen-
dam coriariū: cuius ē dom⁹ iuxta ma-
re. Hic dicet tibi: quid te oporteat face-
re. Et cū discessisset angelus q̃ loque-
batur illi: vocauit duos domesticos
suos ⁊ militem timentē dñm ex hijs q̃
illi parebāt. Quibȝ cū narrasset omīa:
misit illos in ioppen. Postera autem
die iter illis facientibȝ ⁊ appropinquāti-
bus ciuitati: ascendit petrus ĩ superio-
ra ut oraret circa horā sextam. Et cū
esuriret voluit gustare: parātibȝ autē
illis cecidit super eum mentis excessus.
Et vidit celum apertū: ⁊ descendēs vas
quoddā velut lintheū magnū quatu-
or inicijs summitti de celo in terrā: in
quo erāt oīa q̃drupedia ⁊ serpētia ter-
re ⁊ volatilia celi. Et facta ē vox ad eū.
Surge petre: occide ⁊ manduca. Ait
aūt petr⁹. Absit dñe: quia nunq̃ mā-
ducaui omē cōmune et immūdū. Et
vox iterū scd̃o ad eū. Que de⁹ purifica-
uit: tu cōmune ne dixeris. Hoc autem

factū eſt per ter. Et ſtatim receptum eſt
vas in celū. Et dū intra ſe heſitaret pe-
trus quidnā eſſet viſio quā vidiſſet:
ecce viri q̄ miſſi erant a cornelio inqui-
rentes domū ſymonis· aſtiterūt ad ia-
nuam. Et cū vocaſſent: interrogabāt
ſi ſymon q̄ cognominaꝛ̄ petrꝰ illic ha-
beret hoſpitiū. Petro autē cogitante
de viſione: dixit ſpiritus ei. Ecce viri
tres querūt te. Surge itaq; ⁊ deſcende:
et vade cū eis nichil dubitans: quia
ego miſi illos. Deſcendēs autē petrus
ad viros dixit. Ecce ego ſū quē queri-
tis. Que cauſa eſt ꝓpter quā veniſtis?
Qui dixerunt. Cornelius centurio vir
iuſtus ⁊ timens deū et teſtimoniū ha-
bens ab vniūſa gente iudeoꝝ: reſpon-
ſum accepit ab āgelo ſancto accerſiri
te in domū ſuam: ⁊ audire verba abs
te. Introducēs ergo eos recepit hoſpiti-
o. Sequenti aūt die ſurgens: profectꝰ
eſt cū illis· ⁊ quidā ex fratribꝫ ab iop-
pe comitati ſunt cū eo. Altera aūt die
introiuit ceſaream: corneliꝰ vero exſpe-
ctabat illos: cōuocatis cognatis ſuis
et neceſſarijs amicis. Et factum ē cum
introiſſet petrus· obuius venit ei corne-
lius: et procidēs ad pedes eiꝰ adorauit.
Petrus vero eleuauit eū dicens. Sur-
ge: ⁊ ego ipē homo ſum. Et loquens
cum illo intrauit: ⁊ inuenit multos q̄
cōuenerāt: dixitq; ad illos. Vos ſcitis
quomodo abominatū ſit viro iudeo
ꝯiungi aut accedere ad alienigenam.
Sed michi oſtendit deꝰ neminē com-
munē aut immūdū dicere hominem:
propter qđ ſine dubitatione veni ac-
cerſitus. Interrogo ergo: quā ob cauſā
accerſiſtis me. Et cornelius ait. A nudi-
uſquartana die uſq; ad hanc horam
orans eram hora nona ī domo mea:
et ecce vir ſtetit ante me ī veſte cādida:

et ait. Corneli exaudita eſt oratō tua:
et elemoſine tue ꝯmemorate ſunt ī cō-
ſpectu dei: mitte ergo ī ioppen ⁊ accerſi ſy-
monē q̄ cognominaꝛ̄ petrꝰ: hic hoſpi-
tatur ī domo ſymonis coriarij iuxta
mare. Cōfeſtim ergo miſi ad te: ⁊ tu be-
nefeciſti veniendo. Nunc ergo omnes
nos in ꝯſpectu tuo aſſumus: audire
om̄ia quecūq; tibi p̄cepta ſunt a dn̄o.
Aperiens aūt petrus os ſuū dixit. In
veritate comperi q̄a non ē ꝑſonarum
acceptor deꝰ: ſed in omni gente q̄ timet
eum ⁊ operatur iuſticiā: acceptus ē illi.
Verbū miſit deus filijs iſrł· annūciās
pacem ꝑ iheſum criſtū: hic ē omniū do-
minus. Vos ſcitis quod factū ē verbū
per vniūſam iudeā. Incipiēs eni a ga-
lilea poſt baptiſmū qđ p̄dicauit iohan-
nes iheſum a nazareth quomodo vn-
xit eum deus ſpiritu ſancto ⁊ virtute:
qui ꝑtranſijt benefaciendo ⁊ ſanando
om̄es oppreſſos a dyabolo: quoniā
deus erat cū illo. Et nos teſtes ſumus
omniū que fecit in regione iudeorū et
ihrłm: quē occiderūt ſuſpendētes in li-
gno. Hūc deus ſuſcitauit tercia die et
dedit eum manifeſtū fieri· nō omni po-
pulo ſed teſtibꝫ p̄ordinatis a deo: no-
bis q̄ manducauimꝰ ⁊ bibimꝰ cum il-
lo poſtq̄ reſurrexit a mortuis. Et pre-
cepit nobis p̄dicare ꝑplo ⁊ teſtificari:
quia ipē ē qui ꝯſtitutus ē a deo iudex
viuorū ⁊ mortuoꝝ. Huic om̄es ꝓphe-
te teſtimoniū ꝑhibent remiſſionē pec-
catorum accipere ꝑ nomen eiꝰ: omnes
qui credūt in eū. Adhuc loquēte petro
verba hec: cecidit ſpiritꝰ ſanctus ſuper
omnes qui audiebāt verbū. Et obſtu-
puerūt ex circūciſione fideles q̄ venerāt
cum petro: quia ⁊ ī nationes gratia
ſpiritꝰ ſancti effuſa ē. Audiebant eni
illos loquētes līguis: ⁊ magnificātes

deum. Tūc respōdit petrus. Numquid
aquā quis prohibere potest ut nō ba-
ptizent̄ hij q̄ spiritū sanctū acceperūt
sicut ⁊ nos? Et iussit eos baptizari in
noīe dn̄i ihesu cristi. Tūc rogauerunt
eū: ut maneret apud eos aliq̄t diebus.
Audierūt aūt apl̄i ⁊ fratres q̄ XI
erant in iudea: qm̄ ⁊ gentes rece-
perunt verbū dei. Cū aūt ascendisset
petrus iherosolimā: disceptabāt aduer-
sus illū q̄ erāt ex circumcisione dicētes.
Quare introisti ad viros p̄puciū ha-
bentes: ⁊ māducasti cū illis? Incipiēs
aūt petrus: exponebat illis ordinē di-
cens. Ego eram ī ciuitate ioppe orās:
et vidi in excessu mētis mee visionē: de-
scendens vas quoddā velut lintheum
magnū quatuor initijs summitti de
celo: ⁊ venit usq; ad me. In qd̄ intuēs
considerabā: ⁊ vidi quadrupedia terre
et bestias ⁊ reptilia ⁊ volatilia celi. Au-
diui aūt et vocē dicentē michi. Surge
petre occide ⁊ manduca. Dixi autem.
Nequaq̄ dn̄e: q̄a cōmune aut immū-
dum nunq̄ introiuit ī os meū. Rn̄dit
aūt vox scd̄o de celo. Que deus mūda-
uit: tu ne cōmune dixeris. Hoc autē fa-
ctum est p ter: ⁊ recepta sunt oīa rursū
in celū. Et ecce viri tres cōfestim astite-
runt in domo in qua eram: missi a ce-
sarea ad me. Dixit aūt spirit⁹ michi:
ut irem cū illis nichil hesitans. Vene-
runt aūt mecum ⁊ sex fratres isti: ⁊ in-
gressi sumus ī domū viri. Narrauit
autem nobis quomodo vidisset āge-
lum ī domo sua stantem: ⁊ dicentē sibi.
Mitte ī ioppen ⁊ accersi symonem q̄ co-
gnominat̄ petrus: q̄ loquet̄ tibi verba
in quib; saluus eris tu ⁊ uniūsa dom⁹
tua. Cū aūt cepissem loqui cecidit spi-
ritus sanctus sup eos: sicut ⁊ in nos ī
inicio. Recordat⁹ sū aūt verbi dn̄i: sicut
dicebat. Iohannes quidē baptizauit
aqua: vos aūt baptizabimini spiritu
sancto. Si ergo eandē gratiā dedit illi
deus sicut ⁊ nobis q̄ credidim⁹ ī dn̄m
ihesum cristū: ego q̄s erā q̄ possem pro-
hibere deū? His auditis tacuerunt: et
glorificauerūt deum dicentes. Ergo ⁊
gentib; penitenciā dedit de⁹ ad vitā. Et
illi quidē q̄ dispsi fuerāt a tribl̄atōne
que facta fuerat sub stephano pambu-
lauerunt usq; fenicem ⁊ cyprū ⁊ antio-
chiam: nemini loquētes verbū nisi so-
lis iudeis. Erāt aūt quidā ex eis viri cy-
prij ⁊ cyrenei q̄ cū introissent antiochi-
am loquebātur ⁊ ad grecos: annunci-
antes dn̄m ihesum. Et erat man⁹ dn̄i
cum eis: multusq; numer⁹ credentiū cō-
uersus ē ad dn̄m. Peruenit aūt sermo
ad aures ecclesie q̄ erat iherosolimis
sup istis: ⁊ miserūt barnaban usq; ad
antiochiā. Qui cū puenisset ⁊ vidisset
gratiā dei gauisus est: ⁊ hortabatur o-
mnes in p̄posito cordis pmanere ī do-
mino: quia erat vir bonus et plenus
spiritu sancto et fide: ⁊ apposita ē mul-
ta turba dn̄o. Profect⁹ ē aūt tharsum
ut quereret saulū: quē cū inuenisset p-
duxit āntiochiā. Et annū totū ꝯuersati
sunt ibi ī ecclia: ⁊ docuerūt turbā mltā:
ita ut cognominarent̄ primū antio-
chie discipuli cristiani. In hijs aūt di-
ebus superuenerūt a iherosolimis p̄phe-
te antiochiā: ⁊ surgēs unus ex eis no-
mine agab; significabat per spiritū fa-
mem magnā futurā ī uniūso orbe ter-
rarum: q̄ facta ē sub claudio. Discipli
aūt pro ut q̄s habebat p̄posuerunt in
ministeriū mittere habitantibus in iu-
dea fratrib;: qd̄ ⁊ fecerūt mittentes ad
seniores p man⁹ barnabe ⁊ sauli. XII
Eodem autem tp̄e misit herodes rex
manus: ut affligeret quosdam

de ecclesia. Occidit aūt iacobū fratrem
iohānis gladio: vidēs aūt q̄a placeret
iudeis apposuit apphēdere et petrum.
Erāt aūt dies azimoꝝ. Quē cū appre-
hendisset misit in carcerem: tradensq̄
quatuor quaternionibꝫ militū ad cu-
stodiendū eum: volens post pascha
producere eū ppl'o. Et petr⁹ quidē serua-
batur in carcere: oratio aūt fiebat sine
intermissione ab ecclesia ad deū pro
eo. Cū aūt productur⁹ eū esset herodes:
in ipa nocte erat petrus dormiens inter
duos milites vinct⁹ cathenis duabꝫ:
et custodes ante ostium custodiebant
carcerem. Et ecce āgelus dñi astitit: ⁊
lumē refulsit ī habitaculo: pcussoq̄ la-
tere petri excitauit eū dicens. Surge ve-
lociter. Et ceciderūt cathene de manibꝫ
eius. Dixit aūt āgelus ad eū. Precin-
gere: et calcia te caligas tuas. Et fecit
sic. Et dixit illi. Circunda tibi vestimen-
tum tuū: ⁊ sequere me. Et exiens seque-
batur eū: ⁊ nesciebat quia verū est quod
fiebat p angelū. Existimabat aūt se vi-
sum videre. Transeūtes aūt primā ⁊ se-
cundā custodiā venerūt ad portā fer-
ream q̄ ducit ad ciuitatē: que vltro a-
perta ē eis. Et exeūtes processerūt vicū
vnū: ⁊ continuo discessit angelus ab
eo. Et petrus ad se reuersus dixit. Nūc
scio vere quia misit dñs angelū suū: ⁊
eripuit me de manu herodis et de o-
mni expectatione plebis iudeoꝝ. Con-
siderãsq̄ venit ad domū marie mrīs
iohannis q̄ cognominat⁹ ē marcus:
vbi erāt multi cōgregati ⁊ orātes. Pul-
sante aūt eo ad ostium ianue proces-
sit puella ad videndum nomine rode.
Et vt cognouit vocē petri pre gaudio
nō aperuit ianuā: sed introcurrēs nūci-
auit stare petrum āte ianuā. At illi di-
xerunt ad eam. Insanis. Illa autem
affirmabat sic se habere. Illi aūt dice-
bant. Angel⁹ eius ē. Petr⁹ aūt perseue-
rabat pulsans. Cū aūt aperuissent o-
stium: viderunt eū ⁊ obstupuerūt. An-
nuens aūt eis manu ut tacerent: nar-
rauit quomodo dñs eduxisset eum de
carcere. Dixitq̄. Nūciate iacobo et fra-
tribꝫ hec. Et egressus abijt ī aliū locū.
Facta aūt die erat nō parua turbatio
inter milites: quidnā factū esset de pe-
tro. Herodes aūt cū requisisset eū ⁊ nō
inuenisset: inquisitione facta de custo-
dibus iussit eos duci: descendensq̄ a iu-
dea in cesareā: ibi cōmoratus est. Erat
aūt iratus tyrijs ⁊ sydonijs. At illi v-
nanimes venerūt ad eū: ⁊ psuaso bla-
sto qui erat sup cubiculū regis postula-
bant pacem: eo q alerentur regiones e-
orum ab illo. Statuto aūt die herodes
vestitus veste regia sedit p tribunali:
et cōcionabatur ad eos. Popul⁹ aūt
acclamabat dei voces: ⁊ nō hominis.
Confestim aūt pcussit eū angel⁹ dñi
eo q nō dedisset honorem deo: ⁊ cōsum-
ptus a vermibus expirauit. Verbū
aūt dñi crescebat ⁊ multiplicabat̄. Bar-
nabas aūt ⁊ saulus reuersi sunt ab ihe-
rosolimis expleto ministerio: assūpto
iohāne q̄ cognoīat⁹ est marc⁹. XIII
Erant aūt in ecclesia q̄ erat antio-
chie prophete ⁊ doctores: ī q̄bus
barnabas ⁊ symon q̄ vocabat̄ niger
et lucius cyrenensis ⁊ manahen q̄ erat
herodis tetrarche collactaneus: ⁊ saul⁹.
Ministrātibus aūt illis dño ⁊ ieiunā-
tibus: dixit illis spirit⁹ sanct⁹. Segre-
gate michi saulū ⁊ barnabā in opus
ad qd̄ assumpsi eos. Tūc ieiunantes
et orantes imponentesq̄ eis manus:
dimiserūt illos. Et ipi quidem missi a
spiritu sancto abierūt seleuciā: et inde
nauigauerūt cyprū. Et cum venissent

salaminā: p̄dicabāt verbū dei in syna-
gogis iudeoꝝ. Habebant aūt ⁊ iohan-
nem ī ministerio. Et cū perambulassent
uniūsam insulā usq; paphum: inue-
nerūt quendā virum magum pseudo
prophetā iudeū cui nomē erat bariehu:
q̄ erat cū procōsule sergio paulo viro
prudente. Hic accersitis barnaba ⁊ pau-
lo: desiderabat audire verbū dei. Resi-
stebat aūt illis elymas magus: sic eni
interp̄tatur nomen ei⁹: querens auerte-
re proconsulem a fide. Saulus aūt q̄
et paulus: replet⁹ spiritu sācto intuēs
in eū dixit. O plene om̄i dolo et om̄i
fallacia fili dyaboli· inimice oīs iusti-
cie: non desinis subuertere vias dn̄i re-
ctas? Et nūc ecce manus dn̄i sup te: ⁊
eris cecus non vidēs solē usq; ad tem-
pus. Et ꝯfestim cecidit ī eū caligo et te-
nebre: ⁊ circuiens querebat q̄ ei manū
daret. Tūc procōsul cū vidisset factum
credidit: ammirans sup doctrina dn̄i.
Et cū a papho nauigassent paulus et
qui cū eo erāt: venerūt pergen pamphi-
lie. Iohānes aūt discedēs ab eis· reuer-
sus ē iherosolimā. Illi vero ptranseun-
tes pergen venerūt antiochiā ⁊ psidie:
et ingressi synagogam die sabbatorū
sederūt. Post lectionē aūt legis et pro-
phetarū: miserūt principes synagoge
ad eos dicentes. Viri fratres: si quis
est in vobis sermo exhortationis ad
plebem dicite. Surgēs aūt paulus· et
manu silenciū indicens ait. Viri isra-
helite ⁊ qui timetis deū audite. Deus
plebis isrl' elegit pr̄es nr̄os et plebē ex-
altauit cū essent incole ī terra egipti: et
ī brachio excelso eduxit eos ex ea: et per
quadraginta ānoꝝ temp⁹ mores eorū
sustinuit ī deserto. Et destruēs gentes
septē in terra chanaan sorte distribuit
eis terrā eoꝝ quasi post quadrigentos
et quinquaginta annos: ⁊ post hec de-
dit iudices usq; ad samuel p̄phetam.
Et exinde postulauerūt regē: ⁊ dedit il-
lis saul filium cis· virū de tribu benia-
min· ānis quadraginta. Et amoto il-
lo suscitauit illis dauid regem: cui testi-
moniū phibens dixit. Inueni dauid
filiū iesse virū scd̄m cor meū: qui faciet
om̄es volūtates meas. Hui⁹ deus ex
semine scd̄m promissionē eduxit isrl'
saluatorē ihesum: p̄dicante iohanne
ante faciē aduentus ei⁹ baptismū peni-
tencie om̄i p̄plo isrl'. Cū impleret autē
cursum suū dicebat. Quem me arbi-
tramini esse nō sū ego: sed ecce venit post
me: cui⁹ non sū dignus calciamenta
pedū soluere. Viri fr̄es · filij generis a-
braham ⁊ q̄ in vobis timent deū: vo-
bis verbum salutis huius missum est.
Qui eni habitabāt ihrlm ⁊ principes
eius hūc ignorātes ⁊ voces p̄phetarū
que p om̄e sabbatū legunt̄: iudicantes
impleuerunt. Et nullā causā mortis
inueniētes ī eo: pecierunt a pilato ut in-
terficerent eū. Cumq; ꝯsummassent oīa
que de eo scripta erant: deponentes eū
de ligno posuerunt eū in monumēto.
Deus aūt suscitauit eū a mortuis ter-
cia die: q̄ visus est p dies multos hijs q̄
simul ascenderāt cū eo de galilea ī ihe-
rusalē: qui usq; nūc sunt testes ei⁹ ad
plebē. Et nos vobis ānūciam⁹ eam
q̄ ad pr̄es nr̄os repromissio facta est:
qm̄ hanc deus adimpleuit filijs vestris
resuscitās ihesum sicut ⁊ in psalmo se-
cundo scriptū est. Filius me⁹ es tu: ego
hodie genui te. Quod aūt suscitauit
eum a mortuis amplius iam non re-
uersurum in corruptionem: ita dixit.
Quia dabo vobis sancta dauid fide-
lia. Ideoq; ⁊ alias dicit. Non dabis
sāctū tuū videre corruptionē. Dauid

enī ī sua generatione cū āministrasset
voluntati dei: dormiuit et appositus ē
ad prēs suos: et vidit corruptionem.
Quē vero deus suscitauit nō vidit cor=
ruptionē. Notū igit̄ sit vobis viri fra=
tres: quia p hunc vobis remissio pec=
catoꝝ annūciatur ab omībus: q̄bus
nō potuistis in lege moysi iustificari.
In hoc omīs qui credit iustificat̄. Vide=
te ergo ne supueniat vobis qd̄ dictū ē
in prophetis. Videte cōtemptores et
āmiramini ⁊ disperdimini: q̄a opus o=
peror ego ī diebus vr̄is: opus qd̄ nō
creditis si q̄s enarrauerit vobis. Exeū=
tibus aūt illis: rogabāt ut sequēti sab=
bato loquerent̄ sibi verba hec. Cumq3
dimissa esset synagoga·secuti sūt mul=
ti iudeoꝝ et colentiū deū aduenaꝝ pau=
lum et barnabam: q̄ loquētes suadebāt
eis ut pmanerēt ī gratia dei. Sequēti
vero sabbato pene uniūsa ciuitas con=
uenit·audire verbū dei. Videtes autē
turbas iudei repleti sunt zelo: ⁊ contra=
dicebāt hijs que a paulo dicebant̄ blas=
phemantes. Tūc cōstanter paulus et
barnabas dixerūt. Vobis oportebat
primū loqui verbū dei: sed quoniā re=
pellitis illud ⁊ indignos vos iudica=
stis eterne vite: ecce conuertim̄ ad gen=
tes. Sic enim nobis precepit dominꝰ.
Posui te in lucē gentiū ut sis in salu=
tem usq3 ad extremū terre. Audientes
aūt gentes gauise sūt: ⁊ glorificabāt
verbū domini: ⁊ crediderūt quotqt erāt
preordinati ad vitā eternā. Dissemi=
nabatur aūt verbum dn̄i p uniūsam
regionē. Iudei aūt ꝯcitauerunt mulie=
res religiosas ⁊ honestas et p̄mos ci=
uitatis: ⁊ excitauerūt psecutionē ī pau=
lum ⁊ barnabam: ⁊ eiecerunt eos de fi=
nibus suis. At illi excusso puluere pe=
dum ī eos venerūt yconiū. Discipli q3
replebantur gaudio et spiritu sancto.
Factū ē aūt ī yconio ut si= XIIII
mul introirent synagogam iu=
deorū ⁊ loquerent̄: ita ut crederet iude=
orū ⁊ grecorū copiosa multitudo. Qui
vero increduli fuerunt iudei: suscitaue=
runt et ad iracundiā cōcitauerunt a=
nimas gentiū aduersus fratres. Mul=
to igit̄ tēpore demorati sūt fiducialit̄
agentes in dn̄o: testimoniū phibente
verbo gratie sue: dante signa ⁊ prodi=
gia fieri p manus eoꝝ. Diuisa ē autē
multitudo ciuitatis: ⁊ quidā quidem
erant cū iudeis: quidā vero cum aplis.
Cum aūt factꝰ esset impetus gentiliū
et iudeorū cū principibus suis ut ꝯtu=
meliis afficerent ⁊ lapidarent eos: in=
telligentes confugerūt ad ciuitates ly=
caonie lystram ⁊ derben ⁊ uniuersam
in circuitu regionē: ⁊ ibi euāgelizātes
erant. Et quidā vir lystris infirmꝰ pe=
dibus sedebat claudus ex utero m̄ris
sue: qui nūquā ambulauerat. Hic au=
diuit paulū loquētem. Qui intuitꝰ eū
et videns q̄a fidem haberet ut saluꝰ fie=
ret: dixit magna voce. Surge sup pe=
des tuos rectus. Et exiluit: ⁊ ambula=
bat. Turbe aūt cū vidissent qd̄ fecerat
paulꝰ: leuauerūt vocem suā lycaonice
dicentes. Dii similes facti hominibus
descenderunt ad nos. Et vocabāt bar=
nabam iouem: paulū vero mercuriū:
qm̄ ipe erat dux verbi. Sacerdos quo=
q3 iouis q̄ erat āte ciuitatem thauros
⁊ coronas ante ianuas afferens cum
pplis: volebat sacrificare. Quod ubi
audierūt apli barnabas ⁊ paulꝰ con=
scissis tunicis suis exilierūt in turbas:
clamantes ⁊ dicentes. Viri: quid hec
facitis? Et nos mortales sumꝰ simi=
les vobis homines · annūciantes vo=
bis ab hijs vanis conūti ad deū viuū:

qui fecit celū et terrā et mare ⁊ oīa que
in eis sunt: qui ī pteritis generatōnib₃
dimisit om̄es gentes ingredi vias su=
as. Et quidē nō sine testimonio semet=
ipm̄ reliquit benefaciens: de celo dans
pluuias ⁊ tēpora fructifera: implens
cibo et leticia corda eoꝝ. Et hec dicen=
tes vix sedauerūt turbas: ne sibi immo=
larent. Superuenerūt aūt quidā ab an=
tiochia ⁊ yconio iudei: ⁊ psuasis tur=
bis lapidātes paulū traxerūt extra ci=
uitatem: estimātes eū mortuū esse. Cir=
cumdantibus aūt eū discipulis surgens
intrauit ī ciuitatē: ⁊ postera die profe=
ctus ē cum barnaba ī derben. Cūq₃ eu=
angelizassent ciuitati illi ⁊ docuissent
multos: reuersi sūt lystram et yconium
et antiochiā ɔfirmātes aīas discipulo=
rum· exortantesq₃ ut pmanerēt ī fide:
et qm̄ p multas tribulationes oportet
nos intrare ī regnū dei. Et cū cōstituis=
sent illis p singlas ecclesias p̄sbiteros
et orassent cū ieiunatōnibus: cōmen=
dauerūt eos dn̄o ī quē crediderūt. Trās=
euntesq₃ psidiam venerūt ī pamphiliā:
et loquētes verbū dn̄i in pergen descen=
derunt in ytaliam et inde nauigaue=
runt antiochiam: unde erant traditi
gratie dei in opus qd̄ cōpleuerūt. Cū
aūt venissent ⁊ cōgregassent ecclesiam·
retulerūt quanta fecisset de⁹ cum illis:
et quia aperuisset gentibus ostium fi=
dei. Morati sunt autem tempus non
modicum cum discipulis. XV
Et quidā descendētes de iudea do=
cebant fratres: qr̄ nisi circūcida=
mini scd̄m morem moysi nō potestis
saluari. Facta ergo seditione non mi=
nima paulo ⁊ barnabe adūsus illos:
statuerūt ut ascenderēt paulus et bar=
nabas et quidā alij ex alijs ad aplos
et p̄sbiteros ī ihrlm: sup hac questione.
Illi ergo deducti ab ecclia ptransibant
phenicem et samariā narrātes cōuersa=
tionē gentiū: ⁊ faciebāt gaudium ma=
gnū om̄ibus fratribus. Cū aūt venis=
sent ihrosolimā suscepti sūt ab ecclia
et ab aplis ⁊ senioribus: ānūciantes
quāta de⁹ fecisset cū illis. Surrexerunt
aūt quidā de heresi phariseorū q̄ credi=
derūt dicentes: qr̄ oportet circūcidi eos:
precipere quoq₃ seruare legē moysi. Cō=
uenerūtq₃ apli ⁊ seniores videre de ver=
bo hoc. Cū aūt magna ɔquisitio fie=
ret: surgens petrus dixit ad eos. Viri
fratres: vos scitis qm̄ ab antiquis di=
ebus ī nobis elegit deus p os meū au=
dire gentes verbū euangelij et credere.
Et q̄ nouit corda de⁹· testimoniū phi=
buit dans illis spiritū sanctum sicut
et nobis: ⁊ nichil discreuit inter nos ⁊
illos: fide purificās corda eoꝝ. Nunc
ergo qd̄ temptatis deū· imponere iugū
sup ceruices discipuloꝝ: qd̄ neq₃ nos ne=
q₃ p̄res nr̄i portare potuimus? Sed
p gratiā dn̄i ihu credim⁹ saluari quē=
admodū ⁊ illi. Tacuit aūt oīs multitu=
do: ⁊ audiebāt barnabā ⁊ paulū nar=
rantes quanta de⁹ fecisset signa ⁊ pro=
digia in gētibus p eos. Et postq̄ ta=
cuerūt: respōdit iacobus dicens. Viri
fratres audite me. Symon narrauit
quēadmodū p̄mū deus visitauit su=
mere ex gentibus pplm nomini suo: ⁊
huic concordant verba pphetarū: sicut
scriptū ē. Post hec reuertar et reedifica=
bo tabernaclm dauid qd̄ decidit ⁊ diru=
ta eius reedificabo: ⁊ erigam illud: ut
requirāt ceteri hominū dn̄m ⁊ omnes
gentes super quas inuocatū ē nomen
meū dicit dn̄s faciens hec. Notū a se=
culo ē dn̄o opus suū. Propter quod
ego iudico nō inquietari eos q̄ ex gen=
tibus ɔuertunt̄ ad deū: sed scribere ad

eos ut abstineant se a contaminatio-
nibꝫ simulacroꝝ· et fornicatōne· et suf-
focatis et sāguine. Moyses enī a tem-
poribus āntiquis habet in singulis ci-
uitatibus q eū pdicent in synagogis:
ubi per oīne sabbatū legit. Tūc placuit
aplis et senioribus cum oīni ecclia eli-
gere viros ex eis ⁊ mittere anthiochiā
cum paulo ⁊ barnaba: iudam q cogno-
minabat barsabas ⁊ sylā viros pmos
i fribꝫ: scribētes p man⁹ eoꝝ. Apli et se-
niores fres: hijs q sūt āchiochie ⁊ sirie
⁊ cilicie fribꝫ ex gentibꝫ salutē. Qm au-
diuim⁹ qa qdā ex nobis exeūtes turba-
uerunt vos vbis· euertētes aīas vras·
quibus nō mādauim⁹: placuit nobis
collectis in vnū eligere viros ⁊ mittere
ad vos cū carissimis nostris barnaba
et paulo: hōminibus q tradiderunt ani-
mas suas pro noīe dnī nostri ihesu
cristi. Misimus ergo iudā et sylam: q
et ipi vobis verbis referent eadē. Visū
est enī spiritui sancto et nobis· nichil
vltra imponere vobis oneris qȝ hec ne-
cessaria: ut abstineatis vos ab immo-
latis simulacroꝝ· ⁊ sanguine· suffoca-
to· et fornicatione: a quibꝫ custodiētes
vos bene agetis. Valete. Illi ergo di-
missi descenderūt antiochiā: ⁊ cōgrega-
ta mltitudine tradiderūt eplam. Quā
cū legissent: gauisi sūt sup cōsolatōne.
Judas aūt et sylas ⁊ ipi cū essent pro-
phete verbo plurimo cōsolati sunt fra-
tres: ⁊ confirmauerūt. Facto aūt ibi a-
liquāto tēpore: dimissi sunt cū pace a
fratribus ad eos q miserāt illos. Vi-
sum ē aūt syle ibi remanere: iudas aūt
solus abijt ihrlm. Paulus aūt ⁊ bar-
nabas demorabātur antiochie: docen-
tes et euāgelizantes cū alijs pluribus
verbū dnī. Post aliquot aūt dies di-
xit ad barnabā paulus. Reuertentes
visitem⁹ fratres p vniūsas ciuitates i
quibus pdicauim⁹ vbū dnī: quomo-
do se habeant. Barnabas aūt volebat
secū assumere ⁊ iohānē: qui cognomi-
nabat marcus. Paulus aūt rogabat
eū: ut qui discessisset ab eis de pamphi
lia et nō isset cū eis: in opus nō debere
recipi. Facta est aūt dissensio· ita ut
discederent ab inuicē: ⁊ barnabas qui-
dem assūpto marco nauigaret cyprū.
Paulus aūt electo syla profect⁹ ē: tra-
ditus gratie dei a fratribus. Peram-
bulabat aūt siriam et ciliciā ꝯfirmās
ecclesiam precipiens custodire prece-
pta apostolorum et seniorū. Peruenit 16
autem in derben et lystram.
Et ecce discipulus quidā erat ibi
noīe thimotheus: filius mulie-
ris vidue fidelis: prē gentili. Huic te-
stimoniū bonū reddebāt qui i lystris
erāt et yconio fratres. Hūc voluit pau-
lus secū pficisci: ⁊ assumēs circūcidit
eum pter iudeos qui erant i illis locis.
Sciebāt enī oīnes: q pater ei⁹ erat gēti-
lis. Cū aūt ptrāsirēt ciuitates: trade-
bāt eis custodire dogmata q erāt decre-
ta ab aplis et senioribus q erāt ihero-
solimis. Et ecclesie quidē ꝯfirmabant
fide: ⁊ abundabant numero quotidie.
Trāseuntes aūt frigiam et galacie re-
gionē: vetati sūt a spiritu sancto loqui
verbū dei in asia. Cū venissent aūt in
misiam tēptabant ire in bithiniam:
et nō pmisit eos spirit⁹ ihesu. Cū aūt
ptransissent misiam descenderūt troa-
dem: et visio p noctem paulo ostensa
est. Vir macedo quidā erat stans: et
depcans eū et dicens. Trāsiens i mace-
doniam adiuua nos. Vt aūt visum
vidit· statim quesiuim⁹ pficisci i ma-
cedoniā: certi facti q vocasset nos de⁹
euangelizare eis. Nauigantes aūt a

troade recto cursu venim⁹ samotraciā:
⁊ sequēti die neapolim: ⁊ inde philippis·
que ē prima partis macedonie civitas
colonia. Eram⁹ aūt ī hac urbe dieb₃
aliquot cōferentes. Die aūt sabbatoꝝ
egressi sum⁹ foras portā iuxta flumen
ubi videbať oratio esse et sedentes lo-
quebamᷣ mulierib₃ q̄ cōvenerāt ⁊ que-
dam mlier nomine lidia purpuraria
civitatis thiathirenoꝝ colēs deū audi-
vit: cui⁹ dn̄s aperuit cor intendere hiis
que dicebātur a paulo. Cū aūt baptiza-
ta esset et dom⁹ eius: depcata ē dicens.
Si iudicastis me fidelē dn̄o esse: intro-
ite in domū meā et manete. Et cogit
nos. Factū ē aūt euntibus nobis ad
oratōnē puellā quandā habentē spiri-
tum phitonem obviare nobis: q̄ que-
stum magnū p̄stabat dn̄is suis divi-
nando. Hec subsecuta paulum et nos:
clamabat dicens. Isti hoīes servi dei
excelsi sunt: q̄ anunciant vobis viam
salutis. Hoc aūt faciebat mltis dieb₃.
Dolens aūt paulus ⁊ cōversus spiri-
tui dixit. Precipio tibi in noīe ihesu cri-
sti exire ab ea. Et exijt eadē hora. Vi-
dentes aūt dn̄i ei⁹ q̄a exivit spes quest⁹
eoꝝ: apphendētes paulū et sylam pdu-
xerunt in forū ad pricipes: ⁊ offerentes
eos magistratib₃ dixerūt. Hij homines
conturbāt civitatē nr̄am cū sint iudei:
et annūciant morē quē nō licet nobis
suscipere neq₃ facere cū sim⁹ romani.
Et cucurrit plebs adūs⁹ eos: et mgra-
tus scissis tunicis eoꝝ iusserūt eos vir-
gis cedi. Et cū multas plagas eis im-
posuissent miserūt eos ī carcerē: p̄cipi-
entes custodi ut diligēter custodiret e-
os. Qui cū tale p̄ceptū accepisset misit
eos in interiorē carcerē: ⁊ pedes eorū
strinxit ligno. Media aūt nocte pau-
lus et sylas adorantes laudabāt deū:

et audiebāt eos q̄ ī custodia erāt. Su-
bito vero terre mot⁹ factus est magn⁹:
ita ut moverenť fundamēta carceris.
Et statim aperta sunt oīa ostia: et
univsoꝝ vincula soluta sūt. Experge-
factus aūt custos carceris et vidēs ia-
nuas apertas carceris evaginato gla-
dio volebat se interficere: estimans fu-
gisse vinctos. Clamavit aūt paulus
voce magna dicēs. Nichil feceris tibi
mali. Universi enī hic sum⁹. Petitoq₃
lumine introgressus ē: ⁊ tremefactus
procidit paulo et syle ad pedes: ⁊ pro-
ducens eos foras ait. Domini: quid
me oportet facere ut salvus fiam? At
illi dixerunt. Crede in dn̄m ihesum: et
salvus eris tu et domus tua. Et locu-
ti sūt ei verbū dn̄i: cū oīb₃ qui erant
in domo ei⁹. Et tollēs eos in illa hora
noctis lavit plagas eoꝝ: ⁊ baptizat⁹
est ipē ⁊ oīs dom⁹ ei⁹ ꝯtinuo. Cūq₃
pduxisset eos in domū suā apposuit
eis mēsam: ⁊ letatus ē cū omni domo
sua credēs deo. Et cū dies factus esset
miserunt magistrat⁹ lictores dicentes.
Dimitte homines illos. Nūciavit au-
tem custos carceris verba hec paulo: q̄a
miserūt mgrāt⁹ ut dimittamī. Nunc
igiť exeūtes ite ī pace. Paul⁹ aūt dixit
eis. Cesos nos publice indēnatos ho-
mines romanos miserūt in carcerē: ⁊
nūc occulte nos eiciūt? Nō ita: sed ve-
niant et ipi nos eiciāt. Nūciaverūt aūt
mgrātib₃ lictores vba hec. Timuerunt
q₃ audito ꝙ romani essent: ⁊ venientes de-
p̄cati sūt eos: ⁊ educētes rogabāt ut e-
grederenť de urbe. Exeūtes aūt de carcere
introierūt ad lidiā: et visis fratribus
cōsolati sūt eos: ⁊ pfecti sunt. XVII
Cum aūt pambulassent amphi-
polim et apolloniā venerūt thes-
salonicā: ubi erat synagoga iudeoꝝ.

scđm cõsuetudinē aūt paulꝰ introiuit
ad eos:⁊ ꝑ sabbata tria disserebat eis
de scripturis adaperiēs et insinuans
quia cristū oportuit pati et resurgere
a mortuis: ⁊ q̄a hic est ihesus cristus
quē ego ānuncio vobis. Et quidā ex
eis crediderunt: ⁊ adiūcti sūt paulo et
syle et de colētibꝫ gētilibus multitudo
magna:⁊ mlieres nobiles non pauce.
Zelantes aūt iudei assumētesq; de vul-
go viros quosdā malos et turba fa-
cta cōcitauerūt ciuitatē:⁊ assistentes do-
mui iasonis querebāt eos producere
ī ꝑplm. Et cū nō īuenissēt eos· trahebāt
iasonem ⁊ quosdā frēs ad prīcipes ci-
uitatis clamātes: qm̄ hij q̄ vrbē cōci-
tāt et huc venerūt q̄s suscepit iason:⁊
hij oīes contra decreta cesaris faciūt
regē aliū dicentes esse ihesum. Cōcita-
uerūt aūt plebem et prīcipes ciuitatis
audiētes hec:⁊ accepta satisfactione a
iasone ⁊ a ceteris dimiserunt eos. Fra-
tres vero ꝯfestim ꝑ noctem dimiserunt
paulū ⁊ sylam ī beroam. Qui cū venis-
sent:in synagogam iudeoꝝ introierūt.
Hij aūt erāt nobiliores eoꝝ q̄ sūt thes-
salonice:q̄ susceperunt verbū cū omni
auiditate: quotidie scrutantes scriptu-
ras si hec ita se haberēt. Et mlti q̄dem
crediderūt ex eis· et mulierū gentiliū ho-
nestaꝝ:et viri nō pauci. Cū aūt cogno-
uissent ī thessalonica iudei q̄a et beroe
predicatū ē a paulo verbū dei:venerūt
et illuc cōmouētes ⁊ turbātes multitu-
dinē. Statimq; tūc paulū dimiserunt
fratres: ut iret usq; ad mare. Sylas
aūt ⁊ thimotheus remāserūt ibi. Qui
aūt deducebāt paulū ꝑduxerūt eū usq;
ad athenas:⁊ accepto mandato ab eo
ad sylam ⁊ thimotheū ut q̄ꝫ celeriter ve-
nirent ad illum· profecti sūt. Paulus
aūt cū athenis eos expectaret incitabat̄

spiritus eius ī ip̄o: vidēs ydolatrie de-
ditam ciuitatē. Disputabat igit̄ in sy-
nagoga cū iudeis ⁊ colētibus:⁊ ī foro
ꝑ oīnes dies ad eos q̄ audierāt. Qui-
dam aūt epicurei ⁊ stoici philosophi
disserebāt cū eo:⁊ quidā dicebāt. Quid
vult seminiuerbius hic dicere? Alij
vero: nouorū demonioꝝ videt̄ ānun-
ciator esse:q̄a ihesum ⁊ resurrectionem
annūciabat eis. Et apphensū eum ad
ariopagū duxerunt dicētes. Possumꝰ
scire que ē hec noua q̄ a te dicit̄ doctri-
na? Noua eni quedā infers auribus
nr̄is. Volumꝰ ergo scire quidnam ve-
lut hec esse. Athenienses aūt omnes ⁊
aduene hospites ad nichil aliud vaca-
bant:nisi aut dicere aut audire aliq̄d
noui. Stans aūt paulus ī medio ari-
opagi ait. Viri athenienses ꝑ omnia
quasi supstitiosos vos video. Prete-
riens enim et vidēs simulacra vestra:
inueni et arā ī qua scriptū erat. Igno-
to deo. Quod ergo ignorātes colitis:
hoc ego ānuncio vobis. Deus q̄ fecit
mundū et oīa q̄ in eo sunt: hic celi
et terre cū sit deus· nō manufactis tem-
plis inhabitat:nec manibꝫ humanis
colitur indigēs aliquo· cū ip̄e det oīni-
bus vitā ⁊ inspiratonem et omnia:fe-
citq; ex uno oīne genꝰ hominū· inhabi-
tare sup uniūsam faciē terre:definiens
statuta tēpora ⁊ terminos habitatio-
nis eorū· querere deū· si forte attractent
eū aut inueniāt:quāuis nō longe sit
ab unoquoq; nr̄m. In ip̄o enim viui-
mus et mouemur ⁊ sumꝰ:sicut et qui-
dam vr̄orū poetarū dixerūt. Ip̄iꝰ enim
et genꝰ sumꝰ. Genꝰ ergo cū simus dei:
nō debemus estimare auro et argēto
aut lapidi· sculpture artis ⁊ cogitatō-
nis hominis diuinum esse simile. Et
tēpora quidē huiꝰ ignorātie despiciēs

deꝰ · nūc annūciat hominibꝫ ut omnes
ubiqꝫ penitenciā agant : eo ꝙ statuit
diem ī quo iudicaturꝰ ē orbem in equi-
tate in viro ī quo statuit · fidē prebens
omībus : suscitās eū a mortuis. Cum
audissent aūt resurrectionē mortuoꝝ :
quidā quidē irridebāt : quidā vero di-
xerunt. Audiemꝰ te de hoc iterū . Sic
paulus exiuit de medio eoꝝ. Quidam
vero viri adherentes ei crediderunt : in
qbus et dionisius ariopagita et muli- 18
er noīe damaris : ⁊ alij cū eis. xviij
Post hec egressus ab athenis venit
corinthū : ⁊ inueniens quendam
iudeum noīe aquilā ponticū genere
qui nup venerat ab ytalia et priscillā
uxorem eiꝰ eo ꝙ precepisset claudiꝰ dis-
cedere omnes iudeos a roma accessit
ad eos : ⁊ qa eiusdem erat artis mane-
bat apud eos ⁊ operabat̄. Erant autē
scenofactorie artis. Et disputabat in
synagoga p omē sabbatū interponēs
nomen dn̄i ihesu suadebatqꝫ iudeis et
grecis. Cū venissēt aūt de macedonia
sylas et thimotheus : instabat ūbo pau-
lus testificans iudeis esse cristū ihesum.
Cōtradicētibus aūt eis et blasphemā-
tibus : excutiēs vestimēta sua dixit ad
eos. Sanguis vester sup caput vestrū.
Mūdus ego ex hoc ad gētes vadam.
Et migrās inde · intrauit in domū cu-
iusdam noīe tyti iusti colētis deū : cuiꝰ
domus erat cōiuncta synagoge. Cri-
spus autē archisynagogus credidit
dn̄o cū omni domo sua : ⁊ multi corin-
thiorū audiētes credebāt ⁊ baptizabā-
tur . Dixit aūt dn̄s nocte p visionem
paulo. Noli timere : sed loquere ⁊ ne ta-
ceas. Propter qd̄ ego sum tecum : ⁊ ne-
mo apponet̄ tibi ut noceat te : quoniā
ꝑlus ē michi multus ī hac ciuitate. Se-
dit aūt ibi annū ⁊ sex menses : docens
apud eos ūbū dei. Gallione aūt pro-
cōsule achaie insurrexerūt uno aīo iu-
dei in paulū : ⁊ adduxerūt eū ad tribu-
nal dicētes : qa cōtra legem hic ꝑsua-
det hominibꝫ colere deū. Incipiēte au-
tem paulo aperire os : dixit gallio ad
iudeos. Si qdē esset iniquū aliqd aut
facinus pessimū o viri iudei recte vos su-
stinerem : si vero questiones sūt de ūbo
et nominibꝫ legis vr̄e : vosipi videritis.
Iudex ego horū nolo esse . Et emina-
uit eos a tribunali. Apprehendētes aūt
omēs sosthenen pricipē synagoge per-
cutiebāt eum āte tribunal : ⁊ nichil eoꝝ
gallioni cure erat. Paulus vero cum
adhuc sustinuisset dies multos : fratri-
bus valefaciens nauigauit siriā ⁊ cū
eo priscilla et aquila : q̄ sibi totonderat
in tenchris caput. Habebat enī votū.
Deuenitqꝫ ephesum : ⁊ illos ibi reliquit.
Ipe vero ingressus synagogā dispu-
tabat cū iudeis. Rogantibus autē eis
ut āpliori tēpore maneret nō ɔsensit :
sed valefaciēs ⁊ dicēs iterū reuertar ad
vos deo volēte : ꝑfectꝰ ē ab epheso. Et
descendēs cesareā ascendit et salutauit
ecclesiā : ⁊ descendit antiochiam. Et fa-
cto ibi aliquāto tēpore profectus ē · per-
ambulās ex ordine galatiā regionē
et frigiam : ɔfirmās omēs discipulos.
Iudeꝰ aūt quidā apollo noīe alexan-
drinus natōne vir eloquēs deuenit e-
phesum : potēs in scripturis. Hic erat e-
doctus viā dn̄i : ⁊ feruens spiritu loque-
batur ⁊ docebat diligēter ea q̄ sūt ihesu :
sciens tantū baptisma iohannis. Hic
ergo cepit fiducialiter agere ī synago-
ga. Quē cū audissent priscilla ⁊ aqui-
la assumpserūt eū : ⁊ diligentius expo-
suerūt ei viam dn̄i. Cum aūt vellet ire
achaiam : exhortati frēs scripserūt disci-
plis ut susciperent eū. Qui cū venisset :

cõtulit multũ hiis q̃ crediderũt. Uehe-
menter enĩ iudeos reuĩcebat: publice o-
stendẽs per scripturas esse cristũ ihesum.
Factum ẽ aũt cũ appollo xix
esset corinthi: ut paulꝰ peragratis
superioribȝ partibus veniret ephesũ: ⁊
inueniret quosdã discipulos. Dixitq̄
ad eos. Si spiritũ sãctũ accepistis cre-
dentes? At illi dixerunt ad eũ. Sed ne-
q̄ si spiritus sanctꝰ est audiuimꝰ. Ille
vero ait. In quo ergo baptizati estis?
Qui dixerunt. In iohãnis baptismate.
Dixit aũt paulus. Johãnes baptiza-
uit baptismo penitẽcie p̄plm̄ dicens in
eo q̃ venturus esset post ipm̄ ut crederẽt:
hoc ẽ in ihesum. Hiis auditis: baptiza-
ti sunt in noĩe dñi ihesu. Et cũ impo-
suisset illis manus paulus: venit spiri-
tus sanctꝰ sup eos ⁊ loquebantur lin-
guis: ⁊ prophetabãt. Erant aũt omnes
fere viri duodecĩ. Introgressus aũt sy-
nagogã cũ fiducia loquebat̃ per tres
menses: disputãs et suadẽs de regno
dei. Cum aũt quidã indurarent̃ et nõ
crederẽt maledicẽtes viam dñi coram
mltitudine: discedens ab eis segrega-
uit discipulos: quotidie disputãs in
scola tyranni cuiusdã. Hoc aũt factũ
est p biennium: ita ut q̃ habitabãt in
asia audirẽt verbũ dñi iudei atq̄ gen-
tiles. Virtutesq̄ nõ quaslibet faciebat
deꝰ p manũ pauli: ita ut etiã sup lan-
guidos deferrent̃ a corpore eiꝰ sudaria
et semicincia ⁊ recedebãt ab eis lãguo-
res: ⁊ spiritus neq̃ egrediebãtur. Tem-
ptauerũt aũt quidã et de circũeuntibȝ
iudeis exorcistis inuocare sup eos qui
habebãt spiritus malos nomen dñi
ihesu cristi dicentes. Adiuro vos p ihe-
sum quẽ paulus p̄dicat. Erãt aũt cu-
iusdã sceue iudei principis sacerdotũ se-
ptem filii: qui hoc faciebãt. Respõdens
aũt spiritus neq̃ dixit eis. Ihesum no-
ui: et paulũ scio. Vos aũt q̃ estis? Et
insiliẽs homo ĩ eos in quo erat demo-
nium pessimũ et dñatus amborũ in-
ualuit ɔtra eos: ita ut nudi ⁊ vulnera-
ti effugerent de domo illa. Hoc aũt no-
tum factũ ẽ omĩbus iudeis atq̄ genti-
libȝ q̃ habitabãt ephesi: et cecidit timor
sup omẽs illos: et magnificabat̃ no-
men dñi ihesu. Multiq̄ credẽtiũ venie-
bant cõfitentes ⁊ ãnũciantes actus su-
os. Multi aũt ex eis qui fuerãt curio-
sa sectati cõtulerũt libros ⁊ cõbusserũt
omẽs corã omĩbus: ⁊ cõputatis pre-
ciis illoȝ inuenerunt pecuniã denario-
rum quĩquaginta miliũ. Ita fortiter
crescebat verbũ dei ⁊ cõfirmabat̃. Hiis
aũt expletis p̄posuit paulus ĩ spiritu
transita macedonia et achaia ire ihe-
rosolimã dicẽs: quoniã postq̃ fuero
ibi: oportet me et romam videre. Mit-
tens aũt in macedoniã duos ex mini-
strãtibus sibi thimotheũ et erastũ: ipse
remãsit ad tempus ĩ asia. Facta ẽ aũt
illo tp̃e turbacio nõ minima de via do-
mini. Demetrius enĩ quidam noĩe ar-
gentarius faciẽs edes argenteas dya-
ne p̄stabat artificibus nõ modicum
questũ: q̃s cõuocãs ⁊ eos qui eiusmo-
di erãt opifices dixit. Viri scitis q̃a de
hoc artificio ẽ nobis acq̃sitio: et vide-
tis et auditis q̃a nõ solũ ephesi sed pe-
ne totius asie paulꝰ hic suadẽs auer-
tit multã turbã dicẽs: q̃m nõ sunt dii
qui manibus fiũt. Non solũ autem
hec periclitabit̃ nobis pars ĩ redargu-
tionem venire: sed et magne dyane tem-
plũ in nichilũ reputabit̃: et destrui in-
cipiet maiestas eiꝰ quã tota ⁊ orbis a-
sia colit. Hiis auditis repleti sunt ira:
et exclamauerũt dicentes. Magna dy-
ana ephesiorũ. Et impleta est ciuitas

cõfusione: et impetũ fecerunt uno ani-
mo ĩ theatrũ rapto gaio ⁊ aristarcho
macedonibꝫ comitibꝫ pauli. Paulo
aũt volẽte intrare ĩ ꝑplm nõ ꝑmiserũt
discipuli. Quidã aũt et de asie princi-
pibus q̃ erãt amici ei⁹ miserũt ad eũ:
rogãtes ne se daret ĩ theatrũ. Alij aũt
aliud clamabãt. Erat enĩ ecclesia con-
fusa: ⁊ plures nesciebant qua ex causa
cõuenissent. De turba aũt detraxerũt
alexandrũ: ꝓpellẽtibus eũ iudeis. Ale-
xander aũt manu silẽcio postulato:
volebat rationẽ reddere ꝑplo. Quẽ ut
cognouerũt iudeum esse: vox facta est
una omniũ q̃si ꝑ horas duas claman-
tium. Magna dyana ephesiorꝫ. Et cũ
sedasset scriba turbas dixit. Viri ephe-
sij: q̃s enĩ est hoĩm q̃ nesciat ephesiorꝫ
ciuitatẽ cultricẽ esse magne dyane io-
uisqꝫ prolis? Cũ ergo hijs contradici
nõ possit oportet vos sedatos esse: et
nichil temere agere. Adduxistis enim
homines istos: neqꝫ sacrilegos neqꝫ
blasphemãtes deã vrãm. Qđ si deme-
trius et q̃ cum eo sũt artifices habent
aduersus aliquẽ causã: conuentus fo-
renses agũtur ⁊ procõsules sunt: accu-
sent inuicẽ. Si q̃d aũt alteri⁹ rei queri-
tis: ĩ legitima ecclesia poterit absolui.
Nã et periclitamur argui seditionis
hodierne: cũ nullus obnoxius sit de
quo possim⁹ reddere ratõnẽ ɔcursꝰ isti⁹.
Et cũ hec dixisset dimisit ecclã. XX
Postq̃ȝ aũt cessauit tumltꝰ: voca-
tis paulus discipłis ⁊ exhortatus
eos valedixit: et profect⁹ ẽ ut iret ĩ ma-
cedoniã. Cũ aũt perambłasset partes il-
las et exhortatus eos fuisset multo ser-
mone venit ad greciam: ubi cũ fecisset
mẽses tres facte sũt illi insidie a iudeis
nauigaturo in siriã: habuitqꝫ cõsiliũ
ut reũteretur ꝑ macedoniã comitatus

est aũt eũ sosipater pirri beroensis: thes-
salonicensiũ vero aristarchus et scđs
et gaius derbeus et thimotheus: asiã
vero tichicus ⁊ trophimus. Hij cũ pre-
cessissent sustinuerũt nos troade: nos
vero nauigauimus post dies azimo-
rum a philippis ⁊ venim⁹ ad eos tro-
adem in diebꝫ quinqꝫ: ubi demorati su-
mus diebꝫ septẽ. Vna aũt sabbati cũ
venissemus ad frangendũ panẽ pau-
lus disputabat cũ eis ꝓfectur⁹ in crasti-
num: protraxitqꝫ sermonẽ usqꝫ in me-
diam noctẽ. Erant aũt lampades co-
piose in cenaclo: ubi eram⁹ cõgregati.
Sedẽs aũt quidã adolescẽs nomine
euthic⁹ sup fenestrã: cum mergeretur so-
mno graui disputãte diu paulo duct⁹
somno cecidit de tercio cenaclo deorsũ:
et sublatus est mortu⁹. Ad quem cũ
descendisset paulus incubuit sup eũ: ⁊
complexus dixit. Nolite turbari. Ani-
ma enim ipi⁹ in ipo est. Ascendẽs autẽ
frãgensqꝫ panem ⁊ gustãs: satisqꝫ al-
locut⁹ est usqꝫ in lucẽ: ⁊ sic ꝓfectus est.
Adduxerũt aũt puerũ viuentẽ: ⁊ cõso-
lati sunt non minime. Nos autem
ascendẽtes nauigauim⁹ in asson: inde
suscepturi paulũ. Sic enim disposue-
rat: ipe ꝑ terrã iter factur⁹. Cũ aũt ɔue-
nissemus in asson: assumpto eo veni-
mus mitilenem. Et inde nauigantes
sequẽti die venimus ɔtra chium: ⁊ ali-
a die applicuim⁹ samũ: et sequenti die
venim⁹ miletũ. Proposuerat enim pau-
lus trãsnauigare ephesũ: ne qua mo-
ra illi fieret in asia. Festinabat enim
si possibile sibi esset: ut diẽ penthecosten
faceret ierosolimis. A mileto autem
mittẽs ephesũ vocauit maiores natu
eccłie: q̃ cũ venissent ad eũ ⁊ simł essent:
dixit eis. Vos scitis a prima die qua
ingressus sũ in asiã q̃liter vobiscũ per

omne tempus fuerim fuiens dño cū
omni humilitate et lacrimis et tēptati-
onibus q̄ michi acciderūt ex insidijs
iudeorum: quomodo nichil subtraxerim
vobis utiliū · quominus ānūciarem
vobis et docerē vos publice et per do-
mos: testificās iudeis atq; gentilibus
in deū penitētiam et fidē in dñm nřm
ihesum cristū. Et nūc ecce alligat⁹ ego
spiritu vado in ihrlm q̄ in ea ventura
sint michi ignorās: nisi q spirit⁹ san-
ctus p omēs ciuitates michi protesta-
tur dicēs: qm̄ vincula et tribulacōnes
iherosolimis me manent. Sed nichil
horū vereor: nec facio aīam meā p̄cio-
siorem q̄ me: dūmodo cōsūmem cur-
sum meū et ministeriū verbi qđ accepi
a dño ihesu testificari euāgeliū gratie
dei. Et nūc ecce ego scio q̄a amplius
nō videbitis faciē meā: vos omēs per
quos trāsiui p̄dicans regnū dei. Qua-
propter cōtestor vos hodierna die: q̄a
mūdus sū a sanguine omniū. Non
enī subterfugi quominus ānunciarē
omē consiliū dei vobis. Attendite vo-
bis et uniūso gregi: ī quo vos spirit⁹
sanctus posuit episcopos regere eccle-
siam dei: quā acquisiuit sāguine suo.
Ego scio qm̄ intrabunt post discessio-
nem meā lupi rapaces ī vos: nō par-
centes gregi. Et ex vobis ip̄is exsurgēt
viri loquētes puersa: ut abducant di-
scipulos post se. Propter qđ vigilate
memoria retinētes: qm̄ p trienniū no-
cte et die nō cessaui cum lacrimis mo-
nens unūquemq; vřm. Et nūc cōmen-
do vos deo et verbo gratie ipsius: q̄ po-
tēs ē edificare et dare hereditatē in san-
ctificatis omnibus. Argentū et aurum
aut vestē nulli⁹ ɔcupiui sicut ip̄i scitis:
qm̄ ad ea q̄ michi opus erāt et hijs q̄
mecū sunt ministrauerūt manus iste.
Omnia ostendi vobis: qm̄ sic laborā-
tes oportet suscipere infirmos · et me-
minisse verbi dñi ihesu: quoniā ip̄e di-
xit. Beatius ē magis dare q̄ accipere.
Et cū hec dixisset: positis genibz suis
orauit cū omnibus illis. Magn⁹ autē
fletus fact⁹ est omniū: et procumbentes
sup collū pauli osculabātur eū: dolen-
tes maxime in verbo qđ dixerat quo-
niā amplius faciem ei⁹ nō essent visu-
ri. Et deducebāt eū ad nauē. XXI

Cum aūt factū esset ut nauigare-
mus abstracti ab eis: recto cur-
su venim⁹ choum · et sequēti die rodū:
et inde pateram. Et cū inuenissem⁹ na-
uem trāsfretantē ī phenicē: ascendentes
nauigauim⁹. Cū apparuissem⁹ autē
cypro relinquētes eā ad sinistrā naui-
gauimus ī siriā: et venim⁹ tyrum. Ibi
enim nauis expositura erat onus. In-
uentis aūt discipulis mansim⁹ ibi die-
bus septem. Qui paulo dicebāt p spiri-
tum: ne ascenderet iherosolimā. Et ex-
pletis diebz profecti ibamus · deducen-
tibz nos omnibz cum uxoribz et filijs
usq; foras ciuitatem: et positis genibz
in littore orauim⁹. Et cū valefecissem⁹
inuicem ascendim⁹ nauē: illi aūt redi-
erunt ī sua. Nos vero nauigacōne ex-
plicita a tyro descendim⁹ ptolomaidā:
et salutatis fratribz mansim⁹ die una
apud illos. Alia aūt die profecti veni-
mus cesareā. Et intrātes in domū phi-
lippi euāgeliste q̄ erat unus de septem:
mansim⁹ apud eū. Huic aūt erāt qua-
tuor filie virgines p̄phetātes. Et cū mo-
raremur p dies aliq̄t: superuenit q̄dam
vir a iudea p̄pheta noīe agabus. Is
cū venisset ad nos tulit zonā pauli: et
alligans sibi pedes et man⁹ dixit. Hec
dicit spirit⁹ sāctus. Virū cui⁹ ē zona
hec sic alligabūt ī iherusalē iudei: et

tradent in manus gentiū. Quod cum
audissemus rogabam⁹ nos ⁊ qui lo-
ci illius erant: ne ascenderet iherosoli-
mam. Tūc respōdit paulus et dixit.
Quid facitis flentes et affligentes cor
meum? Ego aūt nō solum alligari:
sed et mori in iherusalē paratus sum
propter nomen dn̄i ihesu. Et cū ei sua-
dere non possemus: quieuim⁹ dicētes.
Domini volūtas fiat. Post dies au-
tem istos ꝑparati ascendebam⁹ in ihe-
rusalē. Venerūt aūt quidā ex discipulis
a cesarea nobiscū: adducētes secum
apud quē hospitaremur iasonē quen-
dam cypriū antiquū discipulum. Et
cum venissem⁹ iherosolimā: libenter ex-
ceperunt nos fratres. Sequēti aūt die
introibat paulus nobiscū ad iacobū:
omnesq; collecti sunt seniores. Quos
cū salutasset: narrabat p singula que
deus fecisset i gentibus per ministeriū
illius. At illi cū audissent magnifica-
bant deū: dixeruntq; ei. Vides frater
quot milia sūt i iudeis qui crediderūt:
et omēs emulatores sunt legis. Audi-
erunt aūt de te: qa discessionē doceas
a moyse eorū qui p gentes sūt iudeorū:
dicens nō debere eos circūcidere filios
suos: neq; scd̄m cōsuetudinē ingredi.
Quid ergo est? Utiq; oportet conuenire
multitudinē. Audient enī te superuenis-
se. Hoc ergo fac qd̄ tibi dicimus. Sūt
nobis viri quatuor votum habentes
sup se. Hijs assumptis sanctifica te cū
illis: et impende i illis ut radant capi-
ta: et scient omēs quia que de te audi-
erunt falsa sūt: sed ambulās ⁊ ipse cu-
stodiēs legē. De hijs aūt q̄ crediderūt
ex gentibus nos scripsim⁹ iudicātes:
ut abstineant se ab ydolis immolato
et sanguine et suffocato et fornicatio-
ne. Tūc paul⁹ assumptis viris postera

die purificatus cum illis intrauit in
templū: annūcians expletionē dierū
purificationis donec offerretur pro
vnoquoq; eorū oblatio. Cū autem se-
ptem dies ꝯsūmarent: hij qui de asia
erant iudei cū vidissent eum i templo
concitauerūt omnē populū: ⁊ iniece-
runt ei manus clamantes. Viri isra-
helite adiuuate. Hic ē homo q̄ aduer-
sus populū et legem ⁊ locū hūc omēs
vbiq; docens: insup et gentiles indu-
xit in templum: et violauit sanctū lo-
cum istū. Viderant enī trophimū ephe-
sium i ciuitate cum ipō: quem estima-
uerūt quoniā in templū introduxisset
paul⁹. Commotaq; est ciuitas tota: et
facta est concursio ppl̄i. Et apprehenden-
tes paulū trahebāt eum extra templū:
et statim clause sunt ianue. Querenti-
bus aūt eum occidere: nunciatum est
tribuno cohortis: qa tota cōfunditur
iherusalem. Qui statim assumptis mi-
litib; ⁊ centurionib; decurrit ad illos:
qui cum vidissent tribunū et milites:
cessauerūt percutere paulū. Tūc accedēs
tribun⁹ apprehendit eū ⁊ iussit eū alliga-
ri cathenis duab;: ⁊ interrogabat quis
esset: ⁊ quid fecisset. Alij aūt aliud cla-
mabāt i turba. Et cū non posset certū
cognoscere p̄ tumultu: iussit duci eum
in castra. Et cū venisset ad grad⁹: con-
tigit ut portaret a militib; ꝑpter vim
ppl̄i. Sequebat enī multitudo ppl̄i cla-
mās tolle eū. Et cū cepisset induci in
castra paul⁹: dicit tribuno. Si licet mi-
chi loqui aliquid ad te? Qui dixit ei.
Grece nosti? Nōne tu es egipti⁹ qui
ante hos dies tumultū ꝯcitasti: ⁊ edu-
xisti in desertū quatuor milia virorū si-
cariorū? Et dixit ad eū paul⁹. Ego ho-
mo sum quidē iudeus a tharso cilicie:
nō ignote ciuitatis municeps. Rogo

autem te: permitte michi loqui ad po-
pulum. Et cum ille pmisisset: paulus
stans in gradibus annuit manu ad
plebem: ꝛ magno silentio facto allocu-
tus est lingua hebrea dicens. XXII
Viri fratres et patres: audite quā
ad vos nūc reddo rationē. Cū
audissent aūt quia hebrea lingua lo-
quitur ad illos: magis prestiterunt si-
lentium. Et dixit. Ego sū vir iudeus
natus tharso cilicie: nutritus aūt in
ista ciuitate secus pedes gamaliel· eru-
ditus iuxta veritatē paterne legis: e-
mulator legis sicut et vos omēs estis
hodie: q hāc viam psecutus sum usq;
ad mortem· alligans ꝛ tradens in cu-
stodias viros ac mulieres· sicut prin-
ceps sacerdotū michi testimoniū red-
dit et omēs maiores natu: a quibus
et epl'as accipiēs ad fr'es damascū per-
gebam ut adducerem inde vinctos in
iherusalē ut punirent. Factū est autē
eunte me et appropinquāte damasco
media die subito de celo circumfulsit
me lux copiosa: et decidens in terram
audiui vocem dicentem michi. Sau-
le saule: quid me psequeris? Ego aūt
respōdi. Quis es dñe? Dixitq; ad me.
Ego sum ihesus nazaren⁹: quē tu pse-
queris. Et qui mecū erant lumen qdē
viderūt: vocem aūt non audierūt ei⁹
qui loquebat mecū. Et dixi. Quid fa-
ciā dñe? Dñs aūt dixit ad me. Sur-
gens vade damascū: ꝛ ibi tibi dicetur
de omībus q te oporteat facere. Et cū
nō viderem p claritate luminis illius:
ad manū deduct⁹ a comitibus· veni
damascū. Ananias aūt quidam vir
scdm legem testimoniū habēs ab omī-
bus cohabitantibz iudeis: veniens ad
me et stans dixit michi. Saule frater
respice. Et ego eadem hora respexi ī eū.

At ille dixit. Deus patrū nostrorū pre-
ordinauit te ut cognosceres volunta-
tem eius: ut videres iustū ꝛ audires vo-
cem ex ore eius: quia eris testis illius
ad omēs homines eorū que vidisti et
audisti. Et nunc qd moraris? Exsur-
ge et baptisare: ꝛ ablue peccata tua in-
uocato nomine ipius. Factū est aūt
reuertenti michi in ihrlm et oranti in
templo: fieri me ī stupore mētis: et vi-
dere illū dicentem michi. Festina ꝛ exi
velociter ex ihrlm: quoniā nō recipiēt
testimoniū tuū de me. Et ego dixi. Do-
mine: ipi sciunt quia ego eram cōclu-
dens ī carcerem: ꝛ cedens p synagogas
eos q credebant in te. Et cū funderetur
sanguis stephani testis tui ego stabā
et ꝯsentiebā: ꝛ custodiebā vestimēta in-
terficientiū illū. Et dixit ad me. Vade:
qm̄ ego ī nationes lōge mittā te. Au-
diebāt aūt eū usq; ad hoc verbū: et le-
uauerūt vocem suā dicentes. Tolle de
terra huiusmodi. Non enī fas ē eum
viuere. Vociferātibus aūt eis ꝛ proi-
cientibz vestimenta sua ꝛ puluerem ia-
ctantibus in aerem: iussit tribunus in-
duci eū in castra ꝛ flagellis cedi et tor-
queri eū: ut sciret propt quā causā sic
acclamarent ei. Et cū astrinxisset eum
loris: dixit astanti sibi centurioni pau-
lus. Si hominem romanū ꝛ indēpna-
tum licet vobis flagellare? Quo au-
dito centurio accessit ad tribunum: et
nūciauit ei dicens. Quid acturus es?
Hic enim homo ciuis roman⁹ est. Ac-
cedens aūt tribunus dixit illi. Dic mi-
chi si tu roman⁹ es. At ille dixit. Etiā.
Et respondit tribun⁹. Ego multa sum-
ma ciuitatem hāc consecutus sum. Et
paulus ait. Ego aūt ꝛ natus sū. Pro-
tinus ergo discesserūt ab illo qui eum
torturi erāt. Tribunus quoq; timuit

postq̄ rescivit quia civis romanus
esset: et q̄a alligasset eū. Postera autē
die volens scire diligenti⁹ qua ex cau-
sa accusaretur a iudeis solvit eū: ⁊ ius-
sit sacerdotes convenire ⁊ omne cōciliū: ⁊ p-
ducēs paulū statuit int̄ illos. xxiii
Intendēs aūt in concilium paulus ait.
Viri fratres: ego omī cōsciencia bona
cōversatus sum āte deū usq; in hodier-
num diem. Princeps aūt sacerdotū a-
nanias p̄cepit astantibȝ sibi percutere
os eius. Tūc paul⁹ dixit ad eū. Percu-
tiet te de⁹ paries dealbate. Et tu sedens
iudicas me scdm legem: ⁊ cōtra legem
iubes me p̄cuti? Et q̄ astabāt dixerūt.
Summū sacerdotē dei maledicis? Di-
xit aūt paulus. Nesciebā fratres: q̄a
princeps ē sacerdotū. Scriptum ē enī.
Principē p̄p̄li tui nō maledices. Sci-
ens aūt paulus q̄a una pars esset sa-
duceoꝝ ⁊ altera phariseoꝝ: exclamavit
in cōcilio. Viri fratres: ego phariseus
sum: fili⁹ phariseorū. De spe ⁊ de resur-
rectione mortuorū ego iudicor. Et cū
hec dixisset: facta ē dissensio inter pha-
riseos ⁊ saduceos: ⁊ soluta ē multitudo.
Saducei aūt dicūt non esse resurrecti-
onem mortuoꝝ: neq; angelū neq; spi-
ritum: pharisei aūt utraq; confitentur.
Factus ē autē clamor magnus: et ex-
surgētes quidā phariseorū: pugnabāt
dicentes. Nichil mali invenim⁹ in ho-
mine isto. Quid si spirit⁹ locutus est
ei aut angelus? Et cū magna dissen-
sio facta esset: timens tribun⁹ ne discer-
peretur paulus ab ip̄is: iussit milites
descendere et rapere eū de medio eorū:
ac deducere eū in castra. Sequēti aūt
nocte assistens ei dn̄s ait. Cōstās esto.
Sicut enī testificatus es de me in ihe-
rusalē: sic te oportet ⁊ rome testificari.
Facta aūt die collegerunt se quidam
ex iudeis: ⁊ devoverūt se dicentes neq;
mādicaturos neq; bibituros: donec
occiderent paulū. Erant aūt plus quā
quadraginta viri q̄ hāc coniurationē
fecerāt: qui accesserūt ad principes sa-
cerdotū ⁊ seniores: ⁊ dixerūt. Devotio-
ne devovim⁹ nos nichil gustaturos:
donec occidam⁹ paulū. Nunc ergo
vos notum facite tribuno cū cōsilio:
ut producat illū ad vos tanq̄ aliq̄d
certius cogituri de eo. Nos vero pri-
usq̄ appropiet parati sumus interfice-
re illū. Quod cū audisset fili⁹ sororis
pauli insidias: venit ⁊ intravit in ca-
stra: nūciavitq; paulo. Vocās autem
paulus ad se unū ex centurionibȝ ait.
Adolescētē hūc adduc ad tribunū. Ha
bet enī aliq̄d indicare illi. Et ille q̄dē
assumēs eum: duxit ad tribunū ⁊ ait.
Vinctus paul⁹ rogavit me hūc ado-
lescentem p̄ducere ad te: habētem ali-
quid loqui tibi. Apprehēdens aūt tri-
bun⁹ manū illi⁹ secessit cū eo seorsum:
et interrogavit illū. Quid ē q̄d habes
indicare michi? Ille aūt dixit. Iudeis
cōvenit rogare te ut crastina die p̄du-
cas paulū in conciliū: quasi aliquid
certius inquisituri sint de illo: tu vero
ne credideris illis. Insidiant̄ enim ei
ex eis viri āplius q̄ quadraginta: q̄
se devoverūt nō manducare neq; bibe-
re donec interficiāt eū: ⁊ nūc parati sūt
expectātes promissum tuū. Tribunus
igit̄ dimisit adolescentē: precipiens ne
cui loqueret̄: q̄m hec nota sibi fecisset.
Et vocatis duobus cēturionibus di-
xit illis. Parate milites ducentos ut
eant usq; cesareā: ⁊ equites septuagin-
ta ⁊ lancearios ducentos a tercia ho-
ra noctis: ⁊ iumēta p̄parate. Ut impo-
nentes paulū: salvū p̄ducerent ad fe-
licem presidem. Timuit enim ne forte

raperent eũ iudei et occiderent: et ipse
postea calumniã sustineret. Scribens
ei epistolã: continẽtem hec. Cladius li-
sias: optimo p̃sidi felici salutem. Vi-
rum hũc cõprehẽsum a iudeis et inci-
pientem interfici ab eis. supueniẽs cũ
exercitu eripui cognito quia romanus
est: volensq; scire causam quã obicie-
bant illi deduxi eum in conciliũ eorũ.
Quẽ inueni accusari de questionibus
legis ipsorũ: nichil vero dignũ morte
aut vinculis habentẽ crimen. Et cum
michi p̃latum esset de insidijs quas
parauerãt illi misi eum ad te: denunci-
ans ⁊ accusatoribz ut dicant apud te.
Vale. Milites vero scd̃m preceptum
sibi assumentes paulũ duxerunt p no-
ctem in antipatridem: ⁊ postera die di-
missis equitibus ut cũ eo irent: reuersi
sunt ad castra. Qui cũ venissent cesare-
am ⁊ tradidissent ep̃lam presidi: sta-
tuerunt ante illũ et paulũ. Cũ legisset
aũt et interrogasset de qua prouintia
esset: ⁊ cognoscens q̃ de cilicia: audi-
am te inq̃t cũ accusatores tui venerit.
Iussitq; ĩ p̃torio herodis custodiri eũ.
Post quinq; autẽ dies XXIIII
descendit princeps sacerdotum
ananias cũ senioribz quibusdã et ter-
tullo quodã oratore: q̃ adierunt presi-
dem adũsus paulũ. Et citato paulo:
cepit accusare tertullus dicens. Cũ in
multa pace agamus p te ⁊ multa cor-
rigant̃ per tuã prouidẽtiã: semp ⁊ ubi-
q; suscipim⁹ optime felix cũ om̃i gra-
tiarum actione. Ne diutius autem te
protrahã: oro breuiter ut audias nos
pro tua clemẽtia. Inuenim⁹ hunc ho-
minem pestiferũ ⁊ cõcitantem seditõnẽ
om̃ibus iudeis ĩ uniuerso orbe: ⁊ acto-
rem seditionis secte nazarenoꝝ: q̃ etiã
templũ violare conatus est: quem et
apphensum voluim⁹ scd̃m legem no-
stram iudicare. Superueniens aũt tri-
bunus lisias cum vi magna eripuit
eũ de manibz nr̃is iubẽs accusatores
eius ad te venire: a quo poteris ipe iu-
dicans de om̃ibus istis cognoscere:
de quibz nos accusam⁹ eũ. Adiecerũt
aũt et iudei: dicẽtes hec ita se habere.
Respõdens aũt paulus: annuente sibi
preside dicere. Ex multis ãnis te esse
iudicẽ genti huic sciens: bono animo
pro me satisfaciã. Potes eñi cogno-
scere quia nõ plus sunt michi dies q̃
duodecim ex quo ascendi adorare ĩ ihe-
rusalem: ⁊ neq; ĩ templo inuenerũt me
cũ aliquo disputãtem aut cõcursum
faciẽtem turbe neq; in synagogis neq;
in ciuitate: neq; probare possunt tibi
de quibus nũc me accusant. Confite-
or aũt hoc tibi q scd̃m sectam quã di-
cunt heresim sic deseruio patri ⁊ deo me-
o: credẽs om̃ibus q̃ in lege et pphetis
scripta sunt: spem habens in deũ quã
et hij ipi exspectãt. resurrectionẽ futurã
iustoꝝ et iniquoꝝ. In hoc ⁊ ipe studio
sine offendiculo cõscientiã habere ad de-
um: ⁊ ad homines semp. Post ãnos
aũt plures elemosinas facturus ĩ gen-
tem meã veni. ⁊ oblationes ⁊ vota: in
quibz inuenerũt me purificatũ in tem-
plo: nõ cum turba neq; cũ tumultu. Et
apphenderũt me: clamantes ⁊ dicentes.
Tolle inimicũ nostrũ. Quidã autẽ ex
asya iudei q̃s oportebat apud te presto
esse et accusare si quid haberent aduer-
sum me: aut hij ipi dicant si quid in-
uenerũt ĩ me iniq̃tatis cũ stem in con-
cilio: nisi de una hac solũmodo voce
qua clamaui inter eos stans: qm̃ de
resurrectione mortuoꝝ ego iudicor ho-
die a vobis. Distulit aũt illos felix:
certissime sciens de via hac dicẽs. Cũ

tribunus lysias descenderit audiã vos.
Jussitq; centurioni custodire eũ et ha=
bere requiẽ: nec quẽq̃ de suis ꝓhibere
ministrare ei. Post aliq̃t autem dies
veniens felix cũ drusilla uxore sua que
erat iudea vocauit paulũ: et audiuit
ab eo fidem que est in cristũ iheſum. Di=
sputante aũt illo de iusticia et castita=
te et de iudicio futuro: tremefact9 felix
respõdit. Quod nũc attinet vade: tem=
pore aũt oportuno accersiam te: simł
et sperans ꝙ pecunia ei daret̃ a paulo:
propter quod et frequẽter accersiẽs eũ
loquebat̃ cũ eo. Biennio aũt expleto:
accepit successorẽ felix porciũ festũ. Vo=
lens autem gratiã prestare iudeis fe=
lix: reliquit paulũ vinctum. XXV
Festus ergo cũ venisset in prouin=
ciam: post triduũ ascendit ihero=
solimam a cesarea. Adieruntq; eum
principes sacerdotũ et primi iudeorũ
adũsus paulũ: ⁊ rogabãt eũ postulan=
tes gratiã adũsus eũ ut iuberet pduci
eum in ihrlm: insidias tendentes ut
interficerẽt eum in via. Festus autẽ re=
spõdit seruari quidẽ paulũ in cesarea:
se aũt maturius profecturũ. Qui ergo
in vobis ait potentes sunt descendẽtes
simul: si qd est in viro crimẽ accusent
eum. Demoratus aũt inter eos dies
nõ ampli9 q̃ octo aut decem descendit
cesareã: ⁊ altera die sedit pro tribuna=
li: et iussit paulũ adduci. Qui cũ pdu=
ctus esset circũsteterũt eũ q̃ ab iherosoli=
ma descenderãt iudei mltas ⁊ graues
causas obiciẽtes quas nõ poterant
probare: paulo rationẽ reddẽte: qm̃
neq; in legẽ iudeoꝝ neq; in templum
neq; i cesarẽ quicquid peccaui. Festus
aũt volens gratiã prestare iudeis: re=
spõdẽs paulo dixit. Vis iherosolimã
ascendere: ⁊ ibi de hiis iudicari apud
me? Dixit aũt paulus. Ad tribunal
cesaris sto: ibi me oportet iudicari. Ju=
deis nõ nocui: sicut tu meli9 nosti. Si
enĩ nocui aut dignũ morte aliq̃d feci:
non recuso mori. Si vero nichil ẽ eoꝝ
que hij accusant me: nemo potest me
illis donare. Cesarem appello. Tunc
fest9 cũ cõsilio locut9 respõdit. Cesarẽ
appellasti: ad cesarem ibis. Et cũ dies
aliquot transacti essent: agrippa rex ⁊
bernice descenderũt cesareã ad salutan=
dum festũ. Et cũ dies plures ibi mo=
rarent̃: festus regi indicauit de paulo
dicens. Vir quidã ẽ derelictus a felice
vinctus: de quo cũ essem iherosolimis
adierũt me pricipes sacerdotũ ⁊ senio=
res iudeorum: postulantes aduersus
illũ damnationẽ. Ad quos respondi:
quia nõ ẽ romanis cõsuetudo donare
aliquẽ hominẽ priusq̃ is q̃ accusatur
p̃sentes habeat accusatores: locũq; de=
fendendi accipiat ad abluẽda crimina
que ei obiciunt̃. Cũ ergo huc cõuenis=
sent: sine ulla dilatione in sequẽti die
sedens pro tribunali iussi adduci viꝝ.
De quo cũ stetissẽt accusatores nullã
causam deferebãt de q̃bus ego suspica=
bar malũ: questiones vero quasdam
de sua supsticione habebãt aduersus
eum: ⁊ de quodã ihesu defuncto quẽ af=
firmabat paulus viuere. Hesitãs aũt
ego de huiusmodi questione: dicebã
si vellet ire iherosolimã: ⁊ ibi iudicari
de istis. Paulo aũt appellante ut serua=
retur ad augusti cognitionẽ: iussi serua=
ri eũ donec mittã eũ ad cesarẽ. Agrip=
pa aũt dixit ad festũ. Volebã et ipse
hominẽ audire. Cras inquit audies
eũ. Altera aũt die cũ venisset agrippa
et bernice cũ mlta ambitione ⁊ introis=
sent in auditoriũ cũ tribunis et viris
principalibus ciuitatis: iubente festo

adductus est paulus. Et dixit festus.
Agrippa rex et omēs qui simul adestis
nobiscū viri: videtis hūc hominē de
quo omnis multitudo iudeoꝝ interpel-
lavit me iherosolimis petētes ⁊ accla-
mantes: nō oportere eū vivere āplius.
Ego vero comperi nichil dignū mor-
te eum āmisisse. Ipso autē hoc appel-
lāte: ad augustū iudicavi mittere. De
quo quid certū scribā dn̄o non habeo:
propter qd̄ produxi eū ad vos et maxi-
me ad te rex agrippa: ut interrogatio-
ne facta habeam quid scribam. Sine
ratōne enī michi videt̄ mittere vinctū:
et causas ei9 nō significare. XXVI
Agrippa vero ad paulū ait. Per-
mittitur tibi loqui ꝓ temetipso.
Tūc paul9 extenta manu cepit rationē
reddere. De omībus quibus accusor
a iudeis rex agrippa estimo me beatū
apud te cū sim defensurus me hodie:
maxime te sciente omīa que apud iu-
deos sunt ꝯsuetudines ⁊ questiones:
propter qd̄ obsecro patienter me audi-
as. Et quidem vitam meā a iuventute
que ab inicio fuit in gēte mea in ihero-
solimis noverūt omēs iudei: prescien-
tes me ab inicio si velint testimoniū
ꝑhibere qm̄ scd̄m certissimā sectam no-
stre religionis vixi phariseus. Et nūc
in spe q̄ ad p̄res nostros repromissio-
nis facta ē a deo: sto iudicio subiect9:
in qua duodecim tribus nr̄e nocte et
die deservientes sperāt devenire. De qua
spe accusor a iudeis rex. Quid incredibi-
le iudicat̄ apud vos si de9 mortuos
suscitat? Et ego quidē estimaverā me
adversus nomen ihesu nazareni debe-
re multa contraria agere: quod et feci
iherosolimis. Et multos sanctoꝝ ego
in carceribus inclusi a pricipibꝫ sacer-
dotū potestate accepta: ⁊ cū occiderent̄

detuli sententiam. Et ꝑ omēs synago-
gas frequenter puniens eos: compelle-
bam blasphemare: ⁊ āplius insaniēs
in eos persequebar usq; in exteras ci-
vitates. In quibus dum irem dama-
scum cū potestate et ꝑmissu pricipū
sacerdotū: die media in via vidi rex
de celo supra splendorē solis circum-
fulsisse me lumen: ⁊ eos q̄ mecū simul
erant. Omēsq; nos cū decidissem9 ī terrā
audivi vocē loquentē michi hebraica
lingua. Saule saule quid me ꝑseque-
ris? Durū ē tibi contra stimulū calci-
trare. Ego aūt dixi. Quis es domine?
Dn̄s aūt dixit. Ego sum ihesus: quē
tu ꝑsequeris. Sed exsurge: ⁊ sta supra
pedes tuos. Ad hoc enī apparui tibi:
ut cōstituam te ministrū ⁊ testem eorū
que vidisti ⁊ eoꝝ quibꝫ apparebo tibi:
eripiens te de ꝑplis et gentibꝫ in quas
nūc ego mitto te: aperire oclos eoꝝ ut
cōvertant̄ a tenebris ad lucē: ⁊ de po-
testate sathane ad deū: ut accipiant
remissionē peccatoꝝ et sortē inter sc̄os
per fidem q̄ est in me. Unde rex agrippa
non fui incredulus celesti visioni: sed
hiis qui sunt damasci primū et ihero-
solimis ⁊ ī omnē regionē iudee: ⁊ gen-
tibus ānunciabā: ut penitentiā agerēt:
et ꝯverterent̄ ad deū: digna penitentie
opera facientes. Hac ex causa me iudei
cū essem ī tēplo ꝯprehensū temptabant
interficere. Auxilio aūt adiutus dei
usq; ī hodiernū diē sto testificās mino-
ri atq; maiori: nichil extra dicens q̄
que prophete locuti sunt futura esse et
moyses: si passibilis cristus: si primus
ex resurrectione mortuoꝝ lumē ānun-
ciaturus ē ꝑplo et gentibꝫ. Hec loquen-
te eo ⁊ rationē reddente: festus magna
voce dixit. Insanis paule. Multe te
littere ad insaniam ꝯvertūt. Et paul9:

non insanio inquit optime feste: sed
veritatis et sobrietatis verba loquor.
Scit enī de hijs rex: ad quē ꝛ constan-
ter loquor. Latere enī eum nichil horū
arbitror. Neq; enī in angulo quicq̄
horū gestū est. Credis rex agrippa pro-
phetis? Scio q̄a credis. Agrippa autē
ad paulū. In modico suades me cri-
stianū fieri. Et paulus. Opto apud
deū et ī modico et in magno: nō tan-
tum te. sed etiā oēs q̄ audiūt hodie
fieri tales qualis et ego sum: exceptis
vinclis hijs. Et exsurrexit rex et preses
et bernice ꝛ q̄ assidebāt eis. Et cū secessis-
sent. loquebant̄ ad inuicē dicentes:
quia nichil morte aut vincloꝝ dignū
quid fecit homo iste. Agrippa autē fe-
sto dixit. Dimitti poterat homo hic:
si non appellasset cesarem. xxvij
Ut aūt iudicatū est nauigare eū
in ytaliam ꝛ tradi paulū cū reli-
quis custodijs centurioni noīe iulio
cohortis auguste: ascendētes nauem
adrumetinam incipiētem nauigare.
circa asie loca sustulim⁹: pseuerāte no-
biscū aristarcho macedone thessaloni-
cense. Sequēti aūt die venimus sydonē.
Humane aūt tractās iulius paulum
pmisit ad amicos ire: ꝛ curā sui agere.
Et inde cū sustulissem⁹ subnauigaui-
mus cyprū: propterea q essent venti
contrarij. Et pelagus cilicie ꝛ pamphi-
lie nauigātes venim⁹ listram que est
licie: et ibi inueniens centurio nauem
alexandrinā nauigantē in ytaliam:
trāsposuit nos in eā. Et cū multis di-
ebus tarde nauigarem⁹ et vix deuenis-
semus ɔtra gnydū: prohibēte nos ven-
to adnauigauim⁹ crete iuxta salmo-
nem. Et vix iuxta nauigātes venimus
in locū quendā q̄ vocat̄ boniportus:
cui iuxta erat ciuitas thalassa. Multo
aūt tpe peracto et cū iam non esset tuta
nauigatio eo q et ieiuniū iā pterisset:
cōsolabat̄ eos paulus dicēs eis. Viri:
video qm̄ cū iniuria ꝛ multo damno
nō solū oneris et nauis: sed etiā aīaꝝ
nraꝝ incipit nauigatio. Centurio aūt
gubernatori ꝛ nauclero magis crede-
bat: q̄ hijs que a paulo dicebantur.
Et cū apt⁹ portus nō esset ad hyeman-
dum: plurimi statuerūt ɔsilium naui-
gare inde si quo modo possent deueni-
entes phenicen hyemare portū crete re-
spicientem ad affricū ꝛ ad chorū. Aspi-
rante aūt austro estimātes propositū
se tenere: cū sustulissent de ason. lege-
bant cretā. Non post multum autem
misit se ɔtra ip̄am ventus typhonicus:
qui vocat̄ euroaquilo. Cūq; arrepta
esset nauis: ꝛ nō posset conari in ven-
tum: data naue flatibꝫ ferebamur. In
insulā aūt quandā decurrētes que vo-
catur cauda: potuim⁹ vix obtinere sca-
pham. Qua sublata adiutorijs vte-
bant̄ accingētes nauem: timentes ne
in syrtim inciderēt: summisso vase sic
ferebant̄. Ualida aūt nobis tēpestate
iactatis. sequenti die iactū fecerūt: ꝛ ter-
cia die suis manibꝫ armamēta nauis
proiecerūt. Neq; aūt sole neq; syderi-
bus apparētibꝫ p plures dies ꝛ tempe-
state nō exigua imminēte: iā ablata
erat spes oīs salutis nr̄e. Et cū mul-
ta ieiunatio fuisset: tūc stās paul⁹ in
medio eoꝝ dixit. Oportuerat quidē o
viri audito me non egredi a creta: lu-
criq; facere iniuriā hāc ꝛ iacturā. Et
nūc suadeo vobis bono animo esse.
Amisso enī nullius aīe erit ex nobis:
pterq̄ nauis. Astitit enim michi hac
nocte āgelus dei cui⁹ sum ego ꝛ cui de-
seruio. dicēs. Ne timeas paule: cesari
te oportet assistere. Et ecce donauit tibi

deus omēs qui nauigāt tecū. Propter
quod bono aīo estote viri. Credo enī
deo: quia sic erit quemadmodū dictū
est michi. In insulā aūt quandā opor-
tet nos deuenire. Sed postea q̄ȝ quar-
tadecima nox supuenit: nauigātibȝ
nobis in adria circa mediā noctē su-
spicabanť naute apparere sibi aliquā
regionē. Qui et summittentes bolidem
inuenerūt passus viginti: et pusillum
inde separati inuenerūt passus quin-
decim. Timentes aūt ne ī aspera loca
incideremus: de puppi mittētes ancho-
ras quatuor optabāt diē fieri. Nautis
vero querentibȝ fugere de naui: cū mi-
sissent scapham in mare sub optentu
quasi inciperēt a prora anchoras ex-
tendere: dixit paulus centurioni et mi-
litibus. Nisi hij ī naui manserit: vos
salui fieri nō potestis. Tūc absciderunt
milites funes scaphe: et passi sunt eam
excidere. Et cū lux inciperet fieri: roga-
bat paulus omēs sumere cibū dicēs.
Quartadecima die hodie exspectātes
ieiuni permanetis: nichil accipientes.
Propter qd̄ rogo vos accipere cibū p
salute vr̄a: quia nullius vr̄m capill9
de capite peribit. Et cū hec dixisset: su-
mens panē gratias egit deo ī cōspectu
omniū: et cū fregisset cepit mādūcare.
Animequiores aūt facti omēs: et ipi
assumpserūt cibū. Eram9 aūt vniuer-
se aīe in naui ducente septuagintasex.
Et saciati cibo alleuiabāt nauē: iactan-
tes triticū in mare. Cū aūt dies fact9
esset terrā nō agnoscebāt: sinum vero
quendā cōsiderabāt habētem litus: ī
quē cogitabāt si possent eicere nauem.
Et cū anchoras sustulissent cōmittebāt
se mari: simul laxantes iūcturas gu-
bernaculorū: ⁊ leuato artemone secūdū
aure flatū tendebant ad litus. Et cum
incidissemus in locū bithalassum im-
pegerūt nauē: et prora quidē fixa ma-
nebat immobilis: puppis vero solue-
bať a vi maris. Militū aūt consiliū
fuit ut custodias occiderent: ne quis
cū enatasset effugeret: centurio aūt vo-
lens suare paulū prohibuit fieri. Ius-
sitqȝ eos qui possent natare mittere se
primos ⁊ euadere ⁊ ad terrā exire: ⁊ ce-
teros alios ī tabulis ferebāt: quosdā
sup ea q̄ de naui erāt. Et sic factū ē: ut
omēs aīe euaderēt ad trā.

XXVIII

Et cū euasissem9: tūc cognouim9
quia mitilene insula vocabatur.
Barbari vero pstabāt nō modicā hu-
manitatem nobis. Accensa enī pira
reficiebāt nos omēs: propter ymbrem
qui imminebat ⁊ frigus. Cū cōgregas-
set aūt paulus sarmētorū aliquantā
multitudinē et imposuisset sup ignem:
vipera a calore cū processisset inuasit
manū eius. Ut vero viderūt barbari
pēdentem bestiā de manu ei9: ad inui-
cem dicebāt. Utiqȝ homicida ē homo
hic: qui cū euasit de mari vltio non
sinit eū viuere. Et ille quidē excutiens
bestiā in ignē: nichil mali passus est.
At illi existimabāt eū in tumorē cōuer-
tendū: et subito casurū et mori. Diu
aūt illis spērātibȝ et videntibus nichil
mali in eo fieri: cōuertentes se: dicebāt
eū esse deū. In locis aūt illis erāt pre-
dia principis insule noīe publij: qui
nos suscipiēs: triduo benigne exhibu-
it. Contigit aūt patrem publij febribȝ
et dissinteria vexatū iacere. Ad quem
paulus intrauit: ⁊ cū orasset et impo-
suisset ei manus saluauit eū. Quo fa-
cto: omēs q̄ in insula habebāt infirmi-
tates accedebāt ⁊ curabanť. Qui etiā
multis honoribȝ nos honorauerūt:
et nauigātibȝ imposuerūt q̄ necessaria

erant. Post menses aūt tres nauiga-
uimus ī naui alexādrina q̄ in insula
hyemauerat: cui erat insigne castroꝝ.
Et cū venissemus siracusam: mānsim⁹
ibi triduo. Inde circūlegentes deueni-
mus regium: ꝛ post unū diem flante
austro scđa die venimus putheolos.
ubi inuētis frībꝫ rogati sumus mane-
re apud eos dies septē: ꝛ sic venimus
romam. Et inde cū audissent fratres
occurrerunt nobis usqꝫ ad appij forū.
et tribus tabernis. Quos cū vidisset
paulus: gratias agens deo accepit
fiduciā. Cū autē venissemus romam
ꝑmissum est paulo ꝑmanere sibimet:
cum custodiente se milite. Post terciū
autē diē conuocauit ꝑmos iudeorū.
Cumqꝫ venissent dicebat eis. Ego viri
fratres nichil aduersus legem faciens
aut morem paternū: vinctus ab ihero-
solimis tradit⁹ sum ī man⁹ romano-
rum: q̄ cū interrogationē de me habu-
issent voluerūt me dimittere: eo ꝙ nul-
la esset causa mortis in me. Cōtradi-
centibꝫ aūt iudeis coactus sū appellare
cesarem: nō quasi gentē meā habens
aliquid accusare. Propter hāc igitur
causam rogaui vos videre ꝛ alloqui.
Propter spem eni israhel cathena hac
circundatus sum. At illi dixerūt ad eū.
Nos neqꝫ litteras accepimus de te a
iudea: neqꝫ adueniēs aliqͥs fratrū nū-
ciauit aut locutus ē quid de te malū.
Rogamus aūt a te audire que sentis.
Nam de secta hac notū est nobis: q̄a
vbiqꝫ ei cōtradicit̄. Cū cōstituissent aūt
illi diē venerūt ad eū in hospitiū pluri-
mi. quibꝫ exponebat testificans regnū
dei suadensqꝫ eis de ihesu ex lege moy-
si et prophetis a mane usqꝫ ad vesperā.
Et quidā credebāt hiis que dicebant̄:
quidā vero nō credebāt. Cūqꝫ inuicem
non essent cōsentientes: discedebant
dicente paulo unū verbū. Quia bene
spiritus sanct⁹ locutus est per ysaiam
ꝓphetā ad patres nr̄os dicens. Va-
de ad ꝓplm istū et dic. Aure audietis
et nō intelligetis: ꝛ videntes videbitis
et non perspicietis. Incrassatum ē cor
ꝓpli huius ꝛ auribꝫ grauiter audierūt
et oculos suos cōpresserūt: ne forte vi-
deant oculis ꝛ auribꝫ audiāt et corde
intelligāt: ꝛ conūtant se et sanem eos.
Notū ergo sit vobis: q̄m gentibꝫ mis-
sum est hoc salutare dei: et ipsi audiēt.
Et cū hec dixisset: exierunt ab eo iudei
multam habētes inter se questionem.
Mānsit aūt biennio toto in suo cōdu-
cto: et suscipiebat oēs q̄ ingrediebā-
tur ad eū: ꝑdicans regnū dei ꝛ docens
que sunt de dn̄o ihesu cristo cū omni
fiducia sine prohibitione. Explicit li-
ber actuū aplor̄. Incipit prologus in
epistolas canonicas.

Non ita ē ordo apud grecos
qui integre sapiūt fideqꝫ
rectā sectant̄ eplarū septē.
q̄ canonice nuncupant̄. si-
cut ī latinis codicibꝫ inuenit̄: ut quia
petrus est ꝑmus ī ordine apostolorū
prime sūt etiā ei⁹ epistole ī ordine cete-
rarum. Sed sicut euangelistas dudū
ad veritatis lineā correxim⁹: ita has
proprio ordini deo iuuāte reddimus.
Est eni una eaꝝ prima iacobi: due pe-
tri: tres iohannis. ꝛ iude una. Que si
sic ut ab eis digeste sunt ita quoqꝫ ab
interpretibꝫ fideliter ī latinū verterentur
eloquiū. nec ambiguitatē legentibus
facerent. nec sermonū sese varietas im-
pugnaret: illo ꝑcipue loco ubi de uni-
tate trinitatis in prima iohānis epla
positū legim⁹. in qua etiā ab infideli-
bus trāslatoribꝫ multū erratum esse a

fidei veritate comperim⁹: triū tantummodo vocabula hꝑc ē aque ſāguinis et ſpirit⁹ ī ipa ſua editōne ponētibus: et patris verbiq; ac ſpirit⁹ teſtimoniū omittentibꝫ. In quo maxime et fides katholica roboraꝛ̄: et patris et filij et ſpiritus ſācti una diuinitatis ſubſtā-tia comprobaꝛ̄. In ceteris vero eplis quātum a noſtra aliorꝫ diſcet editō: lectoris prudentie derelinquo. Sed tu virgo criſti euſtochium dū a me impēſius ſcripture veritatē inquiris meam qdamodo ſenectutē inuidorꝫ dentibꝫ corrodendā exponis: q̄ me falſarium corruptoremq; ſanctarꝫ ꝓnūciant ſcripturarꝫ. Sed ego ī tali opere nec emulorū meorꝫ inuidētiā ꝑtimeſco: nec ſancte ſcripture veritatē poſcētibus denegabo. Explicit prologus Incipit argumētum in eplām canonicā bti iacobi apli

Iacobus apłus ſanctū inſtruit clerum de cultura celeſtiū ꝓceptorū et regula katholice obſeruātie: ⁊ de inuicte paciētie maieſtate. et de reuelatōne plurimorum: ⁊ de mendatio magiſtrorū. Explicit argumentū Incipit eplā canonica beati iacobi apoſtoli Cap pm

Iacobus dei et dñi noſtri iheſu criſti ſeruus: duodecim tribubus que ſunt ī diſperſione ſalutē. Omne gaudium exiſtimate fratres meī cū ī temptationes varias incideritis: ſcientes φ probatio fidei veſtre paciētiā operaꝛ̄. Paciētia aūt op⁹ ꝑfectū habeat: ut ſitis perfecti et integri ī nullo deficiētes. Si q̄s aūt vr̄m indiget ſapientia poſtulet a deo q̄ dat omībus affluenter et non improperat: ⁊ dabiꝛ̄ ei. Poſtulet autē in fide: nichil heſitās. Qui enī heſitat ſimilis ē fluctui maris: q̄ a vento mouetur et circūferꝛ̄. Nō ergo eſtimet homo ille φ accipiat aliquid a domino. Vir duplex animo incōſtans ē in omnibus vijs ſuis. Glorieꝛ̄ aūt frater humilis in exaltatione ſua: diues autem ī humilitate ſua: qm̄ ſicut flos feni tranſibit. Exortus ē enī ſol cū ardore et areſecit fenū: et flos eius decidit: et decor vultus ei⁹ deperijt. Ita ⁊ diues in itineribus ſuis marceſcet. Beatus vir qui ſuffert temptationē: quoniā cū probatus fuerit accipiet coronā vite: quā repromiſit de⁹ diligentibus ſe. Nemo cū temptatur dicat: qm̄ a deo temptaꝛ̄. Deus enī intemptator malorum ē. Ipſe aūt neminē tēptat. Vnuſquiſq; vero temptaꝛ̄ a concupiſcentia ſua: abſtractus ⁊ illectus. Deinde concupiſcētia cū conceperit parit peccatū: peccatū vero cū conſūmatū fuerit generat mortē. Nolite itaq; errare fratres mei dilectiſſimi. Omne datū optimū et omne donū ꝑfectū deſurſū ē deſcendens a patre luminū: apud quē non ē trāſmutatō: nec viciſſitudinis obumbratio. Volūtarie enī genuit nos verbo veritatis: ut ſimus iniciū aliqđ creature ei⁹. Scitis fratres mei dilectiſſimi. Sit aūt omīs homo velox ad audiendū: tardus aūt ad loquendū: et tardus ad irā. Ira enī viri iuſticiā dei non operaꝛ̄. Propter qđ abicientes omnē immūdiciā ⁊ abūdātiā malicie. in māſuetudine ſuſcipite inſitū verbū: quod poteſt ſaluare aīas vr̄as. Eſtote autē factores verbi ⁊ nō auditores tantū fallentes voſmetipos: q̄a ſi quis auditor eſt verbi ⁊ nō factor hic comparabiꝛ̄ viro cōſideranti vultū natiuitatis ſui ī ſpeculo. Cōſiderauit enī ſe et abijt: ⁊ ſtatim oblitus ē qualis fuerit. Qui aūt ꝑſpexerit in lege ꝑfecte libertatis ⁊ ꝑmanſerit nō auditor obliuioſus fact⁹ ſed factor operis: hic beatus

in facto suo erit. Si quis aūt putat se
religiosū esse nō refrenans linguā su-
am sed seducēs cor suū: hui⁹ vana est
religio. Religio mūda et immaculata
apud deū et prēm hec est: visitare pu-
pillos et viduas in tribulatōne eoꝝ: et
immaculatū se custodire ab hoc seculo.
Fratres mei: nolite ī psonaꝝ ij
acceptione habere fidē domini
nostri ihesu cristi glīe. Etenī si introierit
in cōuentū vr̄m vir aureū annulū ha-
bens ī veste candida: introierit aūt et
pauper ī sordido habitu: et intendatis
in eū qui indutus est veste preclara et
dixeritis tu sede hic bene: pauperi aūt
dicatis tu sta illic aut sede sub scabel-
lo pedū meorū: nōne iudicatis apud
vosmetipos et facti estis iudices cogi-
tationū iniquaꝝ? Audite fratres dile-
ctissimi. Nōne deus elegit pauperes
in hoc mūdo diuites in fide ⁊ heredes
regni: qđ repromisit de⁹ diligentibus
se? Vos aūt exhonorastis pauperem.
Nōne diuites p potentiā opprimunt
vos et ipi attrahūt vos ad iudicia?
Nōne et ipi blasphemāt bonū nomē
quod inuocatū est sup vos? Si tamē
legē pficitis regalem scđm scripturas
diliges proximū tuū sicut teipm bene-
facitis: si aūt psonas accipitis peccatū
operamini: redarguti a lege q̄si trans-
gressores. Quicūq; aūt totam legē ser-
uauerit: offendat aūt ī uno: factus est
omniū reus. Qui enī dixit nō mecha-
beris: dixit et nō occides. Quod si nō
mechaberis occides aūt: fact⁹ es trans-
gressor legis. Sic loquimini ⁊ sic faci-
te: sicut p legē libertatis incipiētes iudi-
cari. Judiciū enī sine miscđia illi: qui
nō facit miscđiam. Superexaltat autē
miscđia iudiciū. Quid pderit fratres
mei si fidē quis dicat se habere: opera
aūt non habeat? Nunquid poterit fi-
des saluare eū? Si aūt frater et soror
nudi sint et indigeāt victu quotidia-
no: dicat autē aliquis ex vobis illis:
ite in pace calefacimini ⁊ saturamini:
nō dederitis aūt eis que necessaria sūt
corpori: qđ proderit vobis? Sic et fi-
des si non habeat opera: mortua ē in
semetipa. Sed dicit aliquis. Tu fidem
habes: et ego opera habeo. Ostende
michi fidē tuā sine operibȝ: ⁊ ego osten-
dam tibi ex operibȝ fidē meā. Tu credis
quoniā unus ē de⁹: benefacis. Et de-
mones credūt: ⁊ cōtremiscūt. Vis aūt
scire o homo inanis: qm̄ fides sine
operibȝ ociosa ē? Abrahā pater noster
nōne ex operibȝ iustificatus ē offerēs
ysaac filiū suū sup altare? Vides qm̄
fides cooperabat̄ operibȝ illius: ⁊ ex
operibȝ fides consūmata ē? Et suple-
ta ē scriptura dicēs. Credidit abrahā
deo: et reputatū est illi ad iusticiā: et a-
micus dei appellatus ē. Videtis qm̄ ex
operibȝ iustificat̄ homo: ⁊ nō ex fide
tantū? Similiter et raab meretrix: nō-
ne ex operibȝ iustificata est suscipiens
nūcios ⁊ alia via eiciēs? Sicut enim
corpus sine spiritu mortuum est ita et
fides sine operibus mortua est. iij
Nolite plures magistri fieri fratres
mei: scientes quoniā magis iu-
diciū sumitis. In multis enim offendi-
mus omēs. Si q̄s in verbo nō offen-
dit: hic pfectus ē vir. Potest etiā freno
circūducere totū corp⁹. Si aūt equis
frena ī ora mittim⁹ ad cōsentiendum
nobis: omē corp⁹ illoꝝ circūferimus.
Et ecce naues cū magne sint et a ven-
tis validis minent̄: circūferunt̄ aūt
a modico gubernaclo ubi impet⁹ di-
rigentis voluerit. Ita ⁊ lingua modi-
cū quidē membrū ē: ⁊ magna exaltat.

Ecce quātus ignis q̄ʒ magnā siluam
incendit. Et lingua ignis ē: uniuersitas
iniquitatis. Lingua cōstituitur ī mem=
bris nr̄is que maculat totū corpus:
⁊ inflāmat rotam natiuitatis nostre
inflāmata a gehenna. Omīs enī na=
tura bestiaꝝ et volucrū et serpentium
etiā ⁊ ceteroꝝ domant̄ et domita sunt
a natura humana: linguā aūt null⁹
hominū domare potest. Inquietum
malum: plena veneno mortifero. In
ipā benedicim⁹ deū et patrē: ⁊ in ipsa
maledicim⁹ hoīes q̄ ad ymaginē et si=
militudinem dei facti sunt. Ex ipō ore
procedit benedictio et maledictio. Nō
oportet fratres mei hec ita fieri. Nun=
quid fons de eodē foramine emanat
dulcem et amaram aquā? Nūquid
potest fratres mei ficus uuas facere:
aut vitis ficus? Sic neqʒ salsa dulcē
potest facere aquā. Quis sapiēs ⁊ di=
sciplinatus inter vos? Ostendat ex bo=
na cōuersatione operationē suam in
mansuetudine sapiētie. Quod si zelū
amarū habetis · ⁊ cōtentiones sint in
cordibʒ vr̄is: nolite gloriari et menda=
ces esse adūsus veritatē. Non est enim
ista sapiētia desursum descendēs a prē
luminū: sed terrena animalis · dyabo=
lica. Ubi enī zelus et contentio: ibi in=
constantia et omē opus prauū. Que
aūt desursum ē sapiētia: pmū quidē
pudica ē deinde pacifica · modesta sua=
dibilis · bonis cōsentiēs plena miseri=
cordie et fructibus bonis: iudicans
sine simulatione. Fructus aūt iusticie
ī pace seminat̄: faciētibʒ pacem. iiij
Unde bella et lites ī vobis? Non=
ne ex cōcupiscētijs vr̄is: q̄ militāt
in membris vr̄is? Cōcupiscitis et nō
habetis: occiditis et zelatis: ⁊ non po=
testis adipisci. Litigatis ⁊ belligeratis:
et nō habetis propter quod nō postu=
latis. Petitis ⁊ nō accipitis: eo q̄ ma=
le petatis: ut in concupiscētijs vestris
insumatis. Adulteri: nescitis q̄a ami=
cicia huius mūdi inimica dei ē? Qui=
cunqʒ ergo voluerit amicus esse seculi
huius: inimicus dei cōstituit̄. An pu=
tatis q̄a inaniter scriptura dicat: ad
inuidiā cōcupiscit spirit⁹ q̄ habitat in
vobis? Maiorē aūt dat gratiā. Pro=
pter qd̄ dicit. Deus superbis resistit:
humilibʒ aūt dat gratiā. Subditi er=
go estote deo: resistite aūt dyabolo: et
fugiet a vobis. Appropiate deo: et
appropinquabit vobis. Emundate
manus peccatores: ⁊ purificate corda
duplices animo. Miseri estote et luge=
te et plorate: risus vester ī luctū cōuer=
tat̄: ⁊ gaudiū ī merorē. Humiliamini
in conspectu dn̄i: et exaltabit vos. No=
lite detrahere alterutrū fr̄es mei. Qui
detrahit fr̄i aut q̄ iudicat fratrē suū:
detrahit legi et iudicat legē. Si aūt iu=
dicas legē: nō es factor legis sed iudex.
Unus ē enī legislator et iudex: qui po=
test pdere et liberare. Tu aūt quis es
qui iudicas proximū tuū? Ecce nunc
q̄ dicitis hodie aut crastino ibimus
in illā ciuitatē: ⁊ faciem⁹ ibi q̄dē annū
et mercabimur ⁊ lucrū faciemus: q̄ i=
gnoratis quid erit ī crastino. Que est
enī vita vr̄a? Vapor ē ad modicū pa=
rens: et deinceps exterminabit̄ pro eo
ut dicatis: si dn̄s voluerit · ⁊ si vixeri=
mus · faciem⁹ hoc aut illud. Nūc autē
exultatis ī supbijs vr̄is. Omīs exulta=
tio talis maligna ē. Scienti igit̄ bonū
facere ⁊ non facienti: peccatū ē illi. v
Agite nūc diuites: plorate ululā=
tes ī miserijs vr̄is que aduenient
vobis. Diuicie vr̄e putrefacte sūt et ve=
stimēta vestra a tineis comesta sunt.

Aurū et argentū vestrū eruginauit:⁊
erugo eoꝝ in testamentū vobis erit:et
manducabit carnes vr̄as sicut ignis.
Thesaurizastis vobis irā ī nouissimis
diebus. Ecce merces operarioꝝ q̄ mes-
suerunt regiones vr̄as que fraudata
est a vobis clamat:et clamor eorū in
aures dn̄i sabaoth introiuit. Epulati
estis sup terrā:et in luxuriis enutristis
corda vestra. In die occisionis addixi-
stis et occidistis iustū:et nō restitit vo-
bis. Patientes igit̄ estote fratres usq;
ad aduentū dn̄i. Ecce agricola expe-
ctat p̄ciosum fructū terre·patienter ferēs
donec accipiat temperaneū ⁊ serotinū.
Patiētes igit̄ estote ⁊ vos ⁊ cōfirmate
corda vr̄a:quoniā aduētus dn̄i appro-
pinquabit. Nolite ingemiscere fratres
in alterutrū:ut nō iudicemini. Ecce iu-
dex ante ianuā assistit. Exemplū acci-
pite fratres laboris ⁊ patiētie ꝓphetas:
qui locuti sunt ī noīe dn̄i. Ecce beatifi-
camus eos q̄ sustinuerūt. Sufferentiā
iob audistis:et finē dn̄i vidistis: qm̄
misericors est dn̄s et miserator. Ante
omnia aūt fratres mei nolite iurare:
neq; p celū neq; per terrā neq; aliud qd̄-
cunq; iuramētū. Sit aūt sermo vester
est·ē·non·nō:ut nō sub iudicio decida-
tis. Tristat̄ aūt aliq̄s vr̄m: oret equo
animo et psallat. Infirmat̄ quis in
vobis:inducat p̄sbiteros eccl̄ie ⁊ orēt
sup eū unguētes eū oleo ī noīe dn̄i. Et
oratio fidei saluabit infirmū: ⁊ alle-
uabit eū dn̄s: ⁊ si in peccatis sit dimit-
tentur ei. Cōfitemini ergo alterutrum
peccata vr̄a: et orate pro inuicē ut sal-
uemini. Multū enī valet deprecatio iu-
sti assidua. Helias homo erat similis
nobis passibilis: et oratione orauit
ut nō plueret sup terrā: ⁊ nō pluit an-
nos tres ⁊ mēses sex. Et rursū orauit:
et celū dedit pluuiā:⁊ terra dedit fructū
suū. Fratres mei·si quis ex vobis erra-
uerit a veritate ⁊ cōuerterit quis eū·scire
debet: quoniā qui cōuerti fecerit pecca-
torē ab errore vie sue saluabit animā
eius a morte: ⁊ operit multitudinem
peccatorū. Explicit ep̄la canonicas
beati iacobi ap̄li. Incipit argumētum
in ep̄lam canonicā bt̄i petri ap̄li p̄ma:

Discipulos saluatoris in-
uicti toto orbe diffusos et
peregrinos in hoc seculo
mōstrat·et p̄terite vite pe-
nitere suadet:⁊ in nouā vitā proficere
tota cū sollicitudine exhortat̄ symon
petr⁹ filius iohānis prouincie galilee
vico bethsaida frater andree apostoli.
Explicit argumētū. Incipit ep̄la canōīc
bt̄i petri ap̄li p̄ma

Petrus ap̄lus ihesu
cristi·electis aduenis
dispersionis ponthi
galatie capadotie
asie et bithinie secū-
dum prescientiā dei
pr̄is in sanctificatione spirit⁹ in obe-
dientiam et aspersionē sanguinis ihe-
su cristi: gratia vobis ⁊ pax multiplicet̄.
Benedictus deus et pater dn̄i nr̄i ihe-
su cristi q̄ scd̄m misericordiā suā ma-
gnā regenerauit nos ī spem viuam p
resurrectionē ihesu cristi ex mortuis in
hereditatē incorruptibilē ⁊ incontami-
natā et inmarcessibilē cōseruatam ī
celis:in vobis qui ī virtute dei custodi-
mini p fidē in salutē·paratā reuelari
in tp̄ore nouissimo. In quo exultabi-
tis: modicū nūc si oportet cōtristari ī
variis temptationib;:ut probatio ve-
stre fidei multo p̄ciosior sit auro qd̄ p
ignē probat̄:inueniat̄ in laudē ⁊ glo-
riam et honorē in reuelatione ihesu

cristi: quē cum videritis diligetis. In
quē nūc quoq; non videntes creditis:
credētes aūt exultabitis leticia inenar-
rabili et glorificata: reportātes finem
fidei vestre salutē aīarū vestrarū. De
qua salute exquisierūt atq; scrutati sūt
prophete·qui de futura ī nobis gratia
prophetauerūt: scrutātes ī qđ vel qua-
le tempus significaret in eis spiritꝰ cri-
sti·pnuncians eas q̄ in cristo sunt pas-
siones ⁊ posteriores glorias: quibus
reuelatū est·q̄a nō sibimetipīs: vobis
aūt ministrabāt ea que nūc nunciata
sunt vobis·per eos q̄ euangelizauerūt
vobis spiritu sancto misso de celo: in
quē desiderāt angeli pspicere. Proptˀ
quod succincti lumbos mentis vestre
sobrij perfecti sperate in eā que offertur
vobis gratiā ī reuelationē ihesu cristi:
quasi filij obediencie·non configurati
prioribꝫ ignorātie vr̄e desiderijs: sed
scđm eum qui vocauit vos sanctū: ut
et ipī in omī cōuersatione sancti sitis
quoniā scriptū ē: sancti eritis quoniā
ego sanctus sum. Et si patrē inuocatis
eum q̄ sine acceptōne psonarꝫ iudicat
scđm uniuscuiusq; opus: in timore in-
colatus vr̄i tēpore·cōuersamini: scien-
tes q̄ nō corruptibilibꝫ auro vel argē-
to redempti estis de vana vr̄a cōuersa-
tione paterne traditionis: sed p̄cioso
sanguine quasi agni immaculati cri-
sti et incōtaminati: p̄cogniti quidem
ante mūdi cōstitutionē: manifestati
aūt nouissimis tēporibꝫ pp̄ter vos q̄
p ipm fideles estis in deo: q̄ suscitauit
eū a mortuis·et dedit ei gl'am: ut fides
vestra et spes esset in deo. Animas ve-
stras castificantes ī obediencia carita-
tis·ī fraternitatis amore: simplici cor-
de inuicē diligite attentius: renati nō
ex semīe corruptibili sed incorruptibili
per verbū dei vivi et pmanentis: quia
oīs caro ut fenū: et oīs gloria eiꝰ tāq̄
flos feni. Exaruit fenū ⁊ flos eius deci-
dit: vbū aūt dn̄i manet ī eternū. Hoc
ē aūt vbū qđ euāgelizatum ē ī vobis.
Deponētes igiť omnē mali- II
ciā et omnē dolū et simulatiōes
et inuidias ⁊ oēs detractiones: sicut
modo geniti infantes racionabiles ⁊
sine dolo lac concupiscite ut in eo cre-
scatis in salutē: si tamē gustastis qm̄
dulcis ē dn̄s. Ad quē accedentes la-
pidem viuū ab hoībꝫ q̄dē reproba-
tum a deo aūt electū et honorificatū:
et ipī tanq̄ lapides viui supedificami-
ni domꝰ spirituales ī sacerdotiū sāctū:
offerētes spiritales hostias acceptabi-
les deo p ihesum cristū. Propter quod
continet scriptura. Ecce pono in syon
lapidē summū angularem probatū
electum p̄ciosū: ⁊ q̄ crediderit in eū nō
confundetur. Vobis igiť honor credē-
tibus: nō credētibꝫ aūt lapis quem re-
probauerūt edificantes hic factus ē in
caput anguli et lapis offensionis et
petra scandali: hijs qui offendūt ver-
bo nec credūt ī quo et positi sūt. Vos
aūt genus electū regale sacerdotiū gēs
sancta pplus acquisitionis: ut virtu-
tes ānuncietis eiꝰ qui de tenebris vos
vocauit ī ammirabile lumē suū. Qui
aliquādo nō pplus dei nūc aūt pplus
dei: qui nō consecuti miserdiam: nunc
aūt miserdiam cōsecuti. Carissimi·ob-
secro vos tanq̄ aduenas et peregrīos
abstinere vos a carnalibus desiderijs
que militāt adūsus animā cōuersati-
onem vr̄am inter gētes habentes bo-
nam: ut ī eo q̄ detractāt de vobis tan-
q̄ de malefactoribus: ex bonis operi-
bus vos ɔsiderātes·glorificent deum
ī die visitationis. Subiecti igiť estote

omni humane creature propter deum.
Siue regi quasi precellenti: siue ducibꝫ
tanq̄ ab eo missis·ad vindictā male-
factorū: laudē vero bonorū. Quia sic ē
voluntas dei: ut benefacientes obmute-
scere faciatis imprudentium hominū i-
gnorantiā. Quasi liberi: et non quasi
velamen habentes malicie libertatē:
sed sicut servi dei. Omnes honorate:
fraternitatē diligite. Deū timete: regē
honorificate. Servi subditi estote in
omni timore dn̄is: nō tantū bonis ⁊
modestis: sed etiā discolis. Hec ē enim
gratia: si propter dei ↄscientiā sustinet
quis tristiciā patiēs iniuste. Que enī
est gratia: si peccantes ⁊ colaphizati
suffertis? Sed si benefacientes patienter
sustinetis: hec ē gratia apud deū. In
hoc enī vocati estis: q̄a et cristꝰ passus
ē ꝑ vobis·vobis relinquēs exemplū:
ut sequamini vestigia eiꝰ. Qui pecca-
tum nō fecit: nec inventus ē dolus in
ore eius. Qui cū malediceret̄ nō male-
dicebat: cū pateret̄ nō cōminabatur.
Tradebat aūt iudicāti se iniuste. Qui
peccata nostra ipē pertulit in corpore
suo super lignum: ut peccatis mortui
iusticie vivamus: cuius livore sanati
estis. Eratis enī sicut oves errātes: sed
conversi estis nunc ad pastorem et e-
piscopum animarum vestrarū. iij
Similiter et mulieres subdite sint
viris suis ut et si qui nō credūt
verbo·ꝑ mulierū cōversationē sine ver-
bo lucrificētur: considerantes in timore
castā cōversationē vr̄am. Quarū sit
nō extrinsecus capillatura aut circun-
datio auri aut indumēti vestimētorū
cultus: sed q̄ absconditꝰ ē cordis homo
in incorruptibilitate quieti ⁊ modesti
spiritus: qui ē in cōspectu dei locuples.
Sic enī aliquādo et sancte mulieres
sperantes in deo ornabant se subiecti
proprijs viris: sicut sara obediebat a-
brahe dn̄m eū vocans: cuiꝰ estis filie
benefacientes·⁊ nō pertimentes ullā per-
turbationē. Viri similiter cohabitātes
scd̄m scientiā: quasi infirmiori vasculo
muliebri impertientes honorē tanq̄ ⁊
coheredibus gratie vite: ut nō impedi-
ant̄ orationes vr̄e. In fide aūt omēs
unanimes cōpatiētes·fraternitatis a-
matores·misericordes·modesti·humi-
les·non reddentes malū ꝑ malo·nec
maledictū pro maledicto: sed econtra-
rio benedicētes: q̄a in hoc vocati estis:
ut benedictionē hereditate possideatis.
Quis ē enī qui vult vitā diligere: ⁊ di-
es videre bonos: coherceat linguā suā
a malo: ⁊ labia eiꝰ ne loquant̄ dolū.
Declinet aūt a malo ⁊ faciat bonū: in-
q̄rat pacē ⁊ sequat̄ eā: q̄a oculi dn̄i su-
per iustos: et aures eiꝰ in preces eorū:
vultus aūt dn̄i sup facientes mala. Et
q̄s est qui vobis noceat: si boni emula-
tores fueritis? Sed ⁊ si quid patimini
propter iusticiā beati. Timorē autem
eorū ne timueritis: et nō conturbemini.
Dn̄m aūt cristū sanctificate ī cordibus
vr̄is: parati semꝑ ad satisfactionem o-
mni poscenti vos rationē de ea que in
vobis ē spe: sed cum modestia ⁊ timore
cōscientiam habētes bonā: ut in eo q̄
detrahūt de vobis ↄfundant̄: qui calu-
mniant̄ vr̄am bonā in cristo conversa-
tionē. Melius ē enī ut benefacientes
si volūtas dei velit pati q̄ malefacientes:
q̄a ⁊ cristus semel pro peccatis nostris
mortuus ē iustus ꝑ iniustis: ut nos
offerret deo·mortificatos quidē carne
vivificatos aūt spiritu. In quo ⁊ hijs
qui ī carcere erāt spiritualiter veniens
predicavit: q̄ increduli fuerāt aliquā-
do expectabāt dei patientiam in diebꝫ

noe cū fabricaret archa: in qua pauci
id ē octo aīe salue facte sūt per aquam.
Qđ et vos nūc similis forme saluos
facit baptisma: nō carnis depositio
sordiū·sed ɔscientie bone interrogatio
in deū: p resurrectionē ihesu cristi a mor-
tuis q̄ est in dextera dei: deglutiēs mor-
tem ut vite eterne heredes efficeremur:
profectus in celum subiectis sibi ange-
lis et potestatib3 ꝛ virtutibus. iiij
Cristo igit̄ passo in carne et vos
eadē cogitatione armamini: q̄a
qui passus ē in carne desijt a peccatis:
ut non iam desiderijs hominū sed vo-
luntati dei qđ reliquū ē in carne viuat
temporis. Sufficit enī preteritū temp⁹
ad voluntatē gentiū cōsummandā
hijs q̄ ambulauerūt in luxurijs in desi-
derijs vinolētijs cōmessationib3 pota-
tionib3 ebrietatib3 ꝛ illicitis ydolorū
cultib3. In quo āmirant̄ nō cōcurren-
tibus vobis ī eandē luxurie cōfusionē
blasphemātes: q̄ reddēt rationē ei q̄ pa-
ratus est iudicare viuos et mortuos.
Propter hoc enī ꝛ mortuis euangeli-
zatū est: ut iudicent̄ quidē scđm hoīes
in carne: viuāt aūt scđm deū in spiritu.
Omniū autē finis appropinquabit.
Estote itaq3 prudētes et vigilate ī ora-
tionibus: āte oīa autē mutuā ī vobis-
metipīs caritatē cōtinuā habētes: q̄a
caritas operit mltitudinē peccatorum.
Hospitales inuicē: sine murmuratio-
ne. Unusquisq3 sicut accepit gratiā·ī
alterutrū illā āministrātes: sicut boni
dispensatores mltiformis gratie dei.
Si quis loquit̄: q̄si sermones dei. Si
q̄s ministrat: tāq̄ ex virtute quā āmi-
nistrat de⁹: ut ī omnibus honorificetur
de⁹ p ihesum cristū cui ē glā ꝛ imperiū
in secl'a seculoꝝ amen. Carissimi·noli-
te peregrinari ī feruore q̄ ad tēptationē
vobis fit·quasi noui aliqđ vobis cō-
tingat: sed ɔmunicātes cristi passioni-
bus gaudete: ut et ī reuelatiōne glīe ei⁹
gaudeatis exultātes. Si exprobramī-
nī ī noīe cristi·beati eritis qm̄ qđ est ho-
noris glorie ꝛ virtutis dei ꝛ qui ē ei⁹
spirit⁹ sup vos requiescet. Nemo aūt
vrm̄ patiat̄ quasi homicida aut fur
aut maledicus: aut alienoꝝ appetitor.
Si aūt ut cristianus·nō erubescat: glo-
rificet aūt deū ī isto nomine: quoniā
tempus ē ut incipiat iudiciū a domo
dei. Si autē primū a nobis: q̄s finis
eorū qui nō credūt dei euāgelio? Et si
iustus quidē vix saluabit̄: impius et
peccator ubi parebūt? Itaq3 ꝛ hij qui
patiunt̄ scđm volūtatē dei: fideli creato-
ri ɔmendēt aīas suas ī benefactis. v.
Seniores ergo qui in vobis sunt·
obsecro ɔsenior et testis cristi pas-
sionū: qui ꝛ ei⁹ q̄ ī futuro ē glīe reuelan-
da ɔmunicator. Pascite qui in vobis
ē gregem dei: prouidētes nō coacte sed
spontanee·scđm deū: neq3 turpis lucri
gratia·sed volūtarie: neq3 ut dominā-
tes in cleris sed forma facti gregi ex a-
nimo: ꝛ cū apparuerit princeps pasto-
rū percipietis immarcessibilē glīe coro-
nam. Similiter adolescentes subditi
estote senioribus. Omnes enim inui-
cem humilitatē insinuate: q̄a dn̄s su-
perbis resistit: humilibus aūt dat gra-
tiam. Humiliamini igit̄ sub potenti
manu dei ut vos exaltet in tēpore visi-
tationis: omnē sollicitudinē vr̄am p-
icientes in eū: qm̄ ipa cura ē de vobis.
Sobrij estote et vigilate: q̄a aduersa-
rius vester dyabolus tanq̄ leo rugiēs
circuit·querēs quē deuoret. Cui resisti-
te fortes in fide: sciētes eandē passionē
ei que in mūdo ē vestre fraternitati fieri.
Deus aūt omnis gratie qui vocauit

nos in eternā suā gloriā ī cristo ihesu
modicū passos: ipse pficiet ↄfirmabit
solidabitq;. Ipsi glŕa ⁊ imperiū: in secu-
la seculoꝝ amen. Per siluanū fidelem
fratrem vobis ut arbitror breuiter scri-
psi: obsecrās et cōtestans hāc esse verā
gratiā dei in qua et statis. Salutat
vos ecclesia q̄ est in babilone coelecta:
et marcus filiꝰ meus. Salutate inui-
cem ī osculo sancto. Gratia vobis o-
mnibꝫ qui estis in cristo ihesu amen.

Explicit eplā prima beati petri Incipit
argument' in eplām scdām

Symon petrus p fidē huic
mūdo sapiētes mortuos
esse declarat: eisdemq; pi-
etatis quanta sit magni-
tudo luce ipā clarius manifestat.

Explicit argumentū incipit eplā btī
petri apli secunda:

Symon petrꝰ seruus
et apostolus ihesu
cristi: hijs q̄ coequa-
lem nobiscū sortiti
sunt fidem ī iusticia
dei nostri ⁊ saluato-
ris ihesu cristi. gratia vobis et pax ad-
impleatur ī cognitione dei et cristi ihe-
su dñi nostri: quomodo oīa nobis
diuine virtutis sue que ad vitā et pie-
tatem donata sunt p cognitionē eiꝰ q̄
vocauit nos propria gloria et virtu-
te. p quē maxima et p̄ciosa nobis pro-
missa donauit: ut per hoc efficiamini
diuine cōsortes nature. fugiētes eius
que in mūdo ē cōcupiscentie corrupti-
onem. Vos aūt curam omnē subin-
ferentes ministrate in fide vestra vir-
tutem: in virtute aūt scientiā: in sciētia
aūt abstinētiam: in abstinentia autē
patientiā: in patientia aūt pietatem: ī
pietate autem amorē fraternitatis: in
amore fraternitatis caritatē. Hec eni
si vobiscū assint et superent: nō vacuos
nec sine fructu vos cōstituēt in domini
nostri ihesu cristi cognitione. Cui eni
nō p̄sto sunt hec: cecus ē ⁊ manu tem-
ptans: obliuionē accipiēs purgatio-
nis veterū suoꝝ delictoꝝ. Quapropter
fratres magis satagite: ut per bona
opera certā vrām vocatōnē ⁊ electionē
faciatis. Hec eni faciētes nō peccabitis
aliquando. Sic eni abundanter mini-
strabitur vobis introitus in eternū re-
gnū dñi nrī et saluatoris ihesu cristi.
Propter qđ vos incipiā semp cōmo-
nere de hijs: et quidē scientes ⁊ ↄfirma-
tos in p̄senti veritate. Iustū aūt arbi-
tror. q̄diu sum ī hoc tabernaclo susci-
tare vos ī cōmonitione: certꝰ q velox
est depositio tabernaculi mei: scdm qđ
et dñs noster ihesus cristus significa-
uit michi. Dabo aūt operā ⁊ frequen-
ter habere vos post obitū meū: ut hoꝝ
omniū memoriā faciatis. Nō eni indo-
ctas fabulas secuti notā fecimꝰ vobis
dñi nrī ihesu cristi virtutē ⁊ p̄scientiā:
sed speculatores facti illiꝰ magnitudi-
nis. Accipiēs eni a deo p̄re honorem
et gloriā voce delapsa ad eū huiusce-
modi a magnifica gloria: hic est filiꝰ
meus dilectus in quo michi ↄplacui:
ipm audite. Et hāc vocem nos audi-
uimus de celo allatā: cū essemus cum
ipo ī monte sancto. Et habemꝰ firmi-
orem ꝓpheticū sermonē. cui benefacitis
attendentes quasi lucerne lucenti in ca-
liginoso loco donec illucescat et luci-
fer oriat in cordibꝫ vrīs: hec primū in-
telligentes: q omnis prophetia pro-
pria interpretatione non fit. Non eni
voluntate humana allata ē aliquā-
do prophetia: sed spiritu sancto inspi-
rati locuti sūt sancti dei homines.

Fuerūt vero et pseudo ꝓphete ī ꝑplo
sicut et in vobis erunt magistri
mendaces: q̄ introducēt sectas perditō-
nis: ⁊ eū q̄ emit eos deū negāt: supdu-
centes sibi celerē ꝑditionē. Et multi se-
quent̄ eoꝝ luxurias: per quos via veri-
tatis blasphemabit̄: ⁊ ī avaricia fictis
verbis de vobis negociabunt̄. Quibꝫ
iudiciū iam olim nō cessat: et perditio
eoꝝ nō dormitat. Si enī deus āgelis
peccātibꝫ nō pepercit sed rudētibꝫ infer-
ni detractos in tartarū tradidit cruci-
andos ī iudiciū reservari: et origina-
li mūdo non pepercit. sed octauū noe
iusticie p̄conem custodiuit diluuium
mūdo impiorū inducēs: ⁊ civitates
sodomorū et gomorreorū in cinerem
redigēs euersione dampnauit exemplū
eoꝝ q̄ impie acturi sūt ponēs: ⁊ iustū
loth oppressum a nephandorū iniuri-
a ac luxuriosa conuersatione eruit. Aspe-
ctu enī et auditu iustus erat: habitās
apud eos q̄ de die in diē aīam iustā
iniquis opꝰibꝫ cruciabāt. Nouit deus
pios de temptatione eripere: iniquos
vero in diē iudicij reseruare cruciādos.
Magis aūt eos q̄ post carnē in concu-
piscentia immūdicie ambulāt. dn̄ati-
onemq; cōtemnūt: audaces. sibi pla-
centes: sectas non metuūt introducere
blasphemātes. Ubi āgeli fortitudine
et virtute cū sint maiores: nō portant
adūsum se execrabile iudiciū. Hij ve-
ro velut irrationabilia pecora natura-
liter ī captionē ⁊ in ꝑniciem in hijs q̄ i-
gnorāt blasphemātes ī corruptōne su-
a peribūt: ꝑcipiētes mercedē iniusticie
voluptatē: existimantes diei delicias
coinq̄natōnis ⁊ macule. delicijs afflu-
entes ī cōuiuijs suis luxuriātes vobis-
cū: oculos habētes plenos adulterij et
incessabilis delicti: pellicientes animas
instabiles: cor exercitatū auaricia ha-
bētes. maledictōnis filij: derelinquētes
rectā viā errauerunt secuti viā balaā ex
bosor. q̄ mercedē iniq̄tatis amauit: cor-
reptione vero habuit sue vesanie. Sub-
iugale mutū aīal ī hoīs voce loquēs:
prohibuit ꝓphete insipiētiā. Hij sunt
fōtes sine aqua et nebule turbinibus
exagitate: q̄bꝫ caligo tenebraꝝ reserua-
tur. Sup̄bia enī vanitatis loquētes.
pellicēt ī desiderijs carnis luxurie eos
qui paululū effugiūt. qui ī errore cōuer-
sant̄: libertatē illis ꝓmittentes cū ipsi
serui sint corruptōnis. A quo enim q̄s
superatꝰ ē: huius ⁊ seruus ē. Si enim re-
fugiētes coinquinatōnes mūdi in co-
gnitione dn̄i nr̄i ⁊ saluatoris ihesu cri-
sti. hijs rursus implicati superant̄: fa-
cta sūt eis posteriora deteriora p̄oribꝫ.
Meliꝰ enim erat illis non cognoscere
viā iusticie: q̄ʒ post agnitionē retrorsū
cōuerti ab eo qđ illis traditū ē sācto mā-
dato. Cōtigit enim eis illud veri ꝓuer-
bij. Canis reuersus ad suum vomi-
tū: ⁊ sus lota in volutabro luti. iij
Hanc ecce vobis carissimi scdam
scribo epl̄am in quibus vr̄am ex-
cito in cōmonitionē sincerā mentē: ut
memores sitis eoꝝ q̄ p̄dixi vboꝝ a san-
ctis ꝓphetis ⁊ aplōꝝ vr̄oꝝ p̄ceptoꝝ dn̄i
saluatoris. Hoc p̄mū sciētes: q᷑ veni-
ent in nouissimis diebꝫ in deceptione
illusores iuxta ꝓprias cōcupiscētias
ābulantes: dicētes. Ubi ē ꝓmissio aut
aduētꝰ eiꝰ? Ex quo enim p̄res dormi-
erūt: oīa sic pseuerāt ab initio creatu-
re. Latet enim eos hoc volētes: q᷑ celi e-
rant p̄us ⁊ terra de aqua et per aquā
cōsistens dei vbo: p quē ille tūc mūdus
aqua inundatꝰ periit. Celi aūt q̄ nunc
sūt ⁊ terra eodē verbo repositi sūt igni
reseruati in diē iudicij: et perditionis

impioꝝ hominū. Unū vero hoc non
lateat vos cariſſimi: q̄a unus dies a-
pud dn̄m ſicut mille ān̄i: et mille ān̄i
ſicut dies unus. Nō tardat dn̄s pro-
miſſi: ſed patienter agit propter vos:
nolens aliquos ꝑire ſed om̄es ad pe-
nitentiā reuerti. Adueniet aūt dies do-
mini ut fur: ī quo celi magno impetu
tranſient: elementa vero calore ſoluen-
tur. Cū hec igit̄ oīa diſſoluenda ſint.
quales oportet vos eſſe ī ſ̄cīs ꝯuerſa-
tionibꝫ et pietatibꝫ expectātes et ꝓperā-
tes in aduētū diei dn̄i: ꝑ quē celi arden-
tes ſoluent̄ et elemēta ignis ardore ta-
beſcēt? Nouos vero celos et nouā trā
et ꝓmiſſa ipſius expectam⁹: in q̄bus
iuſticia habitat. Propter qd̄ cariſſimi
hec expectātes. ſatagite immaculati
et inuiolati ei īueniri ī pace: et dn̄i nr̄i
lōganimitatē ſalutē arbitramini: ſi-
cut et cariſſim⁹ frater noſter paul⁹ ſecū-
dū datā ſibi ſapiētiā ſcripſit vobis: ſi-
cut et ī om̄ibꝫ epl̄is. loquēs ī eis de hijs:
ī q̄bꝫ ſūt quedā difficilia intellectu. que
indocti et inſtabiles deprauāt. ſicut et ce-
teras ſcripturas. ad ſuā ipoꝝ ꝑditōnē.
Vos igit̄ fr̄es ꝑſciētes cuſtodite ne inſi-
piētiū errore trāſducti excidatis a ꝓpria
firmitate: creſcite vero ī gratia et ī cogni-
tione dn̄i nr̄i et ſaluatoris iheſu criſti.
Ipi gl̄a et nūc et ī diē eternitatis amē.
Explicit epl̄a beati petri apl̄i ſecunda.
Incipit argumentū in epiſtolam bt̄i
iohannis.

Rationē verbi. et q̄ de⁹ ipſe
ſit caritas manifeſtat: et
ſuſurrones fratrū nec deū
ſcire. nec pios fieri poſſe.
eo uſq; diſſerat ut eſſe comprobet ho-
micidas: eo q̄ odiū ſit interfectionis
occaſio. Explicit argumentū incipit
epiſtola beati iohannis prima.

Quod fuit ab inicio.
quod audiuimus.
quod vidimus ocu-
lis noſtris. qd̄ ꝑſpexi-
mus. et manus nr̄e
ꝯtrectauerūt de vbo
vite: et vita manifeſta ē: et vidim⁹ et te-
ſtamur et ānūciamus vobis vitā eter-
nam. que erat apud pr̄em. et apparuit
nobis. Quod vidim⁹ et audiuimus
annūciam⁹ vobis: ut et vos ſocietatē
habeatis vobiſcū: et ſocietas noſtra ſit
cū pr̄e et cū filio ei⁹ iheſu criſto. Et hec
ſcribim⁹ vobis: ut gaudeatis et gaudi-
um vr̄m ſit plenū. Et hec ē annūciatō
quā audiuim⁹ ab eo et annūciamus
vobis: qm̄ deus lux eſt: et tenebre in eo
nō ſunt ulle. Si dixerim⁹ qm̄ ſocieta-
tem habemus cū eo et in tenebris ābu-
lam⁹: mentimur. et veritatē nō facim⁹.
Si aūt ī luce ābulam⁹ ſicut et ipſe ē in
luce ſocietatē habem⁹ ad inuicē: et ſan-
guis iheſu filij ei⁹ mūdat nos ab om̄i
peccato. Si dixerim⁹ qm̄ peccatū non
habem⁹ ipi nos ſeducim⁹: et veritas in
nobis nō eſt. Si cōfiteamur peccata
nr̄a: fidelis ē et iuſtus ut remittat no-
bis peccata nr̄a: et emūdet nos ab om̄i
iniquitate. Si dixerim⁹ qm̄ non pecca-
uimus: mendacem facimus eum: et
verbum eius non eſt in nobis. ij
Filioli mei: hec ſcribo vobis ut nō
peccetis. Sed et ſi quis peccaue-
rit: aduocatū habem⁹ apud pr̄em ihe-
ſum criſtū iuſtū. Et ipſe ē ꝓpiciatō pro
peccatis nr̄is: nō pro noſtris aūt tan-
tum: ſed etiā ꝓ totius mūdi. Et in hoc
ſcimus qm̄ cognouim⁹ eū: ſi mādata
eius obſeruam⁹. Qui dicit ſe noſſe eū
et mādata eius nō cuſtodit mendax ē:
et in hoc veritas nō eſt. Qui aūt ſeruat
verbū eius: vere ī hoc caritas dei ꝑfecta

est. In hoc scimus qm̄ in ip̄o sumus.
Qui dicit se ī cristo manere: debet sicut
ille ambulauit ⁊ ip̄e ābulare. Karissi-
mi nō mandatū nouū scribo vobis:
sed mādatū vetus quod habuistis ab
inicio. Mandatū vetus ē: verbū quod
audistis. Iterū mādatū nouū scribo
vobis qd̄ verum ē ⁊ in ip̄o et ī vobis:
quia tenebre trāsierūt ⁊ verū lumen iā
lucet. Qui dicit se in luce esse ⁊ fratrem
suum odit: ī tenebris est usq; adhuc.
Qui diligit fratrē suū in lumine ma-
net: ⁊ scandalū ī eo nō est. Qui aūt o-
dit fratrē suū in tenebris ē ⁊ ī tenebris
ambulat: ⁊ nescit quo eat: q̄a tenebre
obcecauerūt oc'los ei⁹. Scribo vobis
filioli: qm̄ remittunt̄ vobis peccata ve-
stra ꝑpter nomē ei⁹. Scribo vobis pa-
tres: qm̄ cognouistis eū q̄ ab inicio
ē. Scribo vobis adolescētes: quoniā
vicistis malignum. Scribo vobis in-
fantes q̄a cognouistis p̄rem. Scribo
vobis iuuenes: qm̄ fortes estis ⁊ v̄bū
dei manet in vobis: et vicistis mali-
gnū. Nolite diligere mūdū: neq; ea q̄
in mūdo sūt. Si quis diligit mūdū:
non ē caritas p̄ris in eo. Quoniam
oē qd̄ est ī mūdo cōcupiscētia carnis
est: ⁊ ɔcupiscētia oculoꝝ: ⁊ sup̄bia vite
que nō ē ex patre: sed ex mūdo est. Et
mūdus trāsit ⁊ ɔcupiscētia eius. Qui
aūt facit volūtatē dei: manet ī eternū.
Filioli: nouissima hora ē. Et sicut au-
distis q̄a anticristus venit: nūc āticri-
sti multi facti sūt. Unde scim⁹ q̄a no-
uissima hora ē. Ex nobis prodierūt:
sed nō erant ex nobis. Nā si fuissent
ex nobis: p̄mansissent utiq; nobiscū.
Sed ut manifesti sīt: qm̄ nō sūt oēs
ex nobis. Sed vos vnctionē habetis
a sancto: ⁊ nostis oīa. Nō scripsi vo-
bis quasi ignorantibꝫ veritatē: sed q̄si
scientibꝫ eā: ⁊ qm̄ oē mendaciū ex veri-
tate nō ē. Quis ē mendax: nisi is qui
negat qm̄ ihesus ē cristus? Hic ē āticri-
stus: q̄ negat p̄rem ⁊ filiū. Oīs q̄ ne-
gat filiū nec patrē habet: q̄ confitetur
filiū: et p̄rem habet. Vos qd̄ audistis
ab inicio ī vobis p̄maneat: q̄a si in
vobis p̄manserit qd̄ audistis ab ini-
cio: ⁊ vos in filio ⁊ p̄re manebitis. Et
hec ē repromissio: quā ip̄e pollicitus
ē nobis vitā eternā. Hec scripsi vobis
de hijs q̄ seducūt vos. Et vos vnctio-
nem quā accepistis ab eo maneat in
vobis. Et nō necesse habetis ut aliq̄s
doceat vos: sed sicut vnctio ei⁹ docet
vos de oībꝫ. Et verū est: ⁊ nō ē men-
daciū. Et sicut docuit vos: manete in
eo. Et nūc filioli manete ī eo: ut cū ap-
paruerit habeam⁹ fiduciā: ⁊ nō ɔfun-
damr̄ ab eo in aduētu ei⁹. Si scitis qm̄
iust⁹ ē: scitote quoniam et oīs qui
facit iusticiam ex ip̄o natus est. iij
Videte qualē caritatē dedit nobis
pater: ut filij dei nominemur et
simus. Propter hoc mūdus nō nouit
nos: q̄a nō nouit eū. Karissimi nunc
filij dei sum⁹: ⁊ nondū apparuit qd̄ eri-
mus. Scim⁹ qm̄ cū apparuerit simi-
les ei erim⁹: qm̄ videbimus eū sicuti est.
Et oīs q̄ habet hāc spē in eo: sancti-
ficat se sicut et ille sanct⁹ ē. Oīs qui
facit peccatū: ⁊ iniq̄tatē facit. Et pecca-
tū est iniq̄tas. Et scitis q̄a ille apparu-
it ut peccata tolleret: ⁊ peccatū in eo nō
est. Oīs q̄ in eo manet nō peccat. Et
oīs q̄ peccat nō videt eū: nec cogno-
uit eū. Filioli: nemo vos seducat. Qui
facit iusticiā iust⁹ ē. Sicut et ille iust⁹
est. Qui facit peccatū ex dyabolo ē: qm̄
ab inicio dyabolus peccat. In hoc ap-
paruit filius dei: ut dissoluat opera
dyaboli. Oīs qui natus est ex deo

peccatū non facit: q̄m semen ipsius in
eo manet: et nō potest peccare · quoniā
ex deo natus ē. In hoc manifesti sunt
filij dei et filij dyaboli. Omīs qui nō
est iustus nō est ex deo: et q̄ nō diligit
fratrē suū. Quoniā hec ānūciatō quā
audistis ab inicio: ut diligam⁹ alter-
utrum. Non sicut cayn q̄ ex maligno
erat: ⁊ occidit fratrē suū. Et ꝓpter quid
occidit eū? Quoniā opra ei⁹ maligna
erāt: fratris aūt eius iusta. Nolite mi-
rari fratres si odit vos mūdus. Nos
scim⁹ quoniā trāslati sum⁹ de morte
ad vitā: q̄m diligim⁹ fratres. Qui nō
diligit: manet ī morte. Omīs q̄ odit
fratrē suū homicida ē. Et scitis quoniā
omīs homicida nō habet vitā eternā
in se manētem. In hoc cognouimus
caritatē dei: q̄m ille animā suam pro
nobis posuit: ⁊ nos debemus pro fra-
trib3 animas ponere. Qui habuerit
substātiā huius mūdi et viderit fratrē
suū necesse habere ⁊ clauserit viscera su-
a ab eo: quomodo caritas dei manet
in eo? Filioli mei: nō diligam⁹ verbo
neq3 lingua: sed opere ⁊ veritate. In hoc
cognoscimus q̄m ex veritate sumus:
et ī cōspectu ei⁹ suadebim⁹ corda nostra.
Quoniā si reprehenderit nos cor nr̄m:
maior est deus corde nostro: et nouit
omīa. Carissimi si cor nostrū non re-
prehenderit nos fiduciā habemus ad
deū: et quicquid pecierim⁹ accipiemus
ab eo q̄m mandata ei⁹ custodimus: ⁊
ea que sunt placita corā eo facimus.
Et hoc est mandatum eius ut creda-
mus ī nomine filij eius ihesu cristi: et
diligam⁹ alterutrū sicut dedit manda-
tum nobis. Et qui seruat mandata
eius in illo manet: et ipse in eo. Et in
hoc scimus: quoniā manet in nobis
de spiritu quem dedit nobis. iiij

Carissimi · nolite omī spiritui cre-
dere: sed ꝓbate spiritus si ex deo
sint: q̄m multi pseudo ꝓphete exierunt
in mūdū. In hoc cognoscit̄ spiritus
dei. Omīs spiritus q̄ cōfitetur ihesum
cristū ī carne venisse · ex deo ē. Et omīs
spiritus q̄ soluit ihesum · ex deo nō est:
et hic est anticristus de quo audistis
quoniā venit: ⁊ nūc iā ī mūdo ē. Vos
ex deo estis: et vicistis eū: q̄m maior est
qui in vobis ē: q̄3 qui in mūdo. Ipsi
de mūdo sunt: ideo de mūdo loquunt̄:
⁊ mūdus eos audit. Nos ex deo sum⁹.
Qui nouit deū audit nos: q̄ non est
ex deo non audit nos. In hoc cogno-
scimus spiritū veritatis et spiritū erro-
ris. Carissimi diligam⁹ nos inuicē:
quia caritas ex deo est. Et omnis qui
diligit ex deo natus est: et cognoscit
deū. Qui nō diligit non nouit deum:
q̄m deus caritas est. In hoc apparuit
caritas dei in nobis: q̄m filiū suū uni-
genitū misit deus ī mūdum: ut viua-
mus p̄ eū. In hoc ē caritas: nō quasi
nos dilexerimus deū: sed q̄m ipe prior
dilexit nos: ⁊ misit filium suum ꝓpici-
ationē pro peccatis nr̄is. Carissimi: si
deus dilexit nos: et nos debem⁹ alter-
utrum diligere. Deū nemo vidit unq̄3.
Si diligam⁹ inuicē de⁹ in nobis ma-
net: ⁊ caritas ei⁹ in nobis p̄fecta ē. In
hoc cognoscim⁹ q̄m in eo manemus
et ipe in nobis: quoniā de spiritu san-
cto suo dedit nobis. Et nos vidimus
et testificamur: q̄m pater misit filium
suū saluatorē mūdi. Quisquis cōfes-
sus fuerit quoniā ihesus est filius dei:
deus in eo manet et ipe ī deo. Et nos
cognouim⁹: ⁊ credidim⁹ caritati quā
habet deus ī nobis. Deus caritas ē:
et qui manet in caritate ī deo manet:
et deus in eo. In hoc p̄fecta est caritas

nobiscū:ut fiduciā habeam⁹ in die iu=
dicij:q̄a sicut ille ē:⁊ nos sumus ī hoc
mūdo. Timor nō ē in caritate:sed per=
fecta caritas foras mittit timorē:q̄m
timor penā habet. Qui aūt timet nō
ē pfectus ī caritate. Nos ergo diliga=
mus deū:q̄m de⁹ prior dilexit nos. Si
q̄s dixerit q̄m diligo deū ⁊ frēm suū ode=
rit:mēdax ē. Qui enī nō diligit frēm su=
um quē videt:deū quē nō videt quō po=
test diligere? Et hoc mādatū habem⁹ a de=
o:ut q̄ diligit deū : diligat ⁊ frēm suū.
Omnis q̄ credit q̄m ihesus ē crist⁹: v
ex deo nat⁹ ē. Et oīs q̄ diligit eū
q̄ genuit:diligit ⁊ eū q̄ nat⁹ ē ex eo. In
hoc cognoscim⁹ q̄m diligim⁹ natos
dei:cū deū diligam⁹·⁊ mādata ei⁹ facia=
mus. Hec ē enī caritas dei ut mādata
eius custodim⁹:⁊ mādata ei⁹ grauia
nō sūt. Quoniā oē qd̄ natū ē ex deo
vincit mūdū:et hec ē victoria q̄ vincit
mūdū:fides nr̄a. Quis ē aūt q̄ vincit
mūdū:nisi q̄ credit q̄m ihesus ē filius
dei? Hic ē q̄ venit p aquā ⁊ sanguinem
ihesus cristus. Nō in aqua solū:sed in
aqua ⁊ sanguine. Et spiritus ē q̄ testi=
ficat̄:q̄m crist⁹ ē veritas. Quoniā tres
sūt q̄ testimoniū dāt ī celo·pater·verbū·
et spirit⁹ sanctus : ⁊ hij tres unū sunt.
Et tres sūt q̄ testimoniū dāt ī terra·spi=
rit⁹·aq̄·⁊ sāguis:⁊ tres unū sūt. Si te=
stimoniū hoīm accipim⁹:testimoniū
dei maius ē. Quoniā hoc ē testimoniū
dei qd̄ maius ē:q̄m testificat⁹ ē de filio
suo. Qui credit in filiū dei : habet testi=
moniū dei in se. Qui nō credit filio mē=
dacē facit eū:q̄a nō credit ī testimoniū
qd̄ testificat⁹ ē deus de filio suo. Et hoc
ē testimoniū:q̄m vitā eternā dedit no=
bis deus:⁊ hec vita in filio ei⁹ ē. Qui ha=
bet filiū habet vitā:q̄ nō habet filium
dei : vitā nō habet. Hec scribo vobis:
ut sciatis q̄m vitā habetis eternā:q̄ cre=
ditis in noīe filij dei. Et hec est fiducia
quā habem⁹ ad deū:q̄a quecūq3 peti=
erimus scd̄m volūtatē ei⁹ audit nos.
Et scim⁹ q̄a audit nos:quicquid peti=
erimus. Scimus:q̄m habem⁹ petitō=
nes q̄s postulam⁹ ab eo. Qui scit frēm
suū peccare peccatū nō ad mortē:petat
⁊ dabit̄ ei vita peccāti non ad mortem.
Est peccatū ad mortē:nō pro illo dico
ut roget q̄s. Omnis iniq̄tas peccatū
est:⁊ est peccatū ad mortē. Scimus q̄a
oīs q̄ natus ē ex deo nō peccat:sed ge=
neratō dei ꝯseruat eū:⁊ malignus nō
tāget eum. Scim⁹ q̄m ex deo sumus:
et mūdus totus ī maligno positus ē.
Et scim⁹ q̄m fili⁹ dei venit ⁊ dedit nobis
sensū:ut cognoscam⁹ verū deū:⁊ sim⁹
ī vero filio ei⁹. Hic ē verus de⁹ : ⁊ vita e=
terna. Filioli:custodite vos a simulacris.

Explicit epl̄a bt̄i iohannis apl̄i pma
Incipit argumentū ī eplām eiusdē tcīa

Usq; a deo ad sanctā femi=
nā scribit ut eandē domi=
nam non dubitet litteris
appellare : eiusdēq3 filijs te=
stimoniū q ambulēt in veritate pro=
hibeat. Explicit argumentū. Incipit
epl̄a bt̄i ioh̄is scd̄a

Senior : electe dn̄e et
natis eius quos e=
go diligo in verita=
te:⁊ non ego solus
sed et omnes qui
cognouerunt veri=
tatem : propter veritatem que pma=
net in vobis : et vobiscum erit in eter=
num. Sit vobiscum gratia misericor=
dia pax a deo patre : ⁊ a cristo ihesu fi=
lio patris in veritate et caritate. Gaui=
sus sū valde quoniā inueni de filijs
tuis ābulātes ī veritate:sicut mādatū

accepimus a prē. Et nūc rogo te dn̄a
non tanq̄ mādatū nouū scribēs tibi:
sed qđ habuim⁹ ab inicio: ut diliga-
mus alterutrū. Et hec ē caritas: ut am-
bulem⁹ scđm mādata ei⁹. Hoc enim ē
mandatū: ut quemadmodū audistis
ab inicio in eo ambletis: qm̄ multi se-
ductores exierūt ī mūdū q̄ nō cōfitent
ihesū cristū venisse in carnē. Hic ē sedu-
ctor ⁊ anticristus. Videte vosmetipos
ne perdatis q̄ operati estis: sed ut mer-
cedem plenā accipiatis. Omīs q̄ rece-
dit et nō pmanet ī doctrina cristi: deū
nō habet. Qui pmanet ī doctrina: hic
patrē et filiū habet. Si q̄s venit ad vos
et hāc doctrinā nō affert: nolite recipe-
re eū ī domū: nec aue ei dixeritis. Qui
enī dicit illi aue: cōmunicat opibȝ ei⁹
malignis. Plura habēs vobis scribe-
re: nolui p cartā et attramentū. Spero
enī me futurū apud vos: et os ad os
loqui: ut gaudiū vrm plenū sit. Sa-
lutāt te filie sororis tue electe. Explicit
epl'a bti iohis .ij. Incipit argumentum
in epistolam eusdē tciā

GAiū pietatis causa extol-
lit atq; ut in ipsa pietate
maneat exhortator: diotre-
pem impietatis et supbie
causa obiurgat: demetrio aūt bonū
testimoniū phibet cum fratribus uni-
uersis. Explicit argumentū Incipit
epl'a bti iohis tercia

SEnior: gaio carissi-
mo: quē ego diligo
in veritate. Carissi-
me de omībȝ orati-
onem facio prospe-
re te ingredi et vale-
re: sicut prospere agit aīa tua. Gauis⁹
sum valde venientibȝ fratribus ⁊ testi-
moniū phibentibus veritati tue: sicut
tu in veritate ambulas. Maiorē horū
nō habeo graciā: q̄ ut audiam filios
meos in veritate ambulātes. Carissi-
me: fideliter facis quicqđ operaris in
fratres: ⁊ hoc ī peregrinos: q̄ testimoni-
um reddiderūt caritati tue in conspectu
ecclesie: quos benefaciens deducis di-
gne deo. Pro nomine enim ei⁹ pfecti
sunt: nichil accipiētes a gētilibȝ. Nos
ergo debemus suscipere huiusmodi:
ut cooperatores simus veritatis. Scri-
psissem forsitan ecclesie: sed is q̄ amat
pmatum gerere in eis diotrepes: non
recipit nos. Propt hoc si venero com-
moneā eius opera que facit: vbis ma-
lignis garriēs in nos. Et quasi nō ei
ista sufficiant: neq; ipe suscipit fres: ⁊
eos qui suscipiūt phibet: ⁊ de ecclesia
eicit. Carissime noli imitari malum:
sed qđ bonū est. Qui benefacit ex deo
est: qui malefacit nō videt deū. Deme-
trio testimoniū reddit ab omībȝ ⁊ ab
ipsa veritate: sed ⁊ nos testimoniū per-
hibemus: ⁊ nosti qm̄ testimoniū nrm
verū ē. Multa habui tibi scribere: sed no-
lui p attramētū et calamū scribere tibi.
Spero aūt protinus te videre: ⁊ os ad
os loquemur. Pax tibi. Salutant te
amici. Saluta amicos per nomē.
Explicit epl'a bti iohānis tercia Incipit
argumentū in epistolam bti iude apli

IUdas apostolus fratres de corrupto-
ribȝ vie veritatis ita informat: ut illici-
tum esse differet de subiugo semel eru-
tos fuitutis denuo operā suā officijs
nouare seruilibus. Explicit argumē-
tū Incipit epl'a beati iude apostoli .c. j.

IUdas ihesu cristi seruus frater autē
iacobi: hijs qui sunt in deo patre dile-
ctis: ⁊ cristo ihesu conseruatis et voca-
tis. Misericordia vobis et pax et cari-
tas adimpleatur. Carissimi omnem

sollicitudinem faciēs scribendi vobis
de cōmuni vestra salute necesse habui
scribere vobis: deprecans supercerta-
ri semel tradite sanctis fidei. Subin-
troierunt enim quidam homines qui
olim prescripti sunt in hoc iudicium
impij: domini nostri gratiam trans-
ferentes in luxuriam: et solum domi-
natorem et dominum nostrum ihe-
sum cristum negantes. Commonere
autem vos volo scientes semel omi-
a: quoniam ihesus populum de ter-
ra egipti saluans · secundo eos qui
non crediderunt perdidit. Angelos
vero qui non seruauerunt suum prin-
cipatum sed dereliquerunt suum do-
micilium: in iudicium magni diei
vinculis eternis sub caligine reserua-
uit. Sicut sodoma et gomorra et
finitime ciuitates simili modo exfor-
nicate et abeuntes post carnem alte-
ram: facti sunt exemplum· ignis eter-
ni penam sustinentes. Similiter ⁊ hij
quidem carnem maculant: domina-
tionem autem spernunt: maiestatem
autem blasphemant. Cum michael
archangelus cum dyabolo disputās
altercaretur de moysi corpore: non
est ausus iudicium inferre blasphe-
mie· sed dixit. Imperet tibi deus. Hij
autem quecunqz quidem ignorant
blasphemant: quecunqz autem natu-
raliter tanq̄ muta animalia norunt:
in hijs corrumpuntur. Ve illis qui
via cayn abierunt: et errore balaam
mercede effusi sunt: et in contradicti-
one chore abierunt. Hij sunt in epu-
lis suis macule conuiuantes: sine ti-
more · semetipsos pascentes: nubes
sine aqua · que a ventis circumferun-
tur: arbores autumnales · infructu-
ose· bis mortue· eradicate: fluctus feri
maris · despumantes suas confusio-
nes: sydera errantia: quibz procella te-
nebraꝝ suata ē i eternū. Prophetauit
autem et de hijs septimus ab adam·
enoch dicens. Ecce venit dominus in
sanctis milibus suis facere iudicium
contra omnes: et arguere omnes im-
pios de omnibz operibus impietatis
eorum· quibus impie egerunt: et de o-
mnibus duris que locuti sunt contra
deum peccatores impij. Hij sunt mur-
muratores querelosi secundū deside-
ria sua ambulantes: et os eorum lo-
quitur superbiam: mirantes personas
questus causa. Vos autem carissimi
memores estote verborum que p̄dicta
sunt ab apostolis domini nostri ihe-
su cristi: qui dicebāt vobis quoniam
in nouissimis temporibus venient il-
lusores secundū desideria sua ambu-
lātes in impietatibus. Hij sunt qui
segregant semetipsos: animales: spi-
ritum non habentes. Vos autem ca-
rissimi superedificantes vosmetipsos
sanctissime nostre fidei: in spiritu san-
cto orantes · ipsos vos in dilectione
dei seruate: exspectantes misericordiā
domini nostri ihesu cristi in vitam e-
ternam. Et hos quidem arguite iu-
dicatos: illos vero saluate de igne
rapientes. Alijs autem misereminj
in timore: odientes et eam que car-
nalis est maculatam tunicam. Ei
autem qui potens est vos conserua-
re sine peccato · et constituere ante cō-
spectum glorie sue immaculatos in
exultatione: soli deo saluatori nostro·
per ihesum cristum dominum nostrū
gloria magnificentia imperium ⁊ po-
testas ante omne seculum: et nunc
et in omnia secula seculorum amen.

Incipit prologus in apocalipsin:

Iohannes apostolus et euangelista
a cristo electus atq3 dilectus · in tanto
amore dilectionis uberior habitus ē·
ut in cena supra pectus eius recumbe=
ret et ad crucem astanti soli matrem
propriam commendasset: ut quem
nubere volentem ad amplexum virgi
nitatis asciuerat: ipsi ad custodiendā
virginem tradidisset. Hic itaq3 cum
propter verbum dei ⁊ testimonium ihe=
su cristi in pathmos insulam sortire=
tur exilium·illic ab eodē apocalipsis
pre ostensa describit̄:ut sicut in princi=
pio canonis id ē libri geneseos incor=
ruptibile pricipiū p̄notat̄: ita etiā in=
corruptibilis finis p virginē in apoca=
lipsi redderet̄ dicentis. Ego sū alpha
et o:initiū et finis. Hic est iohannes·q̄
sciens supuenisse sibi diem egressionis
de corpore conuocatis ī epheso discipu=
lis descendit inde fossum sepulture sue
locum:orationeq3 ɔpleta reddidit spi=
ritū · tam a dolore mortis factꝰ extra=
neꝰ:q̄3 a corruptione carnis noscit̄ ali=
enꝰ. Cuiꝰ tamē scripture dispositō uel
libri ordinatō ideo a nobis p singula
nō exponit̄:ut nescientibȝ inq̄rendi deside=
rium collocetur:⁊ querētibus laboris
fructus · et deo magisterij doctrina ser=
uetur. Explicit prologus incipit lib
apocalipsis beati iohannis apostoli

Apocalipsis ihesu cri=
sti quā dedit illi deꝰ
palam facere seruis
suis que oportet fie=
ri cito: et significa=
uit mittēs per āgelū
suū s̄uo suo iohanni q̄ testimoniū per=
hibuit verbo dei:⁊ testimoniū ihesu cri=
sti quecūq3 vidit. Beatꝰ qui legit ⁊ qui
audit verba p̄phetie huius:et seruat ea
que in ea scripta sunt. Tempus enim
prope est. Iohannes septē ecclesijs que
sunt in asya. Gratia vobis ⁊ pax ab
eo qui est ⁊ qui erat ⁊ qui venturus ē:
et a septem spiritibus q̄ in ɔspectu thro=
ni eius sunt:⁊ a ihesu cristo q̄ est testis
fidelis p̄mogenitus mortuorū et prin=
ceps regū terre:qui dilexit nos et lauit
nos a peccatis nr̄is in sanguine suo ⁊
fecit nos regnū ⁊ sacerdotes deo ⁊ prī
suo:ipī glā et imperium:in secula secu=
lorū amen. Ecce venit cū nubibus: et
videbit eū omnis oculus:⁊ qui eū pu=
pugerunt. Et tūc plāgent se sup eum
oēs tribus terre:etiā amē. Ego sum
alpha ⁊ o: principiū et finis·dicit do=
minus deus qui ē ⁊ qui erat ⁊ q̄ ventu=
rus est omīpotens. Ego iohannes fra=
ter vester ⁊ particeps ī tribulatione ⁊ re=
gno et patientia in cristo ihesu:fui ī in=
sula q̄ appellatur pathmos propt̄ ver=
bum dei ⁊ testimoniū ihesu. Fui in spi=
ritu in dominica die:⁊ audiui post me
vocem magnam tanq̄3 tube dicentis.
Quod vides scribe in libro: ⁊ mitte se=
ptem ecclesijs epheso et smirne ⁊ perga=
mo ⁊ thiatire ⁊ sardis ⁊ philadelphie
et laodicie. Et ɔuersus sum:ut viderem
vocem q̄ loquebat̄ mecū. Et cōuersus
vidi septem candelabra aurea:⁊ ī me=
dio septem cādelabroꝝ aureoꝝ similē
filio hominis vestitū podere:⁊ p̄cinctū
ad mamillas zona aurea. Caput
aūt eius et capilli erāt candidi tanq̄3
lana alba:⁊ tanq̄3 nix. Et oculi eius
tanq̄3 flamma ignis:⁊ pedes eiꝰ simi=
les auricalco sicut ī camino ardenti
Et vox illius tanq̄3 vox aquaꝝ mul=
tarum:⁊ habebat ī dextera sua stellas
septem. Et de ore eiꝰ gladius utraq3
parte acutꝰ exibat:⁊ facies eiꝰ sicut sol
lucet in virtute sua. Et cū vidissem eū:

recidi ad pedes eiꝰ tanq̄ȝ mortuus. Et
posuit dexterā suā sup me dicens. No-
li timere. Ego sum p̄mꝰ et nouissimus
et viuus: ⁊ fui mortuus ⁊ ecce sū viuēs
in secl'a seculoꝝ: ⁊ habeo claues mortis
et inferni. Scribe ergo q̄ vidisti ⁊ que
sunt: ⁊ que oportet fieri post hec. Sacra-
mentū septem stellarū quas vidisti in
dextera mea ⁊ septē candelabra aurea:
septē stelle āgeli sūt septē eccl'iaꝝ: ⁊ can-
delabra septē·septem ecclesie sunt. II
Et āgelo ephesi ecclesie scribe. Hec
dicit q̄ tenet septē stellas in dexte-
ra sua: qui ambulat ī medio septem
candelabrorū aureoꝝ. Scio opera tua
et laborē ⁊ patientiā tuā: ⁊ q̄a nō potes
sustinere malos. Et temptasti eos q̄
se dicunt apostolus esse ⁊ non sunt: et
inuenisti eos mendaces. Et patiētiam
habes: ⁊ sustinuisti propt̄ nomē meū:
et nō defecisti. Sed habeo adūsum te
pauca: q̄ caritatē tuā p̄mā reliquisti.
Memor esto itaqȝ unde excideris: et age
penitentiā: ⁊ prima opera fac. Sin aūt:
venio tibi ⁊ mouebo candelabrū tuū
de loco suo: nisi penitentiā egeris. Sed
hoc habes quia odisti facta nicholai-
tarum: que ⁊ ego odi. Qui habet aurē
audiat: q̄d spiritꝰ dicat ecclesijs. Vin-
centi dabo edere de ligno vite: quod ē
in paradiso dei mei. Et angelo smirne
ecclesie scribe. Hec dicit p̄mus ⁊ nouis-
simus: qui fuit mortuꝰ ⁊ viuit. Scio
tribulationē tuā ⁊ paupertatē tuam: sed
diues es ⁊ blasphemaris ab hijs qui
se dicunt iudeos esse ⁊ nō sunt: sed sūt
synagoga sathane. Nichil horum ti-
meas que passurus es. Ecce missurus
est dyabolus ex vobis in carcerem ut
temptemini: ⁊ habebitis tribulationem
diebȝ decem. Esto fidelis usqȝ ad mor-
tem: ⁊ dabo coronam vite. Qui habet
aurem audiat: quid spiritus dicat ec-
clesijs. Qui vicerit: non ledet̄ a morte
secūda. Et angelo pergami ecclesie scri-
be. Hec dicit q̄ habet rumpheā utraqȝ
parte acutā. Scio ubi habitas ubi se-
des ē sathane: et tenes nomen meū et
nō negasti fidē meā. Et ī diebus illis
antiphas testis meus fidelis q̄ occisus
est apud vos: ubi sathanas habitat.
Sed habeo adūsus te pauca: q̄a habes
illic tenētes doctrinā balaam q̄ docebat
balac mittere scandalū corā filijs isra-
hel edere ⁊ fornicari: ita habes ⁊ tu tenen-
tes doctrinam nicholaitaꝝ. Similiter
penitētiam age: si quo minus: Veni-
am tibi cito ⁊ pugnabo cū illis in gla-
dio oris mei. Qui habet aurem audi-
at: q̄d spiritus dicat ecclesijs. Vincenti
dabo manna absconditū: ⁊ dabo illi
calculum candidū ⁊ in calculo nomē
nouū scriptum: q̄d nemo scit nisi qui
accipit. Et angelo thiatire eccl'ie scribe.
Hec dicit filiꝰ dei: q̄ habet oclos tanq̄ȝ
flammā ignis: ⁊ pedes eiꝰ simul auri-
calco. Noui opera tua ⁊ fidem et carita-
tem tuā ⁊ ministeriū ⁊ patientiā tuā: et
opera tua nouissima plura priorib̄ȝ.
Sed habeo adūsꝰ te pauca q̄a p̄mittis
mulierē ihezabel que se dicit p̄pheten
docere ⁊ seducere seruos meos: fornica-
ri et mādutare de ydolotitis. Et dedi
illi tempus ut penitentiā ageret: ⁊ nō
vult penitere a fornicatione sua. Ecce
ego mitto eam in lectū: ⁊ q̄ mechantur
cū ea in tribulatione maxima erunt: ni-
si penitentiam ab operib̄ȝ suis egerint:
et filios eiꝰ interficiā in mortem: et sci-
ent oēs eccl'ie quia ego sū scrutans
renes ⁊ corda: ⁊ dabo unicuiqȝ vestrū
scd̄m opera vr̄a. Vobis aūt dico ⁊ ce-
teris quia thiatire estis· quicūqȝ non
habent doctrinā hāc ⁊ q̄ nō cognouerūt

altitudinem sathane queadmodũ di-
cunt: nõ mittã sup vos aliud põdus:
tamen id qd habetis tenete donec veni-
am. Et qui vicerit ⁊ custodierit usq; in
finẽ opera mea: dabo illi potestatẽ super
gentes et reget eas ĩ virga ferrea ⁊ tan-
q̃ vas figuli cõfringentur sicut ⁊ ego
accepi a patre meo: ⁊ dabo illi stellam
matutinam. Qui habet aurem audi-
at: quid spiritus dicat ecclesijs. iij
Et angelo ecclie sardis scribe. Hec
dicit qui habet septẽ spirit9 dei:
et septem stellas. Scio opera tua: q̃a
nomen habes q vivas: et mortu9 es.
Esto vigilans: ⁊ cõfirma cetera q̃ mo-
ritura erãt. Nõ eni inuenio opera tua
plena coram deo meo. In mente er-
go habe qualiter acceperis ⁊ audieris
et serua: ⁊ penitentiã age. Si ergo nõ
vigilaueris veniam ad te tanq̃ fur: ⁊
nescies qua hora veniã ad te. Sed ha-
bes pauca nomina in sardis q̃ nõ in-
quinauerũt vestimẽta sua: ⁊ ambula-
bunt mecũ ĩ albis q̃a digni sũt. Qui
vicerit sic vestietr vestimẽtis albis: ⁊ nõ
delebo nomen ei9 de libro vite: ⁊ cõfite-
bor nomen ei9 corã pr̃e meo ⁊ coram
ãgelis ei9. Qui habet aurẽ audiat: qd
spiritus dicat ecclesijs. Et angelo phi-
ladelphie ecclesie scribe. Hec dicit san-
ctus et verus qui habet clauẽ dauid: q̃
aperit et nemo claudit: claudit ⁊ nemo
aperit. Scio opera tua. Ecce dedi corã
te ostium apertum quod nemo potest
claudere: quia modicam habes vir-
tutem et seruasti verbum meũ: ⁊ non
negasti nomẽ meũ. Ecce dabo de syna-
goga sathane q̃ dicũt se iudeos esse ⁊
non sunt: sed mentiunt̃. Ecce faciam
illos ut veniant ⁊ adorẽt ante pedes
tuos: ⁊ scient q̃a ego dilexi te. Quoni-
am seruasti verbũ patientie mee: ⁊ ego
seruabo te ab hora temptatõis que
ventura ẽ in orbẽ uniuersum temptare
habitãtes ĩ terra. Ecce venio cito. Tene
qd habes: ut nemo accipiat coronã
tuam. Qui vicerit faciã illũ columnã
in templo dei mei: ⁊ foras nõ egredietr
ampli9. Et scribã sup eum nomen dei
mei ⁊ nomen ciuitatis dei mei noue
iherusalẽ que descendit de celo a deo me-
o: et nomen meũ nouũ. Qui habet au-
rem audiat: quid spirit9 dicat ecclesijs.
Et angelo laodicie ecclesie scribe. Hec
dicit amen testis fidelis ⁊ verus: qui ẽ
pricipiũ creature dei. Scio opera tua:
q̃a neq; frigidus es neq; calidus. U-
tinam frigid9 esses aut calidus. Sed
quia tepidus es ⁊ nec frigidus nec ca-
lidus · incipiã te euomere ex ore meo:
quia dicis q dives sum ⁊ locupletat9
⁊ nullius egeo: ⁊ nescis q̃a tu es miser
et miserabilis · ⁊ paup ⁊ cecus ⁊ nud9.
Suadeo tibi emere a me aur ignitũ
probatũ ut locuples fias: et vestimen-
tis albis induaris ut nõ appareat cõ-
fusio nuditatis tue: ⁊ collirio inunge
oculos tuos ut videas. Ego quos a-
mo · arguo ⁊ castigo. Emulare ergo:
et penitentiã age. Ecce sto ad ostium ⁊
pulso. Si quis audierit vocẽ meã ⁊ a-
peruerit michi ianuã intrabo ad illũ:
et cenabo cũ illo: ⁊ ipse mecũ. Qui vice-
rit dabo ei sedere mecũ ĩ throno meo:
sicut et ego vici ⁊ sedi cũ patre meo in
throno eius. Qui habet aurem audi-
at: quid spirit9 dicat ecclesijs. iiij
Post hec vidi: ⁊ ecce ostium apertũ
in celo: ⁊ vox p̃ma quã audiui
tanq̃ tube loquentis mecum dicens.
Ascende huc: ⁊ ostendã tibi q̃ oportet
fieri cito. Post hec statim fui in spiritu.
Et ecce sedes posita erat ĩ celo: ⁊ supra
sedẽ sedens. Et q̃ sedebat similis erat

aspectui lapidis iaspidis et sardinis
et yris erat ī circuitu sedis similis visi-
oni smaragdine. Et in circuitu sedis
sedilia vigītiq̄tuor: ⁊ supra thronos
vigintiquatuor seniores sedentes cir-
cumamicti vestimentis albis et in ca-
pitibus eorū corone auree. Et de thro-
no procedunt fulgura ⁊ voces ⁊ toni-
trua: ⁊ septē lampades ardētes ante
thronū. qui sūt septē spiritus dei. Et
in aspectu sedis tanq̄ mare vitreū simi-
le cristallo: ⁊ in medio sedis ⁊ in circui-
tu sedis quatuor animalia plena ocu-
lis āte et retro. Et animal primū simi-
le leoni ⁊ scd'm simile vitulo: ⁊ terciū a-
nimal habens faciē quasi hominis: ⁊
quartū animal simile aquile volanti.
Et quatuor animalia singula eorū ha-
bebant alas senas: ⁊ in circuitu et in-
tus plena sunt oculis. Et requiem nō
habebant die ac nocte dicentia sanctꝰ
sanctus sāctus dn̄s deꝰ omnipotens:
qui erat ⁊ q̄ est et qui venturus ē. Et cū
darent illa animalia glām ⁊ honorē
et benedictionē sedēti sup thronū vivē-
ti in secula seclorū: procidebāt viginti-
q̄tuor seniores ante sedentē in throno
et adorabāt viuētem in secula seclorū:
et mittebāt coronas suas āte thronū
dicentes. Dignus es dn̄e deus noster
accipere glām ⁊ honorem ⁊ virtutem:
quia tu creasti omnia: et propter vo-
lūtatem tuā erant et creata sunt. v
Et vidi in dextera sedentis supra
thronū librū scriptum intus et
foris: signatū sigillis septem. Et vidi
angelū fortem et p̄dicantem voce ma-
gna. Quis ē dignus aperire librum ⁊
soluere signacl'a eiꝰ? Et nemo poterat
neq; in celo neq; in terra neq; subtꝰ ter-
ram aperire librū: neq; respicere illū. Et
ego flebā multū: quoniā nemo dignꝰ
inuentus ē aperire librū: nec videre eum.
Et unus de senioribꝫ dixit michi. Ne
fleueris. Ecce vicit leo de tribu iuda ra-
dix david aperire librū ⁊ soluere septē
signacl'a eius. Et vidi: et ecce ī medio
throni ⁊ quatuor animaliū ⁊ ī medio
seniorum agnum stantem tanq̄ occi-
sum habentem cornua septem ⁊ oclós
septem: q̄ sūt septē spiritꝰ dei missi in o-
mnem terrā. Et venit: ⁊ accepit de dexte-
ra sedentis ī throno librū. Et cū aperu-
isset librū: quatuor animalia ⁊ vigin-
tiq̄tuor seniores ceciderunt corā agno
habentes singuli cytharas ⁊ fialas au-
reas plenas odoramētorū q̄ sunt ora-
tiones sāctorū: ⁊ cantabāt canticū no-
uum dicentes. Dignus es dn̄e accipe-
re librum ⁊ aperire signacl'a eius: qm̄
occisus es ⁊ redemisti nos deo ī sangui-
ne tuo ex omni tribu ⁊ lingua et p̄plo
et natione: ⁊ fecisti nos deo nostro re-
gnum ⁊ sacerdotes ⁊ regnabimꝰ super
terrā. Et vidi: ⁊ audiui vocē angelorū
multorū in circuitu throni ⁊ animaliū
et seniorū: ⁊ erat numerꝰ eorū milia mi-
lium dicentiū voce magna. Dignus
est agnus q̄ occisus ē accipere virtutē
et diuinitatem ⁊ sapientiā: ⁊ fortitudi-
nem et honorem ⁊ gloriā ⁊ benedictio-
nem. Et omnē creaturā que in celo est
et sup terrā et sub terra: ⁊ q̄ sunt ī mari
et q̄ in eo: omnes audiui dicentes seden-
ti in throno et agno. Benedictio et ho-
nor et gloria et potestas in secula secu-
lorū. Et quatuor animalia dicebant
amen. Et vigintiquatuor seniores ce-
ciderunt in facies suas: et adorauerūt
viuentem in secula seculorum. vj
Et vidi q̄ aperuisset agnus unū
de septem sigillis: et audiui v-
num de quatuor animalibus dicens
tanq̄ vocem tonitrui. Veni et vide.

Et vidi: et ecce equus albus. et qui
sedebat sup illū habebat arcū: ⁊ data
est ei corona: ⁊ exiuit vincēs ut vince-
ret. Et cū aperuisset sigillū scdm: audi-
ui scdm animal dicens. Veni et vide.
Et exiuit alius equus rufus: ⁊ q̄ sede-
bat sup illū datū est ei ut sumeret pacē
de terra. ⁊ ut inuicem se interficiant: et
datus est ei gladius magnus. Et cū a-
peruisset sigillū terciū: audiui terciū
animal dicens. Veni ⁊ vide. Et ecce e-
quus niger: ⁊ q̄ sedebat sup illū habe-
bat stateram in manu sua. Et audiui
tanq̄ vocem ī medio quatuor anima-
lium dicentiū. Bilibris tritici denario
uno: ⁊ tres bilibres ordei denario uno:
et vinū ⁊ oleum ne leseris. Et cū aperu-
isset sigillū quartū audiui vocē quar-
ti animalis dicentis. Veni ⁊ vide. Et
ecce equus pallidus: ⁊ q̄ sedebat sup eū
nomen illi mors: ⁊ infernus sequebat̄
eum. Et data ē illi potestas sup quatu-
or partes terre: interficere gladio fame
et morte et bestijs terre. Et cū aperuisset
sigillū quītū: vidi subtus altare ani-
mas interfectoꝝ ꝓpter verbū dei: ⁊ pro-
pter testimoniū qd̄ habebāt. Et clama-
bant voce magna dicētes. Usquequo
dn̄e sanctꝰ et verus non iudicas ⁊ nō
vindicas sāguinē nr̄m de hijs q̄ habi-
tant ī terra? Et date sunt illis singule
stole albe: ⁊ dictū est illis ut requiesce-
rent adhuc tēpus modicū: donec com-
pleant̄ conserui eoꝝ ⁊ fratres eorū qui
interficiendi sunt sicut ⁊ illi. Et vidi cū
aperuisset sigillū sextū: ⁊ ecce terre motꝰ
magnus factꝰ est. Et sol factus est ni-
ger tanq̄ saccus cilicinꝰ: ⁊ luna tota
facta est sicut sanguis: ⁊ stelle de celo
ceciderūt sup terram sicut ficus emittit
grossos suos cū a vento magno mo-
uet̄. Et celū recessit sicut liber inuolutꝰ:
et omīs mons ⁊ insule de locis suis
mote sunt. Et reges terre ⁊ principes
et tribuni et diuites ⁊ fortes et omnis
seruus et liber abscōderūt se ī speluncis
et in petris montiū: ⁊ dicunt montibꝫ
et petris cadite sup nos. ⁊ abscondite
nos a facie sedentis sup thronū et ab
ira agni: qm̄ venit dies magnus ire
ipsorum. Et quis poterit stare? vij
Post hec vidi q̄tuor angelos stan-
tes sup quatuor angulos terre:
tenētes quatuor ventos terre ne flarēt
sup terram: neqꝫ sup mare neqꝫ ī ullā
arborem. Et vidi alterū angelū ascen-
dentem ab ortu solis habentē signum
dei viui: ⁊ clamauit voce magna q̄tu-
or angelis quibus datū est nocere ter-
re ⁊ mari dicens. Nolite nocere terre ⁊
mari neqꝫ arboribus: quoadusqꝫ si-
gnemus seruos dei nr̄i in frontibus eo-
rum. Et audiui numerū signatorū:
centūquadragintaq̄tuor milia signa-
ti ex omni tribu filioꝝ isrl̄. Ex tribu iu-
da: duodecim milia signati. Ex tribu
ruben: duodecim milia signati. Ex tri-
bu gad: duodecim milia signati. Ex
tribu aser: duodecim milia signati. Ex
tribu neptalim: duodecī milia signa-
ti. Ex tribu manasse: duodecim milia
signati. Ex tribu symeon: duodecī mi-
lia signati. Ex tribu leui: duodecī mili-
a signati. Ex tribu ysachar: duodecim
milia signati. Ex tribu zabulon: duo-
decim milia signati. Ex tribu ioseph:
duodecim milia signati. Ex tribu ben-
iamin: duodecī milia signati. Post
hec vidi turbā magnā quā dinumera-
re nemo poterat ex omnibus gētibus
et tribubus ⁊ ꝓplis ⁊ linguis: stantes
ante thronū ⁊ in cōspectu agni amicti
stolis albis: ⁊ palme ī manibus eorū.
Et clamabant voce magna dicentes.

Salus deo nr̄o: qui sedet sup thronū
et agno. Et om̄es angeli stabant ī cir-
cuitu throni ⁊ seniorū ⁊ q̄tuor aīaliū:
et ceciderūt ī conspectu throni in facies
suas: et adorauerūt deū dicentes amē.
Benedictio ⁊ claritas ⁊ sapiēcia ⁊ gra-
tiarū actio: honor ⁊ virtus ⁊ fortitudo
deo nr̄o: ī secula seculorū amen. Et re-
spondit un⁹ de senioribꝫ: ⁊ dixit michi.
Hij qui amicti sūt stolis albis q̄ sunt
et unde venerunt? Et dixi illi. Dn̄e mi
tu scis. Et dixit michi. Hij sunt q̄ vene-
runt de tribulatōne magna: ⁊ lauerūt
stolas suas: ⁊ dealbauerūt eas ī sāgui-
ne agni. Ideo sūt āte thronū dei: ⁊ serui-
ent ei die ac nocte in tēplo eius: et qui
sedet in throno habitabit super illos.
Nō esurient neqꝫ sitiēt amplius: neqꝫ
cadet super illos sol neqꝫ ullus estus:
qm̄ agnus q̄ in medio throni ē reget
illos: ⁊ deducet illos ad vite fontes a-
quarum: et absterget deus omnem
lacrimam ab oculis eorum. viij
Et cū aperuisset sigillū septimū: fa-
ctum ē silentiū in celo quasi me-
dia hora. Et vidi septē angelos stātes
in cōspectu dei: ⁊ date sunt illis septem
tube. Et alius angel⁹ venit ⁊ stetit āte
altare habens thuribulū aureū: et da-
ta sunt illi incensa multa: ut daret de o-
rationibꝫ sāctorum oīm supra altare
aureū qd̄ ē āte thronū dei. Et ascendit
fumus incensoꝝ de oratōnibꝫ sancto-
rum de manu angeli: corā deo. Et ac-
cepit angel⁹ thuribulū aureū: ⁊ imple-
uit illud de igne altaris ⁊ misit in ter-
ram: ⁊ facta sūt tonitrua ⁊ voces ⁊ ful-
gura et terre motus magnus: ⁊ septē
angeli q̄ habebāt septem tubas ꝑpara-
uerunt se ut tuba canerēt. Et primus
angelus tuba cecinit. Et facta ē grādo
et ignis mixta ī sanguine: ⁊ missū est
in terrā. Et tercia pars terre combusta
est: ⁊ tercia pars arborū cōcremata est:
et om̄e fenū viride combustū est. Et se-
cundus angelus tuba cecinit: et tanq̄
mons magn⁹ igne ardēs missus est
in mare. Et facta ē tercia pars maris
sanguis: ⁊ mortua ē tercia pars creatu-
re eorū que habebāt animas ī mari: ⁊
tercia pars nauiū interijt. Et tercius
angel⁹ tuba cecinit: ⁊ cecidit de celo stel-
la magna ardēs tanq̄ facula. Et ceci-
dit ī terciā partem fluminū ⁊ in fōtes
aquaꝝ: et nomen stelle dicit̄ absinthi-
um. Et facta ē tercia pars aquaꝝ ī ab-
sinthiū: ⁊ multi hominū mortui sūt de
aquis: q̄a amare facte sūt. Et quart⁹
angelus cecinit: ⁊ ꝑcussa ē tercia pars
solis et tercia pars lune ⁊ tercia pars
stellarū · ita ut obscuraret̄ tercia pars
eorum: ⁊ diei nō luceret pars tercia et
nocti similit̄. Et vidi: ⁊ audiui vocem
un⁹ aquile volantis ꝑ mediū celi: di-
cētis voce magna. Ve ve ve habitan-
tibus ī t̄ra de ceteris vocibꝫ triū āgelo-
rum: qui erant tuba cantituri. ix
Et quint⁹ angelus tuba cecinit: ⁊
vidi stellam de celo cecidisse in
terram: ⁊ data est ei clauis putei abissi.
Et aperuit puteum abissi: ⁊ ascendit
fumus putei sicut fum⁹ fornacis ma-
gne: ⁊ obscurat⁹ est sol ⁊ aer de fumo
putei. Et de fumo putei exierūt locuste
in terrā: ⁊ data est illis potestas sicut
habent potestatem scorpiones terre. Et
ꝑceptū est illis ne lederent fenum terre
neqꝫ om̄e viride neqꝫ omnem arborē:
nisi tantū homines q̄ nō habent signū
dei in frōtibꝫ suis. Et dictū est eis ne oc-
ciderent eos: sed ut cruciarent̄ mensibꝫ
quinqꝫ. Et cruciat⁹ eorum ut cruciat⁹
scorpij: cū ꝑcutit hominem. Et in die-
bus illis querent homines mortē ⁊ nō

inuenient eam: et desiderabūt mori: et
fugiet mors ab eis. Et similitudines
locustaꝝ similes equis paratis ad p̄li-
um: et sup capita eaꝝ tanq̄ corone si-
miles auro: ⁊ facies eaꝝ tanq̄ facies
hominū. Et habebāt capillos sicut ca-
pillos mulierū: ⁊ dentes eaꝝ sicut dentes
leonū erāt. Et habebāt loricas sicut lo-
ricas ferreas: ⁊ vox alaꝝ illarū sicut
vox curruū equoꝝ multoꝝ currētiū i bel-
lū. Et habebāt caudas similes scorpio-
nū: et aculei erāt in caudis eaꝝ: ⁊ pote-
stas eaꝝ nocere hominibꝫ mēsibꝫ quī-
q̄. Et habebāt sup se regem angelum
abissi cui nomen hebraice labaddon.
Ue unum abijt: ⁊ ecce veniūt adhuc
duo ve post hec. Et sextus angelus tu-
ba cecinit: ⁊ audiui vocē unā ex quatu-
or cornibus altaris aurei quod est
ante oculos dei: dicētem sexto angelo q̄
habebat tubā. Solue quatuor ange-
los q̄ alligati sūt in flumine magno
eufraten. Et soluti sunt quatuor āgeli
qui parati erāt in horā ⁊ diem ⁊ men-
sem et annū: ut occiderent terciā partē
hominū. Et numer⁹ equestris exercit⁹.
vicies milies dena milia: ⁊ audiui nu-
merum eoꝝ: ⁊ ita vidi equos i visione.
Et qui sedebāt super eos habebant lori-
cas igneas ⁊ iacinctinas et sulphure-
as: ⁊ capita equoꝝ erant tanq̄ capita
leonū: ⁊ de ore eoꝝ procedit ignis ⁊ fu-
mus et sulphur. Et ab hijs tribꝫ pla-
gis occisa est tercia pars hominū: de
igne et de fumo ⁊ sulphure q̄ procede-
bāt ex ore ip̄oꝝ. Potestas enī equoꝝ
in ore eoꝝ ē: ⁊ in caudis eoꝝ. Nā cau-
de eoꝝ similes serpētibus habentes ca-
pita: ⁊ in hijs nocent. Et ceteri hoīes
qui nō sunt occisi i hijs plagis neq̄
penitenciā egerūt de operibꝫ manuū
suarum ut non adorarent demonia
et simulacra aurea et argentea et erea
et lapidea et lignea q̄ neq̄ videre pos-
sunt neq̄ audire neq̄ ambulare: et nō
egerūt penitentiā ab homicidijs suis
neq̄ a veneficijs suis neq̄ a fornica-
tione sua: neq̄ a furtis suis. ✠ 10
Et vidi aliū angelū fortem descen-
dētem de celo amictum nube: et
yris in capite ei⁹. Et facies ei⁹ erat ut
sol: ⁊ pedes ei⁹ tanq̄ colūna ignis. Et
habebat i manu sua libellū apertū: ⁊ po-
suit pedem suū dextrū supra mare. sini-
strum aūt sup terram: ⁊ clamauit vo-
ce magna quēadmodū cū leo rugit.
Et cū clamasset: locuta sūt septem to-
nitrua voces suas. Et cū locuta fuissēt
septem tonitrua voces suas: ⁊ ego scri-
pturus eram. Et audiui vocē de celo
dicētē michi. Signa q̄ locuta sūt septē
tonitrua: ⁊ noli ea scribere. Et angel⁹
quē vidi stantem supra mare ⁊ supra
terrā leuauit manū suam ad celū ⁊ iu-
rauit p viuētem i secula seculoꝝ q̄ crea-
uit celum ⁊ ea q̄ in eo sunt et terram et
ea q̄ in ea sunt ⁊ mare et ea que in eo
sunt: q̄a temp⁹ nō erit ampli⁹: sed i di-
ebus vocis septimi angeli cum ceperit
tuba canere: ꝯsūmabit misteriū dei si-
cut euangelizauit p seruos suos pro-
phetas. Et audiui vocē de celo iterū
loquētem mecū ⁊ dicentem. Uade: et
accipe librum apertū de manu angeli
stantis supra mare ⁊ super terram. Et
abij ad āgelum dicens ei ut daret mi-
chi librum: ⁊ dixit michi. Accipe librū
et deuora illum: et faciet amaricari
vētrē tuū: sed i ore tuo erit dulce tanq̄
mel. Et accepi librum de manu āgeli
et deuoraui illū: et erat in ore meo tanq̄
mel dulce. Et cū deuorassem eū: amari-
cat⁹ ē venter me⁹. Et dixit michi. Opor-
tet te iterū p̄phetare gentibꝫ ⁊ populis

et linguis et regibus multis . XI
Et dat⁹ ē michi calamus similis
virge: ⁊ dictū est michi. Surge:
et metire templū dei et altare: et adorā-
tes in eo. Atriū vero qđ est foris tēplū
eice foras et ne metiaris illud: qm̄ da-
tum ē gentibȝ. Et ciuitatē sanctā calca-
būt mensibus quadragitaduobȝ. Et
dabo duobus testibus meis: et ꝓphe-
tabunt diebȝ milleducentisseȝaginta
amicti saccis. Hij sūt due olive ⁊ duo
candelabra ī cōspectu dn̄i terre stantes.
Et si quis voluerit eos nocere: ignis
exiet de ore eoꝝ et deuorabit inimicos
eorū: ⁊ si quis voluerit eos ledere sic o-
portet eū occidi. Hij habent potestatem
claudēdi celū ne pluat diebȝ ꝓphetie il-
lorū: ⁊ potestatē habent sup aquas cō-
uertendi eas ī sanguinē: ⁊ pcutere ter-
ram om̄i plaga quotienscūq; volue-
rint. Et cū finierint testimoniū suū be-
stia q̄ ascendit de abisso faciet adūs⁹
eos bellum: ⁊ vincet illos: ⁊ occidet eos.
Et corpora eoꝝ iacebūt ī plateis ciuita-
tis magne q̄ vocatur spiritualiter so-
doma et egiptus: ubi et dn̄s eorū cru-
cifixus ē. Et videbūt de tribubȝ ⁊ de po-
pulis et linguis ⁊ gentibus corpora e-
orum p tres dies ⁊ dimidiū: ⁊ corpora
eoꝝ nō sinent poni ī monumētis. Et
inhabitantes terrā gaudebūt sup illos
et iocundabunt̄: ⁊ munera mittent in-
uicem: qm̄ hij duo prophete cruciauer-
runt eos q̄ inhabitabāt sup terrā. Et
post dies tres et dimidiū spiritus vite
a deo intrabit in eos. Et steterūt super
pedes suos: ⁊ timor magn⁹ cecidit sup
eos q̄ viderūt eos. Et audierūt vocem
magnā de celo: dicentē eis. Ascendite
huc. Et ascenderunt in celū in nube: et
viderūt illos inimici eoꝝ. Et ī illa hora
fact⁹ ē terre motus magn⁹: ⁊ decima

pars ciuitatis cecidit. Et occisi sunt in
terre motu noīa hominū septē milia:
et reliqui in timorē sūt missi: ⁊ dederūt
gloriā deo celi. Ve scdm̄ abijt: ⁊ ecce
ve terciū veniet cito. Et septim⁹ angel⁹
tuba cecinit: ⁊ facte sūt voces magne
in celo dicētes. Factū est regnū huius
mūdi dn̄i nr̄i ⁊ cristi eius: ⁊ regnabūt
in secula seculoꝝ amen. Et vigītiqua-
tuor seniores q̄ in conspectu dei sedent
in sedibȝ suis· ceciderūt ī facies suas: et
adorauerūt deū dicentes. Gratias agi-
mus tibi dn̄e de⁹ noster om̄ipotens:
qui es ⁊ q̄ eras ⁊ qui uēturus es: quia
accepisti virtutē tuā magnā et regna-
sti. Et irate sūt gentes: ⁊ aduenit ira
tua· et temp⁹ mortuoꝝ iudicari· et red-
dere mercedem seruis tuis prophetis
et sanctis et timentibus nomen tu-
um pusillis ⁊ magnis: et exterminan-
di eosqui corruperunt terram . XII 12
Et aptū ē templū dei ī celo: ⁊ visa
est archa testamēti ei⁹ in templo
eius. Et facta sunt fulgura et voces: ⁊
terre mot⁹ ⁊ grādo magna. Et signū
magnū apparuit in celo. Mulier ami-
cta sole: et luna sub pedibus ei⁹: ⁊ in ca-
pite eius corona stellaꝝ duodecī. Et in
utero habens ⁊ clamabat parturiens:
et cruciat̄ ut pariat. Et visum ē aliud
signū in celo. Et ecce draco magnus
rufus habens capita septē ⁊ cornua de-
cem: ⁊ in capitibȝ ei⁹ septem dyadema-
ta: et cauda ei⁹ trahebat terciā partem
stellaꝝ celi et misit eas in terrā. Et dra-
co stetit āte mulierē que erat paritura:
ut cū peperisset filiū eius deuoraret. Et
peperit filiū masculū: q̄ recturus erat
omnes gentes in virga ferrea. Et ra-
ptus est filius ei⁹ ad deū ⁊ ad thronū
eius: ⁊ mulier fugit in solitudinē ubi
habebat locū paratū a deo: ut ibi pascat

eam diebꝫ mille ducētis sexaginta. Et factum ē preliū magnū in celo. Michahel et angeli eius pliabant̄ cū dracone: et draco pugnabat et angeli ei⁹ et non valuerūt: neqꝫ locus inuentus ē amplius eoꝝ in celo. Et proiectus est draco ille magnus·serpēs antiquus· qui vocabat̄ dyabolus et sathanas· qui seducit vniūsum orbem: ꝛ piectus est in terrā: et angeli ei⁹ cum illo missi sunt. Et audiui vocē magnā ī celo dicentē. Nūc facta est salus et virtus et regnū dei nr̄i et potestas cristi ei⁹: q̄a proiectus est accusator fratrū nr̄orū: qui accusabat illos āte cōspectum dei nostri die ac nocte. Et ipi vicerunt eū propter sanguinē agni et ꝓpter verbū testimonij sui: ꝛ nō dilexerūt animas suas usqꝫ ad mortē. Propterea letamini celi: ꝛ q̄ habitatis ī eis. Ve terre et mari: quia descendit dyabolus ad vos habens irā magnā: sciens q modidicū tēpus habet. Et postq̄ vidit draco q proiectus esset in terrā: psecutus est mulierē que peperit masculū. Et date sūt mulieri ale due aquile magne: ut volaret in desertū ī locū suū: ubi alitur p tempus ꝛ tēpora et dimidium temporis a facie serpētis. Et misit serpēs ex ore suo post mulierē aquā tanq̄ flumen: ut eā faceret trahi a flumine. Et adiuuit terra mulierē: ꝛ aperuit terra os suū et absorbuit flumen: quod misit draco de ore suo. Et irat⁹ ē draco ī mulierē: ꝛ abijt facere preliū cū reliquis de semine ei⁹ q̄ custodiūt mandata dei: ꝛ habēt testimoniū ihu cristi. Et stetit sup arenam maris.

XIII

Et vidi de mari bestiā ascendentē habentem capita septē ꝛ cornua decem: ꝛ sup cornua ei⁹ decē dyademata: ꝛ sup capita ei⁹ noīa blasphemie. Et bestia quā vidi similis erat pardo: et pedes eius sicut pedes ursi: ꝛ os ei⁹ sicut os leonis. Et dedit illi draco virtutem suā et potestatē magnā. Et vidi vnū de capitibꝫ suis quasi occisum in mortem: ꝛ plaga mortis ei⁹ curata est. Et admirata est vniūsa terra post bestiā. Et adorauerūt draconē qui dedit potestatem bestie: ꝛ adorauerūt bestiam dicentes. Quis similis bestie: et quis poterit pugnare cū illa? Et datū est ei os loquēs magna et blasphemiam: ꝛ data ē ei potestas facere menses quadraginta duos. Et aperuit os suū in blasphemias ad deū blasphemare nomen ei⁹ ꝛ tabernaculū ei⁹: ꝛ eos q̄ in celo habitant. Et datū est illi bellū facere cū sanctis: ꝛ vincere eos. Et data est illi potestas in omnē tribū et ppłm et linguā et gentem: ꝛ adorauerūt eam om̄es qui inhabitabāt terrā: quoꝝ nō sunt scripta noīa in libro vite agni q̄ occisus est ab origine mūdi. Si quis habet aurē audiat. Qui ī captiuitatē duxerit ī captiuitatē vadet: q̄ ī gladio occiderit: oportet eū gladio occidi. Hic est paciēcia: ꝛ fides sanctoꝝ. Et vidi aliam bestiā ascendētem de terra: ꝛ habebat cornua duo similia agni: ꝛ loquebat̄ sicut draco. Et potestatē prioris bestie omnem faciebat in ɔspectu ei⁹: et fecit terrā et habitantes in ea adorare bestiam primam: cui⁹ curata ē plaga mortis. Et fecit signa magna: ut etiā ignem faceret de celo descendere in trā in ɔspectu hominū. Et seducit habitantes in terra propter signa q̄ data sunt illi facere in ɔspectu bestie: dicens habitantibꝫ in terra ut faciant ymaginem bestie que habet plagā gladij ꝛ vixit. Et datum ē illi ut daret spiritum ymagini bestie ꝛ ut loquat̄ ymago bestie:

et faciet ut quicūq; nō adorauerint y-
maginem bestie occidantur. Et faciet
omēs pusillos et magnos et diuites
et pauperes ⁊ liberos et seruos habere
caracterē in manu dextra aut in frōti-
bus suis: et ne quis possit emere aut
vendere nisi habeat caracterem noīs
bestie: aut nomen aut numerū nomi-
nis eius. Hic sapiētia ē. Qui habet in-
tellectum: computet numerum bestie.
Numerus enim hominis est: et nu-
merus eius sexcentisexagitasex. xiiij
Et vidi: et ecce agnus stabat supra
montē syon: ⁊ cum eo centūqua-
draginta quatuor milia habentes nomē
eius et nomen patris eius scriptū ī fron-
tibȝ suis. Et audiui vocē de celo tanq̄
vocē aquarū multarū ⁊ tanq̄ vocem
tonitrui magni: ⁊ vocē quā audiui si-
cut cytharedorū cytharizanciū ī cytha-
ris suis. Et cantabāt quasi canticum
nouū ante sedem ⁊ ante quatuor ani-
malia ⁊ seniores: ⁊ nemo poterat dice-
re cāticū nisi illa centūquadraginta-
quatuor milia q̄ empti sūt de terra. Hij
sunt qui cū mulieribus nō sunt coin-
quinati: virgines enī sunt. Hij sequnt̄
agnū quocunq; ierit. Hij empti sunt
ex omībus p̄mitie deo et agno: ⁊ in o-
re eorū non ē inuentū mendaciū. Si-
ne macula enī sunt āte thronū dei. Et
vidi alterū angelū volātem p mediū
celum· habentem euangeliū eternū: ut
euāgelizaret sedētibus sup terrā ⁊ sup
omnē gētem ⁊ tribū et linguā ⁊ p̄plm:
dicens magna voce. Timete dn̄m ⁊ da-
te illi honorē: quia venit hora iudicij
eius: ⁊ adorate eū qui fecit celum ⁊ ter-
ram mare ⁊ fontes aquaȝ. Et alius an-
gelus secutus ē dicens. Cecidit cecidit
babilon illa magna: q̄ a vino ire for-
nicationis sue potauit omēs gentes.
Et tercius angelus secutus est illos dicēs
voce magna. Si quis adorauerit be-
stiam et ymaginē eius ⁊ acceperit cara-
cterem ī frōte sua aut ī manu sua: hic
bibet de vino ire dei qd̄ mixtū ē mero
in calice ire ipius. Et cruciabit̄ igne ⁊
sulphure ī conspectu āgeloȝ sanctoȝ:
et āte ɔspectū agni. Et fumus tormen-
torum eorū ascendet ī secula seculorū.
Nec habēt requiem die ac nocte q̄ ado
rauerūt bestiam et ymaginē eius: et si
quis acceperit caracterē nominis eius.
Hic sapiētia sanctorū ē: qui custodiūt
mandata dei et fidem ihesu. Et audiui
vocem de celo dicentē michi. Scribe.
Beati mortui: qui in dn̄o moriuntur.
Amodo iā dicit spiritus: ut requiescāt
a laboribus suis. Opera enī illoȝ secū-
tur illos. Et vidi· et ecce nubem candi-
dam: ⁊ supra nubē sedētem similē fili-
o hominis habentem in capite suo co-
ronam aureā: ⁊ in manu sua falcem
acutā. Et alius āgelus exiuit de tēplo:
clamans voce magna ad sedētem su-
per nubem. Mitte falcē tuam et mete:
quia venit hora ut metat̄: quoniam
aruit messis terre. Et misit qui sedebat
sup nubem falcē suam in terrā: et mes-
suit in terrā. Et alius āgelus exiuit de
templo qd̄ est in celo: habens ⁊ ipse fal-
cem acutam. Et alius angelus exiuit
de altari q̄ habebat potestatem supra
ignem et aquam: ⁊ exclamauit voce
magna ad eum q̄ habebat falcem acu-
tam dicens. Mitte falcem tuā acutā
et vindemia botros vinee terre: quoni-
am mature sunt vue eius. Et misit an-
gelus falcem suā acutam in terram: ⁊
vindemiauit vineā terre: et misit in lacū
ire dei magnū. Et calcatus est lacus extra
ciuitatē: ⁊ exiuit sāguis de lacu usq; ad
frenos equoȝ per stadia mille sexcenta.

Et vidi aliud signum in xiiij
celo magnū et mirabile: ange-
los septē habentes plagas septem no-
uissimas: quoniā in illis consūmata
est ira dei. Et vidi tanq̄ mare vitreū
mixtum igne et eos qui vicerunt besti-
am et ymaginē eius ⁊ numerū nomi-
nis eius stantes supra mare vitreum:
habētes cytharas dei et cantātes canti-
cum moysi serui dei ⁊ cāticum agni di-
centes. Magna et mirabilia sūt opera
tua dñe deus omīpotens: iuste ⁊ vere
sunt vie tue domine rex seculoꝝ. Quis
nō timebit te domine: ⁊ magnificabit
nomen tuū? Quia solus pius es: qm̄
omnes gentes venient ⁊ adorabunt
in conspectu tuo: quoniā iudicia tua
manifesta sunt. Et post hec vidi: et ec-
ce apertū est templū tabernaculi testimo-
nij in celo. Et exierunt septē angeli ha-
bentes septē plagas de templo: vestiti
lapide mundo et candido: ⁊ precincti
circa pectora zonis aureis. Et unum
de quatuor animalibꝫ dedit septē an-
gelis septem fialas aureas: plenas i-
racundie dei viuētis in secla seculorū.
Et impletū ē tēplū dei fumo a maiesta-
te dei ⁊ de virtute eiꝰ: ⁊ nemo poterat in-
troire i tēplū: donec ꝯsūmarent̄ septem
plage septem angelorum. xv
Et audiui vocem magnā de tem-
plo dicentem septem āgelis. Ite:
et effundite septem fialas ire dei in ter-
ram. Et abijt p̄mus āgelus ⁊ effudit
fialam suā in terrā: ⁊ factū est vulnus
seuum ⁊ pessimū in hoīes q̄ habebāt
caracterem bestie: ⁊ in eos q̄ adorauē-
runt bestiā ⁊ ymaginē eiꝰ. Et secūdus
angelus effudit fialam suā in mare:
et factus ē sanguis tanq̄ mortui: et o-
mnis anima viuens mortua ē in ma-
ri. Et tercius effudit fialā suam super
flumina ⁊ super fontes aquaꝝ: ⁊ factꝰ
est sanguis. Et audiui angelū aqua-
rum dicentem. Iustus es domine q̄ es
et qui eras sanctus qui hoc iudicasti:
quia sanguinē sanctorū ⁊ prophetaꝝ
effuderūt: et sanguinē eis dedisti bibere.
Digni enim sunt. Et audiui alterū di-
centem. Etiam dñe deus omīpotens:
vera et iusta iudicia tua. Et quartus
āgelus effudit fialam suā in solem: et
datum est illi estu affligere hoīes ⁊
igni. Et estuauerunt hoīes estu ma-
gno: ⁊ blasphemauerunt nomē dei ha-
bentis potestatem super has plagas:
neqꝫ egerūt penitentiā ut darent illi glo-
riam. Et quintus angelus effudit fia-
lam suā sup sedem bestie et factum est
regnū eiꝰ tenebrosū. Et cōmāducaue-
rūt linguas suas p̄ dolore: ⁊ blasphe-
mauerunt deū celi p̄ doloribꝫ ⁊ vulne-
ribus suis: ⁊ non egerūt penitentiam
ex opibꝫ suis. Et sextus angelus effu-
dit fialam suā i flumen illud magnū
eufraten: ⁊ siccauit aquam eiꝰ ut p̄pa-
raretur via regibus ab ortu solis. Et
vidi de ore draconis ⁊ de ore bestie ⁊
de ore pseudo ꝓphete exire spiritꝰ tres
immundos i modum ranaꝝ. Sunt
eni spiritus demonioꝝ facientes signa:
et procedūt ad reges totius terre ꝯgre-
gare illos in prelium ad diē magnū.
omīpotentis dei. Ecce venio sicut fur.
Beatꝰ q̄ vigilat et custodit vestimēta
sua ne nudus ambulet: ⁊ videāt turpi-
tudinem eiꝰ. Et cōgregabit illos in lo-
cum q̄ vocatur hebraice armageddon.
Et septimus angelꝰ effudit fialā suā
in aerem: ⁊ exiuit vox magna de tem-
plo a throno dicens. Factū est. Et fa-
cta sunt fulgura et voces et tonitrua:
et terre motus factꝰ est magnꝰ qualis
nunq̄ fuit ex quo hoīes fuerūt sup

terrā: talis terre mot⁹ sic magnus. Et
facta est civitas magna ī tres partes:
et civitates gētiū ceciderūt. Et babilon
magna venit ī memoriam ante deū:
dare illi calicem vini indignationis
ire eius. Et om̄is insula fugit: ⁊ mon-
tes nō sunt inventi. Et grādo magna
sicut talentū descendit de celo in homi-
nes: ⁊ blasphemaverūt homines deum
propter plagam grandinis: quoniā
magna facta est vehementer. xvij
Et venit unus de septē angelis q̄
habebant septem fialas: ⁊ locu-
tus est mecum dicēs. Veni et ostendā
tibi damnationē meretricis magne q̄
sedet super aquas multas: cū qua forni-
cati sunt reges terre: ⁊ inebriati sunt q̄
inhabitant terram de vino prostitutō-
nis eius. Et abstulit in spiritu in deser-
tum. Et vidi mulierē sedētem sup besti-
am coccineā plenā nominibus blas-
phemie: habētem capita septem et cor-
nua decem. Et mulier erat circundata
purpura et coccino et inaurata auro
et lapide p̄cioso ⁊ margaritis: habēs
poculum aureum in manu sua plenū
abominatione ⁊ immūdicia fornica-
tionis eius. Et in frōte eius nomē scri-
ptum babilon magna: mater fornica-
tionum et abominationū terre. Et vi-
di mulierem ebriam de sāguine sctōꝝ:
et de sāguine martiꝝ ihesu. Et mirat⁹
sum cū viderem illā ammiratōne ma-
gna. Et dixit michi angelus. Quare
miraris: ego dicā tibi sacramētū muli-
eris et bestie que portat eam: q̄ habet
capita septē ⁊ cornua decē. Bestia quā
vidisti fuit et nō est: et ascensura est de
abisso ⁊ in interitū ibit: ⁊ mirabuntur
inhabitātes terrā quorū nō sūt scripta
nomina in libro vite a constitutione
mundi videntes bestiam que erat ⁊ nō
est. Et hic est sensus: qui habet sapien-
tiam. Septem capita septem montes
sunt supra quos mulier sedet: ⁊ septē
reges. Quinq̄ ceciderunt: unus ē: et ali-
us nōdum venit. Et cū venerit: opor-
tet illum breve tempus manere. Et be-
stia que erat ⁊ nō est ipsa octava est: et
de septem est. Et in interitū vadit. Et
decem cornua que vidisti decem reges
sunt qui regnū nondū acceperunt: sed
potestatem tanq̄ reges una hora ac-
cipient post bestiā. Hij unū consilium
habēt: ⁊ virtutem ⁊ potestatem suā be-
stie tradent. Hij cū agno pugnabunt.
et agnus vincet illos: quoniā domi-
nus dn̄orū est ⁊ rex regum: et qui cū
illo sunt vocati et electi ⁊ fideles. Et di-
xit michi. Aque q̄s vidisti ubi mere-
trix sedet ppli sunt ⁊ gentes ⁊ lingue: et
decem cornua q̄ vidisti ī bestia hij odi-
ent fornicariā ⁊ desolatā facient illā ⁊
nudam: ⁊ carnes ei⁹ māducabunt et
ipsam igni cōcremabunt. Deus enim
dedit in corda eorū ut faciāt qd̄ placi-
tum ē illi: ut dent regnū suū bestie do-
nec cōsummētur verba dei. Et mulier
quā vidisti est civitas magna: que ha-
bet regnum sup reges terre. xviij
Et post hec vidi aliū angelum de-
scendētem de celo habētem pote-
statem magnā: ⁊ terra illuminata est
a gloria eius. Et clamavit ī fortitudi-
ne dicens. Cecidit cecidit babilon ma-
gna ⁊ facta ē habitatio demoniorū:
et custodia om̄is spirit⁹ immundi et
custodia omnis volucris immunde
et odibilis: q̄a de vino ire fornicatio-
nis eius biberunt om̄es gentes. Et re-
ges terre cū illa fornicati sunt: ⁊ merca-
tores terre de virtute deliciaꝝ ei⁹ divi-
tes facti sunt. Et audivi aliā vocem de
celo dicentem. Exite de illa ppl̄s me⁹:

et ne participes sitis delictorũ eius:et
de plagis eius non accipiatis. Quo=
niam pervenerunt peccata eius usq; ad
celum:ꝛ recordatus est dñs iniquitatũ
eius. Reddite illi sicut et ipsa reddidit
vobis:et duplicate duplicia scdm̃ ope=
ra eius. In poculo quo miscuit vobis
miscete illi duplũ. Quantũ glorifica=
vit se et in deliciis fuit:tantum date il=
li tormentũ et luctum:quia ĩ corde suo
dicit. Sedeo regina:ꝛ vidua nõ sum:
et luctum nõ videbo. Ideo in una die
venient plage eius mors et luctus et
fames:ꝛ igni cõburetur:quia fortis ẽ
deus qui iudicabit illã. Et flebunt et
plangent se sup illam reges terre q̃ cũ
illa fornicati sunt et ĩ deliciis vixerunt
cum viderint fumũ incendii eius:lon=
ge stantes ꝓpter timorem tormentorũ
eius dicentes. Ve ve civitas illa ma=
gna babilon:et civitas illa fortis:qm̃
una hora venit iudiciũ tuum. Et ne=
gociatores terre flebunt super illam ꝛ
lugebũt:qm̃ merces eorũ nemo emet
amplius:mercem auri et argenti ꝛ la=
pidis p̃ciosi ꝛ margarite ꝛ bissi ꝛ pur=
pure ꝛ serici et coccini:ꝛ om̃e lignum thy=
num et om̃ia vasa eboris ꝛ oĩa vasa
de lapide precioso ꝛ eramento et ferro
et marmore:ꝛ cynamomũ ꝛ amomũ
et odoramẽtorũ et unguenti ꝛ thuris
et vini et olei et simile et tritici ꝛ iumẽ=
torum et oviũ ꝛ equorũ et redarum ꝛ
mancipiorũ et animaꝝ hominũ. Et
poma tua desiderii anime tue disces=
runt a te:et om̃ia pinguia ꝛ preclara
perierunt a te:ꝛ amplius illa iam nõ
invenient mercatores hominũ. Qui
divites facti sunt ab ea longe stabũt
propter timorẽ tormentoꝝ eius:flẽtes
ac lugentes et dicentes. Ve ve civitas
illa magna: que amicta erat bisso et

purpura et cocco et deaurata ẽ auro
et lapide p̃cioso et margaritis: quo=
niam una hora destitute sũt tante di=
vitie. Et om̃is gubernator et omnes
qui in lacum navigãt et naute et qui
in mari operantur·lõge steterũt:et cla=
maverunt videntes locum incendii eius
dicẽtes. Que similis civitati huic ma=
gne? Et miserunt pulverẽ sup capita
sua:et clamaverũt flentes et lugentes
dicentes. Ve ve civitas illa magna:ĩ
qua divites facti sũt om̃es q̃ habebãt
naves in mari de p̃ciis eius:quoniã
una hora desolata est. Exulta super eã
celum et sancti apli et prophete:qm̃ iu=
dicavit deus iudiciũ vr̃m de illa. Et
sustulit unus angelus fortis lapidẽ
q̃si molarem magnũ: ꝛ misit ĩ mare
dicens. Hoc impetu mittetur babilon
civitas illa magna:ꝛ ultra iã nõ inve=
nietur. Et vox cytharedoꝝ ꝛ musicoꝝ
et tybia canentiũ et tuba nõ audiet̃ in
te ãplius: ꝛ om̃is artifex om̃isq; ars
nõ invenietur in te amplius:et vox mo=
le nõ audiet̃ in te ãplius. Et lux lucer=
ne nõ lucebit ĩ te ampli⁹: et vox spõsi
et sponse nõ audiet̃ adhuc in te:quia
mercatores tui erãt pricipes ĩre:q̃a ĩ ve=
neficiis tuis erraverũt om̃es gẽtes. Et
ĩ ea sãguis ꝓphetaꝝ ꝛ sãctoꝝ inventus
ẽ:ꝛ omniũ q̃ interfecti sũt ĩ terra. xviij 18
Post hec audivi q̃si vocẽ tubarũ
multarũ in celo dicentiũ alleluia.
Laus et gloria et virtus deo nostro
est·q̃a vera et iusta iudicia sunt ei⁹:q̃
iudicavit de meretrice magna·q̃ corru=
pit terrã in prostitucione sua:et vindi=
cavit sanguinẽ svoꝝ suoꝝ de manib3
ei⁹. Et iterũ dixerunt alleluia. Et fum⁹
eius ascendit in secl'a seclorũ. Et ceci de=
rũt seniores viginti q̃tuor et q̃tuor ani=
malia et adoraverũt deũ sedẽtem sup

thronū: dicētes amen alla. Et vox de
throno exiuit dicens. Laudē dicite deo
nr̄o om̄es sancti ei⁹: ꝛ q̄ timetis deū pu-
silli et magni. Et audiui q̄si vocē tube
magne ꝛ sicut vocē aquaꝝ multaꝝ et
sicut vocē tonitruoꝝ magnoꝝ dicētiū
alla: qm̄ regnauit dn̄s deus noster o-
mnipotēs. Gaudeam⁹ ꝛ exultem⁹ ꝛ de-
mus glam̄ ei: quia venerūt nuptie a-
gni: ꝛ vxor ei⁹ p̄parauit se. Et datum ē
illi ut cooperiat se bissinū splendēs can-
didū. Bissinū enī iustificatōnes sunt
sanctoꝝ. Et dixit michi. Scribe. Beati
q̄ ad cenā nuptiaꝝ agni vocati sunt.
Et dixit michi. Hec v̄ba dei vera sūt. Et
cecidi ad pedes ei⁹: ut adorarē eū. Et di-
xit michi. Vide ne feceris. Conseruus
tu⁹ sū: ꝛ frm̄ tuoꝝ habentiū testimoniū
ihesu. Deū adora. Testimoniū enī ihe-
su ē spirit⁹ p̄phetie. Et vidi celū apertū:
et ecce equus albus: ꝛ q̄ sedebat sup eū
vocabat̄ fidelis et verax: et cū iusticia
iudicat ꝛ pugnat. Oculi aūt ei⁹ sicut
flāma ignis: et ī capite ei⁹ dyademata
multa: habēs nomē scriptum qd̄ nemo
nouit nisi ip̄e. Et vestit⁹ erat veste asper-
sa sanguine: ꝛ vocabat̄ nomē ei⁹ ver-
bum dei. Et exercit⁹ q̄ sunt ī celo seque-
bant̄ eū ī equis albis: vestiti bissino al-
bo ꝛ mūdo. Et de ore ei⁹ p̄cedebat gla-
dius ex utraq; parte acut⁹: ut ī ip̄o per-
cutiat gētes. Et ip̄e reget eas in virga
ferrea ꝛ calcat torcl'ar vini furoris ire
dei om̄ipotētis. Et habet ī vestimēto et
in femore suo scriptū: rex regū et dn̄s
dn̄antiū. Et vidi unū āgelū stātem ī
sole: ꝛ clamauit voce magna dicens
om̄ibȝ auibȝ q̄ volāt p mediū celi. Ve-
nite et ɔgregamini ad cenā magnā:
ut manducetis carnes regū ꝛ carnes
tribunorū et carnes fortiū et carnes e-
quoꝝ et sedētiū ī ip̄is. Et carnes om̄iū
liberoꝝ et seruorū ꝛ pusilloꝝ et magno-
rum. Et vidi bestiā et reges t̄re et exerci-
tus eoꝝ cōgregatos ad faciēdū preliū
cū illo q̄ sedebat ī equo: ꝛ cū exercitu ei⁹.
Et app̄hēsa ē bestia ꝛ cū ea pseudo pro-
phete: et q̄ fecit signa corā ip̄o q̄bus se-
duxit eos q̄ acceperūt caracterē bestie: ꝛ
q̄ adorauerūt ymaginē ei⁹. Viui missi
sunt hij duo ī stagnū ignis ardentis
et sulphuris: ꝛ ceteri occisi sunt in gla-
dio sedentis super equum: qui proce-
dit de ore ipsius: et omnes aues sa-
turate sunt carnibus eorum. XX
Et vidi āgelū descendētem de celo
habētem clauē abissi: et cathenā
magnā in manu sua. Et app̄hendit
draconē serpētem āntiquū q̄ ē dyabol⁹
et sathanas: ꝛ ligauit eū p ānos mille.
Et misit eū in abissum: et clausit et si-
gnauit sup illū ut nō seducat āplius
gentes: donec ɔsumentur mille āni. Et
post hoc oportet illū solui modico t̄pe.
Et vidi sedes: et sederūt sup eas: et iudi-
ciū datū ē illis. Et animas decollatoꝝ
propter testimoniū ih̄u et p̄pter verbū
dei: et q̄ non adorauerunt bestiā neq;
ymaginē ei⁹ nec acceperūt caracterem
ei⁹ in frōtibȝ aut in manibȝ suis: et vi-
xerūt et regnauerūt cū cristo mille ān̄is.
Ceteri mortuoꝝ nō vixerūt donec ɔsū-
ment̄ mille āni. Hec ē resurrectio p̄ma.
Beat⁹ et sanct⁹: qui habet partem in re-
surrectione p̄ma. In hijs scd̄a mors
nō habet potestatem: sed erūt sacerdotes
dei ꝛ cristi: et regnabūt cū illo mille an-
nis. Et cū ɔsūmati fuerit mille āni sol-
uet̄ sathanas de carcere suo: et exibit
et seducet gentes que sunt super quatu-
or angulos terre gog et magog: ꝛ cō-
gregabit eos in preliū: quoꝝ numer⁹
est sicut arena maris. Et ascenderunt
sup latitudinē terre: ꝛ circuierūt castra

sanctoꝝ et ciuitatē dilectā. Et descendit
ignis a deo de celo et deuorabit eos: ⁊
dyabolus q̄ seducebat eos missus est
in stagnū ignis ⁊ sulphuris: ubi ⁊ be-
stia et pseudo ꝓphete cruciabunt̄ die
ac nocte ī secula seculoꝝ. Et vidi thronū
magnū candidū ⁊ sedētem sup eum: a
cuius aspectu fugit terra et celū: ⁊ loc⁹
nō est inuentus ab eis. Et vidi mortu-
os magnos et pusillos stātes in con-
spectu throni: ⁊ libri aperti sunt: ⁊ ali⁹
liber apertus ē qui est vite. Et iudicati
sunt mortui ex hijs q̄ scripta erāt in li-
bris: scd̄m opera ipoꝝ. Et dedit mare
mortuos suos q̄ in eo erant: et mors
et infernus dederunt mortuos suos q̄
in ipis erant: ⁊ iudicatū ē de singulis
scd̄m opera ipoꝝ. Et infernus ⁊ mors
missi sūt ī stagnū ignis. Hec ē mors
scd̄a. Et q̄ nō ē inuēt⁹ ī libro vite scri-
pt⁹: miss⁹ ē in stagnū ignis. XX
Et vidi celū nouum: ⁊ terram no-
uam. Primū enim celū ⁊ p̄ma
terra abijt: ⁊ mare iam nō est. Et ego
iohannes vidi sanctā ciuitatē ih̄rlm
nouam descendētem de celo: a deo pa-
ratam: sicut spōsam ornatā viro suo.
Et audiui vocē magnā de throno di-
centē. Ecce tabernaclm̄ dei cū homini-
bus: ⁊ habitabit cū eis. Et ipi ꝑplus
eius erunt: ⁊ ipē de⁹ cum eis: erit eorū
deus. Et absterget de⁹ omnē lacrimā
ab oculis eoꝝ: ⁊ mors vltra nō erit ne-
q; luctus neq; clamor neq; dolor erit
vltra: que prima abierūt. Et dixit qui
sedebat ī throno. Ecce noua facio oīa.
Et dixit michi. Scribe: quia hec verba
fidelissima sunt et vera. Et dixit michi.
Factum est. Ego sum alpha et o: inici-
um ⁊ finis. Ego sitienti dabo de fonte
aque viue gratis. Qui vicerit posside-
bit hec. Et ero illi deus: ⁊ ille erit michi
filius. Timidis aūt et incredulis et ex-
ecratis ⁊ homicidis ⁊ fornicatoribus
et veneficis et ydolatris ⁊ oībz men-
dacibus: pars illorū erit in stagno
ardenti igne et sulphure: qd̄ est mors
scd̄a. Et venit vnus de septē angelis
habentibz fialas plenas septē plagis
nouissimis: ⁊ locutus ē mecū dicens.
Ueni: et ostendā tibi sponsam vxorē
agni. Et sustulit me in spiritu ī mon-
tem magnū et altū: et ostendit michi
ciuitatem sanctam ih̄rlm descendētem
de celo: habētem claritatem dei. Et lu-
men eius simile lapidi precioso tāq̄
lapidi iaspidi: sicut cristallū. Et habe-
bat murum magnū et altum haben-
tem portas duodecim: ⁊ in portis an-
gelos duodecim: ⁊ nomina inscripta
que sunt nomina duodeci tribuū fili-
orum israhel. Ab oriente porte tres:
et ab aquilone porte tres: ⁊ ab austro
porte tres: et ab occasu porte tres. Et
murus ciuitatis habens fundamēta
duodecim: et in ipis duodecim nōia
duodecim apostolorum et agni. Et
qui loquebatur mecū habebat mensu-
ram arūdineam aureā: ut metiretur
ciuitatem et portas eius et murū. Et
ciuitas in quadro posita est: et longi-
tudo eius tanta est quāta et latitudo.
Et mensus est ciuitatem de arūdine
aurea per stadia duodecim milia: et
longitudo et altitudo et latitudo ei⁹
equalia sunt. Et mensus est murus
eius centum quadraginta quatuor cu-
bitorum: mensura hominis que ē an-
geli. Et erat structura muri eius ex la-
pide iaspide: ipsa vero ciuitas aurū
mundum: simile vitro mundo. Et
fundamenta muri ciuitatis omni la-
pide precioso ornata. Et fundamentū
primum iaspis: secundus saphirus.

terci⁹ calcedonius: quart⁹ smaragd⁹.
quintus sardonix. sextus sardius: se-
ptimus crisolitus. octauus berillus.
nonus thopazius: decim⁹ crisopras-
sus. undecimus iacinctus. duodeci-
mus ametistus. Et duodecim porte:
duodecim margarite sūt p singulas.
Et singule porte erāt ex singulis mar-
garitis: et platea ciuitatis aurū mun-
dum: tanq̄ vitrū plucidum. Et templū
non vidi in ea. Dominus enī deus o-
mnipotens templū illius ē: et agnus.
Et ciuitas nō eget sole neq; luna: ut
luceant in ea. Nam claritas dei illu-
minabit eam: et lucerna ei⁹ est agnus.
Et ambulabūt gentes ī lumine ei⁹: et
reges terre afferent gl'am suā et hono-
rem ī illam. Et porte ei⁹ nō claudētur
per noctem. Nox enim nō erit illic et af-
ferent gloriā et honorem gentiū ī illā:
nec intrabit ī ea aliqd coinq̄natū aut
abominationē faciēs ⁊ mēdaciū: nisi
q̄ scripti sūt ī libro vite agni. xxij

[E]t ostendit michi fluuiū aque vi-
ue splendidum tanq̄ cristallū:
procedētem de sede dei ⁊ agni. In me-
dio platee ei⁹ et ex utraq; parte flumi-
nis lignū vite afferēs fruct⁹ duodeci:
per menses singulos reddēs fructū suū:
et folia ligni ad sanitatē gentiū. Et o-
mne maledictū nō erit ampli⁹: sed se-
des dei et agni ī illa erūt: ⁊ serui ei⁹ ser-
uient illi. Et videbūt faciē ei⁹: ⁊ nomē ei⁹
in frōtibz eoꝝ. Et nox ultra nō erit: et
nō egebunt lumine lucerne neq; lumi-
ne solis qm̄ dn̄s deus illuminabit il-
los: ⁊ regnabūt in secl'a seclorū. Et di-
xit michi. Hec v̄ba fidelissima sūt ⁊ ve-
ra. Et dn̄s de⁹ spirituū ꝓphetaꝝ misit
angelū suū: ostendere seruis suis que o-
portet fieri cito. Et ecce venio velociter.
Beat⁹ q̄ custodit verba prophetie libri
huius. Et ego iohannes q̄ audiui et
vidi hec. Et postq̄ audissem ⁊ vidissē
cecidi ut adorarē ante pedes angeli
qui michi hec ostendebat. Et dixit mi-
chi. Vide ne feceris. Conseruus enim
tuus sum ⁊ fratrū tuorū prophetarū:
et eorū qui seruant verba prophetie li-
bri huius. Deum adora. Et dixit mi-
chi. Ne signaueris verba prophetie li-
bri hui⁹. Temp⁹ enim ꝓpe est. Qui no-
cet noceat adhuc: ⁊ qui in sordibus ē
sordescat adhuc. Et q̄ iustus ē iustifi-
cetur adhuc: ⁊ sanct⁹ sāctificet' adhuc.
Ecce venio cito: ⁊ merces mea mecū ē:
reddere vnicuiq; scd̄m opera sua. Ego
sum alpha et o: prim⁹ et nouissimus:
principium et finis. Beati q̄ lauant
stolas suas in sanguine agni: ut sit
potestas eorū in ligno vite: ⁊ p portas
intrent ciuitatem. Foris autem canes
et venefici ⁊ impudici ⁊ homicide ⁊ y-
dolis seruientes: et omnis qui amat
et facit mendacium. Ego ihesus misi
angelum meum testificari vobis hec
in ecclesijs. Ego sum radix et genus
dauid: stella splendida et matutina.
Et spiritus et sponsa dicunt veni. Et
qui audit: dicat veni. Et qui sitit ve-
niat: et qui vult accipiat aquam vi-
te gratis. Contestor enim omni au-
dienti verba prophetie libri huius.
Si quis apposuerit ad hec. apponet
deus super illum plagas scriptas in
libro isto: et si quis diminuerit de
verbis libri prophetie huius. aufe-
ret deus partem eius de libro vite et
de ciuitate sancta: et de hijs que scri-
pta sunt in libro isto. Dicit qui te-
stimonium perhibet istorum. Etiam.
Venio cito amen. Veni domine ihe-
su. Gratia dn̄i nr̄i ihesu cristi cū omni-
bz vobis amē.

